

RP 74/2026 rd

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om ändring av lagen om främjande av integration och till lagar som har samband med den

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I denna proposition föreslås det att lagen om främjande av integration, lagen om fritt bildningsarbete, lagen om ordnande av arbetskraftsservice, lagen om utkomstskydd för arbetslösa, lagen om nationella studie-, utbildnings- och examensregister, läropliktslagen och lagen om statsandel för kommunal basservice ändras.

Syftet med propositionen är att reformera integrationstjänsterna så att de motsvarar regeringsprogrammet för statsminister Petteri Orpos regering, enligt vilket integrationspolitiken baserar sig på språkinlärning och arbete samt det att personer som integreras kommer in i samhället och följer samhällets regler. Integrationspolitiken är också både sporrande och förpliktande och betonar även invandrarans eget ansvar.

Den helhet som de utbildningar som främjar integration och språkkunskaper utgör ska enligt propositionen reformeras och finansieringen av helheten ska samlas och kanaliseras till statsandelen för kommunal basservice. Det föreslås att arbetskraftsmyndigheten ska ansvara för ordnandet av utbildning i grundläggande litteracitet. Genom propositionen genomförs dessutom det sparmål på 15 miljoner euro som ingår i regeringsprogrammet. Enligt propositionen ska integration vara möjlig på båda inhemska språken.

I propositionen genomförs det beslut, enligt vilket det från ingången av 2027 strävas efter en besparing på 30 miljoner euro på 2027 års nivå i fråga om statens ersättningar för främjande av integration. Därtill ska regleringen lättas och serviceprocessen för integrationskunder göras smidigare.

En del av lagändringarna är tekniska.

Propositionen hänför sig till budgetpropositionen för 2027.

De föreslagna lagarna avses träda i kraft den 1 januari 2027.

INNEHÅLL

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL	1
MOTIVERING	6
1 Bakgrund och beredning.....	6
1.1 Bakgrund.....	6
1.2 Beredning.....	7
2 Nuläge och bedömning av nuläget	8
2.1 Invandring och invandrare i Finland.....	8
2.1.1 Översikt av invandringen.....	8
2.1.2 Invandrarernas ställning på arbetsmarknaden.....	9
2.2 Lagstiftning för främjande av integration och omvärlden.....	13
2.2.1 Lagstiftning för främjande av integration.....	13
2.2.2 Målgruppen för och skyldigheter enligt integrationslagen.....	14
2.2.2.1 Integrationslagens målgrupp.....	14
2.2.2.2 Skyldigheter till integration	16
2.2.3 Planering och uppföljning av integrationsfrämjandet.....	20
2.2.4 Integration på svenska	22
2.3 Integrationsfrämjande tjänster	26
2.3.1 Bedömning av kompetens och behovet av integrationstjänster och integrationsplanen.....	26
2.3.2 Integrationsfrämjande utbildningar	31
2.3.2.1 Inledning	31
2.3.2.2 Integrationsutbildning som arbetskraftsutbildning.....	33
2.3.2.3 Utbildningar inom fritt bildningsarbete som ingår i en integrationsplan	41
2.3.2.4 Grundläggande utbildning för vuxna.....	48
2.3.2.5 Frivilliga studier.....	52
2.3.2.6 Andra sätt att lära sig språk	56
2.3.2.7 Bedömning av nuläget i fråga om integration och utbildningar som främjar språkkunskaperna	60
2.4 Finansieringen av integrationsfrämjandet.....	70
2.4.1 Inledning.....	70
2.4.2 Finansieringen av integrations- och sysselsättningsfrämjande tjänster	71
2.4.3 Ersättningar som betalas till kommunerna, välfärdsområdena och hälso- och sjukvårdsmyndigheten i landskapet Åland på basis av de faktiska kostnaderna.....	74
2.4.3.1 Inledning	74
2.4.3.2 Ersättning för utkomststöd.....	76
2.4.3.3 Kostnader för beredskap för mottagande.....	77
2.4.3.4 Ersättning för kostnader för tjänster och stödåtgärder till offer för människohandel	78
2.4.4 Annan finansiering av integrationsfrämjandet.....	81
3 Målsättning.....	84
4 Förslagen och deras konsekvenser	88
4.1 De viktigaste förslagen	88
4.2 De huvudsakliga konsekvenserna.....	92
4.2.1 Ekonomiska konsekvenser.....	92

4.2.1.1	Konsekvenser för den offentliga ekonomin.....	92
4.2.1.2	Konsekvenser för kommunernas ekonomi	97
4.2.1.3	Konsekvenser för välfärdsområdenas ekonomi.....	104
4.2.1.4	Konsekvenser för de åländska myndigheternas ekonomi.....	107
4.2.1.5	Ekonomiska konsekvenser för anordnare av utbildningar som främjar integration och språkkunskaper	109
4.2.2	Konsekvenser för myndigheterna	113
4.2.2.1	Konsekvenser för kommunerna.....	113
4.2.2.2	Konsekvenser för välfärdsområdena	119
4.2.2.3	Konsekvenser för arbets- och näringsministeriet	122
4.2.2.4	Konsekvenser för undervisnings- och kulturministeriet.....	123
4.2.2.5	Konsekvenser för Sysselsättnings-, utvecklings- och förvaltningscentret	123
4.2.2.6	Konsekvenser för livskraftscentralerna	125
4.2.2.7	Konsekvenser för Utbildningsstyrelsen.....	127
4.2.2.8	Konsekvenser för Migrationsverket	128
4.2.2.9	Konsekvenser för andra myndigheter.....	129
4.2.3	Andra samhällseliga konsekvenser	129
4.2.3.1	Konsekvenser för invandrarna.....	129
4.2.3.2	Konsekvenser för barnen	139
4.2.3.3	Könskonsekvenser	141
4.2.3.4	Dataskyddskonsekvenser	143
4.2.3.5	Konsekvenser för sysselsättningen	145
4.2.3.6	Konsekvenser för de grundläggande och mänskliga rättigheterna	146
4.2.3.7	Konsekvenser för jämlikheten för invandrare med funktionsnedsättning.....	150
4.2.4	Sammanfattning av de viktigaste konsekvenserna av propositionen	151
5	Alternativa handlingsvägar.....	154
5.1	Handlingsalternativen och deras konsekvenser	154
5.1.1	Ordande och finansiering av utbildning som främjar integration och språkkunskaper samt frivilliga studier enligt integrationslagen	154
5.1.2	Integrationsplan och bedömning av kompetens och behovet av integrationstjänster	162
5.1.3	Integrationsmål och skyldigheten att integrera sig	162
5.2	Lagstiftning och andra handlingsmodeller i utlandet	163
5.2.1	Inledning.....	163
5.2.2	Sverige	163
5.2.3	Norge	164
5.2.4	Danmark	166
5.2.5	Nederländerna.....	167
5.2.6	Tyskland	169
5.2.7	Jämförelse	170
6	Remissvar	171
6.1	Remissvar om totalreformen av utbildningarna	173
6.2	Remissvar om besparingar och ändringar i finansieringen.....	174
6.3	Ökad skyldighet att integrera sig och ändringar i processerna i inledningsskedet ...	176
6.4	Övriga synpunkter	177

7 Specialmotivering.....	177
7.1 Lagen om främjande av integration.....	177
7.2 Lagen om fritt bildningsarbete.....	206
7.3 Lagen om ordnande av arbetskraftsservice.....	207
7.4 Lagen om utkomstskydd för arbetslösa	208
7.5 Lagen om nationella studie-, utbildnings- och examensregister	208
7.6 Läropliktslagen	208
7.7 Lagen om statsandel för kommunal basservice	208
8 Bestämmelser på lägre nivå än lag	209
9 Ikraftträdande	209
10 Verkställighet och uppföljning	210
11 Förhållande till andra propositioner	210
11.1 Samband med andra propositioner	210
11.2 Förhållande till budgetpropositionen	211
11.3 Förhållande till andra propositioner.....	211
12 Förhållande till grundlagen samt lagstiftningsordning	212
12.1 Inledning	212
12.2 Jämlikhet.....	213
12.3 Skydd för personuppgifter	216
12.4 Kulturella rättigheter.....	218
12.5 Rätt till arbete och social trygghet samt näringsfrihet.....	221
12.6 Rätt till eget språk och egen kultur	224
12.7 Kommunal och annan regional självstyrelse	225
12.8 Överföring av förvaltningsuppgifter på andra än myndigheter	228
12.8.1 Inledning	228
12.8.2 Förutsättningar för överföring av offentliga förvaltningsuppgifter på andra än myndigheter	228
12.9 Bestämmelser på lägre nivå än lag	231
LAGFÖRSLAG.....	232
1. Lag om ändring av lagen om främjande av integration	232
2. Lag om ändring av lagen om fritt bildningsarbete.....	244
3. Lag om ändring av lagen om ordnande av arbetskraftsservice.....	245
4. Lag om ändring av 10 kap. 4 § och 11 kap. 2 § i lagen om utkomstskydd för arbetslösa	246
5. Lag om ändring av 9 a och 9 d § i lagen om nationella studie-, utbildnings- och examensregister	248
6. Lag om upphävande av 5 § 2 mom. i läropliktslagen.....	248
7. Lag om upphävande av 2 § 1 mom. 13 punkten i lagen om statsandel för kommunal basservice.....	249
BILAGA.....	250
PARALLELLTEXTER.....	250
1. Lag om ändring av lagen om främjande av integration.....	250
2. Lag om ändring av lagen om fritt bildningsarbete.....	278
3. Lag om ändring av lagen om ordnande av arbetskraftsservice.....	281
4. Lag om ändring av 10 kap. 4 § och 11 kap. 2 § i lagen om utkomstskydd för arbetslösa	283

5. Lag om ändring av 9 a och 9 d § i lagen om nationella studie-, utbildnings- och examensregister	285
---	-----

MOTIVERING

1 Bakgrund och beredning

1.1 Bakgrund

Enligt regeringsprogrammet för statsminister Petteri Orpos regering ska nyckeln till integration i Finland vara arbete, och integrationsystemet ska ses över så att det sporrar till integration. I enlighet med regeringsprogrammet görs korrigeringar i integrationsystemet och lagen om främjande av integration, så att systemet går från att betona den nyanländas rättigheter till att betona den nyanländas eget ansvar och skyldigheter. Man utgår från regeringens integrationspolitik, som grundar sig på språkinläring och arbete samt på att personer som integreras kommer in i samhället och följer samhällets regler. Finland är ett öppet samhälle som hjälper och uppmuntrar under den första tiden i det nya samhället. Enligt regeringsprogrammet säkerställer regeringen möjligheterna till integration genom att öka invandrarnas eget ansvar för sin integration och genom att göra systemet förpliktande.

Vid statsminister Petteri Orpos regerings budgetförhandlingar hösten 2025 beslutades det att man i statens ersättningar för att främja integration från ingången av 2027 eftersträvar en besparing på 30 miljoner euro. I regeringsprogrammet för statsminister Petteri Orpos regering ingår en skrivning om att det genomförs en reform av integrationstjänsterna så att systemet effektiviseras och finansieringen koncentreras till en enda kanal. I enlighet med en bilaga till regeringsprogrammet genomförs en totalreform av de utbildningar som främjar integration och språkkunskaper med målet att spara 15 miljoner euro i de offentliga finanserna årligen från och med 2027. Regeringsprogrammet innehåller också en skrivning om att den finansiering som beviljas aktörer som ordnar integrationsutbildning ändras så att den delvis blir resultatbaserad och en skrivning om att tiden med integrationsstöd förkortas. I enlighet med regeringsprogrammet ska invandarmammors ställning förbättras som en del av totalreformen av integrationstjänsterna.

I enlighet med regeringsprogrammet främjas tillgången till den språkutbildning som ingår i integrationsfrämjande tjänster på ett flexibelt sätt på arbetsplatserna och läroanstalternas kompetens och erfarenhet tas tillvara när utbildning i utreselandet, språkutbildning och integrationsutbildning tillhandahålls. Enligt budgetförhandlingarna hösten 2025 görs det möjligt att arbeta hel- eller halvtid parallellt med integrationsutbildningen och grunderna för läroplanen för integrationsutbildningen utvärderas så att det blir möjligt att flexibelt kombinera integrationsutbildningen med arbete eller företagande. Dessutom säkerställs smidiga vägar in i arbetslivet för nyanlända i enlighet med budgetförhandlingarna.

I regeringsprogrammet för statsminister Petteri Orpos regering finns skrivningar om att utöka den svenskspråkiga integrationsutbildningen och integrationen. Enligt regeringsprogrammet är målet att ungefär 5–10 procent ska integreras på svenska. Enligt regeringsprogrammet säkerställs det att integration är möjlig på båda inhemska språken och myndigheterna ska informera tydligare om att det finns möjlighet att integreras även på svenska. Dessutom ska invandrare få välja på vilket språk de integreras. I regeringens halvtidsöversyn våren 2025 fanns motsvarande skrivningar i anslutning till integration och främjande av integration på svenska.

I enlighet med regeringsprogrammet utreds en ändring av lagen så att det upprättas endast en integrationsplan och att t.ex. den separata inledande kartläggningen slopas. Förutom att avveckla normer är syftet att från och med 2027 genomföra den besparing som man kom

överens om våren 2024 i planen för de offentliga finanserna (Planen för de offentliga finanserna 2025–2028) genom att sänka den kalkylerade ersättningen för personer som fyllt 18 år. Närmare bestämmelser om den kalkylerade ersättningen utfärdas genom förordning av statsrådet. Som indikatorer för integrationen följs enligt regeringsprogrammet sysselsättningen, utbildningsnivån och användningen av sociala förmåner.

Lagen om främjande av integration (681/2023, nedan *integrationslagen*) trädde i kraft den 1 januari 2025. I den här propositionen föreslås de ändringar i integrationslagen, lagen om ordnande av arbetskraftsservice (380/2023), lagen om utkomstskydd för arbetslösa (1290/2002), lagen om fritt bildningsarbete (632/1998), lagen om nationella studie-, utbildnings- och examensregister (884/2017), läropliktslagen (1214/2020) och lagen om statsandel för kommunal basservice (618/2021) som regeringsprogrammet förutsätter.

1.2 Beredning

Propositionen har beretts vid arbets- och näringsministeriet sedan juli 2024. I augusti 2024 tillsatte arbets- och näringsministeriet en arbetsgrupp till stöd för beredningen av regeringspropositionen.

Arbets- och näringsministeriet har sedan 2024 diskuterat målen för och förslagen i lagreformen med de övriga ministerierna i ett sådant integrationsfrämjande samarbetsorgan som avses i 54 § i integrationslagen. Från september 2024 till våren 2025 presenterades målen för lagreformen regelbundet i KOTO24-styrgruppen med syftet att styra genomförandet av totalreformen av integrationslagen. Arbets- och näringsministeriet diskuterade målen för reformen med närings-, trafik- och miljöcentralerna vid ett diskussionsmöte den 12 december 2024, vid en träff med närings-, trafik- och miljöcentralernas sambandspersoner för invandring den 2 juni 2025 samt närings-, trafik- och miljöcentralernas utvecklings- och förvaltningscenter (nedan *utvecklings- och förvaltningscentret*) den 3 juni 2025 respektive den 9 september 2025. Dessutom presenterade arbets- och näringsministeriet reformen vid arbetsmöten mellan arbets- och näringsministeriet, utvecklings- och förvaltningscentret och närings-, trafik- och miljöcentralerna den 1 oktober 2024, 11 februari 2025 och 18 september 2025. Diskussionen om reformen fortsatte vid arbetsmöten mellan arbets- och näringsministeriet, Sysselsättnings-, utvecklings- och förvaltningscentret samt livskraftscentralerna under 2026. Dessutom ordnade arbets- och näringsministeriet ett separat diskussionsmöte med Sysselsättning-, utvecklings- och förvaltningscentret och livskraftscentralerna den 13 januari 2026 och för arbetsgruppen som har fungerat som stöd för beredningen av propositionen den 16 januari 2026.

Arbets- och näringsministeriet ordnade tillsammans med undervisnings- och kulturministeriet den 3 december 2024 ett intressentgruppsmöte för aktörer som erbjuder utbildningar som främjar integration och språkkunskaper. Arbets- och näringsministeriet diskuterade reformen med företrädare för Undervisningssektorns Fackorganisation OAJ den 22 november 2023, med en företrädare för Finlands Sommaruniversitet rf den 5 juni 2025 samt med företrädare för Undervisningssektorns Fackorganisation OAJ, Finlands Folkhögskoleförening ry och Bildningsalliansen den 20 augusti 2025. Dessutom presenterades huvudlinjerna i reformen vid de ryskspråkiga organisationernas forum den 5 oktober 2024 och den 27 september 2025 samt för kommunernas koordinatörer för integration på svenska den 15 september 2025. Reformen presenterades även i ett samordningsnätverk för anordnare av tjänster för invandrare i välfärdsområdena, lett av social- och hälsovårdsministeriet och Institutet för hälsa och välfärd, den 30 januari 2026 och för utbildningsanordnare som verkar på webbplatsen finnishcourses.fi vid ett möte i Helsingfors den 24 februari 2026.

Arbets- och näringsministeriet diskuterade propositionen med finansministeriet den 15 januari 2025, den 24 juni 2025, den 19 augusti 2025 och den 19 september 2025. Regelbundna diskussioner har sedan augusti 2024 förts med undervisnings- och kulturministeriet om utbildningarna för att främja integration och språkkunskaper samt vid separata diskussionsmöten den 3 mars 2025, den 13 maj 2025, den 25 juni 2025, den 26 augusti 2025 och den 8 september 2025. Dessutom diskuterade arbets- och näringsministeriet, finansministeriet och undervisnings- och kulturministeriet propositionen den 8 september 2025. Arbets- och näringsministeriet diskuterade målen och förslagen i reformen med justitieministeriet den 22 maj 2025 och 20 januari 2026 samt med social- och hälsovårdsministeriet den 25 augusti 2025, 15 januari 2026 och 20 januari 2026. Dessutom ordnades ett öppet möte för intressentgrupper om lagreformens mål och om propositionerna medan remissbehandlingen pågick, på finska den 13 januari 2026 och på svenska 22 januari 2026.

Utkastet till proposition var på remiss den från den 30 december 2025 till 10 februari 2026. Det svenskspråkiga utkastet till proposition var på remiss fram till den 27 februari 2026 eftersom översättningen till svenska lades ut på utlåtande.fi den 16 januari 2026.

Samråd enligt 11 § i kommunallagen (410/2015) har förts om regeringens proposition och saken behandlades i delegationen för kommunal ekonomi och kommunalförvaltning den 9 april 2026.

Förslaget till proposition har granskats av laggranskningen vid justitieministeriet.

Beredningsunderlaget till propositionen finns tillgängligt i den offentliga tjänsten på <https://valtioneuvosto.fi/sv/projekt> med identifieringskoden [TEM021:00/2024](#) och [TEM099:00/2024](#).

2 Nuläge och bedömning av nuläget

2.1 Invandring och invandrare i Finland

2.1.1 Översikt av invandringen

Det årliga antalet invandrare har ökat betydligt sedan 2010-talet. År 2024 flyttade cirka 64 000 personer till Finland av vilka 57 215 var utländska medborgare.¹ Ökningen efter covidkrisen jämfört med tidigare år förklaras förutom av den ökade arbets- och studiebase invandringen dessutom av att personer som fått tillfälligt skydd blivit en del av den stadigvarande befolkningen i Finland. De drygt 13 000 personer som flytt från Ukraina till Finland fick hemkommun och blev en del av befolkningen 2024. Det flyttar årligen fler människor till än från Finland. Under de senaste tio åren har nettoinvandringen årligen varit i snitt 25 000 personer och 2024 var nettoinvandringen 47 051 personer.

I slutet av 2024 bodde cirka 411 000 utländska medborgare och cirka 624 000 personer med utländsk bakgrund i Finland. Av personerna med utländsk bakgrund var 51,9 procent män och 48,1 procent kvinnor. Antalet barn under 15 år med utländsk bakgrund uppgick till cirka 115

¹ Flyttningsrörelsen 2024, Statistikcentralen.

000 vilket är cirka 18,5 procent av alla med utländsk bakgrund. Antalet barn under 15 år med finländsk bakgrund var 14,1 procent.²

Anledningarna till att man flyttar till Finland är många. Den största inflyttningen skedde 2024 på grund av familj, arbete och studier i nämnd storleksordning. Antalet första uppehållstillstånd minskade 2024 i alla grupper jämfört med året innan. År 2024 beviljades sammanlagt 42 200 första uppehållstillstånd och dessutom fattades 1 581 positiva asylbeslut, 808 kvotflyktingar anlände till landet och 12 210 personer beviljades tillfälligt skydd. Registreringarna av EU-medborgare var 7 619.³

2.1.2 Invandrarnas ställning på arbetsmarknaden

Sysselsättningsgraden bland personer med utländsk bakgrund är cirka 10–20 procentenheter lägre och arbetslöshetsgraden cirka 5–10 procentenheter högre än för personer med finländsk bakgrund. I augusti 2025 var antalet utländska arbetslösa arbetssökande (inklusive permitterade) enligt arbetsförmedlingsstatistiken 48 333, dvs. cirka 15,5 procent av alla arbetslösa arbetssökande⁴. En studie av antalet arbetslösa arbetssökande ger emellertid inte en helhetsbild av utlänningarnas arbetslöshet, eftersom en relativt sett större andel av utlänningarna omfattas av olika slags service, såsom arbetskraftsutbildning och frivilliga studier. Behovet av arbetskraftsservice är stort, i synnerhet under den inledande fasen av etableringen i landet. Många som omfattas av arbetskraftsservicen genomgår integrationsutbildning och studerar finska eller svenska.

Eftersom det används olika indikatorer och definitioner i statistiken blir det svårt att exakt bedöma sysselsättningsgraden.⁵ Finlands officiella och internationellt jämförbara sysselsättningsgrad bygger på Statistikcentralens arbetskraftsundersökning. Enligt den var sysselsättningsgraden det andra kvartalet 2025 för personer i åldern 16–64 år födda utomlands 63,3 procent och sysselsättningsgraden för utländska medborgare 59,2 procent.⁶ Sysselsättningsgraden för personer födda utomlands var 11,4 procentenheter lägre än för dem som är födda i Finland och sysselsättningsgraden för utländska medborgare 15,2 procentenheter lägre än för finländska medborgare. Enligt sysselsättningsstatistik baserad på förvaltningens register är sysselsättningsgraden för personer med utländsk bakgrund lägre. Enligt sysselsättningsstatistiken var sysselsättningsgraden för personer i åldern 18–64 som har

² Befolkningsstruktur, Statistikcentralen.

³ Statistik, Migrationsverket. Av de anlända kvotflyktingarna hade en del valts ut under tidigare år.

⁴ Arbetsförmedlingsstatistiken, Arbets- och näringsministeriet.

⁵ Olika sysselsättningsgrader granskas ofta med hjälp av såväl den enkätbaserade arbetskraftsundersökningen som den registerbaserade sysselsättningsstatistiken. Finlands officiella sysselsättningsgrad baserar sig på arbetskraftsundersökningen och den är också en internationellt jämförbar informationskälla. Arbetskraftsundersökningen kan emellertid på grund av ett positivt urval överskatta sysselsättningsgraden för utlänningar och personer födda utomlands. Sysselsättningsstatistiken däremot underskattar sysselsättningsgraden för personer med utländsk bakgrund, eftersom statistiken omfattar personer som fastställts som icke-sysselsatta, men som de facto har flyttat från landet utan att göra flyttningsanmälan. Dessutom beror skillnaderna i statistiken på olika definitioner av sysselsättning och på mättidpunkterna.

⁶ Arbetskraftsundersökning, Statistikcentralen/Eurostat. Siffrorna är säsongutjämnade.

utländsk bakgrund och är födda utomlands 57,8 procent 2023, vilket är 16,8 procentenheter lägre än för personer med finländsk bakgrund.⁷

I sysselsättningsgraden för utlänningar förekommer stora skillnader mellan könen och olika nationaliteter. Enligt arbetskraftsundersökningen var sysselsättningsgraden för utländska män (67,8 procent) 6,2 procentenheter lägre än sysselsättningsgraden för finländska män (74 procent) under andra kvartalet 2025. Sysselsättningsgraden för utländska kvinnor (50,2 procent) var däremot 24,7 procentenheter lägre än sysselsättningsgraden för finländska kvinnor (74,9 procent). Den låga sysselsättningsgraden för utländska medborgare är en följd av i synnerhet sysselsättningsgraden för kvinnor som är tredjelandsmedborgare (45,7 procent), som var nästan 30 procentenheter lägre än sysselsättningsgraden för finländska kvinnor.⁸

Sysselsättningen är mycket olika beroende på orsaken till att man har kommit till landet. Sysselsättningen för personer som kommit till landet på grund av internationellt skydd är klart lägre än för personer som kommit av andra orsaker. Sysselsättningsgraden för personer som kommit till landet på grund av internationellt skydd är vid ankomsttidpunkten närmast noll. Efter åtta år i landet har sysselsättningsgraden stigit till något över 40 procent beroende på sättet att mäta.⁹ Sysselsättningsgraden är mycket låg, cirka 30 procent, även för personer som vistas i landet på grund av tillfälligt skydd.¹⁰ Däremot sysselsätts såväl personer som flyttat till landet på grund av arbete som EU-medborgare bra. Sysselsättningsgraden för dessa grupper är efter 10 års vistelse i landet cirka 80 procent.¹¹

Sysselsättningsgraden för personer med utländsk bakgrund stiger avsevärt medan personerna bor i landet. Av denna orsak är också sysselsättningsgraden för dem som är födda utomlands klart högre än för utländska medborgare. Sysselsättningsgraden för kvinnor med utländsk bakgrund är under åren efter inflyttningen lägre än för män, men stiger i takt med vistelsen i landet snabbare än för män. Efter att ha bott tio år i landet är nästan 70 procent av de inflyttade kvinnorna sysselsatta, vilket är endast tio procentenheter mindre än motsvarande siffra för män. Sysselsättningsgraden utvecklas långsammast hos kvinnor som fått sitt första uppehållstillstånd på grund av internationellt skydd. Deras sysselsättning är efter en boendetid på 10 år under 50 procent.¹²

⁷ Sysselsättning, Databas för integrationsindikatorer.

⁸ Arbetskraftsundersökning, Statistikcentralen/Eurostat.

⁹ Pesola H, Sarvimäki M & Virkola T 2024. Sysselsättning av personer som flyttat till Finland av olika orsaker. Arbets- och näringsministeriets publikationer 2024:9, https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/165475/TEM_2024_9.pdf?sequence=1&isAllowed=y (på finska)

¹⁰ Seppä, M, Alasalmi, J. & Korpela, H. (2025). Sysselsättning bland personer med tillfälligt skydd. Datarum-rapport 3/2025. <https://urn.fi/URN:NBN:fi-fe2025092998777> (på finska)

¹¹ Pesola H, Sarvimäki M & Virkola T 2024. Sysselsättning av personer som flyttat till Finland av olika orsaker. Arbets- och näringsministeriets publikationer 2024:9, https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/165475/TEM_2024_9.pdf?sequence=1&isAllowed=y (på finska)

¹² Pesola H, Sarvimäki M & Virkola T 2024. Sysselsättning av personer som flyttat till Finland av olika orsaker. Arbets- och näringsministeriets publikationer 2024:9, https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/165475/TEM_2024_9.pdf?sequence=1&isAllowed=y

Enligt arbetskraftsundersökningen var sysselsättningsgraden för utländska medborgare andra kvartalet 2025 under genomsnittet i EU-länderna. Jämfört med de övriga nordiska länderna har utländska medborgare klart sämre möjligheter att få arbete i Finland än i Sverige, Danmark och Norge. I Finland var skillnaden mellan sysselsättningsgraden för utländska medborgare och finska medborgare 15,2 procentenheter andra kvartalet 2025, vilket är avsevärt mer än i de övriga nordiska länderna.¹³ Skillnaden i sysselsättningsgrad mellan finska och utländska medborgare har ökat betydligt sedan 2023. En jämförelse mellan länderna visar nödvändigtvis inte direkt hur integrationen har lyckats i de olika länderna, utan även hurdan invandring som har riktats mot dem. Utöver i sysselsättningsgrad skiljer sig personer med utländsk bakgrund på många sätt från personer med finländsk bakgrund vad gäller deras ställning på arbetsmarknaden. Personer med utländsk bakgrund är oftare deltidsanställda och visstidsanställda och ofta i arbeten som inte motsvarar deras utbildning. Långtidsarbetslöshet är emellertid inte lika vanligt hos personer med utländsk bakgrund som hos personer med finländsk bakgrund. Personer med utländsk bakgrund är också minst lika sannolikt företagare som personer med finländsk bakgrund.¹⁴

Typiska utmaningar på individnivå för personer med utländsk bakgrund när det gäller möjligheten att få jobb är att de har bristande kunskaper i de inhemska språken, att personens utbildning och arbetserfarenhet inte lämpar sig för den finländska arbetsmarknaden samt att de saknar nätverk som stöder möjligheten till sysselsättning. Utbildning har ett tydligt samband med sysselsättning, men för personer med utländsk bakgrund verkar detta samband vara svagare än för personer med finländsk bakgrund, i synnerhet för högt utbildade och i synnerhet för kvinnor.¹⁵

Även om kompetensen och övriga faktorer som främjar sysselsättningen är som de ska, är det klart svårare för personer med utländsk bakgrund än för personer med finländsk bakgrund att ta sig in på den finländska arbetsmarknaden. Det har observerats diskriminering vid rekrytering, vilket försämrar möjligheten för personer som hör till etniska minoriteter att få arbete. Forskning visar att en person med irakisk bakgrund måste skicka två gånger fler jobbansökningar och en person med somalisk bakgrund två och en halv gång fler jobbansökningar för att bli kallad till arbetsintervju än en person med finländsk bakgrund, även om alla sökande har samma utbildning, arbetserfarenhet och kunskaper i finska.¹⁶

Personer med flyktningbakgrund har ett klart sämre utgångsläge på den finländska arbetsmarknaden än andra invandrargrupper. Där de som kommer till Finland för att arbeta redan har en ordnad arbetsplats och lämplig kompetens åtminstone för en arbetsgivares behov, anländer personer med flyktningbakgrund till Finland utan kontakter och ofta utan språkkunskaper eller kompetens som är direkt tillämplig på den finländska arbetsmarknaden.

[owed=y](#) (på finska). Sysselsättning definieras lättare i undersökningen än i officiell sysselsättningsstatistik.

¹³ Arbetskraftsundersökning, Statistikcentralen/Eurostat.

¹⁴ Sysselsättning, Databas för integrationsindikatorer.

¹⁵ Larja, L. 2019. Maahanmuuttajanaiset työmarkkinoilla ja työmarkkinoiden ulkopuolella, I verket Kazi, V. & Alitolppa-Niitamo, A. & Kaihovaara, A. (red.) Kotoutumisen kokonaiskatsaus 2019: Tutkimusartikkeleita kotoutumisesta. ANM guider och övriga publikationer. 2019:10. <https://urn.fi/URN:ISBN:978-952-327-487-7> (på finska)

¹⁶ Ahmad, A. 2025. En komparativ analys av hur invandrare mottogs på den finska arbetsmarknaden 2016 respektive 2024. Arbets- och näringsministeriets publikationer. 2025:6. Arbets- och näringsministeriet. <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-327-785-4>

Personer med flyktingbakgrund kommer till landet för att få skydd mot förföljelse eller hot om förföljelse. En del av dem är traumatiserade eller har hälsoproblem som försämrar arbetsförmågan. Andra faktorer som försvårar sysselsättningen är bl.a. diskriminering på arbetsmarknaden, obehandlade sjukdomar och skador, utmaningar med att lära sig språket och oro över de anhörigas svåra situation i ursprungslandet¹⁷. Samtidigt är en del av personerna med flyktingbakgrund kompetenta och välutbildade, men man lyckas inte utnyttja deras kompetens tillräckligt effektivt.

Direkt efter att uppehållstillståndet beviljats är sysselsättningsgraden för personer med flyktingbakgrund nära noll. Till följd av den låga utgångsnivån ökar sysselsättningsgraden betydligt ju längre tid personerna vistats i landet, i och med att olika tjänster och kontakterna till samhället stöder kompetensen, språkkunskaperna, hälsan och nätverken. Av dem som flyttat till landet på grund av internationellt skydd hade 60 procent inkomster från arbete eller företagsverksamhet efter 10 år i landet.¹⁸ Sysselsättningsgraden för personer med flyktingbakgrund som anlänt på 2000-talet har i genomsnitt stigit snabbare än för dem som anlände till Finland tidigare.¹⁹

Den låga sysselsättningsgraden för kvinnor som flyttat till landet och den höga andel som står utanför arbetskraften förklaras av såväl faktorer på individ-, familje- och gruppnivå som strukturella faktorer. Inflyttade kvinnor upplever att de största hindren för sysselsättning är brister i språkkunskaperna, få relationer till majoritetsbefolkningen samt brister i utbildningen, arbetserfarenheten och tillgången till information.²⁰

Den låga sysselsättningsnivån förklaras emellertid inte av att arbetslösheten är högre bland kvinnor än bland män, utan av att kvinnorna står utanför arbetskraften. Enligt arbetskraftsundersökningen var de utländska männens deltagarfrekvens (andel som hör till arbetskraften av personer i yrkesverksam ålder) det andra kvartalet 2025 nästan lika hög som de finländska männens deltagarfrekvens. Deltagarfrekvensen för utländska kvinnor är dock cirka 15 procentenheter lägre än för finländska kvinnor och deltagarfrekvensen för kvinnor som är medborgare i andra länder än EU-länder cirka 19 procentenheter lägre än för finländska kvinnor.²¹ Skillnaden i sysselsättningsgrad mellan invandramammor och mammor födda i landet ligger i Finland i genomsnitt på samma nivå som i OECD-länderna.²²

¹⁷ Asikainen, E. (red.). 2020 Sivuaäniä: Asiakkaiden, asiakastyötä tekevien ja verkostotoimijoiden näkemyksiä pakolaistaustaisten ohjauksesta. Raportteja 2020:9. Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus. <https://urn.fi/URN:ISBN:978-952-314-873-4> (på finska)

¹⁸ Pesola, H. & Sarvimäki, M. & Virkola T. 2024. Sysselsättning av personer som flyttat till Finland av olika orsaker. Arbets- och näringsministeriets publikationer. 2024:9. Arbets- och näringsministeriet. <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-327-870-7> (på finska)

¹⁹ Sarvimäki, M. 2017. Labour market integration of refugees in Finland. VATT Research Reports 185. <https://vatt.fi/documents/2956369/4207575/t185.pdf>

²⁰ Martelin, T. & Nieminen, T. & Väänänen, A. & Toivanen, M. Työ ja työllistymisen esteet. I verket Kuusio, H. & Seppänen, A. & Jokela, S. & Somersalo, L. & Lilja, E. (red.) Ulkomaalaistaustaisten terveys ja hyvinvointi Suomessa. FinMonik-tutkimus 2018–2019. Raportti 2020:1. Terveysten ja hyvinvoinnin laitos. <https://urn.fi/URN:ISBN:978-952-343-034-1> (på finska)

²¹ Arbetskraftsundersökning, Statistikcentralen/Eurostat

Orsaken till att man kommit till landet är en central faktor som förklarar varför invandrarkvinnor står utanför arbetskraften. Kvinnor flyttar betydligt mer sällan än män till Finland på grund av arbete och klart oftare av familjeskäl. Många kvinnor är när de anländer till landet i reproduktiv ålder och får barn under åren efter att ha flyttat till landet. En orsak till att de står utanför arbetskraften är också familjebildning och den ojämna fördelningen av omsorgsansvaret inom familjen. Det är vanligare att invandrarkvinnor använder sig av stöd för hemvård av barn än mammor födda i landet. Barnens ålder och antal inverkar på sysselsättningen på mycket olika sätt för mammor med utländsk bakgrund och mammor med finländsk bakgrund. Medan sysselsättningsgraden för mammor med finländsk bakgrund är högre än för barnlösa kvinnor, ligger sysselsättningsgraden för mammor med utländsk bakgrund långt under sysselsättningsgraden för barnlösa kvinnor.²³

2.2 Lagstiftning för främjande av integration och omvärlden

2.2.1 Lagstiftning för främjande av integration

Integrationslagen trädde i kraft den 1 januari 2025. Syftet med totalreformen av lagstiftningen om integration (RP 208/2022 rd) var att förnya lagstiftningen om främjande av integration med beaktande av t.ex. förutsättningarna i riksdagens betänkande om statsrådets redogörelse (FvUB 10/2022 rd), reformen av social- och hälsovården samt de ändringar som reformen av arbetskraftsservicen kräver i främjandet av integrationen. Målet var att främja invandrarernas integration, sysselsättning, kompetens och arbetslivsfärdigheter samt deras välfärd och hälsa. Syftet med totalreformen var också att främja likabehandling, jämställdhet och invandrarernas delaktighet. Ett annat mål var att främja arbetslivsinriktningen och det sektorsövergripande samarbetet i integrationsfrämjandet samt goda befolkningsrelationer i samhället.

Syftet med propositionen var att effektivisera integrationen och sysselsättningen av invandrarna genom att utveckla integrationstjänsterna i inledningsfasen och övergripande beakta invandrarernas behov som en del av de övriga centrala delområdena i samhället, särskilt främjandet av sysselsättning, utbildning, välfärd och hälsa samt delaktighet. I reformen skapades ett integrationsprogram för kommunerna som sammanför integrationstjänsterna i inledningsfasen, samtidigt som integrationsfrämjandet integrerades i den övriga planeringen, utvecklingen och uppföljningen på nationell, regional och lokal nivå. Ett annat mål var att stärka samordningen av integrationstjänsterna med arbetskrafts-, närings-, utbildnings-, social- och hälsovårdstjänster och andra centrala tjänster. Totalreformen av integrationslagen hade som mål att effektivisera och påskynda integrationen i alla faser från och med ankomsten till landet och som en del av detta mål förkortades den huvudsakliga maximitiden för integrationsplanens giltighet från tre år till två år.

Syftet med integrationslagen är att främja invandrares integration, sysselsättning eller företagande, kompetens och arbetslivsfärdigheter, tillgodoseendet av likabehandling, delaktighet och jämlikhet samt invandrares välfärd och hälsa. Vidare är syftet med integrationslagen att främja goda befolkningsrelationer och samhällets mottaglighet, tillgången till behövliga och högklassiga integrationsfrämjande tjänster, sektorsövergripande samarbete

²² OECD 2024. The labour market integration of migrant mothers and fathers in the Nordic countries. Supported by Nordic Council of Ministers. [the-labour-market-integration-of-migrant-mothers-and-fathers-in-the-nordic-countries.pdf](#)

²³ OECD 2024.

mellan integrationsfrämjande aktörer samt samordningen av integrationsfrämjande planering och utveckling med övrig nationell, regional och lokal planering och utveckling.

I integrationslagen finns också bestämmelser om myndigheternas integrationsfrämjande uppgifter. Utgångspunkten i lagen är sektorsövergripande inslag och främjande av integrationen på ett omfattande sätt som en del av olika politiska områden och ett led i det sektorsövergripande samarbetet kring genomförandet av de integrationsfrämjande tjänsterna. Integrationsfrämjande tjänster tillhandahålls också som tjänster enligt det allmänna servicesystemet. Särskilda bestämmelser om dessa tjänster finns i lagstiftningen om dem, t.ex. i författningar om undervisningsväsendet, social- och hälsovården samt ordnandet av arbetskraftsservice. Bestämmelser om myndigheternas uppgifter finns bl.a. i kommunallagen, lagen om närings-, trafik- och miljöcentralerna (897/2009, upphävd genom lagen om livskraftscentralerna och Sysselsättnings-, utvecklings- och förvaltningscentret 531/2025, som träder i kraft den 1 januari 2026), lagen om ordnande av arbetskraftsservice, lagen om sektorsövergripande främjande av sysselsättningen (381/2023), lagen om välfärdsområden (611/2021) samt lagen om ordnande av social- och hälsovård (612/2021).

I integrationslagen föreskrivs om målen med de integrationsfrämjande tjänsterna. I och med totalreformen av integrationslagen föreskrivs det i lagen om de individuella mål som det ska överenskommas om i integrationsplanen. Genom denna ändring har man velat öka den individuella integrationens målinriktning, i synnerhet för att utveckla förutsättningarna för integration och sysselsättning. I integrationsplanen kommer man överens om de individuella långsiktiga målen för invandrarens integration och sysselsättning eller företagande samt om målen under tiden för integrationsplanen. Dessutom föreskrivs det i lagen om det språkliga målet för integrationsutbildningen. I integrationslagen finns ändå inga egentliga bestämmelser om de allmänna målen med integrationen med undantag för lagens syfte, eller annars om målen med integrationsutbildningen undantaget det språkliga målet.

I integrationslagen föreskrivs det om integrationsfrämjande i välfärdsområdena. I substanslagstiftningen om social- och hälsovården beaktas inte särskilt invandrare eller integrationskunder som servicemottagare (exkl. familjegrupper för minderåriga som anlänt utan vårdnadshavare) och det föreskrivs inte heller separat om att välfärdsområdena särskilt ska ta hänsyn till integrationsfrämjandet när service tillhandahålls. Dessutom bör det beaktas att största delen av lagstiftningen härrör från tiden då den kommunbaserade modellen tillämpades och kommunen ansvarade förutom för integrationsåtgärderna också för ordnandet av social- och hälsovårdstjänsterna. Då var tanken att integrationslagen skulle reglera också ordnandet av integrationstjänsterna inom ramen för social- och hälsovårdstjänsterna.

Bestämmelser om ordnandet av social- och hälsovårdstjänster finns i relaterad allmän lagstiftning och speciallagstiftning och de utgör stöd för integrationen av invandrare. Det är synnerligen viktigt med inledande vägledning och rådgivning för att invandrarkunderna ska få tillträde till social- och hälsovårdstjänster som motsvarar deras behov på lika villkor som majoritetsbefolkningen. Invandrarnas behov av social- och hälsovårdstjänster tillgodoses i huvudsak med social- och hälsovårdens basservice, men efter behov även med särskild service på samma sätt som för andra brukare av social- och hälsovårdstjänster. Tillhandahållandet av social- och hälsovårdstjänster baserar sig alltid på en bedömning av servicebehovet utifrån relevant lagstiftning.

2.2.2 Målgruppen för och skyldigheter enligt integrationslagen

2.2.2.1 Integrationslagens målgrupp

Integrationslagen tillämpas på den som har ett giltigt uppehållstillstånd i Finland enligt utlänningslagen (301/2004). Integrationslagen tillämpas även på den vars uppehållsrätt har registrerats eller som har beviljats ett uppehållskort i enlighet med utlänningslagen. Lagen tillämpas även på ett nordiskt lands medborgare vars uppehållsrätt har registrerats i enlighet med det som har avtalats mellan de nordiska länderna om registrering av befolkningen. Integrationslagens 10 § tillämpas även på andra invandrare som vistas i Finland och 68 § tillämpas även på finska medborgare som är offer för människohandel i enlighet med 3 § 7 punkten i lagen om mottagande av personer som söker internationellt skydd och om identifiering av och hjälp till offer för människohandel (746/2011). Bestämmelserna i integrationslagens 4 kap. om anvisande till kommunplats och bestämmelserna i 61–66 § om ersättning för kostnader till kommunerna eller välfärdsområdena tillämpas på personer som avses i 2 § 3 och 4 mom. i den lagen.

Integrationsfrämjande tjänster ordnas inom ramen för kommunens integrationsprogram och i form av andra integrationsfrämjande tjänster enligt det allmänna service- och utbildningssystemet. Kommunens integrationsprogram är ett koncept för invandrare som omfattar integrationstjänster i inledningsfasen, och minimiinnehållet i det regleras i lag. Integrationsprogrammet för den lagangivna primära målgruppen innehåller åtminstone en bedömning av kompetens och behovet av integrationstjänster, en integrationsplan, en flerspråkig samhällsorientering, integrationsutbildning inklusive slutttestning av språkkunskaperna, andra på servicebehovet baserade tjänster som främjar integrationen och sysselsättningen samt vägledning och rådgivning under den tid integrationsprogrammet varar. Kommunen eller Arbetskraftsmyndigheten ska utarbeta en bedömning av kompetensen och behovet av integrationstjänster för personer som är registrerade som arbetslösa arbetssökande och lagangivna invandrare utanför Arbetskraften. Målgruppen utgörs förutom av arbetslösa arbetssökande också av personer som avses i 2 § 3 eller 4 mom. (bl.a. personer som får internationellt skydd, kvotflyktingar och personer som får tillfälligt skydd, som har hemkommun samt familjemedlemmar till de nämnda personerna), minderåriga ensamkommande barn och unga, offer för människohandel, invandrare som får utkomststöd annat än tillfälligt och invandrare som får stöd för hemvård av barn. I samband med totalreformen av integrationslagen utökades skyldigheterna genom att man utvidgade den primära målgruppen så att kommunen är skyldig att nå allt fler invandrare som behöver integrationsfrämjande tjänster.

Hur stor målgruppen för integrationstjänster i den inledande fasen är beror i första hand på omfattningen av den invandring som riktas mot Finland. Storleken varierar således varje år. År 2024 utarbetades totalt 19 710 första integrationsplaner för invandrare som registrerats som arbetssökande.²⁴ Antalet har ökat avsevärt jämfört med tiden före 2022. Det beror förutom på det stora antal personer som får tillfälligt skydd även på att övrig invandring ökat. Av de

²⁴ Palvelusuunnitelmien seuranta, digitaalinen raportti. Kehittämisen- ja hallintokeskus, läst 10.6.2025, https://tuuttipalvelu.sharepoint.com/sites/Tiedolla_Johtaminen/SitePages/Palvelusuunnitelmien-seuranta.aspx (på finska)

invandrare som registrerade sig som arbetssökande under tredje kvartalet 2025 var i genomsnitt 25 710 integrationskunder, dvs. invandrare som hade en giltig integrationsplan.²⁵

Ett mål med den nya integrationslagen, som trädde i kraft vid ingången av 2025, var att effektivisera och påskynda sysselsättningen och integrationen av invandrarkvinnor. Detta ville man uppnå genom att förplikta kommunerna att ta kontakt med dem som fick stöd för hemvård av barn och som fått uppehållstillstånd eller uppehållskort för mindre än tre år sedan eller personer som registrerat uppehållsrätt för en bedömning av kompetens och behovet av integrationstjänster. Vid totalreformen av integrationslagen föreskrevs det mer exakt och noggrannare avgränsat om kommunernas rättigheter att få information i syfte att effektivisera i synnerhet möjligheten att nå kvinnorna för att få dem med i tjänsterna i den inledande fasen av integrationen. Kommunen har också tidigare fått uppgifter om de invandrare på vilka integrationslagen tillämpas och som får utkomststöd annat än tillfälligt för att kunna nå ut till dem och erbjuda tjänster. Från 2025 får kommunen på motsvarande sätt registerbaserad information om de invandrare på vilka integrationslagen tillämpas och som får stöd för hemvård av barn enligt lagen om stöd för hemvård och privat vård av barn. Ändringen syftade till att systematiskt nå de invandrare som får stöd för hemvård av barn, som ofta är mammor som sköter sina barn hemma, och erbjuda dem tjänsterna i integrationsprogrammet. Den begränsning som familjeskyldigheterna medför för deltagandet i integrationsåtgärder har beaktats i lagstiftningen på så sätt att integrationsplanen kan förlängas med graviditets- eller föräldraledighetens längd. I och med totalreformen av integrationslagen kan integrationsplanens maximala varaktighet enligt prövning förlängas med högst två år om den maximala varaktighet som anges i integrationslagen har gått ut medan invandraren har fått stöd för hemvård av barn enligt lagen om stöd för hemvård och privat vård av barn och deltagit på deltid i en integrationsplan. Dessutom ingår det i regeringsprogrammet för statsminister Petteri Orpos regering ett mål att förbättra invandrarkvinnornas ställning och för det har kommunerna anvisats tilläggsfinansiering från och med 2025.

2.2.2.2 Skyldigheter till integration

Integrationen är en för invandraren individuell process som sker i interaktion med det omgivande samhället och som förutsätter att invandraren själv är aktiv och engagerad. Invandraren är också skyldig att delta i de tjänster som erbjuds honom eller henne. Enligt integrationslagen ska integrationskunder, dvs. invandrare, som har en giltig integrationsplan delta i utarbetandet och översynen av integrationsplanen, genomföra den plan som utarbetats med honom eller henne samt söka sig till och regelbundet delta i de åtgärder och tjänster som överenskommit i planen. Integrationskunden ska underrätta kommunen om hur han eller hon genomfört planen samt om betydande förändringar i anknytning till servicebehovet, livssituationen eller något annat som kan inverka på uppnåendet av de mål som överenskommit i planen och på deltagandet i tjänsterna. Dessutom ska en integrationskund som är registrerad som arbetssökande informera om genomförandet av planen på det sätt som anges i 38 § i lagen om ordnande av arbetskraftsservice.

Numera informeras invandrare och integrationskunder om sina skyldigheter redan i samband med tjänsterna och åtgärderna i enlighet med integrationslagen. Det redogörs för skyldigheterna t.ex. i det basinformationsmaterial som ges i samband med att uppehållskort beviljas eller hemkommuns- och befolkningsuppgifter registreras, i samband med lågröskeltjänster som vägledning och rådgivning och i samband med den flerspråkiga samhällsorienteringen.

²⁵ Kehittämis- ja hallintokeskuksen Tuutti-palvelu, läst 30.9.2025.

Invandrarna får information om skyldigheterna även inom ramen för vägledningen och rådgivningen inom det integrationsprogram som kommunen ordnar. Dessutom ska invandrarna få information om sina skyldigheter i anslutning till bedömningen av kompetens och behovet av integrationstjänster. Innehållet har preciserats genom statsrådets förordning om innehållet och genomförandet av bedömningen av kompetens och behovet av integrationstjänster (869/2024). Också inom övrig basservice, som den kommunala basservicen och social- och hälsovårdsservicen, lyfter man fram de rättigheter och skyldigheter som anknyter till servicen.

Bestämmelser om integrationsfrämjande tjänster för invandrare som är arbetssökande finns förutom i integrationslagen även i lagen om ordnande av arbetskraftsservice. I integrationsplanen kommer kommunens arbetskraftsmyndighet tillsammans med invandraren överens om utbildning, jobsökning och dess mål samt om åtgärder och tjänster som stöder jobsökningen och främjar sysselsättningen. Integrationsplanen ska inkludera en jobsökningsskyldighet i enlighet med lagen om ordnande av arbetskraftsservice. Enligt huvudregeln för jobsökningsskyldigheten ska planen på en gång inkludera tre granskningsperioder på en månad under vilka en arbetssökande som är arbetslös eller hotas av arbetslöshet ska söka fyra arbetsmöjligheter. Dessutom åläggs i regel jobsökningsskyldighet för en arbetssökande som är deltidsanställd i minst två veckor eller vars permittering genomförs i form av förkortad arbetstid och vars ordinarie arbetstid är högst 80 procent av den inom branschen tillämpade maximiarbetstiden för arbetstagare i heltidsarbete. Jobsökningsskyldighet åläggs även personer som deltar i arbetskraftsutbildning, fullgör frivilliga studier som stöds med arbetslöshetsförmån eller är i lönesubventionerat arbete, men i dessa fall finns det undantag i anslutning till när skyldigheten börjar och antalet arbetsmöjligheter som ska sökas. Om arbetskraftsservicen inte är förknippad med undantag av något slag i fråga om jobsökningsskyldigheten, åläggs den i enlighet med huvudregeln.

Om den arbetssökande deltar i arbetskraftsutbildning eller arbetsprövning eller är i lönesubventionerat arbete där arbetstiden överskrider 80 procent av den inom branschen tillämpade maximiarbetstiden för arbetstagare i heltidsarbete eller är i sådan rehabilitering utan avbrott som beräknas fortgå längre än en månad börjar jobsökningsskyldigheten först från att samtal om jobsökning har ordnats en månad innan ifrågavarande tjänst, arbete eller rehabiliteringsperiod avslutas. Det här innebär att ingen jobsökningsskyldighet gäller under tiden för de nämnda tjänsterna, om inte tjänsten beräknas pågå högst en månad, varvid skyldigheten åläggs i enlighet med huvudregeln.

I lagen om ordnande av arbetskraftsservice finns bestämmelser om undantag till vissa detaljer i jobsökningsskyldigheten. Det enda undantag som i praktiken gäller endast invandrare är att ingen jobsökningsskyldighet åläggs om den arbetssökande deltar i frivilliga studier i läs- och skrivkunnighet som stöds med arbetslöshetsförmån och som enligt lagen om utkomstskydd för arbetslösa bedrivs på heltid. Arbetssökande som deltar i studier i läs- och skrivkunnighet har klart sämre förutsättningar än andra arbetssökande att få sysselsättning, och att skaffa sig läs- och skrivkunnighet är ofta den första förutsättningen för att få tillträde till annan utbildning eller till arbete. Också i dessa personers integrationsplan inkluderas emellertid en jobsökningsskyldighet två veckor innan studierna slutar eftersom de då uppfyller definitionen för att hotas av arbetslöshet.

Sysselsättningsplanen för en arbetssökande som saknar utbildning och som enligt beräkning under mer än en månads tid på ett i 9 kap. i lagen om ordnande av arbetskraftsservice eller i 28–32 § i lagen om främjande av integration avsett sätt deltar i frivilliga studier som stöds med arbetslöshetsförmån ska omfatta under studierna infallande granskningsperioder på tre månader var, under vilka den arbetssökande ska söka tre arbetsmöjligheter. Om personen inte saknar utbildning åläggs jobsökningsskyldigheten enligt huvudregeln.

De övriga undantag från och lindringar i jobbsökningsskyldigheten som det föreskrivs om i lagen om ordnande av arbetskraftsservice gäller alla arbetssökande kunder. Om arbetskraftsmyndigheten bedömer att det inte i den arbetssökandes pendlingsregion under granskningsperioden finns fyra sådana jobb att söka som den arbetssökande har möjlighet att få med beaktande av dennes arbetserfarenhet, utbildning och övriga kompetens samt arbetsförmåga och eventuella skydd för yrkesskicklighet minskas antalet jobb som ska sökas under granskningsperioden. Om det inte finns några möjliga jobb att söka, åläggs ingen jobbsökningsskyldighet i denna situation. Jobbsökningsskyldighet åläggs inte heller i vissa andra begränsade situationer såsom om en person enligt en sådan medicinsk utredning som betraktas som tillförlitlig saknar arbetsförmåga för allt slags arbete efter att skyddet för yrkesskicklighet upphört och han eller hon följer det som avtalats i planen om att ansöka om förmån som beviljas på grund av arbetsoförmåga och att söka sig till rehabilitering som förbättrar arbets- och funktionsförmågan. Dessutom förutsätts det att den arbetssökandes situation som helhet betraktad är sådan att sysselsättning på den öppna arbetsmarknaden inte är möjlig. Som ett annat exempel på när jobbsökningsskyldighet inte åläggs kan nämnas en situation där personens arbetslöshet upphör inom en månad av annan orsak än inledande av arbetskraftsutbildning eller med arbetslöshetsförmån stödda frivilliga studier eller om den arbetssökande inleder bevärnings- eller civiltjänst eller familjeledighet inom en månad. Dessutom är den arbetssökande enligt lagen om ordnande av arbetskraftsservice skyldig att utarbeta och publicera en jobbsökningsprofil på en serviceplattform om inte något av de undantag som gäller för att inte behöva utarbeta eller publicera en profil är tillämpligt. I sista hand utarbetar och publicerar arbetskraftsmyndigheten en jobbsökningsprofil om den arbetssökande inte själv agerar på det sätt och inom den tidsfrist som lagen föreskriver. Det har gjorts ändringar i påföljderna inom utkomstskyddet för arbetslösa i fråga om jobbsökningen, serviceprocessen för arbetssökande och den service som stöder jobbsökningen och möjligheterna att få arbete under den innevarande regeringsperioden. För den första försummelsen föreläggs en sju kalenderdagar lång tid utan ersättning, en s.k. karenstid. Om försummelsen upprepas åläggs den arbetssökande skyldighet att vara i arbete, dvs. förlorar sin rätt till arbetslöshetsförmån tills vidare.

Rätten till inkomstrelaterad dagpenning för tiden för integrationsplanen bestäms enligt lagen om utkomstskydd för arbetslösa, rätten till allmänt stöd enligt lagen om allmänt stöd (48/2026) och rätten till utkomststöd enligt lagen om utkomststöd (1412/1997). Under den tid integrationsplanen gäller tillämpas på den arbetssökande även den s.k. nordiska modellen för arbetskraftsservice enligt vilken den arbetssökande i princip är skyldig att söka fyra möjliga jobb i månaden för att rätten till utkomststöd för arbetslösa ska fortsätta. Enligt lagen om utkomststöd är var och en skyldig att enligt bästa förmåga dra försorg om sig själv och sitt eget uppehälle, vilket innebär att en person i arbetsför ålder som har arbetsförmåga och ansöker om utkomststöd är skyldig att anmäla sig som arbetslös arbetssökande. Enligt 2 a § i lagen om utkomststöd är en person som är över 18 år gammal och som ansöker om utkomststöd och som inte uppnått den ålder som berättigar till ålderspension enligt 10 § 1 mom. i folkpensionslagen (568/2007) eller en person som är 17 år och som har fullgjort sin läroplikt, skyldig att anmäla sig som arbetssökande som söker heltidsarbete och hålla sin jobbsökning i kraft på det sätt som avses i lagen om ordnande av arbetskraftsservice, om inte något annat bestäms i lag. I praktiken kan en arbetslös arbetssökande beviljas utkomststöd om beslutet om arbetslöshetsförmån inte har hunnit fattas eller om personen inte har rätt till arbetslöshetsförmån på grund av till exempel tillfälligt uppehållstillstånd. Utkomststödet beviljas en arbetslös person till sänkt belopp om behovet av utkomststöd beror på att personen inte har anmält sig som arbetssökande eller om personen har förfarit arbetskraftspolitiskt klandervärt. Invandrare kan också beviljas allmänt stöd eller inkomstrelaterad dagpenning och andra förmåner, t.ex. familjeförmåner för att komplettera utkomststödet.

Bestämmelser om hur integrationskunders försummelse av skyldigheterna inverkar på rätten att få inkomstrelaterad dagpenning finns i lagen om utkomstskydd för arbetslösa, bestämmelser om hur det inverkar på rätten att få allmänt stöd finns i lagen om allmänt stöd och bestämmelser om hur det inverkar på utkomststödet finns i lagen om utkomststöd. Om invandraren t.ex. utan giltig orsak vägrar delta i arbetet med att utarbeta en integrationsplan, i översynen av planen eller i en överenskommen åtgärd i planen får hans eller hennes rätt till arbetslöshetsförmån begränsas enligt vad som föreskrivs i lagen om utkomstskydd för arbetslösa eller lagen om allmänt stöd eller utkomststödet sänkas enligt vad som föreskrivs i lagen om utkomststöd. Det är inte möjligt att sänka eller begränsa andra förmåner även om personen inte följer sin integrationsplan. Syftet med t.ex. de förmåner som betalas under familjeledigheterna är att göra det möjligt för en förälder att sköta ett litet barn hemma. Om t.ex. en person som får stöd för hemvård av barn inte söker sig till integrationstjänster eller deltar i verksamhet som överenskommit för honom eller henne i integrationsplanen leder det inte till att den nämnda förmånen skärs ner eller går förlorad.

Under statsminister Petteri Orpos regeringsperiod har det i enlighet med regeringsprogrammet genomförts ett flertal lagändringar som utökar skyldigheterna till integration. Den integrationspolitik som statsminister Petteri Orpos regering bedriver baserar sig på språkinläring och arbete samt på att personer som integreras kommer in i samhället och följer samhällets regler och enligt integrationspolitiken är Finland ett öppet samhälle som hjälper och uppmuntrar under den första tiden i det nya samhället. I enlighet med regeringsprogrammet ändrades integrationslagen genom lag 322/2024. Genom ändringarna i ersättningssystemet i enlighet med integrationslagen minskades i enlighet med regeringsprogrammet kommunens uppgifter som hänför sig till främjande av integration. Integrationen av invandrare stöds redan från deras ankomst till landet genom att personens handlingsförmåga och egna ansvar stärks när det gäller att sköta praktiska ärenden. Genom den ändring som gällde uttaget av kostnader för tolkning orsakade av avbokade tjänster av invandrarna genomfördes en besparing i de offentliga utgifterna, samtidigt som invandrarnas och integrationskundernas ansvar för sin egen integration betonades. Också nivån på de tolkningskostnader som betalas till kommuner och välfärdsområden som en del av de kalkylerade ersättningarna sänktes. Det har redan under tidigare regeringsperioder förutsatts att integrationen ska effektiviseras och påskyndas i alla faser genast från att invandrarna anländer, t.ex. i riksdagens revisionsutskotts betänkande (ReUB 6/2018 rd). Riksdagens förvaltningsutskott ansåg i sitt betänkande (FvUB 10/2022 rd) det vara motiverat att de integrationsfrämjande åtgärderna görs mer förpliktande och att det finns tillräckliga incitament för att delta i språkutbildning och annan integrationsfrämjande utbildning. För att öka den förpliktande effekten föreskrevs det i integrationslagen om att sluttestning av kunskaperna i finska eller svenska ingår i integrationsutbildningen.

För att främja integrationen avskiljs enligt regeringsprogrammet för statsminister Petteri Orpos regering med beaktande av grundlagens ramvillkor den sociala tryggheten och de sociala förmånerna för invandrare från motsvarande för personer som varaktigt vistas i Finland. Detta genomförs genom olika skrivningar i regeringsprogrammet om revidering av den sociala tryggheten samt ändringar i förmånssystemet. Enligt regeringsprogrammet ersätts²⁶

²⁶ Regleringen om arbetsmarknadsstöd har upphävts i regeringens proposition med förslag till allmänt stöd (RP 112/2025 rd). Allmänt stöd betalas ut på grund av arbetslöshet. Med det allmänna stödet tryggas sådana arbetslösa arbetssökandes grundläggande försörjning under arbetslöshetstiden som inte har rätt till inkomstrelaterad dagpenning och som behöver ekonomiskt stöd. Bestämmelserna om grunddagpenning och arbetsmarknadsstöd har upphävts i lagen om utkomstskydd för arbetslösa.

utkomststödet och arbetsmarknadsstödet för invandrades del med ett integrationsstöd,²⁷ i vilket det inkluderas ett incitament och en skyldighet att integreras. Dessutom ändras arbetsmarknadsstödet nettonivå så att den motsvarar nivån för grunddelen av det grundläggande utkomststödet där tillräckliga och intygade kunskaper i ett av de inhemska språken höjer arbetsmarknadsstödet till den nuvarande nivån. De ovan nämnda skrivningarna har beaktats i lagen om allmänt stöd.²⁸ Enligt regeringsprogrammet effektiviseras användningen av sänkt utkomststöd och arbetsmarknadsstöd som sanktion i fall där en invandrare inte följer sin integrationsplan, inte deltar i språkutbildning eller inte avlägger slutprovet med godkänt resultat inom utsatt tid. Dessutom har regeringsprogrammet flera andra skrivningar om den sociala tryggheten och sociala förmåner. Stödet för hemvård av barn har reviderats²⁹ i enlighet med regeringsprogrammet genom den s.k. norska modellen så att rätten till stöd för hemvård börjar gälla efter flera års boendetid. Detta syftar till att öka den förpliktande effekten inom integration och sysselsättning. Enligt propositionen sätts som förutsättning för att få stöd för hemvård en boendetid på tre år i Finland. Sålunda styrs föräldrar, vanligtvis kvinnor, i den första fasen av integrationen till att efter föräldraledigheten söka sig till integrationstjänster och att bli arbetsökande mer reglerat än för närvarande. Syftet med ändringen är att få i synnerhet invandramammor att snabbare lära sig finska eller svenska och söka sig till sysselsättning samt styra barn i familjer med ett främmande språk till småbarnspedagogik tidigare än för närvarande. Dessutom syftar totalreformen av utkomststödet (RP 116/2025 rd, ändringslagarna 26–28/2026) till att stärka utkomststödet karaktär av temporärt sistahandsstöd samt framhäva skyldigheten att söka primära förmåner och anmäla sig som arbetslös sökande av heltidsarbete hos arbetskraftsservicen. Ändringarna ökar även skyldigheterna i anslutning till integration och sysselsättning. I enlighet med regeringsprogrammet har det dessutom genomförts en rad andra reformer för att sporra till arbete (allmänt stöd, utkomtskydd för arbetslösa, allmänt bostadsbidrag, familjeförmåner, annan social trygghet) och i enlighet med regeringsprogrammet utreds en skärpning av lagen om bosättningsbaserad trygghet i gränsöverskridande fall (16/2019) så att den krävda boendetiden förlängs och inkomstnivån höjs.

Vikten av integration blir allt större framöver även i samband med förutsättningar för permanent uppehållstillstånd, familjeåterförening och medborgarskap. För att uppnå målen har medborgarskapslagen (359/2003) och villkoren för att få permanent uppehållstillstånd skärpts så att de allt mer omfattande förutsätter integration (språkkunskaper, sysselsättning, oförvitlighet) och därmed belönar integration. I enlighet med regeringsprogrammet genomförs ändringarna i medborgarskapslagen i tre faser. I den första fasen höjdes den boendetid som krävs för medborgarskap från fem till åtta år (lag om ändring av medborgarskapslagen 474/2024). Ändringen trädde i kraft den 1 oktober 2024. I den andra fasen ändrades medborgarskapslagen (lag 929/2025) så att försörjningen ska vara tryggad för att

²⁷ Beredning av integrationsstödet och språktillägg till arbetsmarknadsstödet, <https://stm.fi/sv/projekt?tunnus=STM074:00/2024>.

²⁸ Beredning av integrationsstödet och språktillägg till arbetsmarknadsstödet, <https://stm.fi/sv/projekt?tunnus=STM074:00/2024>.

²⁹ RP med förslag till lag om ändring av lagen om stöd för hemvård och privat vård av barn (s.k. norska modellen), RP 69/2026 rd. Regeringspropositionen var på remiss från den 8 oktober till 20 november 2025 och den 17 februari till 3 mars 2026. Ändringarna föreslås träda i kraft den 1 januari 2027.

medborgarskap ska beviljas. I den tredje fasen av revideringen av medborgarskapslagen³⁰ infördes ett medborgarskapsprov.

Det har också gjorts ändringar i utlänningslagen med syftet att främja integrationen. Man har velat lägga till kravet på språkkunskaper i finska eller svenska i villkoren för permanent uppehållstillstånd. Utlänningslagen har ändrats genom lag 302/2025 så att det för familjeåterföreningar för anknytningspersoner som får internationellt skydd med vissa undantag införts ett krav på två års boendetid för anknytningspersonen innan familjeåterförening är möjlig. Ändringarna syftar till att säkerställa att anknytningspersonen är integrerad innan de övriga familjemedlemmarna anländer till landet, vilket antas främja integrationen av dem som anländer. Dessutom har utlänningslagen ändrats genom lag 1408/2025, enligt vilken förutsättningarna för permanent uppehållstillstånd skärptes. Efter sex års vistelse kan ett permanent uppehållstillstånd i regel beviljas en sökande som har nöjaktiga kunskaper i finska eller svenska och två års tid i arbetslivet. Permanent uppehållstillstånd kan emellertid efter en kortare fyra års boendetid beviljas bl.a. en person under förutsättning att denne har särskilt goda kunskaper i finska eller svenska som verifieras genom språktest samt tre års tid i arbetslivet som omfattar endast ytterst korta perioder då personen lyft utkomstskydd för arbetslösa eller utkomststöd under vistelsen i Finland.

2.2.3 Planering och uppföljning av integrationsfrämjandet

Arbets- och näringsministeriet svarar för den nationella planeringen, utvecklingen och styrningen av den integrationsfrämjande politiken och för samordningen med andra politikområden och med främjandet av goda befolkningsrelationer samt uppföljningen och utvärderingen av integrationshelheten och politiken för integrationsfrämjandet. Arbets- och näringsministeriet styr också livskraftscentralerna samt Sysselsättnings-, utvecklings- och förvaltningscentret i uppgifter i anslutning till integrationsfrämjandet och främjandet av goda befolkningsrelationer. Arbets- och näringsministeriet följer även tillsammans med andra centrala ministerier genomförandet av likvärdig tillgång, tillräcklig finansieringsnivå och verkningsfullhet i fråga om kommunens integrationsfrämjande tjänster enligt 2 kap. i integrationslagen. Sysselsättnings-, utvecklings- och förvaltningscentret följer upp och utvärderar hur effektivt integrationen främjas och hur integrationsfrämjandet fungerar samt producerar information om det på nationell och regional nivå. Livskraftscentralerna ansvarar för den regionala uppföljningen och utvecklingen av integrationen. Enligt integrationslagen har kommunen det allmänna ansvaret och samordningsansvaret för planeringen och utvecklingen av främjandet av integrationen av invandrare och integrationskunder på lokal nivå. Kommunen ska utveckla integrationsfrämjandet genom sektorsövergripande samarbete. Kommunen ska se till att planeringen och utvecklingen av kommunens integrationsfrämjande samordnas med planeringen och utvecklingen av de tjänster som välfärdsområdet har organiseringsansvaret för. Kommunen ska i sin planering beakta de nationella målen för främjandet av integration och de nationella målen för främjandet av sysselsättning för integrationskundernas del. Dessutom ska invandrarbefolkningens behov och främjandet av integrationen beaktas i kommunens och de andra lokala myndigheternas allmänna planering och verksamhet.

Vid sidan av arbets- och näringsministeriet är undervisnings- och kulturministeriet och social- och hälsovårdsministeriet de viktigaste aktörerna inom utvecklingen, styrningen och

³⁰ RP med förslag till lag om ändring av medborgarskapslagen (medborgarskapsprov). Pågående projekt vid inrikesministeriet: [Projekt för ändring av medborgarskapslagen, fas 3 - Inrikesministeriet](#). Propositionen föredras enligt uppskattning vecka 14/2026.

genomförandet av integrationsfrämjandet på riksomfattande nivå. I arbetet för att främja samarbetet och informationsförmedlingen mellan ministerierna i samband med integrationsfrämjandet samt för att samordna åtgärderna bistår arbets- och näringsministeriet av ett samarbetsorgan som består av representanter för de ministerier som är centrala med avseende på integrationsfrämjandet. I ministeriernas samarbetsorgan finns även andra aktörer representerade än de ovannämnda ministerierna. Det lagstadgade integrationsfrämjande samarbetsorganet mellan ministerierna sammanträder regelbundet och styr och följer upp genomförandet av statens program för integrationsfrämjande och den övriga utvecklingen av integrationen.

Statsrådet beslutar om utvecklingen av det riksomfattande integrationsfrämjandet genom att för fyra år i sänder utarbeta ett statligt program för integrationsfrämjande i vilket målen och åtgärderna för integrationsfrämjandet anges. Arbets- och näringsministeriet svarar för beredningen av programmet. Statens program för integrationsfrämjande innehåller de nationella målen för integrationsfrämjande och åtgärderna för att uppnå dem. Statsrådet fattade det första principbeslutet om statens integrationsprogram den 7 juni 2012. Under statsminister Marins regeringsperiod ersatte statsrådets redogörelse om behoven av att reformera integrationsfrämjandet³¹ statens program för integrationsfrämjande. Statens integrationsfrämjande program och samarbetsorgan för integrationsfrämjande har skapat ramar för regelbundet samarbete mellan ministerierna i frågor som gäller integration, vilket har stärkt den övergripande effekten i integrationsfrämjandet. Överföringen av arbetskraftsservicen till kommunerna från och med ingången av 2025 har ytterligare stärkt kommunernas roll som anordnare av tjänster för integrationskunder och omfattande aktör inom integration. Ändringarna har skapat ett behov av att allt bättre beakta kommunernas roll i den nationella och regionala förvaltningen av integrationen.

Sysselsättnings-, utvecklings- och förvaltningscentret har till uppgift att följa upp och utvärdera effektiviteten och funktionaliteten i integrationsfrämjandet samt att producera information om det. Uppgiften omfattar att följa upp och utvärdera de integrationsfrämjande tjänsterna samt att producera information och följa indikatorerna i anslutning till detta på både nationell och regional nivå. Också kommunerna kan utnyttja den information Sysselsättnings-, utvecklings- och förvaltningscentret producerar. Sysselsättnings-, utvecklings- och förvaltningscentret stöder på nationell nivå kompetensen inom integrationsfrämjandet samt utvecklingen och samordningen av tjänster. Centret tillhandahåller också juridisk rådgivning i anslutning till genomförandet av integrationslagen. Också livskraftscentralerna följer integrationsfrämjandet regionalt samt stöder kompetens, utveckling och samordning av tjänster.

Livskraftscentralerna ansvarar för uppgifter för att främja integration av invandrare och goda befolkningsrelationer inom sina verksamhetsområden. Enligt integrationslagen ingår i livskraftscentralernas uppgifter även främjandet av goda befolkningsrelationer och av dialog och samarbete mellan befolkningsgrupper. Livskraftscentralerna ansvarar för t.ex. utveckling, samarbete, samordning och uppföljning av främjandet av integration och etablering på regional nivå samt för tillsyn över tillgången till, kvaliteten på och verkningsfullheten hos de i 2 kap. avsedda tjänster som kommunen tillhandahåller andra integrationskunder än sådana som är registrerade som arbetssökande. Som en del av uppföljningen producerar livskraftscentralerna regional information om integrationsfrämjandet och de tjänster som ingår i det och om deras

³¹ Statsrådets redogörelse om behovet av att reformera integrationsfrämjandet, Statsrådets publikationer 2021:63.

kvalitet, tillgången på dem och deras effekt. Uppgiften är delvis gemensam med Sysselsättnings-, utvecklings- och förvaltningscentrets uppgift. Tillsynen över tjänsterna för integrationskunder utanför arbetskraften är kopplad till livskraftscentralernas uppgift att stödja kommunen i dess arbete att agera i enlighet med integrationslagen. Om kommunen inte tillhandahåller integrationsfrämjande tjänster eller integrationsutbildning för personer utanför arbetskraften enligt behov för livskraftscentralen ett samtal med kommunen om missförhållandena för att förbättra situationen. Livskraftscentralen inleder vid behov en myndighetsprocess om kommunen inte följer integrationslagen i de tjänster den tillhandahåller. Om man inte når samförstånd gör livskraftscentralen en anmälan till en sådan myndighet som övervakar kommunens verksamhet i fråga. Tillsynsmyndigheten är Tillstånds- och tillsynsverket om det är fråga om tjänster som det utövar tillsyn över, dvs. t.ex. småbarnspedagogik och undervisningsväsendet eller tillgängligheten för myndigheternas digitala tjänster. Klagomål kan också anföras hos justitieombudsmannen om ärendet hör till justitieombudsmannens verksamhetsområde. Riksdagens justitieombudsman övervakar och främjar lagligheten och respekten för de grundläggande rättigheterna hos myndigheter och privata aktörer som sköter offentliga uppdrag.

Tillstånds- och tillsynsverket svarar i frågor som hör till dess verksamhetsområde för planeringen, styrningen och tillsynen när det gäller åtgärder och tjänster som främjar och stöder invandras integration samt sörjer för att invandrarnas behov beaktas vid planeringen och ordnandet av andra åtgärder och tjänster som hör till Tillstånds- och tillsynsverkets verksamhetsområde. Besvär och klagomål som gäller tjänsterna behandlas av andra myndigheter.

Enligt lagen kan livskraftscentralen tillsätta en samarbetsgrupp för att främja den regionala invandringen och integrationen. Samarbetsgruppens uppgift är att stödja livskraftscentralen vid utförandet av de uppgifter som avses i 55 § i integrationslagen. Samarbetsgruppen kan även ha andra uppgifter i anslutning till invandring och integration.

Som det framgår av det ovanstående planerar, följer och utvärderar flera olika myndigheter integrationsfrämjandet. Detta mångdimensionella fenomen följs via ett stort antal olika indikatorer och kundinformationssystem. Sedan början av 2025 har uppföljningen av tjänsterna koncentrerats till Sysselsättnings-, utvecklings- och förvaltningscentret i synnerhet när det gäller arbetssökande kunder och integrationstjänsterna. Man har upplevt att det finns vissa överlappningar i arbetsfördelningen mellan myndigheterna och ett behov av att förtydliga den.

2.2.4 Integration på svenska

Enligt regeringsprogrammet för statsminister Petteri Orpos regering säkerställs det att integration är möjlig på båda inhemska språken. Målet är att ungefär 5–10 procent ska integreras på svenska. Myndigheterna ska informera tydligare om möjligheten att integreras även på svenska och invandrarna ska få möjlighet att välja det språk som de beslutar att integrationen ska ske på. I enlighet med regeringsprogrammet effektiviseras dessutom sökandet efter kommunplatser för kvotflyktingar även i svenskspråkiga kommuner.

För närvarande uppskattas att cirka 1,5 procent av de integrationskunder som söker jobb integreras på svenska. Uppskattningen, som är riktgivande, baserar sig på inledda integrationsfrämjande utbildningar i arbetskraftsmyndigheternas informationsprogram Koulutusportti. För att man ska kunna utöka antalet personer som integreras på svenska förutsätts det tillräckligt med information och vägledning både till integrationsfrämjande aktörer och dem som ska integreras. Enligt t.ex. vissa läroanstalter har vägledningen stor inverkan på valet av integrationsspråk, dvs. huruvida integration på svenska erbjuds som likvärdigt

alternativ. Centrala faser i vägledningen och informationen vid valet av integrationsspråk för en arbetslös arbetssökande är den flerspråkiga samhällsorienteringen, utarbetandet av en integrationsplan samt hänvisning till integrationsutbildningen. En ökning av antalet personer som integreras på svenska förutsätter även tillräcklig tillgång till utbildning och andra tjänster på svenska även i sådana områden där det traditionellt inte har ordnats svenskspråkig integrationsutbildning.

Utvecklingen av tillsynen över integrationen på svenska har beaktats som en del av den utveckling av kundinformations- och uppföljningssystem som görs vid Sysselsättnings-, utvecklings- och förvaltningscentret (före 2026 närings-, trafik- och miljöcentralernas utvecklings- och förvaltningscenter). Sedan hösten 2025 anvisar Experternas arbetsmarknadstorg (A-TMT) experterna inom arbetskraftsservicen att som obligatorisk uppgift ange en arbetssökande integrationskunds val av integrationsspråk i samband med att integrationsplanen uppdateras. I fråga om andra än arbetssökande integrationskunder antecknas valet av språk i kundinformationssystemet för integration (KSFI). Via dessa anteckningar som ska göras i kundarbetet inom integrationen får man i fortsättningen övergripande uppföljningsinformation om antalet och andelen invandrare som integreras på svenska. Att språket ska anges bidrar dessutom till att myndigheterna informerar enskilda kunder om språkvalet och säkerställer kundens åsikter i fråga om det. Kommunerna är sedan den 1 januari 2025 skyldiga att använda arbetskraftsmyndighetens kundinformationssystem. Kommunerna kan med början 2025 införa kundinformationssystemet för integration som är avsett för integrationfrämjande av integrationskunder som inte är arbetssökande. Integrationslagens bestämmelser om kommunens skyldighet att införa kundinformationssystemet för integration träder i kraft den 1 januari 2027. Sålunda kan man förvänta sig att det finns övergripande information om integrationskundernas integrationsspråk med början från 2027–2028 och redan före det om integrationskunder som är arbetssökande.

Finlands Kommunförbund utarbetade 2017 en svenskspråkig utredning om integrationen där utbudet av tjänster kartlades och rekommendationer för det fortsatta arbetet gavs.³² Det framgick av utredningen att den mest centrala utmaningen för integration på svenska är bristfällig vägledning vid språkvalet i områden där majoritetsspråket är finska. En annan utmaning är att de svenskspråkiga integrationsutbildningarna är lokaliserade till vissa områden. Utredningen poängterar att det behöver bildas strukturer som stöder integration på svenska. Utbildningsutbudet t.ex. i fråga om både vuxna invandrare och deras barn spelar här en avgörande roll.

Enligt de ekonomiska besluten i regeringsprogrammet för statsminister Petteri Orpos regering anvisades arbets- och näringsministeriets förvaltningsområde en miljon euro om året i tilläggsfinansiering från och med 2024 för utökandet av integrationstjänster på svenska. Av anslaget anvisades utvecklings- och förvaltningscentret 200 000 euro om året för samordning av de svenskspråkiga tjänsterna och utveckling av myndigheternas väglednings- och rådgivningskompetens som en bestående funktion för att öka den svenskspråkiga integrationen. Sysselsättnings-, utvecklings- och förvaltningscentrets uppgifter omfattar t.ex. tillsyn över helheterna av integrations- och utbildningsvägar, utveckling av kompetensen om den

³² Sundbäck, Liselott 2017. Är integrationsspråket individens, kommunens eller statens val? Finlands Kommunförbund, Helsingfors. ISBN 978-952-293-510-6.
<https://www.kommunforbundet.fi/publikationer/2017/1841-ar-integrationsspraket-individens-kommunens-eller-statens-val>

svenskspråkiga integrationsprocessen i kommunerna, arbetskraftsservicen och utbildningsorganisationerna samt uppföljning av antalet svenskspråkiga utbildningar samt antalet deltagare i svenskspråkiga utbildningar. Sysselsättnings-, utvecklings- och förvaltningscentret ser även till att utveckla uppföljningen av integrationen på svenska som en del av sin samordningsuppgift.

Sysselsättnings-, utvecklings- och förvaltningscentret stöder med sina tjänster för att utveckla kompetensen myndigheternas beredskap att ge information om språkvalet i samband med integrationen samt eventuella relaterade faktorer på ett neutralt sätt till stöd för kundens val. Informations- och stödmaterial om integration på svenska finns samlat också på serviceplattformen Tuutti som administreras av Sysselsättnings-, utvecklings- och förvaltningscentret och är avsedd för myndighetsanvändning. Dessutom produceras allmänt integrationsfrämjande material i princip på båda inhemska språken på serviceplattformen Tuutti.

Av den tilläggsfinansiering på en miljon euro som anvisades den svenskspråkiga integrationen i regeringsprogrammet anvisades Närings-, trafik- och miljöcentralen i Tavastland 300 000 euro för att delas ut som statsunderstöd som främjar svenskspråkig integration både 2024 och 2025. Med det första statsunderstödet stöddes projekt i Helsingfors och Åbo där man utvecklar integrations- och sysselsättningstjänster och servicevägar på svenska för invandrare. I den andra utlysningen av statsunderstöd 2025 fick Helsingfors och Åbos fortsättning på projekten stöd samt projekt i Borgå, Grankulla, Raseborg, Kristinestad och Vörå. Den sista utlysningen av statsunderstödet är avsedd att göras 2026 varefter de 300 000 euro som anvisats för statsunderstöden överförs till kommunerna där de används som en del av statsandelsfinansieringen av basservicen i samband med reformen av integrationstjänsterna från och med ingången av 2027. De projekt som finansierades 2025 kan fortgå fortfarande 2026 och de projekt som finansieras 2026 fortfarande 2027.

I enlighet med regeringsprogrammet anvisades 2024 av tilläggsfinansieringen på en miljon euro 500 000 euro till de tre tvåspråkiga närings-, trafik- och miljöcentralerna (Egentliga Finland 250 000 euro, Österbotten 150 000 euro och Nyland 100 000 euro). Med finansieringen till närings-, trafik- och miljöcentralerna var det möjligt att utöver att ordna integrationsutbildning på svenska även upphandla t.ex. tjänster som främjar svenska på arbetsplatserna och andra svenskspråkiga tjänster som främjar integration och sysselsättning. Från ingången av 2025 överfördes den här finansieringen och organiseringsansvaret till kommunerna i enlighet med reformerna av arbetskrafts- och integrationstjänsterna. Från och med 2027 blir finansieringen till kommunerna 800 000 euro inkluderad i statsandelsfinansieringen av basservicen.

I statens budget för 2024 och 2025 beviljades undervisnings- och kulturministeriets moment 29.10.31 (Statsandelar och statsunderstöd för driftskostnader för läroanstalter för fritt bildningsarbete) respektive år en miljon euro för finansiering av integrationsutbildning på svenska. I rambeslutet finns det för momentet i fråga 500 000 euro för 2026 och 2027 för integrationsutbildning på svenska. År 2024 delades det av finansieringen ut 500 000 euro som statsandelar för integrationsutbildning på svenska och 500 000 euro i statsunderstöd för integrationsutbildning på svenska för personer som överskridit utbildningsplanens maximala längd. I januari 2024 delades det ut statsunderstödsfinansiering till sju läroanstalter varav fem finns i Österbotten och två i Nyland. Understöden gav effekt, som i praktiken syntes bl.a. så att när det tidigare hade börjat 1–2 integrationsutbildningar i januari började det i januari 2024 fem integrationsutbildningar i huvudstadsregionen och i Österbotten. För åren 2025 och 2026 har denna finansiering i sin helhet delats ut som statsandelar.

Svenskspråkig integrationsutbildning ordnas i tre regioner i Finland: Nyland, Egentliga Finland och Österbotten. Sätten på vilka integrationsutbildningarna på svenska ordnas varierar regionvis. I Nyland har utbildningen huvudsakligen varit frivillig utbildning, i Egentliga Finland endast arbetskraftsutbildning och i Österbotten har det ordnats integrationsutbildning på svenska både som arbetskraftsutbildning och frivillig utbildning. Allmänt taget har läroanstalterna för fritt bildningsarbete en central roll för att stödja integrationen på svenska, i synnerhet i Nyland och Österbotten. Under perioden 2023–2025 fullgjorde i Nyland cirka 70–80 personer som registrerat sig som arbetssökande integrationsutbildning på svenska som frivilliga studier samtliga år. I Österbotten har antalet deltagare i utbildningarna varit cirka 190–230 personer beroende på året. Siffrorna baserar sig på studerandeantal som meddelats av läroanstalter som använder sig av systemet Koulutusportti. De svenskspråkiga folkhögskolorna och tvåspråkiga och svenskspråkiga medborgarinstituten i tvåspråkiga kommuner erbjuder frivilliga svenskspråkiga utbildningar. Förutom arbetssökande kunder deltar även kunder som omfattas av kommunens integrationstjänster samt personer som studerar på frivillig väg och som inte har en gällande integrationsplan i utbildningar inom fritt bildningsarbete. Tak- och intressebevakningsorganisationen för det svenskspråkiga fria bildningsarbetet Bildningsalliansen har rapporterat att cirka 440 studerande med en giltig integrationsplan deltog i integrationsutbildningar som deras medlemsorganisationer ordnade hösten 2024. Utöver integrationskunderna deltog hösten 2024 cirka 250 studerande frivilligt i integrationsutbildningar.³³

Utbildningsutbudet och hur man söker sig till utbildningen påverkas förutom av finansieringen även av efterfrågan på dessa utbildningar, vilket i sin tur delvis är kopplat till på vilket sätt kunderna blir informerade om integrationsspråket. Kundantalet påverkas regionalt även av antalet invandrare som anvisats till svenskspråkiga områden via en eventuell mottagningsverksamhet. Om antalet personer som integreras på svenska blir litet, blir även det regionala utbildningsutbudet mer begränsat. Det påverkar t.ex. mångsidigheten i utbudet av integrationsutbildningar, hänsynen till individuella behov samt tillgängligheten för dem som ska integreras på svenska.

Den utbildning som Egentliga Finlands närings-, trafik- och miljöcentral upphandlade före 2025 genomfördes som en riksomfattande modell av nät- och närundervisning till vilken deltagare hänvisades från hela Finland. Utbildningen skedde huvudsakligen på nätet men den innehöll också undervisningsdagar på den studerandes hemort och i dess närområde. Österbotten och Nyland var med i upphandlingen. Deltagarna var cirka 40 årligen. Största delen av deltagarna kommer från tvåspråkiga kommuner, men det har funnits enstaka deltagare också från t.ex. Tammerfors och Brahestad. Förutom det övriga innehållet i integrationsutbildningarna introduceras de studerande i hur de ska agera i det svenskspråkiga Finland t.ex. när det gäller nätverk, fortbildning och sysselsättning.

Närings-, trafik- och miljöcentralen i Nyland upphandlade 2024 tjänsten ”Arbetscoachning på svenska” som en mindre anskaffning eftersom Nyland inte har haft egen svenskspråkig upphandling av integrationsutbildning som ordnas som arbetskraftsutbildning. Största delen av dem som integreras på svenska i Nyland har studerat frivilligt eller deltagit i nätbaserade utbildningar som ordnats av Egentliga Finland. Det låga antalet personer som integreras på svenska har påverkat utbildningsutbudet och försatt kunderna i ojämlig ställning t.ex. på grund av kostnaderna för kompetenspass (t.ex. hygienpass) och allmän språkexamen. I arbetskraftsutbildningen har det ofta ingått en möjlighet för de studerande att avgiftsfritt utnyttja

³³ Forsgård, N. 2025. [Integration på svenska – en lägesrapport 2025](#). Tankesmedjan Magma.

dessa s.k. tilläggstjänster, men inte i frivilliga studier. Genom arbetscoachningen ville man erbjuda avgiftsfria kompetenspass, möjlighet att delta i det allmänna språktestet samt vägledning som syftade till arbete för dem som deltog i frivilliga svenskspråkiga studier. Trots kundvägledning och marknadsföring av tjänsten var deltagarna i arbetscoachningen färre än 20.

Vid närings-, trafik- och miljöcentralernas upphandling av arbetskraftsutbildningar före 2025 upphandlade man i Österbotten i Suupohja-, Jakobstads- och Vasaregionen integrationsutbildning som ordnas som arbetskraftsutbildning så att serviceproducenten förutsattes genomföra den på finska eller svenska. Vid upphandlingarna i Karlebyregionen förutsattes inte att utbildningarna genomfördes på båda språken eftersom behovet av integrationsutbildning på svenska hade varit mindre där. I Österbotten förekom det alltså även inom landskapet variation i integrationen på svenska.

Skrivningen i regeringsprogrammet om att effektivisera sökandet efter kommunplatser för kvotflyktingar i svenskspråkiga kommuner beaktas i arbets- och näringsministeriets anvisning till livskraftscentralerna och när de regionala målen för kommunplatser sätts. Planeringen, utvecklingen och genomförandet regionalt av anvisande till kommuner av personer som avses i 2 § 3 och 4 mom. i integrationslagen är livskraftscentralens ansvar. Livskraftscentralerna förhandlar om kommunplatserna med kommunerna i sin region och samordnar anvisandet till kommunerna inom sin region. Kommunen kan ingå avtal med livskraftscentralen om anvisande till kommunen och integrationsfrämjande.

2.3 Integrationsfrämjande tjänster

2.3.1 Bedömning av kompetens och behovet av integrationstjänster och integrationsplanen

I integrationslagen förskrivs det om åtgärder och tjänster i början av ankomsten till landet och integrationen. Sedan 2025 ordnas integrationsfrämjande tjänster inom ramen för kommunens integrationsprogram samt som andra integrationsfrämjande tjänster i enlighet med det allmänna servicesystemet. Kommunens integrationsprogram är en samlad helhet av integrationstjänster i invandringens inledande fas. Om minimiinnehållet föreskrivs i 13 § i integrationslagen. Integrationsprogrammet innehåller minst en bedömning av kompetens och behovet av integrationstjänster, en integrationsplan, flerspråkig samhällsorientering, integrationsutbildning med slutttestning av språkkunskaperna, annan utbildning och tjänster som främjar kunskaper i finska och svenska, läs- och skrivkunskaper, samhälls- och arbetslivsfärdigheter samt sysselsättning och företagande samt vägledning och rådgivning under integrationsprogrammet. Integrationsprogrammet kan dessutom innehålla andra tjänster som kommunen ansvarar för att ordna som främjar integrationskundernas sysselsättning, företagande och arbets- och funktionsförmåga, invandrarnas välbefinnande och hälsa eller integration samt tjänster för att lära känna och delta i organisations- och föreningsverksamhet, sammanslutningars verksamhet eller annan samhällelig verksamhet eller kultur- och fritidsverksamhet. Dessutom ordnas det integrationsfrämjande tjänster som en del av kommunala bas- eller sysselsättningstjänster, det nationella utbildningssystemet, välfärdsområdets social- och hälsovårdstjänster eller organisationers, föreningars eller sammanslutningars verksamhet. Ett smidigt samarbete mellan kommunen och välfärdsområdet är viktigt i synnerhet när invandrarna och integrationskunderna har sektorsövergripande servicebehov som också tillgodoses med tjänster som välfärdsområdet ordnar.

Grundläggande information om det finländska samhället och integrationsfrämjande tjänster utgör grunden för den individuella integrationsprocessen. Den processen börjar med en bedömning av servicebehovet. För att integrationsprocessen ska framskrida smidigt är identifiering av invandrarnas behov, vägledning i rätt tid och tillgång till integrationstjänster av

central betydelse. Även samarbetet mellan myndigheterna intar en central ställning i integrationsprocessen.

Kommunen ska enligt integrationslagen utarbeta en bedömning av kompetens och behovet av integrationstjänster för en invandrare vars första uppehållstillstånd eller uppehållskort beviljades eller uppehållsrätt registrerades för högst tre år sedan om invandraren 1) är en arbetslös arbetssökande, 2) är en person som avses i 2 § 3 eller 4 mom. i integrationslagen, 3) får stöd för hemvård av barn enligt 2 § 1 mom. 3 punkten i lagen om stöd för hemvård och privat vård av barn (1128/1996), 4) ber om en bedömning eller i fråga om vilken kontakt tagits på det sätt som avses i 9 § och invandraren anses behöva en bedömning, 5) annat än tillfälligt får utkomststöd enligt lagen om utkomststöd, 6) är ett sådant barn eller en sådan ung person som avses i 2 § 6 mom. i integrationslagen, eller 7) är offer för människohandel. Arbetskraftsmyndigheten ansvarar för utarbetandet av bedömningen av kompetensen och behovet av integrationstjänster för arbetssökande. Vårdsområdet ska delta i bedömningen av kompetens och behovet av integrationstjänster om främjandet av invandrarens integration förutsätter samordning av i 12 § i integrationslagen avsedda tjänster som hör till kommunens och till vårdsområdets organiseringsansvar.

Målet med bedömningen av kompetensen och behovet av integrationstjänster är att nå invandrarna genast i invandringens inledande fas för att få dem med i integrationstjänster för att främja sysselsättning och integration. Kommunen ska bedöma personens kompetens och förutsättningar för sysselsättning, studier och annan integration samt utbildningsbehov och andra behov av integrationsfrämjande tjänster som kommunen eller serviceproducenten tillhandahåller och behovet av att delta i en organisations, förenings eller sammanslutnings verksamhet. Under bedömningen görs en genomgång av invandrarens preliminära mål och önskemål som gäller integration och sysselsättning samt hans eller hennes utbildnings- och arbetshistoria och språkkunskaper. Dessutom utreds vid bedömningen även andra omständigheter som avsevärt påverkar förutsättningarna för sysselsättning och integration, såsom arbets- och funktionsförmågan eller familjesituationen. I kommuner där integration är möjlig på finska och svenska ska det också göras en bedömning av på vilket språk integrationen bättre svarar mot invandrarens behov, och hänsyn tas till invandrarens eventuella behov och intresse att samtidigt utveckla sina kunskaper i båda språken. När bedömningen av kompetensen och servicebehovet utarbetas tillsammans med vårdsområdet utreds preliminärt dessutom behovet av social- och hälsovårdstjänster. Under den inledande intervjun vid bedömningen av kompetensen och behovet av integrationstjänster ska invandraren åtminstone få information om målen med de integrationsfrämjande tjänsterna, om utarbetandet av integrationsplanen och serviceprocessen, om integrationsplanens förpliktande karaktär och invandrarens rättigheter och skyldigheter i anslutning till planen samt om behandlingen av invandrarens personuppgifter. Närmare bestämmelser om innehållet i och genomförandet av bedömningen av kompetensen och behovet av integrationstjänster finns i statsrådets förordning (869/2024).

För en mer ingående utredning av behovet av tjänster kan invandraren hänvisas till behövliga expertbedömningar och undersökningar. Som stöd för olika delområden i bedömningen, som t.ex. bedömningen av språkkunskaper och studiefärdigheter eller arbets- och funktionsförmågan kan kommunen använda t.ex. expertbedömningar eller undersökningar som producerats av privata serviceproducenter eller serviceproducenter inom tredje sektorn. Syftet med de expertbedömningar som används för att komplettera myndighetens inledande intervju är att ge tilläggsinformation om invandrarens servicebehov för utarbetandet av integrationsplanen och för den individuella vägledningen. Invandraren kan t.ex. utifrån bedömningen av den språkliga utgångsnivån hänvisas till en integrationsutbildning som bäst motsvarar hans eller hennes studiefärdigheter.

Kommunen utarbetar tillsammans med invandraren en integrationsplan utifrån bedömningen av kompetensen och behovet av integrationstjänster i enlighet med 14 § om personen bedöms vara i behov av en integrationsplan för att främja sin integration. Vårdförskådet ska delta i utarbetandet av integrationsplanen, om främjandet av invandrarens integration förutsätter samordning av de tjänster enligt 12 § som kommunen och vårdförskådet har organiseringsansvaret för.

Syftet med integrationsplanen är att stödja och vägleda invandraren till ändamålsenliga åtgärder som främjar integrationen och sysselsättningen i synnerhet under den första tiden i landet. Syftet med integrationsplanen är att målinriktat främja integration och sysselsättning eller företagande. I den individuella integrationsplanen kommer man överens om de individuella långsiktiga målen för integrationen och sysselsättningen eller företagandet samt om målen under tiden för integrationsplanen. När de individuella målen ställs ska invandrarens önskemål, kompetens, livssituation samt arbets- och utbildningshistoria beaktas. Som mål för en invandrare som är arbetssökande ska, vid sidan av andra integrationsfrämjande mål, ställas sysselsättning eller företagande. Som mål för en annan invandrare än en sådan som är arbetssökande ska, vid sidan av andra integrationsfrämjande mål, i regel ställas förstärkande av arbetslivsfärdigheter och arbetslivsorientering samt sysselsättning eller företagande. Som mål för en integrationskund som är under 25 år ska i regel ställas att personen åtminstone ska genomgå utbildning på andra stadiet. De mål som ställs bidrar till en mera arbetslivsinriktad integration och ökar planmässigheten i karriär- och utbildningsstigarna samt stöder dessutom integrationskundens framsteg vid behov via etappmål mot de mål som ställts för integration, sysselsättning och företagande.

Bestämmelser om innehållet i integrationsplanen finns i 19 § i integrationslagen. I integrationsplanen ska i den omfattning som invandrarens egna mål, kompetens och behov av integrationstjänster förutsätter överenskommas om tjänster som främjar integration, sysselsättning eller företagande, hälsa och välbefinnande samt samhälleliga färdigheter, om deltagande i organisationer, föreningars eller sammanslutningars verksamhet, om studier i finska eller svenska samt om vägledning och rådgivning. I integrationsplanen för en invandrare som registrerats som arbetssökande ska en jobbsökningsskyldighet i enlighet med 45 § i lagen om ordnande av arbetskraftsservice uppställas, om inte något annat följer av den lagen. I planen ska det också överenskommas om uppföljningen av genomförandet av tjänsterna.

I integrationsplanen kommer man överens om de tjänster som bedöms vara ändamålsenliga med tanke på integrationen och sysselsättningen av invandraren i förhållande till individuella behov och mål. I integrationsplanen är det viktigt att komma överens om flerspråkig samhällsorientering och om att utveckla kunskaperna i finska eller svenska, de yrkesmässiga färdigheterna och arbetslivsfärdigheterna i integrationsutbildningen eller inom frivilliga studier, som t.ex. utbildning i grundläggande litteracitet eller grundläggande utbildning för vuxna eller andra språkstudier som motsvarar behovet. Integrationsplanen kan också innehålla t.ex. handledande utbildning eller yrkesutbildning, behörighetsgivande utbildning och inledande av processen för erkännande av examina och vid behov studier i det egna modersmålet. I integrationsplanen kan det också tas hänsyn till utveckling av annan språkkunskap som behövs t.ex. i arbetet eller i vardagen i tvåspråkiga miljöer, dock så att språkstudier under integrationsplanen i regel ska fullgöras på finska eller svenska. Då invandraren hänvisas till att utveckla sina kunskaper i finska eller svenska är avsikten i princip att säkerställa integration av familjemedlemmarna på samma språk eller om det är möjligt att ta hänsyn till det språk som den familjemedlem som redan bor i Finland använder. Dessutom ska det i integrationsplanen kommas överens om andra integrationsfrämjande tjänster vid behov genom att tjänster samordnas till en sektorsövergripande servicehelhet. Utgångspunkten är att de tjänster som inkluderats i planen ska utgöra ändamålsenliga och behovsorienterade servicehelheter.

I integrationsplanen sammanställs åtgärder och tjänster som stöder integrationen enligt invandrarens individuella behov och som syftar till att främja invandrarens möjligheter att inhämta kunskaper och färdigheter som behövs i samhället och arbetslivet samt invandrarens möjligheter att som likvärdig medlem delta i samhällelig verksamhet och arbetslivet. I samband med att planen utarbetas och ses över förs en diskussion med invandraren om hur de överenskomna tjänsterna och eventuell annan verksamhet stöder integration, sysselsättning eller företagande. Syftet med detta är att stärka invandrarens förståelse av integrationen som en process, syftet med de överenskomna tjänsterna samt den egna rollen som aktör i främjandet av integration och sysselsättning.

Den första integrationsplanen kan göras upp för högst ett år. Integrationsplanens längd bestäms individuellt, men den sammanräknade maximala tiden är i regel dock högst två år. Integrationsplanens maximala längd kan förlängas med högst två år om det är motiverat på grund av integrationskundens knappa utbildningsbakgrund eller behovet av sektorsövergripande tjänster och om det behövs särskilda åtgärder för att stödja integrationskundens integration och sysselsättning. Den maximala längden kan förlängas med högst två år om integrationsplanen tillfälligt inte har kunnat genomföras på grund av skada, sjukdom eller föräldraledighet eller för att den maximala längden har gått ut medan invandraren har fått stöd för hemvård av barn och på deltid deltagit i åtgärder och tjänster som man kommit överens om i integrationsplanen. Efter att integrationsplanen har gått ut, svarar man på invandrarens behov i huvudsak med tjänster i det allmänna servicesystemet. Om en person t.ex. inte fått arbete när integrationsplanen upphör att gälla, kommer man överens om fortsatta åtgärder för främjande av sysselsättningen för en invandrare som är arbetslös arbetssökande i sysselsättningsplanen i enlighet med lagen om ordnande av arbetskraftsservice.

Tidsfristerna i samband med utarbetandet av integrationsplanen syftar till att svara mot förutsättningar som påskyndar integrationen och säkerställa att integrationsprocessen inleds och integrationskunden hänvisas till behövliga tjänster utan dröjsmål. Av grundad anledning kan man avvika från tidsfristerna t.ex. för att ordna tolkning. Kommunen ska enligt 20 § i integrationslagen utarbeta en integrationsplan utan dröjsmål efter att invandraren har genomgått den bedömning av kompetens och behovet av integrationstjänster som avses i 14 §. Integrationsplanen kan utarbetas i samband med bedömningen av kompetens och behovet av integrationstjänster, om det är motiverat t.ex. med tanke på effektiv användning av vägledningsresurserna. I praktiken utarbetas den första integrationsplanen ofta i samband med myndighetens inledande intervju som ingår i bedömningen av kompetensen och behovet av integrationstjänster. Den integrationsplan som utarbetades i samband med bedömningen av behovet av integrationstjänster kan vid behov kompletteras i samband med att den ses över och uppdateras t.ex. utifrån expertbedömningar. Integrationsplanen kan även utarbetas vid ett separat möte som följer på bedömningen av servicebehovet. Det kan behövas t.ex. om bedömningen av servicebehovet har förutsatt en mer ingående utredning eller om man vid bedömningen av servicebehovet konstaterar att integrationsplanen behöver utarbetas i samarbete med välfärdsområdet.

År 2022 utarbetades en första integrationsplan för 13 047 kunder inom arbetskraftsservicen. År 2023 var motsvarande siffra 19 722 och 2024 var den 19 719. Under de tre första kvartalen 2025 utarbetades det totalt 11 784 första integrationsplaner,³⁴ vilket talar för att antalet planer under hela året kommer att bli flera tusen färre än 2024. Före 2022 utarbetades det cirka 8 000–10 000 första integrationsplaner varje år. Det ökade antalet anknyter delvis till att antalet ukrainare har

³⁴ Utvecklings- och förvaltningscentret, Tuutti-tjänsten, läst 30.9.2025.

ökat: 2023 utarbetades det över 7 000 första integrationsplaner för ukrainska medborgare. De ökade antalen första utbildningsplaner 2023 och 2024 torde anknyta till att invandring på grund av arbete och studier har ökat kraftigt. Om makar till personer som kommit för arbete eller studier, där makarnas uppehållstillstånd bygger på familjeband, anmäler sig som arbetslösa arbetstagare hänvisas de vidare till att bli integrationskunder. För t.ex. medborgare i Sri Lanka respektive Filippinerna utarbetades det 2022 cirka 150 första utbildningsplaner, medan det två år senare utarbetades upp till närmare ettusen för vardera nationaliteten.

Uppgifter om grunderna för uppehållstillstånd för de kunder hos arbetskraftsservicen som har fått en integrationsplan hittas inte direkt i arbetskraftsmyndigheternas kundinformationssystem. I arbetsförmedlingsstatistiken kan man dock kontrollera nationaliteten för de kunder som har fått en integrationsplan. Utifrån nationaliteten kan man sluta sig till huruvida det sannolikt handlar om en person som anlant till landet på grund av behov av internationellt skydd, en person som får tillfälligt skydd eller en familjemedlem till en person som bor i landet på grund av behov av skydd eller en annan invandrare.³⁵ År 2024 utarbetades en första integrationsplan för arbetssökande kunder (totalt 19 719 planer) främst för ukrainare (5 574 första integrationsplaner, 28 procent av alla första integrationsplaner). Antalet personer som på grund av sin nationalitet antogs ha flyktningbakgrund var totalt 2 469 (13 procent) av dem som beviljades en första integrationsplan 2024. Av dem som fick en första integrationsplan 2024 var 59 procent andra än personer med flyktningbakgrund eller ukrainare. Också för EU-medborgare utarbetades det ett stort antal integrationsplaner: 2024 utarbetades en första integrationsplan för nästan 1 400 EU-medborgare. Samma år registrerade 6 236 EU-medborgare i arbetsför ålder eller deras familjemedlemmar sin uppehållsrätt i Finland. Den största utländska medborgargruppen som flyttade in kom länge från Ryssland. Gruppen omfattar personer som flyttat in på olika grunder (arbete, studier, familjeband, behov av internationellt skydd). Antalet första integrationsplaner för ryska medborgare har minskat något under de senaste åren.

Integrationsplaner utarbetas även för andra än kunder hos arbetskraftsservicen. Dessa planer som utarbetats i kommunerna har gällt i synnerhet personer utanför arbetskraften, såsom föräldrar som sköter sina barn hemma, men i någon mån också t.ex. invandrare som arbetar och som studerar på heltid. Det finns inte exakta uppgifter att få om antalet integrationsplaner som utarbetats för andra än arbetssökande i kommunerna förrän alla kommuner har tagit i bruk kundinformationssystemet för integration senast den 1 januari 2027. Det är möjligt att uppskatta antalet före 2025 utifrån antalet inledande kartläggningar enligt lagen om främjande av integration (1386/2010, upphävd den 31 december 2024). T.ex. 2023 gjordes dessa inledande kartläggningar för något över 1 000 personer. Här bör det beaktas att det inte har utarbetats en integrationsplan för alla som har fått en inledande kartläggning. Uppgifter från 2025 om antalet integrationsplaner som utarbetats för andra än arbetssökande fås ur kundinformationssystemet

³⁵ I den här granskningen antas medborgare eller deras familjemedlemmar i följande länder ha flyktningbakgrund: Afghanistan, Angola, Burundi, Eritrea, Sydsudan, Gabon, Guinea, Honduras, Irak, Jemen, Kongo (Kongo-Kinshasa), Centralafrikanska republiken, Kongo (Kongo-Brazzaville), Libyen, Mali, Nicaragua, Rwanda, Somalia, Sudan, Syrien och Tchad. Medborgare i de ovan nämnda länderna har beviljats uppehållstillstånd i Finland huvudsakligen på grund av behov av internationellt skydd eller som familjemedlem till en anknytningsperson som får internationellt skydd. Det finns en viss mängd personer med flyktningbakgrund även i andra nationalitetsgrupper, och i de ovan nämnda grupperna även andra än personer med flyktningbakgrund eller deras familjemedlemmar. I den här granskningen räknas alla ukrainska medborgare som fick en integrationsplan åren 2022–2024 som personer som får tillfälligt skydd. https://api.hankeikkuna.fi/asiakirjat/c33a0fe5-17be-4a0b-8bdd-3545e4fb2e72/c142f020-3040-488b-90e8-068a4294a5e8/MUISTIO_20251229065159.PDF (på finska)

för integration för de kommuner som tog i bruk systemet under 2025. Vid utgången av augusti 2025 användes kundinformationssystemet för integration i kundarbetet i totalt 129 kommuner och totalt har kunduppgifter från 84 kommuner registrerats i systemet. Fram till samma tidpunkt hade det utarbetats totalt 532 bedömningar av kompetens och behovet av integrationstjänster och totalt 387 godkända integrationsplaner. Cirka 80 procent av såväl bedömningarna av kompetens och behovet av integrationstjänster som integrationsplanerna hade utarbetats för kvinnor och 13–14 procent för män. Cirka 10 procent av de integrationsplaner som registrerats i kundinformationssystemet för integration hade utarbetats i sektorsövergripande samarbete med välfärdsområdet.

2.3.2 Integrationsfrämjande utbildningar

2.3.2.1 Inledning

I integrationsplanen för invandrare, som utarbetas individuellt, kommer man ofta överens om att invandrarna ska delta i integrationsutbildning. Kommunen svarar för att det i kommunen finns integrationsutbildning i den grad att tillgången motsvarar behovet hos de integrationskunder som bor i kommunen. Kommunen ska hänvisa en integrationskund som inte är läropliktig till integrationsutbildning som genomförs av kommunen eller någon annan aktör. Hänvisning av en integrationskund som är arbetssökande till utbildning och andra tjänster görs av Arbetskraftsmyndigheten. Kommunen ska dessutom anpassa integrationsutbildningen till tjänsterna i integrationsplanen, kommunens övriga tjänster, tjänster som avses i lagen om ordnande av Arbetskraftsservice samt det nationella utbildningssystemet så att integrationskunden till sitt förfogande har samordnade servicekoncept som främjar sysselsättning och yrkesmässig kompetens.

Syftet med integrationsutbildningen är att förbättra och stärka förutsättningarna för integration: språkkunskaper i finska eller svenska samt möjligheter att delta i arbetslivet, vidareutbildning och samhällsverksamhet. Enligt 27 § i integrationslagen genomförs integrationsutbildningen för en integrationskund som är registrerad som arbetssökande i regel som Arbetskraftsutbildning i enlighet med lagen om ordnande av Arbetskraftsservice. Integrationsutbildning kan också ordnas i form av frivilliga studier. Enligt 26 § i integrationslagen ordnas som integrationsutbildning för en integrationskund på basis av dennes integrationsmål, kompetens och behov: 1) undervisning i finska eller svenska, 2) undervisning i yrkesfärdigheter eller andra färdigheter som behövs i arbetslivet, karriärvägledning eller yrkesplanering och vägledning med avseende på fortsatta studier, sysselsättningsfrämjande tjänster eller arbetsmarknaden, 3) annan undervisning som främjar beredskap i anslutning till samhälleliga och kulturella färdigheter samt medborgarfärdigheter för vardagen. Integrationsutbildningen ska även innehålla en period av inläring i arbete eller verksamhet som stöder arbets- och funktionsförmågan. Dessutom ska den innefatta identifiering av tidigare förvärvade kompetenser. Det språkliga målet i integrationsutbildningen ska vara att integrationskunden når fungerande och grundläggande språkkunskaper i finska eller svenska. Sluttestning i finska eller svenska ska ordnas som en del av integrationsutbildningen. Enligt 26 § 5 mom. i integrationslagen kan utbildning i läs- och skrivkunskaper inom fritt bildningsarbete och grundläggande utbildning för vuxna genomföras som integrationsutbildning.

Termen integrationsutbildning används för närvarande på många sätt och leder till en viss förvirring. Termen integrationsutbildning används för Arbetskraftsutbildningar och frivilliga utbildningar enligt grunderna för läroplanen för integrationsutbildning. För utbildningar som genomförs utifrån grunderna för läroplanen gäller även integrationsutbildningens sluttestning och i dessa utbildningar ingår i enlighet med läroplanen och 26 § i integrationslagen en period av inläring i arbete och identifiering av tidigare förvärvade kompetenser. Termen

integrationsutbildning används ibland också om de utbildningar inom fritt bildningsarbete som har godkänts för en persons integrationsplan och för vilka det till utbildningsanordnaren betalas en hundraprocentig statsandel. I de här utbildningarna har man kunnat följa grunderna för läroplanen i integrationsutbildning eller rekommendationen för läroplan för utbildning i grundläggande litteracitet, som det blev obligatoriskt att följa efter en ändring i lagen om fritt bildningsarbete som trädde i kraft den 1 januari 2025. Dessutom kan man kalla också utbildning i grundläggande litteracitet och grundläggande utbildning för vuxna i enlighet med 26 § 5 mom. i integrationslagen för integrationsutbildning, trots att dessa är egna utbildningsformer; de har egna rekommendationer för läroplanen eller grunder för läroplanen och slutttestningen i integrationsutbildningen i enlighet med integrationslagen gäller inte dem som studerar i dessa utbildningar. Vid sidan av dessa utbildningar har även andra utbildningar som ingår i en persons integrationsplan i vissa situationer kallats integrationsutbildning, som t.ex. olika deltidskurser och kortvariga kurser i finska och svenska.

Enligt 26 § i integrationslagen svarar Utbildningsstyrelsen för att utveckla och förvalta slutttestningen av språkkunskaperna inom integrationsutbildningen med beaktande av integrationsutbildningens mål och innehåll. Dessutom fastställer Utbildningsstyrelsen läroplansgrunderna för integrationsutbildningen för vuxna invandrare och bestämmer hur slutttestningen av språkkunskaper i finska och svenska ska genomföras. I grunderna för läroplanen fastställs utbildningens mål och huvudinnehåll och bedömningen av en studerandes kunnande samt den information som ska ingå i den personliga studieplanen och intyget. Den som producerar utbildningstjänsten ska utifrån grunderna utarbeta en plan för genomförandet av utbildningen. Utbildningsproducenten får av grundad anledning avvika från läroplansgrunderna.

Grunderna för läroplanen för integrationsutbildning som utfärdas av Utbildningsstyrelsen har reviderats och gällt från den 1 mars 2022. Grunderna uppdaterades den 1 januari 2025 för att motsvara den integrationslag som trädde i kraft den 1 januari 2025. Integrationsutbildningen enligt grunderna för läroplanen omfattar högst 80 studiepoäng och utbildningen varar i regel ett år. I enlighet med grunderna för läroplanen kan integrationsutbildningen inbegripa studier som stärker kunskaperna i det latinska alfabetet hos sådana studerande som har tillräckliga förutsättningar för lärande och en tillräcklig utbildningsbakgrund och om målen för integrationsutbildningen i övrigt är ändamålsenliga för den studerande. Egentlig utbildning i läs- och skrivkunskaper ingår inte i integrationsutbildningen. Enligt grunderna för läroplanen för integrationsutbildning kan utbildningens omfattning och längd variera beroende på den studerandes individuella studieplan. Utbildningen kan pågå längre om den studerande av motiverade skäl tar om en del av utbildningen och fullgör studier som stärker färdigheter i det latinska alfabetet. Den studerande kan också delta i integrationsutbildning en kortare tid i enlighet med sina egna mål och kompetensbehov, och övergå till annan utbildning eller till arbetslivet. Utbildningens delområden i enlighet med grunderna för läroplanen är språkliga färdigheter och kommunikationsfärdigheter, samhälls- och arbetslivsfärdigheter, handledning samt valbara studier. Dessutom är utbildningen till stöd när det gäller att ge de studerande bred kompetens såsom studiefärdigheter och digitala färdigheter. Delområdet samhälls- och arbetslivsfärdigheter omfattar en period av inläring i arbete på minst 8 studiepoäng. Delområdet handledning omfattar uppgörandet av en studieplan, identifiering av kunnande, stöd för lärande och studier samt karriärhandledning. Centralt här är utarbetandet av en personlig framtidsplan som syftar till sysselsättning eller studier. I enlighet med grunderna för läroplanen bedöms de språkliga färdigheterna och kommunikationsfärdigheterna, dvs. i praktiken kunskaperna i finska och svenska, mot den europeiska referensramens färdighetsnivåer. Läraren använder sig av resultatet från den riksomfattande slutttestningen i integrationsutbildningen vid bedömningen av de språkliga färdigheterna och kommunikationsfärdigheterna. Perioden med

inlärnin g i arbete som ingår i samhälls- och arbetslivsfärdigheterna bedöms med anteckningen ”avlagd” eller ”inte avlagd”.

Riksdagen har redan tidigare betonat betydelsen av finska eller svenska för integrationen och förutsatt att integrationsutbildningen utvecklas för bättre inlärningsresultat och att den språkutbildning som ingår i integrationsplanen blir mera förpliktande och ett prov som mäter språkkunskaperna ingår i språkutbildningen (ReUB 8/2021 rd, FvUB 10/2022 rd). Enligt 26 § i integrationslagen ska det språkliga målet i integrationsutbildningen vara att integrationskunden når fungerande och grundläggande språkkunskaper i finska eller svenska. Sluttestning i finska eller svenska ska ordnas som en del av integrationsutbildningen, där målet har varit att öka utbildningens förpliktande karaktär. Med hjälp sluttestningen syftar man till att förbättra uppföljningen av hur språkkunskapsmålen uppnås och testningens jämförbarhet mellan olika anordnare samt att stödja hänvisning till andra tjänster eller utbildningar enligt integrationskundens språkfärdighetsnivå. Insamling och uppföljning av information om språkfärdighetsnivåerna möjliggör också evidensbaserad samhällsdebatt. Utbildningsstyrelsen ansvarar för att utveckla och administrera sluttestningen av språkkunskaperna på riksnivå. Sluttestning togs i bruk i utbildningar i enlighet med grunderna för läroplanen för integrationsutbildning som har inletts efter den 1 januari 2025.

Utbildning i grundläggande litteracitet för inflyttade vuxna ordnas inom fritt bildningsarbete och som en del av den grundläggande utbildningen för vuxna. Utbildning i grundläggande litteracitet inom fritt bildningsarbete kan ordnas som integrationsutbildning i enlighet med integrationslagen. Utbildningsstyrelsen har gett en rekommendation för läroplan för utbildning i grundläggande litteracitet inom fritt bildningsarbete (2017). Enligt lagen om fritt bildningsarbete är det en förutsättning för att få 100-procentig statsandelsfinansiering att rekommendationen för läroplan för grundläggande utbildning i litteracitet följs. Bestämmelser om grundläggande utbildning för vuxna finns i lagen om grundläggande utbildning (628/1998), och om läroämnen i läskunnighets-skedet i den grundläggande utbildningen för vuxna och om målen bestäms i grunderna för läroplanen för grundläggande utbildning för vuxna från Utbildningsstyrelsen. För närvarande har kommunen således två alternativa sätt att ordna utbildning i grundläggande litteracitet: att ordna undervisning i läskunnighets-skedet i den grundläggande utbildningen för vuxna eller att ordna utbildning i litteracitet i kommunens egen läroanstalt för fritt bildningsarbete. Dessutom kan kommunen skapa samarbetsnätverk med privata läroanstalter för fritt bildningsarbete. Genomförandet av grundläggande utbildning för vuxna och dess läskunnighets-skede förutsätter ett tillräckligt stort antal studerande för att det ska vara ändamålsenligt att ordna den. I synnerhet i kommuner som har ett litet antal invandrare kan de integrationskunder som behöver utbildning i grundläggande litteracitet eller annars grundläggande utbildning för vuxna vara mycket få varvid det nödvändigtvis inte är ändamålsenligt att ordna grundläggande utbildning för vuxna. För att ordna grundläggande utbildning i litteracitet i kommunens egen läroanstalt för fritt bildningsarbete förutsätts det att kommunen har en egen läroanstalt för fritt bildningsarbete och att man med den finansiering från undervisnings- och kulturministeriet som den får kan ordna utbildning i grundläggande litteracitet, något som ofta kräver ett stort antal timmar och små grupper, dvs. relativt mycket resurser. Beroende på region kan det i närområdet också finnas en privat läroanstalt för fritt bildningsarbete som tillhandahåller utbildning i grundläggande litteracitet inom ramen för sin finansiering. Kommunen kan således hänvisa sina kunder även till utbildning i grundläggande litteracitet som ordnas av en privat läroanstalt för fritt bildningsarbete, men kommunen kan inte direkt besluta om huruvida en privat läroanstalt ska tillhandahålla grundläggande utbildning i litteracitet. Kommunen eller sysselsättningsområdet kan informera privata läroanstalter om att det finns behov av utbildning i grundläggande litteracitet.

Integrationsutbildningen är för många invandrare det första steget mot fortsatt utbildning och arbetsmarknaden. Efter integrationsutbildningen hänvisas de invandrare som är kunder hos Arbetskraftsmyndigheten i allmänhet till andra tjänster som stöder kompetensutveckling och sysselsättning eller till studier inom det nationella utbildningssystemet, eftersom många efter integrationsutbildningen fortfarande behöver stöd t.ex. för att utveckla språkkunskaperna eller yrkeskompetensen eller för att skaffa sig kontakter i arbetslivet. Vissa arbetslösa invandrare får jobb snabbt eller behöver endast kortvarigt stöd för att sysselsättas, för andra är vägen till arbetsmarknaden längre.

2.3.2.2 Integrationsutbildning som Arbetskraftsutbildning

Inledning

Principen att i regel genomföra integrationsutbildningen som Arbetskraftsutbildning stöder integrationens arbetsmarknads- och arbetslivsinriktning. Bestämmelser om Arbetskraftsutbildning finns i lagen om ordnande av Arbetskraftsservice. Den Arbetskraftsmyndighet som ordnar Arbetskraftsutbildningen beslutar om antagningen av studerande till utbildningen. Till stöd för antagningen av studerande kan det finnas en antagningsgrupp som kan bestå av en företrädare för utbildaren samt av andra sakkunniga. Enligt lagen om ordnande av Arbetskraftsservice kan som studerande antas en sådan enskild kund 1) vars läroplikt har upphört, 2) som har ett av Arbetskraftsmyndigheten konstaterat behov av utbildning, och 3) som är lämplig för utbildningen och för de uppgifter som utbildningen ger färdigheter för. Utbildning i läs- och skrivkunskaper kan inte ordnas som Arbetskraftsutbildning. Trots att man som enskild kund till Arbetskraftsutbildning kan anta t.ex. en person som arbetar, har det i integrationsutbildning som ordnas som Arbetskraftsutbildning i praktiken deltagit mest arbetslösa arbetssökande. Av dem som 2024 började i integrationsutbildning som ordnades som Arbetskraftsutbildning var 75 procent arbetslösa arbetssökande före utbildningens början och cirka 20 procent deltog i någon annan utbildning (den föregående utbildningen kunde också ha varit integrationsutbildning som ordnades som Arbetskraftsutbildning, t.ex. en tidigare modul i samma utbildningshelhet). Vid antagningen av studerande till integrationsutbildning som ordnas som Arbetskraftsutbildning har man beaktat i synnerhet nya arbetssökande kunder som har en giltig integrationsplan. Dessutom har man beaktat dem som är arbetslösa arbetssökande, dvs. som inte omfattas av någon annan service. Den här prioriteringen har gjorts för att de anslag som har anvisats till integrationsutbildningen inte har räckt till för utbildning av alla arbetssökande kunder som behöver språk- och integrationsutbildning. Om det har funnits plats i utbildningsgrupperna har man kunnat anta även personer vilkas integrationsplan har gått ut. Före reformen av Arbetskraftsservicen upphandlade t.ex. närings-, trafik- och miljöcentralen i Nyland egna grupper för personer som inte längre hade rätt till en integrationsplan. Det bör även beaktas att t.ex. asylsökande inte har antagits till integrationsutbildning som ordnats som Arbetskraftsutbildning eftersom det inte har setts som Arbetskraftspolitiskt ändamålsenligt att välja sådana personer till utbildningar då man inte vet hur beständig och långvarig deras vistelse i Finland är och eftersom deras situation kan ändra oförutsägbart under utbildningen.

Genomförande av integrationsutbildning som Arbetskraftsutbildning

En viktig utgångspunkt vid integrationsutbildning som ordnas som Arbetskraftsutbildning är att följa grunderna för läroplanen för integrationsutbildning och att ge de studerande vägledning mot arbetslivet. Integrationsutbildning som ordnas som Arbetskraftsutbildning inkluderar alltid perioder av inläring i arbete, vanligtvis en eller två perioder i olika faser av utbildningen. I de integrationsutbildningar som närings-, trafik- och miljöcentralerna upphandlade före 2025 beaktades arbetslivsinriktningen bl.a. så att man i upphandlingen av utbildningen av

anbudsgivarna förutsatte färdiga arbetslivskontakter, beskrivning av samarbetet med arbetsgivarna, högklassigt anordnande av perioder av inläring i arbete samt beredskap att stödja de studerande att hitta en plats för inläring i arbete enlighet med deras mål. Fram till slutet av 2024 förutsatte närings-, trafik- och miljöcentralerna i sina upphandlingar att utbildningsanordnarna följde grunderna för undervisningsplanen. Vanligtvis förutsatte man också att anbudsgivaren lade fram sin egen läroplan eller plan för genomförande av utbildningen i samband med anbudet. Från och med 2025 ska den som producerar utbildningstjänster också enligt de förutsättningar som föreskrivs i integrationslagen utarbeta en plan för genomförande av utbildningen utifrån grunderna för läroplanen.

Före 2025 genomfördes integrationsutbildning som ordnades som arbetskraftsutbildning av serviceproducenter som valdes genom närings-, trafik- och miljöcentralernas konkurrensutsättning. De flesta av dessa serviceproducenter var aktiebolag som ägdes av kommuner eller samkommuner och som var verksamma i anslutning till yrkesläroanstalter. Dessutom fanns det några privata serviceproducenter av vilka en del verkade inom ett vidsträckt geografiskt område och tillhandahöll en stor del av integrationsutbildningarna. År 2024 var utbildningsanordnarna något över 30 stycken. Bland dem fanns både lokala utbildningsanordnare och utbildningsanordnare som var verksamma i flera regioner. De upphandlingsavtal om integrationsutbildning som närings-, trafik- och miljöcentralerna ingick vid årsskiftet 2024–2025 överfördes till kommunernas arbetskraftsmyndigheter i samband med reformen av arbetskraftsservicen. Över hälften av sysselsättningsområdena tog emot närings-, trafik- och miljöcentralernas upphandlingsavtal. Vissa upphandlingsavtal kunde handla om att t.ex. endast fullfölja pågående grupper och vissa om en överföring av ett ramavtal på flera år till kommunernas arbetskraftsmyndighet.

Från och med 2025 kan kommunerna inom ramen för sitt organiseringsansvar välja på vilket sätt de producerar integrationsutbildning som ordnas som arbetskraftsutbildning. Vid produktion av tjänster bör kommunerna ta hänsyn till konkurrensneutralitet och bestämmelserna i kommunallagen om kommunernas verksamhet på konkurrensutsatta marknader. Vissa sysselsättningsområden fortsätter med närings-, trafik- och miljöcentralernas upphandlingsavtal, vissa gör egna upphandlingar och vissa producerar integrationsutbildning som ordnas som arbetskraftsutbildning i kommunens egna läroanstalter. Dessutom är det möjligt att kombinera de ovan nämnda produktionssätten. Enligt en enkät om arbetskraftsservicen som arbets- och näringsministeriet och utvecklings- och förvaltningscentret skickade till sysselsättningsområdena våren 2025 bedöms sysselsättningsområdena ordna i synnerhet utbildningstjänsterna som köpta tjänster. Av respondenterna uppgav 80 procent att de tillhandahåller integrationsutbildning som ordnas som arbetskraftsutbildning i form av köpta tjänster. Enligt enkäten upphandlas integrationsutbildningar nästan undantagslöst hos externa serviceproducenter oberoende av sysselsättningsområdets storlek. Siffrorna visar också att andelen ökar när mängden arbetskraft ökar. Den lägesbild som togs fram utifrån utvecklings- och förvaltningscentrets enkät gäller i synnerhet situationen i början av arbetskraftsservicereformen. Sätten att producera servicen utformas sannolikt under de närmaste åren i enlighet med behoven i de respektive sysselsättningsområdena.

I integrationsutbildning som ordnas som arbetskraftsutbildning har de studerandes språkliga utgångsnivå tillsammans med lärandefärdigheter och omständigheter relaterade till målen beaktats när grupperna har bildats. De integrationsutbildningar som närings-, trafik- och miljöcentralerna upphandlade som arbetskraftsutbildningar var vanligtvis uppbyggda av moduler som gjorde att man kunde hänvisa de studerande till att genomföra de moduler som behövs. Utbildningarna varade cirka ett år och förutsättningen var att serviceproducenterna inledde utbildningsgrupper efter beställarens behov. I praktiken innebar det i huvudstadsregionen att nya utbildningsgrupper började till och med oftare än varje vecka.

Enligt en grov indelning ordnades det före 2025 fyra slags integrationsutbildningar som arbetskraftsutbildning: grupper där lärhastigheten är långsammare och som behöver stöd, grupper som framskrider i s.k. normal hastighet, grupper som framskrider snabbt för t.ex. invandrare med akademisk bakgrund samt svenskspråkiga utbildningar. Den stomme som används för att bilda grupperna är densamma i hela landet. År 2022 deltog 14 468 studerande (olika personer) i integrationsutbildning som ordnades som arbetskraftsutbildning. År 2023 var siffran 16 171 (olika personer). Av dessa genomfördes en utbildningshelhet bestående av modulerna 1–3 eller 1–4 av 4 348 personer 2022 och av 4 463 personer 2023. Cirka en tredjedel av dem som inledde integrationsutbildning 2016–2019 genomförde endast en modul inom integrationsutbildningen som arbetskraftsutbildning, cirka en fjärdedel genomförde två moduler och resten tre eller flera moduler.³⁶ Vissa genomför mindre än fyra moduler bl.a. för att de får arbete, hamnar utanför arbetskraften av orsaker relaterade till familjebildning eller flyttar från landet. År 2022–2023 studerade av dem som fullföljde en integrationsutbildningshelhet som ordnades som arbetskraftsutbildning 25–27 procent i grupper som fick stöd, 59–62 procent i grupper med normal lärhastighet och 11–14 procent i grupper med snabb lärhastighet. Under samma år fullföljde cirka 1 procent av de studerande den integrationshelhet som ordnades som arbetskraftsutbildning på svenska.

Vissa närings-, trafik- och miljöcentraler upphandlade före 2025 integrationsutbildningar som grundade sig på olika studie- och sysselsättningsvägar, exempelvis för invandrare som behövde funktionellt stöd, inriktade sig på yrkesutbildning, var högutbildade eller inriktade på att snabbt ta sig in på arbetsmarknaden. En detaljerad segmentering av utbildningsgrupperna är svår i många regioner på grund av det lilla antalet invandrare och deras varierande behov. Integrationsutbildning har tillhandahållits också på nätet för att det ska vara möjligt för flera integrationskunder att delta i anpassade kurser. T.ex. efterfrågan på integrationsutbildning för sakkunnigbranscher som webbutbildning var stor 2022–2024. I den webbutbildningen deltog studerande från verksamhetsområdena för närings-, trafik- och miljöcentralerna i Birkaland, Österbotten och Norra Österbotten.

Av en enkät till närings-, trafik- och miljöcentralerna sommaren 2024 framgick det att köerna till integrationsutbildningarna hade vuxit vilket hade skapat tryck på att inrikta utbildningsutbudet i synnerhet till den första tiden av integrationsutbildningen. I praktiken betydde det här att man i integrationsutbildningarna i många av närings-, trafik- och miljöcentralernas verksamhetsområden eftersträvade att hänvisa personer så snabbt som möjligt från integrationsutbildningen till annan utbildning eller service. Inom vissa regioner var utbildningen i utgångsläget t.ex. endast tre moduler lång. Ökningen av antalet personer i behov av tillfälligt skydd efter att kriget i Ukraina inleddes samt antalet inflyttade på grund av familjeband i anknytning till arbets- och studiebaserad inflyttning har påverkat antalet deltagare och deltagarprofilen i integrationsutbildningen.

Före 2025 utökades användningen av riksomfattande webbutbildning vid sidan av den utbildning som genomförs med närvarolösningar, t.ex. för högutbildade invandrare som bor i olika regioner, för att förbättra integrationsutbildningens tillgänglighet. Vid sidan av webbutbildningarna har det utvecklats hybridutbildningar där det förutom webbundervisning ingår dagar med närundervisning. Integrationsutbildningar över regiongränserna är fortfarande

³⁶ Alasalmi, J. & Busk, H. 2023. Vägledning, servicestigar och sysselsättning för deltagare i integrationsutbildning. Arbets- och näringsministeriets publikationer 31/2023. <https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/server/api/core/bitstreams/dc2ec98e-7f26-4293-8739-c49c3cb5b0c2/content> (på finska)

möjliga, men närmare information om sådana utbildningar i sysselsättningsområdena finns inte för situationen efter början av 2025. Före 2025 ordnades svenskspråkig integrationsutbildning som arbetskraftsutbildning som en dylik hybridmodell då den upphandlades av närings-, trafik- och miljöcentralen i Egentliga Finland. I utbildningen deltog invandrare från olika delar i Finland som integrerades på svenska. Den svenskspråkiga integrationsutbildningen beskrivs mer ingående i avsnitt 2.2.4 Integration på svenska.

Studering i integrationsutbildning som ordnats som arbetskraftsutbildning och finansieringen

Enligt arbets- och näringsministeriets arbetsförmedlingsstatistik deltog 14 468 studerande (olika personer) 2022 i integrationsutbildning som ordnades som arbetskraftsutbildning. År 2023 var siffran 16 171 och 2024 var den 18 489. Av dem var 53 procent från Nyland (2024). År 2024 var kvinnornas andel i den integrationsutbildning som ordnades som arbetskraftsutbildning nästan två tredjedelar (65 procent). År 2023 var utbildningsdagarna uttryckt som studerandearbetsdagar i integrationsutbildningarna 1 282 127. År 2024 var utbildningsdagarna uttryckt som studerandearbetsdagar i integrationsutbildningarna 1 757 706. Den betydande ökningen jämfört med året innan berodde på att både invandringen och antalet arbetssökande utlänningar ökade.

Uppgifter om grunderna för integrationskundernas uppehållstillstånd hittas inte direkt i arbetskraftsmyndigheternas kundinformationssystem där uppgifter om deltagarna i integrationsutbildning registreras. I arbetsförmedlingsstatistiken kan man dock kontrollera nationaliteten för de deltagare som i egenskap av arbetslösa arbetssökande deltagit i integrationsutbildning som ordnats som arbetskraftsutbildning. Utifrån nationaliteten kan man sluta sig till huruvida det sannolikt handlar om en person som anlänt till landet på grund av behov av internationellt skydd, en person som får tillfälligt skydd eller en familjemedlem till en person som bor i landet på grund av behov av skydd eller en annan invandrare³⁷. År 2024 deltog cirka 18 500 personer i integrationsutbildning som ordnades som arbetskraftsutbildning. Av dessa räknas merparten (73 procent) enligt indelningen ovan till gruppen ”annan invandrare”. Man kan anta att den här gruppen till stor del omfattar personer som kommit på grund av familjeband, som makar till invandrare som kommit till landet på grund av studier eller arbete eller makar till finska medborgare eller EU-medborgare som flyttat till landet av olika skäl.

³⁷ I den här granskningen antas medborgare och deras familjemedlemmar i följande länder ha flyktingbakgrund: Afghanistan, Angola, Burundi, Eritrea, Sydsudan, Gabon, Guinea, Honduras, Irak, Jemen, Kongo (Kongo-Kinshasa), Centralafrikanska republiken, Kongo (Kongo-Brazzaville), Libyen, Mali, Nicaragua, Rwanda, Somalia, Sudan, Syrien och Tchad. Medborgare i de ovan nämnda länderna har beviljats uppehållstillstånd i Finland huvudsakligen på grund av behov av internationellt skydd eller som familjemedlem till en anknytningsperson i behov av internationellt skydd. Det finns en viss mängd personer med flyktingbakgrund även i andra nationalitetsgrupper, och i de ovan nämnda grupperna även andra än personer med flyktingbakgrund eller deras familjemedlemmar. I den här granskningen räknas alla ukrainska medborgare som deltog i integrationsutbildning 2022–2024 som personer som får tillfälligt skydd. Under 2015–2021, före Rysslands anfallskrig mot Ukraina, räknades ukrainska medborgare som deltog i integrationsutbildning till gruppen ”övriga”. I det antal ukrainare som kommit till Finland sedan 2022 kan det finnas ett visst antal personer som fått uppehållstillstånd på andra grunder än behovet av tillfälligt skydd, men de kan inte särskiljas i registeruppgifterna. https://api.hankeikkuna.fi/asiakirjat/c33a0fe5-17be-4a0b-8bdd-3545e4fb2e72/c142f020-3040-488b-90e8-068a4294a5e8/MUISTIO_20251229065159.PDF (på finska)

Resten utgjordes av personer med flyktingbakgrund (17 procent) och ukrainare (11 procent). Andelen personer som antas ha flyktingbakgrund eller deras familjemedlemmar som deltar i integrationsutbildningar som ordnas som arbetskraftsutbildning har sjunkit jämnt sedan 2017 och planat ut under de senaste åren till cirka 3 000 årliga deltagare. Andelen personer som antogs ha flyktingbakgrund och som deltog i integrationsutbildning som ordnades som arbetskraftsutbildning var avsevärt högre 2017–2019 då det stora antal asylsökande som anlände 2015–2016 återspeglade sig i integrationsutbildningen.³⁸

Det anvisade anslaget 2023 för integrationsutbildning som ordnas som arbetskraftsutbildning var cirka 54 miljoner euro. Dessutom beviljades 21 miljoner euro i extra finansiering på grund av det stora antalet anlända i behov av tillfälligt skydd. Det totala anslaget 2023 var således 75 miljoner euro (inklusive mervärdesskatt). År 2024 var anslaget för integrationsutbildning som ordnas som arbetskraftsutbildning cirka 70 miljoner euro varav cirka 17 miljoner euro var anvisade för utbildningsbehov hos personer som flytt från Ukraina och som får tillfälligt skydd (beloppen inkluderar mervärdesskatt). Före 2025 kunde närings-, trafik- och miljöcentralerna inom momentet för offentlig arbetskrafts- och företagservice anvisa finansiering till integrationsutbildning som ordnas som arbetskraftsutbildning till ett mindre eller större belopp än det ovan nämnda anslag i euro som anvisats till integrationsutbildning.

Prisnivån för den integrationsutbildning som ordnas som arbetskraftsutbildning har varierat inom Finland och under olika år. År 2022 var priset på integrationsutbildning som ordnades som ettårig arbetskraftsutbildning i snitt 7 690 euro per person (251 dagar x genomsnittligt kalkylerat studerandearbetsdagspris på 30,6 euro/studerandearbetsdag). År 2023 var motsvarande pris 8 571 euro per person (251 x 34,1 euro/studerandearbetsdag). Motsvarande pris 2024 var 9 595 euro per person (251 x 38,2 euro/studerandearbetsdag). Beloppen inkluderar mervärdesskatt.

Integrationsutbildning som ordnas som arbetskraftsutbildning finansieras till kommunerna i huvudsak via statsandelssystemet för basservice enligt kriteriet för främmande språk. Till statsandelen för finansiering av kommunernas basservice (moment 28.90.30) överfördes i samband med arbetskraftsservicereformen cirka 36 miljoner euro för anordnande av integrationsutbildning som arbetskraftsutbildning för andra än personer som får internationellt skydd och personer som kan jämföras med dem. Finansieringen till kommunerna gjordes enligt kriteriet för främmande språk. Den här ökningen av statsandelen blir permanent kvar i statsandelssystemet för basservice och från 2025 och framåt ändras statsandelen enligt hur de faktorer enligt vilka den bestäms förändras. Dessutom inverkar indexförhöjningen och justeringen av kostnadsfördelningen på statsandelens belopp. Finansieringen fördelas till kommunerna varje år utifrån förändringarna i de faktorer enligt vilka den bestäms. Statsandelen

³⁸ Antalet personer som antas ha flyktingbakgrund är större bland dem som genomgår frivilliga studier i enlighet med integrationslagen än jämfört med integrationsutbildning som ordnas som arbetskraftsutbildning. Detta kan förklaras av att frivilliga studier enligt integrationslagen, som t.ex. utbildning i läs- och skrivkunighet eller grundläggande utbildning för vuxna, bättre motsvarar servicebehovet hos personer med flyktingbakgrund. Man kan anta att t.ex. personer med flyktingbakgrund som flyttat till Finland behöver slutföra den grundläggande utbildningen. Dessa har nödvändigtvis inte haft möjlighet att fullfölja studier motsvarande Finlands grundläggande utbildning i utreslandet.

bestäms utifrån befolkningsuppgifter för det år som föregår budgetåret, dvs. ändringar i antalet personer med främmande språk som modersmål påverkar med cirka två års fördröjning.

Som en del av arbetskraftsservicereformen fattades ett separat beslut om den ovannämnda huvudlinjen för integrationsutbildning som ordnas som arbetskraftsutbildning i fråga om personer som avses i 2 § 3 och 4 mom. i integrationslagen (i huvudsak personer som får internationellt skydd och personer som kan jämföras med dem, samt deras familjemedlemmar samt personer som får tillfälligt skydd och som fått hemkommun). I fråga om dem betalas finansieringen för integrationsutbildning från och med den 1 januari 2025 till kommunerna som en del av den kalkylerade ersättningen för det första året under ersättningstiden för dem som fyllt 18 år (moment 32.50.30 Statens ersättningar för att främja integration, förslagsanslag). Den här lösningen är till stöd för i synnerhet små och medelstora kommuner som tar emot flyktingar eftersom den kalkylerade ersättningen anvisar finansieringen direkt till den kommun dit flyktingen flyttar, och finansieringen kan användas av kommunen cirka en månad efter att flyktingen flyttat till kommunen. Finansieringen följer med också om personen eventuellt flyttar till en annan kommun under ersättningstiden. Genom den här lösningen kan man uppmuntra kommuner att ta emot flyktingar eftersom kostnaderna för integrationsutbildningen inte behöver betalas av kommunerna enbart ur statsandelen för kommunernas basservice. Tillsvidare har man inte exakt kunnat följa hur den kalkylerade ersättningen har anvisats till kommunernas olika tjänster, men från och med 2025 ska kommunerna anteckna de kalkylerade ersättningar de erhållit enligt upphovsprincipen i de serviceklasser till vilka finansieringen anvisas. I totalreformen av integrationslagen (RP 208/2022 rd) beräknades priset för arbetskraftsutbildningen utifrån utfallet 2019, men vid halvtidsöversynen våren 2024 sänktes anslagsnivån för den integrationsutbildning som ingår i den kalkylerade ersättningen till kostnadsnivån 2023. Ändringen uppskattades medföra en besparing på 8,4 miljoner euro för 2025. Sänkningen av anslagsnivån gällde inte finansiering som ska överföras till statsandelsmomentet för kommunernas basservice. År 2026 är den anslagsnivå för integrationsutbildning som betalas som en del av den kalkylerade ersättningen 46,7 miljoner euro och 2027 24,8 miljoner euro. Anslagsbehovet grundar sig på en årlig uppskattning av antalet personer som får internationellt skydd samt andra personer som omfattas av ersättningarna.

Integrationsutbildning som ordnas som kostnadsfri arbetskraftsutbildning, de studerandes förmåner och skyldigheter

Integrationsutbildning som ordnas som arbetskraftsutbildning är en integrationsfrämjande tjänst som avses i lagen om utkomstskydd för arbetslösa. Utbildningen är avgiftsfri för deltagaren (6 § i lagen om anordnande av arbetskraftsservice) och under utbildningstiden betalas den arbetskraftsförmån som deltagaren har rätt till medan han eller hon är arbetslös enligt lagen om utkomststöd för arbetslösa eller lagen om allmänt stöd. Till studerande betalas arbetslöshetsförmån under tiden han eller hon deltar i utbildning om det inte föreligger hinder för det som föreskrivs i lagen om utkomststöd för arbetslösa eller lagen om allmänt stöd. Under tiden för arbetskraftsutbildning har den studerande rätt till förmånen oavsett om han eller hon har en giltig integrationsplan eller inte. Under tiden för arbetskraftsutbildningen är det möjligt att få nio euro om dagen som kostnadsersättning eller 18 euro som förhöjd kostnadsersättning om dagen.

Att delta i integrationsutbildning som ordnas som arbetskraftsutbildning förpliktar: den studerande ska regelbundet delta i undervisningen och göra framsteg i sina studier på det sätt som avses i utbildnings- eller studieplanen. Om en studerande inte gör framsteg i studierna eller olovligt är frånvarande i fem utbildningsdagar utan avbrott, ska den arbetskraftsmyndighet

som beslutat om antagningen av den studerande fatta beslut om att utbildningen avbryts. Den som producerar utbildningstjänsten är skyldig att till den arbetskraftsmyndighet som beslutat om antagningen meddela att villkoren för avbrytande av utbildning uppfylls.

Uppföljning av integrationsutbildning som ordnas som arbetskraftsutbildning

I och med att ansvaret för att organisera och genomföra integrationsutbildning som ordnas som arbetskraftsutbildning överfördes till kommunerna den 1 januari 2025 ansvarar i första hand arbets- och näringsministeriet, finansministeriet och utvecklings- och förvaltningscentret för uppföljningen (från den 1 januari 2026 Sysselsättnings-, utvecklings- och förvaltningscentret). Anvisade resurser till integrationsutbildningen följs via kommunernas lagstadgade ekonomirapportering. Intäkter och kostnader som hänför sig till integrationsutbildning som ingår i en integrationsplan antecknas under servicekategori 5616 Integrationsutbildning. Hit förs all egenproducerad och köpt integrationsutbildning inbegripet bl.a. utbildning som ordnas i läroanstalter för fritt bildningsarbete, vuxengymnasier eller andra enheter. Uppgifter om intäkter och kostnader som hänför sig till integrationsutbildning som ordnats som arbetskraftsutbildning samlas separat in från serviceklassen Sysselsättningsfrämjande tjänster.

Från början av 2025 har utvecklings- och förvaltningscentret haft ansvaret för tillsynen över genomförandet av integrationsutbildning i form av arbetskraftsutbildning (från den 1 januari 2026 Sysselsättnings-, utvecklings- och förvaltningscentret). Tillsynen genomförs inom ramen för den övriga tillsynen över sysselsättnings- och integrationstjänster. Tillsynen inkluderar bl.a. antalet kunder, integrationsutbildningens genomsnittliga längd, väntetider samt hur språkkunskaperna utvecklas och hur deltagarna sysselsätts efter integrationsutbildningen. Ofta behövs det även andra tjänster efter integrationsutbildningen, och tillsynen gäller även dessa servicekedjors samband med sysselsättningen. När man granskar hur språkkunskaperna har utvecklas använder man sig i huvudsak av samma källor som de som tidigare användes i närings-, trafik- och miljöcentralernas tillsyn, men strävan är att utveckla och förenhetliga tillsynen för mer tillförlitliga resultat. De digitala rapporter som Sysselsättnings-, utvecklings- och förvaltningscentret tar fram, bl.a. om integrationsutbildning som ordnas som arbetskraftsservice, finns tillgängliga för kommunerna och sysselsättningsområdena i tjänsten Tuutti. Sysselsättnings-, utvecklings- och förvaltningscentret publicerar en separat årsrapport över hur de integrationsfrämjande tjänsterna har genomförts och utfallit.

Före 2025 följde närings-, trafik- och miljöcentralerna hur samtliga upphandlingsavtal genomfördes och hur finansieringen användes, medan arbets- och näringsministeriet bl.a. följde de belopp som användes för arbetskraftsservice, inbegripet integrationsutbildning, utbildningens genomsnittliga priser per dag och de kundspecifika priserna per år. Vissa av de avtal som närings-, trafik- och miljöcentralerna har ingått med utbildningsanordnare övergick från början av 2025 till sysselsättningsområdena, och integrationsutbildning som ordnas som arbetskraftsutbildning följs fortfarande på det sätt som anges i avtalen. I enlighet med dessa avtal följs i samarbete med utbildningsanordnarna bl.a. antalet studerande, studerandearbetsdagar, uppnådda språkfärdighetsnivåer, avhopp från utbildningen och orsakerna till det samt perioderna med inläring i arbete som ingår i utbildningarna och framtidsplanerna för dem som deltog i utbildningen.

Arbets- och näringsministeriet samlade under 2024 och 2025 via närings-, trafik-, och miljöcentralerna samt utvecklings- och förvaltningscentret in uppgifter om uppnådda språkfärdighetsnivåer i integrationsutbildningar som ordnats som arbetskraftsutbildning. De viktigaste resultaten presenteras i tabell 1. I de integrationsutbildningar som närings-, trafik- och miljöcentralerna upphandlade och som genomfördes som arbetskraftsutbildning 2022 och

2023 uppnådde 32 procent av dem som slutförde integrationsutbildningen språkfärdighetsnivån B1.1 (målnivån) eller en högre nivå. Cirka 60 procent av alla som slutförde integrationsutbildningen uppnådde den lägre språkfärdighetsnivån A2 (nivåerna A2, A2.1 och A2.2). De uppnådda språkfärdighetsnivåerna i integrationsutbildningen varierar stort beroende på integrationsutbildningsvägen och hur utbildningen avancerar, dvs. på hurdana studerande det finns i de olika grupperna. Av dem som studerade i de egna grupperna för t.ex. högskoleutbildade som ordnades i huvudstadsregionen uppnådde 89 procent minst nivån B1.

Tabell 1. Uppnådda språkfärdighetsnivåer i integrationsutbildningar som ordnas som arbetskraftsutbildning 2022–2024. Källa: Arbets- och näringsministeriets sammanställning av uppgifter från närings-, trafik- och miljöcentralerna och utvecklings- och förvaltningscentret.

	2022		2023	2024 (endast huvudstadsregionen)
<i>Alla grupper sammanlagt</i>				
Personer som uppnått minst nivån A2	ca 92 %		ca 92 %	97 %
Personer som uppnått minst nivån B1.1	32 %		32 %	42 %
<i>Grupper som går snabbt framåt och för akademiskt utbildade</i>				
Personer som uppnått minst nivån B1.1	73 %		62 %	89 %
	2022		2023	2024 (endast huvudstadsregionen)
<i>Alla grupper sammanlagt</i>				
Personer som uppnått minst nivån A2	ca 92 %		ca 92 %	97 %
Personer som uppnått minst nivån B1.1	32 %		32 %	42 %
<i>Grupper som går snabbt framåt och för akademiskt utbildade</i>				
Personer som uppnått minst nivån B1.1	73 %		62 %	89 %

2.3.2.3 Utbildningar inom fritt bildningsarbete som ingår i en integrationsplan

Ordnande av integrationsutbildning och utbildning i grundläggande litteracitet inom fritt bildningsarbete

För att få ordna utbildning inom fritt bildningsarbete ska läroanstalten ha ett tillstånd att driva läroanstalt som beviljas av undervisnings- och kulturministeriet. Tillståndet kan beviljas kommuner, samkommuner, registrerade sammanslutningar eller stiftelser (lagen om fritt bildningsarbete). År 2025 uppgår antalet tillstånd att driva läroanstalt till 289. Läroanstaltsformerna för fritt bildningsarbete är folkhögskolor, medborgarinstitut, sommaruniversitet, studiecentraler och idrottsutbildningscenter. Integrationsutbildning och utbildning i grundläggande litteracitet ordnas av folkhögskolor, medborgarinstitut, sommaruniversitet och studiecentraler. År 2024 ordnade sammanlagt 111 läroanstalter för fritt bildningsarbete dessa utbildningar som ingår i en integrationsplan. Folkhögskolorna är mestadels privata och huvudmännen är oftast stiftelser eller understödsföreningar. Av folkhögskolornas huvudmän är sex samkommuner och tre kommuner. Medborgarinstituten är totalt 172 och av dem är 149 kommunala och 23 privata. Sommaruniversitetens huvudmän är kommunala eller privata aktörer. Studiecentralens huvudmän är bildningsförbund.

Inom det fria bildningsarbetet ordnas utbildning i grundläggande litteracitet, integrationsutbildning och andra utbildningar som främjar språkkunskaper och integration. Bestämmelser om innehållet i och organiseringen av integrationsutbildning finns i integrationslagen. Enligt integrationslagen ges utbildning i läs- och skrivkunnighet i enlighet med Utbildningsstyrelsen rekommendation för läroplan för utbildning i grundläggande litteracitet inom fritt bildningsarbete. Enligt lagen om fritt bildningsarbete är det en förutsättning för hundra procentig statsandelsfinansiering att rekommendationen för läroplan för utbildning i grundläggande litteracitet inom fritt bildningsarbete eller grunderna för läroplanen för integrationsutbildning följs. Den utbildning som ordnas av aktörer inom fritt bildningsarbete är central i synnerhet inom den svenskspråkiga integrationsutbildningen och läs- och skrivkunnighetsutbildningen. Enligt en utredning om finansieringsmodeller för integrationsfrämjande integrations- och språkutbildning³⁹ var antalet studerande i utbildningar inom fritt bildningsarbete som ingick i en integrationsplan 2023 cirka 7 100. Av dem studerade cirka hälften vid folkhögskolor och 41 procent vid medborgarinstitut. År 2024⁴⁰ var de studerande sammanlagt cirka 6 760 och fördelningen mellan utbildningar vid folkhögskolor och medborgarinstitut var nästan densamma som 2023. Sammanlagt 66 procent av dem som studerade läs- och skrivkunnighet inom fritt bildningsarbete 2023 gjorde det vid medborgarinstitut och 22 procent vid folkhögskolor. Av dem som 2024 studerade läs- och skrivkunnighet studerade 73 procent vid medborgarinstitut och cirka 15 procent vid folkhögskolor. Sommaruniversiteten och studiecentralerna har en mindre roll som producenter av utbildningar som ingår i integrationsplaner. Aktörer inom fritt bildningsarbete ordnar också utbildning för särskilda grupper, som t.ex. integrationsutbildning för teckenspråkiga. Kuurojen kansanopisto ordnar integrationsutbildning för teckenspråkiga. År 2024 hade Kuurojen kansanopisto 85 studerande. År 2025 anvisades en statsandel på cirka 416 000 euro för integrationsutbildning som institutet ordnar. Dessutom erbjuder folkhögskolorna inflyttade

³⁹ Karinen, R. m.fl. 2025. Selvitys kotoutumista ja kielitaitoa edistävien koulutusten rahoitusmalleista. https://api.hankeikkuna.fi/asiakirjat/c33a0fe5-17be-4a0b-8bdd-3545e4fb2e72/a0ae1e15-09c8-4c6c-8e1b-64600b40b49a/KIRJE_20250522101249.PDF (på finska)

⁴⁰ Uppgifterna om antalet studerande och kostnaderna inom fritt bildningsarbete 2024, utbildnings- och kulturministeriet 12.11.2025.

läropliktiga unga utbildning enligt 5 § 2 mom. i läropliktslagen som följer grunderna för läroplanen för integrationsutbildning eller rekommendationen för läroplan för grundläggande litteracitet. År 2023 ordnade 11 folkhögskolor integrationsutbildning för läropliktiga. Enligt uppgifter i informationsresursen Koski (statistikföringsdatum 20.9.2025) deltog 25 läropliktiga studerande i den här utbildningen.

Enligt den utredning om utbildningen i grundläggande litteracitet som Nationella centret för utbildningsutvärdering har gjort⁴¹ grundar sig planeringen av utbildningsutbudet i grundläggande litteracitet enligt anordnarna i huvudsak på information, t.ex. om antalet studerande, som fås av kommunerna (40 omnämmanden) och arbets- och näringsbyrån (34 omnämmanden). Dessutom utnyttjas varierande informationskällor, som nätverk (8 omnämmanden) och undervisningsplaner (8 omnämmanden) eller så förlitar man sig på empiriska uppgifter (7 omnämmanden). Dessutom styrs planeringen av utbudet av finansieringen, t.ex. antalet prestationer anordnaren får som finansieras med hundraprocentig statsandel. Enligt de uppgifter som samlades in bland anordnarna i den utredning om utbildning i grundläggande litteracitet som Nationella centret för utbildningsutvärdering har gjort ordnas merparten av utbildningar i grundläggande litteracitet inom fritt bildningsarbete och den grundläggande utbildningen för vuxna som dagstudier (86 procent). Cirka 70 procent av anordnarna tillämpar fortlöpande antagning. Förutom fortlöpande antagning inleds nya utbildningsgrupper vanligtvis två gånger (43 procent) eller en gång om året (29 procent). Endast en del av anordnarna svarade på utredningens enkäten från Nationella centret för utbildningsutvärdering varför utredningens resultat inte med säkerhet beskriver det nationella läget. Motsvarande uppgifter om när utbildningar genomförs och påbörjas samlas inte på riksnivå in om integrationsutbildningar och andra utbildningar och kurser för att främja språkkunskaper och integration inom fritt bildningsarbete.

Finansiering och studerandeavgifter i utbildningar som främjar integration och språkkunskaper inom fritt bildningsarbete

I 9 § i lagen om fritt bildningsarbete föreskrivs det om statsandelens belopp i finansieringen av utbildning inom fritt bildningsarbete. Statsandelen beroende på läroanstaltsform är i regel 57 eller 65 procent av den kalkylerade grunden för statsandelen.

Finansieringssystemet för integrationsutbildning inom fritt bildningsarbete baserar sig på tidigare faktiska prestationer och fastställda priser per enhet för prestationerna. Den kalkylerade grunden för finansieringen är det år som föregår det år som föregår finansåret, dvs. de faktiska prestationerna två år tidigare. Så grundade sig t.ex. finansieringen för utbildning inom fritt bildningsarbete som ingår i integrationsplaner 2024 på de faktiska prestationerna 2022. Finansieringen betalas utifrån beviljade prestationer. Om det ordnas mer utbildning än så, ansvarar anordnaren för kostnaderna för utbildningen. Statsandelsfinansieringen anvisas läroanstaltens huvudman, dvs. den som innehar tillståndet att driva läroanstalt, som allmänna medel. Statsandelen beviljas inom ramen för statsbudgeten. De beviljade prestationer som finansieras beräknas så att det reserverade anslaget i statens budget inte överskrids.

⁴¹ Väättäinen Hanna 2022: Att lära sig läsa och skriva som vuxen. Utvärdering av utbildning för grundläggande litteracitet för invandrare. Nationella centret för utbildningsutvärdering (NCU). <https://www.karvi.fi/fi/julkaisut/aikuisena-luku-ja-kirjoitustaitoa-oppimassa-arviointi-maahanmuuttajien-lukutaitokoulutuksesta> (på finska)

Med början från 2022 avskildes statsandelsfinansieringen för utbildning som godkänts för invandrarens integrationsplaner från läroanstalternas prestationskvot till en egen helhet i finansieringssystemet för fritt bildningsarbete. Genom denna ändring minskar integrationsutbildningen och utbildningen i grundläggande litteracitet som godkänts för integrationsplaner inte prestationskvoten inom allmänt fritt bildningsarbete.

Den kalkylerade enheten vid folkhögskolorna är en studerandevecka och i andra läroanstaltsformer för fritt bildningsarbete en undervisningstimme. Aktörernas priser per enhet är olika och utifrån dem bestäms den statsandelsfinansiering som beviljas. År 2025 var det genomsnittliga priset per enhet för folkhögskolornas fria bildningsarbete 350,83 euro/studerandevecka. Samma år var priset per enhet för medborgarinstitutets fria bildningsarbete 100,48 euro/undervisningstimme. År 2025 var priset per enhet för sommaruniversitetets fria bildningsarbete 162,62 euro/undervisningstimme. Priset per enhet för studiecentralernas studieverksamhet 2025 var 173,01 euro/undervisningstimme. De läroanstaltsspecifika priserna per enhet kan när det gäller folkhögskolorna höjas på vissa grunder. Sparåtgärderna i statsfinanserna påverkar priserna per enhet varför det inte varje år har gjorts någon indexjustering av priserna per enhet enligt förändringarna i kostnadsnivån.

Fram till utgången av 2024 beviljades huvudmän för folkhögskolor, studiecentraler, medborgarinstitut eller sommaruniversitet statsandel till 100 procent av det belopp som beräknats enligt 8 § i lagen om fritt bildningsarbete och det antal prestationer som undervisnings- och kulturministeriet fastställt med stöd av 10 § när det gäller av huvudmannen ordnad utbildning som godkänts i en integrationsplan för den studerande. Enligt 24 § i lagen om fritt bildningsarbete togs det dock inte ut avgift av de studerande för undervisning som ordnas av en folkhögskola, en studiecentral, ett medborgarinstitut eller ett sommaruniversitet till den del den var godkänd i den studerandes integrationsplan. Genom de ändringar som gjorts i lagen om fritt bildningsarbete (lag 684/2023) är förutsättningen för att huvudmän för utbildning inom fritt bildningsarbete ska beviljas statsandel till 100 procent från och med den 1 januari 2025 att invandraren har en giltig integrationsplan eller att det har förflutit högst ett år sedan den senaste integrationsplanen upphörde. Dessutom föreskrevs det som ny förutsättning om att man i utbildningen ska följa grunderna för läroplanen för integrationsutbildning eller rekommendationen för läroplan för utbildning i grundläggande litteracitet inom fritt bildningsarbete. För utbildningar som uppfyller dessa förutsättningar tas det inte ut någon avgift av de studerande. Från början av 2025 har det alltså inte förutsatts att man i den studerandes individuella integrationsplan har kommit överens om utbildning som berättigar till 100 procents statsandel, utan det räcker att personen har en giltig integrationsplan när han eller hon deltar i utbildningen eller att det har förflutit högst ett år sedan den tidigare integrationsplanen upphörde. Denna ändring gjordes eftersom integrationsplanens maximilängd förkortades med ett år från tre år till två år i samband med reformen av integrationslagen, och samtidigt ville man trygga att integrationskunderna får avgiftsfri utbildning vid läroanstalterna inom fritt bildningsarbete i enlighet med läget före 2025.

Studerandeavgift tas inte heller ut för folkhögskolornas utbildning riktad till läropliktiga och inte heller för utbildning som avses i 5 § 2 mom. i läropliktslagen. Det sist nämnda avser läropliktiga som har slutfört den grundläggande utbildningen och som saknar tillräckliga kunskaper i finska eller svenska för att genomgå utbildning efter den grundläggande utbildningen. Dessa läropliktiga kan avgiftsfritt fullgöra sin läroplikt i utbildning vid en folkhögskola där man följer grunderna i läroplanen för integrationsutbildning eller rekommendationen för läroplan för utbildning i grundläggande litteracitet för invandrare.

Huvudmannen beviljas således statsandel till 100 procent för att ordna integrationsutbildning och utbildning i grundläggande litteracitet, men för andra utbildningar inom fritt

bildningsarbete, som utbildningar i finska och svenska språket, är den statsandel som beviljas medborgarinstitut, folkhögskolor och sommaruniversitet 57 procent av grunden för den kalkylerade statsandelen och för studiecentraler 65 procent. Resten av utbildningskostnaderna täcks med andra inkomster. Skäliga avgifter för undervisningen kan tas ut av de studerande. Samtliga läroanstalter bestämmer hur stora studerandeavgifterna är. Någon samlad information om studerandeavgifterna eller om vilka andra finansieringar som används för att täcka kostnader som överskrider statsandelen finns inte tillgänglig. Kommunerna kan även själva finansiera de medborgarinstitut de upprätthåller. Samlad information om i vilken mån kommunerna finansierar medborgarinstituten finns inte tillgänglig.

Anslaget i budgeten under åren 2018–2021 för utbildning inom fritt bildningsarbete som ingår i integrationsplaner var 4,927 miljoner euro. I den första tilläggsbudgeten 2018 beviljades läroanstaltsformerna för fritt bildningsarbete tillsammans 2 miljoner euro för ökade prestationer för att möjliggöra tillräcklig utbildning i läs- och skrivkunnighet och i finska/svenska. I den tredje tilläggsbudgeten 2021 beviljades läroanstaltsformerna för fritt bildningsarbete tillsammans 2,5 miljoner euro för ökade prestationer för att stärka integrationsutbildningen för invandrare. I rambeslutet 2022–2025 gjordes en permanent anslagsökning på 5 miljoner euro i budgeten. Den här finansieringen begränsar sig till utbildning som erbjuds invandrare som har en giltig integrationsplan. Dessutom beviljades det i den andra tilläggsbudgeten 2022 1,5 miljoner euro för utbildning för personer som flytt från Ukraina och i den fjärde tilläggsbudgeten 3,5 miljoner euro. I rambeslutet 2023–2026 reserverades 2023 tilläggsfinansiering på 5 miljoner euro för utbildning som godkänts för integrationsplanen för personer som kommit från Ukraina, 4 miljoner euro 2024 och 3 miljoner euro 2025. Den här tilläggsfinansieringen upphör 2025. Anslaget för utbildningar inom fritt bildningsarbete som ingår i integrationsplaner är alltså 15,83 miljoner euro 2025 och 12,33 miljoner euro 2026. För utbildning i grundläggande litteracitet beviljas inte separat prestationer eller finansiering, utan finansieringen och prestationerna ingår i finansieringen av integrationsutbildningen, men enligt undervisnings- och kulturministeriets uppskattning anvisas cirka 3,1 miljoner euro av statens anslag för integrationsutbildning inom fritt bildningsarbete till utbildning i grundläggande litteracitet.

Enligt den utredning om finansieringsmodeller för utbildningar som främjar integration och språkkunskaper som arbets- och näringsministeriet har beställt⁴² täckte det pris per enhet som utgjorde grund för statsandelsfinansieringen cirka 70–90 procent av de genomsnittliga faktiska kostnaderna 2023 (kostnadsuppgifterna ur Utbildningsstyrelsens finansieringssystem rapport). Den statsandel som 2023 betalades till anordnare av fritt bildningsarbete utgjorde cirka 84 procent av de faktiska kostnaderna för utbildning som ingår i integrationsplaner (inkl. tilläggsfinansieringen för utbildning för ukrainare). Vid folkhögskolorna finansierade utbildningsanordnarna 18 procent av kostnaderna för undervisningen, vid medborgarinstituten 10 procent och vid sommaruniversiteten 27 procent. Skillnaden mellan de faktiska kostnaderna och statsandelsfinansieringen kan enligt utredningen bero antingen på att utbildningsanordnarna har ordnat mer utbildning än det har beviljats finansiering för eller på att de faktiska kostnaderna har överskridit den kalkylerade kostnad som är grund för statsandelen.

⁴² Karinen, R. m.fl. 2025. Selvitys kotoutumista ja kielitaitoa edistävien koulutusten rahoitusmalleista. https://api.hankeikkuna.fi/asiakirjat/c33a0fe5-17be-4a0b-8bdd-3545e4fb2e72/a0ae1e15-09c8-4c6c-8e1b-64600b40b49a/KIRJE_20250522101249.PDF (på finska)

Enligt utredningen om finansieringsmodellerna var de faktiska kostnaderna 2023 för utbildning inom fritt bildningsarbete som ingår i integrationsplaner totalt 19,9 miljoner euro.⁴³ År 2024 var de faktiska kostnaderna för utbildningarna totalt cirka 19 miljoner euro.⁴⁴ Merparten av kostnaderna gällde folkhögskolorna vilkas kostnader 2023 uppgick till 14,7 miljoner euro.⁴⁵ År 2024 var kostnaderna totalt 14,1 miljoner euro.⁴⁶ År 2023 var den sammanräknade statsandelen för utbildningar inom fritt bildningsarbete som ingår i integrationsplaner 16,8 miljoner euro varav 5 miljoner euro riktades till språkutbildning för personer från Ukraina. Det här betyder att huvudmännen för läroanstalterna för fritt bildningsarbete 2023 hade 3,1 miljoner högre kostnader för utbildningar som ingick i integrationsplaner än den erhållna statsandelen.⁴⁷

Undervisnings- och kulturministeriet har beviljat huvudmän för läroanstalter för fritt bildningsarbete också statsunderstöd för utbildning av invandrare. T.ex. i mars 2023 beviljades 6 miljoner euro ur finansieringen av kontinuerligt lärande för att ordna utbildning som stärker vuxnas grundläggande färdigheter samt utbildning i läs- och skrivkunighet eller utbildning i finska eller svenska för invandrare som har överskridit integrationstiden. Den här finansieringen delades ut till 52 huvudmän för läroanstalter för fritt bildningsarbete. År 2025 beviljade Utbildningsstyrelsen det fria bildningsarbetet 5 miljoner euro i studiesedelsunderstöd för utbildning i finska och svenska för invandrar kvinnor som inte har rätt till en integrationsplan. Understöd beviljade 51 huvudmän för läroanstalter för fritt bildningsarbete. Avsikten är att med understödet skapa en ny verksamhetsmodell för utbildningen med vilken man förbättrar förutsättningarna för sysselsättning för kvinnor med invandrabakgrund.

En del av utbildningarna inom fritt bildningsarbete kan finansieras även med studiesedlar. Studiesedelsunderstöden är avsedda att sänka studerandeavgifterna inom fritt bildningsarbete och är begränsade till personer som har hemort i Finland. Samtliga läroanstalter beslutar om användningen av studiesedelsunderstödet. Det typiska är att studiesedelsunderstödet riktas till pensionärer, invandrare och arbetslösa. Läroanstalterna kan själva bestämma om studiesedelsunderstödet täcker studerandeavgiftsandelens i dess helhet eller delvis. Studiesedelsunderstöd kan inte riktas till utbildning med 100 procents statsandelsfinansiering. Studiesedelsunderstöden ingår i statsunderstödsanslaget för fritt bildningsarbete. År 2024 beviljades totalt 2 216 000 euro i studiesedelsunderstöd till totalt 228 läroanstalter för fritt bildningsarbete (159 medborgarinstitut, 58 folkhögskolor och 11 studieceneraler).

⁴³ Karinen, R. m.fl. 2025. Selvitys kotoutumista ja kielitaitoa edistävien koulutusten rahoitusmalleista. https://api.hankeikkuna.fi/asiakirjat/c33a0fe5-17be-4a0b-8bdd-3545e4fb2e72/a0ae1e15-09c8-4c6c-8e1b-64600b40b49a/KIRJE_20250522101249.PDF (på finska)

⁴⁴ Uppgifterna om antalet studerande och kostnaderna inom fritt bildningsarbete 2024, utbildnings- och kulturministeriet 12.11.2025.

⁴⁵ Karinen, R. m.fl. 2025. Selvitys kotoutumista ja kielitaitoa edistävien koulutusten rahoitusmalleista. https://api.hankeikkuna.fi/asiakirjat/c33a0fe5-17be-4a0b-8bdd-3545e4fb2e72/a0ae1e15-09c8-4c6c-8e1b-64600b40b49a/KIRJE_20250522101249.PDF (på finska)

⁴⁶ Uppgifterna om antalet studerande och kostnaderna inom fritt bildningsarbete 2024, utbildnings- och kulturministeriet 12.11.2025.

⁴⁷ Karinen, R. m.fl. 2025. Selvitys kotoutumista ja kielitaitoa edistävien koulutusten rahoitusmalleista. https://api.hankeikkuna.fi/asiakirjat/c33a0fe5-17be-4a0b-8bdd-3545e4fb2e72/a0ae1e15-09c8-4c6c-8e1b-64600b40b49a/KIRJE_20250522101249.PDF (på finska)

Studering i utbildningar som främjar integration och språkkunskaper inom fritt bildningsarbete

Enligt utredningen om finansieringsmodeller för utbildningar som främjar integration och språkkunskaper som arbets- och näringsministeriet har beställt⁴⁸ var antalet studerande i utbildningar inom fritt bildningsarbete som ingick i en integrationsplan 2023 cirka 7 100. Av dem studerade cirka hälften vid folkhögskolor och 41 procent vid medborgarinstitut. År 2024 var de studerande sammanlagt cirka 6 760 och fördelningen mellan utbildningar vid folkhögskolor och medborgarinstitut var nästan densamma som 2023.⁴⁹ Sammanlagt 66 procent av dem som studerade läs- och skrivkunnighet inom fritt bildningsarbete 2023 studerade vid medborgarinstitut och 22 procent vid folkhögskolor. Av dem som 2024 studerade läs- och skrivkunnighet studerade 73 procent vid medborgarinstitut och cirka 15 procent vid folkhögskolor.⁵⁰ Antalet studerande i utbildningar som ingår i en integrationsplan ökade mellan 2022 och 2023 för alla utbildningsanordnare, i synnerhet i utbildningar som ordnades av folkhögskolorna. Sommaruniversitetens och studiecentralernas andel av utbildning i enlighet med en integrationsplan har varit liten, totalt cirka 6 procent 2023 och totalt cirka 5 procent 2024.

Utbildningarna i grundläggande litteracitet inom fritt bildningsarbete har ingen klart avgränsad målgrupp utan lämpar sig för målgrupper av olika slag. Målgrupperna för utbildning i grundläggande litteracitet beskrivs i rekommendationen för läroplan för utbildning i grundläggande litteracitet inom fritt bildningsarbete. Utbildningens målgrupp beskrivs utifrån vilka grupper tidigare utbildningsutbud inte har tillgodosett i tillräcklig utsträckning. Målgrupper enligt rekommendationen för läroplan är personer som behöver möjlighet till flexibla studier och/eller deltidsstudier, personer som bedöms ha nytta särskilt av studier som är kopplade till någon form av aktiviteter, personer som är i behov av utbildning i läs- och skrivfärdigheter samt undervisning i svenska eller finska, där man beaktar hur de studerandes bristfälliga utbildning påverkar lärandet och integrationen, föräldrar/vårdnadshavare som sköter små barn i hemmet, invandrare som kommit till landet på äldre dagar och som inte har tidigare erfarenhet av att studera, unga och vuxna som har låg utbildningsnivå och eventuella svårigheter i lärandet, personer i arbetslivet som behöver undervisning i grundläggande litteracitet och som har svårt att avsätta tid för studier på heltid. Enligt rekommendationen för läroplan kan utbildning i läroanstalterna ordnas också kvällstid eller under veckoslut så att personer som arbetar eller sköter barn i hemmet lättare kan delta i undervisningen. Ett sådant undervisningsarrangemang lämpar sig också för äldre personer och andra för vilka heldagsstudier är för betungande eller inte lämpar sig av andra skäl.

Det finns inte tillgänglig statistik om demografiska bakgrundsvariabler, som utbildningsbakgrund eller ålder, för studerande som deltagit i utbildning i grundläggande litteracitet, integrationsutbildning eller andra utbildningar som främjar språkkunskaper och integration inom fritt bildningsarbete. Läroanstalterna är enligt lag inte skyldiga att lagra studerandenas personuppgifter i informationsresursen Koski med undantag för läropliktiga

⁴⁸ Karinen, R. et al. 2025. Selvitys kotoutumista ja kielitaitoa edistävien koulutusten rahoitusmalleista. https://api.hankeikkuna.fi/asiakirjat/c33a0fe5-17be-4a0b-8bdd-3545e4fb2e72/a0ae1e15-09c8-4c6c-8e1b-64600b40b49a/KIRJE_20250522101249.PDF (på finska)

⁴⁹ Uppgifterna om antalet studerande och kostnaderna inom fritt bildningsarbete 2024, utbildnings- och kulturministeriet 12.11.2025.

⁵⁰ Uppgifterna om antalet studerande och kostnaderna inom fritt bildningsarbete 2024, utbildnings- och kulturministeriet 12.11.2025.

studerande. Läroanstalterna lagrar i informationssystemet Koulutusportti uppgifter om uppnådd språkfärdighetsnivå och framtidsplaner för personer i frivilliga studier i enlighet med integrationslagen på samma sätt som i integrationsutbildning som ordnas som arbetskraftsutbildning. Enligt uppgifter som samlats in hos anordnare av utbildning i grundläggande litteracitet i utredningen av Nationella centret för utbildningsutvärdering⁵¹ finns det mer än dubbelt så många personer över 45 år i utbildningarna i grundläggande litteracitet inom fritt bildningsarbete som i den grundläggande utbildningen för vuxna. Enligt anordnarna studerar i genomsnitt hälften av de studerande som deltar i utbildningar i grundläggande litteracitet inom fritt bildningsarbete på deltid, men variationen mellan anordnarna är stor. Enligt utredningen förefaller det vara så att en del av dem som anordnar utbildning i grundläggande litteracitet fokuserar på att som studerande anta i huvudsak heltidsstuderande. Andelen hemmavarande föräldrar av studerandena i utbildningar i grundläggande litteracitet är enligt anordnarna 38 procent. Enligt utredningen om utbildning i grundläggande litteracitet fanns det inte uppgifter på riksnivå om utredningens population, dvs. om antalet läroanstalter som ordnar utbildning i grundläggande litteracitet inom fritt bildningsarbete eller anordnare av läskunnighetsskedet i den grundläggande utbildningen för vuxna⁵². Det är därför svårt att bedöma hur representativ enkäten är. Dessutom svarade endast en del av anordnarna på enkäten varför utredningens resultat inte med säkerhet beskriver det nationella läget.

Uppföljning av utbildningar inom fritt bildningsarbete som främjar integration och språkkunskaper

Utbildningsstyrelsen samlar in kostnads- och prestationsdata om integrationsutbildningarna och utbildningar i grundläggande litteracitet inom fritt bildningsarbete för upprätthållande av statsandelssystemet, kostnadsuppföljning och utvärdering av utbildningen. Beräkningen i finansieringssystemet för undervisnings- och kulturverksamhet baserar sig på uppgifter om utbildningens ekonomi och verksamhet som meddelats av utbildningsanordnarna. Rapporteringen görs två gånger om året. Utbildningsanordnarna ska lämna de uppgifter som behövs för att fastställa finansieringen till statsbidragsmyndigheten samt övriga uppgifter om verksamhetens omfattning (21 § i lagen om fritt bildningsarbete).

Datainsamlingen ger antalet studerande och prestationer för integrationsutbildningar och utbildningar i grundläggande litteracitet som godkänts i integrationsplaner och samma uppgifter separat för personer som deltar i utbildning i grundläggande litteracitet samt för personer från Ukraina som får tillfälligt skydd. Dessa uppgifter fås per läroanstalt och på landskapsnivå. De uppgifter som samlas in baserar sig inte på de lärande varför det inte finns statistik över personernas demografiska bakgrundsvariabler och uppgifterna kan inte heller kopplas till övriga registerdata.

Undervisnings- och kulturministeriet eller Utbildningsstyrelsen samlar inte in uppgifter om läsfärdighets- och språkfärdighetsnivåer som uppnåtts i utbildning i grundläggande litteracitet, integrationsutbildning eller andra utbildningar som främjar språkkunskaper och integration inom fritt bildningsarbete och inte heller om de studerandes framtidsvägar. Uppföljningen i

⁵¹ Väättäinen Hanna 2022: Att lära sig läsa och skriva som vuxen. Utvärdering av utbildning för grundläggande litteracitet för invandrare. Nationella centret för utbildningsutvärdering (NCU). <https://www.karvi.fi/fi/julkaisut/aikuisena-luku-ja-kirjoitustaitoa-oppimassa-arviointi-maahanmuuttajien-lukutaitokoulutuksesta> (på finska)

⁵² Efter att utredningen publicerades lades det till en punkt i insamlingen av kostnadsdata inom fritt bildningsarbete där det särskilt efterfrågas uppgifter om utbildning i grundläggande litteracitet.

fråga om integrationsutbildning och utbildning i grundläggande litteracitet inom fritt bildningsarbete som genomförs som frivilliga studier enligt integrationslagen beskrivs i avsnitt 2.3.2.5 Frivilliga studier.

2.3.2.4 Grundläggande utbildning för vuxna

Inledning

I den grundläggande utbildningen för vuxna kan man fullgöra lärokursen i grundläggande utbildning, studera enskilda läroämnen som ingår i den grundläggande utbildningen, höja vitsord i avgångsbetyget för den grundläggande utbildningen eller fullgöra studier i inledningsskedet av den grundläggande utbildningen för vuxna i sin helhet eller delvis. Inledningsskedet i den grundläggande utbildningen för vuxna kan vid behov innehålla också ett läskunnighetsskede som är avsett för studerande som saknar eller har bristfällig läs- och skrivkunnighet. Studierna i inledningsskedet i den grundläggande utbildningen för vuxna motsvarar årskurserna 1–6 i utbildningen för läropliktiga. Slutskedet i grundläggande utbildning för vuxna motsvarar läroämnena i årskurserna 7–9 i den grundläggande utbildningen. Avlagt slutskede ger behörighet att söka in till gymnasium eller yrkesutbildningar. Om en studerande har tillräckliga kunskaper och färdigheter kan studierna inledas direkt efter slutskedet i den grundläggande utbildningen utan studier i inledningsskedet. Den grundläggande utbildningen för vuxna riktar sig inte enbart till invandrare eller integrationskunder.

Anordnande av grundläggande utbildning för vuxna

Kommunen kan anordna grundläggande utbildning för vuxna på eget beslut utan separat tillstånd. Privata anordnare av utbildning behöver tillstånd att ordna utbildning. Det ska finnas en undervisningsplan för grundläggande utbildning för vuxna som är godkänd i enlighet med grunderna för den grundläggande utbildningen för vuxna (2017). Utbildningsanordnarna är i praktiken vuxengymnasier, folkhögskolor, vissa yrkesinstitut och andra läroanstalter.

Kommunen har inte någon skyldighet att ordna grundläggande utbildning för vuxna. När grundläggande utbildning för vuxna ordnas har kommunen ingen skyldighet att ordna alla skeden av utbildningen. Den studerandes studier ska emellertid utgöra ett kontinuum. I huvudsak innebär detta att när inledningsskedet av studierna ordnas ska stöd erbjudas för studier som fortsätter till slutskedet. Om kommunen ordnar exempelvis utbildning i inledningsskedet kan slutskedet av utbildningen fortsätta också i grundläggande utbildning för vuxna där utbildningsanordnaren är en annan.

Läskunnighetsskedet av grundläggande utbildning för vuxna omfattar 27 kurser, studierna i inledningsskedet 38 kurser och studierna i slutskedet minst 46 kurser. Studierna innehåller både obligatoriska och valbara kurser. Varje kurs varar 28 timmar. I lagstiftningen anges inte hur länge de olika skedena av utbildningen varar. Längden på varje skede kan variera för enskilda studerande. Avsikten är att den individuella studieplanen uppdateras, och den studerande kan enligt sin förmåga och sina färdigheter framskrida också snabbare än enligt den ursprungliga planen eller på motsvarande sätt långsammare. Läroanstalten kan ange en kalkylerad (ideal) prestationstid för studierna i inlednings- eller slutskedet, men det ska gå att avvika från den nedåt eller uppåt i enlighet med hur den studerande individuellt framskrider. Enligt 46 § i lagen om grundläggande utbildning ska studier inom grundläggande utbildning för vuxna som bedrivs på heltid avläggas inom högst fem år. Kurser som en studerande fullgör efter maximitiden kan inte längre meddelas för finansiering. Enligt grunderna för läroplanen för grundläggande

utbildning för vuxna är den lärokurs som omfattar läskunnighetsskedet samt inlednings- och slutskedet sammanlagt högst fyraårig.

Enligt en utvärdering som Nationella centret för utbildningsvärdering har gjort om utbildning i grundläggande litteracitet ordnas största delen av de utbildningar i grundläggande litteracitet som ordnas i samband med fritt bildningsarbete och grundläggande utbildning för vuxna som dagstudier (86 procent). Intagning genom kontinuerlig ansökan tillämpas av cirka 70 procent av anordnarna. Vid sidan av kontinuerlig antagning inleds utbildningsgrupper för det mesta två gånger (43 procent) eller en gång om året (29 procent).⁵³

Finansiering av grundläggande utbildning för vuxna

Bestämmelser om finansieringen av grundläggande utbildning för vuxna finns i lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet (1705/2009). Till anordnarna av grundläggande utbildning för vuxna betalas statsandel på basis av de kurser de studerande fullgjort. År 2025 var priset per enhet per kurs i fråga om personer som fullgör hela lärokursen för grundläggande utbildning 368,63 euro (för privata utbildningsanordnare 383,05 euro). Priset per enhet för ämnesundervisning 2025 var 205,82 euro (för privata utbildningsanordnare 213,87 euro). För ämnesundervisningen har det fastställts ett fast anslag, men i fråga om personer som fullgör hela lärokursen för den grundläggande utbildningen har ett förslagsanslag fastställts i statsbudgeten för den grundläggande utbildningen för vuxna. Enligt en utredning om finansieringsmodeller för utbildningar⁵⁴ har de totala utbildningskostnaderna för dem som fullgör hela lärokursen för den grundläggande utbildningen för vuxna varierat mellan 39 miljoner euro 2020 och 46 miljoner euro 2024. Kostnaderna har stigit med cirka 5,5 miljoner euro (13,6 procent) mellan 2019 och 2023. Kostnaden per studerande har varierat mellan cirka 8 000 euro 2020 och cirka 9 400 euro 2023. Kostnadsnivån har inte indexjusterats till jämförelseårets nivå.

Det är avgiftsfritt att fullgöra hela lärokursen för grundläggande utbildning. Om den studerandes ursprungliga mål var att fullgöra hela lärokursen är studierna avgiftsfria även om den studerande inte fullgör hela lärokursen. Om en studerande studerar enskilda ämnen i den grundläggande utbildningen tas kurs- eller läsårsavgifter ut. Utbildningsanordnaren beslutar själv om avgifterna för ämnesstuderande. Det finns inte någon samlad information om avgifternas storlek, men de är i allmänhet skäligena.

Studerande i grundläggande utbildning för vuxna

Den grundläggande utbildningen för vuxna är i huvudsak avsedd för personer som passerat läropliktsåldern utan att fullgöra lärokursen för grundläggande utbildning eller som har ett behov av att komplettera sin examen i den grundläggande utbildningen eller att höja vitsord i

⁵³ Väättäinen Hanna 2022: Att lära sig läsa och skriva som vuxen. Utvärdering av utbildning för grundläggande litteracitet för invandrare. Nationella centret för utbildningsutvärdering (NCU).

<https://www.karvi.fi/fi/julkaisut/aikuisena-luku-ja-kirjoitustaitoa-oppimassa-arviointi-maahanmuuttajien-lukutaitokoulutuksesta> (sammanfattning på svenska)

⁵⁴ Karinen, R. m.fl. 2025. Selvitys kotoutumista ja kielitaitoa edistävien koulutusten rahoitusmalleista.

https://api.hankeikkuna.fi/asiakirjat/c33a0fe5-17be-4a0b-8bdd-3545e4fb2e72/a0ae1e15-09c8-4c6c-8e1b-64600b40b49a/KIRJE_20250522101249.PDF (på finska)

läroämnen. Målgruppen består av studerande som är av olika typ i fråga om studiebakgrund och beredskap.

Enligt grunderna för läroplanen är målgrupperna för den grundläggande utbildningen för vuxna

- unga som kommit till Finland i slutskedet av den grundläggande utbildningen och som inte har hunnit få avgångsbetyg för den grundläggande utbildningen i läropliktsålder eller vilkas färdigheter har förblivit svaga under den grundläggande utbildningen
- personer i åldern 17–25 med invandrarbakgrund, som inte på grund av sin ålder kan delta i utbildning som ordnas för personer i läropliktsålder, men som behöver avgångsbetyg från den grundläggande utbildningen och studiefärdigheter för att kunna fortsätta med studier på andra stadiet,
- andra vuxna med invandrarbakgrund, som på grund av svag grundutbildning i synnerhet behöver den undervisning som ges i inledningsskedet av den grundläggande utbildningen, såsom läs- och skrivfärdigheter samt matematiska färdigheter eller som behöver ett avgångsbetyg för att komma in på fortsatta studier,
- fångar, som saknar avgångsbetyg från den grundläggande utbildningen eller som inte har de studiefärdigheter som behövs för att de ska kunna fortsätta med studier på andra stadiet,
- vuxna romer, som har fullgjort endast lite studier i den grundläggande utbildningen eller som saknar avgångsbetyg från den grundläggande utbildningen,
- andra vuxna, som har avbrutit den grundläggande utbildningen i läropliktsålder och
- vuxna, som studerar ett eller flera läroämnen som ämnesstuderande och/eller vill höja vitsord i den grundläggande utbildningen.

Också asylsökande kan studera i grundläggande utbildning för vuxna. Varken Utbildningsstyrelsen eller Migrationsverket statistikför antalet asylsökande i olika utbildningsformer.

Grunderna för läroplanen innehåller dessutom en separat beskrivning av hänvisningen till inledningsskedet och slutskedet av den grundläggande utbildningen för vuxna, liksom uppgifterna i de olika skedena. Inledningsskedet ska ge de studerande sådana kunskaper och färdigheter att de har möjligheter att fortsätta med sina studier i slutskedet av den grundläggande utbildningen för vuxna.

Studerande i inledningsskedet och slutskedet av den grundläggande utbildningen för vuxna statistikförs separat. År 2024 deltog cirka 5 500 studerande i studier för lärokursen inom grundläggande utbildning i grundläggande utbildning för vuxna. Åren 2019–2023 var antalet studerande cirka 4 900 per år.⁵⁵ Dessa siffror inkluderar personer som fullgör hela lärokursen,

⁵⁵ Karinen, R. m.fl. 2025. Selvitys kotoutumista ja kielitaitoa edistävien koulutusten rahoitusmalleista. https://api.hankeikkuna.fi/asiakirjat/c33a0fe5-17be-4a0b-8bdd-3545e4fb2e72/a0ae1e15-09c8-4c6c-8e1b-64600b40b49a/KIRJE_20250522101249.PDF (på finska) samt utbildningsförvaltningens statistiktjänst Vipunen

men inte ämnesstuderande. Under 2020–2024 hade mer än 90 procent av dem som deltog i grundläggande utbildning för vuxna ett främmande språk som förstaspråk (ett annat språk än finska, svenska eller samiska). Åren 2020–2024 var cirka hälften av dem som studerade för att fullgöra hela lärokursen kvinnor och hälften män. Åren 2021–2024 var 38–50 procent av dem som studerade för att fullgöra hela lärokursen i grundläggande utbildning för vuxna under 25 år, 56–63 procent under 30 år och 37–43 procent över 30 år.⁵⁶

Enligt svaren i den enkät till utbildningsanordnare som ingick i den utvärdering av utbildningen i grundläggande litteracitet som gjordes av Nationella centret för utbildningsutvärdering var den största gruppen deltagare i läskunnighetsskedet i den grundläggande utbildningen för vuxna personer i åldern 17–25 år (35 procent) och 26–35 år (30 procent). Enligt utbildningsanordnarna studerar nästan alla som deltar i grundläggande utbildning för vuxna på heltid. Av de studerande i läskunnighetsskedet i den grundläggande utbildningen för vuxna är andelen hemmaföräldrar enligt anordnarnas bedömning 8 procent⁵⁷.

Benägenheten att söka sig till den grundläggande utbildningen för vuxna och fullgöra hela lärokursen kan öka till följd av att man med avgångsbetyg från den grundläggande utbildningen via den gemensamma ansökan kan söka sig till grundläggande yrkesutbildning utan separat språkprov, eftersom språkkunskaper inte är en utgallrande faktor i antagningen av studerande. När studerande antas tas det hänsyn bl.a. till avgångsvitsorden i den grundläggande utbildningen. Avgångsbetyg från den finländska grundläggande utbildningen eller betyg över att man fullgjort hela lärokursen i den grundläggande utbildningen (betyget ska innehålla ett godkänt vitsord i finska eller svenska som modersmål eller andra språk) duger också i ansökan om medborgarskap som ett sätt att påvisa språkkunskaper.

Bedömning i grundläggande utbildning för vuxna

I grundläggande utbildning för vuxna görs bedömningen i enlighet med lagen om grundläggande utbildning och grunderna för läroplanen. Nationella kriterier för slutbedömningen av avgångsvitsorden har fastställts för de olika läroämnena. Avgångsvitsorden bestäms utifrån nivån på det kunnande som den studerande visar i relation till målen i lärokursen för läroämnet och kriterierna för slutbedömningen. Avgångsbetyget innehåller numerära vitsord som inte är länkade till den europeiska referensramen för språkkunskaper. I slutskedet har den studerande nått målen för lärokursen enligt vitsordet 5, 7, 8 eller 9, när den studerandes kunnande i huvudsak motsvarar den kunskapsnivå som beskrivs i kriterierna för vitsordet i fråga. En helhetsbedömning av kunnandet enligt vitsorden 4, 6 och 10 bildas utifrån målen för lärokursen i modersmål och litteratur och i relation till kriterierna för den ovannämnda slutbedömningen. Vitsorden antecknas i datalagret Koski.

2.3.2.5 Frivilliga studier

Inledning

⁵⁶ Utbildningsförvaltningens statistiktjänst Vipunen

⁵⁷ Väättäinen Hanna 2022: Att lära sig läsa och skriva som vuxen. Utvärdering av utbildning för grundläggande litteracitet för invandrare. Nationella centret för utbildningsutvärdering (NCU). <https://www.karvi.fi/fi/julkaisut/aikuisena-luku-ja-kirjoitustaitoa-oppimassa-arviointi-maahanmuuttajien-lukutaitokoulutuksesta> (sammanfattning på svenska)

Frivilliga studier är andra studier än sådana som ordnats som arbetskraftsutbildning och som en invandrare söker sig till själv eller som kommunen eller arbetskraftsmyndigheten hänvisar hen till. Det kan vara fråga om utbildning som ordnas t.ex. av läroanstalter för fritt bildningsarbete, utbildning i läs- och skrivkunnighet, grundläggande utbildning för vuxna, utbildning som handleder för examensutbildning (HUX), yrkesutbildning, gymnasiestudier eller högskoleutbildning, men också om utbildning som erbjuds av aktörer inom den tredje sektorn.

Enligt 27 § i integrationslagen kan integrationsutbildningen utöver som arbetskraftsutbildning genomföras i form av frivilliga studier. Frivilliga studier omfattas också av 26 § 5 mom. i integrationslagen, där det anges att som integrationsutbildning i enlighet med kundens behov kan genomföras utbildning i läs- och skrivkunnighet, som ges i enlighet med Utbildningsstyrelsens rekommendation för läroplan för utbildning i grundläggande litteracitet inom fritt bildningsarbete, eller grundläggande utbildning för vuxna, som ges i enlighet med Utbildningsstyrelsens grunder för läroplanen för den grundläggande utbildningen för vuxna. Dessa utbildningsformer kan inte genomföras som arbetskraftsutbildning, utan de ordnas alltid i form av frivilliga studier. Utbildning i läs- och skrivkunnighet ordnas vid läroanstalter för fritt bildningsarbete och som en del av läskunnighetsskedet i den grundläggande utbildningen för vuxna. I form av frivilliga studier genomförs också andra utbildningar än de ovannämnda som främjar integration och språkkunskaper (integrationsutbildning, utbildning i läs- och skrivkunnighet samt grundläggande utbildning för vuxna). Olika språkutbildningar och integrationsfrämjande utbildningar erbjuder vägar till studier och svarar på invandrars utbildningsbehov i olika livssituationer.

Enligt en utredning⁵⁸ som gjordes vid arbets- och näringsministeriet beviljades 2022⁵⁹ cirka 67 procent av de arbetskraftspolitiska utlåtanden som gavs till integrationskunder, dvs. till personer med en integrationsplan (utlåtande OG2, som då var det integrationslagsenliga utlåtandet till stöd för frivilliga studier) för utbildning i läs- och skrivkunnighet, fullgörande av grundskolan eller annan utbildning som främjar integration och språkkunskaper. Av dessa arbetskraftspolitiska utlåtanden gällde 15 procent yrkesinriktade utbildningar och 16 procent HUX-utbildning som handleder för examensutbildning.

Enligt utredningen är de vanligaste frivilliga studierna i inledningsskedet enligt integrationslagen utbildning i läs- och skrivkunnighet samt integrationsutbildning och kurser i finska eller svenska. I yrkesinriktad utbildning, HUX-utbildning och högskolestudier verkar de integrationskunder som studerar frivilligt delta i integrationsutbildning som genomförs som arbetskraftsutbildning eller i andra slag av frivilliga studier innan de inleder studier som ökar de yrkesmässiga färdigheterna. Yrkesinriktad utbildning och HUX-utbildning fullgörs också ofta först efter de första frivilliga studierna enligt integrationslagen.

Av alla studerande i frivilliga utbildningar enligt integrationslagen deltog 21 procent 2022 i studier i inlednings- och slutskedet av grundläggande utbildning för vuxna (exkl. läskunnighetsskedet). Av dessa studerande i grundläggande utbildning för vuxna var cirka 11

⁵⁸ Arbets- och näringsministeriets utredning 2025 om frivilliga studier enligt integrationslagen. https://api.hankeikkuna.fi/asiakirjat/c33a0fe5-17be-4a0b-8bdd-3545e4fb2e72/27ec1a8e-1dac-4a58-8c9c-ad0fa5b599f5/KIRJE_20251229065159.PDF (på finska)

⁵⁹ År 2022 var den maximala längden på giltighetstiden för en integrationsplan tre år från uppgörandet av den första integrationsplanen. Från och med början av 2025 är den maximala giltighetstiden för en integrationsplan två år från uppgörandet av den första integrationsplanen. Giltighetstiden för integrationsplanen är av betydelse också när frivilliga studier granskas.

procent över 40 år. År 2022 var nästan alla studerande i frivillig grundläggande utbildning för vuxna enligt integrationslagen medborgare i afrikanska och asiatiska länder. De studerande var vanligtvis medborgare från Afghanistan, Somalia, Irak och Syrien, som tillsammans täckte cirka 74 procent av alla studerande i frivillig grundläggande utbildning för vuxna enligt integrationslagen.

Integrationskundernas deltagande i frivilliga studier som stöds med arbetslöshetsförmån ökade 2015–2019, varefter antalet har minskat (se tabell 2).

Tabell 2. Antalet studerande i frivilliga studier

	I frivilliga studier totalt under året	... varav i frivilliga studier enligt integrationslagen	Utländska medborgare i frivilliga studier totalt under året
2015	50 452	8 520	14 378
2016	55 109	9 495	16 934
2017	59 801	11 911	20 893
2018	61 158	14 664	24 224
2019	61 805	15 448	25 990
2020	53 905	13 745	23 014
2021	48 232	12 183	20 806
2022	45 654	11 076	20 387
2023	42 748	10 137	20 781
2024	34 717	10 072	17 588

Som det framgår av tabellen ovan, deltog 10 072 personer 2024 i frivilliga studier enligt integrationslagen som stöddes med arbetslöshetsförmån. År 2024 deltog 17 588 utländska medborgare i alla slag av frivilliga studier som stöddes med arbetslöshetsförmån (inkl. frivilliga studier enligt integrationslagen och lagen om offentlig arbetskrafts- och företagservice (916/2012, upphävd 31.12.2024) samt kortvariga frivilliga studier på högst 6 månader med arbetslöshetsförmån). Ofta deltar samma personer både i integrationsutbildning som genomförs som arbetskraftsutbildning och i frivilliga studier.

En av delorsakerna till ökningen 2015–2019 av antalet studerande i frivilliga studier enligt integrationslagen som stöds med arbetslöshetsförmån var det ökade antalet asylsökande 2015 och de strukturella reformerna inom utbildningen, i synnerhet överföringen av utbildningen i läs- och skrivkunnet för vuxna invandrare från arbetskraftsutbildningen till att vara en del av utbildningen i fritt bildningsarbete och den grundläggande utbildningen för vuxna. De frivilliga studierna enligt integrationslagen har sedan 2022 haft många deltagare bland personer som flytt

från Ukraina och får tillfälligt skydd, men de syns inte i den ovannämnda statistiken över frivilliga studier, eftersom deras studier bygger på arbetskraftspolitiska utlåtanden. För personer som får tillfälligt skydd utfärdades inte då arbetskraftspolitiska utlåtanden om deltagande i frivilliga studier, eftersom de inte hade rätt till arbetsmarknadsstöd. I utbildningar inom fritt bildningsarbete som ingår i en integrationsplan deltog 2023 ukrainare enligt följande: vid folkhögskolor 2 356 (62 procent av alla studerande i utbildningar som ingår i en integrationsplan), vid medborgarinstitut 776 (26 procent), vid sommaruniversitet 153 (67 procent) och vid studiecentraler 11 (5 procent)⁶⁰. År 2024 deltog sammanlagt 2 294 ukrainska studerande i utbildningar inom fritt bildningsarbete som ingår i en integrationsplan och av dem studerade 1 923 vid folkhögskolor (52 procent av alla studerande i utbildningar som ingår i en integrationsplan vid folkhögskolor), 276 vid medborgarinstitut (10 procent) och 95 vid sommaruniversitet (53 procent).

Information om grunderna för uppehållstillståndet för integrationskunder som deltar i frivilliga studier enligt integrationslagen finns inte direkt i det kundinformationssystem som arbetskraftsmyndigheterna använder. Med hjälp av arbetsförmedlingsstatistiken går det ändå att granska medborgarskapet för deltagarna i frivilliga studier enligt integrationslagen. Utifrån detta kan antaganden göras om huruvida det är fråga om en person som sannolikt kommit till landet för att få internationellt skydd, en familjemedlem till en person som får tillfälligt skydd eller har behov av skydd eller om en annan invandrare⁶¹. År 2024 deltog drygt 10 000 integrationskunder i frivilliga studier enligt integrationslagen som stöds med arbetslöshetsförmån. Av deltagarna var 49 procent medborgare i länder som är särskilt typiska för flyktingar. Ukrainarna utgjorde 8 procent och resterande 43 procent hörde i den ovannämnda indelningen till gruppen ”annan invandrare”. Det kan antas att gruppen ”annan invandrare” till en stor del innehåller personer som kommit till landet på grund av familjeband, såsom personer som flyttat på grund av studier eller arbete eller partner till finska medborgare samt EU-medborgare som flyttat till landet av olika orsaker.

Stöd för frivilliga studier med arbetslöshetsförmån och arbetssökandes skyldigheter under frivilliga studier

⁶⁰ Utbildningsstyrelsens rapport om finansieringssystemet.

⁶¹ I denna granskning har medborgare i följande länder antagits vara personer med flyktingbakgrund eller vara familjemedlemmar till sådana personer: Afghanistan, Angola, Burundi, Centralafrikanska republiken, Eritrea, Gabon, Guinea, Honduras, Irak, Jemen, Kongo (Kongo-Brazzaville), Kongo (Kongo-Kinshasa), Libyen, Mali, Nicaragua, Rwanda, Somalia, Sudan, Syd-Sudan, Syrien och Tchad. Medborgare i dessa länder har beviljats uppehållstillstånd i Finland huvudsakligen på grund av behov av internationellt skydd eller som medlemmar till en anknytningsperson som beviljats internationellt skydd. Det finns en del personer med flyktingbakgrund också i grupper med annat medborgarskap och i de ovannämnda grupperna finns också invandrare som inte har flyktingbakgrund eller är familjemedlemmar till personer med flyktingbakgrund. I denna granskning har alla ukrainska medborgare som deltog i integrationsutbildning 2022–2024 förts till kategorin personer som får tillfälligt skydd. Ukrainska medborgare som deltog i integrationsutbildning 2015–2021, före Rysslands anfallskrig mot Ukraina, har förts till kategorin ”övriga”. Kategorin ukrainare som kommit till Finland sedan 2022 kan omfatta en del personer som fått uppehållstillstånd också på andra grunder än behov av tillfälligt skydd, men de kan inte särskiljas utifrån registeruppgifterna.
https://api.hankeikkuna.fi/asiakirjat/c33a0fe5-17be-4a0b-8bdd-3545e4fb2e72/c142f020-3040-488b-90e8-068a4294a5e8/MUISTIO_20251229065159.PDF (på finska)

Arbetssökandes frivilliga studier som stöds med arbetslöshetsförmån hör till den offentliga arbetskraftsservicen (2 § i lagen om ordnande av arbetskraftsservice). För tiden för sysselsättningsfrämjande service betalas den arbetslöshetsförmån som den arbetssökande enligt lagen om utkomstskydd för arbetslösa eller lagen om allmänt stöd har rätt till medan han eller hon är arbetslös. I praktiken kan det vara möjligt att stödja en arbetslös integrationskunds deltagande i studier antingen som frivilliga studier enligt integrationslagen eller som frivilliga studier enligt lagen om ordnande av arbetskraftsservice. Det är möjligt att stödja studier med arbetslöshetsförmån enligt lagen om ordnande av arbetskraftsservice t.ex. när studierna leder till yrkesexamen eller högskoleexamen och dessutom ska studierna alltid, enligt lagen om utkomstskydd för arbetslösa, bedrivas på heltid. När det är fråga om frivilliga studier enligt integrationslagen betalas utöver arbetslöshetsförmånen kostnadsersättning för studietiden. Nedan beskrivs närmare detta sätt att stödja studier. När studier stöds enligt lagen om ordnande av arbetskraftsservice betalas ingen kostnadsersättning. Studier som bedrivs som bisyssla är inte ett hinder för erhållande av arbetslöshetsförmån. Dessutom kan arbetssökande som fyllt 25 år ha rätt att bedriva studier i högst sex månader utan att förlora sin arbetslöshetsförmån. Bestämmelser om heltidsstudier och studier som bisyssla samt om förutsättningarna för kortvariga studier finns i 2 kap. i lagen om utkomstskydd för arbetslösa.

Frivilliga studier kan stödjas med arbetslöshetsförmån när villkoren enligt integrationslagen uppfylls, om arbetskraftsmyndigheten har konstaterat ett utbildningsbehov, studierna stöder integrationen och sysselsättningen och en överenskommelse om studier ingår i integrationsplanen. Dessutom krävs det att studierna omfattar studier i finska eller svenska eller att studierna sker i huvudsak på finska eller svenska. Avvikande från stöd med arbetslöshetsförmån enligt lagen om ordnande av arbetskraftsservice förutsätter stöd för frivilliga studier enligt integrationslagen inte 25 års ålder eller studier på heltid. Studierna eller utförandet av anknyttande uppgifter ska emellertid utgöra minst hälften av längden på de frivilliga studier som stöds. I synnerhet för invandrare i behov av särskilda åtgärder kan man dock komma överens om kortare studietid per vecka. Även lokala omständigheter t.ex. i utbildningsutbudet kan beaktas i stödet för studierna. Frivilliga studier som stöds kan utöver studierna innehålla lärande på arbetsplatsen, arbetspraktik, arbetsprövning eller frivilligverksamhet.

Integrationsplanen ska innehålla en överenskommelse om vilka studier som stöds innan studierna inleds (75 § i lagen om ordnande av arbetskraftsservice). En studiehelhet kan stödjas under högst 24 månader. Studiehelheten kan stödjas under högst 48 månader om målet för studierna är att fullgöra lärokursen för den grundläggande utbildningen. I praktiken kan helheter om 24 eller 48 månader som stöds fortsätta längre än giltighetstiden för personens integrationsplan. I sådana situationer kan giltighetstiden för integrationsplanen för en integrationskund under 25 år förlängas med högst ett år för slutförande av de frivilliga studierna, och för en integrationskund som fyllt 25 år kan stödet för studierna fortsätta trots att maximitiden för planen löper ut. I dessa situationer är integrationsplanen för personer som fyllt 25 år giltig i fråga om stödet för de frivilliga studierna tills det för personen upprättas en sysselsättningsplan som avses i lagen om ordnande av arbetskraftsservice eller en annan plan än en integrationsplan, som ersätter sysselsättningsplanen. En sysselsättningsplan eller en annan plan som ersätter en sysselsättningsplan ska utarbetas utan onödigt dröjsmål efter det att integrationsplanens maximitid har gått ut. För den tid då studierna slutförs betalas ingen kostnadsersättning till personer som fyllt 25 år.

Den arbetssökande ska regelbundet delta i undervisningen enligt utbildnings- eller studieplanen för utbildningen i fråga. Ett villkor för att få arbetslöshetsförmån är att den arbetssökande gör framsteg i sina studier. Detta innebär i högskolestudier i medeltal 5 studiepoäng per månad och i fråga om andra studier förutsätts det att studierna framskrider i enlighet med utbildnings- eller

studieplanen (77 § i lagen om ordnande av arbetskraftsservice). Arbetskraftsmyndigheten följer hur den arbetssökande gör framsteg i studierna på det sätt som överenskommit i sysselsättningsplanen eller en ersättande plan, det vill säga t.ex. integrationsplanen. Om den arbetssökande inte gör tillräckliga framsteg i studierna eller underlåter att underrätta arbetskraftsmyndigheten om studieframgången på det sätt som överenskommit i sysselsättningsplanen, upphör rätten till arbetslöshetsförmån räknat från den tidpunkt från vilken den arbetssökande inte kan anses ha gjort tillräckliga framsteg i studierna eller den tidpunkt då den arbetssökande borde ha underrättat arbetskraftsmyndigheten om studieframgången. Om den arbetssökande utan godtagbart skäl har uteblivit från utbildning enligt utbildnings- eller studieplanen så att det är uppenbart att den arbetssökande inte kan avlägga de planliga studierna eller om den arbetssökande annars på ett väsentligt sätt har försummat studierna, upphör rätten till arbetslöshetsförmånen vid den tidpunkt då frånvaron eller försummelsen börjat (78 § i lagen om ordnande av arbetskraftsservice). Arbetskraftsmyndigheten kan förutsätta att den arbetssökande visar upp en sådan redogörelse för framstegen i studierna som myndigheten behöver. Den arbetssökande ska underrätta arbetskraftsmyndigheten om avbrott i studierna och om att studierna avslutats (79 § i lagen om ordnande av arbetskraftsservice). Producenten av utbildningstjänster för frivilliga studier ska ge den studerande intyg om antagning till utbildningen, ferieperioder under utbildningen och framsteg i studierna. Dessutom ska utbildningsproducenten utan dröjsmål underrätta arbetskraftsmyndigheten om avslutade studier och om personens frånvaro från utbildningen eller annan försummelse av studierna leder till att det är uppenbart att personen inte kan avlägga de planliga studierna (80 § i lagen om ordnande av arbetskraftsservice).

Uppföljning av frivilliga studier enligt integrationslagen

Många frivilliga studier enligt integrationslagen administreras i informationssystemet Koulutusportti, där utbildningsanordnarna registrerar en persons prestationsuppgifter i utbildningen och t.ex. uppgift om uppnådd språkfärdighetsnivå och framtidsplan. Uppgifterna kan användas av sakkunniga inom arbetskraftsservicen och kan utnyttjas i den fortsatta vägledningen av personen samt också i uppföljningen av utbildningar. Det är obligatoriskt för utbildningsanordnaren att föra in uppgiften om uppnådd språkfärdighetsnivå i informationssystemet Koulutusportti i situationer där den studerande har slutfört sina frivilliga studier. Uppföljningen av innehållen i integrationsrelaterade frivilliga studier utvecklas av Sysselsättnings-, utvecklings- och förvaltningscentret. Målet är att genom systemutvecklingen bättre än för närvarande kunna följa integrationskunders deltagande i frivilliga studier enligt integrationslagen.

2.3.2.6 Andra sätt att lära sig språk

Språkutbildning på arbetsplatser

Språkligt stöd på arbetsplatsen, i yrkesutbildning och högskoleutbildning kan påskynda en hållbar sysselsättning för invandrare. Det finns många slag av modeller för språkutbildning på arbetsplatserna och de finansieras på olika sätt. Språkutbildning som sker på arbetsplatserna ordnas emellertid inte systematiskt som en del av främjandet av integration och sysselsättning. Utbildningarna Työpaikkasuomi (Finska på arbetsplatsen) och Lär dig svenska på jobbet stöder språkstudier för dem som arbetar och de genomförs som gemensamt upphandlade utbildningar enligt lagen om ordnande av arbetskraftsservice i samarbete med arbetsgivarna. Dessa utbildningar utnyttjas emellertid relativt lite. Finansieringen av dessa utbildningar är en del av finansieringen av arbetskraftsservicen, dvs. av statsandelsfinansieringen för kommunal

basservice. Också inom den yrkesinriktade utbildningen genomförs utbildning som ordnas på arbetsplatserna (läroavtalsutbildning och utbildningsavtal).

Andra modeller för ökad språkinläring på arbetsplatserna är bl.a. R2- eller S2-lärare som besöker arbetsplatserna, språkmentorverksamheten samt ökning av språkmedvetenheten i arbetsenheterna och bland cheferna. I yrkesinriktad utbildning kan sådan verksamhet genomföras för utbildningsanordnare som lyder under undervisnings- och kulturministeriet genom att statsandelsfinansiering beviljas utan separat finansiering, eftersom utbildningsanordnaren har till uppgift att planera och genomföra bl.a. de väglednings- och stödåtgärder som den studerande behöver exempelvis i fråga om språkutbildning. Utvecklingsarbete och pilotförsök har finansierats också med olika projektfinansieringar, t.ex. med finansiering från undervisnings- och kulturministeriet, Europeiska socialfonden (ESR) och Asyl-, migrations- och integrationsfonden (AMIF). Övergången till arbete med sämre språkkunskaper kan göras lättare om det finns yrkesutbildade personer som stöder sysselsättningen och den mottagande arbetsenheten. Servicemodeller av det här slaget har utvecklats t.ex. vid kompetenscentrum för invandrare i de stora städerna och som en del av arbetskraftsservicens träningstjänster. Dessutom har man vid högskolorna utvecklat olika utbildningar och koncept, bl.a. funktionellt tvåspråkiga utbildningsmodeller och språkstödda stigar där språklärandet är integrerat i utbildningen och de anknytande övningarna. Högskolorna genomför också behörighetsgivande utbildning inom vissa reglerade yrken, som nästan utan undantag innehåller språkutbildning och praktikperioder. Undervisnings- och kulturministeriet finansierar Helsingfors universitets och Aalto-universitetets projekt Språkboost, som genomförs gemensamt av högskolorna. I projektet utvecklas vid sidan av annan verksamhet stödmaterial för arbetsgivarna för språkinläring och stöd för mångspråkighet på arbetsplatserna. Också integrationsutbildning som ordnas som arbetsplatsutbildning har genomförts så att de studerande i integrationsutbildningen kan fortsätta i utbildningen även om de får sysselsättning medan utbildningen pågår. Försök med en sådan modell för integrationsutbildning har emellertid gjorts i väldigt liten skala. Servicecentret för kontinuerligt lärande och sysselsättning har finansierat olika utbildningar och utvecklingsprojekt som har främjat studier vid sidan av arbetet för personer med invandrarbakgrund. Utbildningar för personer med invandrarbakgrund som finansierats av servicecentret är i huvudsak yrkesinriktad utbildning där målet är att den studerande fullgör en examensdel eller examensdelar, ofta med läroavtal. I utbildningarna har utvecklingen av språkkunskaperna genomförts delvis vid läroanstalter och delvis på arbetsplatserna. Språkinläring på arbetsplatsen har stötts bl.a. genom språkmedveten handledning av arbetsplatshandledaren samt med stöd av en lärare i finska språket.

Utöver de ovannämnda modellerna har Sysselsättnings-, utvecklings- och förvaltningscentret konkurrensutsatt språkmentorträning för arbetsplatserna som en del av funktionen Work in Finland. Denna träning är avsedd för arbetsgivare som är verksamma i Finland och som vill utveckla sin mångkulturella arbetsenhets kapacitet för effektivare produktivitet i och med språkmedvetna tillvägagångssätt. Målet för servicen är att träna upp språkmentorer inom arbetsenheten som på arbetsplatsen ger individuellt stöd för olika kommunikationssituationer och där arbetstagare med utländsk bakgrund får stöd för anpassningen till arbetsenheten och för prestationen i arbetet. Ett annat mål är att öka språkmedvetna tillvägagångssätt bland arbetsgivare som anställer internationella experter. Som ett resultat av tränings servicen utarbetas en skraddarsydd plan för språkmentorverksamheten för arbetsplatserna.

Språk- och språkmedvetenhetsutbildningar genomförs också utan offentlig finansiering. En del av arbetsgivarna skaffar själv utbildningar för sin personal och sina arbetsenheter. Dessutom erbjuds invandrare t.ex. språkkurser på deltid som ordnas under kvällarna. Största delen av dessa är avgiftsbelagda och en del kan få statligt stöd till en del (exempelvis språkutbildning för invandrare inom fritt bildningsarbete). Invandrare kan också själva betala för språkkurser i sin

helhet eller t.ex. för privatlärare. Dessutom erbjuds det olika material för självstudier och språkinlärningsapplikationer som man kan använda vid sidan av arbetet och också i andra livssituationer. Ytterligare erbjuds i många kommuner t.ex. språkkaféer och språklärande i samband med civilsamhällesverksamhet, som ofta är avgiftsfria.

Språkinläring på arbetsplatserna testades och utvecklades också i SIB-försöket för integration (Social Impact Bond), där man sökte alternativa modeller för offentligt finansierad integrationsutbildning. Arbets- och näringsministeriet genomförde 2016–2019 ett SIB-försök för integration genom att konkurrensutsätta en tjänst för invandrare för snabb sysselsättning och lärande i arbete. I försöket ersattes de sedvanliga integrations- och sysselsättningstjänster som arbets- och näringsbyråerna tillhandahåller med en tjänst som siktar på snabb sysselsättning. Deltagarna erbjöds arbete efter en kort språkutbildning på i medeltal fyra månader som fokuserade på fackspråk på så sätt att fokus i utvecklingen av språket och de yrkesmässiga färdigheterna låg på lärande i arbetet. I försöket deltog 2 636 invandrare och 1 034 av dem fick sysselsättning. Invandrarna fick sysselsättning inom restaurang-, renhållnings-, bygg-, tvätter-, transport och lager-, återvinnings-, produktionsarbets-, fastighetsservice- och ekonomiförvaltningsbranscherna. De serviceproducenter som deltog i försöket hade skyldighet både att genomföra utbildningen och att skaffa en arbetsplats där lärandet i arbete fortsatte och sysselsättningen var långvarigare. Efter sysselsättningen var det möjligt för invandrarna att delta i språkutbildning en gång i veckan efter arbetsdagen.

Nytt i försöket var också finansieringen av tjänsten. Projektet och de tjänster som tillhandahölls i samband med projektet finansierades med medel som samlades in av privata och institutionella placereare. Projektet genomfördes med hjälp av modellen för verkningsfulla placeringar.

Hur försöket framskred följdes genom att man jämförde erhållna inkomstöverföringar och betalda skatter under tre år för de personer som deltog i arbets- och näringsbyråns normala tjänster och dem som deltog i försöket. Enligt en effektivitetsundersökning som byggde på upplägget förbättrade programmet avsevärt deltagarnas tillträde till arbetsmarknaden. De började betala mer skatt och fick inte lika mycket inkomstöverföringar som tidigare. Programmet gav under ett år i medeltal en besparing på 2 670 euro (12 procent) för den offentliga sektorn för varje invandrare som lottats med till försöket.⁶²

Den stora utmaningen för försöket var att hitta arbetsgivare som var beredda att anställa en invandrare efter en kort utbildningsperiod. Det ursprungliga syftet med försöket var att ersätta integrationsutbildningen med en utbildningsperiod på fyra månader och fortsätta med språkinläringen på arbetsplatsen, men för den modellen kunde det nästan inte alls hittas arbetsgivare. Slutligen anställde största delen av de arbetsgivare som deltog i försöket invandrare som redan hade slutfört integrationsutbildningen, gärna sådana som hade ens en viss arbetserfarenhet och som inom ramen för försöket utöver integrationsutbildningen och annan eventuell utbildning och arbetserfarenhet också erbjöds för arbetsgivarens behov skräddarsydd språkutbildning och tilläggsutbildning till stöd för de yrkesmässiga färdigheterna innan de anställdes. Koto-SIB-försöket är ett exempel på intensivt stöd med hjälp av vilket invandrare effektivt fick tillträde till arbetsmarknaden.

Olika utmaningar har identifierats vid ordnande av språkutbildning för sysselsatta personer och för språklärande vid sidan av arbetet. Integrationsutbildningen avbryts ofta när en person får

⁶² Karinen, R. m.fl. 2024. Koto-SIB -kokeilun vaikutukset ja käytännön toteutus. <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-327-604-8> (på finska)

sysselsättning på deltid eller heltid under utbildningstiden. Dessutom har integrationsutbildning som ordnas som arbetskraftsutbildning i huvudsak erbjudits med heltidsmodeller, trots att lagstiftningen inte hindrar att utbildningen genomförs på deltid. Det kan vara svårt att ordna grupper för språkstudier på arbetsplatserna på grund av att arbetstagarna exempelvis har varierande språkkunskaper och eftersom arbetsuppgifterna och de språkkunskaper de kräver varierar och arbetstiderna är varierande. Också arbetsgivarnas förmåga, vilja och möjligheter att stödja utvecklingen av arbetstagarnas språkkunskaper och språkmedvetenheten i arbetsenheterna varierar. I fråga om invandrare som har sysselsättning kan också orken och utmaningar med tidsschemana vara en orsak till att språkutbildningen eller integrationsutbildningen avbryts. I fråga om de personer som inte har tillgång till avgiftsfri språkutbildning kan också möjligheterna att finansiera studier vid sidan av arbetet vara begränsade. För många invandrare försvåras lärandet av finska eller svenska också av att de situationer där språket kan användas och möjligheterna att använda språket är få både i och utanför arbetet samt av att kontakterna med personer som har finska eller svenska som modersmål är begränsade.

Självstudier i språk

Under de senaste åren har det utvecklats rikligt med digitala läromaterial på finska och svenska och applikationer som är avsedda för självstudier. Material och applikationer för självstudier i finska och svenska har kartlagts i projektet Språkboost (2021–2028). Materialet har samlats på projektet Språkboosts webbplats i en sökmotor⁶³ som kan utnyttjas av såväl dem som lär sig och dem som undervisar som t.ex. av arbetsgivare. En kartläggning av materialet för självstudier i finska visar att största delen av materialet riktar sig till personer med inlärningsbehov på nybörjarnivå. Enligt kartläggningen täcker materialet inte alla delområden inom språkkunskaperna på samma sätt: i största delen av det finskspråkiga materialet ligger fokus kraftigt på ordförråd och grammatik. Kartläggningen visar att det finns material för självstudier också för övning av text- och hörförståelse, men för egen aktiv produktion av det finska språket, såsom att prata, öva uttal och producera text finns det inte lika mycket material⁶⁴. Åren 2025–2026 pågår projektet DigiTala i praktiken⁶⁵ vid tre högskolor. I projektet utvecklas en mobilapplikation som fokuserar på övning av muntliga språkfärdigheter i finska och i synnerhet på uttal, lärande, undervisning och bedömning. Mobilapplikationen lämpar sig för självständig övning av muntliga språkfärdigheter och ger den som lär sig en bedömning av färdighetsnivån samt respons på de muntliga språkfärdigheterna. Dessutom pågår 2025–2028 utvecklingsprojektet ”Suomen kielen opetuksen ja oppimisen demokratisointi: Maahanmuuttajien integraation tukeminen tekoälyn avulla”⁶⁶, där man utvecklar individuell och flexibel undervisning i finska på basis av artificiell intelligens. Målet är att utveckla med

⁶³ <https://www.kielibuusti.fi/fi/opi-suomea/itseopiskelumateriaalit-ja-kurssit/etsi-itseopiskelumateriaaleja/>

⁶⁴ Kotilainen, L. m.fl. 2022. Edistyneen suomenoppijan digitaaliset oppimateriaalit – nykytilanne ja uusia suuntia. *Kieli, koulutus ja yhteiskunta*, 13(3). Tillgänglig på: <https://www.kieliverkosto.fi/fi/journals/kieli-koulutus-ja-yhteiskunta-toukokuu-2022/edistyneen-suomenoppijan-digitaaliset-oppimateriaalit-nykytilanne-ja-uusia-suuntia> (på finska)

⁶⁵ Helsingfors universitet, webbplatsen för projektet DigiTala i praktiken: <https://www.helsinki.fi/sv/projekt/digitala-i-praktiken>

⁶⁶ Suomen Akatemian Strategisen tutkimuksen neuvoston rahoituspäätökset: <https://tiedejatutkimus.fi/fi/results/funding/84359> (på finska)

automatisering skapade individuella uppgifter och respons till de studerande varvid tid frigörs för lärarna att vägleda och motivera de studerande.

I en omfattande internationell metaanalys av studier har det konstaterats att användningen av mobilspel som är avsedda för språkundervisning har gynnsamma effekter på språkinläringen, men i analysen granskades endast applikationer som är koncentrerade till studier i engelska, och granskningen var förknippad med snedvridningar.⁶⁷ I Finland har det inte gjorts någon omfattande undersökning av utnyttjande av material och applikationer för självstudier i finska eller svenska. Man kan emellertid konstatera att de material för självstudier och de språkinlärningsapplikationer som finns gör det möjligt att studera finska eller svenska självständigt, i synnerhet grunderna i språken. Det kan antas att materialet för självstudier och språkinlärningsapplikationerna lämpar sig bäst för personer som har tidigare erfarenhet av språkstudier och som har färdigheter att lära sig. Samtidigt kan användningen av smarttelefoner i vardagen bland invandrare som t.ex. studerar för att få läs- och skrivfärdigheter främja språkinläringen, även om det inte i egentlig mening är fråga om att använda språkinlärningsapplikationer.⁶⁸ Man kan anta att en del av de nuvarande deltagarna i integrationsutbildning till en viss punkt skulle kunna utveckla sina språkfärdigheter självständigt också med hjälp av material för självstudier och applikationer. Det innehåll i integrationsutbildningen som gäller samhälls- och arbetslivsfärdigheter, perioden med lärande i arbetet som sker på arbetsplatsen samt handledningen och stödet för lärande kan emellertid inte ersättas med självstudier. Självstudier kan inte heller ersätta språkanvändning i autentiska och för den lärande betydelsefulla situationer, t.ex. när man sköter ärenden i vardagen och i arbetslivet. Utveckling av språkkunskaperna förutsätter möjligheter att använda språket mångsidigt i autentiska kommunikationssituationer och detta bidrar till en mångsidigare och högre språkfärdighetsnivå.⁶⁹

2.3.2.7 Bedömning av nuläget i fråga om integration och utbildningar som främjar språkkunskaperna

Det har under de senaste åren gjorts utredningar och undersökningar om hur väl integrationsutbildningen och andra utbildningar som främjar integration och språkkunskaper fungerar och om utvecklingsobjekt. I det följande presenteras de huvudsakliga iakttagelserna i de viktigaste utredningarna och undersökningarna samt information om hur utbildningshelheten fungerar. Informationen har erhållits av sakkunniga som arbetar med integration och utbildning som främjar språkkunskaper. Det är värt att notera att det ännu inte i egentlig mening finns utrednings- eller undersökningsbaserad information från tiden efter den reform av

⁶⁷ Burston J. m.fl. 2021. MALL language learning outcomes: A comprehensive meta-analysis 1994–2019. Cambridge University Press. <https://www.cambridge.org/core/journals/recall/article/mall-language-learning-outcomes-a-comprehensive-metaanalysis-19942019/4FE89DA5D55A233B4E34650E96FADB9D>

⁶⁸ Vaarala, H. m.fl. 2022. Älypuhelimet aikuisten lukutaito-oppijoiden vapaa-ajalla. Kieli, koulutus ja yhteiskunta, 10(6). <https://www.kieliverkosto.fi/journals/kieli-koulutus-ja-yhteiskunta-lokakuu-2019/alypuhelimet-aikuisten-lukutaito-oppijoiden-vapaa-ajalla> (på finska)

⁶⁹ Se t.ex. Suni, M. m.fl. 2024. Aikuisena maahan muuttaneet suomen kielen oppijoina. Työ- ja elinkeinoministeriö, policy brief 2/2024. <https://kotoutuminen.fi/documents/56901608/76169779/Policy-Brief-2-2024.pdf/d786994e-10a1-4332-fb54-4f1c1951c624/Policy-Brief-2-2024.pdf?t=1732100147885> (på finska) ja Aalto, E. m.fl. 2009. Funktionaalisuus toisen kielen opetuksen lähtökohtana. Virittäjä, 113(3). <https://jyx.jyu.fi/bitstreams/1e3eb695-2d74-473b-964b-ab43ef5bed07/download> (på finska)

arbetskraftsservicen som trädde i kraft den 1 januari 2025. Nuläget, där det övergripande ansvaret för främjande av sysselsättningen och integrationen samt ansvaret för ordnande av den integrationsutbildning som genomförs som arbetskraftsutbildning vilar på kommunerna, har alltså ännu inte utretts eller undersökts.

Statens revisionsverk utförde 2018 en revision av integrationsutbildningen⁷⁰ och 2022 en uppföljning⁷¹. Syftet med revisionen var att bedöma hur effektiv den integrationsutbildning som arbets- och näringsförvaltningen ordnat och den ingående språkutbildningen har varit. Integrationsutbildningens effekt bedömdes med tanke på hur ekonomiska utbildningsupphandlingarna har varit, hur heltäckande utbildningarna har varit och hur smidigt hänvisningen till utbildning har fungerat. Utbildningens effekter bedömdes i synnerhet på basis av de språkkunskaper som uppnåddes av dem som deltagit i utbildningen. Enligt revisionen uppnås den språkfärdighetsnivå som eftersträvas i integrationsutbildningarna för det mesta inte: åren 2013–2016 uppnåddes språkfärdighetsnivå B1 av knappt 35 procent av dem som slutförde integrationsutbildningen. Noteras bör att det statistikmaterial över uppnådd språkfärdighetsnivå som användes i revisionen innehåller brister och snedvridande faktorer. Arbets- och näringsministeriet har samlat in mer tillförlitlig information om de uppnådda språkfärdighetsnivåerna i integrationsutbildningen 2022–2023 genom närings-, trafik- och miljöcentralerna. Dessa resultat har rapporterats under underrubriken ”Uppföljning av integrationsutbildning som ordnats som arbetskraftsutbildning” i underavsnitt 2.3.2.2. Enligt statens revisionsverks revisionsberättelse förklaras språkfärdighetsnivån av personens bakgrund, språkkunskapernas utgångsnivå och utbildningens innehåll. Producenten av utbildningstjänster påverkade deltagarnas uppnådda språkfärdighetsnivå fortfarande efter att de viktigaste uppgifterna om personernas bakgrund och utbildningsperioden beaktades i analysen. Enligt revisionsberättelsen var det något mer sannolikt att bättre språkkunskaper uppnåddes i arbetskraftsutbildning än i frivilliga studier. Noteras bör att en ny finansieringsmodell för integrationsutbildning i fritt bildningsarbete trädde i kraft 2018. Enligt revisionsberättelsen har upphandlingarna av integrationsutbildning gjorts planmässigt och kvaliteten har poängterats i upphandlingarna. Det var inte möjligt att på ett tillförlitligt sätt bedöma ekonomin i utbildningsupphandlingarna utifrån den information som fanns att tillgå.

Med stöd av materialet för utredningen ”Utbildnings- och sysselsättningsvägar för invandrare”⁷² som publicerades i publikationsserien för statsrådets utrednings- och forskningsverksamhet upplevs det att integrationsutbildningen efter de senaste årens reformer är välfungerande, modulmodellen i huvudsak är bra och läroplanen för integrationsutbildningen är flexibel och stöder undervisningens kvalitet. Enligt undersökningen kan integrationsutbildningen dock fås att fungera bättre genom att möjligheterna att göra den flexibla med hänsyn till den lokala omvärlden ökas, integrationsutbildningen beaktas i kommunernas verksamhet och strategier, samarbetsstrukturerna systematiseras, undervisningsmetoderna utvecklas och integrationsutbildningen sammanlänkas bättre med vägarna till fortsatta studier och informella

⁷⁰ Tuloksellisuustarkastuskertomus kotoutumiskoulutuksesta, Valtiontalouden tarkastusvirasto 15/2018. <https://vtv.s3.eu-west-1.amazonaws.com/app/uploads/2018/10/15152336/VTV-Tarkastuskertomus-15-2018-Kotoutumiskoulutus.pdf> (på finska)

⁷¹ Jälkiseuranta tuloksellisuustarkastuksesta 15/2018 Kotoutumiskoulutus, Valtiontalouden tarkastusvirasto 2022. <https://vtv.s3.eu-west-1.amazonaws.com/app/uploads/2022/05/VTV-Jalkiseuranta-Kotoutumiskoulutus-15-2018.pdf> (på finska)

⁷² Shemeikka, R. m.fl. 2021. Invandrarnas utbildnings- och sysselsättningsvägar. Publikationsserie över statsrådets utrednings- och forskningsverksamhet 2021:29. <https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/handle/10024/163095> (på finska)

integrationsfrämjande fritidsaktiviteter. I undersökningen framkom också kritiska synpunkter på upphandlingsförfarandets effekter på utbildningens kvalitet.

I publikationen ”Maahanmuuttajien koulutuspolut - Arviointi vapaan sivistystyön lukutaitokoulutuksesta, aikuisten perusopetuksesta ja ammatillisen koulutuksen kielitaitovaatimusten joustavoittamisesta”⁷³ av Nationella centret för utbildningsutvärdering granskades huvudsakligen effekterna av de reformer som haft syftet att göra invandrarnas utbildningsvägar snabbare. I utvärderingen fokuserade granskningen på de reformer som trädde i kraft vid ingången av 2018, varav de viktigaste var att språkkunskapskraven i yrkesutbildningen gjordes flexibla, den grundläggande utbildningen för vuxna reformerades och nya flexibla utbildningar i läs- och skrivkunighet samt finska språket infördes vid läroanstalter för fritt bildningsarbete.

Enligt utvärderingsresultaten hade läroanstalter för fritt bildningsarbete på ett bra sätt fått grepp om den nya utbildningsuppgiften. Den förnyade strukturen i den grundläggande utbildningen för vuxna hade gjort undervisningen mer enhetlig och tydligare på nationell nivå. Det noterades att invandrare tack vare de mer flexibla språkkunskapskraven i yrkesutbildningen får tillträde till yrkesutbildning med svagare språkkunskaper än tidigare. Enligt utvärderingsresultaten är statsandelssystemen för utbildning i grundläggande litteracitet och grundläggande utbildning för vuxna välfungerande. Finansieringssystemet för den yrkesinriktade utbildningen stöder däremot inte genomförandet av utbildningsvägar för invandrare. Aktörer inom alla tre utbildningsformer efterlyste mer resurser för att kunna svara på invandrade studerandes behov. Samtidigt visar utredningen att anordnarna av utbildning i grundläggande litteracitet inom fritt bildningsarbete och yrkesutbildning inte utnyttjar alla de möjligheter till utbildningsfinansiering som finansieringssystemet erbjuder.

Enligt utvärderingen bedömer utbildningsanordnarna att lagstiftningen om de utbildningar som granskades samt dokumenten om grunderna stöder genomförandet av invandrarnas utbildningsvägar. De studerandes utbildningsvägar är individuella och i regel tar de hänsyn till den studerandes utgångsläge i fråga om kunnandet. Enligt utvärderingen var invandrarstuderandenas kunnande och studiefärdigheter så heterogena att det utgjorde en utmaning i alla utbildningar som ingick i granskningen. Utmaningar förekom bl.a. i fråga om att det till studierna antogs personer som inte har realistiska möjligheter att uppnå målen för studierna. Enligt utvärderingen är det svårt att bedöma lärresultaten i utbildningen i grundläggande litteracitet inom fritt bildningsarbete och studerandes färdighetsnivå i slutskedet av utbildningen, eftersom målen för utbildningen inte har definierats utgående från kriterier. Mellan anordnarna av grundläggande utbildning för vuxna noterades skillnader i tolkning i fråga om målen för inledningsskedet och det ingående läskunnighetsskedet, bedömningen av kunnandet och förutsättningarna för övergång till slutskedet. Det konstaterades att alla studerande som inleder studier i slutskedet i den grundläggande utbildningen för vuxna inte har tillräckliga färdigheter för att fullgöra studierna. Enligt utvärderingen kan det antas att dessa utmaningar i utvärderingen avspeglar sig på utbildningsvägarna också vid övergången till

⁷³ Hievanen, R. m.fl. 2020. Utbildningsvägar för invandrare. Utvärdering av utbildningen i läskunnighet inom det fria bildningsarbetet, den grundläggande utbildningen för vuxna och de flexibla språkkunskapskraven inom yrkesutbildningen. Nationella centret för utbildningsutvärdering Publikationer 11:2020.

https://www.karvi.fi/sites/default/files/sites/default/files/documents/KARVI_1120.pdf (sammandrag på svenska).

yrkesinriktad utbildning, där bristerna i de studerandes språkkunskaper och studiefärdigheter är en utmaning för lärarna.

Slutledningsvis konstaterades det om resultaten av utvärderingen som helhet att stärkande av de grundläggande kunskaperna hos studerande med invandrarbakgrund och förtydligade av uppgiftsfördelningen mellan utbildningsformerna innehar en nyckelroll när det handlar om att göra invandrarernas utbildningsvägar smidigare. I utvärderingen konstateras det att de olika utbildningsformernas roller som utbildare av invandrare borde klargöras och en gemensam förståelse av rollerna borde uppnås mellan undervisnings- och kulturministeriet, arbets- och näringsministeriet samt aktörerna på utbildningsfältet. I utvärderingen rekommenderades också att samarbetet mellan undervisnings- och kulturministeriet och arbets- och näringsministeriet utökas. Dessutom föreslogs det att man funderar på om studierna i inledningsskedet av den grundläggande utbildningen för vuxna skulle gynna också personer som deltar i integrationsutbildning, även om dessa inte har som mål att fullgöra hela lärokursen för den grundläggande utbildningen. I detta sammanhang konstaterades det att exempelvis studier i matematikens grunder skulle stödja de studerandes aktiviteter i vardagen.

Utvärderingen⁷⁴ visade att målen och målgruppen för utbildningen i grundläggande litteracitet inom fritt bildningsarbete och den grundläggande utbildningen för vuxna lämnar utrymme för tolkning och delvis är överlappande. Det förekom olika åsikter om målgrupperna för utbildningarna, vilket avspeglade sig bl.a. på hurdana utbildningsvägar arbets- och näringsbyråerna och andra aktörer som hänvisar till utbildning styr in en studerande på samt på regionala lösningar för vilken aktör som ordnar utbildning i grundläggande litteracitet. Enligt utvärderingen bestämmer också en studerandes integrationsstatus och den regionala tillgången på utbildningsplatser till vilken utbildning en studerande slutligen hänvisas. Som ett sätt att förtydliga studerandeprofilerna skulle man enligt utvärderingen kunna diskutera ett alternativ där invandrare som saknar litteracitet, har begynnande litteracitet eller grundläggande litteracitet i första hand hänvisas till läskunnighetsskedet inom grundläggande utbildning för vuxna när sådan kan tillgås på orten och detta är motiverat med hänsyn till den studerandes målsättningar och situation som helhet. Däremot skulle invandrarstuderande som saknar färdigheter för att delta i heltidsstudier, som inte hör till arbetskraften eller som av andra orsaker behöver flexibla undervisningslösningar enligt utvärderingen gynnas mest av utbildningar inom fritt bildningsarbete.

I utvärderingen framfördes en oro för att även om snabba utbildningsvägar är ändamålsenliga för många invandrarstuderande, kan strävan mot snabbare fullgörande av utbildning och övergång till arbetslivet i synnerhet för invandrare som inleder sina studier i Finland med svaga grundläggande kunskaper på lång sikt utgöra en risk med tanke på social och ekonomisk likvärdighet. I utvärderingen konstateras det att om en studerande inte uppnår ett gediget grundläggande kunnande är han eller hon i en utsatt situation vid brytningsskeden i arbetslivet. I utvärderingen rekommenderades det att undervisnings- och kulturministeriet utvecklar finansieringssystemen för de olika utbildningsformerna så att långsamma utbildningsvägar är möjliga för de studerande som behöver det för att stärka sina grundläggande kunskaper. Det

⁷⁴ Hievanen, R. m.fl. 2020. Utbildningsvägar för invandrare. Utvärdering av utbildningen i läskunnighet inom det fria bildningsarbetet, den grundläggande utbildningen för vuxna och de flexibla språkkunskapskraven inom yrkesutbildningen. Nationella centret för utbildningsutvärdering Publikationer 11:2020.

https://www.karvi.fi/sites/default/files/sites/default/files/documents/KARVI_1120.pdf (sammandrag på svenska).

rekommenderades också att undervisnings- och kulturministeriet och arbets- och näringsministeriet utvecklar sysselsatta invandrades möjligheter att stärka sina grundläggande färdigheter och kunskaper i finska eller svenska t.ex. genom utbildning inom fritt bildningsarbete eller i form av arbetskraftsutbildning.

Den ovannämnda utvärderingen omfattade inte integrationsutbildning, men enligt en enkät som 2021 riktades till undervisningspersonalen inom integrationsutbildning som ordnades som arbetskraftsutbildning⁷⁵ framgick det också i integrationsutbildning som ordnades som arbetskraftsutbildning att studerande med alltför svaga läs- och skrivfärdigheter med tanke på målen för integrationsutbildningen och sättet på vilket utbildningen framskrider har hänvisats till integrationsutbildning. Lärarenkäten visade också att det enligt undervisningspersonalens åsikt finns studerande i integrationsutbildning för vilka integrationsutbildning inte är den lämpligaste utbildningsformen. I en bedömning av hur vanliga olika orsaker till avbrutna studier är ansåg 59 procent av undervisningspersonalen att en ytterst vanlig orsak är att de studerande inte erbjuds tillräckliga stödtjänster i integrationsutbildningen. Av undervisningspersonalen betraktade 52 procent det som en ganska eller mycket vanlig orsak att den studerande behöver andra tjänster, såsom social- och hälsovårdstjänster. Av undervisningspersonalen betraktade 79 procent det som en ganska eller mycket vanlig orsak att den studerandes individuella livssituation försvårar fullgörandet av integrationsutbildningen. Det här kan grunda sig inte bara på resurstilldelningen för stödåtgärder i integrationsutbildning som genomförs som arbetskraftsutbildning utan också på att integrationsutbildningen inte är en lämplig utbildningsform i rätt tid för alla deltagare. Cirka 150 personer som hör till undervisningspersonalen, varav största delen var S2-lärare, besvarade lärarenkäten om integrationsutbildning som genomförs som arbetskraftsutbildning.

Publikationen ”Aikuisena luku- ja kirjoitustaitoa oppimassa - Arviointi maahanmuuttajien lukutaitokoulutuksesta”⁷⁶ av Nationella centret för utbildningsutvärdering handlade om utbildning i grundläggande litteracitet som ordnas inom fritt bildningsarbete och som en del av den grundläggande utbildningen för vuxna. Enligt utvärderingen bestäms antagningen till utbildning i grundläggande litteracitet inte av personens faktiska behov av utbildning utan av den tid personen vistats i Finland samt av vistelse- och arbetsmarknadsstatus. I praktiken beror detta på att utbildning i grundläggande litteracitet huvudsakligen ordnas för invandrare som omfattas av en integrationsplan, för vilka utbildningsanordnarna får full statsandel. Det här utesluter dem som överskridit integrationstiden från de flesta utbildningar och hindrar personer i utsatt ställning från att uppnå läs- och skrivkunighet, vilket emellertid är en förutsättning för att kunna verka i det finländska samhället. Enligt utvärderingen ska var och en ha rätt till grundläggande litteracitet, vilket är en förutsättning för ett självständigt liv och en fortsatt väg till studier och arbetsliv. Denna rekommendation har tillämpats exempelvis genom att ett årligt statsbidrag på fem miljoner euro har beviljats läroanstalter för fritt bildningsarbete för utbildning för invandrarkvinnor som överskridit integrationstiden. Utifrån ansökningarna 2025 kan det bedömas att antalet deltagare i utbildningarna är 2 705 personer. Enligt utvärderingen utesluts också studerande som väntar på uppehållstillstånd ofta från utbildningen. I utvärderingen rekommenderas det att statsandelsfinansieringen på 100 procent borde utvidgas

⁷⁵ Ruuskanen, L. & Väänänen A. 2022. Työvoimakoulutuksena toteutetun kotoutumiskoulutuksen opetushenkilöstölle tehdyn kyselyn tuloksia. <https://www.doria.fi/handle/10024/186022> (på finska)

⁷⁶ Väättäinen Hanna 2022: Att lära sig läsa och skriva som vuxen. Utvärdering av utbildning för grundläggande litteracitet för invandrare. Nationella centret för utbildningsutvärdering (NCU). <https://www.karvi.fi/fi/julkaisut/aikuisena-luku-ja-kirjoitustaitoa-oppimassa-arviointi-maahanmuuttajien-lukutaitokoulutuksesta> (på finska)

till att gälla alla som behöver utbildning i grundläggande litteracitet, också personer som vistats i Finland en längre tid och personer som väntar på uppehållstillstånd. I utvärderingen konstateras det också att det inte är möjligt att genomföra utbildning för personer som överskridit den så kallade integrationstiden och som saknar läs- och skrivkunnighet inom ramen för fritt bildningsarbete med arbetslöshetsförmån annat än som bisyssla eller i utbildning som är kortare än sex månader. I detta sammanhang rekommenderades det att möjligheten till frivilliga studier med arbetslöshetsförmån för personer som överskridit den så kallade integrationstiden borde utvidgas till att gälla också utbildningar inom fritt bildningsarbete. Denna lagändring gjordes i lagen om ordnande av arbetskraftsservice som trädde i kraft den 1 januari 2025. Enligt 74 § i lagen är frivilliga studier som stöds med arbetslöshetsförmån möjliga för en arbetssökande i utbildningar som omfattas av lagen om fritt bildningsarbete, i det fall att utbildningen ger större yrkeskompetens och yrkesbehörighet eller bättre läs- och skrivkunskap och en utbildnings- eller studieplan över studierna uppvisas. Enligt 6 kap. 3 § i lagen om offentlig arbetskrafts- och företagsservice (upphävd 31.12.2024) var det möjligt att bevilja arbetslöshetsförmån som stöd för studier, om vilka det föreskrivs i lagen om grundläggande utbildning, i det fall att avsaknaden av utbildning utgör ett hinder för yrkesmässig utveckling. Det var med andra ord möjligt att bevilja arbetslöshetsförmån som stöd för utbildning i grundläggande litteracitet som äger rum i samband med grundläggande utbildning för vuxna som överskridit den så kallade integrationstiden redan vid en tidpunkt då Nationella centret för utbildningsutvärdering utförde sin utredning om utbildningen i grundläggande litteracitet. Från och med ingången av 2025 har det alltså varit möjligt att stödja frivillig utbildning i grundläggande litteracitet inom ramen för såväl grundläggande utbildning för vuxna som inom fritt bildningsarbete också för arbetssökande som överskridit den så kallade integrationstiden.

Enligt den utvärdering av utbildningen i grundläggande litteracitet som Nationella centret för utbildningsutvärdering gjort har det inom ramen för ordnande av utbildning i grundläggande litteracitet på många håll skapats välfungerande och etablerade sätt för vägledning och växelverkan oavsett de olika läroanstaltstyperna, olika förvaltningsområdena, den brokiga lagstiftningen och de regionala skillnaderna. Fältet av anordnare är heterogent. Enligt utvärderingen har en fungerande interaktionsrelation med läraren stor betydelse för den studerande. För de studerande är det väldigt viktigt att ha en fungerande kontakt med läraren. Utvärderingen visar att de studerande behöver och sätter värde på övergripande stöd som de får av läraren. Många lärare och handledare är ytterst hängivna i sitt arbete och strävar efter att stödja de studerande också i frågor som överskrider deras uppgiftsbeskrivning. I utvärderingen påpekas det också att stora saker måste hända med de studerande för att de ska kunna uppnå utgångsnivån till den finländska skol- och arbetslivsvägen, dvs. teknisk läs- och skrivkunnighet. Det kräver för sin del tid. Enligt utvärderingen erbjuder flexibiliteten och de mångsidiga nätverken i det fria bildningsarbetet goda förutsättningar för de studerande att utvidga sin livskrets. Detta främjar uppkomsten av sociala relationer och därigenom förutsättningarna att på ett effektivare sätt lära sig språket och sätten att verka i samhället. Utvärderingen visar att läroanstalten för många studerande är den enda platsen där de kan öva sina språkfärdigheter och interagera med personer som har finska som modersmål. Enligt utvärderingen upplevde lärarna att förutsättningarna för arbetet huvudsakligen är goda. Arbetet stöddes bl.a. av möjligheten till multiprofessionellt samarbete och stöd (kurator, skolpsykolog, studiehandledare i den grundläggande utbildningen för vuxna).

Enligt utvärderingen av Nationella centret för utbildningsutvärdering är kriterierna och metoderna för bedömning av de studerandes kunnande i utbildningen i grundläggande litteracitet varierande, vilket försätter de studerande i olikvärdig ställning och leder till hänvisningar till utbildningar som inte främjar de studerandes lärande. Enligt utvärderingen bedöms de studerandes kunnande med olika språktester och med varierande förfaranden i samband med ansökan till utbildning och när utbildningen avslutas. Metoderna och resurserna

för att identifiera utmaningar med lärandet är svaga. Den anteckning om godkänd/underkänd som görs i betyget i samband med att utbildningen i läskunnighet avslutas ger inte en tillräcklig bild av de studerandes kunnande. I utvärderingsrapporten rekommenderas det att bedömningen utvecklas på nationell nivå så att den blir mer enhetlig. Bedömningen av de studerande borde grunda sig på tydliga kriterier som alla använder och som utgår från en mångsidig identifiering av de studerandes kunnande. I utvärderingsrapporten diskuteras också behovet av en riksomfattande avgångsbedömning när de studerande går vidare från utbildningen i grundläggande litteracitet.

Enligt utvärderingen⁷⁷ är förfarandena för hänvisning till utbildning i grundläggande litteracitet samt sätten att spara och förmedla uppgifter varierande och delvis bristfälliga. I rekommendationerna konstateras det att riksomfattande förutsättningar bör skapas för smidigt informationsutbyte som gör det möjligt att förmedla centrala uppgifter som är väsentliga för en framgångsrik hänvisning av studerande från en aktörssektor och ort till en annan.

Enligt utvärderingen verkar det som att den profilering som eftersträvades i samband med reformen av utbildningen i grundläggande litteracitet 2018, där unga i mån av möjlighet i första hand ska hänvisas till vägen till grundläggande utbildning de facto har genomförts. Samtidigt konstateras det i utvärderingen att all utbildning i grundläggande litteracitet i vissa områden ordnas antingen inom grundläggande utbildning för vuxna eller fritt bildningsarbete, varvid alla åldersgrupper hänvisas till samma skolform och det inte finns några alternativ.

Enligt utvärderingen finns det inte ett tillräckligt utbud av tjänster eller lämpliga platser för fortsatta studier för studerande vars lärande framskrider långsamt eller som har svårigheter med lärandet. I utvärderingen rekommenderas det att studerande vars lärande framskrider långsamt eller som har svårigheter med lärandet ska få den tid och det stöd de behöver för att lära sig läsa och skriva. Enligt utvärderingen ska målet vara att alla vuxna som bor i Finland kan läsa och skriva. För att målet ska nås behövs det enligt utvärderingen ett finansieringsinstrument som på mindre orter möjliggör behövliga resurser för specialundervisning och/eller stöd och på orter med flera studerande etablering av en verksamhet som motsvarar behovet och behovsbaserad utvidgning av verksamheten. I utvärderingen framförde utbildningsanordnarna kritik mot finansieringsmodellen för utbildningen i läskunnighet inom fritt bildningsarbete. Enligt utbildningsanordnarna var det inte möjligt att ordna utbildning som är tillräckligt lång och de studerande kunde inte erbjudas tillräckligt med vägledning och stödtjänster. Som det framgår av den ovannämnda enkäten till undervisningspersonal⁷⁸ har den otillräckliga utbildningen i grundläggande litteracitet märkts också i integrationsutbildning som ordnats som arbetskraftsutbildningen.

De ovannämnda utvärderingarna av Nationella centret för utbildningsutvärdering⁷⁹ har alltså inte inriktats på integrationsutbildning som genomförts som arbetskraftsutbildning, utan de har

⁷⁷ Väättäinen Hanna 2022: Att lära sig läsa och skriva som vuxen. Utvärdering av utbildning för grundläggande litteracitet för invandrare. Nationella centret för utbildningsutvärdering (NCU). <https://www.karvi.fi/fi/julkaisut/aikuisena-luku-ja-kirjoitustaitoa-oppimassa-arviointi-maahanmuuttajien-lukutaitokoulutuksesta> (på finska)

⁷⁸ Ruuskanen, L & Väänänen A. 2022. Työvoimakoulutuksena toteutetun kotoutumiskoulutuksen opetushenkilöstölle tehdyn kyselyn tuloksia. Uudenmaan, Kainuun ja Pohjois-Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukset. <https://www.doria.fi/handle/10024/186022> (på finska)

⁷⁹ Hievanen, R. m.fl. 2020. Utbildningsvägar för invandrare. Utvärdering av utbildningen i läskunnighet inom det fria bildningsarbetet, den grundläggande utbildningen för vuxna och de flexibla

fokuserat på utbildningar som hör till det nationella utbildningssystemet. Ingen motsvarande extern utvärdering har gjorts när det gäller integrationsutbildning som ordnas som arbetskraftsutbildning annat än i form av Statens revisionsverks ovannämnda granskning av integrationsutbildningen. Arbets- och näringsministeriet slog för 2021–2022 fast en riksomfattande utvecklingsuppgift i anslutning till integrationsutbildningen. Den sköttes i praktiken vid närings-, trafik- och miljöcentralerna i Nyland, Norra Österbotten och Kajanaländ. I den riksomfattande utvecklingsuppgiften insamlades och producerades det information om integrationsutbildning som ordnats som arbetskraftsutbildning. Enligt en rapport om god praxis och utvecklingsbehov inom integrationsutbildning som ordnas som arbetskraftsutbildning⁸⁰ är centrala styrkor i integrationsutbildning som ordnas som arbetskraftsutbildning arbetslivsorienteringen och den flexibla användningen av finansiering för regionala och lokala behov. Som styrkor sågs också att hänsyn tas till olika studerande och olika behov, att utbildningsanordnarna är erfarna och att utbildnings- och kompetensnivån bland undervisningspersonalen är hög. Som en styrka betraktades också att man följer upp hur utbildningen genomförs och dess kvalitet samt att respons samlas in hos de studerande. De viktigaste utvecklingsobjekt som uppräknades var att se till undervisningspersonalens arbetsförhållanden och resurser, att utveckla uppföljningen av utbildningens resultatutveckling och effekter och göra den mångsidigare samt att samla in och utnyttja de studerandes åsikter på ett mångsidigare sätt. Enligt rapporten är det viktigt att utveckla hela utbudet av utbildning i inledningsskedet av invandringen och kundhänvisningen som helhet samt att utveckla olika utbildningsformer, hänvisningen till dessa och finansieringen fristående från varandra. Enligt rapporten ger både observationerna under den riksomfattande utvecklingsuppgiften i anslutning till integrationsutbildningen och den utredning om utbildning i grundläggande litteracitet inom fritt bildningsarbete som Nationella centret för utbildningsutvärdering gjort⁸¹ en bild av problem i hänvisningen av studerande och av att utbildningsfinansieringen till vissa delar upplevs vara otillräcklig.

I den ovannämnda utvecklingsuppgift som arbets- och näringsministeriet fastställt i anslutning till integrationsutbildningen utarbetades enhetliga rekommendationer för närings-, trafik- och miljöcentralerna för upphandling av integrationsutbildning som genomförs i form av

språkkunskapskraven inom yrkesutbildningen. Nationella centret för utbildningsutvärdering
Publikationer 11:2020.

https://www.karvi.fi/sites/default/files/sites/default/files/documents/KARVI_1120.pdf (sammandrag på svenska) samt Väätäinen Hanna 2022: Att lära sig läsa och skriva som vuxen. Utvärdering av utbildning för grundläggande litteracitet för invandrare. Nationella centret för utbildningsutvärdering (NCU).

<https://www.karvi.fi/fi/julkaisut/aikuisena-luku-ja-kirjoitustaitoa-oppimassa-arviointi-maahanmuuttajien-lukutaitokoulutuksesta> (på finska)

⁸⁰ Ruuskanen, L. & Väänänen A. 2022. Kotoutumiskoulutuksen laadukkaan toteutuksen elementtejä. Uudenmaan, Kainuun ja Pohjois-Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukset, rapporteja 78/2022. <https://www.doria.fi/handle/10024/186311> (på finska)

⁸¹ Hievanen, R. m.fl. 2020. Utbildningsvägar för invandrare. Utvärdering av utbildningen i läskunnighet inom det fria bildningsarbetet, den grundläggande utbildningen för vuxna och de flexibla språkkunskapskraven inom yrkesutbildningen. Nationella centret för utbildningsutvärdering
Publikationer 11:2020.

https://www.karvi.fi/sites/default/files/sites/default/files/documents/KARVI_1120.pdf (sammandrag på svenska).

arbetskraftsutbildning⁸². I rekommendationerna för upphandlingarna fastställdes bl.a. kriterier för undervisningspersonalen som närings-, trafik- och miljöcentralerna kan tillämpa i sina egna upphandlingar av integrationsutbildning.

Arbets- och näringsministeriet utredde genom en enkät till närings-, trafik- och miljöcentralerna och arbets- och näringsbyråerna utbudet av utbildningar i inledningsskedet av integration och invandring samt hur helheten fungerar. Alla utom en av de 15 närings-, trafik- och miljöcentralerna svarade på enkäten i november–december 2023. Största delen av centralerna besvarade enkäten tillsammans med arbets- och näringsbyrån i området eller aktörer i kommunförsöket för att främja sysselsättningen. Genom enkäten kartlades situationen när det gäller utbildningsutbudet för integrationskunder och andra invandrare, samordningen av utbildningsutbudet och hur kunderna hänvisas till utbildningarna samt åsikter om utbildningarnas framtid. I enkäten utredde man vilka av följande utbildningsformer som står till buds i området: integrationsutbildning som genomförs som arbetskraftsutbildning, läskunnighetsskedet i grundläggande utbildning för vuxna, grundläggande utbildning för vuxna (inledningsskedet och slutskedet), utbildning i grundläggande litteracitet inom fritt bildningsarbete, annan invandrarutbildning inom fritt bildningsarbete, t.ex. kurser i finska/svenska, utbildning som handleder för examensutbildning (HUX-utbildning), kurser i finska vid vuxengymnasium, utbildning som handleder invandrare för högskoleutbildning, utbildningarna Työpaikkasuomi (Finska på arbetsplatsen)/Lär dig svenska på jobbet eller andra utbildningar i finska/svenska för personer som är sysselsatta samt språkutbildningar för personer utanför arbetskraften, t.ex. hemmaföräldrar. Genom enkäten kartlades också eventuella överlappningar i de här utbildningsutbudet och ställen där utbud saknas. Enkäten har kompletterats med en insamling av data från närings-, trafik- och miljöcentralerna som gjordes hösten 2024.

Enkäten och uppgiftsinsamlingen visade att utbildningsutbudet inom många närings-, trafik- och miljöcentralers område var koncentrerat till den största staden och/eller några andra städer i området. I vissa områden var utbudet mycket splittrat med tanke på logiska studievägar: t.ex. erbjuds i vissa städer grundläggande utbildning för vuxna men inte det ingående läskunnighetsskedet och inte heller utbildning i grundläggande litteracitet inom fritt bildningsarbete. Alla som svarade på enkäten ansåg att det ovan uppräknade utbudet av utbildningsformer inte motsvarade den rådande efterfrågan på utbildningar i området. Allmänt taget fanns det för lite utbildning i förhållande till behoven. Enligt svaren fanns det brister i utbudet när det gäller olika målgrupper, t.ex. fanns det inte tillräckligt med lämpliga utbildningar för sysselsatta personer och personer som behöver mera stöd. Också i fråga om personer som överskridit den så kallade integrationstiden var utbudet för litet. Det upplevdes inte heller att det finns tillräckligt med lämpligt utbildningsutbud för personer som framskrider långsamt och personer som behöver mera tid och flexibilitet t.ex. på grund av en svår livssituation. Svaren visade att väntetiderna till utbildning blir längre eftersom utbildningsutbudet är otillräckligt och utbildningar inleds så sällan: detta gällde enligt dem som svarade i synnerhet utbildningar i läs- och skrivkunnighet och också integrationsutbildning som genomförs som arbetskraftsutbildning. Också lärarbristen nämndes som en bakomliggande orsak till det otillräckliga utbildningsutbudet.

⁸² Ruuskanen L. & Väänänen A. 2022. Suosituksia kotoutumiskoulutuksen hankintoihin. Uudenmaan, Kainuun ja Pohjois-Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukset. Näkymiä, heinäkuu 2022. <https://www.doria.fi/handle/10024/185555> (på finska)

I enkäten kartlades också eventuella överlappningar i utbildningsutbudet. Enligt svaren konkurrerar utbildningsformerna eller läroanstalterna om till vem de studerande söker sig. Dessutom upplevde man att undervisningen i läs- och skrivkunighet och den grundläggande utbildningen för vuxna delvis överlappar varandra. Enkäten och uppgiftsinsamlingen visar att utbudet av utbildning i grundläggande litteracitet inte samordnas på alla orter. Det rapporterades också observationer om att personer som slutfört utbildning i grundläggande litteracitet eller som inlett grundläggande utbildning för vuxna inte hänvisades vidare, trots att deras grundläggande litteracitet och språkkunskaper redan var tillräckliga för det. Det uppgavs råda konkurrens om studerande mellan läroanstalterna för fritt bildningsarbete, mellan fritt bildningsarbete och integrationsutbildning som ordnas som arbetskraftsutbildning samt mellan grundläggande utbildning för vuxna och integrationsutbildning som ordnas som arbetskraftsutbildning. Utbildningsutbudet för ukrainare som får tillfälligt skydd upplevdes också vara överlappande. Enkäten visade också på observationer om att studerande övergår från pågående integrationsutbildning som ordnas som arbetskraftsutbildning till utbildningar inom fritt bildningsarbete. Observationer rapporterades också om övergång från integrationsutbildning som ordnas som arbetskraftsutbildning till yrkesinriktade studier med otillräckliga språkkunskaper.

Den färskaste utredningen i anslutning till utbildningar som främjar integration och språkkunskaper är en utredning om finansieringsmodellerna för utbildningar som främjar integration och språkkunskaper. Den beställdes av arbets- och näringsministeriet och blev klar i maj 2025⁸³. Utredningen beställdes som stöd för beredningen av denna regeringsproposition. I utredningen presenteras tre alternativa modeller för förenkling av finansieringen av utbildningar som främjar integration och språkkunskaper samt för ändring av finansieringen av integrationsutbildning så att den delvis är resultatbaserad. När det gäller nuläget ger utredningen en beskrivning och en utvärdering av finansieringsmodellerna för integrationsutbildning som ordnas som arbetskraftsutbildning och utbildningar inom fritt bildningsarbete som främjar integration och språkkunskaper samt av hur utbildningarna fungerar. Utredningen grundar sig på tidigare utredningar och rapporter, statistik och intervjuer med centrala aktörer. Många av de intervjuade påpekade att det är svårt att bilda sig en övergripande bild av den helhet som utbildningar som främjar integration och språkkunskaper utgör, i synnerhet i fråga om huruvida man i kundhänvisningen har lyckats fatta rätt avgöranden och därigenom hänvisat människor till ändamålsenliga utbildningar. Enligt utredningen har finansiering ur olika finansieringskällor innehållit olika uppföljnings- och rapporteringsskyldigheter, men det är svårt att utifrån dem bedöma hurdana kundresultat som har uppnåtts. Enligt utredningen granskar aktörerna de utbildningar som var föremål för utredningen på olika sätt, t.ex. med tanke på sysselsättning eller delaktighet. Av intervjuerna framgick att många aktörer såg styrkor i verksamheten inom den utbildningsform de själva representerade, men inte lika mycket i de övriga utbildningsformerna. Utredningen visade att utbildningskvaliteten var föremål för kritik i intervjuerna såväl när det gäller integrationsutbildning som ordnas som arbetskraftsutbildning och i fråga om utbildningar inom fritt bildningsarbete. Enligt utredningen togs under intervjuerna också båda utbildningsformerna i försvar med hänvisning till kvaliteten. När det gäller fritt bildningsarbete sågs som kvalitetsfaktorer bl.a. behörighetskraven för lärarna och i fråga om integrationsutbildning som ordnas som arbetskraftsutbildning metoderna för att definiera kvaliteten som en del av upphandlingarna. I intervjuerna framfördes det också observationer om att det finns delvis oöverkomliga åsiktsskillnader mellan aktörerna angående

⁸³ Karinen, R. m.fl. 2025. Selvitys kotoutumista ja kielitaitoa edistävien koulutusten rahoitusmalleista. https://api.hankeikkuna.fi/asiakirjat/c33a0fe5-17be-4a0b-8bdd-3545e4fb2e72/a0ae1e15-09c8-4c6c-8e1b-64600b40b49a/KIRJE_20250522101249.PDF (på finska)

hur integrationsutbildningen och dess innehåll bör granskas. En del ansåg att de långvariga åsiktsskillnaderna är en följd av i vilken mån integrationsutbildningen bedöms som en del av medborgarfärdigheterna och de grundläggande kunskaper som är nödvändiga i samhället och i vilken mån utbildningen i stället granskas som ett redskap på vägen mot utbildning som leder till examen och/eller som en väg in på arbetsmarknaden. I synnerhet i intervjuerna i kommunerna poängterades det att det är viktigt att kommunerna och sysselsättningsområdena har en helhetssyn på finansieringen och allokeringen av den samt förmåga att leda, styra och utveckla organiseringen av integrationsutbildningen.

Enligt utredningen om finansieringsmodellerna för utbildningar som främjar integration och språkkunskaper⁸⁴ var kostnaderna för att ordna integrationsutbildning som genomförs som arbetskraftsutbildning och utbildningar inom fritt bildningsarbete som ingår i en integrationsplan cirka 56–61 miljoner euro 2019–2022 och 2023 var kostnaderna nästan 89 miljoner euro. De totala kostnaderna för den grundläggande utbildningen för vuxna var 2023 cirka 47 miljoner euro.

I utredningen granskades tillräckligheten av utbudet och finansieringen totalt när det gäller integrationsutbildning som ordnas som arbetskraftsutbildning och utbildning inom fritt bildningsarbete som ingår i en utbildningsplan i förhållande till antalet första integrationsplaner som utarbetades i arbetskraftsservicen 2023. Antalet första integrationsplaner visar hur många nya integrationskunder det finns i de olika närings-, trafik- och miljöcentralernas verksamhetsområden som har registrerat sig som arbetssökande och således behöver utbildning i inledningsskedet som främjar integrationen och språkkunskaperna. Siffrorna ska tolkas med hänsyn till att det varje år finns fler som behöver utbildning än det under året har utarbetats första integrationsplaner inom arbetskraftsservicen, eftersom personernas utbildningsbehov ofta pågår längre än ett år. Enligt utredningen fördelas mängden genomförd utbildning (där antalet studerande användes som mått) inte jämnt i förhållande till det behov som uppskattats utifrån de första integrationsplanerna. I områdena för närings-, trafik- och miljöcentralerna i Mellersta Finland, Södra Savolax, Norra Karelen, Kajanaland, Birkaland, Norra Savolax och Satakunta fanns det färre studerande än upprättade första integrationsplaner i området. I Österbotten var antalet studerande däremot en och en halv gång fler än antalet första integrationsplaner. I Österbotten och Södra Österbotten ligger fokus i utbildningen klart mer än i de andra närings-, trafik- och miljöcentralernas områden på utbildning som ordnas inom fritt bildningsarbete. En motsvarande granskning gjordes i fråga om de sammanräknade faktiska kostnaderna för integrationsutbildning som ordnas som arbetskraftsutbildning och utbildning inom fritt bildningsarbete som ingår i en integrationsplan. Enligt utredningen fördelas finansieringen som helhet inte jämnt i förhållande till uppskattningarna utifrån de första integrationsplanerna. Till exempel var kostnaderna i Södra Österbotten 2023 nästan 50 procent högre än man hade kunnat anta på basis av antalet första integrationsplaner. På motsvarande sätt var kostnaderna i Satakunta och Norra Savolax cirka 30 procent lägre än om de hade fördelats jämnt enligt antalet första integrationsplaner. Enligt utredningen måste det ändå noteras att mängden utbildning och kostnaderna för utbildningen också påverkas av integrationskundernas behov, antalet utbildningskunder och servicestrukturen i området.

⁸⁴ Karinen, R. m.fl. 2025. Selvitys kotoutumista ja kielitaitoa edistävien koulutusten rahoitusmalleista. https://api.hankeikkuna.fi/asiakirjat/c33a0fe5-17be-4a0b-8bdd-3545e4fb2e72/a0ae1e15-09c8-4c6c-8e1b-64600b40b49a/KIRJE_20250522101249.PDF (på finska)

2.4 Finansieringen av integrationsfrämjandet

2.4.1 Inledning

Finansieringen av integrationsfrämjandet gäller kommuner, välfärdsområden och statliga myndigheter. Kommunernas och samkommunernas finansiering härrör ur flera källor. För det första är ungefär hälften av deras inkomster olika slags skatteinkomster: kommunalskatt, samfundsskatt och fastighetsskatt. Dessutom utgör olika verksamhetsinkomster såsom försäljningsinkomster och avgifter en del av kommunernas och samkommunernas inkomster. Kommunerna får en betydande del av finansieringen som kalkylerad finansiering som har allmän täckning och ingår i statsandelarna för kommunernas basservice. Vidare baserar sig en del av kommunernas finansiering av integrationsfrämjandet på kalkylerade ersättningar som söks separat i enlighet med integrationslagen.

Enligt 59 § i integrationslagen ska Sysselsättnings-, utvecklings- och förvaltningscentret inom ramen för statsbudgeten ersätta kommunen och välfärdsområdet för kostnaderna för ordnandet av de tjänster som avses i integrationslagen i enlighet med bestämmelserna i 8 kap. i lagen. För en kommun som inte hör till landskapet Åland är förutsättningen för betalning av ersättning att ett integrationsprogram har ordnats i kommunen. I praktiken innebär ordnande av ett integrationsprogram att det i kommunen ordnas integrationsfrämjande tjänster. För en kommun i landskapet Åland är villkoret för ersättning att kommunen har utarbetat ett program för integrationsfrämjande enligt 26 § i landskapslagen. Ett ytterligare villkor är att kommunen har ingått ett i 42 § i integrationslagen avsett avtal med livskraftscentralen. I avtalet kommer kommunen och livskraftscentralen överens om kommunens beredskap för mottagning av personer som avses i 2 § 3 och 4 mom. i integrationslagen och om ordnande av tjänster för dem samt om kommunplatser som personer som hör till personkretsen i fråga kan hänvisas till. För välfärdsområdena finns inga motsvarande lagstadgade villkor för erhållande av ersättningar enligt integrationslagen.

Bestämmelser om välfärdsområdenas finansiering finns i lagen om välfärdsområdenas finansiering (617/2021). Finansieringen av välfärdsområdena grundar sig till stor del på statlig finansiering och delvis på kund- och användaravgifter. Välfärdsområdena har ingen beskattningsrätt. Välfärdsområdenas verksamhet baserar sig i huvudsak på kalkylerad statlig finansiering med allmän täckning. Finansieringen fördelas mellan välfärdsområdena på basis av kalkylmässiga faktorer som beskriver invånarnas servicebehov och omständigheterna i fråga om social- och hälsovården och räddningsväsendet. Dessutom bestäms en del av finansieringen enligt invånarunderlaget och enligt ett kriterium för främjande av välfärd och hälsa. Av finansieringen med allmän täckning anvisas största delen, cirka 80 procent, via servicebehov inom social- och hälsovården. Andra grunder för anvisandet av finansiering är bl.a. invånarantal, befolkningstäthet, främmande språk som förstaspråk och tvåspråkighet. Finansieringen av välfärdsområdena kommer att ses över i enlighet med de faktiska kostnaderna på nationell nivå när bokslutsuppgifterna är klara. Till exempel justeras de faktiska kostnaderna för 2023 i finansieringen för 2025. Det finns skäl att beakta att de kalkylerade ersättningar eller ersättningar som söks separat och som betalas med stöd av integrationslagen endast utgör en liten del av finansieringen av kommunernas och välfärdsområdenas tjänster. Det finns också skäl att beakta att välfärdsområdenas finansiering och kommunernas statsandelsfinansiering för basservice inte är ”öronmärkta” för något visst ändamål, utan de är en del av kommunens eller välfärdsområdets totala inkomster och kommunerna och välfärdsområdena får själva besluta hur finansieringen inriktas för att uppfylla de lagstadgade uppgifterna. Däremot är den kalkylerade ersättningen enligt integrationslagen inte en ersättning med allmän täckning.

2.4.2 Finansieringen av integrations- och sysselsättningsfrämjande tjänster

Integrations- och sysselsättningsfrämjande tjänster för arbetssökande integrationskunder ordnas som en del av arbetskrafts- och företagsservicen. I och med reformen av arbetskraftsservicen överfördes ordnandet och finansieringen av tjänsterna från staten till kommunerna från och med den 1 januari 2025. Finansieringen av arbetskraftsservicen fördelas till kommunerna huvudsakligen som en del av statsandelen för basservice. Integrationsutbildning för en integrationskund som registrerats som arbetssökande i enlighet med integrationslagen genomförs i regel som arbetskraftsutbildning. Finansieringen av integrationsutbildning som genomförs som arbetskraftsutbildning betalas till kommunerna via statsandelssystemet enligt kriteriet om främmande språk. Med avvikelse från detta betalas i fråga om de personer som avses i 2 § 3 och 4 mom. i integrationslagen finansieringen av integrationsutbildningen till kommunerna graderad som en del av den kalkylerade ersättningen för det första året för dem som fyllt 18 år. Enligt integrationslagen avses med integrationskund en person som har en gällande integrationsplan. Integrationsutbildning för integrationskunder ordnas också vid läroanstalter för fritt bildningsarbete. Läroanstalter för fritt bildningsarbete ordnar också utbildning i grundläggande litteracitet för integrationskunder. För huvudmän för läroanstalter för fritt bildningsarbete beviljas statsandel till 100 procent av det belopp som beräknats enligt 8 § i lagen om fritt bildningsarbete för det antal prestationer som undervisnings- och kulturministeriet fastställt med stöd av 10 § i den lagen när det gäller utbildning som invandraren fullgör under tiden som han eller hon har en gällande integrationsplan eller inom ett år efter att giltighetstiden för den sista integrationsplanen har löpt ut (9 § i lagen om fritt bildningsarbete). I praktiken betyder detta att kommunerna beviljas finansiering för ordnande av integrationsutbildning för integrationskunder genom statsandelssystemet för kommuner samt som en del av den kalkylerade ersättningen samtidigt som en del av de integrationskunder som omfattas av finansieringen i fråga deltar i integrationsutbildning och utbildning i grundläggande litteracitet inom fritt bildningsarbete, där fastställda prestationer finansieras med statsandel till 100 procent. Till denna del är statens finansiering för integrationsutbildningen överlappande fränsett när det gäller deltagande i utbildning i grundläggande litteracitet, vilket har beaktats i anslagsberäkningarna. Dessutom deltar en del av integrationskunderna i stället för i integrationsutbildning som ordnas som arbetskraftsutbildning i grundläggande utbildning för vuxna, som finansieras med stöd av lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet. Också till denna del är statens finansiering överlappande fränsett när det gäller läskunnighetsskedet i grundläggande utbildning för vuxna. Finansieringen av integrationsutbildning som genomförs som arbetskraftsutbildning beskrivs närmare i avsnitt 2.3.2.2. Finansieringen av fritt bildningsarbete beskrivs närmare i avsnitt 2.3.2.3. Finansieringen av den grundläggande utbildningen för vuxna beskrivs närmare i avsnitt 2.3.2.4.

Enligt utredningen om finansieringsmodellerna för utbildningar som främjar integration och språkkunskaper⁸⁵ var kostnaderna för att ordna integrationsutbildning som ordnas som arbetskraftsutbildning och utbildningar inom fritt bildningsarbete som ingår i en integrationsplan totalt cirka 56–61 miljoner euro 2019–2022 och 2023 var kostnaderna totalt nästan 89 miljoner euro. De totala kostnaderna för grundläggande utbildning för vuxna, som också är en central utbildning i inledningsskedet av integrationen, var 2023 cirka 47 miljoner euro.

⁸⁵ Karinen, R. m.fl. 2025. Selvitys kotoutumista ja kielitaitoa edistävien koulutusten rahoitusmalleista. https://api.hankeikkuna.fi/asiakirjat/c33a0fe5-17be-4a0b-8bdd-3545e4fb2e72/a0ae1e15-09c8-4c6c-8e1b-64600b40b49a/KIRJE_20250522101249.PDF (på finska)

Till kommunen och välfärdsområdet betalas ersättning av statsmedel i regel för mottagning och främjande av integration av personer som avses i 2 § 3 och 4 mom. i integrationslagen (t.ex. personer som får internationellt skydd och deras familjemedlemmar samt personer som får tillfälligt skydd och som har en hemkommun). I enlighet med integrationslagen betalar staten kommunerna och välfärdsområdena ersättning för mottagning och främjande av integration av de ovan avsedda personerna på basis av både kalkylerade och faktiska kostnader. År 2024 betalades det sammanlagt 210 382 786 euro i tilläggsstöd till kommunerna och välfärdsområdena.

Kalkylerad ersättning till kommunerna, välfärdsområdena och hälso- och sjukvårdsmyndigheten i landskapet Åland betalas för personer som avses i 2 § 3 och 4 mom. i integrationslagen. För närvarande betalas som kalkylerad ersättning till en kommun som inte hör till landskapet Åland 2 741 euro per år för en person under 7 år och 2 052 per år för en person som fyllt 7 år. För en person som fyllt 18 år betalas utöver ovannämnda kalkylerade ersättning dessutom en kalkylerad ersättning till ett belopp av 7 741 euro när ersättning betalas för personen under dennes första år som myndig. Till en kommun som hör till landskapet Åland betalas som kalkylerad ersättning 3 157 euro per år för en person under 7 år och 2 609 euro per år för en person som fyllt 7 år. För en person som fyllt 18 år betalas utöver ovannämnda kalkylerade ersättning dessutom en kalkylerad ersättning till ett belopp av 76 euro när ersättning betalas för personen under dennes första år som myndig. Till ett välfärdsområde och till Helsingfors stad betalas som kalkylerad ersättning 948 euro per år för en person under 7 år och 1 097 euro per år för en person som fyllt 7 år. För en person som fyllt 18 år betalas utöver ovannämnda kalkylerade ersättning dessutom en kalkylerad ersättning till ett belopp av 73 euro när ersättning betalas för personen under dennes första år som myndig. Till hälso- och sjukvårdsmyndigheten i landskapet Åland betalas som kalkylerad ersättning 532 euro per år för en person under 7 år och 540 euro per år för en person som fyllt 7 år. Dessutom betalas till en kommun som hör till landskapet Åland kalkylerad statlig ersättning för specialkostnader för ordnande av vissa tjänster enligt integrationslagen. Sådana tjänster är exempelvis att ordna sådan vägledning och rådgivning i landskapet som avses i 10 § i integrationslagen, att för en annan än en arbets sökande eller en person som avses i 2 § 3 och 4 mom. i integrationslagen göra en inledande kartläggning som avses i 9 § i landskapslagen om främjande av integration (Ålands författningssamling 2012:74), att upprätta en integrationsplan som avses i 11 § i landskapslagen om främjande av integration samt att justera planen och att främja integrationen för invandrarföräldrar som tar hand om sina barn i hemmet. Bestämmelser om kalkylerad ersättning finns i 61 och 62 § i integrationslagen. Bestämmelser om kalkylerad statlig ersättning för specialkostnader för landskapet Åland finns i 65 §. Bestämmelser om grunderna för samt beloppet och fördelningen av den kalkylerade ersättningen finns i statsrådets förordning om ersättning av statens medel till kommuner, välfärdsområden och hälso- och sjukvårdsmyndigheten i landskapet Åland för kostnader för främjande av integration (872/2024).

Med den kalkylerade ersättningen täcks en del av kostnaderna för kommunernas uppgifter, såsom bedömning av kompetens och behovet av integrationstjänster och utarbetande av en integrationsplan i enlighet med kommunens integrationsprogram, genomförande av integrationsutbildning och flerspråkig samhällsorientering. Före 2025 betalades till kommunerna en separat kalkylerad ersättning för ordnande av inledande kartläggning. Ersättningen var 700 euro per inledande kartläggning. Från och med ingången av 2025 har termen inledande kartläggning slopats och i stället gör kommunen i enlighet med integrationslagen en bedömning av invandrares kompetens och behov av integrationstjänster. Kommunerna får inte heller längre någon separat ersättning för bedömningen av kompetens och behovet av integrationstjänster, utan ersättningen ingår i den kalkylerade ersättningen till kommunen. Också välfärdsområdena får på motsvarande sätt ersättning för bedömning av

kompetens och behovet av integrationstjänster som en del av den kalkylerade ersättningen. Finansieringen av integrationsutbildning för personer som avses i 2 § 3 och 4 mom. i integrationslagen ingår i fråga om personer som fyllt 18 år i den ersättning som betalas som tillägg till den kalkylerade ersättningen under personens första år som myndig. Den andel av tillägget som betalas för integrationsutbildningen är 7 092 euro per person. Ersättningen i fråga för ordnande av integrationsutbildning betalas till kommuner som inte hör till landskapet Åland. Eftersom det är fråga om fördelning av den befintliga finansieringen av arbetskraftsservicen till kommuner som inte hör till landskapet Åland och därigenom till arbetskraftsmyndigheterna, gäller ersättningen till denna del inte kommunerna i landskapet Åland. I landskapet Åland finansieras arbetskraftsservicen av landskapet.

Som det konstateras ovan, finansieras integrationsutbildning som ordnas som arbetskraftsutbildning som en del av statsandelssystemet för kommunerna för basservicen enligt kriteriet om främmande språk fränsett finansieringen av integrationsutbildning för personer som avses i 2 § 3 och 4 mom. i integrationslagen, som betalas till kommunerna som en del av den kalkylerade ersättningen. Den finansiering av integrationsutbildningen som betalas som en del av den kalkylerade ersättningen är tillgänglig för kommunerna snabbare än statsandelsfinansieringen och den riktas bättre än statsandelsfinansieringen till de kommuner till vilka personer som avses i 2 § 3 och 4 mom. i integrationslagen flyttar. Dessutom följer finansieringen utan dröjsmål med om personen flyttar till en annan kommun i inledningsskedet av invandringen. Avsikten med en lösning som avviker från den övriga finansieringen av arbetskraftsservice var att stödja kommunernas möjligheter att ordna integrationsutbildning genast i inledningsskedet av ankomsten till landet för den grupp personer med främmande förstaspråk som är allra mest sårbar. I och med reformen av arbetskraftsservicen och totalreformen av integrationslagen har kommunerna sedan ingången av 2025 haft helhetsansvaret för att främja integrationen. Kommunerna ansvarar för främjandet av integration av både arbetssökande invandrare och invandrare som står utanför arbetskraften. Från och med ingången av 2025 utökades i och med reformen av arbetskraftsservicen de ekonomiska incitamenten för kommunerna att främja integration och sysselsättning. En central del av reformen av arbetskraftsservicen var en sporrande finansieringsmodell där kommunerna gynnas ekonomiskt om en arbetslös kommuninvånare får sysselsättning och arbetslöshetsperioderna blir kortare. Kommunerna deltar från och med den 1 januari 2025 mer än tidigare i finansieringen av arbetslöshetsförmånerna. En enskild kommuns finansieringsandel ändras både enligt antalet arbetslösa och enligt arbetslöshetsperiodernas längd. Dessutom överförs ansvaret för finansiering av förmånen inte på staten genom att arbetslösa aktiveras att delta i service. Ju längre en enskild persons arbetslöshet varar, desto större del av förmånskostnaderna blir kommunen tvungen att betala. Finansieringsansvaret för arbetslöshetsförmånerna bärs av kommunerna, även om sysselsättningsområdet sköter servicen. Genom den nya incitamentsmodellen styrs och uppmuntras kommunerna att ta hand om sysselsättningen och att ordna servicen så effektivt och verkningsfullt som möjligt. I modellen för finansiering av arbetslöshetsförmånerna tas hänsyn till invandrarnas högre arbetslöshet i inledningsskedet och till deras deltagande i service så att kommunens finansieringsansvar fryses för ett år från den första anteckningen om hemkommun. I fråga om personer som avses i 2 § 3 och 4 mom. i integrationslagen (t.ex. personer som får internationellt skydd och personer som är jämförbara med dessa) har finansieringsansvaret frysts för tre år, varvid arbetslöshetsförmånen finansieras med statens medel.

Statsandelssystemet för kommuner innehåller dessutom redan i princip incitament för att fullgöra de lagstadgade uppgifterna så kostnadseffektivt och verkningsfullt som möjligt, eftersom en kommun som producerar tjänster effektivare än till de kalkylerade kostnader som systemet anvisar får behålla den resulterande ekonomiska nyttan. Dessutom ökar sysselsättningsökningen kommunens skatteintäkter och minskar exempelvis utgifterna för

grundläggande utkomststöd, där kommunerna deltar i finansieringen med en andel på 50 procent.

Med beaktande av de ovannämnda faktorerna är det alltså ändamålsenligt för kommunerna att tillhandahålla tjänsterna för invandrare och integrationskunder så kostnadseffektivt som möjligt, verkningsfullt och så att personer får sysselsättning så snabbt som möjligt. Dessutom kan kommunerna, om de vill, bygga in också separata resultatbaserade element i finansieringen av integrationsutbildning som ordnas som arbetskraftsutbildning, t.ex. genom att betala arvoden för önskade resultat till de serviceproducenter som tillhandahåller utbildningen, såsom att de studerande får sysselsättning eller får plats i fortsatt utbildning av en viss typ. Före 2025, när närings-, trafik- och miljöcentralerna ansvarade för upphandlingen av integrationsutbildning som ordnades som arbetskraftsutbildning utvecklades resultatbaserade upphandlingar av integrationsutbildning och även annan arbetskraftsservice och kommunerna kan utnyttja också detta utvecklingsarbete.

2.4.3 Ersättningar som betalas till kommunerna, välfärdsområdena och hälso- och sjukvårdsmyndigheten i landskapet Åland på basis av de faktiska kostnaderna

2.4.3.1 Inledning

På basis av de faktiska kostnaderna betalas till kommunerna, välfärdsområdena och hälso- och sjukvårdsmyndigheten i landskapet Åland ersättning som avses i 63–69 § i integrationslagen. När det gäller kostnader för utkomststöd i enlighet med 63 § i lagen samt kostnader för återflyttning i enlighet med 66 § ansöker välfärdsområdena och kommuner som hör till landskapet Åland direkt om utbetalning från Sysselsättnings-, utvecklings- och förvaltningscentret. För att få ersättning för de faktiska kostnaderna enligt 64, 65 och 67–69 § ansöker kommunerna, välfärdsområdena och hälso- och sjukvårdsmyndigheten i landskapet Åland först om beslut om ersättning för specialkostnader av livskraftscentralen. Till ansökan om ersättning för specialkostnader ska välfärdsområdet, kommunen och hälso- och sjukvårdsmyndigheten i landskapet Åland foga olika dokument som verifierar den kostnad för vilken ersättning söks. Enligt Sysselsättnings-, utvecklings- och förvaltningscentrets ersättningsanvisning (Ohje kotoutumisen edistämistä annetun lain (681/2023) mukaisten kustannusten korvaamisesta kunnille ja hyvinvointialueille, Dnr KEHA/13367/202, på finska, nedan *ersättningsanvisningen*) ska en kommun som hör till landskapet Åland, ett välfärdsområde och hälso- och sjukvårdsmyndigheten i landskapet Åland till NTM-centralen, som bilaga till ansökan lämna ett sjukvårdsrelaterat intyg eller utlåtande eller en annan utredning av en yrkesutbildad person inom hälso- och sjukvården om funktionsnedsättningen eller sjukdomen samt deras art och om behandlingen. Ansökan kan sammanställas också av någon annan anställd hos välfärdsområdet men den måste grunda sig på uppgifter som registrerats av en yrkesutbildad person inom hälso- och sjukvården. Av bilagan till ansökan ska utöver det ovannämnda framgå också om funktionsnedsättningen eller sjukdomen har uppkommit innan personen som omfattas av ersättningarna anlände till Finland eller först under tiden efter ankomsten. Även kommunen ska som stöd för beslutet om de kostnader som avses i 65 § 1 mom. 3 punkten lämna in en bilaga som verifierar funktionsnedsättningen eller sjukdomen, när kommunen ansöker om beslut om ersättning för specialkostnader i fråga om tjänster som kommunen bär organiseringsansvaret för och där grunden är ett behov av särskilt stöd som orsakas av sjukdom eller funktionsnedsättning (t.ex. stödtjänster för organisering av skolgång eller småbarnspedagogik för ett barn med funktionsnedsättning). Enligt 70 § i integrationslagen ska kommunen, välfärdsområdet och hälso- och sjukvårdsmyndigheten i landskapet Åland ansöka om ersättning genom en ansökan riktad till Sysselsättnings-, utvecklings- och förvaltningscentret senast inom två år från utgången av det kalenderår under vilket den verksamhet för vilken ersättning söks har ägt rum.

På grundval av livskraftscentralens positiva ersättningsbeslut kan kommunen, välfärdsområdet och hälso- och sjukvårdsmyndigheten i landskapet Åland ansöka om utbetalning av Sysselsättnings-, utvecklings- och förvaltningscentret. Ersättningarna söks i regionförvaltningens e-tjänst och behandlas i det allmänna bidragssystemet (*YA-systemet*), som Sysselsättnings-, utvecklings- och förvaltningscentret, livskraftscentralen och Arbetskraftsmyndigheten inom sysselsättningsområdena använder för handläggning av bidrag och utbetalningsbeslut. Det allmänna bidragssystemet togs i bruk för ansökningarna om och handläggningen av ersättningar för specialkostnader enligt integrationslagen i början av 2024 och det har upplevts göra handläggningen av ersättningsansökningar snabbare och minska det manuella arbetet vid livskraftscentralerna och Sysselsättnings-, utvecklings- och förvaltningscentret.

Ersättningar enligt integrationslagen kan sökas av alla 21 välfärdsområden samt av hälso- och sjukvårdsmyndigheten i landskapet Åland, som ansvarar för hälso- och sjukvårdstjänsterna på Åland. På Åland ansvarar Kommunernas socialtjänst k.f. för socialvårdstjänsterna. Kommunerna i landskapet Åland ansöker om ersättning för kostnader som orsakats av socialvårdstjänster. Före totalreformen av integrationslagen, dvs. före 2025, kunde hälso- och sjukvårdsmyndigheten i landskapet Åland inte få direkt ersättning för kostnader enligt integrationslagen, utan kommunerna i landskapet Åland ansökte om ersättningarna för hälso- och sjukvårdsmyndigheten i landskapet Ålands del. Ersättningar för specialkostnader som betalas till kommunerna kan sökas av alla kommuner som ingått avtal enligt 42 § i integrationslagen med en livskraftscentral. År 2025 fanns det 285 sådana kommuner.

I reformen av statens regionförvaltning koncentrerades de uppgifter som föreskrivs i 55 § 1 mom. 7 punkten i integrationslagen från och med den 1 januari 2026 till livskraftscentralen i Nyland. Uppgifterna gäller att avtala om de ersättningar som föreskrivs i 8 kap. i integrationslagen (frånsett uppgifterna i 69 § som också sköts av livskraftscentralerna i Inre Finland och Norra Finland) med kommunerna, välfärdsområdena och hälso- och sjukvårdsmyndigheten i landskapet Åland. Skötseln av alla de uppgifter som nämns i 55 § 1 mom. 4, 5 och 6 punkterna samt de ersättningsbeslut enligt 69 § som ingår i 7 punkten koncentrerades till livskraftscentralerna i Nyland, Inre Finland och Norra Finland. På detta sätt strävade man efter enhetligare ersättningsbeslut samt mindre administrativt arbete.

Under våren 2025 riktade arbets- och näringsministeriet en enkät till kommunerna och välfärdsområdena om ansökan om ersättningar enligt integrationslagen och i anslutning till administrationen av ansökningarna. Mer än hälften (63 procent) av de välfärdsområden som svarade på enkäten uppgav att de inte ansöker om ersättning för alla ersättningar de har rätt till enligt de faktiska kostnaderna. Välfärdsområdenas svar visade i synnerhet att processen för ansökan om ersättningar är organiserad på ett komplicerat sätt inom välfärdsområdet. Enligt välfärdsområdena kräver sammanställningen av ersättningsansökningarna resurser, eftersom arbetet är manuellt och uppgifterna om varje kund ska hämtas separat från de olika serviceområdena eller enheterna. Enligt välfärdsområdena stöder social- och hälsovårdens separata informationssystem inte ansökan om ersättningar så att det skulle vara möjligt att anteckna exempelvis uppgifter om kundens vistelse och av denna anledning är det besvärligt att identifiera de kunder som omfattas av ersättningarna.

I enkäten lyfte man också upp de resurser som används för ansökan om ersättningarna. De välfärdsområden som svarade på enkäten uppgav att det avsätts mycket arbetstid och personalresurser för ansökan om ersättning för specialkostnader. En del av välfärdsområdena bedömde att de använder 0,1–7 årsverken för ansökan om ersättningar enligt integrationslagen. Nästan alla välfärdsområden bedömde att ansökningsprocessen, utöver dem som egentligen bereder ansökningarna om ersättning för specialkostnader, sysselsätter tiotals yrkesutbildade

personer inom social- och hälsovården, såsom läkare och socialarbetare, som gör upp utlåtanden som bilagor till ansökningarna.

Enkäten till kommunerna innehöll motsvarande frågor om ansökan om ersättningar för specialkostnader. Största delen (70 procent) av de kommuner som svarade uppgav att de inte ansöker om ersättning för specialkostnader eller att det varierar om de ansöker eller inte. Svaren visar att ersättningar inte söks eftersom kommunen inte känner till ersättningarna eller inte har uppgifter om barnens och skolelevernas eller deras familjers uppehållstillstånd. Många kommuner nämnde att de låter bli att ansöka om ersättningar också på grund av att de inte får utlåtanden av välfärdsområdena att foga till som bilagor till ansökningarna om ersättning för specialkostnader i anslutning till barnens särskilda behov.

2.4.3.2 Ersättning för utkomststöd

Enligt 63 § i integrationslagen ersätts välfärdsområdet för kostnader som under en period om högst ett år orsakats av betalning av kompletterande utkomststöd enligt 7 c § i lagen om utkomststöd eller förebyggande utkomststöd enligt 8 § i den lagen till en person som avses i 2 § 3 och 4 mom. i integrationslagen. Kommuner som hör till landskapet Åland har på motsvarande sätt ersatts för kostnader som under en period om högst ett år orsakats av betalning av kompletterande och förebyggande utkomststöd enligt landskapslagen om tillämpning i landskapet Åland av lagen om utkomststöd (Ålands författningssamling 1998:66). Före 2025 betalades ersättningarna för en period om tre år. Bestämmelser om en persons rätt till kompletterande och förebyggande utkomststöd finns i lagen om utkomststöd. I den kompletterande budgeten för 2025 överfördes det uppskattade anslaget för ersättning av kompletterande och förebyggande utkomststöd för det andra och tredje året från arbets- och näringsministeriet till finansministeriet, och kostnaderna för kompletterande och förebyggande utkomststöd ersätts därifrån. Det överförda anslaget grundade sig på en uppskattning av de personer som 2025 omfattas av moment 32.50.30 och på de faktiska kostnaderna 2024 (januari–september). När det gäller kompletterande och förebyggande utkomststöd finns det inte information att tillgå om kostnadsfördelningen på årsnivå, men kostnaderna uppskattas vara som störst under det första året, eftersom sysselsättningen då är som lägst och även starthjälp det första året beviljas i form av kompletterande utkomststöd. Den summa som överfördes var hälften av det uppskattade anslaget på 8,2 miljoner euro 2025 för kompletterande och förebyggande utkomststöd i moment 32.50.30, dvs. 4,1 miljoner euro. I planen för de offentliga finanserna 2026–2029 överfördes från arbets- och näringsministeriets moment till finansministeriets moment hälften av det uppskattade anslaget, som för 2026 var 3,8 miljoner euro och för 2027 var 2,2 miljoner euro.

År 2024 fick välfärdsområdena 5,8 miljoner euro i ersättning för kostnader för utkomststödet och fram till slutet av september 2025 var ersättningen 3,9 miljoner euro. Kommunerna i landskapet Åland ansökte senast 2023 om ersättning för kostnader för kompletterande och förebyggande utkomststöd enligt 63 § till ett belopp på totalt 91 000 euro.

2.4.3.3 Kostnader för beredskap för mottagande

Enligt 64 § i integrationslagen kan kommunen ersättas för nödvändiga kostnader som före ankomsten till Finland eller flyttningen till kommunen har orsakats av beredskapen för mottagandet av en person som avses i 2 § 3 eller 4 mom. i integrationslagen och som på det sätt som avses i 43 § har anvisats till en kommunplats. Kostnader för beredskap för mottagande har varit t.ex. kostnader i anslutning till boende, såsom hyra, elektricitet, hemförsäkring eller nödvändiga utgifter för möblering, som kommunen har kunnat ersättas för under en period om högst fyra månader. Av grundad anledning, exempelvis om kvotflyktingars ankomst har

fördrojts, har kostnaderna kunnat ersättas för högst åtta månader. Kommunen ska hos livskraftscentralen ansöka om ett ersättningsbeslut för de kostnader som orsakats av beredskapen för mottagande och därefter om utbetalningar hos Sysselsättnings-, utvecklings- och förvaltningscentret. Ansökningsprocessen är densamma som i andra ersättningar där ansökan görs på grundval av faktiska kostnader.

I maj 2025 riktade arbets- och näringsministeriet en enkät till kommunerna som gällde de ersättningar som betalas till kommunerna på grundval av faktiska kostnader. En stor del av de kommuner som svarade uppgav att de blir utan ersättning för kostnaderna för beredskap för mottagande i synnerhet när det gäller mottagande av kvotflyktingar. Kommunerna betraktade den maximala ersättningstiden på åtta månader som för kort, eftersom kvotflyktingars ankomst till Finland under de senaste åren har kunnat fördröjas mer än denna maximala ersättningstid, varvid kommunerna har blivit tvungna att betala en del av kostnaderna för beredskapen för mottagande. Dessutom blir kommunerna utan ersättning för de kostnader som inte kan överföras till den ankommande kvotflyktingen utifrån hans eller hennes personuppgifter eftersom kvotflyktingen saknar personbeteckning (elektricitet, försäkring osv.). Endast ett fåtal av de kommuner som svarade har sådan beredskap att ta emot en person som kommer till kommunen från en flyktingföreläggning att det skulle orsaka kostnader som ersättning kan sökas för.

Kostnader för beredskap för mottagande ersattes 2023 för kommuner som inte hör till landskapet Åland till ett belopp av 0,6 miljoner euro och 2024 var beloppet 1,35 miljoner euro. Fram till slutet av september 2025 hade kostnader på totalt 0,5 miljoner ersatts för beredskap för mottagande. Kommuner som hör till landskapet Åland fick inte ersättning för beredskap för mottagande under tiden 1.1.2023–30.9.2025. Närings-, trafik- och miljöcentralerna fattade 2024 sammanlagt 172 beslut om ersättning för specialkostnader för beredskap för mottagande och fram till september 2025 fattade de 285 sådana beslut. En stor del av besluten 2024 och 2025 samt de ersättningar som betalats ut gäller kostnader för 2023, som kommunerna har ansökt om ersättningsbeslut för hos närings-, trafik- och miljöcentralerna och om retroaktiv utbetalning hos utvecklings- och förvaltningscentret. År 2023 var Finlands flyktingkvot 1 050 och åren 2024 och 2025 var den 500 personer. I regel ersätts kostnaderna för beredskap för mottagande för kvotflyktingars del. Endast fyra närings-, trafik- och miljöcentraler fattade ersättningsbeslut om beredskap för mottagande 2024–2025 i fråga om andra än kvotflyktingar. Kostnaderna för beredskap för mottagande av andra än personer som anlant som kvotflyktingar har ersatts i fem fall där en person har anlant via mottagningsystemet och i fyra fall har det handlat om att en familjemedlem har anlant till Finland för återförening med en minderårig utan vårdnadshavare som vistas i Finland.

2.4.3.4 Ersättning för kostnader för tjänster och stödåtgärder till offer för människohandel

Enligt 68 § i integrationslagen ersätts kommuner, välfärdsområden och hälso- och sjukvårdsmyndigheten i landskapet Åland för kostnader för åtgärder och tjänster för offer för människohandel som ordnas på grund av de särskilda behov som ställningen som offer föranleder. Ersättningarna för kostnader i anslutning till offer för människohandel skiljer sig i fråga om den berörda personkretsens perspektiv från andra ersättningar enligt integrationslagen. Ersättningar kan betalas oavsett medborgarskap och typ av uppehållstillstånd om en person har en kundrelation i hjälpsystemet för offer för människohandel.

Hjälpsystemet för offer för människohandel är en nationell sakkunnigmyndighet för ärenden som gäller människohandel och bekämpandet av människohandel. Hjälpsystemets uppgift är att hjälpa dem som fallit offer för människohandel och erbjuda rådgivning i ärenden som gäller människohandel. Hjälpsystemet för offer för människohandel kan hjälpa eventuella offer för människohandel, deras minderåriga barn som vistas i Finland och personer som bistår i

utredningen av människohandelsbrott. Klient inom hjälpsystemet blir man i allmänhet genom hänvisning av myndigheter, privata aktörer eller aktörer inom den tredje sektorn. År 2024 togs det emot 207 nya offer för människohandel i hjälpsystemet för offer för människohandel. I slutet av 2024 hade totalt 1 610 personer en kundrelation hos hjälpsystemet, varav antalet identifierade offer var 1 331 och 279 minderåriga barn till dessa. Under tiden 1.1.2024–30.9.2025 fattade närings-, trafik- och miljöcentralerna totalt 233 positiva ersättningsbeslut om kostnader för offer för människohandel. Av dessa fall var 42 varit antingen finska medborgare eller familjemedlemmar till sådana och 63 ersättningsfall gällde personer som vistas i Finland med uppehållstillstånd för arbetstagare.

Livskraftscentralen måste säkerställa att ett offer för människohandel är en person som avses i 3 § 7 punkten i lagen om mottagande av personer som söker internationellt skydd och om identifiering av och hjälp till offer för människohandel. Livskraftscentralen granskar i samband med att ersättningsbeslutet fattas att offret för människohandel har en kundrelation hos hjälpsystemet för offer för människohandel antingen i systemet UMA (migrationsverkets ärende- och kundhanteringsystem för utlänningsärenden) eller i hjälpsystemet per telefon eller skyddad e-post. Livskraftscentralen har en vy i UMA-systemet där en persons kundrelation hos hjälpsystemet visas med inledningsdatum. Slutdatum för kundrelationen hos hjälpsystemet visas inte. Livskraftscentralen måste kontrollera slutdatumet för kundrelationen hos hjälpsystemet. Ersättningar enligt 68 § i integrationslagen kan betalas för den tid ett offer för människohandel är kund hos hjälpsystemet. Hjälpsystemet för offer för människohandel är en nationell sakkunnigmyndighet som hjälper och ger råd till personer som blivit offer för människohandel, deras barn och personer som bistår vid utredning av människohandelsbrott. Bestämmelser om hjälpsystemet finns i 4 kap. i lagen om mottagande av personer som söker internationellt skydd och om identifiering av och hjälp till offer för människohandel och huvudman för systemet är flyktingförläggningen i Joutseno, som är en del av Migrationsverket.

Enligt Sysselsättnings-, utvecklings- och förvaltningscentrets ersättningsanvisning kan särskilda behov hos offer för människohandel bero på offrets psykiska och fysiska hälsotillstånd eller andra behov som orsakats av människohandeln/utnyttjandet. De kostnader som ersätts ska ha orsakats av att personen blivit offer för människohandel. Vårdsområdet kan ansöka om ersättning för kostnader som anknyter till en persons ställning och omständigheter som offer för människohandel, t.ex. kostnader för hälso- och sjukvårdsåtgärder, åtgärder enligt barnskyddslagen, åtgärder inom socialvården, kostnader i anslutning till byte av identitet och utseende och kostnader i anslutning till frivilligt tryggt återvändande, om de ovannämnda kostnaderna är förknippade med särskilda behov hos offret för människohandel. När det gäller offer för människohandel kan ersättning sökas också för kostnader för tolkning, om personen inte omfattas av den kalkylerade ersättningen enligt 61 och 62 § i integrationslagen. Vårdsområdena ansöker om ersättning för offer för människohandel hos livskraftscentralen och Sysselsättnings-, utvecklings- och förvaltningscentret enligt samma ansökningsprocess som tillämpas vid ansökan om ersättning för specialkostnader enligt 65 § i integrationslagen. Vårdsområdet verifierar hälso- och sjukvårdsåtgärderna genom att till ansökan om ersättning för specialkostnader till livskraftscentralen bifoga bilagor, såsom utdrag ur patientdatasystemet eller ett läkarutlåtande. Över socialvårdsåtgärder lämnas på motsvarande sätt som bilaga till ersättningsansökan t.ex. en socialarbetares utlåtande, beslut eller ett annat utdrag ur klientdatasystemet inom socialvården. Livskraftscentralen fattar beslut om ersättning för kostnaderna för tjänster och stödåtgärder, dvs. i praktiken om huruvida de kostnader för vilka ersättning söks har orsakats av särskilda behov hos offer för människohandel eller är sedvanliga ärenden i anslutning till ifrågasvarande persons övriga livssituation. De ersättningsansökningar och bilagor som inkommer till livskraftscentralen lagras i ärendehanteringssystemet USPA (arkiv över elektroniska handlingar, där beslut och bilagor lagras och förmedlas). Där kan också

de sakkunniga som bereder utbetalningsbeslut vid Sysselsättnings-, utvecklings- och förvaltningscentret granska bilagorna.

Artikel 11 i Europaparlamentets och rådets direktiv 2011/36/EU om förebyggande och bekämpande av människohandel, om skydd av dess offer och om ersättande av rådets rambeslut 2002/629/RIF ålägger medlemsstaterna att ordna stöd och hjälp för offer för människohandel. Också artikel 11 i Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2024/1712 om ändring av direktiv 2011/36/EU om förebyggande och bekämpande av människohandel och om skydd av dess offer (nedan *människohandelsdirektivet*) ålägger medlemsstaterna att ordna stöd och hjälp för offer för människohandel. Enligt människohandelsdirektivet ska hjälp- och stödåtgärderna ”åtminstone omfatta en levnadsstandard som kan säkerställa brottsoffrens försörjning, genom åtgärder som tillhandahållande av lämplig och säker inkvartering, inbegripet skyddade boenden och annan lämplig tillfällig inkvartering, och materiellt understöd samt nödvändig hälso- och sjukvård, och, när det är lämpligt, psykologiskt stöd, rådgivning och information, översättning och tolkning.” Därtill konstateras det i människohandelsdirektivet: ”Medlemsstaterna ska ta hand om brottsoffer med särskilda behov när dessa behov har sin grund i, framför allt, om de är gravida, deras hälsotillstånd, eventuella funktionshinder, eventuella mentala eller psykiska störningar, eller på grund av att de har utsatts för allvarliga former av psykiskt, fysiskt eller sexuellt våld.” Enligt direktivet ska medlemsstaterna säkerställa att offren får särskilt stöd. Med särskilt stöd avses att stödet utgår från ett jämställdhets-, funktionsnedsättnings- och barnperspektiv där offren sätts i centrum. Särskilt stöd och särskild hjälp kan vara exempelvis mottagning på skyddade boenden, medicinsk och psykologisk hjälp eller tillhandahållande av informationstjänster och tolkning. Inkvarteringen ska ordnas så att den är lämplig för offer med särskilda behov samt för särskilda behov hos barn. Genomförandet av direktivet om ändring av människohandelsdirektivet bereds för närvarande vid justitieministeriet. I arbetsgruppsbetänkandet om genomförandet av direktivet om ändring av människohandelsdirektivet⁸⁶ konstaterades det att 68 § 1 mom. i integrationslagen är av betydelse när det gäller att trygga det praktiska ordnandet av specialiserad hjälp och specialiserat stöd. I betänkandet ingår emellertid inte någon noggrannare bedömning av ersättningsystemet enligt integrationslagen och inte heller någon närmare beskrivning av vad de ovannämnda observationerna avser som helhet. Enligt betänkandet tillhandahåller välfärdsområdena och social- och hälsovården i någon mån specialiserad hjälp och specialiserat stöd för offer för människohandel. Till den del specialiserad hjälp och specialiserat stöd inte finns att tillgå i tjänsterna i fråga kan de antagna offren vid behov hänvisas från välfärdsområdets social- och hälsovård till hjälpsystemet för offer för människohandel för att få specialiserad hjälp och specialiserat stöd. Bestämmelser om ordnande av hjälpinsatser för offer för människohandel finns i lagen om mottagande av personer som söker internationellt skydd och om identifiering av och hjälp till offer för människohandel. I 38 b § i lagen står det: ”För ordnandet av hjälpinsatser till offer för människohandel som har en i lagen om hemkommun avsedd hemkommun i Finland svarar välfärdsområdet, Helsingfors stad eller HUS-sammanslutningen inom vars område offret för människohandel har en i lagen om hemkommun avsedd hemkommun.” Dessutom ska enligt 11 § i socialvårdslagen (1301/2014) socialservice ordnas för stödbehov på grund av utnyttjande och illabehandling. Paragrafen i fråga har ändrats genom lag 1296/2022. I motiveringen till ändringen i regeringens proposition (RP 220/2022 rd) beskrevs ändringen som följer: ”I paragrafen föreskrivs det om stödbehov för vilka socialservice ska ordnas. Det föreslås att 5 punkten ändras så att där förutom närstående- och familjevåld samt annat våld och annan illabehandling även nämns annat utnyttjande. Det utnyttjande som

⁸⁶Justitieministeriet 2025. Genomförande av direktivet om ändring av människohandelsdirektivet. Arbetsgruppsbetänkande. Justitieministeriets publikationer, Betänkanden och utlåtanden 2025:45.

avses i bestämmelsen kan vara till exempel människohandel eller annat motsvarande utnyttjande. Det kan vara fråga om bland annat sexuellt, ekonomiskt, fysiskt eller psykiskt utnyttjande, som också kan vara förknippat med till exempel kontroll.” Integrationslagen innehåller inte bestämmelser om tjänster eller åtgärder till offer för människohandel, utan i integrationslagen föreskrivs det bara om ersättning av kostnader som orsakas av tjänsterna och åtgärderna i fråga.

Riksdagens biträdande justitieombudsman gav 2019 ett avgörande (EOAK/3489/2017), där det konstaterades att offer för människohandel är i en utsatt ställning och behöver särskild hjälp och skydd. Biträdande justitieombudsmannen konstaterade att den särskilda ställning som personer som identifierats som offer för människohandel har bygger på den ovan beskrivna internationella reglering som är bindande för Finland och på nationell lagstiftning. Ett offer för människohandel har rätt till alla hjälpåtgärder som avses i lagen om hjälp till offer för människohandel. Detta innebär att offer för människohandel har rätt till samma allmänna social- och hälsovårdstjänster som övriga kommuninvånare samt dessutom rätt till särskilt stöd och tjänster som de behöver på grund av sin ställning som offer i enlighet med lagstiftningen om hjälp till offer för människohandel. I praktiken innebär detta att om tjänsteutbudet i kommunens social- och hälsovård inte innehåller tjänster som lämpar sig för klientens behov, kan dessa ordnas på annat sätt med stöd av lagstiftningen om hjälp till offer för människohandel. Som biträdande justitieombudsmannen konstaterade i sitt avgörande kan kommunen via närings-, trafik- och miljöcentralen ta ut kostnaderna för hjälpen till ett offer för människohandel av staten, eftersom det i sista hand är staten som ansvarar för kostnaderna för hjälpen. Avgörandet grundar sig på en tidpunkt då ansvaret för att ordna social- och hälsovårdstjänster vilade på kommunerna, varvid det var ändamålsenligt att staten ersatte kommunen för kostnaderna. Sedan början av 2023 är det välfärdsområdena som ansvarar för att ordna social- och hälsovårdstjänster. Finansieringen av välfärdsområdena är till största delen statlig finansiering. Med tanke på det ovan nämnda avgörandet finansierar staten därmed social- och hälsovårdstjänsterna och ansvarar även i sista hand för kostnaderna för hjälpen.

Även om välfärdsområdena, kommunerna och hälso- och sjukvårdsmyndigheten i landskapet Åland kan ansöka om ersättningar enligt integrationslagen för kostnaderna för åtgärder och tjänster som ordnats på grund av specialbehov hos offer för människohandel som beror på ställningen som offer, är skyldigheten att ordna dessa tjänster inte kopplad till erhållandet av ersättningar enligt integrationslagen. Välfärdsområdena och kommunerna ska ordna de tjänster som behövs och tjänsterna inom särskilt stöd för offer för människohandel i sitt område oavsett om livskraftscentralen beviljar ersättning för kostnaderna för tjänsten eller inte. Det är i varje fall huvudsakligen staten som ansvarar för välfärdsområdenas finansiering. Välfärdsområdena har inga särskilda tjänster för offer för människohandel, utan social- och hälsovårdstjänsterna ordnas på basis av kundens individuella behov. Vissa välfärdsområden, t.ex. i huvudstadsregionen, har ordnat tjänsterna för offer centraliserat.

Det är också möjligt för kommunen att ansöka om ersättning för kostnader som orsakas av åtgärder och tjänster som i enlighet med 68 § i integrationslagen tillhandahålls offer för människohandel på grund av deras specialbehov till följd av deras ställning som offer. Enligt Sysselsättnings-, utvecklings- och förvaltningscentrets ersättningsanvisning kan kommunen ansöka om ersättning t.ex. för kostnader för särskilt stöd enligt lagen om småbarnspedagogik, kostnader för elevspecifika stödåtgärder enligt lagen om grundläggande utbildning, kostnader i anslutning till boende, inkvartering eller trygghet, i fråga om personer som överskridit integrationstiden för särskilda individuella stödåtgärder (såsom språkkurser och information om det finländska samhället). Ersättning kan då sökas för åtgärder som behövs till följd av deras ställning och omständigheter som offer för människohandel. När det gäller offer för

människohandel kan ersättning sökas också för kostnader för tolkning, om personen inte omfattas av den kalkylerade ersättningen enligt 61 och 62 § i integrationslagen.

År 2023 ersattes kommunerna med 205 000 euro för kostnader för tjänster och stödåtgärder för offer för människohandel (varav kommuner som hör till landskapet Åland fick cirka 10 465 euro), välfärdsområdena med cirka 50 640 och hälso- och sjukvårdsmyndigheten i landskapet Åland med 6 434 euro. År 2024 ersattes välfärdsområdena för kostnader för offer för människohandel med cirka 579 596 euro och kommunerna med cirka 34 242 euro. År 2024 fick kommunerna i landskapet Åland 4 965 euro i ersättning för kostnaderna. Före totalreformen av integrationslagen, dvs. före 2025, kunde hälso- och sjukvårdsmyndigheten i landskapet Åland inte få direkt ersättning för kostnader enligt integrationslagen, utan kommunerna i landskapet Åland ansökte om ersättningarna för hälso- och sjukvårdsmyndigheten i landskapet Ålands del. Fram till slutet av september 2025 har kommunerna fått cirka 11 200 euro i ersättning, välfärdsområdena 917 600 euro och hälso- och sjukvårdsmyndigheten i landskapet Åland 6 696 euro för kostnader som orsakats av tjänster och stödåtgärder som tillhandahållits offer för människohandel. Välfärdsområdenas kostnader omfattar också Helsingfors stads social-, hälsovårds- och räddningssektors kostnader. Kommunerna i landskapet Åland har inte ansökt om ersättningen i fråga fram till utgången av september 2025.

Närings-, trafik- och miljöcentralen i Nyland bedömer att kommunerna före välfärdsområdesreformen ansökte om ersättning för social- och hälsovårdskostnader som uppkommit genom tjänster och stödåtgärder för offer för människohandel retroaktivt fram till utgången av 2024. För välfärdsområdena uppkommer nästan alla kostnader för offer för människohandel inom socialvården i synnerhet som kostnader för barnskydd och socialarbete samt inom hälsovården i form av kostnader för psykiatri och terapi. Antalet ersättningsansökningar som gäller offer för människohandel som under 2025 inkom till närings-, trafik- och miljöcentralerna har ökat avsevärt jämfört med 2024. Största delen av kostnaderna uppkommer inom välfärdsområdena i huvudstadsregionen, inbegripet Helsingfors stads social-, hälsovårds- och räddningssektor.

2.4.4 Annan finansiering av integrationsfrämjandet

I 60 § i integrationslagen föreskrivs det att kommunen beviljas statsandel för ordnandet av integrationsfrämjande tjänster och för skötseln av uppgifterna. Enligt 60 § 1 mom. 5 punkten i lagen beviljas kommunen statsandel för sektorsövergripande samarbete som främjar integration. Bestämmelser om beviljande av statsandel finns i lagen om statsandel för kommunal basservice (618/2021). Med sektorsövergripande samarbete som främjar integration avses bl.a. verksamhet av typen kompetenscentrum, där tjänster har ordnats för invandrare som är arbetslösa arbetssökande och för vilka inga vägar till fortsatt utbildning och arbete har hittats enbart genom arbetsförvaltningens tjänster. Före 2025 stöddes utvecklingen av kompetenscentrumens verksamhet med statsunderstöd som finansierades av arbets- och näringsministeriet och undervisnings- och kulturministeriet. Med understödet inrättades i de städer där det fanns mest personer med främmande förstaspråk kompetenscentrum som fungerade sektorsövergripande och multiprofessionellt med syftet att främja invandrades sysselsättning och göra den snabbare.

I samband med totalreformen av integrationslagen (RP 208/2022 rd) fastställdes de sektorsövergripande tjänsterna för invandrare. Då bedömdes det också att etableringen av ett sektorsövergripande samarbete och en multiprofessionell handlingsmodell förutsätter permanent finansiering för verksamheten, och enligt uppskattning behövs det 2 miljoner euro per år för genomförande av det sektorsövergripande samarbetet. I och med totalreformen av integrationslagen har permanent finansiering sedan början av 2025 utdelats till kommunerna enligt kriteriet om främmande språk som en del av kommunernas statsandel för basservice. Att

finansieringen allokeras till kommunerna som en del av statsandelssystemet ansågs minska det administrativa arbetet avsevärt jämfört med finansiering som beviljas som statsunderstöd. Eftersom kommuner som hör till landskapet Åland inte omfattas av statsandelsfinansieringen kan de ansöka om kalkylerad ersättning för vissa kostnader om de ordnar tjänsterna i fråga. Bestämmelser om kalkylerad ersättningen för specialkostnader finns i statsrådets förordning om ersättning av statens medel till kommuner, välfärdsområden och hälso- och sjukvårdsmyndigheten i landskapet Åland för kostnader för främjande av integration. Till en kommun som hör till landskapet Åland kan som kalkylerad ersättning för specialkostnader betalas 560 euro per person för sektorsövergripande integrationsfrämjande samarbete som avses i 25 § i landskapslagen om främjande av integration, om kommunen har ordnat tjänsten. I samband med beredningen av förordningen bedömdes det att det på Åland används högst 11 400 euro per år för sektorsövergripande samarbete.

Arbets- och näringsministeriet riktade i januari 2025 en enkät i anslutning till genomförande och fortsättning av kompetenscentrumverksamhet till städer där det har bott minst 8 000 invånare med främmande förstaspråk. Resultaten av enkäten visar att verksamhet av kompetenscentrumtyp under 2025 i regel fortsatte i de städer, som tidigare beviljades statsunderstöd för sektorsövergripande samarbete som främjar integration, dvs. för kompetenscentrumverksamhet för invandrare. Vissa ändringar har ändå gjorts t.ex. i utbudet av tjänster och i sätten att organisera verksamheten. Dessutom har man i vissa städer upphört att använda termen kompetenscenter. Det finns en del skillnader mellan de stora städerna i fråga om de ändringar som gjorts i verksamheten av kompetenscentertyp.

I Esbo har man ansett det vara värt att understödja kompetenscentrumverksamheten och 2025 har två kompetenscentrum fortsatt med verksamheten, Omnian maahanmuuttajien osaamiskeskus och Kunnaskapscentrumet för högutbildade invandrare. Kopplingen mellan Omnian maahanmuuttajien osaamiskeskus och Västra Nylands välfärdsområdes tjänster har emellertid blivit svagare, eftersom den tilldelning av en hälsosakkunnigs resurs som kompetenscentrumet tidigare hade tillgång till har avslutats. Utöver kompetenscentrumet verkar andra enheter i Esbo som främjar integration och sysselsättning för personer med främmande förstaspråk.

I Tammerfors inkluderades det internationella kompetenscentrumet Kansainvälinen osaamiskeskus vid ingången till 2025 i helheten International House Tampere, som hör till Tammerfors stads arbetskrafts- och tillväxttjänster. I tjänsten betjäna arbetsökande kunder med främmande förstaspråk och kunder i arbetsför ålder som inte under integrationstiden omfattas av jobsökning. Det multiprofessionella samarbetet med en yrkesläroanstalt och det regionala nätverkssamarbetet med läroanstaltsorganisationerna, välfärdsområdet och aktörer inom den tredje sektorn har fortsatt. Tjänsten har tillhandahållits en bredare kundkrets än tidigare. Det svåra ekonomiska läget har för sin del ansetts påverka de kommande årens beslut om utveckling av eller fortsättning för tjänsten.

I Uleåborg har verksamhet av kompetenscentrumtyp sedan ingången av 2025 till många delar fortsatt med samma innehåll och resurser som under projektperioden. Verksamheten har placerats bland stadens bildnings- och kulturtjänster och den fungerar i samband med servicehelheten för rådgivning och vägledning vid International House Oulu. Verksamheten har haft ett tätt samarbete med de personliga sysselsättningshandledarna inom sysselsättningstjänsterna och kompetenscentrumet har i samarbete med integrationsexperten hjälpt till med att nå kunder utanför arbetskraften och med att kartlägga deras kompetens- och sysselsättningsbehov.

I Jyväskylä har kompetenscentrum inte använts som term i kundservicen sedan 2025. Verksamhet av kompetenscentrumtyp har emellertid tillhandahållits som en tjänst inom arbetskraftsservicen eller International House Jyväskylä. Karriärvägledarna har tillhandahållit invandrarkunder individuell vägledning och rådgivning och läroanstaltssamarbetet har fortsatt. Också invandrare utanför arbetskraften har kunnat delta i tjänsterna.

I Åbo har den mångspråkiga väglednings- och rådgivningstjänsten fortsatt och tjänsten för nya invandrarföretagare har till och med utvidgats. Dessutom har tillhandahållandet av social- och hälsorådgivning samt boenderådgivning fortsatt. Vissa resurser har emellertid gallrats ut. Dessutom har vissa tjänster flyttats till arbetskrafts- och företagartjänsterna och exempelvis i fråga om kompetenskartläggningen och studiehandledningen har tjänsterna försämrats.

I Helsingfors har verksamhet av kompetenscentrumtyp 2025 fortsatt som en central del av Stadin Ammattiopistos verksamhet, dit kompetenscentrumets alla tjänster flyttades under 2023. Kompetenscentrumens tjänster för personer med främmande förstaspråk tillhandahålls också inom olika tjänster inom Helsingfors stads fostrans- och utbildningssektor, såsom Helsingfors arbetarinstitut och den grundläggande utbildningen för vuxna. Vid Stadin Ammattiopisto har cirka 45 procent av de studerande ett främmande förstaspråk, så tjänsteutbudet har utvidgats till att gälla hela Stadin Ammattiopisto.

I Lahtis har CV- ja digiklinikka upphandlats som köpt tjänst för arbetskraftsservicen efter att projektet med kompetenscentrum avslutades. Kliniken tillhandahåller stöd av jourtyp i ärenden som gäller jobbsökning. Dessutom har man bildat en arbetsgrupp för invandrarutbildning, där utbildningarnas innehåll utvecklas. Det har pågått också andra projekt i Lahtis, som för sin del stöder och fortsätter verksamheten av kompetenscentrumtyp. En funktionell ändring i anslutning till tillhandahållandet av tjänster är att man i Lahtis har lagt ned teamet för personer med främmande förstaspråk och efter integrationstiden är arbetskraftsservicens tjänster för personer med främmande förstaspråk integrerade i kundservicen för infödda finländare.

I alla stora städer har alltså verksamhet av kompetenscentrumtyp eller åtminstone liknande verksamhet fortsatt under 2025. I många städer har verksamheten emellertid flyttats och finns nu i direkt anslutning till arbetskrafts- och tillväxttjänsterna och går inte nödvändigtvis under namnet kompetenscentrumverksamhet. Behovet av en separat verksamhet av kompetenscentrumtyp kan ha minskat på grund av att kommunerna sedan ingången av 2025 ansvarar inte bara för kompetensutvecklingstjänster utan också för tjänster som främjar sysselsättning och integration. Detta underlättar det sektorsöverskridande samarbetet. Tjänsten har i vissa städer tillhandahållits också en bredare kundkrets än under tiden för de projekt som var avsedda för utveckling och etablering av kompetenscentrumverksamheten. I många städer har det emellertid varit nödvändigt att i någon mån minska resurserna i anslutning till denna verksamhet och detta har haft åtminstone en liten inverkan också på genomförandet av det sektorsövergripande samarbetet. Dessutom har man i åtminstone en stad sett det svåra ekonomiska läget som en utmaning för den fortsatta verksamheten. När det gäller andra kommuner än dem som svarade på enkäten finns det inte information att tillgå om genomförandet av sektorsövergripande samarbete. Eftersom statsandelsfinansieringen har allmän täckning har kommunerna kunnat tilldela mer eller mindre finansiering för sektorsövergripande samarbete än de beviljas för uppgiften i fråga i form av statsandel.

I enlighet med regeringsprogrammet för statsminister Petteri Orpos regering ändrades integrationslagen genom lag 322/2024, varvid också besparingar gjordes i de kalkylerade ersättningarna enligt integrationslagen genom att ersättningstiden för kalkylerad ersättning förkortades samt genom att den övre åldersgränsen för stödtjänster för ungdomar som anländer utan vårdnadshavare sänktes. Också ersättningsnivån för tolkningskostnader som betalas som

en del av den kalkylerade ersättningen till kommuner och välfärdsområden sänktes från och med ingången av 2025. Enligt regeringens beslut under budgetförhandlingarna den 3 september 2024 ska stödet för integrationsfrämjande krympas med 58 miljoner euro 2025 (52 miljoner euro 2026, 30 miljoner euro 2027 och 16 miljoner euro 2028). Integrationslagen ändrades genom lag 1100/2024 och man beslutade om en besparing genom att ersättningen till fullt belopp av det grundläggande utkomststödet i enlighet med integrationslagen slopas. Eftersom besparingen på grund av ändringen i ersättningen av det grundläggande utkomststödet enligt integrationslagen genomförs först från och med 2027 gjordes en nivåsänkning av den kalkylerade ersättningen för 2025–2026. Dessutom genomfördes genom lag 1100/2024 normavveckling genom att i synnerhet kommunens och välfärdsområdets uppgifter inom integrationen minskades. I enlighet med regeringsprogrammet har också tilläggsfinansiering från och med 2025 anvisats kommunerna för förbättring av invandramödrars ställning. Tilläggsfinansiering har anvisats kommunerna som en del av statsandelssystemet i enlighet med kriteriet om främmande språk. De kommuner som hör till landskapet Åland får finansieringen genom kalkylerade ersättningar, eftersom de inte omfattas av statsandelssystemet. Också i regeringens budgetförhandlingar våren 2024 anvisades undervisnings- och kulturministeriets förvaltningsområde tilläggsfinansiering på 5 miljoner euro för främjande av invandrarkvinnors integration. Tilläggsfinansieringen har fördelats som statsunderstöd till huvudmän för läroanstalter för fritt bildningsarbete för utbildning i finska och svenska som främjar invandrarkvinnors sysselsättning.

3 Målsättning

Propositionen syftar till att förnya integrationstjänsterna så att de överensstämmer med regeringsprogrammet för statsminister Petteri Orpos regering, enligt vilket integrationspolitiken baserar sig på språkinlärning, arbete och introduktion i det finländska samhället och iakttagande av reglerna i det. Finland är ett öppet samhälle som hjälper och uppmuntrar under den första tiden i det nya samhället. Dessutom ses integrationssystemet över så att det sporrar till integration.

Ett syfte med propositionen är att öka sysselsättningen bland invandrarna, öka invandrarans ansvar för sin integration och göra systemet mer förpliktande. Åtgärder som ökar invandrarans eget ansvar är att förtydliga målen enligt integrationslagen, föreskriva om skyldigheten att integrera sig och om invandrarans skyldigheter, genomgående öka invandrarans eget ansvar och skyldigheter i integrationslagen samt minska på kommunernas uppgifter.

Målet är att förtydliga lagens syfte och tydligare föreskriva om målsättningarna samt att i målsättningarna ta hänsyn till den integrationspolitik som regeringen för. Dessutom ska målen för integrationen beaktas genomgående i lagen. I den gällande lagen hänvisas det i bestämmelsen om lagens syfte förutom till syftet att främja invandrarans integration, sysselsättning eller företagande, kompetens och arbetslivsfärdigheter samt förverkligandet av likabehandling, delaktighet och jämlikhet för invandrare även till mer allmänna mål om att främja invandrarans välbefinnande och hälsa, goda befolkningsrelationer och samhällets mottaglighet, tillgången till behövliga och högklassiga integrationsfrämjande tjänster, sektorsövergripande samarbete mellan integrationsfrämjande aktörer samt samordningen av integrationsfrämjande planering och utveckling med övrig nationell, regional och lokal planering och utveckling. I fråga om de senare mer allmänna målen har det dock bedömts att målen delvis är informativa och att de främjas någon annanstans i lagstiftningen samt i det allmänna servicesystemet, i vilket också invandrarans behov ska beaktas. Som exempel kan nämnas att invandrarans välbefinnande och hälsa ska främjas med stöd av lagstiftningen om välfärdsområdenas social- och hälsovårdstjänster. Främjande av integration med stöd av integrationslagen förutsätter i många avseenden även framöver sektorsövergripande samarbete

mellan myndigheter. Inga ändringar föreslås heller i den tredje sektorns, t.ex. organisationernas, roll i främjandet av integration. För att förtydliga lagens syfte föreslås det att bestämmelserna om de allmänna mål som bygger på annan lagstiftning upphävs. Målet är dessutom att förtydliga det centrala innehållet i integrationslagen genom att upphäva de informativa bestämmelserna i lagen.

Ett syfte med propositionen är att genomföra det sparmål på 15 miljoner euro som ingår i regeringsprogrammet för statsminister Petteri Orpos regering och som delvis ska uppnås genom en avveckling av den överlappande statlig finansiering som för närvarande riktas till integrationsutbildning. Ett annat syfte är att genomföra det sparmål som slogs fast i samband med budgetförhandlingarna hösten 2025. Vid budgetförhandlingarna beslutades det att 30 miljoner euro på 2027 års nivå ska sparas inom integrationsfrämjande från början av 2027. Vidare beslutades det att besparingen genomförs så att det görs ”– lagändringar som minskar kommunernas skyldigheter inom integrationsfrämjande samarbete. Lagändringarna bereds så att de träder i kraft från och med den 1 januari 2027. Normavvecklingen genomförs så att den inte försvagar språkutbildningen, tjänsterna inom småbarnspedagogik eller undervisning eller tjänster som främjar sysselsättning.” Som ett led i genomförandet av sparmålen slopas vissa statliga ersättningar som enligt integrationslagen ska betalas till kommunerna, välfärdsområdena och hälso- och sjukvårdsmyndigheten i landskapet Åland, och dessutom minskas den kalkylerade ersättning som betalas till kommunerna, välfärdsområdena och hälso- och sjukvårdsmyndigheten i landskapet Åland.

Målet med propositionen är också att genomföra kommunernas normavveckling och det sparmål som slogs fast under budgetförhandlingarna våren 2024 genom att göra serviceprocessen för integrationskunder smidigare. I enlighet med det beslut som fattades under budgetförhandlingarna minskas den kalkylerade ersättning som betalas till kommunerna och välfärdsområdena för personer som fyllt 18 år med 100 euro per år fr.o.m. 2027. Syftet är att ytterligare snabba upp inledningsfasen av integrationsprocessen och hänvisningen till integrationsfrämjande tjänster. Närmare bestämmelser om kalkylerade ersättningar utfärdas genom förordning av statsrådet.

Propositionen syftar till att förtydliga organiseringsansvaret, finansieringen, innehållet, målen och uppföljningen i fråga om utbildningar som främjar integration och språkkunskaper med målet att stärka språkkunskaperna, öka kännedomen om det finländska samhället och arbetslivet samt främja sysselsättningen bland invandrare. Ett annat syfte är att förbättra möjligheterna för kommuner och sysselsättningsområden som bildats av olika kommuner att ordna den integrationsutbildning som hör till deras organiseringsansvar, att leda, styra och utveckla helheten av utbildningar som främjar integration och språkkunskaper och att därigenom på ett effektivare sätt främja integrationen och sysselsättningen av invandrare. Vidare syftar propositionen till att stärka kommunernas roll när det gäller att främja integrationen och sysselsättningen samt förbättra den utbildning i grundläggande litteracitet som tillhandahålls arbetssökande integrationskunder genom att den kommunala arbetskraftsmyndigheten åläggs ett ansvar att ordna utbildning i grundläggande litteracitet.

Ett mål med propositionen är att den finansiering som beviljas kommuner för ordnande av utbildning som främjar integration och språkkunskaper ska utgöra en tydlig helhet, i och med att finansieringen riktas till kommunerna via en enda kanal. Ett annat mål är att stärka kommunens roll och metoder i ordnandet av utbildning som främjar integration och språkkunskaper i inledningsskedet av integrationen, eftersom kommunerna bär det övergripande ansvaret för främjande av sysselsättningen och integrationen och dessutom står för en andel av finansieringen av de arbetssökande kundernas arbetslöshetsförmåner, och denna andel blir allt större ju längre arbetslösheten pågår. En ytterligare målsättning är att i enlighet

med regeringsprogrammet för statsminister Petteri Orpos regering ändra den finansiering som beviljas till aktörer som ordnar integrationsutbildning så att den delvis blir resultatbaserad. Finansieringen av integrationsutbildningen koncentreras till en enda kanal i statsandelssystemet för kommunal basservice, som redan i princip innehåller ett incitament att genomföra kommunernas lagstadgade uppgifter på ett så kostnadseffektivt och effektivt sätt som möjligt. Detta incitament ska också gälla utbildning i grundläggande litteracitet som ordnas i form av arbetskraftsutbildning. Ändringarna i finansieringen av utbildningarna överensstämmer dessutom med skrivningen i regeringsprogrammet om att de statsandelar som kommunerna får fortsättningsvis är icke-öronmärkt finansiering. Propositionen syftar till att trygga ordnandet av integrationsutbildning för teckenspråkiga integrationskunder. Av denna anledning görs ett undantag i huvudregeln för finansieringen, och finansieringen av integrationsutbildning för teckenspråkiga beviljas från undervisnings- och kulturministeriets förvaltningsområde.

Syftet med att förtydliga innehållet i och målen för integrationsutbildningen och att föreskriva om innehållet i och målen för utbildningen i grundläggande litteracitet är att genomföra skrivningarna i regeringsprogrammet om att öka invandrarnas eget ansvar för sin integration samt om en integrationspolitik som grundar sig på språkinlärning och arbete och på det att personer som integreras kommer in i samhället och följer samhällets regler. Propositionen har som mål att genomföra skrivningen i regeringsprogrammet om att förbättra ställningen för invandramammor genom att koncentrera finansieringen av integrationsutbildningen till en enda kanal, varvid kommunen har en övergripande möjlighet att planera, utveckla och ordna integrationstjänster som motsvarar invånarnas behov. Utöver den finansiering som koncentreras till en enda kanal för kommunerna betalas från undervisnings- och kulturministeriets förvaltningsområde fortsättningsvis till läroanstalter för fritt bildningsarbete ett statsunderstöd för språkutbildning för invandrarkvinnor som överskridit integrationstiden (5 miljoner euro/år). Syftet är att möjliggöra en språkutbildning som förbättrar arbetslivsfärdigheterna t.ex. för hemmamammor som i många år vårdat sina barn hemma, vilket bidrar till att stärka jämställdheten mellan könen. Ett annat mål med propositionen är att genomföra skrivningen i regeringsprogrammet om att tillgången till den språkutbildning som ingår i integrationsfrämjande tjänster främjas på ett flexibelt sätt också på arbetsplatserna. För att stödja detta mål förbättras möjligheterna att tillhandahålla integrationsutbildning på ett flexibelt sätt. Genom ändringarna eftersträvas också en bättre finansiering för främjande av integration och en bättre uppföljning av hur effektiva integrationsutbildningen och utbildningen i grundläggande litteracitet är.

Syftet med den övre åldersgränsen för stöd för grundläggande utbildning för vuxna enligt integrationslagen som ska stödjas som frivilliga studier är att säkerställa att de integrationskunder som söker sig till grundläggande utbildning för vuxna i fortsättningen huvudsakligen är unga vuxna, för vilka det arbetskraftspolitiskt sett är motiverat att genomgå den grundläggande utbildningen och förbättra studiefärdigheterna med tanke på studier på andra stadiet och högre utbildning samt en framtida karriär. Målet är att 40-åriga och äldre invandrare i regel ska hänvisas till integrationsutbildning som ordnas i form av arbetskraftsutbildning eller vid behov till utbildning i grundläggande litteracitet, vilket arbetskraftspolitiskt sett är mer motiverat.

Propositionen syftar till att säkerställa att integration är möjlig på båda inhemska språken i enlighet med regeringsprogrammet. Enligt regeringsprogrammet för statsminister Petteri Orpos regering är målet att ungefär 5–10 procent ska integreras på svenska. Myndigheterna ska informera tydligare om att det finns möjlighet att integreras även på svenska, och invandrare ska få välja på vilket språk de integreras. Detta mål främjas på många olika sätt, t.ex. genom att finska och svenska beaktas likvärdigt i lagens syften samt i de integrationsfrämjande tjänsterna och målen för dessa. Inom integrationsutbildningen stärks också ordnandet av

integrationsutbildning på svenska genom att kommunernas statsandel utökas med finansiering för ordnande av integrationsutbildning på svenska. För att trygga ordnandet av integrationsfrämjande utbildning på svenska överförs dessutom tidsbegränsat till undervisnings- och kulturministeriets moment 1,3 miljoner euro för två år från det att reformen träder i kraft, dvs. till slutet av 2028. Ett mål med övergångsperioden är att trygga finansiering på den nivå som gäller under övergångsperioden för integrationsfrämjande utbildning på svenska inom det fria bildningsarbetet, så att läroanstalterna kan anpassa sin verksamhet inom ramen för övergångsperioden i enlighet med reformen. Ett annat mål är att förbättra möjligheterna för aktörer inom det fria bildningsarbetet att delta i produktionen av utbildningar i den nya verksamhetsmiljön genom ett tidsbegränsat statsunderstöd på 400 000 euro till centralorganisationerna för fritt bildningsarbete och ett statsunderstöd på 573 000 euro för integrationsfrämjande utbildning i finska eller annan utbildning på finska för två år från det att reformen träder i kraft, dvs. till slutet av 2028. Med hjälp av finansieringen för övergångsperioden genomförs det mål som ställts i beslutet om tillsättande av arbetsgruppen för en reform av integrationstjänsterna, nämligen att trygga folkhögskolornas roll som en del av integrationstjänsterna. Ur de studerandes perspektiv stärker övergångsperioden utbildningens kontinuitet. Vidare är målsättningen att Arbetskraftsmyndigheterna i genomförandet av integrationsutbildningen ska kunna utnyttja också det kunnande som finns hos läroanstalterna för fritt bildningsarbete. Övergångsperioden stärker kapaciteten och möjligheterna för aktörerna inom det fria bildningsarbetet att delta i genomförandet av integrationsutbildning och utbildning i grundläggande litteracitet i en modell där ansvaret för ordnandet av utbildningarna ligger hos Arbetskraftsmyndigheten. Finansieringen under övergångsperioden, sammanlagt 2,273 miljoner euro/år (1,3 mn + 0,4 mn + 0,573 mn euro) åren 2027–2028, finansieras som en överföring från moment 32.50.30 (Statlig ersättning för integrationsfrämjande verksamhet) till moment 29.10.31 (Statsandelar och statsunderstöd för driftskostnader för läroanstalter för fritt bildningsarbete). Den tidsbegränsade överföringen av finansiering gäller åren 2027–2028.

Syftet med de föreslagna ändringarna av de administrativa uppgifter som enligt lag hör till staten när det gäller att följa upp, utvärdera och utveckla integrationsfrämjandet är att åstadkomma en ändamålsenlig uppgiftsfördelning i en situation där kommunerna och sysselsättningsområdena bär det totala ansvaret för integrationstjänsterna. Målet är att klargöra arbetsfördelningen när det gäller uppföljnings- och utvärderingsuppgifter och att säkerställa ett effektivt samarbete mellan olika förvaltningsområden och myndigheter genom enklare formella strukturer. När riksomfattande integrationsmål sätts upp i stället för statens program för främjande av integration blir processen i anslutning till detta mer flexibel samtidigt som normer avvecklas. Syftet med de föreslagna ändringarna är att avveckla normer, minska den administrativa bördan och förbättra myndigheternas möjligheter att agera på ett ändamålsenligt och kostnadseffektivt sätt i den föränderliga omvärld där invandring och integration sker. Vidare är syftet med upphävandet av 47 §, som gäller samordning i kommunen, att genomföra skrivningen i regeringsprogrammet för statsminister Petteri Orpos regering om att stärka verksamhetsförsäkringarna för alla kommuner genom en fortsatt avveckling av normer inom kommunernas nuvarande verksamhetsfält. Målet är dessutom att förtydliga bestämmelserna i integrationslagen genom att upphäva de informativa bestämmelserna i lagen.

4 Förslagen och deras konsekvenser

4.1 De viktigaste förslagen

Det föreslås att de allmänna målen för integration, målen för den individuella integrationsplanen och målen för integrationsutbildningen definieras tydligare som en helhet i integrationslagen. Målen ska i högre grad återspegla invandrarnas eget ansvar för sin integration och deras skyldighet att främja denna. För att förtydliga lagens syfte föreslås det att bestämmelserna om

de allmänna mål som bygger på annan lagstiftning upphävs. Det föreslås också att vissa informativa bestämmelser upphävs, t.ex. hänvisningarna till lagstiftningen om det allmänna servicesystemet. Dessutom ska målet för integrationen tydligare vara att invandraren kommer in i arbetslivet och det finländska samhället och lär sig finska eller svenska. Bestämmelser om invandrarens eget ansvar och skyldigheter fogas genomgripande till integrationslagen, och det föreskrivs om skyldigheten att integrera sig.

Enligt propositionen bidrar förslagen till att genomföra de besparingar som slagits fast för finansieringen av integrationsfrämjandet. I enlighet med regeringsprogrammet för statsminister Petteri Orpos regering har det beslutats om ett sparmål på 15 miljoner euro i anslutning till totalreformen av de utbildningar som främjar integration och språkkunskaper. Syftet med propositionen är dessutom att genomföra de besparingar som våren 2024 slogs fast i planen för de offentliga finanserna (2025–2028) fr.o.m. 2027 genom att minska den kalkylerade ersättningen för en person som fyllt 18 år. Genom propositionen genomförs också den besparing på 30 miljoner euro som slogs fast under budgetförhandlingarna hösten 2025. Av de besparingar som hänförs till finansieringen av utbildning som främjar integration och språkkunskaper kan endast en del uppnås genom att den överlappande finansieringen av integrationsutbildningen avvecklas. Det innebär att en del av besparingarna görs i den övriga finansieringen av kommunernas, välfärdsområdenas och landskapet Ålands hälsovårds- och sjukvårdsmyndighets främjande av integration. För att genomföra de ovannämnda besparingarna föreslås det att integrationslagen ändras så att vissa bestämmelser om kostnadsersättning ändras och upphävs. Den statsandel som beviljats för ordnande av sektorsövergripande samarbete som främjar integration ska enligt förslaget slopas. Vidare föreslås det att ersättningen av kostnaderna för kompletterande utkomststöd och förebyggande utkomststöd, kostnaderna för beredskap för mottagande samt kostnaderna för tjänster och stödåtgärder till offer för människohandel ska slopas. Att slopa ersättningen av kostnaderna för kompletterande utkomststöd och förebyggande utkomststöd samt kostnaderna för tjänster och stödåtgärder till offer för människohandel leder inte i sig till besparingar, eftersom finansieringen av dessa kostnader överförs till välfärdsområdena, men besparingar uppstår i och med att det administrativa arbetet minskar. De återstående besparingarna uppnås genom att den kalkylerade ersättning som betalas till kommunerna, välfärdsområdena och hälso- och sjukvårdsmyndigheten i landskapet Åland minskas. Denna regeringsproposition inverkar inte på det årliga beloppet av den kalkylerade ersättningen, utan beloppet av den kalkylerade ersättningen bestäms genom förordning av statsrådet. Besparingarna beaktas i beredningen av förordningen. Alla föreslagna sparåtgärder genomförs så att besparingarna uppnås på 2027 års nivå.

Helheten av utbildningar som främjar integration och språkkunskaper samt ansvaret för att ordna utbildning förenklas och förtydligas så att ansvaret för att ordna integrationsutbildning och utbildning i grundläggande litteracitet för arbetssökande integrationskunder ligger hos den kommunala arbetskraftsmyndigheten, som ordnar utbildningarna i form av arbetskraftsutbildning. Det föreslås att det styrnings- och statsandelssystem för integrationsutbildning och utbildning i grundläggande litteracitet inom det fria bildningsarbetet som hör till undervisnings- och kulturministeriets förvaltningsområde ska upplösas, med undantag av finansieringen av integrationsutbildning för teckenspråkiga invandrare, 400 000 euro per år, som fördelas som statsunderstöd till sådana läroanstalter för fritt bildningsarbete som enligt sitt tillstånd att driva en läroanstalt har integrationsutbildning på teckenspråk som utbildningsuppgift. Finansieringen av integrationsutbildning slopas och finansieringen av utbildning i grundläggande litteracitet överförs på finansministeriet som en del av finansieringen av arbetskraftsservicen i statsandelen för kommunal basservice. Även finansieringen av integrationsutbildning i form av arbetskraftsservice för i 2 § 3 och 4 mom. i integrationslagen avsedda personer, som betalas till kommunerna som en del av den kalkylerade

ersättningen, överförs till statsandelen för kommunal basservice som en del av finansieringen av arbetskraftsservicen.

Förslaget om att koncentrera finansieringen till en enda kanal gör systemet tydligare och enklare samtidigt som det bidrar till att undanröja överlappande finansiering och ökar den resultatbaserade andelen av finansieringen av integrationsutbildningen, i och med att incitamenten i statsandelssystemet för kommunal basservice i större utsträckning gäller integrationsutbildning och utbildning i grundläggande litteracitet utöver den integrationsutbildning som i nuläget ordnas i form av arbetskraftsutbildning. Också det att arbetskraftsutbildningen får en starkare roll kan leda till att finansieringen i allt högre grad blir resultatbaserad, eftersom de kommunala arbetskraftsmyndigheterna, om de så önskar, kan skapa separata resultatbaserade element för produktion av integrationsutbildning och utbildning i grundläggande litteracitet som ordnas i form av arbetskraftsutbildning. Aktörerna inom det fria bildningsarbetet kan delta i ordnandet av integrationsutbildning och utbildning i grundläggande litteracitet som ordnas i form av arbetskraftsutbildning beroende på vilket produktionssätt arbetskraftsmyndigheterna väljer.

Det föreslås att målen och innehållet i integrationsutbildningen förtydligas. Utöver de nuvarande språkliga målen för integrationsutbildningen föreskrivs det om andra, mer allmänna mål för integrationsutbildningen samt om uppföljningen. Den centrala roll som utbildningen i grundläggande litteracitet har som en tjänst för arbetssökande integrationskunder med svag läs- och skrivkunnsighet stärks genom bestämmelser om mål, innehåll, uppföljning och ordnande av utbildning i grundläggande litteracitet. Vidare ska Utbildningsstyrelsen fastställa grunderna för läroplanen för utbildning i grundläggande litteracitet, vilket också förbättrar kvaliteten på utbildningen i grundläggande litteracitet och harmoniserar dess genomförande.

Upplösningen av styrnings- och statsandelssystemet för integrationsutbildning och utbildning i grundläggande litteracitet inom det fria bildningsarbetet leder till att dessa studier inte heller längre stöds som frivilliga studier enligt integrationslagen, och följaktligen upphävs bestämmelserna om att dessa studier stöds som frivilliga studier. Grundläggande utbildning för vuxna som stöds som frivilliga studier enligt integrationslagen kan i fortsättningen stödjas när det är fråga om integrationskunder som är under 40 år eller, av grundad anledning, äldre integrationskunder.

I enlighet med regeringsprogrammet ska tillgången till den språkutbildning som ingår i integrationsfrämjande tjänster främjas på ett flexibelt sätt på arbetsplatserna, och läroanstalternas kompetens och erfarenhet ska tas tillvara när utbildning i utreselandet, språkutbildning och integrationsutbildning tillhandahålls. Flexibla sätt att genomföra integrationsutbildningen främjas och i enlighet med regeringens beslut i samband med budgetförhandlingarna hösten 2025 möjliggör heltids- eller deltidarbete vid sidan av integrationsutbildningen genom en tilläggsfinansiering på två miljoner euro enligt regeringsprogrammet som anvisas kommunerna som en del av finansieringen av arbetskraftsservicen i statsandelen för basservicen. Utnyttjandet av läroanstalternas kompetens och erfarenhet när det gäller att genomföra integrationsutbildning beaktas genom att kommunerna ges frihet att välja på vilket sätt de ska producera integrationsutbildningen och utbildningen i grundläggande litteracitet. Kommunerna kan välja det produktionssätt och den läroanstalt eller någon annan tillhandahållare av utbildning som de anser vara bäst för genomförandet av utbildningarna. Dessutom föreslås det att användningsändamålet för den finansiering som beviljas kommunerna för att förbättra invandramammornas ställning utvidgas på grund av förändringar i omvärlden som leder till att en allt större del av invandrarföräldrarna blir kunder hos arbetskraftsservicen. Ordnandet av integrationsutbildning på svenska stärks genom en överföring av 300 000 euro i finansiering från moment 32.50.03 (Främjande av

integration och arbetskraftsinvandring) till kommunernas statsandel 300 000 euro, vilket stöder ordnandet av integrationsutbildning på svenska.

För att trygga och anpassa ordnandet av integrationsfrämjande utbildning på svenska och verksamheten inom det fria bildningsarbetet överförs till undervisnings- och kulturministeriets moment ett tidsbegränsat understöd på 1,3 miljoner euro för två år från det att reformen träder i kraft, dvs. till slutet av 2028. Dessutom tryggas möjligheterna för aktörer inom det fria bildningsarbetet att delta i tillhandahållandet av utbildningar i den nya verksamhetsmiljön genom ett tidsbegränsat statsunderstöd på 400 000 euro (till slutet av 2028) till centralorganisationerna för fritt bildningsarbete och ett tidsbegränsat statsunderstöd på 573 000 euro (till slutet av 2028) för integrationsfrämjande utbildning i finska eller annan utbildning på finska. Finansieringen för övergångsperioden överensstämmer med det mål som ställts i beslutet om tillsättande av projektet för en reform av integrationstjänsterna, nämligen att trygga folkhögskolornas roll som en del av integrationstjänsterna. Övergångsperioden stärker kapaciteten och möjligheterna för aktörerna inom det fria bildningsarbetet att delta i genomförandet av integrationsutbildning och utbildning i grundläggande litteracitet i en modell där ansvaret för ordnandet av utbildningarna ligger hos arbetskraftsmyndigheten. Finansieringen under övergångsperioden, sammanlagt 2,273 miljoner euro/år (1,3 mn + 0,4 mn + 0,573 mn euro) åren 2027–2028, finansieras som en överföring från moment 32.50.30 (Statlig ersättning för integrationsfrämjande verksamhet) till moment 29.10.31 (Statsandelar och statsunderstöd för driftkostnader för läroanstalter för fritt bildningsarbete). Den tidsbegränsade överföringen av finansiering gäller åren 2027–2028, vilket innebär att den kalkylerade ersättningen till kommunerna minskas temporärt med 1,7 miljoner euro från den överenskomna kompensationen för åren 2027 och 2028⁸⁷ och den kalkylerade ersättningen till välfärdsområdena minskas temporärt med 0,573 miljoner euro för att täcka finansieringen under övergångsperioden.

Det föreslås att den serviceprocess enligt integrationslagen som går ut på att bedöma invandrarens kompetens och behov av integrationstjänster och utarbeta en integrationsplan ska göras smidigare, så att när en integrationsplan ska utarbetas för invandraren görs detta i regel i samband med bedömningen av kompetensen och behovet av integrationstjänster. Dessutom föreslås det att en integrationsplan ska utarbetas för personer som avses i 2 § 3 och 4 mom. i integrationslagen utifrån en bedömning av deras kompetens och behov av integrationstjänster, om det inte är uppenbart onödigt. I integrationsplanen för dessa personer ska det åtminstone överenskommas om deltagande i den flerspråkiga samhällsorientering som avses i 25 § samt i utbildning som avses i 26, 26 a eller 30 §, om det inte är uppenbart onödigt. Syftet med ändringarna är att stärka integrationens förpliktande karaktär och att ytterligare snabba upp inledningsfasen av integrationsprocessen och hänvisningen till integrationsfrämjande tjänster.

Det föreslås att 47 §, som gäller kommunernas uppgift att samordna integrationsfrämjande tjänster, upphävs. Samordningen anses ske som en del av den sektorsövergripande planeringen av tillhandahållandet av tjänster och främjandet av integration som det föreskrivs om i andra paragrafer i integrationslagen. Enligt propositionen ska statens program för främjande av

⁸⁷ Statsminister Petteri Orpos regering har kommit överens om besparingar i finansieringen av integrationsfrämjandet i planen för de offentliga finanserna 2025–2028. De faktiska besparingarna beräknas dock avsevärt överstiga de överenskomna besparingarna för 2027 och 2028. Den del som överstiger regeringens sparmål kompenseras kommunerna under 2027 och 2028 genom en förordning som säkerställer att nivån på den kalkylerade ersättningen höjs så att nedskärningarna i kommunernas ekonomi inte överskrider de överenskomna sparmålen.

integration slopas och paragrafen om programmet upphävas. I fortsättningen fastställs de nationella målen för främjande av integration under respektive regeringsperiod av statsrådet på framställning av arbets- och näringsministeriet, och målen bereds i samarbete med andra ministerier och eventuella andra centrala aktörer inom integrationsfrämjande. Även det integrationsfrämjande samarbetsorganet mellan ministerierna avskaffas. I stället ska arbets- och näringsministeriet tillsätta en samarbetsgrupp bestående av centrala aktörer, såsom ministerier och kommuner, för att stödja fullgörandet av sina uppgifter. Lagens 53 §, som gäller uppföljning av tillgången till tjänster och kostnadsutvecklingen, upphävs, eftersom denna uppgift redan fullgörs som en del av ministeriets övriga lagstadgade uppföljningsuppgifter samt som en del av Sysselsättnings-, utvecklings- och förvaltningscentrets uppföljningsuppgift. I stället föreskrivs det att arbets- och näringsministeriet ansvarar för att följa upp finansieringen av de integrationsfrämjande tjänster som anges i 2 kap. Av livskraftscentralernas uppgifter upphävs i fråga om andra integrationskunder än dem som registrerats som arbetssökande tillsynen över tillgången till, kvaliteten på och genomslaget av de tjänster som tillhandahålls i inledningsfasen av integrationen. Vidare upphävs paragrafen om en regional samarbetsgrupp för invandring och integrationsfrämjande.

Enligt det andra lagförslaget, som gäller lagen om ändring av lagen om fritt bildningsarbete, upphävs som en del av reformen bestämmelserna om finansiering och betalning av utbildning som ordnas av en huvudman för en läroanstalt och som invandraren genomgår under den tid han eller hon har en gällande integrationsplan eller under ett år efter det att den sista integrationsplanen upphört att gälla, eftersom denna utbildning i framtiden inte finansieras med statsandelar för fritt bildningsarbete. I framtiden kan aktörer inom det fria bildningsarbetet producera integrationsutbildning och utbildning i grundläggande litteracitet för kommunerna. Även hänvisningarna till utbildning enligt 5 § 2 mom. i läropliktslagen samt anvisningarna om registrering av uppgifter om denna utbildning stryks.

Det tredje lagförslaget, som gäller ändring av lagen om ordnande av arbetskraftsservice, innehåller särskilt ändringar som följer av det första och det andra lagförslaget. Lagen om ordnande av arbetskraftsservice innehåller bestämmelser om arbetskraftsmyndighetens uppgift att ordna utbildning i grundläggande litteracitet i form av arbetskraftsutbildning.

Det fjärde lagförslaget, som gäller lagen om ändring av 10 kap. 4 § och 11 kap. 2 § i lagen om utkomstskydd för arbetslösa, innehåller ändringar av teknisk natur som föranleds av ändringen av 48 och 61 § i lagen om ordnande av arbetskraftsservice och en korrigerande ändring av en felaktig paragrafhänvisning till integrationslagen.

Det femte lagförslaget om ändring av 9 a och 9 d § i lagen om nationella studie-, utbildnings- och examensregister gäller uppgifter som ska registreras i den s.k. informationsresursen Koski, och det föreslås att hänvisningarna till utbildning enligt 5 § 2 mom. i läropliktslagen stryks i paragraferna i fråga. Ändringen beror på att 5 § 2 mom. i läropliktslagen upphävs.

Enligt det sjätte lagförslaget, som gäller upphävande av 5 § 2 mom. i läropliktslagen, upphävs i lagens 5 § 2 mom. bestämmelsen om utbildning enligt det momentet i läropliktslagen. En läropliktig som har slutfört den grundläggande utbildningen och som saknar tillräckliga kunskaper i finska eller svenska för att fullgöra utbildningen efter den grundläggande utbildningen, kan på samma sätt som i nuläget studera i enlighet med 5 § 1 mom. i läropliktslagen inom den grundläggande utbildningen för vuxna.

Enligt det sjunde lagförslaget om upphävande av 2 § 1 mom. 13 punkten i lagen om statsandel för kommunal basservice stryks det undantag från lagens tillämpningsområde som det föreskrivs om i 2 § 1 mom. 13 punkten i lagen. I nuläget har finansiering av

integrationsutbildning i form av arbetskraftsservice för i 2 § 3 och 4 mom. i integrationslagen avsedda personer betalats till kommunerna som en del av den kalkylerade ersättningen. I propositionen föreslås det att denna finansiering överförs till statsandelen för kommunal basservice som en del av finansieringen av arbetskraftsservicen, vilket innebär att det inte längre behöver föreskrivas om något undantag i fråga om dessa personer.

4.2 De huvudsakliga konsekvenserna

4.2.1 Ekonomiska konsekvenser

De ekonomiska konsekvenserna av regeringens proposition hänför sig huvudsakligen till det första lagförslaget, dvs. förslaget till lag om ändring av lagen om främjande av integration, till det andra lagförslaget, dvs. förslaget till lag om ändring av lagen om fritt bildningsarbete, och till det tredje lagförslaget, dvs. förslaget till lag om ändring av lagen om arbetskraftsservice. Ekonomiska konsekvenser följer av de besparingar som ska göras inom integrationsfrämjandet och av ändringarna i servicesystemet och finansieringssystemet. Genomförandet av de föreslagna sparåtgärderna bidrar till att fullgöra de sparmål som slagits fast i regeringsprogrammet och som man enats om våren 2024 i planen för de offentliga finanserna 2025–2028 och hösten 2025 vid budgetförhandlingarna.

De kalkylerade besparingarna baserar sig på det uppskattade antalet personer som omfattas av moment 32.50.30 åren 2025–2028. Dessa uppskattningar är förenade med många osäkerhetsfaktorer i synnerhet i fråga om dem som får tillfälligt skydd. Eftersom de faktiska besparingarna är bundna till antalet personer som omfattas av momentet, kan de vara betydligt större eller mindre än beräknat.

De ekonomiska konsekvenserna drabbar framför allt staten, kommunerna och de utbildningsanordnare som ordnar utbildning som främjar integration och språkkunskaper. Dessutom antas propositionen få begränsade ekonomiska konsekvenser för välfärdsområdena och invandrarna. Nedan följer en närmare beskrivning av konsekvenserna för den offentliga ekonomin, den kommunala ekonomin, välfärdsområdenas ekonomi och utbildningsanordnarnas ekonomi.

4.2.1.1 Konsekvenser för den offentliga ekonomin

I enlighet med regeringsprogrammet för statsminister Petteri Orpos regering har det beslutats om ett sparmål på 15 miljoner euro fr.om. 2027 i anslutning till totalreformen av de utbildningar som främjar integration och språkkunskaper. Sparmålet har beaktats i regeringens justerade rambeslut för 2025–2027. Genom propositionen genomförs dessutom det sparmål på 30 miljoner euro på 2027 års nivå som statsminister Petteri Orpos regering beslutade om hösten 2025 när det gäller statliga ersättningar för främjande av integration fr.o.m. 2027. Enligt de riktlinjer som man enades om vid budgetförhandlingarna genomförs sparmålet så att kommunernas integrationsrelaterade skyldigheter minskas, dock så att detta inte försvagar språkutbildningen, tjänsterna inom småbarnspedagogik eller undervisning eller de sysselsättningsfrämjande tjänsterna. De ovannämnda besluten medför besparingar i de offentliga finanserna till ett belopp av sammanlagt 45 miljoner euro. Besparingarna uppnås genom att man avvecklar överlappningar inom den statliga finansieringen, slopar vissa ersättningar enligt integrationslagen och minskar den kalkylerade ersättning som betalas till kommunerna, välfärdsområdena och hälso- och sjukvårdsmyndigheten i landskapet Åland.

Propositionen medför ekonomiska konsekvenser för staten, kommunerna, välfärdsområdena och hälso- och sjukvårdsmyndigheten i landskapet Åland. Propositionen stärker de offentliga

finanserna genom att den statsandel som kommunerna beviljats för ordnande av sektorsövergripande samarbete som främjar integration slopas och genom att även ersättningen av kostnaderna för kompletterande utkomststöd och förebyggande utkomststöd, kostnaderna för beredskap för mottagande samt kostnaderna för tjänster och stödåtgärder till offer för människohandel avskaffas. Detta leder till att kommunerna, välfärdsområdena och hälso- och sjukvårdsmyndigheten i landskapet Åland får mindre finansiering. Att slopa ersättningen av kostnaderna för kompletterande utkomststöd och förebyggande utkomststöd samt kostnaderna för tjänster och stödåtgärder till offer för människohandel leder inte i sig till besparingar, eftersom finansieringen av dessa kostnader överförs till välfärdsområdena, men besparingar uppstår i och med att det administrativa arbetet minskar. Slopandet av ersättningarna enligt integrationslagen bidrar dessutom till att avveckla normer och stöder genomförandet av produktivtbesparingarna inom förvaltningen. Besparingarna uppnås delvis genom att en del av kommunernas lagstadgade uppgifter upphävs, men också genom att överlappningar inom finansieringen avvecklas. Den minskade finansieringen kan också delvis leda till att kostnaderna överförs på kommunerna, välfärdsområdena eller hälso- och sjukvårdsmyndigheten i landskapet Åland. Slopandet av statliga ersättningar leder därför inte nödvändigtvis till fullständiga besparingar i de offentliga finanserna, men de föreslagna ändringarna kan medföra vissa besparingar i statsfinanserna. Inte heller besparingarna i statsfinanserna kommer dock nödvändigtvis att realiseras fullt ut, eftersom de potentiella ökade kostnaderna för kommunerna och välfärdsområdena påverkar statsfinanserna i samband med att kostnadsfördelningen justeras.

Slopandet av den statsandel som beviljats kommunerna för ordnande av sektorsövergripande samarbete som främjar integration leder till besparingar på uppskattningsvis 2 miljoner euro och slopandet av ersättningen av kostnaderna för beredskap för mottagning till besparingar på uppskattningsvis 0,9 miljoner euro. De besparingar som uppnås i statsfinanserna i och med slopandet av de ovannämnda statliga ersättningarna beräknas således uppgå till sammanlagt 2,9 miljoner euro år 2027. En del av besparingarna i statsfinanserna försvagar kommunernas och välfärdsområdenas ekonomi. Eftersom de faktiska besparingarna är bundna till antalet personer som omfattas av ersättningarna, kan de bli större eller mindre än beräknat.

Besparingar i de offentliga finanserna uppstår i och med att man ser över de utbildningar som främjar integration och språkkunskaper. I nuläget finansieras integrationsutbildning som ordnas i form av arbetskraftsutbildning som en del av de statsandelar för basservice som betalas till kommunerna på basis av kriteriet om främmande språk, med undantag av den finansiering av integrationsutbildning i form av arbetskraftsutbildning för i 2 § 3 och 4 mom. i integrationslagen avsedda personer som betalas till kommunerna som en del av den kalkylerade ersättningen. Samtidigt finansierar undervisnings- och kulturministeriet med en statsandel på 100 procent sådan integrationsutbildning och utbildning i grundläggande litteracitet för integrationskunder som genomförs av huvudmän för läroanstalter för fritt bildningsarbete. I stället för integrationsutbildning deltar dessutom en del av integrationskunderna som frivilliga studier enligt integrationslagen i inlednings- eller slutskedet av den grundläggande utbildningen för vuxna, som finansieras med stöd av lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet. I nuläget beviljas kommunerna således finansiering för att ordna integrationsutbildning för integrationskunder via kommunernas statsandelssystem och som en del av den kalkylerade ersättning som betalas till kommunerna, samtidigt som en del av de integrationskunder som omfattas av denna finansiering deltar i integrationsutbildning och utbildning i grundläggande litteracitet som ordnas inom det fria bildningsarbetet, där fastställda prestationer finansieras med en statsandel på 100 procent, eller i grundläggande utbildning för vuxna, som finansieras med förslagsanslag från undervisnings- och kulturministeriet. Genom propositionen förändras nuläget så att den överlappande statliga finansiering som riktas till integrationsutbildning inom det fria bildningsarbetet avvecklas och finansieringen av

integrationsutbildning i framtiden riktas endast till de kommuner som redan nu har till uppgift att ordna integrationsutbildning. Avvecklingen av den överlappande statliga finansieringen av integrationsutbildning leder till besparingar på uppskattningsvis 6,927 miljoner euro i de offentliga finanserna. Genom den föreslagna ändringen får den kommunala arbetskraftsmyndigheten enligt lag till uppgift att ordna utbildning i grundläggande litteracitet. I nuläget finansierar undervisnings- och kulturministeriet med en statsandel på 100 procent sådan utbildning i grundläggande litteracitet för integrationskunder som genomförs av huvudmän för läroanstalter för fritt bildningsarbete. Detta kan inte betraktas som överlappande finansiering i förhållande till finansieringen av arbetskraftsutbildningen, eftersom en uppskattning av antalet personer som deltar i utbildning i grundläggande litteracitet har beaktats i behovet av finansiering av integrationsutbildning som genomförs i form av arbetskraftsutbildning. Utbildningen i grundläggande litteracitet beviljas inte separata prestationer eller separat finansiering, utan finansieringen och prestationerna utgör en del av finansieringen av integrationsutbildningen, men enligt undervisnings- och kulturministeriet riktas 2025 uppskattningsvis omkring 3,1 miljoner euro av de statliga anslagen för integrationsutbildning inom det fria bildningsarbetet till utbildning i grundläggande litteracitet. I fortsättningen riktas en finansiering av motsvarande storlek direkt till de kommuner som ansvarar för ordnandet av utbildning i grundläggande litteracitet som en del av den statsandel för basservice som betalas till kommunerna på basis av kriteriet om främmande språk. Ändringen bedöms inte ha några konsekvenser för de offentliga finanserna. Dessutom kan ordnandet av integrationsutbildning och utbildning i grundläggande litteracitet bli effektivare när inledningsskedet av integrationen som helhet och finansieringen av detta ligger helt och hållet på kommunernas ansvar, vilket också kan leda till besparingar i de offentliga finanserna. Finansieringen under övergångsperioden inom undervisnings- och kulturministeriets förvaltningsområde, sammanlagt 2,273 miljoner euro/år (1,3 mn + 0,4 mn + 0,573 mn euro) åren 2027–2028, finansieras som en överföring från moment 32.50.30 (Statlig ersättning för integrationsfrämjande verksamhet) till moment 29.10.31 (Statsandelar och statsunderstöd för driftskostnader för läroanstalter för fritt bildningsarbete). Den tidsbegränsade överföringen av finansiering gäller åren 2027–2028. Överföringen påverkar inte de offentliga finanserna, men den har en temporär minskande effekt på kommunernas ekonomi (1,7 miljoner euro) och på välfärdsområdenas ekonomi (0,573 miljoner euro).

Förslaget om att integrationsplanen ska utarbetas i samband med bedömningen av invandrarens kompetens och behov av integrationstjänster bedöms få begränsade konsekvenser för de offentliga finanserna. Enligt propositionen minskas beloppet av den kalkylerade ersättningen enligt integrationslagen, som betalas till kommunerna och till välfärdsområdena med stöd av 61 § samt till hälso- och sjukvårdsmyndigheten i landskapet Åland med stöd av 62 §. Kalkylerad ersättning betalas bl.a. för bedömning av kompetensen och behovet av integrationstjänster och för utarbetande av en integrationsplan. Konsekvenserna av den minskade kalkylerade ersättningen börjar synas i början av 2027. Utifrån inrikesministeriets uppskattning av antalet personer som omfattas av ersättningarna beräknas besparingarna uppgå till cirka 1,8 miljoner euro 2027 och till 0,9 miljoner euro fr.o.m. 2028. Hur stor besparingen blir beror på hur många personer som fyllt 18 år som omfattas av ersättningarna.

De återstående besparingarna (45 mn euro – 2,9 mn euro – 6,927 mn euro = 35,173 mn euro) uppnås genom att den kalkylerade ersättning som betalas till kommunerna, välfärdsområdena och hälso- och sjukvårdsmyndigheten i landskapet Åland minskas. Minskningen av den kalkylerade ersättningen gäller till cirka 92 procent den kalkylerade ersättning som betalas till kommunerna och till cirka 8 procent den kalkylerade ersättning som betalas till välfärdsområdena. Sammanlagt cirka en procent av minskningen gäller aktörerna i landskapet Åland (kommunerna i landskapet Åland och hälso- och sjukvårdsmyndigheten i landskapet Åland). Bestämmelser om beloppet av den kalkylerade ersättningen finns i statsrådets

förordning om ersättning av statens medel till kommuner, välfärdsområden och hälso- och sjukvårdsmyndigheten i landskapet Åland för kostnader för främjande av integration (872/2024). Denna regeringsproposition inverkar inte på det årliga beloppet av den kalkylerade ersättningen, utan beloppet av den kalkylerade ersättningen bestäms genom förordning av statsrådet. Minskningen beaktas i beredningen av förordningen.

Förslaget om att avskaffa ordnandet och finansieringen av integrationsutbildning vid läroanstalter för fritt bildningsarbete leder till att också den utbildning som tillhandahållits vid folkhögskolorna och som avses i 5 § 2 mom. i läropliktslagen upphör. Utbildningen i fråga har genomförts i samma studiegrupper som integrationsutbildningen för vuxna, och den har finansierats med medel för fritt bildningsarbete som är avsedda för integrationsutbildning. Av informationsresursen Koski framgår att på statistikdagen den 20 september 2025 deltog 25 läropliktiga studerande i denna utbildning. En läropliktig som har slutfört den grundläggande utbildningen och som saknar tillräckliga kunskaper i finska eller svenska för att fullgöra utbildningen efter den grundläggande utbildningen, kan på samma sätt som i nuläget studera i enlighet med 5 § 1 mom. i läropliktslagen inom den grundläggande utbildningen för vuxna. En kommun kan genom eget beslut ordna grundläggande utbildning för vuxna utan särskilt tillstånd. Privata utbildningsanordnare behöver tillstånd att ordna utbildning. Antalet elever i den grundläggande utbildningen för vuxna varierar årligen, och det kan antas att det ringa antalet läropliktiga som deltagit i den ovannämnda utbildningen enligt 5 § 2 mom. i läropliktslagen ingår i det normala årliga variationsintervallet. Den grundläggande utbildningen för vuxna finansieras från momentet för förslagsanslag. Ändringen bedöms därför inte ha någon nämnvärd inverkan på den statliga ekonomin.

Förslagen om att koncentrera finansieringen av utbildning som främjar integration och språkkunskaper till en enda kanal inom statsandelen för kommunal basservice bedöms inte få ekonomiska konsekvenser för utvecklingen av informationssystemet. Det föreslås att den finansiering som för närvarande betalas till kommunerna som en del av den kalkylerade ersättningen för ordnandet av integrationsutbildning för personer som avses i 2 § 3 och 4 mom. i integrationslagen ska inkluderas i statsandelen för kommunal basservice. Ändringen av den kalkylerade ersättningen kräver också vissa ändringar i den automatiserade utbetalningsfunktionen för den kalkylerade ersättningen i Migrationsverkets ärendehanteringssystem samt i de ersättningsblanketter som administreras av Sysselsättnings-, utvecklings- och förvaltningscentret. Ändringarna medför inga kostnader.

De föreslagna ändringarna i finansieringen av integrationsutbildning och utbildning i grundläggande litteracitet kan ha positiva effekter på sysselsättningen bland invandrare och därmed på den offentliga ekonomin, om kommunerna lyckas skapa smidigare och effektivare utbildningsvägar för integrationskunderna i och med att hela utbildningsutbudet i inledningsskedet av integrationsprocessen ligger i kommunernas händer och kommunerna helt och hållet ansvarar för finansieringen. I nuläget har finansieringen av utbildning i grundläggande litteracitet inom det fria bildningsarbetet och utbildningsutbudet delvis bedömts vara otillräckliga i förhållande till behoven. Incitamenten i statsandelssystemet för kommunal basservice samt kommunernas ökade ansvar för finansieringen av arbetslöshetsförmånerna kan uppmuntra kommunerna att utveckla bättre och effektivare integrationsutbildningar och utbildningar i grundläggande litteracitet för arbetssökande integrationskunder. När det gäller allmänt stöd och inkomstrelaterad dagpenning omfattar hemkommunens finansieringsansvar även förmåner som betalas för s.k. aktiv tid. Kommunerna bidrar dessutom till finansieringen av det grundläggande utkomststödet med en andel på 50 procent, vilket också kan uppmuntra kommunerna att organisera så effektiva och smidiga utbildningar och utbildningsvägar som möjligt för integrationskunderna, eftersom en del av de arbetslösa också får grundläggande utkomststöd. De föreslagna ändringarna kan också få negativa konsekvenser för

sysselsättningen och integrationen bland invandrare, och därmed för den offentliga ekonomin, om de självstyrande kommunerna inte anvisar tillräcklig finansiering för integrationsutbildning som ordnas i form av arbetskraftsutbildning och utbildning i grundläggande litteracitet. Detta skulle göra det svårare för invandrarna att lära sig finska eller svenska samt de färdigheter som behövs i samhället och arbetslivet. Samtidigt har dessa fördelar och risker funnits sedan början av 2025 när det gäller utbildning som ordnas i form av arbetskraftsutbildning. Den föreslagna ändringen medför även fördelar och risker i anslutning till utbildning i grundläggande litteracitet och den del av integrationsutbildningen som för närvarande genomförs vid läroanstalter för fritt bildningsarbete och vars finansiering riktas direkt till huvudmännen för läroanstalterna för fritt bildningsarbete.

Förslaget om att stärka flexibla sätt att genomföra integrationsutbildningen har konsekvenser för de offentliga finanserna. I regeringens justerade rambeslut för 2025–2027 anvisas kommunerna två miljoner euro i tilläggsfinansiering för ovannämnda ändamål som en del av statsandelssystemet för kommunal basservice från början av 2027. Genom denna finansiering genomförs dessutom den skrivning från budgetförhandlingarna hösten 2025 enligt vilken heltids- eller deltidsarbete ska möjliggöras vid sidan av integrationsutbildningen. I syfte att stärka ordnandet av integrationsutbildning på svenska överförs dessutom till kommunernas statsandel 300 000 euro från moment 32.50.03 (Främjande av integration och arbetskraftsinvandring). Finansieringen av främjande av integrationsutbildning på svenska ingår i planen för de offentliga finanserna 2024–2027.

Förslaget om att införa en övre åldersgräns på 40 år i fråga om grundläggande utbildning för vuxna som stöds som frivilliga studier enligt integrationslagen leder till att både antalet studerande inom den grundläggande utbildningen för vuxna och därmed också den finansiering som behövs för den grundläggande utbildningen för vuxna minskar. Förslaget skulle minska antalet studerande inom den grundläggande utbildningen för vuxna, eftersom studier enligt integrationslagen, med stöd av arbetslöshetsförmån, ur integrationskundernas perspektiv möjliggör studier bättre än t.ex. med studiestöd. Dessa personer kommer sannolikt inte att övergå till studier inom den grundläggande utbildningen för vuxna med studiestöd när studierna inte längre stöds som frivilliga studier med arbetslöshetsförmån. Under 2021–2024 var 16–18 procent av dem som fullgjorde hela lärokursen i den grundläggande utbildningen för vuxna över 40 år⁸⁸. Av statistiken framgår inte hur stor andel av de personer med främmande språk som modersmål som deltar i den grundläggande utbildningen för vuxna som är integrationskunder och hur stor andel som är andra invandrare eller finska medborgare. Arbets- och näringsministeriet uppskattar att den föreslagna övre åldersgränsen på 40 år för inledande av frivilliga studier enligt integrationslagen inom den grundläggande utbildningen årligen gäller cirka 130 integrationskunder som genomgår inlednings- eller slutskedet samt 87–326 integrationskunder som genomgår läskunnighetsskedet. Om man antar att dessa personer skulle ha studerat två år inom den grundläggande utbildningen för vuxna och avlagt 25 kurser per år kan de besparingar som följer av den föreslagna ändringen uppskattas uppgå till 2–4,2 miljoner euro 2029⁸⁹ och 3,2–5,4 miljoner euro 2030. Finansieringen av den grundläggande utbildningen för vuxna grundar sig på prestationerna två år bakåt i tiden, vilket innebär att de besparingar

⁸⁸ Utbildningsförvaltningens statistiktjänst Vipunen. Den procentuella andelen har beräknats utifrån alla studerande, och endast en del av de studerande har studerat i form av frivilliga studier enligt integrationslagen.

⁸⁹ 25 kurser x den statliga finansieringen 2025 cirka 369 euro/avlagd kurs för studerande som fullgör hela lärokursen x 217 personer = 2 miljoner euro, 456 personer = 4,2 miljoner euro 2029.

som följer av den föreslagna ändringen uppstår fr.o.m. 2029. Uppskattningen är förknippad med vissa osäkerhetsmoment och antaganden.

De föreslagna ändringarna av de kommunala och statliga myndigheternas uppgifter enligt 5 och 7 kap. i integrationslagen kan ha små positiva effekter på de offentliga finanserna genom att de kan göra myndighetsverksamheten mer flexibel, varvid antalet funktioner som inte är ändamålsenliga kan minska.

4.2.1.2 Konsekvenser för kommunernas ekonomi

De föreslagna ändringarna i finansieringen av integrationsfrämjandet och de sparåtgärder som hänför sig till finansieringen påverkar kommunernas ekonomi, om kommunerna inte minskar de tjänster som omfattas av sparåtgärderna. Slopandet av statsandelen för sektorsövergripande samarbete och ersättningarna för beredskap för mottagande leder till att kommunernas statliga finansiering minskar med uppskattningsvis 2,9 miljoner euro 2027. I enlighet med regeringsprogrammet genomförs i samband med totalreformen av de utbildningar som främjar integration och språkkunskaper också ett sparmål på 15 miljoner euro. Besparingarna kan dock inte genomföras så att de endast gäller finansieringen av utbildningar som främjar integration och språkkunskaper, vilket innebär att en del av besparingarna görs inom den övriga finansieringen till kommunerna. För att uppnå sparmålen minskar man den kalkylerade ersättning som betalas till kommunerna med sammanlagt cirka 32 miljoner euro. Dessutom görs en tidsbegränsad minskning på 1,7 miljoner euro i den kalkylerade ersättning som betalas till kommunerna, närmare bestämt i den compensation som betalas till kommunerna⁹⁰ för 2027 och 2028. Genom den tidsbegränsade minskningen beaktas de besparingar som regeringen beslutat om med hänsyn till finansieringen av övergångsperioden inom undervisnings- och kulturministeriets förvaltningsområde. I och med de ovannämnda åtgärderna minskar finansieringen till kommunerna med sammanlagt cirka 36,6 miljoner euro 2027. Nedan beskrivs de besparingar som uppnås genom de olika ändringarna mer ingående.

Det föreslagna upphävandet av den statsandel som anges i 60 § 1 mom. 5 punkten i integrationslagen och som beviljas kommunen för ordnande av sektorsövergripande samarbete som främjar integration kan uppskattas ha begränsade konsekvenser för kommunernas ekonomi. I och med upphävandet beviljas kommunerna i framtiden inte någon statsandel för ordnande av sektorsövergripande samarbete som främjar integration, vilket kan uppskattas försvaga kommunernas ekonomi med två miljoner euro 2027.

Det föreslagna upphävandet av 64 § i integrationslagen, som gäller ersättning för beredskap för mottagande, får konsekvenser för ekonomin i de kommuner som erbjuder kommunplatser för kvotflyktingar, om kommunerna inte i fortsättningen får ersättning för kostnaderna för beredskap för mottagande, t.ex. hyreskostnader för bostäder som reserverats för kvotflyktingar och andra löpande kostnader för bostäder. En del av kommunerna har varit missnöjda med den nuvarande maximigränsen för ersättning på åtta månader och har kritiserat det faktum att kommunen själv måste stå för de löpande kostnaderna, om kvotflyktingarnas ankomst till

⁹⁰ Statsminister Petteri Orpos regering har kommit överens om besparingar i finansieringen av integrationsfrämjandet i planen för de offentliga finanserna 2025–2028. De faktiska besparingarna beräknas dock avsevärt överstiga de överenskomna besparingarna för 2027 och 2028. Den del som överstiger regeringens sparmål kompenseras kommunerna under 2027 och 2028 genom en förordning som säkerställer att nivån på den kalkylerade ersättningen höjs så att nedskärningarna i kommunernas ekonomi inte överskrider de överenskomna sparmålen.

Finland fördröjs utöver den maximala ersättningstiden. Om kommunen i framtiden inte tar emot kvotflyktingar, kommer det inte att uppstå några kostnader för beredskap eller relaterade ekonomiska konsekvenser. Om kommunen i fortsättningen tar emot kvotflyktingar, varierar de ekonomiska konsekvenserna från kommun till kommun beroende på hur många kvotflyktingar kommunen tar emot och hur beredskapen för mottagandet sköts. År 2023 var Finlands flyktingkvot 1 050 personer och åren 2024 och 2025 har kvoten varit 500 personer. I och med att flyktingkvoten har minskat har också antalet personer som omfattas av ersättningarna för beredskap för mottagande minskat avsevärt. Till exempel har kvotflyktingar inte hänvisats till alla kommuner som varit villiga att ta emot kvotflyktingar.

Det föreslagna upphävandet av ersättning för kostnader för tjänster och stödåtgärder till offer för människohandel enligt 68 § i integrationslagen bedöms ha mycket små konsekvenser för kommunernas ekonomi. Största delen av de kostnader för tjänster och stödåtgärder till offer för människohandel som det ansöks om ersättning för uppkommer i välfärdsområdena. Under de senaste åren har kommunerna främst ansökt om ersättningar inom social- och hälsovården enligt 68 § retroaktivt för tiden före välfärdsområdesreformen.

I och med förslaget får den arbetskraftsutbildning som den kommunala arbetskraftsmyndigheten ansvarar för en starkare roll, eftersom såväl ordnandet av utbildning i form av integrationsutbildning och utbildning i grundläggande litteracitet inom det fria bildningsarbetet som finansieringen av detta med en statsandel på 100 procent upphör. Kommunen får redan nu finansiering för att ordna integrationsutbildning i form av arbetskraftsutbildning. Den ordnas som en del av de statsandelar för basservice som betalas till kommunerna på basis av kriteriet om främmande språk, med undantag av den finansiering av integrationsutbildning i form av arbetskraftsutbildning för i 2 § 3 och 4 mom. i integrationslagen avsedda personer som betalas till kommunerna som en del av den kalkylerade ersättningen. Kommunerna ansvarar alltså redan nu för att ordna integrationsutbildning för integrationskunder, och de har också anvisats finansiering för detta, men en del av de integrationskunder som omfattas av dessa medel deltar i stället, eller utöver detta, i utbildning som ordnas av läroanstalter för fritt bildningsarbete. En del av integrationskunderna har också i en ålder över 40 år kunnat delta i inlednings- eller slutskedet av den grundläggande utbildningen för vuxna i form av frivilliga studier enligt integrationslagen. Huvudmännen för läroanstalter för fritt bildningsarbete har beviljats finansiering från undervisnings- och kulturministeriet, varvid utbildningen för en invandrare med en integrationsplan, dvs. en integrationskund, i praktiken har finansierats två gånger: som en del av kommunernas finansiering och som direkt finansiering till huvudmän för läroanstalter för fritt bildningsarbete. Enligt förslaget ska huvudmännen för läroanstalter för fritt bildningsarbete inte längre beviljas finansiering för att ordna integrationsutbildning och utbildning i grundläggande litteracitet. Även om detta leder till ett större antal studerande⁹¹ inom den arbetskraftsutbildning som kommunerna ansvarar för att ordna, medför detta ändå inte något behov av tilläggsfinansiering för kommunerna i fråga om andra invandrare än dem som behöver utbildning i grundläggande litteracitet, eftersom kommunerna som det beskrivits ovan redan nu för dessa personer får statsandel och kalkylerad ersättning för ordnandet av integrationsutbildning som genomförs i form av arbetskraftsutbildning. I vilken grad antalet studerande ökar i den integrationsutbildning och utbildning i grundläggande litteracitet som arbetskraftsmyndigheten ansvarar för från och med den 1 januari 2027 beror också på hur

⁹¹ Enligt arbets- och näringsministeriets bedömning kommer årligen 1 800–2 900 sådana nya integrationskunder att övergå till integrationsutbildning i form av arbetskraftsutbildning som i nuläget har hänvisats i integrationsutbildning som ordnas av läroanstalter för fritt bildningsarbete. Av dem inleder 900–2 000 utbildning 2027.

undervisnings- och kulturministeriet fördelar den finansiering för en övergångsperiod på två år som är avsedd att stödja aktörer inom det fria bildningsarbetet, dvs. totalt 2,273 miljoner euro per år till utgången av 2028. En del av den kommunala arbetskraftsmyndighetens integrationskunder kan delta i annan utbildning som främjar integration, språkkunskaper eller läskunnighet vid läroanstalter för fritt bildningsarbete och som finansieras med finansieringen för övergångsperioden. Dessutom kan en del av kunderna också delta i utbildning som främjar integration, språkkunskaper eller läskunnighet och som ordnas inom det fria bildningsarbetet men som finansieras på annat sätt än med finansieringen för övergångsperioden.

Den föreslagna ändringen, enligt vilken utbildning i grundläggande litteracitet i framtiden ska ingå i den kommunala arbetskraftsmyndighetens organiseringsansvar, förutsätter ytterligare finansiering till kommunerna, eftersom det är fråga om en ny uppgift för dem. Arbets- och näringsministeriet uppskattar att arbetskraftsmyndigheten årligen kommer att behöva tillhandahålla utbildning i grundläggande litteracitet som ordnas i form av arbetskraftsutbildning för cirka 800 nya integrationskunder med bristfällig läskunnighet⁹². Statsandelarna för kommunal basservice utökas med 3,1 miljoner euro för ordnandet av utbildning i grundläggande litteracitet, vilket motsvarar den nuvarande uppskattade statliga finansieringen av utbildning i grundläggande litteracitet, som riktar sig till huvudmännen för läroanstalterna för fritt bildningsarbete. Finansieringen fördelas till kommunerna i enlighet med kriteriet för främmande språk som en del av statsandelen för basservice. Finansieringen utökas på så sätt att av den finansiering som undervisnings- och kulturministeriet beviljar för utbildning inom ramen för integrationsplanen och som är avsedd för huvudmän för läroanstalter för fritt bildningsarbete överförs den andel till kommunerna som uppskattas ha gått till att finansiera utbildning i grundläggande litteracitet (3,1 miljoner euro). Detta innebär att ingen tilläggsfinansiering behövs i budgetpropositionen.

Förslaget om att införa en övre åldersgräns på 40 år i fråga om grundläggande utbildning för vuxna som stöds som frivilliga studier enligt integrationslagen bedöms inte få ekonomiska konsekvenser för kommunerna. Också i nuläget väljer en del av integrationskunderna att i stället för integrationsutbildning som ordnas i form av arbetskraftsutbildning delta i den grundläggande utbildningen för vuxna, som finansieras med stöd av lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet. Kommunerna ansvarar redan nu för att ordna integrationsutbildning för integrationskunder, och som det beskrivits ovan har de också anvisats finansiering för detta. Statens finansiering av den grundläggande utbildningen för vuxna är till denna del överlappande, med undantag av läskunnighetsskedet av den grundläggande utbildningen för vuxna. Även om den föreslagna åldersgränsen för stöd för frivilliga studier uppskattas leda till ett större antal studerande⁹³ inom den arbetskraftsutbildning som

⁹² Uppskattningen baserar sig på antalet uppehållstillstånd som beviljats på grund av behov av internationellt skydd samt på antalet uppehållstillstånd för makar till personer som hör till gruppen i fråga 2025. Utgående från ursprungsländernas läskunnighet har antalet analfabeter uppskattats. I bedömningen har beaktats de personer som i nuläget deltar i utbildning i grundläggande litteracitet inom det fria bildningsarbetet eller i läskunnighetsskedet inom den grundläggande utbildningen för vuxna. Eftersom personer under 40 år även i fortsättningen kan hänvisas till läskunnighetsskedet inom den grundläggande utbildningen för vuxna, är antalet personer eventuellt överskattande.

⁹³ Enligt arbets- och näringsministeriets bedömning överförs 2027 uppskattningsvis cirka 130 nya integrationskunder som fyllt 40 år att överföras från att omfattas av den grundläggande utbildningen för vuxna till att omfattas av integrationsutbildning som ordnas som arbetskraftsutbildning eller annan för kunden lämplig utbildning. Dessa integrationskunder skulle före de föreslagna ändringarna ha hänvisats till att påbörja inlednings- eller slutskedet inom den grundläggande utbildningen för vuxna.

kommunerna ansvarar för att ordna, medför detta ändå inte något behov av tilläggsfinansiering för kommunerna i fråga om andra invandrare än dem som behöver utbildning i grundläggande litteracitet, eftersom kommunerna som det beskrivits ovan redan nu för dessa personer får statsandel och kalkylerad ersättning för ordnandet av integrationsutbildning som genomförs i form av arbetskraftsutbildning. Enligt förslaget ska kommunerna också få finansiering för att ordna utbildning i grundläggande litteracitet i form av arbetskraftsutbildning.

Avvikande från den ovan beskrivna finansieringsmodellen för integrationsutbildning och utbildning i grundläggande litteracitet kvarstår finansieringen för integrationsutbildning på teckenspråk inom undervisnings- och kulturministeriets förvaltningsområde. Finansieringen, 400 000 euro per år, fördelas som statsunderstöd till sådana läroanstalter för fritt bildningsarbete som enligt sitt tillstånd att driva en läroanstalt har integrationsutbildning på teckenspråk som utbildningsuppgift, och kommunerna behöver inte ordna eller finansiera integrationsutbildning på teckenspråk.

De föreslagna ändringarna i finansieringen av integrationsutbildning och utbildning i grundläggande litteracitet får olika konsekvenser för de olika kommunerna. Undervisnings- och kulturministeriets finansiering till huvudmännen för läroanstalter för fritt bildningsarbete för ordnande av utbildning som ingår i integrationsplaner har riktats på olika sätt på olika håll i Finland beroende på i vilken utsträckning utbildningarna har genomförts uttryckligen inom det fria bildningsarbetet. En utredning om finansieringsmodellerna för utbildningar som främjar integration och språkkunskaper⁹⁴ ger vid handen att den sammanlagda faktiska mängden integrationsutbildning som genomförts i form av arbetskraftsutbildning och utbildning som ingår i integrationsplaner och som ordnas inom det fria bildningsarbetet (som indikator användes antalet studerande) inte fördelar sig jämnt i förhållande till det behov som beräknats utifrån de första integrationsplanerna. År 2023 var det sammanlagda antalet studerande inom integrationsutbildning som ordnas i form av arbetskraftsutbildning och utbildning inom det fria bildningsarbetet i verksamhetsområdet för närings-, trafik- och miljöcentralerna i Mellersta Finland, Södra Savolax, Norra Karelen, Kajanaland, Birkaland, Norra Savolax och Satakunta mindre än antalet första integrationsplaner som utarbetades i respektive område. I Österbotten var däremot antalet studerande 1,5 gånger större jämfört med antalet första integrationsplaner som utarbetades i regionen. I Österbotten och Södra Österbotten är en klart större del av utbildningen sådan utbildning som ordnas inom det fria bildningsarbetet jämfört med de övriga närings-, trafik- och miljöcentralernas verksamhetsområden. Det bör noteras att uppgifterna i utredningen gäller år 2023 och därför i fråga om arbetskraftsutbildningen inte beskriver nuläget, där ansvaret för ordnandet av arbetskraftsutbildningen ligger hos kommunernas arbetskraftsmyndigheter. Utifrån utredningen kan man dock bedöma att den föreslagna ändringen har konsekvenser för ekonomin i kommunerna särskilt i Österbotten och Södra Österbotten, eftersom en del av de integrationskunder som omfattas av dessa finansieringar deltar i integrationsutbildning och utbildning i grundläggande litteracitet inom det fria bildningsarbetet och kommunen inte själv har behövt finansiera och ordna utbildningen lika ofta som i de kommuner eller områden där det fria bildningsarbetets roll och finansiering har varit mindre.

Dessutom har en del av huvudmännen för läroanstalterna för fritt bildningsarbete tillhandahållit integrationsutbildning och utbildning i grundläggande litteracitet inte bara med den finansiering

⁹⁴ Karinen, R. m.fl. 2025. Selvitys kotoutumista ja kielitaitoa edistävien koulutusten rahoitusmalleista. https://api.hankeikkuna.fi/asiakirjat/c33a0fe5-17be-4a0b-8bdd-3545e4fb2e72/a0ae1e15-09c8-4c6c-8e1b-64600b40b49a/KIRJE_20250522101249.PDF (på finska)

som undervisnings- och kulturministeriet beviljat, utan delvis också genom egen finansiering. Enligt utredningen om finansieringsmodeller för utbildningar som främjar integration och språkkunskaper⁹⁵ stod folkhögskolorna 2023 för 18 procent av kostnaderna för den utbildning som ingår i integrationsplaner, medborgarinstitutet för 10 procent och sommaruniversitetet för 27 procent. Skillnaden mellan de faktiska kostnaderna och statsandelsfinansieringen kan bero antingen på att utbildningsanordnarna har ordnat mer utbildning än vad det har beviljats finansiering för eller på att de faktiska kostnaderna har överskridit den kalkylerade kostnad som legat till grund för statsandelen. År 2023 uppgick de faktiska kostnaderna för sådana utbildningar inom det fria bildningsarbetet som ingår i integrationsplaner och som ordnats av folkhögskolor, medborgarinstitut, sommaruniversitet och studiecentraler till 19,9 miljoner euro, då statsandelen var 16,8 miljoner euro. Detta innebär att kostnaderna för sådana utbildningar som ingick i integrationsplaner och som ordnades inom det fria bildningsarbetet var 3,1 miljoner euro högre 2023 än den statsandel som beviljats för dem. År 2024 uppgick de faktiska kostnaderna för utbildningarna till sammanlagt cirka 19 miljoner euro.⁹⁶ Enligt den föreslagna ändringen ska integrationsutbildning och utbildning i grundläggande litteracitet i framtiden ordnas som arbetskraftsutbildning, och ansvaret för att ordna dessa utbildningar ska ligga hos kommunerna. Det innebär att huvudmännen för läroanstalterna för fritt bildningsarbete inte längre riktar sin egen finansiering till att tillhandahålla integrationsutbildning och utbildning i grundläggande litteracitet, vilket kan leda till att utbildningsutbudet minskar i de kommuner och regioner där huvudmännen har tillhandahållit dessa utbildningar delvis även genom egen finansiering.

Förslaget om att överföra den finansiering av integrationsutbildningen som betalas som en del av den kalkylerade ersättningen till finansieringen av arbetskraftsservice, dvs. den statsandel som betalas till kommunerna, påverkar kommunernas ekonomi. Till statsandelen för kommunal basservice överförs 2027 uppskattningsvis 24,8 miljoner euro för finansiering av integrationsutbildning. Förslaget om att överföra den finansiering av integrationsutbildningen som betalas som en del av den kalkylerade ersättningen till statsandelsfinansieringen av arbetskraftsservice och därmed kommunal basservice kan påverka vissa kommuners villighet att bevilja kommunplatser för kvotflyktingar, utsatta personer som får internationellt skydd och personer som får tillfälligt skydd och som fått en hemkommun. Enligt riktlinjerna i reformen av arbetskraftsservicen överfördes finansieringen av den integrationsutbildning som ordnas som arbetskraftsutbildning till den kalkylerade ersättningen till kommunerna för de personer som avses i 2 § 3 och 4 mom. i integrationslagen. Syftet med den finansieringslösning som slogs fast i samband med reformen av arbetskraftsservicen har varit att trygga möjligheterna för de små och medelstora kommuner som tar emot flyktingar att ordna integrationsutbildning genast i början av invandringsprocessen, eftersom den kalkylerade ersättningen styr finansieringen direkt till den kommun till vilken flyktingen flyttar och finansieringen står till kommunens förfogande ungefär en månad efter att personen flyttat till kommunen. Finansieringen följer också med om personen flyttar från en kommun till en annan under ersättningstiden. Den föreslagna ändringen kan leda till att flyktingarna i allt högre grad flyttar och koncentrerar sig till stora städer och tillväxtcentrum, om det inte finns någon integrationsfrämjande service i mindre kommuner. Samtidigt ordnas arbetskraftsservice ofta i större sysselsättningsområden än

⁹⁵ Karinen, R. m.fl. 2025. Selvitys kotoutumista ja kielitaitoa edistävien koulutusten rahoitusmalleista. https://api.hankeikkuna.fi/asiakirjat/c33a0fe5-17be-4a0b-8bdd-3545e4fb2e72/a0ae1e15-09c8-4c6c-8e1b-64600b40b49a/KIRJE_20250522101249.PDF (på finska)

⁹⁶ Uppgifter om antalet studerande och kostnaderna inom det fria bildningsarbetet 2024, undervisnings- och kulturministeriet 12.11.2025.

i en kommun, vilket innebär att dessa tjänster också erbjuds integrationskunder i mindre kommuner.

Genom detta förslag riktas finansieringen i högre grad framför allt till större kommuner, där dock också majoriteten av invandrarna och integrationskunderna bor. Förslaget om att koncentrera all finansiering av integrationsutbildningen till en enda kanal förenklar kommunernas budgetplanering, gör finansieringen mer förutsägbar och ökar samarbetet mellan de kommuner som hör till sysselsättningsområdet, i och med att finansieringen av integrationskundernas arbetskraftsservice i sin helhet utgör en del av statsandelssystemet för kommunal basservice. Överföringen av finansieringen till statsandelssystemet för kommunal basservice innebär dessutom att det i framtiden görs indexhöjningar i finansieringen, vilket kan ha begränsade positiva konsekvenser för kommunernas ekonomi. Det finns inga motsvarande indexhöjningar i den nuvarande finansieringsmodellen som bygger på kalkylerade ersättningar.

I tabell 3 jämförs de kalkylerade ersättningar som i januari 2025 betalats från moment 32.50.30 (Statens ersättningar för främjande av integration) kommunvis, när ersättning betalas för personen under dennes första år som myndig, med den finansiering som enligt främmandespråskoefficienten betalas till kommunerna på grundval av uppgifterna för 2023. Syftet med tabellen är att ge en vägledande beskrivning av hur överföringen av finansieringen av integrationsutbildningen från arbets- och näringsministeriets moment 32.50.30 till finansministeriets moment 28.90.30 (Statsandel till kommunerna för ordnande av basservice) påverkar hur finansieringen fördelas mellan kommunerna. Tabellen visar i vilka fem kommuner finansieringen beräknas öka mest och i vilka fem kommuner den beräknas minska mest.

Tabell 3. Uppskattning av hur ändringen påverkar fördelningen av finansieringen mellan kommunerna.

Kommun	Andel av de kalkylerade ersättningarna i kategorin över 18 år, 1:a året 2025	Andel av de ersättningar som betalas utifrån främmandespråskoefficienten 2023	Skillnad (andel av den kalkylerade ersättningen – andel av främmandespråskoefficienten)
Finansieringen ökar mest			
Helsingfors	5,8 %	24,1 %	+ 18,3 %-enh.
Esbo	5,2 %	13,6 %	+ 8,4 %-enh.
Vanda	5,4 %	12,2 %	+ 6,8 %-enh.
Tammerfors	3,4 %	4,8 %	+ 1,4 %-enh.
Uleåborg	1,3 %	2,3 %	+ 0,9 %-enh.
Finansieringen minskar mest			
Jyväskylä	3,7 %	1,8 %	- 1,9 %-enh.

Kuopio	3,1 %	1,2 %	- 1,9 %-enh.
S:t Michel	2,1 %	0,5 %	- 1,6 %-enh.
Pieksämäki	1,6 %	0,1 %	- 1,5 %-enh.
Träskända	2,1 %	0,7 %	- 1,4 %-enh.

Av tabell 3 framgår att en överföring av finansieringen av integrationsutbildningen till statsandelssystemet leder till att i synnerhet huvudstadsregionens kommuner får en avsevärt större andel av anslagen för integrationsutbildning. De medelstora kommunerna hör till de största förlorarna. I de flesta kommuner bedöms effekten av överföringen av anslag bli mycket liten (ändring - 0,1 - + 0,1 procentenheter i förhållande till den totala finansieringen). I bedömningen av konsekvenserna ska det dock beaktas att majoriteten av de kalkylerade ersättningar som betalades från moment 32.50.30 i början av 2025 betalades ut för ukrainare som fick tillfälligt skydd i sin hemkommun. De som får tillfälligt skydd är betydligt mer jämnt fördelade inom landet än de personer som omfattas av momentet i allmänhet. Utan de personer som får tillfälligt skydd skulle överföringen av finansieringen ha betydligt mindre konsekvenser för fördelningen av anslag mellan kommunerna. Antalet personer som får tillfälligt skydd och som deltar i integrationsutbildning bedöms vara litet från och med 2027.

Förslaget om att koncentrera all finansiering till en enda kanal leder också till att den resultatbaserade delen av finansieringen av integrationsutbildningen ökar, i och med att finansieringen i framtiden genom statsandelen för kommunal basservice riktas till kommunerna även i fråga om den integrationsutbildning och utbildning i grundläggande litteracitet som för närvarande finansieras av undervisnings- och kulturministeriet och som betalas direkt till huvudmännen för läroanstalterna för fritt bildningsarbete. I fråga om dessa utbildningar kommer finansieringen i framtiden att riktas direkt till kommunerna, varvid incitamenten i statsandelssystemet för kommunal basservice i större utsträckning kommer att gälla utbildning som främjar integration och språkkunskaper. Finansieringsmodellen med incitament för kommunerna i fråga om arbetskraftsservice beskrivs närmare i regeringens proposition till riksdagen med förslag till lagstiftning som gäller en omorganisering av den offentliga arbetskrafts- och företagsservicen (RP 207/2022 rd). Kommunerna kan dessutom, om de så önskar, för produktionen av integrationsutbildning och utbildning i grundläggande litteracitet som ordnas i form av arbetskraftsutbildning även skapa separata resultatbaserade element, t.ex. genom resultatbaserade upphandlingar eller genom att lägga till resultatbaserade finansieringselement i de integrationsutbildningar och utbildningar i grundläggande litteracitet som kommunen själv producerar.

De föreslagna ändringarna i finansieringen av integrationsutbildning och utbildning i grundläggande litteracitet kan ha positiva effekter på sysselsättningen bland invandrare och därmed på kommunernas ekonomi, om kommunerna lyckas skapa smidigare och effektivare utbildningsvägar för integrationskunderna i och med att hela utbildningsutbudet i inledningsskedet av integrationsprocessen ligger i kommunernas händer och kommunerna ansvarar helt och hållet för finansieringen. Incitamenten i statsandelssystemet för kommunal basservice, kommunernas ökade ansvar för finansieringen av arbetslöshetsförmånerna samt kommunernas finansieringsandel på 50 procent av det grundläggande utkomststödet kan uppmuntra kommunerna att utveckla bättre och effektivare integrationsutbildningar och utbildningar i grundläggande litteracitet för arbetssökande integrationskunder. De föreslagna ändringarna kan också få negativa konsekvenser för sysselsättningen och integrationen bland

invandrare, och därmed för kommunernas ekonomi, om de självstyrande kommunerna inte anvisar tillräcklig finansiering för integrationsutbildning som ordnas i form av arbetskraftsutbildning och utbildning i grundläggande litteracitet. Detta skulle göra det svårare för invandrarna att lära sig finska eller svenska samt de färdigheter som behövs i samhället och arbetslivet. Samtidigt har dessa fördelar och risker funnits sedan början av 2025 när det gäller utbildning som ordnas i form av arbetskraftsutbildning. Den föreslagna ändringen medför även fördelar och risker i anslutning till utbildning i grundläggande litteracitet och den del av integrationsutbildningen som för närvarande genomförs vid läroanstalter för fritt bildningsarbete och vars finansiering riktas direkt till huvudmännen för läroanstalterna för fritt bildningsarbete.

Förslaget om att stärka de flexibla sätten att genomföra integrationsutbildningen har konsekvenser för kommunernas ekonomi. Enligt propositionen ska kommunerna anvisas två miljoner euro i tilläggsfinansiering som en del av statsandelssystemet för kommunal basservice. Kommunerna kan utveckla modeller för integrationsutbildning där utbildningen inte avbryts när en person får arbete eller inleder företagsverksamhet under utbildningen. I syfte att stärka ordnandet av integrationsutbildning på svenska överförs till statsandelen för kommunal basservice 300 000 euro från moment 32.50.03 (Främjande av integration och arbetskraftsinvandring), som fördelas till kommunerna på grundval av kriteriet om främmande språk. Tilläggsfinansieringen har begränsade konsekvenser för kommunernas ekonomi.

Förslaget om att integrationsplanen ska utarbetas i samband med bedömningen av invandrarens kompetens och behov av integrationstjänster bedöms ha ringa ekonomiska konsekvenser i fråga om den kalkylerade ersättning som betalas till kommunerna. Statsminister Petteri Orpos regering beslutade under ramförhandlingarna våren 2024 att sänka den kalkylerade ersättningen med 100 euro/år när det gäller kalkylerad ersättning för personer som fyllt 18 år. Statsrådets förordning om ersättning av statens medel till kommuner, välfärdsområden och hälso- och sjukvårdsmyndigheten i landskapet Åland för kostnader för främjande av integration (872/2024) innehåller närmare bestämmelser om grunderna för och utbetalningen av kalkylerad ersättning samt om t.ex. ersättningsbeloppen. Utifrån de ändringar som görs i integrationslagen ändras också statsrådets förordning, och dessutom genomförs den besparing som beslutades i ramförhandlingarna våren 2024, varav 85 euro hänförs till kommunernas kalkylerade ersättning. En effektivare process där de åtgärder som krävs enligt integrationslagen vidtas under ett och samma möte leder till en ringa besparing av kommunens personalresurser och de resurser som krävs för tolkning.

Upphävandet av 47 §, som gäller kommunens uppgift att samordna tillhandahållandet av tjänster som främjar integration, påverkar inte mer än i ringa omfattning kommunernas uppgifter och får således inga ekonomiska konsekvenser. I syfte att minska den administrativa bördan, avveckla normer och förtydliga och förenkla lagstiftningen föreslås det att kommunernas uppgift enligt 47 § upphävs och att samordningen i fortsättningen främjas som en del av kommunens övriga lagstadgade uppgifter. Den föreslagna ändringen av 60 § 1 mom. 4 punkten, som gäller beviljande av statsandel för främjande av integrationen av personer som får stöd för hemvård av barn, har inga ekonomiska konsekvenser för kommunerna. Trots att användningsändamålet utvidgas kommer kommunerna att beviljas finansiering enligt samma kriterier som tidigare, dvs. på grundval av kriteriet för främmande språk. Dessutom föreslås inte heller några ändringar av beloppet av den finansiering som ska beviljas.

4.2.1.3 Konsekvenser för välfärdsområdenas ekonomi

Förslaget om att integrationsplanen ska utarbetas i samband med bedömningen av invandrarens kompetens och behov av integrationstjänster bedöms få begränsade ekonomiska konsekvenser

i fråga om den kalkylerade ersättning som betalas till välfärdsområdena. Statsminister Petteri Orpos regering beslutade under ramförhandlingarna våren 2024 att sänka den kalkylerade ersättningen med 100 euro/år när det gäller kalkylerad ersättning för personer som fyllt 18 år. Statsrådets förordning om ersättning av statens medel till kommuner, välfärdsområden och hälso- och sjukvårdsmyndigheten i landskapet Åland för kostnader för främjande av integration innehåller närmare bestämmelser om grunderna för och utbetalningen av kalkylerad ersättning samt om t.ex. ersättningsbeloppen. Utifrån de ändringar som görs i integrationslagen ändras också statsrådets förordning, och dessutom genomförs den besparing som beslutades i ramförhandlingarna våren 2024, varav 15 euro hänförs till välfärdsområdenas kalkylerade ersättning. En effektivare process där de åtgärder som krävs enligt integrationslagen vidtas under ett och samma möte leder till en obetydlig besparing av välfärdsområdets personalresurser och de resurser som krävs för tolkning, när det gäller möten i vilka välfärdsområdet måste delta på grund av integrationskundens sektorsövergripande servicebehov. För att uppnå de fastslagna sparmålen i fråga om finansieringen av integrationsfrämjande minskas dessutom den kalkylerade ersättning som betalas till välfärdsområdena med sammanlagt cirka 2,8 miljoner euro. Fördelningen av dessa permanenta nedskärningar mellan välfärdsområdena bedöms i tabell 4. I kalkylen tar man hänsyn till fördelningen av kalkylerade ersättningar mellan välfärdsområdena år 2025, och 2025 års fördelning ställs i proportion till besparingarna på 2027 års nivå. De permanenta nedskärningarna uppskattas uppgå till sammanlagt cirka 3,1 miljoner euro. Detta belopp och hur det fördelas kan dock förändras avsevärt från vad som uppskattats, eftersom det är kopplat till antalet personer som omfattas av kalkylerade ersättningar och deras fördelning mellan välfärdsområdena.

Tabell 4. Uppskattning av hur minskningen av den kalkylerade ersättningen fördelar sig mellan välfärdsområdena på 2027 års nivå.

Välfärdsområde	Andel av kalkylerade ersättningar 2025	Uppskattning av i vilken mån besparingarna påverkar de kalkylerade ersättningarna 2027
Östra Nylands välfärdsområde	1,7 %	52 000
Mellersta Nylands välfärdsområde	4,2 %	129 000
Västra Nylands välfärdsområde	8,6 %	266 000
Vanda och Kervo välfärdsområde	7,3 %	226 000
Egentliga Finlands välfärdsområde	12,3 %	381 000
Satakunta välfärdsområde	3,3 %	104 000
Egentliga Tavastlands välfärdsområde	3,8 %	118 000

Birkalands välfärdsområde	6,1 %	189 000
Päijänne-Tavastlands välfärdsområde	3,7 %	114 000
Kymmenedalens välfärdsområde	3,0 %	95 000
Södra Karelens välfärdsområde	2,0 %	62 000
Södra Savolax välfärdsområde	3,7 %	116 000
Norra Savolax välfärdsområde	4,8 %	148 000
Norra Karelens välfärdsområde	3,0 %	93 000
Mellersta Finlands välfärdsområde	6,0 %	187 000
Södra Österbottens välfärdsområde	3,6 %	112 000
Österbottens välfärdsområde	4,9 %	151 000
Mellersta Österbottens välfärdsområde	1,1 %	34 000
Norra Österbottens välfärdsområde	3,5 %	110 000
Kajanalands välfärdsområde	1,7 %	53 000
Lapplands välfärdsområde	3,1 %	97 000
Helsingfors stad	8,4 %	260 000
Hälso- och sjukvårdsmyndigheten i landskapet Åland	0,2 %	6 000

I den kalkylerade ersättning som betalas till välfärdsområdena görs dessutom en tidsbegränsad minskning på 0,573 miljoner euro för 2027 och 2028. Genom den tidsbegränsade minskningen genomförs de besparingar som regeringen beslutat om med hänsyn till finansieringen av övergångsperioden inom undervisnings- och kulturministeriets förvaltningsområde. Nivån på den kalkylerade ersättning som betalas till välfärdsområdena i förhållande till 9 § i lagen om finansiering av välfärdsområdena (617/2021) bedöms i samband med beredningen av förordningen.

De föreslagna ändringarna har begränsade positiva effekter på välfärdsområdenas ekonomi i och med att det administrativa arbetet minskar. Förslaget om att slopa ersättningen av kostnaderna för kompletterande utkomststöd och förebyggande utkomststöd och ersättningen av kostnaderna för tjänster och stödåtgärder till offer för människohandel påverkar inte välfärdsområdenas ekonomi, eftersom finansieringen enligt integrationslagen, uppskattningsvis 2,9 miljoner euro 2027, överförs till den allmänna finansieringen av välfärdsområdena. Finansieringen riktas till välfärdsområdena på grundval av servicebehovet inom socialvården och hälso- och sjukvården.

Det årliga ersättningsbeloppet för utkomststöd har varierat från 1,3 miljoner euro till 5,7 miljoner euro. Ersättningstiden för kompletterande och förebyggande utkomststöd förkortades från tre till ett år fr.o.m. 2025.

Det årliga beloppet av ersättning för kostnader för tjänster och stödåtgärder till offer för människohandel har under 2023–2025 varierat mellan 260 000 euro och 930 000 euro, vilket med tanke på den övergripande finansieringen av välfärdsområdena kan anses vara en obetydlig summa i förhållande till det administrativa arbetet. Ersättningsbeloppen har varierat mellan de olika välfärdsområdena. Största delen av ersättningarna av kostnader för tjänster och stödåtgärder för offer för människohandel under 2023–2025 betalades till social-, hälsovårds- och räddningssektorn i Helsingfors stad, Västra Nylands välfärdsområde, Vanda och Kervo välfärdsområde samt Birkalands välfärdsområde, för vilka förslaget om att slopa ersättningen enligt 68 § i integrationslagen leder till de största ekonomiska konsekvenserna. Alla välfärdsområden har inte ansökt om ersättning för kostnader enligt 68 §, eftersom alla områden inte har kunder inom hjälpsystemet för offer för människohandel eller inte har haft integrationskunder med särskilda servicebehov på grund av utsatt ställning. Inom välfärdsområdena har inga särskilda tjänster ordnats med ersättningar enligt integrationslagen. Välfärdsområdena är inte heller skyldiga enligt integrationslagen att ordna särskilda tjänster. Offer för människohandel tillhandahålls tjänster som en del av de övriga tjänsterna inom social- och hälsovården, för vilka välfärdsområdet får statlig finansiering med allmän täckning på grundval av bl.a. befolkningens behov av service.

Förslaget om att upphäva 49 och 50 § i integrationslagen, dvs. huvudsakligen de informativa paragraferna om välfärdsområdenas uppgifter, kan få begränsade ekonomiska konsekvenser för integrationsfrämjandet i välfärdsområdena. Dessutom kan förslaget om att genomgående förtydliga målen enligt integrationslagen ha obetydliga konsekvenser för skötseln av uppgifter som främjar integrationen inom välfärdsområdena och därmed för välfärdsområdenas ekonomi.

4.2.1.4 Konsekvenser för de åländska myndigheternas ekonomi

Enligt 18 § i självstyrelselagen för Åland (1144/1991) har landskapet lagstiftningsbehörighet i fråga om landskapsregeringen och under denna lydande myndigheter och inrättningar, kommunernas förvaltning, kommunernas tjänsteinnehavare, främjande av sysselsättningen, hälso- och sjukvård (med vissa undantag), socialvård, undervisning, kultur, idrott, ungdomsarbete samt övriga angelägenheter som enligt grundsatserna i självstyrelselagen ska hänföras till landskapets lagstiftningsbehörighet. Också främjande av integration hör till Ålands lagstiftningsbehörighet och landskapet har också sin egen landskapslag (2012:74) om främjande av integration. Ålands integrationslag gäller personer som flyttat till Åland och som har ett giltigt uppehållstillstånd i Finland enligt utlänningslagen eller vars uppehållsrätt har registrerats eller för vilka ett uppehållskort enligt utlänningslagen har beviljats. I Ålands integrationslag föreskrivs det emellertid inte särskilt till exempel om erhållande av ersättningar, utan ersättningar enligt integrationslagen betalas också till kommunerna i landskapet Åland. Enligt

27 § i självstyrelselagen för Åland har riket lagstiftningsbehörighet bland annat i fråga om förmynderskap, familjeförhållanden och barns rättsliga ställning.

Inrättandet av välfärdsområden och lagen om välfärdsområdenas finansiering gäller inte landskapet Åland, men i landskapet Åland ordnar Ålands hälso- och sjukvård landskapets hälso- och sjukvårdstjänster. I landskapet Åland fördelas den kalkylerade ersättningen mellan kommunerna på Åland och Ålands hälso- och sjukvårdsmyndighet. För socialservicen på Åland svarar Kommunernas socialtjänst k.f. och därför betalas socialvårdens andel som en del av den kalkylerade ersättningen till kommunerna i landskapet Åland.

Det föreslagna upphävandet av 63, 64 och 68 § påverkar myndigheternas ekonomi i landskapet Åland i mycket ringa grad. Ersättningsbeloppen har i fråga om kommunerna i landskapet Åland och hälso- och sjukvårdsmyndigheten i landskapet Åland varit små eller obefintliga. De ersättningar enligt 63, 64 och 68 § i integrationslagen som betalas till kommunerna i landskapet Åland och till hälso- och sjukvårdsmyndigheten i landskapet Åland beskrivs närmare i 2 kap. Eftersom ersättningen för kostnader enligt 68 §, dvs. kostnader för tjänster och stödåtgärder till offer för människohandel, avskaffas separat och det till välfärdsområdena överförs allmän finansiering för att täcka dessa, ska det säkerställas att motsvarande finansiering också överförs till de kommuner som hör till landskapet Åland och till hälso- och sjukvårdsmyndigheten i landskapet Åland. Eftersom det i landskapet Åland inte finns någon motsvarande icke-öronmärkt finansiering som i välfärdsområdena, beviljas Åland finansiering som en del av den kalkylerade ersättning som det föreskrivs om i 61 och 62 §. Bestämmelser om den kalkylerade specialersättning som betalas för kostnader som orsakas av åtgärder och tjänster som tillhandahålls offer för människohandel på grund av de specialbehov som följer av deras ställning som offer finns i 65 § 3 och 4 mom. i integrationslagen. För att uppnå de fastslagna sparmålen i fråga om finansieringen av integrationsfrämjande minskas dessutom den kalkylerade ersättning som betalas till myndigheterna i landskapet Åland med sammanlagt cirka 350 000 euro, vilket har begränsade ekonomiska konsekvenser för myndigheterna i fråga.

Den föreslagna övergångsbestämmelsen, som gör det möjligt att ansöka om ersättning för kostnader som uppkommit med stöd av 63, 64 och 68 § i integrationslagen, har en obetydlig positiv effekt i fråga om aktörerna i landskapet Åland. Övergångsbestämmelsen ger kommuner som hör till landskapet Åland och hälso- och sjukvårdsmyndigheten i landskapet Åland skälig tid att ansöka om ersättning för kostnader som har uppkommit före utgången av 2026 med stöd av 63, 64 och 68 §. Det är fråga om ersättningar som eventuellt ännu inte har sökts för åren 2025–2026.

Förslaget om att integrationsplanen ska utarbetas i samband med bedömningen av invandrarens kompetens och behov av integrationstjänster bedöms ha ringa ekonomiska konsekvenser i fråga om den kalkylerade ersättning som betalas till kommunerna i landskapet Åland och till hälso- och sjukvårdsmyndigheten i landskapet Åland. Statsminister Petteri Orpos regering beslutade under ramförhandlingarna våren 2024 att sänka den kalkylerade ersättningen med 100 euro/år när det gäller kalkylerad ersättning för personer som fyllt 18 år. Statsrådets förordning om ersättning av statens medel till kommuner, välfärdsområden och hälso- och sjukvårdsmyndigheten i landskapet Åland för kostnader för främjande av integration innehåller närmare bestämmelser om grunderna för och utbetalningen av kalkylerad ersättning samt om t.ex. ersättningsbeloppen. Utifrån de ändringar som görs i integrationslagen ändras också statsrådets förordning, och dessutom genomförs den besparing som slogs fast i samband med ramförhandlingarna våren 2024, varav 93 euro hänförs till den kalkylerade ersättningen till kommunerna i landskapet Åland och 7 euro till den kalkylerade ersättningen till hälso- och sjukvårdsmyndigheten i landskapet Åland. En effektivare process där de åtgärder som krävs

enligt integrationslagen vidtas under ett och samma möte leder till en obetydlig besparing av personalresurser och de resurser som krävs för tolkning.

Enligt det lagförslag som gäller integrationslagen upphävs 60 § 1 mom. 5 punkten i lagen, vilket innebär att kommunerna inte längre beviljas statsandel för sektorsövergripande samarbete som främjar integration. Motsvarande finansiering har betalats till kommunerna i landskapet Åland i form av kalkylerad ersättning för särskilda kostnader, om en kommun i landskapet Åland har ordnat motsvarande tjänster i landskapet. Bestämmelser om ersättningsbeloppen finns i 3 § i statsrådets förordning om ersättning av statens medel till kommuner, välfärdsområden och hälso- och sjukvårdsmyndigheten i landskapet Åland för kostnader för främjande av integration. I 3 § 1 mom. i den förordningen konstateras det att av statens medel betalas kalkylerad ersättning till kommuner som hör till landskapet Åland för kostnader som föranleds av ordnande av verksamhet enligt 65 § 3 mom. i lagen om främjande av integration. Enligt 3 § 1 mom. 5 punkten betalas ersättning för sektorsövergripande samarbete för främjande av integration enligt 25 § i landskapslagen om främjande av integration 560 euro per person. Ersättning för kostnader enligt integrationslagen betalas för motsvarande uppgifter både till Fastlandsfinlands kommuner och till kommuner som hör till landskapet Åland. Eftersom ovannämnda bestämmelse i integrationslagen och den finansiering som denna gäller upphävs får kommunerna i landskapet Åland i fortsättningen inte heller ersättning som en del av den kalkylerade ersättningen för särskilda kostnader, vilket ska beaktas vid beredningen av statsrådets förordning.

Det bör noteras att förslaget om att den finansiering av integrationsutbildningen som betalas som en del av den kalkylerade ersättningen ska överföras till statsandelen för kommunal basservice inte inverkar på ordnandet av integrationsutbildning i landskapet Åland. För ordnandet av arbetskraftsservice på Åland svarar landskapsmyndigheten och för finansieringen svarar landskapsregeringen. Finansieringen av integrationsutbildning som ordnas som arbetskraftsutbildning har i Fastlandsfinland anvisats kommunerna som en del av statsandelen för kommunal basservice, med undantag av den finansiering av integrationsutbildning som betalas som en del av den kalkylerade ersättningen till andra kommuner än kommunerna i landskapet Åland.

Det föreslås att ordnande av utbildning i grundläggande litteracitet ska bli en ny uppgift för kommunerna, och att denna utbildning ska ordnas i form av arbetskraftsutbildning. Detta förslag har inga konsekvenser för myndigheterna i landskapet Åland, eftersom landskapsmyndigheten ansvarar för ordnandet av arbetskraftsservice på Åland och landskapsregeringen ansvarar för finansieringen.

4.2.1.5 Ekonomiska konsekvenser för anordnare av utbildningar som främjar integration och språkkunskaper

De ändringar som föreslås i finansieringen av utbildningar som främjar integration och språkkunskaper har ekonomiska konsekvenser för dem som ordnar utbildningar som främjar integration och språkkunskaper. Kommunerna ansvarar redan nu för att ordna integrationsutbildning för integrationskunder, och de har också anvisats finansiering för detta, men en del av de integrationskunder som omfattas av dessa medel deltar i integrationsutbildning och utbildning i grundläggande litteracitet som ordnas inom det fria bildningsarbetet, där fastställda prestationer finansieras med en statsandel på 100 procent. Den finansiering som anvisats huvudmännen för läroanstalter för fritt bildningsarbete har varierat årligen. Huvudmännen för läroanstalter för fritt bildningsarbete har anvisats finansiering för ordnande av integrationsutbildning och utbildning i grundläggande litteracitet med en statsandel på 100 procent till ett belopp på 15,83 miljoner euro 2025 och 12,3 miljoner euro 2026. Anslagsnivån för 2027 skulle ha varit 10,427 miljoner euro utan de föreslagna ändringarna eller

sparåtgärderna. Dessutom har fem miljoner euro av anslagen för det fria bildningsarbetet anvisats som statsunderstöd för att ta fram en handlingsmodell som förbättrar förutsättningarna för sysselsättning bland kvinnor med invandrabakgrund. År 2025 beviljades detta anslag på fem miljoner euro i praktiken i form av studiesedelsbidrag för fritt bildningsarbete till läroanstaltens huvudmän för ordnande av sysselsättningsfrämjande språkutbildning för invandrarkvinnor som överskridit integrationstiden. Enligt förslaget ska den statsandelsfinansiering av integrationsutbildning och utbildning i grundläggande litteracitet som beviljats huvudmännen för läroanstalter för fritt bildningsarbete avskaffas. Dessutom föreslås det att den kommunala Arbetskraftsmyndigheten ges i uppdrag att ordna utbildning i grundläggande litteracitet i form av Arbetskraftsutbildning för integrationskunder, vilket innebär att huvudmännen för läroanstalter för fritt bildningsarbete inte längre ansvarar för genomförandet av denna utbildning och därmed inte heller beviljas finansiering för det. Från undervisnings- och kulturministeriets förvaltningsområde beviljas emellertid fortsättningsvis till läroanstalter för fritt bildningsarbete ett statsunderstöd för språkutbildning för invandrarkvinnor som överskridit integrationstiden (5 miljoner euro/år).

Avskaffandet av undervisnings- och kulturministeriets statsandelsfinansiering på 100 procent påverkar huvudmännen för läroanstalterna för fritt bildningsarbete och läroanstaltens ekonomi på olika sätt. Statsandelsfinansieringen på 100 procent för utbildning som ingår i en integrationsplan, dvs. integrationsutbildning och utbildning i grundläggande litteracitet, utgjorde 2023 totalt 20 procent av finansieringen av utbildningen inom det fria bildningsarbetet vid folkhögskolor, medan motsvarande andel var 10 procent vid sommaruniversiteten, 4 procent vid medborgarinstituten och 2 procent vid studiecentralerna. Vid sju läroanstalter för fritt bildningsarbete går mer än 50 procent av finansieringen av fritt bildningsarbete till integrationsutbildning. I synnerhet vid dessa läroanstalter blir de ekonomiska konsekvenserna av propositionen omfattande för läroanstalterna och deras huvudmän. Propositionen bedöms ha ekonomiska konsekvenser särskilt för de folkhögskolor som drivs av föreningar och stiftelser. Av läroanstalterna för fritt bildningsarbete har folkhögskolorna genomfört klart flest sådana integrationsutbildningar och utbildningar i grundläggande litteracitet som ingår i en integrationsplan, och 2025 betalades till folkhögskolornas huvudmän 12,2 miljoner euro med en statsandel på 100 procent för ordnandet av dessa utbildningar. Folkhögskolor, liksom andra läroanstalter för fritt bildningsarbete, kan i fortsättningen delta i konkurrensutsättningar av integrationsutbildning och utbildning i grundläggande litteracitet som ordnas av Arbetskraftsmyndigheten i form av Arbetskraftsutbildning, om Arbetskraftsmyndigheten beslutar att genomföra utbildningen genom upphandlingsförfarande. Det bör också noteras att det i flera regioner/kommuner kan vara fråga om upphandlingar som understiger tröskelvärdet enligt upphandlingslagen. Vid upphandling av Arbetskraftsservice är det nationella tröskelvärdet 400 000 euro. Om Arbetskraftsmyndigheten beslutar att ordna utbildningen vid kommunens egna läroanstalter, kan integrationsutbildningen genomföras t.ex. vid kommunägda läroanstalter för fritt bildningsarbete. Det finns 150 kommunägda medborgarinstitut. Av folkhögskolornas huvudmän är sex samkommuner och tre kommuner. Finansieringen av integrationsutbildning och utbildning i grundläggande litteracitet inom det fria bildningsarbetet beviljas årligen som en del av besluten om finansiering av fritt bildningsarbete. Enligt förslaget beviljas således i finansieringsbeslutet för 2027 inte längre någon finansiering för integrationsutbildning inom det fria bildningsarbetet. En del av huvudmännen för läroanstalterna för fritt bildningsarbete har tillhandahållit integrationsutbildning och utbildning i grundläggande litteracitet inte bara med den finansiering som undervisnings- och kulturministeriet beviljat, utan delvis också genom egen finansiering. Enligt utredningen om finansieringsmodeller för utbildningar som främjar

integration och språkkunskaper⁹⁷ var kostnaderna för sådana utbildningar som ingick i en integrationsplan och som ordnades inom det fria bildningsarbetet 3,1 miljoner euro högre 2023 än den statsandel som beviljats för dem. Den föreslagna ändringen leder till att huvudmännen för läroanstalterna för fritt bildningsarbete inte längre riktar egen finansiering till att tillhandahålla integrationsutbildning och utbildning i grundläggande litteracitet. Huvudmännen för läroanstalterna för fritt bildningsarbete kan fortsätta att med annan finansiering av det fria bildningsarbetet och med egen finansiering tillhandahålla annan utbildning, såsom olika mer flexibla utbildningar i finska och svenska med varierande intensitet samt kurser som främjar läs- och skrivkunskaper och andra integrationsfärdigheter, t.ex. för invandrare som står utanför arbetskraften, invandrare som kommit in i arbetslivet och invandrare som har överskridit den s.k. integrationstiden.

Avvikande från den ovan beskrivna finansieringsmodellen för integrationsutbildning och utbildning i grundläggande litteracitet kvarstår finansieringen för integrationsutbildning på teckenspråk inom undervisnings- och kulturministeriets förvaltningsområde. Finansieringen uppgår till 400 000 euro per år, vilket motsvarar den statsandel som 2025 använts till integrationsutbildning på teckenspråk, och fördelas som statsunderstöd till sådana läroanstalter för fritt bildningsarbete som enligt sitt tillstånd att driva en läroanstalt har integrationsutbildning på teckenspråk som utbildningsuppgift.

Enligt förslaget ska den kommunala arbetskraftsmyndigheten alltså kunna välja hur integrationsutbildningen och utbildningen i grundläggande litteracitet produceras. Valet av produktionssätt påverkar de olika utbildningsanordnarnas verksamhet och ekonomi. Om kommunen beslutar att genomföra utbildningen som kommunens egen produktion, riktas finansieringen till de läroanstalter som kommunen äger. Kommunägda läroanstalter kan vara t.ex. medborgarinstitut, vuxengymnasier och yrkesläroanstalter. Om kommunen beslutar sig för att skaffa utbildning genom köpta tjänster, dvs. genom konkurrensutsättning, riktas finansieringen till de vinnande utbildningsanordnarna, dvs. tjänsteproducenterna. I en enkät om arbetskraftsservicen som arbets- och näringsministeriet och utvecklings- och förvaltningscentret genomförde bland sysselsättningsområdena våren 2025 uppgav 80 procent av respondenterna att de genomför integrationsutbildning som ordnas i form av arbetskraftsutbildning som köpta tjänster. Enligt enkäten köps integrationsutbildningarna nästan undantagslöst av utomstående tjänsteleverantörer, oberoende av sysselsättningsområdets storlek. Siffrorna visar också att andelen ökar ju större arbetskraften är. Man kan förutse att den föreslagna ändringen får positiva ekonomiska effekter för de externa serviceproducenternas ekonomi om kommunerna genomför fler integrationsutbildningar än i nuläget och dessutom, i form av ny arbetskraftsservice, utbildning i grundläggande litteracitet som en köpt tjänst.

Det föreslås att ordnandet av integrationsfrämjande utbildning på svenska och verksamhetsfinansieringen av det fria bildningsarbetet tryggas genom en tidsbegränsad överföring av 1,3 miljoner euro till undervisnings- och kulturministeriets moment, att ordnandet av utbildning i finska eller annan finskspråkig utbildning inom det fria bildningsarbetet tryggas genom en tidsbegränsad överföring av 573 000 euro till undervisnings- och kulturministeriets moment samt att den roll som aktörerna inom det fria bildningsarbetet har tryggas genom en tidsbegränsad överföring av 400 000 euro i finansiering till centralorganisationerna för det fria bildningsarbetet. Dessa tre förslag bidrar till att stärka den förmåga och de möjligheter som

⁹⁷ Karinen, R. m.fl. 2025. Selvitys kotoutumista ja kielitaitoa edistävien koulutusten rahoitusmalleista. https://api.hankeikkuna.fi/asiakirjat/c33a0fe5-17be-4a0b-8bdd-3545e4fb2e72/a0ae1e15-09c8-4c6c-8e1b-64600b40b49a/KIRJE_20250522101249.PDF (på finska)

aktörerna inom det fria bildningsarbetet har att delta i genomförandet av integrationsutbildning och utbildning i grundläggande litteracitet i en modell där ansvaret för att ordna dessa utbildningar ligger hos Arbetskraftsmyndigheten. De tidsbegränsade finansieringarna ska finnas på undervisnings- och kulturministeriets moment för fritt bildningsarbete i två år från det att reformen träder i kraft, dvs. fram till utgången av 2028.

Även förslaget om att stärka flexibla sätt att genomföra integrationsutbildning har konsekvenser för utbildningsanordnarnas verksamhet och ekonomi. Enligt propositionen ska kommunerna från början av 2027 anvisas 2 miljoner euro i tilläggsfinansiering som en del av statsandelssystemet för kommunal basservice. Kommunerna kan utveckla modeller för integrationsutbildning där integrationsutbildningen inte avbryts när en person får arbete eller inleder företagsverksamhet under integrationsutbildningen. Kommunerna kan på det sätt som beskrivs ovan välja hur dessa utbildningsmodeller ska utvecklas och genomföras och av vem. Konsekvenserna för olika utbildningsanordnare motsvarar de konsekvenser som beskrivs ovan.

Det har framförts kritik mot integrationsutbildning som genomförs i form av köpta tjänster. Kritikerna menar att det inte är möjligt att utveckla utbildningen på lång sikt och genomföra den på ett högklassigt sätt, eftersom upphandlingsperioderna är korta och det inte går att förutse och planera verksamheten. Huruvida denna risk realiserar beror på vilket produktionssätt de självstyrande kommunerna väljer och, om de väljer lösningen med köpta tjänster, hur detaljerna och avtalsvillkoren för varje upphandling utformas. Den upphandlande enheten kan säkerställa utbildningens kvalitet och utvecklingens långsiktighet bl.a. genom att utföra marknadsundersökningar och marknadsdialoger, ställa höga minimikrav och kvalitetskriterier för upphandlingen, genomföra uppföljning och övervakning under avtalsperioden samt överväga hur lång avtalsperioden lämpligen bör vara. Eftersom upphandlingar av Arbetskraftsservice hör till upphandlingar av social- och hälsovårdstjänster samt andra särskilda tjänster enligt bilaga E till lagen om offentlig upphandling och koncession (1397/2016), ska den upphandlande enheten särskilt beakta serviceanvändarnas behov vid upphandlingen (lagen om offentlig upphandling och koncession, 108 §). Det bör också noteras att de självstyrande kommunerna redan från början av 2025 genom reformen av Arbetskraftsservicen har kunnat besluta om hur Arbetskraftsutbildning ska produceras. Genom den föreslagna ändringen kan de alternativa produktionssätten även anses omfatta utbildning i grundläggande litteracitet och den del av integrationsutbildningen som för närvarande genomförs vid läroanstalter för fritt bildningsarbete och vars finansiering riktas direkt till huvudmännen för läroanstalterna för fritt bildningsarbete.

Förslaget kan påverka ekonomin för de utbildningsanordnare som ordnar grundläggande utbildning för vuxna. Enligt förslaget ska det i fråga om grundläggande utbildning för vuxna som stöds som frivilliga studier enligt integrationslagen fastställas en övre åldersgräns på 40 år för deltagarna. Arbetskraftsmyndigheten kan av grundad anledning avvika från denna åldersgräns i fråga om en äldre integrationskund. Förslaget skulle minska antalet studerande inom den grundläggande utbildningen för vuxna, eftersom studier enligt integrationslagen, med stöd av arbetslöshetsförmån, ur många integrationskunders perspektiv är bättre möjliga än studier med t.ex. studiestöd. Dessa personer kommer sannolikt inte att övergå till studier inom den grundläggande utbildningen för vuxna med studiestöd när studierna inte längre stöds som frivilliga studier med arbetslöshetsförmån. Ett mindre antal studerande leder också till att utbildningsanordnarna får mindre finansiering. Under 2021–2024 var 16–18 procent av dem

som fullgjorde hela lärokursen i den grundläggande utbildningen för vuxna över 40 år⁹⁸. En del folkhögskolor ordnar grundläggande utbildning för vuxna, och de ekonomiska konsekvenserna av de ändringar som föreslås i beviljandet av stöd för grundläggande utbildning för vuxna som fullgörs som frivilliga studier enligt integrationslagen kan därför delvis beröra samma aktörer som de konsekvenser som följer av ändringarna i finansieringen och ordnandet av integrationsutbildningen.

En annan detalj som i ringa grad kan påverka ekonomin för de utbildningsanordnare som ordnar grundläggande utbildning för vuxna är det att förslaget om att avskaffa ordnandet och finansieringen av integrationsutbildning vid läroanstalter för fritt bildningsarbete leder till att också den utbildning som tillhandahållits vid folkhögskolorna och som avses i 5 § 2 mom. i läropliktslagen upphör. Av informationsresursen Koski framgår att på statistikdagen den 20 september 2025 deltog 25 läropliktiga studerande i denna utbildning. En läropliktig som har slutfört den grundläggande utbildningen och som saknar tillräckliga kunskaper i finska eller svenska för att fullgöra utbildningen efter den grundläggande utbildningen, kan på samma sätt som i nuläget studera i enlighet med 5 § 1 mom. i läropliktslagen inom den grundläggande utbildningen för vuxna. En kommun kan genom eget beslut ordna grundläggande utbildning för vuxna utan särskilt tillstånd. Privata utbildningsanordnare behöver tillstånd att ordna utbildning. Antalet elever i den grundläggande utbildningen för vuxna varierar årligen, och det kan antas att det ringa antalet läropliktiga som deltagit i den ovannämnda utbildningen enligt 5 § 2 mom. i läropliktslagen ingår i det normala årliga variationsintervallet. Den grundläggande utbildningen för vuxna finansieras från momentet för förslagsanslag. Ändringen bedöms därför inte ha någon nämnvärd inverkan på ekonomin för de utbildningsanordnare som ordnar grundläggande utbildning för vuxna.

4.2.2 Konsekvenser för myndigheterna

4.2.2.1 Konsekvenser för kommunerna

Förslaget om att genomgående förtydliga målen enligt integrationslagen kan påverka skötseln av uppgifter som främjar integrationen inom kommunerna. Tydligare mål kan bidra till att förenhetliga kommunernas verksamhetssätt när det gäller att ordna och genomföra tjänster som främjar integration samt effektivisera kundarbetet.

Förslaget om att föreskriva om skyldigheten att integrera sig och att genomgående i integrationslagen betona invandrarens eget ansvar och skyldigheter i anslutning till sin integration kan minska behovet av kommunala integrationsfrämjande tjänster, om invandrarna börjar ta egna initiativ i högre grad. När invandrarnas eget ansvar och skyldighet ökar krävs det ett nytt arbetssätt av dem som arbetar med vägledning där tonvikten ligger på att hjälpa kunden att komma igång och uppmuntra kunden att själv organisera sina ärenden och använda tjänster. De som arbetar inom kommunens och arbetskraftsmyndighetens integrationsfrämjande tjänster ska fr.o.m. det första mötet kunna kommunicera att kunden förväntas bli mer självständig, visa initiativ och ta ansvar för sin egen situation. Syftet med integrationstjänsterna är att hjälpa invandrarna att komma in i samhället i stället för att erbjuda dem ett permanent stöd. Ansatsen att genomgående betona invandrarnas skyldighet och eget ansvar i integrationslagen främjar och påskyndar integrationen, om de som arbetar med vägledningssuppgifter lyckas kommunicera

⁹⁸ Utbildningsförvaltningens statistiktjänst Vipunen. Den procentuella andelen har beräknats utifrån alla studerande, och endast en del av de studerande har studerat i form av frivilliga studier enligt integrationslagen.

till alla kunder att målet med integrationen är att snabbt få arbete och att lära sig språket och hur samhället fungerar.

De förslag till ändring av integrationslagen som syftar till att genomföra de sparåtgärder som regeringen beslutat om kan bedömas ha konsekvenser för kommunernas uppgifter inom integrationsfrämjandet. För att uppnå sparmålen strävar man efter att i första hand minska kommunernas integrationsrelaterade skyldigheter på ett sätt som inte försvagar språkutbildningen, tjänsterna inom småbarnspedagogik eller undervisning eller de sysselsättningsfrämjande tjänsterna. Genom propositionen slopas vissa ersättningar som enligt den gällande integrationslagen ska betalas till kommunerna. Slopandet av ersättningarna enligt integrationslagen minskar kommunernas administrativa uppgifter i anslutning till dem, eftersom byråkratin minskar och resursutnyttjandet effektiviseras.

Det föreslagna slopandet av den statsandel som anges i 60 § 1 mom. 5 punkten i integrationslagen och som beviljas kommunen för ordnande av sektorsövergripande samarbete som främjar integration kan åtminstone i ringa grad påverka hur man inom kommunerna fortsätter att utveckla och ordna sektorsövergripande samarbete och t.ex. verksamhet i form av kompetenscentrum. Samtidigt kan reformen av arbetskraftsservicen, som trädde i kraft i början av 2025, ha minskat behovet av verksamhet i form av kompetenscentrum, eftersom kommunerna förutom för kompetensutvecklingstjänster även ansvarar för sysselsättnings- och integrationsfrämjande tjänster, vilket underlättar sektorsövergripande samarbete. Vissa kommuner har redan under 2025 i viss mån minskat sina resurser för verksamhet i form av kompetenscentrum och dessutom varit tvungna att avstå från vissa tjänster. Slopandet av statsandelen för ordnande av sektorsövergripande samarbete kan leda till ytterligare nedskärningar av resurserna. I enlighet med 45 och 46 § i integrationslagen ska kommunen dock fortsätta att utveckla främjandet av integration i form av sektorsövergripande samarbete samt beakta sektorsövergripande samarbete vid genomförandet och uppföljningen av de tjänster som ingår i integrationsprogrammet. Under 2025 har dessutom verksamhet i form av kompetenscentrum i vissa kommuner finansierats via finansieringen av arbetskraftsservice. I fråga om dessa kommuner bedöms ändringen få ringa eller mycket ringa konsekvenser. Dessutom kan verksamhet i form av kompetenscentrum i andra kommuner i fortsättningen finansieras genom annan finansiering, t.ex. uttryckligen finansiering av arbetskraftsservice eller annan kommunal finansiering.

Det föreslagna upphävandet av 64 § i integrationslagen, som gäller ersättning av kostnader för beredskap för mottagande, kan påverka kommunernas villighet att i framtiden ta emot kvotflyktingar och ingå avtal med livskraftscentralen om mottagande av kvotflyktingar till kommunplatser. Särskilt för mindre kommuner som erbjuder kommunplatser kan slopandet av ersättningen vara ett viktigt skäl att avstå från att ta emot kvotflyktingar. Det är dock möjligt att erbjuda kommunplatser även till personer som flyttar från en förläggning till en kommun, i fråga om vilka kostnader för beredskap för mottagande uppkommer ytterst sällan. Om det dock inte finns någon förläggning inom kommunen eller ett närområde, kan det uppstå en situation där kommunen inte längre har realistiska möjligheter att förbereda sig på att erbjuda kommunplatser för flyktingar. I en sådan situation kan livskraftscentralen och kommunen stanna för en lösning där ett avtal enligt 42 § i integrationslagen hävs. Detta innebär ur kommunens synvinkel att utbetalningen av alla ersättningar enligt integrationslagen upphör, eftersom ett avtal enligt 42 § om anvisande till kommun och integrationsfrämjande är en förutsättning för ersättningar enligt integrationslagen.

Den föreslagna övergångsbestämmelsen, som gör det möjligt att ansöka om ersättning för kostnader som uppkommit med stöd av 63, 64 och 68 § i integrationslagen, har en obetydlig positiv effekt i fråga om kommunerna. Övergångsbestämmelsen ger kommunen skälig tid att

ansöka om ersättning för kostnader som har uppkommit före utgången av 2026 med stöd av 64 och 68 §. Det är fråga om ersättningar som eventuellt ännu inte har sökts för åren 2025–2026.

Förslaget om att den kommunala arbetskraftsmyndigheten i lag ska åläggas uppgiften att ordna utbildning i grundläggande litteracitet som arbetskraftsutbildning för arbetssökande integrationskunder innebär att kommunens uppgifter ökar. Den kommunala arbetskraftsmyndigheten ska dessutom tillhandahålla integrationsutbildning för sådana arbetssökande integrationskunder som i nuläget har vägletts till och deltar i integrationsutbildning inom det fria bildningsarbetet eller som vid 40 års ålder eller i högre ålder som frivilliga studier enligt integrationslagen har deltagit i inlednings- eller slutskedet av den grundläggande utbildningen för vuxna, men denna uppgift är inte ny för kommunerna, eftersom kommunerna redan nu ska ordna integrationsutbildning och har anvisats finansiering för detta. I och med de föreslagna ändringarna beräknas överförs 2027 uppskattningsvis 1 030–2 130⁹⁹ nya integrationskunder hänvisas till integrationsutbildning som ordnas i form av arbetskraftsutbildning, och cirka 800¹⁰⁰ till utbildning i grundläggande litteracitet som ordnas i form av arbetskraftsutbildning. De integrationskunder som hänvisas till integrationsutbildning och utbildning i grundläggande litteracitet som ordnas i form av arbetskraftsutbildning finns på olika orter i landet, och därför bedöms konsekvenserna för den enskilda arbetskraftsmyndigheten bli relativt små. Det totala antalet integrationskunder varierar i vilket fall som helst från år till år, bl.a. på grund av variationerna i den totala migrationen och i kriterierna för beviljade uppehållstillstånd. I vilken grad antalet studerande ökar i den integrationsutbildning och utbildning i grundläggande litteracitet som arbetskraftsmyndigheten ansvarar för från och med den 1 januari 2027 beror också på hur undervisnings- och kulturministeriet fördelar den finansiering för en övergångsperiod på två år som är avsedd att stödja aktörer inom det fria bildningsarbetet, dvs. totalt 2,273 miljoner euro per år till utgången av 2028. En del av den kommunala arbetskraftsmyndighetens integrationskunder kan delta i annan utbildning som främjar integration eller läskunnighet vid läroanstalter för fritt bildningsarbete och som finansieras med finansieringen för övergångsperioden. Dessutom kan en del av kunderna också delta i utbildning som främjar integration, språkkunskaper eller läskunnighet och som ordnas inom det fria bildningsarbetet men som finansieras på annat sätt än med finansieringen för övergångsperioden.

Genom att ordna integrationsutbildning och utbildning i grundläggande litteracitet för arbetssökande integrationskunder i form av arbetskraftsutbildning förbättrar kommunen sina möjligheter att påverka utbildningsutbudet för arbetssökande integrationskunder och styra det strategiskt som en del av kommunens övriga mål. Arbetskraftsmyndigheten bestämmer hur

⁹⁹ Enligt arbets- och näringsministeriets uppskattning överförs 2027 sammanlagt cirka 900–2 000 integrationskunder till integrationsutbildning som ordnas i form av arbetskraftsutbildning från att i nuläget ha deltagit i integrationsutbildning som ordnas av läroanstalter för fritt bildningsarbete, och cirka 130 nya integrationskunder som, om nuläget fortsätter, skulle ha hänvisats till inlednings- eller slutskedet av den grundläggande utbildningen för vuxna. År 2028 är överföringseffekten på integrationsutbildning som ordnas i form av arbetskraftsutbildning 2 060–3 160 integrationskunder.

¹⁰⁰ Uppskattningen baserar sig på antalet uppehållstillstånd som beviljats på grund av behov av internationellt skydd samt på antalet uppehållstillstånd för makar till personer som hör till gruppen i fråga 2025. Utgående från ursprungsländernas läskunnighet har antalet analfabeter uppskattats. I bedömningen har beaktats de personer som i nuläget deltar i utbildning i grundläggande litteracitet inom det fria bildningsarbetet eller i läskunnighetsskedet inom den grundläggande utbildningen för vuxna. Eftersom personer under 40 år även i fortsättningen kan hänvisas till läskunnighetsskedet inom den grundläggande utbildningen för vuxna, är antalet personer eventuellt överskattande.

arbetskraftsutbildningen ska produceras och modellerna för genomförande väljas och hur finansieringen ska riktas. Arbetskraftsmyndigheten sköter också antagningen av studerande till arbetskraftsutbildningen. Hur stor arbetsbörda arbetskraftsmyndigheterna orsakas beror på antalet integrationskunder, sysselsättningsområdets storlek, hur de administrativa uppgifterna organiseras och hur integrationsutbildningen och utbildningen i grundläggande litteracitet produceras samt på vilken roll integrationsutbildningen och utbildningen i grundläggande litteracitet inom det fria bildningsarbetet har haft i kommunen eller regionen i fråga. I de regioner och kommuner där det fria bildningsarbetet har haft en central roll i tillhandahållandet av integrationsutbildning och utbildning i grundläggande litteracitet får kommunerna en större organiseringsuppgift att sköta än i de regioner där det fria bildningsarbetets andel av utbildningsutbudet har varit mindre. Beroende på hur de administrativa uppgifterna organiseras kan det administrativa arbetet för experter inom arbetskraftsservicen som arbetar inom kundservicen minska något, eftersom förvaltningen av arbetskraftsutbildningarna är något enklare än förvaltningen av frivilliga utbildningar enligt integrationslagen, i fråga om vilka en expert inom arbetskraftsservicen ska kontrollera förutsättningarna för studierna, stödtiden samt de uppgifter som den arbetsökande och utbildningsproducenten lämnat om antagningen, semesterperioder och studiernas framskridande. Samtidigt kräver planeringen av arbetskraftsutbildningar resurser av arbetskraftsmyndigheten, och resursbehovet kan variera beroende på det valda sättet att producera arbetskraftsutbildning. Till exempel kräver planeringen och genomförandet av omfattande köpta tjänster upphandlingskompetens och upphandlingsresurser i kommunerna.

Att ordna utbildningar särskilt i kommuner där det finns relativt få integrationskunder kan förutsätta samarbete över sysselsättningsområdena för att utbildningsgrupper som lämpar sig för olika integrationskunders behov kan inledas flexibelt. I synnerhet de integrationskunder som behöver utbildning i grundläggande litteracitet kan i vissa kommuner vara ytterst få till antalet, och då måste kommunen utveckla andra servicemodeller för dessa kunder. Många av dem som deltagit i integrationsutbildningar och utbildningar i grundläggande litteracitet inom det fria bildningsarbetet som frivilliga studier enligt integrationslagen har kommit från länder där den främsta orsaken till migration till Finland är hopp om internationellt skydd¹⁰¹. Samtidigt hade t.ex. 2024 också 17 procent av deltagarna i integrationsutbildning som anordnades i form av arbetskraftsutbildning flyktningbakgrund, och 11 procent hade flytt från Ukraina. Åren 2017–2019 hade 33–36 procent av deltagarna i den integrationsutbildning som ordnas i form av arbetskraftsutbildning flyktningbakgrund¹⁰². En del integrationsutbildningar och utbildningar i

¹⁰¹ Arbets- och näringsministeriets utredning från 2025 om frivilliga studier enligt integrationslagen. https://api.hankeikkuna.fi/asiakirjat/c33a0fe5-17be-4a0b-8bdd-3545e4fb2e72/27ec1a8e-1dac-4a58-8c9c-ad0fa5b599f5/KIRJE_20251229065159.PDF (på finska)

¹⁰² I denna utredning antas medborgare i följande länder vara flyktingar eller familjemedlemmar till flyktingar: Afghanistan, Angola, Burundi, Eritrea, Sydsudan, Gabon, Guinea, Honduras, Irak, Jemen, Kongo (Kongo-Kinshasa), Centralafrikanska republiken, Kongo (Kongo-Brazzaville), Libyen, Mali, Nicaragua, Rwanda, Somalia, Sudan, Syrien och Tchad. Medborgare från ovannämnda länder har beviljats uppehållstillstånd i Finland främst på grund av att de har behövt internationellt skydd eller som familjemedlem till en sådan anknytningsperson. I viss mån finns det personer med flyktningbakgrund också i andra nationalitetsgrupper, och i de ovannämnda grupperna ingår även andra personer än personer med flyktningbakgrund eller deras familjemedlemmar. I denna utredning (på finska) har alla ukrainska medborgare som deltagit i integrationsutbildning åren 2022–2024 betraktats som personer som får tillfälligt skydd. https://api.hankeikkuna.fi/asiakirjat/c33a0fe5-17be-4a0b-8bdd-3545e4fb2e72/c142f020-3040-488b-90e8-068a4294a5e8/MUISTIO_20251229065159.PDF (på finska)

grundläggande litteracitet inom det fria bildningsarbetet kan ha bestått av deltidstudier och varit flexibla än arbetskraftsutbildningarna, och de har kunnat tjäna vissa, särskilt lägre utbildade arbetssökande integrationskunder väl. Genom förslaget överförs de arbetssökande integrationskunder som deltagit i integrationsutbildning och utbildning i grundläggande litteracitet inom det fria bildningsarbetet till arbetskraftsutbildningar, vilket innebär att kommunerna vid behov ska omforma integrationsutbildning och utbildning i grundläggande litteracitet som ordnas i form av arbetskraftsutbildning så att den även passar dessa kunder. Arbetskraftsutbildning kan ordnas flexibelt för olika arbetssökande integrationskunders behov. Olika flexibla lösningar kan behövas inte bara för lägre utbildade, t.ex. integrationskunder med svag läs- och skrivkunnighet, utan också för personer som t.ex. får ett heltids- eller deltidarbete eller inleder företagsverksamhet under integrationsutbildningen. Flexibla modeller kan också göra det möjligt att fortsätta delta i integrationsutbildning vid sidan av arbete eller företagande och på så sätt förebygga oändamålsenliga avbrott i utbildningen. Förslaget om att stärka flexibla sätt att genomföra integrationsutbildning kommer sannolikt att öka behovet av olika flexibla alternativ. Enligt propositionen ska kommunerna anvisa två miljoner euro i tilläggsfinansiering för denna uppgift. Genom tilläggsfinansieringen främjas också det beslut som fattades i samband med budgetförhandlingarna hösten 2025, enligt vilket heltids- eller deltidarbete ska möjliggöras vid sidan av integrationsutbildningen. Av denna anledning ser man också över grunderna för läroplanen för integrationsutbildning så att det blir möjligt att på ett flexibelt sätt kombinera integrationsutbildningen med arbete eller företagande. I enlighet med budgetförhandlingarna säkerställs dessutom en smidig arbetslivsväg för invandrare.

Förslaget om att arbetskraftsmyndigheten ska ordna både integrationsutbildningen och utbildningen i grundläggande litteracitet i form av arbetskraftsutbildning ökar möjligheterna för kommunerna och sysselsättningsområdena, som bildats av kommuner, att samordna utbildningarna för integrationskunder och andra invandrare jämfört med nuläget, där en del av finansieringen av utbildning i grundläggande litteracitet och integrationsutbildning går direkt till huvudmännen för läroanstalterna för fritt bildningsarbete, som självständigt planerar sitt utbildningsutbud och starttidpunkterna för utbildningen samt sköter antagningen av studerande. Till exempel en kommun där det finns grundläggande utbildning för vuxna, en kommunägd yrkesläroanstalt, ett medborgarinstitut eller ett vuxengymnasium, kan planera och leda utbildningsutbudet i inledningsskedet av integrationen som en helhet och också knyta utbildningarna till arbetskraftsservicen. Kommunen kan i planeringen, utvecklingen och ordnandet av utbildningen också på ett mer övergripande sätt ta större hänsyn till behoven hos olika målgrupper, t.ex. invandrarföräldrar som blir arbetssökande och föräldrar som vårdar sina barn hemma. Dessutom kan hänvisningen och övergången till andra tjänster som främjar integration och sysselsättning löpa smidigare när de kommunala arbetskraftsmyndigheterna har det övergripande ansvaret för att ordna utbildning i inledningsskedet av integrationen, inklusive utbildning i grundläggande litteracitet. Kunder som behöver integrationsutbildning på teckenspråk kan kommunen hänvisa till den integrationsutbildning för teckenspråkiga som ordnas inom det fria bildningsarbetet, eftersom statsunderstöd för detta ändamål beviljas från undervisnings- och kulturministeriets förvaltningsområde till sådana läroanstalter för fritt bildningsarbete som enligt sitt tillstånd att driva en läroanstalt har integrationsutbildning på teckenspråk som utbildningsuppgift.

En annan detalj som i ringa grad kan påverka kommunernas verksamhet är det att förslaget om att avskaffa ordnandet och finansieringen av integrationsutbildning vid läroanstalter för fritt bildningsarbete skulle leda till att också den utbildning som tillhandahållits vid folkhögskolorna och som avses i 5 § 2 mom. i läropliktlagen upphör. Av informationsresursen Koski framgår att på statistikdagen den 20 september 2025 deltog 25 läropliktiga studerande i denna utbildning. En läropliktig som har slutfört den grundläggande utbildningen och som saknar tillräckliga kunskaper i finska eller svenska för att fullgöra utbildningen efter den grundläggande

utbildningen, kan på samma sätt som i nuläget studera i enlighet med 5 § 1 mom. i läropliktslagen inom den grundläggande utbildningen för vuxna. En kommun kan genom eget beslut ordna grundläggande utbildning för vuxna utan särskilt tillstånd. Antalet elever i den grundläggande utbildningen för vuxna varierar årligen, och det kan antas att det ringa antalet läropliktiga som deltagit i den ovannämnda utbildningen enligt 5 § 2 mom. i läropliktslagen ingår i det normala årliga variationsintervallet. Således beräknas ändringen påverka kommunernas verksamhet endast i ringa grad.

Förslaget om att överföra den finansiering av integrationsutbildningen som betalas som en del av den kalkylerade ersättningen till statsandelsfinansieringen av arbetskraftsservice och därmed den kommunala basservicen kan påverka vissa kommuners villighet att bevilja kommunplatser för kvotflyktingar, utsatta personer som fått uppehållstillstånd på basis av asylansökan och personer som får tillfälligt skydd och som fått en hemkommun. Enligt riktlinjerna i reformen av arbetskraftsservicen överfördes finansieringen av den integrationsutbildning som ordnas som arbetskraftsutbildning till den kalkylerade ersättningen till kommunerna för de personer som avses i 2 § 3 och 4 mom. i integrationslagen. Syftet med den finansieringslösning som slogs fast i samband med reformen av arbetskraftsservicen har varit att trygga möjligheterna för de små och medelstora kommuner som tar emot flyktingar att ordna integrationsutbildning genast i början av invandringsprocessen, eftersom den kalkylerade ersättningen styr finansieringen direkt till den kommun till vilken flyktingen flyttar och finansieringen står till kommunens förfogande ungefär en månad efter att personen flyttat till kommunen. Denna finansiering följer också med om personen flyttar från en kommun till en annan under ersättningstiden. Den föreslagna ändringen kan leda till att flyktingarna i allt högre grad flyttar och koncentrerar sig till stora städer och tillväxtcentrum, om det inte finns tillräckligt med integrationsfrämjande service i mindre kommuner. Samtidigt ordnas arbetskraftsservice ofta i större sysselsättningsområden än i en kommun, vilket innebär att dessa tjänster också erbjuds integrationskunder i mindre kommuner. Genom detta förslag riktas finansieringen i högre grad framför allt till större kommuner, där också majoriteten av invandrarna och integrationskunderna bor. Förslaget om att koncentrera all finansiering av integrationsutbildningen till en enda kanal förenklar dessutom kommunernas budgetplanering, gör finansieringen mer förutsägbar och kan underlätta samarbetet mellan de kommuner som hör till sysselsättningsområdet, i och med att finansieringen av integrationskundernas arbetskraftsservice i sin helhet utgör en del av statsandelssystemet för kommunal basservice.

Den föreslagna minskningen av beloppet av den kalkylerade ersättningen kan inverka på ordnandet av integrationsfrämjande tjänster i kommunen. Kommunen måste uppfylla sina lagstadgade skyldigheter. Sänkningen av de kalkylerade ersättningarna kan också leda till ett minskat intresse hos vissa kommuner att till kommunplatser ta emot kvotflyktingar eller personer som fått uppehållstillstånd på basis av asylansökan. Antalet kvotflyktingar som Finland tar emot har i enlighet med regeringsprogrammet för statsminister Petteri Orpos regering minskats kraftigt, och tills vidare har det funnits ett större utbud av kommunplatser än vad som behövs. Sänkningen av den kalkylerade ersättningen kan leda till att flyktingarna i allt högre grad flyttar och koncentrerar sig till stora städer och tillväxtcentrum, om det inte finns tillräckligt med integrationsfrämjande service i mindre kommuner. Samtidigt ordnas arbetskraftsservice ofta i större sysselsättningsområden än i en kommun, vilket innebär att dessa tjänster också erbjuds integrationskunder i mindre kommuner.

Förslaget om att integrationsplanen ska utarbetas i samband med bedömningen av invandrarens kompetens och behov av integrationstjänster kan anses ha en inverkan på förtydligandet och harmoniseringen av serviceprocessen på riksnivå. Hos en del kommuner och arbetskraftsmyndigheter är det redan nu praxis att utarbeta en integrationsplan, om det i samband med bedömningen av invandrarens kompetens och behov av integrationstjänster anses

att en sådan behövs, men inte hos alla. När processen förtydligas i lagstiftningen leder det till enhetligare praxis i olika regioner. Dessutom kan det att integrationsplanen utarbetas i samband med bedömningen av invandrarens kompetens och behov av integrationstjänster leda till att integrationsplanen kan börja genomföras snabbare, i och med att personen redan vid det första mötet kan hänvisas till integrationsfrämjande tjänster i inledningsskedet av integrationen, såsom flerspråkig samhällsorientering eller integrationsutbildning. En person kan t.ex. delta i flerspråkig samhällsorientering i väntan på att mer ingående expertbedömningar och undersökningar ska göras och att integrationsutbildningen kommer igång. För att inledningsskedet av integrationen ska löpa snabbare på det sätt som beskrivs ovan förutsätts det att kommunerna och sysselsättningsområdena kan erbjuda kunden tjänster, såsom flerspråkig samhällsorientering, snabbt. När integrationsplanen utarbetas i samband med bedömningen av invandrarens kompetens och behov av integrationstjänster innebär det också att vägledningsresurserna kan användas effektivare. I samband med de tjänster enligt integrationslagen som tillhandahålls i inledningsskedet av integrationen ordnas ofta tolkning, och med tanke på detta kan praxisen att utarbeta integrationsplanen i samband med bedömningen av invandrarens kompetens och behov av integrationstjänster effektivisera utnyttjandet av tolkning och underlätta tillgången till tolkning, i och med att tolkningen kan utnyttjas samtidigt både vid bedömningen av servicebehovet och vid utarbetandet av integrationsplanen.

Upphävandet av 47 §, som gäller kommunens uppgift att samordna tillhandahållandet av tjänster som främjar integration, får inga betydande konsekvenser för kommunernas verksamhet. Kommunen har enligt 45 § i integrationslagen det allmänna ansvaret och samordningsansvaret för planeringen och utvecklingen av främjandet av integrationen av invandrare och integrationskunder och av goda befolkningsrelationer på lokal nivå. Kommunen ska utveckla integrationsfrämjandet genom sektorsövergripande samarbete. Kommunen ska dessutom se till att planeringen och utvecklingen av kommunens integrationsfrämjande samordnas med planeringen och utvecklingen av de tjänster som välfärdsområdet har organiseringsansvar för. I enlighet med förslaget i 13 §, som gäller integrationsprogrammet, ska kommunens skyldighet att sörja för de tjänster som ingår i integrationsprogrammet tillsammans med andra kommunala tjänster, tjänster som avses i lagen om anordnande av arbetskraftsservice och det nationella utbildningssystemet fastställas så att integrationskunden har tillgång till samordnade servicehelheter som främjar sysselsättning och yrkeskunnande. I syfte att minska den administrativa bördan, avveckla normer och förtydliga och förenkla lagstiftningen föreslås det att kommunernas uppgift enligt 47 § upphävs och att samordningen i fortsättningen främjas som en del av kommunens övriga lagstadgade uppgifter. På så sätt genomförs också skrivningen i regeringsprogrammet för statsminister Petteri Orpos regering om att stärka verksamhetsförutsättningarna för alla kommuner genom en fortsatt avveckling av normer inom kommunernas nuvarande verksamhetsfält. Den föreslagna ändringen av 60 § 1 mom. 4 punkten, som gäller beviljande av statsandel för främjande av integrationen av personer som får stöd för hemvård av barn, har inga betydande konsekvenser för kommunerna. Trots att användningsändamålet utvidgas kommer kommunerna att beviljas finansiering enligt samma kriterier som tidigare, dvs. på grundval av kriteriet för främmande språk, men ändringen kan ha en positiv effekt på planeringen av hur statsandelen ska användas. Kommunerna bör dock i samband med t.ex. ordnandet av service när det gäller föräldrar till barn under skolåldern, vanligen mammor, beakta att i fortsättningen kan både integrationskunder som står utanför arbetskraften och arbetssökande kunder delta i de tjänster som med detta statsunderstöd tillhandahålls i inledningsskedet av integrationen.

För att främja integration på svenska ska kommunerna tydligare informera om att det finns möjlighet att integreras även på svenska, och invandrare ska få välja på vilket språk de integreras. Dessutom ska kommunen och arbetskraftsmyndigheten i integrationsprogrammet

och överlag i integrationsfrämjandet beakta syftet med lagen och målen för de integrationsfrämjande tjänsterna, i vilka både finska och svenska beaktas. Det är ändamålsenligt att stärka hänvisningen till en svenskspråkig integrationsväg och tillgången till integrationsutbildning på svenska särskilt i tvåspråkiga kommuner och sysselsättningsområden, med hänsyn till att det vid valet av integrationspråk är motiverat att särskilt bedöma möjligheterna till sysselsättning och fortbildning på språket i fråga. I syfte att stärka ordnandet av integrationsutbildning på svenska beviljas även kommunerna finansiering som en del av statsandelen för kommunal basservice fr.o.m. ingången av 2027 på basis av kriteriet om främmande språk. Finansieringen överförs från moment 32.50.03 (Främjande av integration och arbetskraftsinvandring). Målet att beakta den svenskspråkiga integrationen kan kräva att kommunerna utbildar sina anställda som arbetar med vägledning, där kommunerna kan utnyttja Sysselsättnings-, utvecklings- och förvaltningscentrets riksomfattande stödfunktioner för kompetensutveckling och svenskspråkig integration. Ordnandet av svenskspråkiga tjänster, såsom integrationsutbildning, förutsätter dessutom att kommunerna och sysselsättningsområdena samarbetar för att på ett ändamålsenligt sätt t.ex. kunna bilda integrationsutbildningsgrupper på olika nivåer.

I det första lagförslaget, som gäller integrationslagen, föreslås det att lagens 6 §, där det föreskrivs om tolkning och översättning, upphävs. Paragrafen är informativ. I den konstateras det att bestämmelser om myndigheters skyldighet att sörja för tolkning eller översättning i ett ärende finns i 26 § i förvaltningslagen (434/2003). Eftersom bestämmelsen utgör en informativ hänvisning till allmänna förvaltningslagar, blir dessa tillämpliga även utan en uttrycklig bestämmelse i speciallagstiftningen. Ett upphävande av paragrafen begränsar således inte invandrarnas eller integrationskundernas rätt till tolkning och översättning och påverkar inte kommunens skyldighet att sörja för tolkningen och översättningen i ett ärende i samband med åtgärder och tjänster enligt integrationslagen.

4.2.2.2 Konsekvenser för välfärdsområdena

Förslaget om att upphäva 49 och 50 § i integrationslagen kan ha begränsade konsekvenser för integrationsfrämjandet i välfärdsområdena. Dessutom kan förslaget om att genomgående förtydliga målen enligt integrationslagen ha obetydliga konsekvenser för skötseln av uppgifter som främjar integrationen inom välfärdsområdena. Paragraferna i 6 kap. i integrationslagen är i huvudsak informativa, vilket beskrivs i motiveringen till regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om främjande av integration och till lagar som har samband med den (RP 208/2022 rd). Bestämmelser om främjandet av välfärd och hälsa i välfärdsområdet finns i lagen om ordnande av social- och hälsovård. Bestämmelser om de social- och hälsovårdstjänster som välfärdsområdet ansvarar för finns i lagstiftningen om dessa tjänster. I fortsättningen regleras integrationsfrämjandet inte direkt i någon lag, eftersom lagstiftningen om social- och hälsovårdstjänster inte direkt föreskriver om beaktande av de nationella målen för integrationsfrämjande eller främjandet av integration som en del av utvecklandet och uppföljningen av välfärdsområdets övriga verksamhet. Välfärdsområdena ska också i fortsättningen i sin verksamhet och planering ta hänsyn till invandrarnas och integrationskundernas behov, men det föreskrivs inte längre i integrationslagen om integrationsfrämjandet inom välfärdsområdena. Vidare ska välfärdsområdena trots att 50 § upphävs även i fortsättningen ansvara för de uppgifter som i integrationslagen fastställts för dem. Välfärdsområdet ska således även i fortsättningen i samarbete med exempelvis kommunen delta i mottagandet av en flykting som enligt 44 § i integrationslagen hänvisas till en kommunplats till den del mottagandet förutsätter social- och hälsovårdstjänster, och i enlighet med 14 § i bedömningen av kompetens och behovet av integrationstjänster, om detta förutsätter en samordning av kommunens och välfärdsområdets tjänster. Välfärdsområdet ansvarar också för t.ex. de uppgifter som åläggs det i 33–35 § i integrationslagen.

Upphävandet av 6 kap. i integrationslagen kan dock påverka särskilt hur integrationsfrämjande i allmänhet genomförs inom välfärdsområdena, om välfärdsområdena inte i tillräcklig utsträckning sörjer för främjandet av integration som en del av social- och hälsovårdstjänsterna. Dessutom kan upphävandet påverka hur välfärdsområdena uppfattar sina uppgifter inom integrationsfrämjande om detta, såsom det föreslås, i fortsättningen inte regleras i integrationslagen, med undantag av de uppgifter som särskilt föreskrivs för välfärdsområdena i integrationslagen. Det är också möjligt att välfärdsområdena har inrättat egna enheter som bygger på integrationslagen för uppgifter som gäller mottagande av flyktingar och främjande av inledningsskedet av integrationen. Det är dock oklart vilka konsekvenser upphävandet av 49 och 50 § får för dessa enheter, eftersom välfärdsområdet i vilket fall som helst ska ta hänsyn till olika kundgrupper, inklusive invandrare, och deras behov enligt lagstiftningen om social- och hälsovård. Ändringen kan dock påverka hur främjandet av integration beaktas separat inom de social- och hälsovårdstjänster som välfärdsområdet ansvarar för. I vilket fall som helst ska välfärdsområdena organisera de social- och hälsovårdstjänster som de ansvarar för, och denna skyldighet påverkas inte av att bestämmelser i integrationslagen föreslås bli upphävda.

Förslaget om att i integrationslagen upphäva 63 §, som gäller ersättning för kompletterande och förebyggande utkomststöd, och 68 §, som gäller ersättning för tjänster och stödåtgärder till offer för människohandel, leder till att det administrativa arbetet i välfärdsområdena minskar. Ansökningarna om ersättning orsakar administrativt arbete i välfärdsområdena ur många olika perspektiv. Det är ofta en komplicerad administrativ process för välfärdsområdet att sammanställa alla ansökningar om ersättning, särskilt för kostnaderna för tjänster och stödåtgärder till offer för människohandel, så att uppgifterna om beviljade tjänster och stödåtgärder och kostnaderna för dessa kan sammanställas. Flera dokument ska bifogas ansökan om ersättning, t.ex. utlåtanden som verifierar vilka åtgärder som vidtagits inom social- och hälsovården. Avvecklingen av det administrativa arbetet bidrar också till att genomföra skrivningen i regeringsprogrammet om att främja möjligheterna för den yrkesutbildade personalen att rikta arbetstiden på kundarbete och minska det skriftliga arbetet som krävs av den yrkesutbildade personalen, såsom för att utfärda olika författningsbaserade intyg och utlåtanden. Förslaget om att upphäva 68 § i integrationslagen, dvs. att kostnaderna för tjänster och stödåtgärder till offer för människohandel i fortsättningen inte ska betraktas som kostnader som ska ersättas separat, inverkar dock inte på välfärdsområdets skyldighet att ordna åtgärder och tjänster för offer för människohandel. Bestämmelser om ordnande av hjälpinsatser för offer för människohandel finns i lagen om mottagande av personer som söker internationellt skydd och om identifiering av och hjälp till offer för människohandel. I 38 b § i den lagen konstateras det att "för ordnandet av hjälpinsatser till offer för människohandel som har en i lagen om hemkommun avsedd hemkommun i Finland svarar välfärdsområdet, Helsingfors stad eller HUS-sammanslutningen inom vars område offret för människohandel har en i lagen om hemkommun avsedd hemkommun." Dessutom ska socialservice enligt 11 § i socialvårdslagen ordnas för stödbehov på grund av utnyttjande eller annan illabehandling. Socialvårdslagens 11 § har ändrats genom lag 1296/2022. I motiveringarna till regeringens proposition (RP 220/2022 rd) beskrivs ändringen enligt följande: "I paragrafen föreskrivs det om stödbehov för vilka socialservice ska ordnas. Det föreslås att 5 punkten ändras så att där förutom närstående- och familjevåld samt annat våld och annan illabehandling även nämns annat utnyttjande. Det utnyttjande som avses i bestämmelsen kan vara till exempel människohandel eller annat motsvarande utnyttjande. Det kan vara fråga om bland annat sexuellt, ekonomiskt, fysiskt eller psykiskt utnyttjande, som också kan vara förknippat med till exempel kontroll." Bestämmelser om tjänster eller åtgärder för offer för människohandel finns inte heller i den gällande integrationslagen, utan där föreskrivs endast om ersättning för kostnaderna för dessa tjänster och åtgärder. I och med att finansieringen i fortsättningen kommer att ingå i den allmänna finansieringen av välfärdsområdena ändras endast det sätt på vilket finansieringen anvisas välfärdsområdena. Förslaget om att överföra ersättningen enligt integrationslagen till den

allmänna finansieringen av välfärdsområdena inverkar inte på ansvaret för ordnande av tjänster, utan välfärdsområdena ska även framöver ordna tjänster enligt personernas behov med stöd av den ovannämnda lagstiftningen.

Konsekvenser för ordnandet av åtgärder och tjänster för offer för människohandel och därmed för invandrare kan uppstå om den myndighet som ordnar tjänsterna anser att ersättningssystemet enligt integrationslagen utgör grund för ordnandet av tjänster och inte längre ordnar tjänster eller gör det i mindre utsträckning. Välfärdsområdena ska dock följa lagstiftningen och ordna åtgärder och tjänster t.ex. för offer för människohandel med stöd av socialvårdslagen och lagen om mottagande av personer som söker internationellt skydd och om identifiering av och hjälp till offer för människohandel. Ordandet av hjälpinsatser har inget samband med de separata ersättningar enligt integrationslagen som betalas till kommunerna, välfärdsområdena och hälso- och sjukvårdsmyndigheten i landskapet Åland. I fortsättningen får välfärdsområdena finansiering för att ordna dessa hjälpinsatser via det allmänna finansieringssystemet. Ändringen av finansieringssystemet påverkar inte hur hjälpsystemet för offer för människohandel fungerar eller på vilka grunder en person kan inkluderas som kund i hjälpsystemet. Integrationslagen innehåller inga bestämmelser om grunderna för hänvisning till hjälpsystemet, och hjälpsystemets verksamhet finansieras inte med stöd av integrationslagen.

Den föreslagna övergångsbestämmelsen, som gör det möjligt att ansöka om ersättning för kostnader som uppkommit med stöd av 63, 64 och 68 § i integrationslagen, har en obetydlig positiv effekt i fråga om välfärdsområdena. Övergångsbestämmelsen ger välfärdsområdet skäligen tid att ansöka om ersättning för kostnader som har uppkommit före utgången av 2026 med stöd av 63 och 68 §. Det är fråga om ersättningar som eventuellt ännu inte har sökts för åren 2025–2026.

Minskningen av finansieringen till välfärdsområdena kan påverka mottagandet av flyktingar och ordnandet av integrationsfrämjande tjänster inom välfärdsområdena. Välfärdsområdet måste uppfylla sina lagstadgade skyldigheter och de finansieras i huvudsak av staten. Ändringarna kan dock få konsekvenser för den interna organisationen av välfärdsområdet. Välfärdsområdet har dock en skyldighet att tillhandahålla social- och hälsovårdstjänster också till invandrare.

Förslaget om att genomgående i integrationslagen betona invandrarens eget ansvar och skyldigheter i anslutning till sin integration kan minska behovet av integrationsfrämjande socialservice inom välfärdsområdet, om invandrarna börjar ta egna initiativ i högre grad. Målet att invandrarna själva ansvarar för sin integration och är skyldiga att integrera sig förutsätter att de som arbetar med vägledningssuppgifter från början av kundrelationen klarar av att kommunicera att kunden förväntas bli mer självständig, visa initiativ och ta ansvar för sin egen situation. De som arbetar med vägledningssuppgifter inom välfärdsområdet förutsätts också klara av att stegvis öka kundens ansvar och skyldigheter och samtidigt lätta på vägledningen.

Förslaget om att integrationsplanen ska utarbetas i samband med bedömningen av invandrarens kompetens och behov av integrationstjänster kan anses ha en inverkan på förtydligandet och harmoniseringen av serviceprocessen på riksnivå i sådana fall där välfärdsområdet deltar i bedömningen av kompetens och behovet av integrationstjänster samt i utarbetandet av integrationsplanen. Hos en del kommuner och Arbetskraftsmyndigheter är det redan nu praxis att utarbeta en integrationsplan, om det i samband med den inledande intervjun som ingår i bedömningen av invandrarens kompetens och behov av integrationstjänster anses att en sådan behövs, men inte hos alla. När processen förtydligas i lagstiftningen leder det till enhetligare praxis i olika regioner. Dessutom kan det att integrationsplanen utarbetas i samband med bedömningen av invandrarens kompetens och behov av integrationstjänster leda till att

integrationsplanen kan börja genomföras snabbare, i och med att personen redan efter det första mötet kan hänvisas till integrationsfrämjande tjänster i inledningsskedet av integrationen, såsom flerspråkig samhällsorientering eller välfärdsområdets integrationsfrämjande tjänster. När integrationsplanen utarbetas i samband med bedömningen av invandrarens kompetens och behov av integrationstjänster innebär det också att vägledningsresurserna kan användas effektivare.

I det första lagförslaget, som gäller integrationslagen, föreslås det att lagens 6 §, där det föreskrivs om tolkning och översättning, upphävs. Paragrafen är informativ. I den konstateras det att bestämmelser om myndigheters skyldighet att sörja för tolkning eller översättning i ett ärende finns i 26 § i förvaltningslagen. Eftersom bestämmelsen utgör en informativ hänvisning till allmänna förvaltningslagar, blir dessa tillämpliga även utan en uttrycklig bestämmelse i speciallagstiftningen. Ett upphävande av paragrafen begränsar således inte invandrarnas eller integrationskundernas rätt till tolkning och översättning.

Om den svenskspråkiga integrationen ökar kan det också påverka de social- och hälsovårdstjänster som välfärdsområdet ansvarar för, eftersom behovet av svenskspråkig service och tolkning från svenska till andra språk kan öka inom dessa tjänster. Samtidigt tryggas de språkliga rättigheterna redan nu, så det är i så fall fråga om små förändringar.

4.2.2.3 Konsekvenser för arbets- och näringsministeriet

I det första lagförslaget, som gäller integrationslagen, föreslås det ändringar i flera paragrafer som gäller arbets- och näringsministeriets uppgifter. Syftet med ändringarna är att avveckla normer och göra myndighetsarbetet mer flexibelt så att det blir möjligt att möta utmaningar och förändringar i vår föränderliga omvärld, och så att arbetet överensstämmer med kommunernas och välfärdsområdenas uppgifter eller situationen för de offentliga finanserna. I integrationslagen upphävs 52 §, som gäller statens program för integrationsfrämjande, 53 §, som gäller uppföljningen av tillgången till tjänster och kostnadsutvecklingen och 54 §, som gäller samarbetsorgan mellan ministerierna.

Arbets- och näringsministeriets uppgifter i anslutning till främjande av integration regleras huvudsakligen i lagens 51 §, till vilken det enligt förslaget fogas ett nytt 3 och 4 mom. Förslaget om att i fortsättningen fastställa riksomfattande integrationsmål i stället för ett statligt program för främjande av integration leder till att processen i anslutning till detta blir mer flexibel samtidigt som normer avvecklas. De nationella målen för integration utarbetas på ett mer flexibelt sätt i fortsättningen, och målen för integrationskundernas sysselsättning synkroniseras med de nationella målen för främjande av sysselsättningen. Dessutom minskar den administrativa bördan. Upphävandet av 53 § i integrationslagen bidrar till målet att lätta på den administrativa bördan och avveckla normer, eftersom uppföljningen av likvärdig tillgång och tillräcklig finansieringsnivå i fråga om integrationsfrämjande tjänster enligt 2 kap. ingår i Sysselsättnings-, utvecklings- och förvaltningscentrets uppgifter i enlighet med 56 § 1 mom. 1 punkten. Arbets- och näringsministeriet bedömer situationen i fråga om tillgången till tjänster och kostnadsutvecklingen på basis av de uppföljningsuppgifter som fås från Sysselsättnings-, utvecklings- och förvaltningscentret och finansministeriet i enlighet med 51 § 1 mom. 2 punkten i integrationslagen.

Vidare föreslås det att arbets- och näringsministeriet ska ansvara för att följa upp finansieringen av de integrationsfrämjande tjänsterna enligt 2 kap. Det föreslås att lagens 53 §, där det föreskrivs om uppföljning av kostnadsutvecklingen, upphävs. Att följa upp finansieringen är en ändamålsenligare uppgift än att följa upp kostnadsutvecklingen. Uppgiften är inte ny för arbets-

och näringsministeriet, och den betonar integrationshelhetens riksomfattande karaktär i en situation där all finansiering av integrationsutbildningen koncentreras till en enda kanal.

En bredare samarbetsgrupp som samordnas av arbets- och näringsministeriet ersätter samarbetsorganet mellan ministerierna. Samarbetsgruppen möjliggör ett ändamålsenligt samarbete särskilt med kommunerna, som hör till de viktigaste aktörerna i främjandet av integration. De föreslagna ändringarna gör arbets- och näringsministeriets arbete mer flexibelt och möjliggör sådana samarbetsstrukturer som är ändamålsenliga med tanke på skötseln av uppgifterna. Ändringarna stärker ministeriets möjligheter att koncentrera sig på sina kärnuppgifter och säkerställa en ändamålsenlig styrning av den underlydande förvaltningen.

4.2.2.4 Konsekvenser för undervisnings- och kulturministeriet

De ändringar som föreslås i finansieringen av utbildningar som främjar integration och språkkunskaper har konsekvenser för undervisnings- och kulturministeriet. Det föreslås att det styrnings- och statsandelssystem för integrationsutbildning och utbildning i grundläggande litteracitet inom det fria bildningsarbetet som hör till undervisnings- och kulturministeriets förvaltningsområde ska upplösas, med undantag av finansieringen av integrationsutbildning för teckenspråkiga invandrare, 400 000 euro per år, som fördelas som statsunderstöd till sådana läroanstalter för fritt bildningsarbete som enligt sitt tillstånd att driva en läroanstalt har integrationsutbildning på teckenspråk som utbildningsuppgift. Ändringarna i finansieringssystemet påverkar t.ex. minskningen av det administrativa arbetet i anslutning till finansieringen, såsom finansierings-, väglednings- och uppföljningsuppgifter.

4.2.2.5 Konsekvenser för Sysselsättnings-, utvecklings- och förvaltningscentret

Det lagförslag som gäller integrationslagen får konsekvenser för Sysselsättnings-, utvecklings- och förvaltningscentret på grund av att informationssystemet behöver utvecklas. Konsekvenserna gäller i synnerhet Jobbmarknaden för experter, ett system som utvecklats och administreras av Sysselsättnings-, utvecklings- och förvaltningscentret och som Arbetskraftsmyndigheterna använder t.ex. för att hantera kundrelationer. Mindre behov av att utveckla informationssystemen orsakas bl.a. av den nya uppgift som åläggs Arbetskraftsmyndigheterna, dvs. att ordna utbildning i grundläggande litteracitet, men systemutvecklingen kan genomföras med befintliga resurser. Kostnaderna för systemutvecklingen beräknas uppgå till cirka 40 000 euro, som kan täckas med medel som riktas till Sysselsättnings-, utvecklings- och förvaltningscentret ur anslaget under moment 32.50.03 (Främjande av integration och Arbetskraftsinvandring, reservationsanslag 2 år). Till denna del har ändringen således inte någon kostnadshöjande effekt på den offentliga ekonomin. Förslaget medför inga ändringsbehov eller kostnader med avseende på statistikföringen av utbildningen i grundläggande litteracitet.

Enligt 56 § hör det till Sysselsättnings-, utvecklings- och förvaltningscentrets uppgifter att betala ersättningar enligt integrationslagen. Den ändring som föreslås i den kalkylerade ersättning som betalas för personer som fyllt 18 år och som avses i 2 § 3 och 4 mom. medför ändringar i de blanketter för ansökan om ersättningar som administreras av Sysselsättnings-, utvecklings- och förvaltningscentret. Ändringarna medför inga kostnader. Utbetalningen av den kalkylerade ersättningen sker huvudsakligen genom ett automatiserat system (LAKO-AUTO).

Förslagen om att i integrationslagen upphäva ersättningarna för kompletterande och förebyggande utkomststöd (63 §), för beredskap för mottagande (64 §) samt för tjänster och stödåtgärder till offer för människohandel (68 §) leder till att det administrativa arbetet vid Sysselsättnings-, utvecklings- och förvaltningscentret minskar. I och med att paragraferna

upphävs minskar det administrativa arbetet, t.ex. när det gäller mottagande och behandling av ansökningar om utbetalning, beredning av beslut om utbetalning och kontakter med dem som ansöker om ersättning (rådgivning, begäran om kompletterande ansökningar). Det minskade administrativa arbetet bidrar till att avveckla normer och stöder genomförandet av produktivhetsbesparingarna inom förvaltningen.

Den föreslagna övergångsbestämmelsen, som gör det möjligt att ansöka om ersättning för kostnader som uppkommit med stöd av 63, 64 och 68 § i integrationslagen, har en obetydlig positiv effekt i fråga om Sysselsättnings-, utvecklings- och förvaltningscentret. Övergångsbestämmelsen ger kommunen, välfärdsområdet och hälso- och sjukvårdsmyndigheten i landskapet Åland skäligen tid att ansöka om ersättning för kostnader som har uppkommit före utgången av 2026 med stöd av 63, 64 och 68 §. Det är fråga om ersättningar som eventuellt ännu inte har sökts för åren 2025–2026. Det administrativa arbetet vid Sysselsättnings-, utvecklings- och förvaltningscentret underlättas av att det efter lagens ikraftträdande finns skäligen tid för behandling av ansökningar om ersättning.

De ersättningar enligt integrationslagen som ska sökas utifrån de faktiska kostnaderna (63, 64 och 68 §) söks i regionförvaltningens ärendehanteringstjänst och behandlas inom ramen för YA-systemet (det allmänna bidragssystemet, som används av Sysselsättnings-, utvecklings- och förvaltningscentret, livskraftscentrumen och Arbetskraftsmyndigheten i sysselsättningsområdena för behandling av understöd och utbetalningsbeslut). Upphävandet av de ovannämnda paragraferna om ersättningar enligt integrationslagen medför begränsade ändringsbehov i regionförvaltningens ärendehanteringstjänst, t.ex. blanketterna för ansökan om ersättningar och obetydliga ändringsbehov i YA-systemet. Kostnaderna för utvecklingen av YA-systemet beräknas uppgå till högst 50 000 euro, som kan täckas med medel som riktas till Sysselsättnings-, utvecklings- och förvaltningscentret ur anslaget under moment 32.50.03 (Främjande av integration och Arbetskraftsinvandring, reservationsanslag 2 år). Till denna del har ändringen således inte någon kostnadshöjande effekt på den offentliga ekonomin.

De föreslagna ändringarna när det gäller betoningen av integrationsskyldigheten och invandrarens ansvar kan i viss mån påverka den innehållsmässiga inriktningen av Sysselsättnings-, utvecklings- och förvaltningscentrets uppgifter. Enligt 56 § hör det till Sysselsättnings-, utvecklings- och förvaltningscentrets uppgifter att stödja utvecklingen av kompetens och tjänster för främjande av integration och av samordningen av tjänsterna på nationell nivå. Sysselsättnings-, utvecklings- och förvaltningscentret är en riksomfattande aktör som med hjälp av informationsstyrning kan utveckla kompetensen hos den personal vid kommunerna och de kommunala Arbetskraftsmyndigheterna som sköter uppgifter i anslutning till integrationskunder. Hur väl de föreslagna lagändringarna som betonar skyldigheten att integrera sig och invandrarens eget ansvar omsätts i praktiken i kontakten med kunderna är beroende av kompetensen hos de experter som arbetar med kundkontakter. Informationsstyrningen vid Sysselsättnings-, utvecklings- och förvaltningscentret och utbildningen av dem som arbetar inom sysselsättnings- och integrationstjänsterna spelar en viktig roll när det gäller att åstadkomma de beteendeförändringar som eftersträvas genom lagstiftningen.

De föreslagna ändringarna i Arbets- och näringsministeriets och livskraftscentralernas uppgifter påverkar inte Sysselsättnings-, utvecklings- och förvaltningscentrets uppgifter. Ändringarna förtydligar emellertid Sysselsättnings-, utvecklings- och förvaltningscentrets roll som en nationell aktör som främjar integration och etablering, och de kan således ha positiva effekter på centrets verksamhet och arbetsfördelningen mellan olika myndigheter. I fråga om informationsproduktion förtydligas arbetsfördelningen mellan Sysselsättnings-, utvecklings- och förvaltningscentret och andra myndigheter av att livskraftscentralens uppgift att övervaka

de tjänster som hör till inledningsskedet av integrationen i kommunen för andra än dem som registrerats som arbetssökande upphävs. Sysselsättnings-, utvecklings- och förvaltningscentrets uppföljnings- och utvärderingsuppgifter ökar i viss mån genom att uppföljningen av utbildning i grundläggande litteracitet som ett nytt uppföljningsobjekt blir en del av uppföljningen och bedömningen av integrationsfrämjandets resultat och funktion enligt 56 § 1 mom. 1 punkten samt av produktionen av uppgifter om detta. Ändringarna påverkar informations- och rapporteringsprodukterna för kunskapsbaserad ledning, vilket ska beaktas genom en fördelning av utvecklingsresurser av engångskaraktär. Beroende på hur omfattande ändringsarbeten uppföljningen medför uppskattar Sysselsättnings-, utvecklings- och förvaltningscentret att engångskostnaderna för utvecklingen av den digitala programvaran kommer att uppgå till 50 000–80 000 euro. Det slutliga beloppet beror på om uppföljningen kräver att nya datarörledningar (mellan myndigheterna) byggs och om den egentliga uppföljningen ska utföras som tjänsteuppdrag eller av en tjänsteproducent. Systemutvecklingen kan täckas med medel som riktas till Sysselsättnings-, utvecklings- och förvaltningscentret ur anslaget under moment 32.50.03 (Främjande av integration och arbetskraftsinvandring, reservationsanslag 2 år). Till denna del har ändringen således inte någon kostnadshöjande effekt på den offentliga ekonomin.

De föreslagna ändringarna medför också vissa andra behov av ändringar i Kundinformationssystemet för integration, men de kan genomföras med ett anslag som redan har beviljats.

4.2.2.6 Konsekvenser för livskraftscentralerna

Av livskraftscentralernas uppgifter upphävs i fråga om andra integrationskunder i kommunen än dem som registrerats som arbetssökande tillsynen över tillgången till, kvaliteten på och genomslaget av de tjänster som avses i 2 kap. Upphävandet av tillsynsuppgiften minskar i ringa grad livskraftscentralernas uppgifter. I samband med totalreformen av integrationslagen ålades uppgiften närings-, trafik- och miljöcentralerna (från ingången av 2026 livskraftscentralerna) fr.o.m. 2025. Inga tilläggsresurser anvisades för uppgiften genom totalreformen, utan uppgiften har genomförts med hjälp av befintliga resurser, vilket innebär att det föreslagna upphävandet inte får några konsekvenser för livskraftscentralernas uppgifter eller resurser. Det praktiska genomförandet av uppgiften har visat sig vara en utmaning, t.ex. av den anledningen att inga särskilda sanktionsmekanismer har varit förknippade med uppgiften, utan den har grundat sig på begäran om uppgifter, diskussioner och vid behov klagomål som lämnats till de myndigheter som övervakar kommunernas verksamhet, såsom regionförvaltningsverken. Genomförandet av tillsynsuppgiften i fråga har förblivit oklart i situationer där livskraftscentralerna saknar befogenhet att ingripa i uppdagade brister i de tjänster som kommunen eller sysselsättningsområdet tillhandahåller på annat sätt än genom att anmäla bristerna eller lämna in ett klagomål till de myndigheter som är behöriga tillsynsmyndigheter, och därför är det ändamålsenligt att denna tillsynsuppgift upphävs. Upphävandet av uppgiften minskar den administrativa bördan och bidrar dessutom till att avveckla normer.

En motsvarande tillsynsuppgift kan dock i praktiken genomföras som en del av det regionala utvecklandet av integrationsfrämjande och etablering, samarbetet, samordningen och uppföljningen. Därmed följer livskraftscentralerna också upp tillgången till tjänster som riktar sig till personer utanför arbetskraften inom sitt område på allmän nivå, och dessutom lämnar de på det sätt som beskrivs i regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om främjande av integration och till lagar som har samband med den (RP 208/2022 rp) uppgifter enligt arbets- och näringsministeriets eller Sysselsättnings-, utvecklings- och förvaltningscentrets anvisningar.

I lagförslaget om integrationslagen föreslås ett förtydligande av livskraftscentralernas uppgift att främja goda befolkningsrelationer, som också ska inkludera att ta hänsyn till invandrarens eget ansvar och skyldigheter i anslutning till sin integration. Dessutom föreslås det att paragrafens struktur förtydligas och att delvis överlappande bestämmelser avvecklas, eftersom det i uppgiften att främja goda befolkningsrelationer ingår att främja dialog och samarbete mellan befolkningsgrupper. Förslaget om att upphäva 58 § i integrationslagen har begränsade konsekvenser för livskraftscentralernas uppgifter. I nuläget kan en livskraftscentral ha inrättat en sådan regional samarbetsgrupp för invandring och integrationsfrämjande som nämns i paragrafen, men livskraftscentralerna är inte skyldiga att inrätta en samarbetsgrupp. Även i fortsättningen är det möjligt att efter behov organisera en regional samarbetsgrupp för invandring och integrationsfrämjande utan någon särskild bestämmelse. De geografiska områdena för livskraftscentralerna, som inledde sin verksamhet i början av 2026, är större än de tidigare närings-, trafik- och miljöcentralernas områden. I vissa fall är det inte ändamålsenligt att en samarbetsgrupp omfattar livskraftscentralens hela verksamhetsområde. Regionala samarbetsgrupper kan även i fortsättningen organiseras i regioner eller landskap där en sådan samarbetsgrupp är ändamålsenlig. Förslaget bidrar till att avveckla normer.

Förslaget om att upphäva ersättningarna för beredskap för mottagande (64 §) kan försvåra livskraftscentralernas möjligheter att förhandla om kommunplatser för kvotflyktingar, om kommunernas intresse för mottagande av kvotflyktingar minskar i och med att inga ersättningar för beredskap för mottagande längre beviljas. Om det inte finns förläggningar i området, kan det vara utmanande för livskraftscentralerna att nå det uppställda resultatmålet i förhandlingarna om kommunplatser.

Förslaget om att upphäva ersättningarna för beredskap för mottagande samt för tjänster och stödåtgärder till offer för människohandel (68 §) leder till att det administrativa arbetet vid livskraftscentralerna minskar. I och med att dessa paragrafer upphävs minskar det administrativa arbetet, t.ex. när det gäller mottagande och behandling av ersättningsansökningar, beredning av ersättningsbeslut och kontakten till dem som ansöker om ersättning (rådgivning, begäranden om kompletteringar av ansökan). Vidare minskar det administrativa arbetet också i och med att livskraftscentralen inte behöver be Migrationsverket om information om offer för människohandel (kundrelation i hjälpsystemet). Det minskade administrativa arbetet bidrar till att avveckla normer och stöder genomförandet av produktivtetsbesparingarna inom förvaltningen.

Den föreslagna övergångsbestämmelsen, som gör det möjligt att ansöka om ersättning för kostnader som uppkommit med stöd av 63, 64 och 68 § i integrationslagen, har en obetydlig positiv effekt i fråga om livskraftscentralerna. Övergångsbestämmelsen ger kommunen, välfärdsområdet och hälso- och sjukvårdsmyndigheten i landskapet Åland skälig tid att ansöka om ersättning för kostnader som har uppkommit före utgången av 2026 med stöd av 63, 64 och 68 §. Det är fråga om ersättningar som eventuellt ännu inte har sökts för åren 2025–2026. Det administrativa arbetet vid livskraftscentralerna underlättas av att det efter lagens ikraftträdande finns skäligt med tid för behandling av ansökningar om ersättning.

Även den nya bestämmelsen om rätten för livskraftscentraler att få information av varandra som enligt förslaget ska fogas till 91 §, där det föreskrivs om rätt att få information, främjar myndigheternas verksamhet utan att medföra någon ytterligare administrativ börda. Tvärtom minskar den nya rätten att få information behovet av att t.ex. begära samtycke av en person för att få lämna ut informationen i fråga. Den föreslagna ändringen har således en viss positiv effekt för livskraftscentralernas verksamhet.

4.2.2.7 Konsekvenser för Utbildningsstyrelsen

Förslaget om att Utbildningsstyrelsen ska fastställa grunderna för läroplanen för utbildning i grundläggande litteracitet innebär att Utbildningsstyrelsens uppgifter ökar. Utbildningsstyrelsen har redan utfärdat en rekommendation för läroplan för utbildning i grundläggande litteracitet, men i och med den nya uppgiften fastställer Utbildningsstyrelsen grunderna för läroplanen för utbildningen i grundläggande litteracitet och upphäver den tidigare utfärdade rekommendationen för läroplan för utbildning i grundläggande litteracitet. Grunderna för läroplanen för utbildningen i grundläggande litteracitet är avsedda att vara mer detaljerade än den nuvarande rekommendationen för läroplan. Dessutom ska grunderna för läroplanen för integrationsutbildningen uppdateras så att de motsvarar ändringarna i lagförslaget, vilket har begränsade konsekvenser för Utbildningsstyrelsens uppgifter.

Det föreslås att det styrnings- och statsandelssystem för integrationsutbildning och utbildning i grundläggande litteracitet inom det fria bildningsarbetet som hör till undervisnings- och kulturministeriets förvaltningsområde ska upplösas, med undantag av finansieringen av integrationsutbildning för teckenspråkiga invandrare, 400 000 euro per år, som fördelas som statsunderstöd till sådana läroanstalter för fritt bildningsarbete som enligt sitt tillstånd att driva en läroanstalt har integrationsutbildning på teckenspråk som utbildningsuppgift. Den ovannämnda uppgiften att bevilja statsunderstöd får obetydliga konsekvenser för Utbildningsstyrelsen, som är den myndighet som ska bevilja statsunderstödet i fråga. Utbildningsstyrelsen påverkas också i viss grad av förslaget om att en del av statsunderstöden under en begränsad övergångsperiod fortsättningsvis ska förvaltas inom undervisnings- och kulturministeriets förvaltningsområde. För att trygga och anpassa ordnandet av integrationsfrämjande utbildning på svenska och verksamheten inom det fria bildningsarbetet överförs ett tidsbegränsat understöd på 1,3 miljoner euro/år för två år från det att reformen träder i kraft, dvs. till slutet av 2028. I syfte att trygga den roll aktörerna inom det fria bildningsarbetet har överförs till det moment som förvaltas av undervisnings- och kulturministeriet finansiering för två år från det att reformen träder i kraft, dvs. till slutet av 2028, för ett tidsbegränsat statsunderstöd på 400 000 euro/år, som riktas till att stödja centralorganisationerna för fritt bildningsarbete, och 573 000 euro/år, som riktas till integrationsfrämjande utbildning i finska eller annan utbildning på finska. Även dessa statsunderstöd beviljas av Utbildningsstyrelsen.

Förslaget om att uppgifter om utbildning som avses i 5 § 2 mom. i läropliktslagen i fortsättningen inte ska föras in i informationsresursen Koski bedöms i viss mån medföra extra arbete av engångsnatur för Utbildningsstyrelsen. Enligt 6 § i lagen om nationella studie-, utbildnings- och examensregister meddelar Utbildningsstyrelsen närmare föreskrifter om datastrukturen i fråga om de uppgifter som ska föras in i informationsresursen. Förslaget innebär att Utbildningsstyrelsen ska uppdatera den föreskrift om informationsresursen som meddelats enligt 6 § 2 mom. i lagen om nationella studie-, utbildnings- och examensregister samt ändra de anvisningar som getts till läroanstalterna om vilka uppgifter som ska föras in i informationsresursen. Utbildningsstyrelsen ska dessutom förhindra att utbildningsuppgifterna i fråga förs in i informationsresursen Koski med hjälp av användargränssnitt eller andra gränssnitt efter att lagen trätt i kraft.

I gällande 9 a § i lagen om nationella studie-, utbildnings- och examensregister föreskrivs det om en skyldighet i anslutning till läropliktsutbildning att föra in uppgifter om studerande inom utbildning som avses i 5 § 2 mom. i läropliktslagen. I 5 § 2 mom. i läropliktslagen är det fråga om utbildning som ordnas vid en folkhögskola, där grunderna för läroplanen för integrationsutbildning för invandrare enligt integrationslagen eller Utbildningsstyrelsens rekommendation för läroplan för utbildning i grundläggande litteracitet för invandrare följs. Skyldigheten att föra in uppgifter har således gällt folkhögskolor som ordnar

läropliktsutbildning. Genom propositionen avskaffas utbildningen i fråga, och därför ska uppgifter om den inte heller i fortsättningen föras in i informationsresursen Koski. Den föreslagna ändringen får vissa konsekvenser för informationssystemen. De folkhögskolor som har fört in uppgifter i informationsresursen Koski med hjälp av systemintegration måste genomföra de gränssnittsändringar som ändringen kräver. Utbildningsstyrelsen ska i egenskap av förvaltare av informationsresursen göra de tekniska ändringar som behövs, såsom att förhindra att nya utbildningsuppgifter förs in i informationsresursen Koski med hjälp av användargränssnitt eller andra gränssnitt efter att lagen trätt i kraft.

4.2.2.8 Konsekvenser för Migrationsverket

Det lagförslag som gäller integrationslagen och den ändring som på grund av lagförslaget ska göras i statsrådets förordning om ersättning av statens medel till kommuner, välfärdsområden och hälso- och sjukvårdsmyndigheten i landskapet Åland för kostnader för främjande av integration har konsekvenser för det informationssystem som Migrationsverket förvaltar. Migrationsverket förvaltar ett ärendehanteringssystem, som innefattar en funktion för automatisk utbetalning av kalkylerade ersättningar (LAKO-AUTO). Via LAKO-AUTO-systemet betalas kalkylerad ersättning enligt 61 och 62 § i integrationslagen till kommunerna, välfärdsområdena samt hälso- och sjukvårdsmyndigheten i landskapet Åland. Den föreslagna ändringen av den kalkylerade ersättningen i fråga om personer som fyllt 18 år och som omfattas av 2 § 3 och 4 mom. förutsätter att ersättningsbeloppet ändras i systemet. Ändringen medför inga kostnader.

Upphävandet av ersättningarna för beredskap för mottagning (64 §) kan påverka verkställandet av beslut om fördelning av flyktingkvoten vid Migrationsverket, om kommunernas villighet att bevilja kvotflyktingar kommunplatser i fortsättningen minskar. Detta kan även påverka det administrativa arbetet vid Migrationsverket. Migrationsverket har till uppgift att placera kvotflyktingarna på kommunplatser som förhandlats fram av livskraftscentralerna. Det administrativa arbetet kan öka när framställningar om kvotflyktingar eventuellt måste göras till flera olika livskraftscentralområden.

Upphävandet av ersättningarna för tjänster och stödåtgärder till offer för människohandel (68 §) leder till att det administrativa arbetet vid Migrationsverket (förläggningen i Joutseno, hjälpsystemet för offer för människohandel) minskar. Administrativt arbete har orsakats t.ex. av förfrågningar från livskraftscentraler som måste besvaras. Livskraftscentralen har i samband med beslut om ersättning kontrollerat människohandelsoffrets kundrelation i hjälpsystemet antingen per telefon eller som säkerhetspost via Migrationsverkets ärendehanteringssystem eller hjälpsystemet. Livskraftscentralen kan i Migrationsverkets ärendehanteringssystem se personens kundrelation i hjälpsystemet och dess startdatum, men inte dess slutdatum. Livskraftscentralen har varit tvungen att kontrollera slutdatumet för kundrelationen via hjälpsystemet per telefon eller som säkerhetspost. Det minskade administrativa arbetet bidrar till att avveckla normer och stöder genomförandet av produktivetsbesparingarna inom förvaltningen.

Upphävandet av ersättningarna för tjänster och stödåtgärder för offer för människohandel får begränsade konsekvenser för det ärendehanteringssystem som förvaltas av Migrationsverket. Livskraftscentralen kan på grund av sin ersättningsuppgift enligt integrationslagen i Migrationsverkets ärendehanteringssystem se personens kundrelation i hjälpsystemet och dess startdatum. När ersättningen enligt 68 § i integrationslagen slopas bör även möjligheten för användarna av Migrationsverkets ärendehanteringssystem vid livskraftscentralerna att se dessa uppgifter av säkerhetsskäl tas bort från systemet.

4.2.2.9 Konsekvenser för andra myndigheter

I det första lagförslaget, som gäller integrationslagen, föreslås det att lagens 6 §, där det föreskrivs om tolkning och översättning, upphävs. Paragrafen är informativ. I den konstateras det att bestämmelser om myndigheters skyldighet att sörja för tolkning eller översättning i ett ärende finns i 26 § i förvaltningslagen. Eftersom bestämmelsen utgör en informativ hänvisning till allmänna förvaltningslagar blir dessa tillämpliga även utan en uttrycklig bestämmelse i speciallagstiftningen. Ett upphävande av paragrafen begränsar således inte invandrarnas eller integrationskundernas rätt till tolkning och översättning och påverkar myndighetens skyldighet att sörja för tolkningen och översättningen i ett ärende i samband med åtgärder och tjänster enligt integrationslagen.

Om den svenskspråkiga integrationen ökar kan det också påverka andra myndigheter som verkar i området och deras tjänster, såsom social- och hälsovårdstjänsterna, småbarnspedagogiken och den grundläggande utbildningen, inom vilka behovet av svenskspråkig service kan öka. Samtidigt tryggas de språkliga rättigheterna redan nu, så det är i så fall fråga om små förändringar.

4.2.3 Andra samhällliga konsekvenser

4.2.3.1 Konsekvenser för invandrarna

I det första lagförslaget, som gäller integrationslagen, föreslås en ändring av bestämmelsen om lagens syfte i 1 §. Den föreslagna ändringen innefattar en förskjutning av tyngdpunkten från en referensram som tar hänsyn till goda befolkningsrelationer och ett mottagligt samhälle till en individcentrerad referensram där integration betraktas som en förpliktande process, som fastställs i synnerhet via invandrarens eget ansvar. De element som är kopplade till samhällets mottaglighet och som möjliggör integration tas inte längre med i lagens syfte som sådana, utan det anses att de ingår i den mer allmänt kända definitionen av integration och att de genomförs genom annan lagstiftning, varför det inte är nödvändigt att uttryckligen nämna dem i lagens syfte. Ändringarna i utgångspunkterna för integrationslagstiftningen kan anses återspegla sig i myndigheternas tillvägagångssätt och handlingssätt i integrationsfrågor. Dessutom kan ändringen återspegla sig i den allmänna diskussionen om integration i samhället, vilket kan ha indirekta konsekvenser för invandrarnas möjligheter att integrera sig i Finland.

Förslaget om att genomgående förtydliga målen enligt integrationslagen kan ha indirekta konsekvenser för invandrarna och deras integration. Tydligt definierade mål kan bidra till att betydelsen av integrationsprocessen och de integrations- och sysselsättningsfrämjande tjänsterna samt vikten av att regelbundet delta i dessa blir tydligare också för integrationskunderna, vilket främjar deras integration och sysselsättning. Samtidigt är integrationskunderna en mycket heterogen grupp med avseende på livssituation, utbildningsbakgrund och ålder, vilket innebär att det krävs individuella metoder för att uppnå samma mål i fråga om sysselsättning och språkinläring.

Enligt lagförslaget ska det i den nya 1 a § föreskrivas om en integrationsskyldighet, där det betonas att invandraren är skyldig att främja sin egen integration och sysselsättning. Enligt förslaget ska invandraren söka sig till och delta i de integrationsfrämjande tjänster som avses i integrationslagen på det sätt som föreskrivs i integrationslagen. Dessutom är invandraren enligt 24 § i lagförslaget skyldig att delta i en bedömning av kompetens och behovet av integrationstjänster, där invandraren ska informeras om sina skyldigheter och om integrationsmålen. Dessutom föreslås det att lagen ska innehålla en bestämmelse om att kommunen alltid ska utarbeta en integrationsplan för personer som avses i 2 § 3 och 4 mom. i

integrationslagen, dvs. personer som får internationellt skydd och personer som jämföras med dem samt deras familjemedlemmar utifrån en bedömning av deras kompetens och behov av integrationstjänster, om det inte är uppenbart onödigt. De föreslagna lagändringarna minskar avsevärt risken för att en del invandrare inte får veta vad man förväntar sig av dem i det finländska samhället och vilka skyldigheter de har. Förslagen ökar invandrarens eget ansvar och skyldigheter och kan därmed bidra till att öka medvetenheten om integrationsmålen och leda till att invandrarna tar större ansvar för sin integration och skötseln av sina angelägenheter. Om betoningen av invandrarens eget ansvar främjar och påskyndar integrationen och sysselsättningen förbättras också jämlikheten för invandrarnas barn i det finländska samhället. Om invandrarföräldrarna hittar sysselsättning snabbare förbättras hela familjens ekonomiska ställning och möjligheter att lyckas samtidigt som fattigdomen bland barnfamiljer minskar. När invandrarens eget ansvar och skyldigheter sätts upp som mål måste de som arbetar med vägledningssuppgifter också klara av att stegvis öka kundens ansvar och skyldigheter och samtidigt lätta på vägledningen. Vilken effekt de föreslagna ändringarna har när det gäller att öka invandrarens eget ansvar och egna skyldigheter beror delvis på om de som arbetar med vägledning har den kompetens som anges ovan.

Många EU- och OECD-länder har under de senaste 10–15 åren satsat på att öka skyldigheten att integrera sig. Syftet har varit att förbättra såväl den ekonomiska som den sociala och politiska integrationen. Antagandet är att invandrarna utan tvång inte kommer att vara tillräckligt motiverade att integrera sig, vilket sannolikt återspeglar sig som frånvaro, avhopp och svaga inlärningsresultat inom integrationsutbildningen och indirekt som problem med att hitta sysselsättning och med den politiska och sociala integrationen. Det har inte forskats mycket kring effekterna av skyldigheten att integrera sig eller obligatorisk integrationsutbildning. En omfattande jämförande studie som analyserade enkätmaterial på EU-nivå visade att ett krav på deltagande i integrationsåtgärder bidrog till en bättre ekonomisk integration, men någon motsvarande effekt observerades inte i fråga om social eller politisk integration.¹⁰³ I en studie om situationen i Norge undersöktes de kausala effekterna av obligatorisk integrationsutbildning för flyktingar under en period på 15 år. Den två år långa obligatoriska integrationsutbildningen bidrog avsevärt till att öka sysselsättningen och inkomsterna bland flyktingar, men inga effekter på den politiska och sociala integrationen konstaterades jämfört med kontrollgruppen.¹⁰⁴ I en tredje studie som jämförde situationen i tre stater fann man inga bevis på att obligatorisk integrationsutbildning skulle ha empiriska effekter på integrationen. Trots bristen på empiriska effekter ansåg forskarna att den obligatoriska integrationsutbildningen var viktig eftersom den för invandrarna närmare de statliga aktörerna.¹⁰⁵ OECD påpekar dock att man vid införandet av tvingande åtgärder, t.ex. obligatorisk integrationsutbildning, bör ta hänsyn till de eventuella negativa effekter som en obligatorisk integrationsutbildning kan ha på inlärningsmotivationen.

¹⁰³ Neureiter M (2018). Evaluating the effects of immigrant integration policies in Western Europe using a difference-in-differences approach. *Journal of Ethnic and Migration Studies*, 45(15), 2779–2800.

¹⁰⁴ Ferwerda J & Finseraas H (2022). "Do integration courses promote refugees' social and political integration? Evidence from Norway." *OSF Preprints* 18 (2022).

¹⁰⁵ Goodman SW & Wright M (2015). Does mandatory integration matter? Effects of civic requirements on immigrant socio-economic and political outcomes. *Journal of Ethnic and Migration Studies*, 41(12), 1885–1908.

Skyldigheten att integrera sig kan ha mycket varierande konsekvenser för invandrare i olika situationer.¹⁰⁶

De föreslagna ändringarna i integrationslagen kan inte bedömas medföra några direkta konsekvenser för invandrarnas utkomst, eftersom de kalkylerade ersättningar enligt integrationslagen som ska skäras ned inte betalas till invandrare. Konsekvenserna kan dock också synas indirekt i och med att de tjänster som tillhandhålls dem som omfattas av ersättningarna minskar.

Slopadet av statsandelen för ordnande av sektorsövergripande samarbete för integrationsfrämjande, som beviljas kommuner, har inga direkta konsekvenser för invandrarna. Det försämrar t.ex. inte deras möjligheter att delta i integrationsfrämjande tjänster. Slopadet av statsandelen inverkar inte heller på det faktum att hänsyn alltjämt ska tas till sektorsövergripande samarbete vid genomförandet av integrationsfrämjande tjänster. Det kan dock åtminstone i ringa grad påverka hur man inom kommunerna fortsätter att utveckla och ordna verksamhet i form av kompetenscentrum. Vissa städer har redan under 2025 i viss mån minskat sina resurser för verksamhet i form av kompetenscentrum och dessutom varit tvungna att avstå från vissa tjänster. Slopadet av statsandelen kan leda till ytterligare nedskärningar av resurserna. Det här kan inverka också på kvaliteten av de tjänster som invandrarna i fortsättningen får.

Det kan också finnas regionala skillnader i det utbud av tjänster som invandrarna har tillgång till, beroende på hur kommunerna t.ex. beslutar sig för att fortsätta verksamheten i form av kompetenscentrum. Livskraftscentralerna svarar emellertid i enlighet med 55 § 1 mom. fortsättningsvis för utveckling, samarbete, samordning och uppföljning av främjandet av integration och etablering på regional nivå. Således kan risken för att skillnaderna mellan kommunerna eller mellan regionerna ökar anses vara hanterbar.

Det föreslås att ersättning för kostnader för kompletterande och förebyggande utkomststöd i fortsättningen inte ska betalas till välfärdsområdena och till de kommuner som hör till landskapet Åland. Bestämmelser om en persons rätt till utkomststöd finns i lagen om utkomststöd. Genom denna proposition ändras inte individens rätt att vid behov få kompletterande eller förebyggande utkomststöd. Förslaget om att slopa ersättningen av kostnaderna för kompletterande utkomststöd och förebyggande utkomststöd påverkar således inte invandrarnas försörjning. Upphävandet av ersättningarna för beredskap för mottagning kan påverka kommunernas villighet att i fortsättningen ta emot kvotflyktingar till kommunplatser. Bristen på kommunplatser kan leda till att kvotflyktingarna inte kommer in till Finland lika snabbt och medföra sociala och hälsomässiga nackdelar samt förseningar i barnens skolstart för personer, särskilt för familjer, som ofta under svåra förhållanden väntar på att få komma till ett tredje land.

Upphävandet av ersättningen för tjänster och stödåtgärder till offer för människohandel bedöms inte få några konsekvenser för invandrarna. Kommunerna och välfärdsområdena är skyldiga att ordna den service för kommuninvånarna inom sitt område som dessa behöver, även om ersättningarna enligt integrationslagen slopas. Enligt artikel 11 i direktivet om människohandel (EU) 2024/1712 ska medlemsstaterna säkerställa att offer för människohandel får särskilt stöd och hjälp. Bestämmelser om ordnande av hjälpinsatser för offer för människohandel finns i

¹⁰⁶ OECD (2023). Introduction measures for newly-arrived migrants. Making integration work, OECD Publishing, Paris.

lagen om mottagande av personer som söker internationellt skydd och om identifiering av och hjälp till offer för människohandel. I 38 b § i den lagen konstateras det att för ordnandet av hjälpinsatser till offer för människohandel som har en i lagen om hemkommun avsedd hemkommun i Finland svarar välfärdsområdet, Helsingfors stad eller HUS-sammanslutningen inom vars område offret för människohandel har en i lagen om hemkommun avsedd hemkommun. Dessutom ska socialservice enligt 11 § i socialvårdslagen ordnas för stödbehov på grund av utnyttjande eller annan illabehandling. Socialvårdslagens 11 § har ändrats genom lag 1296/2022. I motiveringarna till regeringens proposition (RP 220/2022 rd) beskrivs ändringen enligt följande: "I paragrafen föreskrivs det om stödbehov för vilka socialservice ska ordnas. Det föreslås att 5 punkten ändras så att där förutom närstående- och familjevåld samt annat våld och annan illabehandling även nämns annat utnyttjande. Det utnyttjande som avses i bestämmelsen kan vara till exempel människohandel eller annat motsvarande utnyttjande. Det kan vara fråga om bland annat sexuellt, ekonomiskt, fysiskt eller psykiskt utnyttjande, som också kan vara förknippat med till exempel kontroll." Bestämmelser om tjänster eller åtgärder för offer för människohandel finns inte heller i den gällande integrationslagen, utan där föreskrivs endast om ersättning för kostnaderna för dessa tjänster och åtgärder. I och med att finansieringen i fortsättningen kommer att ingå i den allmänna finansieringen av välfärdsområdena ändras endast det sätt på vilket finansieringen anvisas välfärdsområdena. Förslaget om att överföra ersättningen enligt integrationslagen till den allmänna finansieringen av välfärdsområdena inverkar inte på ansvaret för ordnande av tjänster, utan välfärdsområdena ska även framöver ordna tjänster enligt personernas behov med stöd av den ovannämnda lagstiftningen. Välfärdsområdena ordnar inte egna tjänster för offer för människohandel, utan social- och hälsovårdstjänster ordnas på basis av kundens personliga behov. Konsekvenser för ordnandet av åtgärder och tjänster för offer för människohandel och därmed för invandrare kan uppstå om den myndighet som ordnar tjänsterna anser att ersättningssystemet enligt integrationslagen utgör grund för ordnandet av tjänster. Välfärdsområdena ska dock följa lagstiftningen och ordna åtgärder och tjänster t.ex. för offer för människohandel med stöd av socialvårdslagen och lagen om mottagande av personer som söker internationellt skydd och om identifiering av och hjälp till offer för människohandel. Enligt 38 b § i lagen om mottagande av personer som söker internationellt skydd och om identifiering av och hjälp till offer för människohandel svarar förläggningen i Joutseno för ordnandet av hjälpinsatser till offer för människohandel som inte har en i lagen om hemkommun avsedd hemkommun i Finland. Ändringen av finansieringssystemet påverkar därför inte heller de offer för människohandel som inte har hemkommun.

Ordnandet av hjälpinsatser har inget samband med de separata ersättningar enligt integrationslagen som betalas till kommunerna, välfärdsområdena och hälso- och sjukvårdsmyndigheten i landskapet Åland. I fortsättningen får välfärdsområdena finansiering för att ordna dessa hjälpinsatser via det allmänna finansieringssystemet.

I ett betänkande av en arbetsgrupp som justitieministeriet tillsatt för att bedöma genomförandet av direktivet om ändring av människohandelsdirektivet konstateras det att när det gäller att trygga ordnandet av specialiserad hjälp och stöd i praktiken är 68 § 1 mom. i integrationslagen relevant, eftersom det där föreskrivs att kommunen och välfärdsområdet ska ersättas för kostnader som orsakas av åtgärder och tjänster som tillhandahålls offer för människohandel på grund av deras specialbehov till följd av deras ställning som offer. Förslaget om att överföra ersättningarna till den allmänna finansieringen av välfärdsområdena inverkar inte på genomförandet av ändringsdirektivet, eftersom det i integrationslagen inte föreskrivs att tjänster ska ordnas för offer för människohandel och ändringen inte påverkar ansvaret för ordnandet av dessa tjänster. Ändringen av finansieringsmetoden påverkar inte heller hur hjälpsystemet för offer för människohandel fungerar eller på vilka grunder en person kan inkluderas som kund i hjälpsystemet. Integrationslagen innehåller inga bestämmelser om grunderna för hänvisning till

hjälpssystemet, och ersättningarna enligt integrationslagen används inte till att finansiera hjälpssystemet.

Hittills har praxis varit att ersättning för kostnader enligt integrationslagen för tjänster och stödåtgärder som ordnats för en person som bedöms vara offer för människohandel kunnat betalas till välfärdsområdet endast om personen har tagits emot som kund i hjälpssystemet för offer för människohandel. En del av dessa kunder har nekat anmälan till hjälpssystemet. Eftersom kostnaderna i framtiden kommer att ingå i den allmänna finansieringen av välfärdsområdena är ersättningen för kostnaderna för de tjänster som välfärdsområdet ordnar inte längre beroende av att offret för människohandeln är kund hos hjälpssystemet för offer för människohandel eller av kundens villighet att bli anmäld till hjälpssystemet. Detta kan delvis förenkla välfärdsområdets verksamhet i samband med människohandel och på så sätt ha en positiv effekt på tillgången till de social- och hälsovårdstjänster som offret för människohandel behöver. Samtidigt kan denna praxis försvaga det stöd kunden får från hjälpssystemet för offret för människohandel, när det inte finns något behov av att försöka hänvisa kunden till hjälpssystemet för att kostnaderna ska ersättas. En kundrelation i hjälpssystemet kan ha betydelse för den hjälp som offret får, särskilt under en straffprocess. År 2025 hade 9 procent av de offer som togs emot i hjälpssystemet hänvisats dit från välfärdsområdena.¹⁰⁷ Eftersom välfärdsområdena även hittills har haft varierande praxis för i vilken mån de hänvisar kunder till hjälpssystemet, uppskattar man att ändringen av finansieringssystemet inte kommer att få några betydande konsekvenser för de tjänster som offer för människohandel får från hjälpssystemet. Om finansieringen i fortsättningen riktas till välfärdsområdena via den allmänna finansieringen kan detta påverka hur finansieringen fördelas mellan de olika välfärdsområdena. I nuläget har finansieringen enligt integrationslagen riktats till det välfärdsområde som har ansökt om ersättning för kostnaderna och där det finns offer för människohandel. En del av välfärdsområdena har dock inte ansökt om ersättning enligt integrationslagen för dessa kostnader, så det går inte att göra en fullständig bedömning av vilka effekter ändringen av finansieringssystemet har på de olika välfärdsområdena och därmed på hur tjänsterna organiseras med hjälp av denna finansiering. Förslaget om att överföra ersättningen enligt integrationslagen till den allmänna finansieringen av välfärdsområdena inverkar dock inte på ansvaret för ordnande av tjänster, utan välfärdsområdena ska även framöver ordna tjänster enligt personernas behov. Ändringen bedöms således inte till denna del påverka de tjänster som ordnas för invandrare.

De föreslagna ändringarna i finansieringen och organiseringsansvaret i fråga om integrationsutbildning och utbildning i grundläggande litteracitet kan ha positiva effekter på sysselsättningen och integrationen bland invandrare om kommunerna lyckas skapa ändamålsenligare och effektivare utbildningsvägar för integrationskunderna, i och med att hela utbildningsutbudet i inledningsskedet av integrationsprocessen ligger i kommunernas händer och kommunerna ansvarar helt och hållet för finansieringen. Incitamenten i statsandelssystemet för kommunal basservice, kommunernas ökade ansvar för finansieringen av arbetslöshetsförmånerna samt kommunernas finansieringsandel på 50 procent av det grundläggande utkomststödet kan uppmuntra kommunerna att utveckla bättre och effektivare integrationsutbildningar och utbildningar i grundläggande litteracitet för arbetssökande integrationskunder. Samtidigt kan de föreslagna ändringarna få negativa konsekvenser för sysselsättningen och integrationen bland invandrare, om de självstyrande kommunerna inte anvisar tillräcklig finansiering för integrationsutbildning och utbildning i grundläggande litteracitet som ordnas i form av arbetskraftsutbildning. Eventuella negativa konsekvenser

¹⁰⁷ Hjälpssystemet för offer för människohandel, https://ihmiskauppa.fi/wp-content/uploads/2026/01/Tilastot_2025.pdf, läst 12.2.2026.

uppstår också om en jämlik tillgång till integrationsutbildning och utbildning i grundläggande litteracitet runt om i Finland inte uppnås trots målen i förslaget. Samtidigt har dessa fördelar och risker funnits sedan början av 2025 när det gäller integrationsutbildning som ordnas i form av arbetskraftsutbildning. Den föreslagna ändringen medför även fördelar och risker i anslutning till utbildning i grundläggande litteracitet och den del av integrationsutbildningen som för närvarande genomförs vid läroanstalter för fritt bildningsarbete och vars finansiering riktas direkt till huvudmännen för läroanstalterna för fritt bildningsarbete.

Den föreslagna ändringen av hur utbildningen i grundläggande litteracitet ska ordnas och finansieras kan förbättra situationen för invandrare och integrationskunder som behöver utbildning i grundläggande litteracitet i de kommuner och regioner där utbudet på utbildning i grundläggande litteracitet för närvarande är obefintligt eller otillräckligt, när kommunerna börjar erbjuda utbildning i grundläggande litteracitet i form av arbetskraftsutbildning. Den föreslagna ändringen gör det möjligt för kommunerna att ordna utbildning i grundläggande litteracitet på olika sätt. Utbildning i grundläggande litteracitet kan ordnas som egen fristående utbildning eller alternativt så att kommunen ordnar den som en del av integrationsutbildningen, t.ex. som en separat modul eller genom att utbildningshelheten förlängs för personer med svag läskunnighet. I synnerhet i kommuner där det vid en viss tidpunkt bara finns ett fåtal invandrare och integrationskunder som behöver utbildning i grundläggande litteracitet är det nödvändigt att kommunerna och sysselsättningsområdena samarbetar i stor utsträckning och utvecklar olika servicemodeller för att utbildningen i grundläggande litteracitet ska kunna genomföras framgångsrikt. Förslagen om att målen för, innehållet i och uppföljningen av utbildningen i grundläggande litteracitet ska fastställas i lag samt att Utbildningsstyrelsen ska fastställa grunderna för läroplanen för utbildningen i grundläggande litteracitet stärker utbildningens roll och kvalitet och förtydligar målen för och innehållet i den utbildning i grundläggande litteracitet som erbjuds arbetssökande integrationskunder jämfört med nuläget, där det inte föreskrivs i lag om målen för, innehållet i och uppföljningen av utbildningen i grundläggande litteracitet inom det fria bildningsarbetet och där det finns en rekommendation för läroplan för utbildning i grundläggande litteracitet, i vilken skyldigheterna är av mer allmän karaktär jämfört med grunderna för läroplanen. Det ovannämnda förslaget i kombination med förslaget om att fastställa en övre åldersgräns på 40 år som i regel gäller för stöd för frivilliga studier inom den grundläggande utbildningen för vuxna enligt integrationslagen förtydligar utbildningsvägarna för arbetssökande integrationskunder som behöver utbildning i grundläggande litteracitet, eftersom 40-åringar och äldre i regel vägleds till utbildning i grundläggande litteracitet i form av arbetskraftsutbildning medan man i fråga om personer under 40 år överväger om det är ändamålsenligare för personen i fråga att avlägga läskunnighetsskedet av den grundläggande utbildningen för vuxna eller hela den grundläggande utbildningen för vuxna än att delta i den utbildning i grundläggande litteracitet som ordnas i form av arbetskraftsutbildning. Syftet är att säkerställa att de integrationskunder som söker sig till grundläggande utbildning för vuxna som stöds med arbetslöshetsförmån huvudsakligen är unga vuxna, för vilka det arbetskraftspolitiskt sett är motiverat att genomgå den grundläggande utbildningen och förbättra studiefärdigheterna med tanke på studier på andra stadiet och högre utbildning samt en framtida karriär. Enligt förslaget kan arbetskraftsmyndigheten avvika från den övre åldersgränsen på 40 år av grundad anledning.

Den föreslagna ändringen av finansieringen och organiseringsansvaret i fråga om integrationsutbildning och utbildning i grundläggande litteracitet kan försämra situationen för personer med lägre utbildning, svag inlärningsförmåga och flyktingbakgrund, om kommunerna inte lyckas genomföra integrationsutbildning och utbildning i grundläggande litteracitet som ordnas i form av arbetskraftsutbildning med hänsyn till kundernas servicebehov. I synnerhet medborgare från sådana länder där den främsta orsaken till migration till Finland är behov av internationellt skydd har deltagit i integrationsutbildning och utbildning i grundläggande

litteracitet inom det fria bildningsarbetet som stöds som frivilliga studier enligt integrationslagen¹⁰⁸. Samtidigt hade t.ex. 2024 också 17 procent av deltagarna i integrationsutbildning som anordnades i form av arbetskraftsutbildning till exempel år 2024 flyktingbakgrund, och 11 procent hade flytt från Ukraina. Åren 2017–2019 hade 33–36 procent av deltagarna i den integrationsutbildning som ordnas i form av arbetskraftsutbildning flyktingbakgrund¹⁰⁹. En del av den integrationsutbildning och utbildning i grundläggande litteracitet som ordnats inom det fria bildningsarbetet kan ha bestått av deltidstudier och varit flexibla än arbetskraftsutbildningarna, och de har kunnat tjäna vissa, särskilt lägre utbildade arbetssökande integrationskunder väl. Genom förslaget överförs de arbetssökande integrationskunder som deltagit i integrationsutbildning och utbildning i grundläggande litteracitet inom det fria bildningsarbetet till arbetskraftsutbildningar, vilket innebär att kommunerna vid behov ska omforma integrationsutbildning och utbildning i grundläggande litteracitet som ordnas i form av arbetskraftsutbildning så att den även passar dessa kunder. Arbetskraftsutbildning kan ordnas flexibelt för olika arbetssökande integrationskunders behov. Olika flexibla lösningar kan betjäna inte bara mindre utbildade integrationskunder utan även t.ex. personer som blir sysselsatta i heltids- eller deltidarbete eller inleder företagsverksamhet under integrationsutbildningen. Flexibla modeller kan också göra det möjligt att fortsätta delta i integrationsutbildning vid sidan av arbete eller företagande och på så sätt förebygga oönskvärd avbrott i utbildningen.

De föreslagna ändringarna av finansieringen och organiseringsansvaret i fråga om integrationsutbildning och utbildning i grundläggande litteracitet kan samtidigt förbättra invandrarernas möjligheter till integration, sysselsättning och utbildning, när kommunerna har möjlighet och incitament för att samordna hela utbildningsutbudet under inledningsskedet av integrationen och arbetskraftsservicen. Ur invandrarens synvinkel skulle kommunen bättre än i nuläget kunna bygga konsekventa utbildningsvägar utan onödiga väntetider, t.ex. från utbildning i grundläggande litteracitet till integrationsutbildning.

Vilka konsekvenser förslaget får för invandrarna varierar från en region till en annan också beroende på hur undervisnings- och kulturministeriet fördelar den finansiering för en övergångsperiod på två år som är avsedd att stödja aktörer inom det fria bildningsarbetet, dvs. totalt 2,273 miljoner euro per år till utgången av 2028. En del av den kommunala arbetskraftsmyndighetens integrationskunder kan delta i annan utbildning som främjar

¹⁰⁸ Arbets- och näringsministeriets utredning från 2025 om frivilliga studier enligt integrationslagen. https://api.hankeikkuna.fi/asiakirjat/c33a0fe5-17be-4a0b-8bdd-3545e4fb2e72/27ec1a8e-1dac-4a58-8c9c-ad0fa5b599f5/KIRJE_20251229065159.PDF (på finska)

¹⁰⁹ I denna utredning antas medborgare i följande länder vara flyktingar eller familjemedlemmar till flyktingar: Afghanistan, Angola, Burundi, Eritrea, Sydsudan, Gabon, Guinea, Honduras, Irak, Jemen, Kongo (Kongo-Kinshasa), Centralafrikanska republiken, Kongo (Kongo-Brazzaville), Libyen, Mali, Nicaragua, Rwanda, Somalia, Sudan, Syrien och Tchad. Medborgare från ovannämnda länder har beviljats uppehållstillstånd i Finland främst på grund av att de har behövt internationellt skydd eller som familjemedlem till en sådan anknytningsperson. I viss mån finns det personer med flyktingbakgrund också i andra nationalitetsgrupper, och i de ovannämnda grupperna ingår även andra personer än personer med flyktingbakgrund eller deras familjemedlemmar. I denna utredning (på finska) har alla ukrainska medborgare som deltagit i integrationsutbildning åren 2022–2024 betraktats som personer som får tillfälligt skydd. https://api.hankeikkuna.fi/asiakirjat/c33a0fe5-17be-4a0b-8bdd-3545e4fb2e72/c142f020-3040-488b-90e8-068a4294a5e8/MUISTIO_20251229065159.PDF

integration eller läskunnighet vid läroanstalter för fritt bildningsarbete och som finansieras med finansieringen för övergångsperioden. På motsvarande sätt som i nuläget är det också möjligt att stödja sådana studier med arbetslöshetsförmån enligt 30 § 2 mom. i integrationslagen. Ur studerandenas perspektiv stärker finansieringen för aktörerna inom det fria bildningsarbetet under övergångsperioden utbildningens kontinuitet. Dessutom kan en del av kunderna också delta i utbildning som främjar integration, språkkunskaper eller läskunnighet och som ordnas inom det fria bildningsarbetet men som finansieras på annat sätt än med finansieringen för övergångsperioden.

En detalj som i ringa grad kan påverka invandrarnas situation är det att förslaget att avskaffa ordnandet och finansieringen av integrationsutbildning vid läroanstalter för fritt bildningsarbete skulle leda till att också den utbildning som tillhandahållits vid folkhögskolorna och som avses i 5 § 2 mom. i läropliktslagen upphör. Av informationsresursen Koski framgår att på statistikdagen den 20 september 2025 deltog 25 läropliktiga studerande i denna utbildning. En läropliktig som har slutfört den grundläggande utbildningen och som saknar tillräckliga kunskaper i finska eller svenska för att fullgöra utbildningen efter den grundläggande utbildningen, kan på samma sätt som i nuläget studera i enlighet med 5 § 1 mom. i läropliktslagen inom den grundläggande utbildningen för vuxna. Således beräknas ändringen påverka invandrarnas situation endast i ringa grad, eftersom de läropliktiga invandrare som hör till denna målgrupp fortfarande har möjlighet att fullgöra sin läroplikt inom den grundläggande utbildningen för vuxna.

Förslaget om att överföra den finansiering av integrationsutbildningen som betalas som en del av den kalkylerade ersättningen till statsandelsfinansieringen av arbetskraftsservice och därmed den kommunala basservicen kan påverka vissa kommuners villighet att bevilja kommunplatser för kvotflyktingar, utsatta personer som fått uppehållstillstånd på basis av asylansökan och personer som får tillfälligt skydd och som fått en hemkommun. Detta kan särskilt påverka tjänsterna för och integrationen av de mest utsatta och därmed mest behövande invandrare som får internationellt skydd. Om det inte beviljas tillräckligt många kommunplatser finns det inte kommunplats för alla som behöver en sådan, varvid utsatta flyktingars boende på förläggningar förlängs och kvotflyktingars ankomst till landet fördröjs. Den föreslagna ändringen kan också leda till att flyktingarna i allt högre grad flyttar och koncentrerar sig till stora städer och tillväxtcentrum. Huvudsakligen flyttar de som får uppehållstillstånd i mottagningssystemet till kommunen genom att ordna sin flyttning självständigt, och de flyttar inte till kommunplatser. De direkta konsekvenserna blir således till denna del begränsade. Konsekvenserna för mottagandet av kvotflyktingar kan bli större, om villigheten att erbjuda kommunplatser minskar, särskilt i mindre kommuner. Samtidigt riktas finansieringen genom detta förslag i högre grad framför allt till större kommuner, där också majoriteten av invandrarna och integrationskunderna bor. Detta kan ha en positiv effekt med tanke på ordnandet av tjänster i de kommuner där också antalet kunder är stort.

Förslaget om att stärka de flexibla sätten att genomföra integrationsutbildning genom att anvisa en tilläggsfinansiering på 2 miljoner euro till statsandelen för kommunal basservice kan ha en viss inverkan på invandrarna och på den integrationsutbildning som ordnas för dem. Arbetskraftsmyndigheterna ska tillhandahålla utbildning som främjar integration och språkkunskaper med hänsyn till invandrarnas heterogena färdigheter och behov av tjänster. Detta kan t.ex. innebära flexibla sätt att genomföra integrationsutbildningen. Om kommunerna med hjälp av den beviljade tilläggsfinansieringen erbjuder olika arbetslivsbaserade servicemodeller för integrationskunder kan integrationen och sysselsättningen bland invandrare i viss mån förbättras, genom att antalet oändamålsenliga avbrott i integrationsutbildningen minskar t.ex. när en person hittar sysselsättning eller inleder företagsverksamhet under integrationsutbildningen.

Om kommunerna tydligare informerar om möjligheten att integrera sig också på svenska och även sörjer för tillhandahållandet av integrationstjänster på svenska, kan antalet invandrare som integreras på svenska öka. En eventuell ökning i antalet invandrare som integrerar sig på svenska i området ska också beaktas i kommunens övriga tjänster och i de övriga myndigheternas verksamhet i kommunen. Om det efter integrationsfasen inte finns andra tjänster på svenska, t.ex. fortbildning eller sysselsättningsfrämjande tjänster, kan det bli svårare för personen att integrera sig och hitta sysselsättning på svenska. Möjligheterna till en framgångsrik integration på svenska påverkas också av om de andra familjemedlemmarna har tillgång till svenskspråkiga tjänster, såsom småbarnspedagogik och utbildning. Om en person bor och lever i en svenskspråkig miljö och gemenskap, t.ex. med en svenskspråkig make, kan möjligheten att integreras på svenska främja personens integration och etablering i det finländska samhället. En nackdel med att integrera sig och hitta sysselsättning på svenska kan vara att det blir svårare för personen att få jobb om det blir aktuellt att flytta till ett helt finskspråkigt område. Samtidigt kan kunskaper i svenska ofta krävas eller vara till nytta också om personen söker arbete på en finskspråkig arbetsplats.

Förslaget om att en övre åldersgräns på 40 år i regel ska gälla i fråga om grundläggande utbildning för vuxna som stöds med arbetslöshetsförmån som frivilliga studier enligt integrationslagen kan ha både positiva och negativa konsekvenser för invandrare. Den övre åldersgränsen gäller den tidpunkt då de studier som stöds med arbetslöshetsförmånen inleds, så i praktiken kan i viss mån även personer över 40 år fortsätta att studera inom den grundläggande utbildningen för vuxna. Den övre åldersgränsen i kombination med kommunernas ökade betalningsansvar i fråga om finansieringen av arbetslöshetsförmåner som trädde i kraft i början av 2025 styr arbetskraftsmyndigheterna till att erbjuda kortare och effektivare utbildnings- och servicevägar jämfört med studier som kan omspänna flera år¹¹⁰ inom den grundläggande utbildningen för vuxna. Integrationsutbildningens innehåll och mål är mer arbetslivsorienterade än innehållet i och målen för den grundläggande utbildningen för vuxna. För att effekterna för integrationskunder ska bli positiva krävs det att kommunen tillhandahåller integrationsutbildning och utbildning i grundläggande litteracitet som ges på tillräckligt lång sikt och som vid behov framskrider mycket långsamt. Konsekvenserna för invandrare är delvis svåra att bedöma också av den orsaken att en del av studerandena inom den grundläggande utbildningen för vuxna endast avlägger läskunnighets- eller inledningsskedet och en del av hela lärokursen. Framför allt är skillnaden mellan studier i läskunnighetsskedet och utbildning i grundläggande litteracitet i form av arbetskraftsutbildning inte nödvändigtvis särskilt stor i fråga om mål och innehåll. Fastställandet av en övre åldersgräns kan också påverka utjämningen av åldersfördelningen i undervisningsgrupperna inom den grundläggande utbildningen för vuxna, vilket kan förbättra utbildningens kvalitet.

Förslaget bedöms i viss mån kunna ha negativa ekonomiska konsekvenser för integrationskunder i situationer där en 40-årig eller äldre integrationskund vill studera inom den grundläggande utbildningen för vuxna t.ex. med studiestöd eller någon annan inkomst, när studierna enligt integrationslagen inte längre ska stödjas med arbetslöshetsförmån och kostnadsersättning enligt lagen om ordnande av arbetskraftsservice inte ska betalas under studierna. Studiestödet är lägre än arbetslöshetsförmånen. I februari 2026 var studiepenningen för en studerande med familj inom den grundläggande utbildningen för vuxna 421,01 euro i månaden och statsborgen för studielån 850 euro i månaden. Dessutom kan en studerande med

¹¹⁰ Enligt uppgifter från Utbildningsstyrelsen uppgick medelvärdet av studietiden för studerande som fullgjort den grundläggande utbildningen för vuxna 2021–2025 till 686 dagar och medianen till 652 dagar.

familj inom den grundläggande utbildningen för vuxna få utkomststöd, om studielån har lyfts, samt bostadsbidrag. En ensamboende studerande utan familj har rätt till studiepenning till ett belopp av 279,38 euro i månaden, bostadstillägg till ett belopp av 296 euro i månaden och statsborgen för studielån till ett belopp av 850 euro i månaden. Arbetsmarknadsstödet¹¹¹ uppgår i motsvarande situation till 800,01 euro i månaden.¹¹² Vid social- och hälsovårdsministeriet pågår dessutom ett projekt¹¹³ som går ut på att allmänt stöd kan betalas som integrationsstöd till sådana arbetslösa arbetssökande som inte uppfyller arbetsvillkoret, som har bott i Finland kortare tid än tre år under de senaste tio åren och som är i behov av ekonomiskt stöd. Om ändringen av integrationsstödet träder i kraft minskar skillnaden mellan förmånerna ytterligare jämfört med nuläget när det gäller för integrationskunden att välja mellan studier som finansieras med studiestöd och studier som finansieras med arbetslöshetsförmån. Förutom arbetslöshetsförmåner kan integrationskunden få andra förmåner såsom bostadsbidrag och utkomststöd. Studiepenningen och bostadstillägget utgör ett lägre stöd än arbetslöshetsförmånen, om integrationskunden inte lyfter studielån. Ett beslut av en integrationskund över 40 år att delta i den grundläggande utbildningen för vuxna med studiestöd begränsar i viss mån integrationskundens möjligheter att få andra bidrag såsom bostadsbidrag och utkomststöd.

Enligt den föreslagna ändringen kan Arbetskraftsmyndigheten av grundad anledning avvika från den övre åldersgräns på 40 år som gäller i fråga om grundläggande utbildning för vuxna som stöds med arbetslöshetsförmån. Dessutom är det med stöd av lagen om ordnande av Arbetskraftsservice fortfarande möjligt att stödja grundläggande utbildning för vuxna som fullgörs som frivilliga studier för invandrare över 25 år, om förutsättningarna för stödet uppfylls med stöd av den lagstiftningen. När det är fråga om personer som omfattas av integrationslagens tillämpningsområde är det dock i regel en integrationsplan som utarbetas i stället för en sysselsättningsplan, varvid tjänster enligt integrationslagen ska tillhandahållas i inledningskedet av invandringen. Även t.ex. stödet för frivilliga studier grundar sig i princip på bestämmelserna i integrationslagen. Syftet med att fastställa den föreslagna åldersgränsen på 40 år för grundläggande utbildning för vuxna som stöds med arbetslöshetsförmån är att uppnå beteendeeffekter, så att integrationskunderna inom denna åldersgrupp i regel hänvisas till integrationsutbildning som förbereder för arbetsmarknaden och som fokuserar på språkinläring eller till utbildning i grundläggande litteracitet som ordnas i form av Arbetskraftsutbildning, och därmed snabbare hittar sysselsättning. Om en sysselsättningsplan emellertid utarbetas för en person i stället för en integrationsplan och det avtalas om deltagande i grundläggande utbildning för vuxna i form av frivilliga studier som stöds enligt lagen om ordnande av Arbetskraftsservice, påverkar den övre åldersgränsen för stöd enligt integrationslagen dock inte invandrarna. För tiden för frivilliga studier som ingår i sysselsättningsplanen betalas dock inte kostnadsersättning till skillnad från den tid för frivilliga studier som ingår i integrationsplanen.

De eventuella konsekvenserna av den föreslagna övre åldersgränsen på 40 år berör på olika sätt grupper av invandrare som har flyttat till Finland av olika skäl, eftersom personer som saknar grundläggande utbildning finns främst bland dem som lämnat sitt land på grund av behov av internationellt skydd. Sannolikt påverkar den övre åldersgränsen för stöd en större andel av

¹¹¹ Det allmänna stödet ersätter arbetsmarknadsstödet från och med den 1 maj 2026.

¹¹² Förmånsbeloppen baserar sig på FPA:S räknare för förmåner <https://www.kela.fi/laskurit>, läst 5.2.2026.

¹¹³ Beredning av integrationsstödet och språktillägg till arbetsmarknadsstödet, <https://stm.fi/sv/projekt?tunnus=STM074:00/2024>.

integrationskunderna med flyktingbakgrund och därmed jämförbar ställning jämfört med andra invandrare.

Det att en integrationsplan vid behov utarbetas i samband med bedömningen av invandrarens kompetens och behov av integrationstjänster kan ha begränsade positiva effekter på jämlikheten för invandrare och tjänsternas effektivitet. Även i nuläget är det möjligt enligt 20 § i integrationslagen att utarbeta en integrationsplan i samband med den inledande intervju som ingår i bedömningen av kompetens och behovet av integrationstjänster. Förslaget om att det ska föreskrivas i lag att en integrationsplan i fortsättningen alltid ska utarbetas i samband med bedömningen innebär att processen i detta avseende blir enhetlig i alla kommuner, oavsett var invandraren bor. Hänvisningen till integrationsfrämjande tjänster kan börja löpa snabbare i och med att integrationsplanen utarbetas i samband med bedömningen av invandrarens kompetens och behov av integrationstjänster. Kunden kan exempelvis hänvisas till flerspråkig samhällsorientering omedelbart efter det första mötet, medan kunden väntar på att t.ex. få påbörja sin integrationsutbildning. Den regionala jämlikheten i fråga om integrationstjänster och möjligheten att få dessa tjänster utan dröjsmål kan i viss mån effektivisera integrationen och sysselsättningen med antagandet att kommunerna och deras arbetskraftsmyndigheter kan tillhandahålla dessa tjänster utan betydande väntetider.

Å ena sidan kan det att bedömningen av kompetens och behovet av integrationstjänster och utarbetandet av en integrationsplan görs samtidigt i vissa fall vara förknippat med en risk, nämligen att de mål som sätts upp i integrationsplanen visar sig vara oändamålsenliga för kundens integration eller att kunden hänvisas till oändamålsenliga integrationsfrämjande åtgärder, om det i samband med att integrationsplanen utarbetas ännu inte finns tillräcklig information om t.ex. kundens språkfärdighetsnivå eller hur integrationsutbildningen lämpligen bör framskrida. Å andra sidan ska integrationsplanen ses över och uppdateras, och i samband med det är det möjligt att reagera på uppgifter från mer detaljerade expertbedömningar om individens behov av integrationstjänster. Förslaget om att integrationskunder ska vägledas till att söka sig till utbildning som motsvarar deras individuella behov enligt integrationsplanen eller till annan integrations- och sysselsättningsfrämjande service utan dröjsmål kan bidra till att integrationsprocessen löper snabbare än från inledningsskedet. För att de föreslagna ändringarna ska leda till en snabbare serviceprocess förutsätts att integrationskundens kompetens och behov av integrationstjänster bedöms och därpå följande tjänster tillhandahålls utan dröjsmål. I praktiken ska vägledningen redan nu ske omedelbart på det sätt som beskrivs i motiveringen i RP 208/2022 rd, men ändringen syftar till att påskynda inledandet av integrationsprocessen ytterligare.

I det första lagförslaget, som gäller integrationslagen, föreslås det att lagens 6 §, där det föreskrivs om tolkning och översättning, upphävs. Paragrafen är informativ. I den konstateras det att bestämmelser om myndigheters skyldighet att sörja för tolkning eller översättning i ett ärende finns i 26 § i förvaltningslagen. Eftersom bestämmelsen utgör en informativ hänvisning till allmänna förvaltningslagar, blir dessa tillämpliga även utan en uttrycklig bestämmelse i speciallagstiftningen. Ett upphävande av paragrafen begränsar således inte invandrarnas eller integrationskundernas rätt till tolkning och översättning.

4.2.3.2 Konsekvenser för barnen

Med konsekvenser för barn avses direkta och indirekta konsekvenser som lagförslaget har på barnens livsmiljö, barnen och barnets bästa. Majoriteten av de konsekvenser för barn som det lagförslag som gäller integrationslagen medför är indirekta och en följd av hur de ändringar i lagen som föreslås påverkar livet för barnens föräldrar.

Det allmänna syftet med förslaget till lag om främjande av integration är att försnabba och effektivisera integrationsprocessen och sysselsättningen för invandrare. Genom att de vuxna invandrarna hittar sysselsättning bättre än i nuläget förbättras också möjligheterna för deras barn att klara sig väl i det finländska samhället. Det faktum att föräldrarna deltar i arbetslivet, inkomsterna ökar och språkkunskaperna förbättras ger dem bättre resurser att stöda barnet. Om de mammor som står utanför arbetskraften effektivare hänvisas till utbildning och vägleds in på arbetsmarknaden i och med att integrationen blir mer förpliktande förbättras jämlikheten mellan invandrabarnen i samhället.¹¹⁴ I undersökningar har man kunnat konstatera att barnens språkinläring och utbildningsvägar förbättras genom att de deltar i småbarnspedagogiken.¹¹⁵ Ökad sysselsättning bland föräldrarna leder till att risken för fattigdom bland barn minskar.

De åtgärder som föreslås i lagförslaget, t.ex. att stärka skyldigheten till integration, påskynda de inledande integrationstjänsterna och koncentrera ansvaret för och finansieringen av integrationsutbildningen till kommunerna och deras arbetskraftsmyndigheter, bedöms främja utbudet av integrationsutbildning enligt behov och föräldrarnas integration. Förändringarna har således positiva effekter för barnen. För att dessa ändringar ska påverka barnen i de mest utsatta familjerna på ett gynnsamt sätt bör kommunerna sörja för sin skyldighet att tillhandahålla integrationsfrämjande tjänster även för föräldrar som har utmaningar i fråga om lärande och funktionsförmåga eller hälsoproblem, och vid behov samordna integrationstjänster och social- och hälsovårdstjänster.

En del av offren för människohandel är föräldrar med minderåriga barn och en del är barn. År 2025 hänvisades 32 barn till offer och 10 minderåriga kunder till hjälpsystemet för människohandel.¹¹⁶ Förslaget om att upphäva ersättningarna för kostnader för tjänster och stödåtgärder som tillhandahålls offer för människohandel och att överföra anslaget till den allmänna finansieringen av välfärdsområdena anses inte få direkta konsekvenser för barnen. Välfärdsområdena har en lagstadgad skyldighet att ordna social- och hälsovårdstjänster enligt servicebehovet även för offer för människohandel och andra utsatta personer i enlighet med deras individuella behov. Skyldigheten är inte beroende av vilken typ av finansieringsmodell staten använder för att finansiera de kostnader som uppstår. I 6 § i lagen om mottagande av personer som söker internationellt skydd och om identifiering av och hjälp till offer för människohandel konstateras det att när lagen tillämpas ska de särskilda behov som beror på människohandelsoffret särskilt utsatta ställning, såsom på åldern, beaktas. Också enligt 38 b § 3 mom. ska hjälpinsatserna ordnas utifrån en bedömning av det individuella stödbehovet hos offret för människohandel, och när hjälpinsatserna ordnas ska hänsyn tas bland annat till särskilda behov som beror på offrets ålder. Inom social- och hälsovården bedöms servicebehoven alltid individuellt, och i detta sammanhang tas det således hänsyn till olika aspekter som gäller barn. Ändringen får negativa konsekvenser för offren för människohandel

¹¹⁴ Pesola H & Sarvimäki M 2024; Intergenerational Spillovers of Integration Policies: Evidence from Finland's Integration Plans. The Review of Economics and Statistics 2024, https://doi.org/10.1162/rest_a_01494; Foged ym. 2023, Intergenerational spillover effects of language training for refugees. Journal of Public Economics 220, <https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S0047272723000221>

¹¹⁵ Karila, K. 2016. Påverkande småbarnspedagogik: Lägesöversikt maj 2016. Utbildningsstyrelsen Rapport och utredningar 6/2016.

¹¹⁶ Hjälpssystemet för offer för människohandel, https://ihmiskauppa.fi/wp-content/uploads/2026/01/Tilastot_2025.pdf, läst 12.2.2026.

med tanke på barnens välfärd endast om välfärdsområdena handlar i strid med lagstiftningen om social- och hälsovårdstjänster.

Invandrarföräldrarnas integration och sysselsättning har delvis olika effekter på döttrar och söner. Om de föreslagna ändringarna lyckas främja föräldrarnas, särskilt mammornas, läs- och skrivkunnighet, språkinläring, sysselsättning och därmed delaktighet i samhället, kan ändringarna på basis av forskningslitteraturen antas återspegla sig på ett positivt sätt särskilt i döttrarnas utbildning och senare karriärer samt minska exempelvis risken för att söner hamnar in på en brottslig bana.

En detalj som i ringa grad kan påverka invandrabarnens situation är det att förslaget om att avskaffa ordnandet och finansieringen av integrationsutbildning vid läroanstalter för fritt bildningsarbete skulle leda till att också den utbildning som tillhandahållits vid folkhögskolorna och som avses i 5 § 2 mom. i läropliktslagen upphör. Av informationsresursen Koski framgår att på statistikdagen den 20 september 2025 deltog 25 läropliktiga studerande i denna utbildning. En läropliktig som har slutfört den grundläggande utbildningen och som saknar tillräckliga kunskaper i finska eller svenska för att fullgöra utbildningen efter den grundläggande utbildningen, kan på samma sätt som i nuläget studera i enlighet med 5 § 1 mom. i läropliktslagen inom den grundläggande utbildningen för vuxna. Således beräknas ändringen påverka invandrabarnens situation endast i ringa grad, eftersom de läropliktiga invandrare som hör till denna målgrupp fortfarande har möjlighet att fullgöra sin läroplikt inom den grundläggande utbildningen för vuxna.

Om kommunerna tydligare informerar om möjligheten att integrera sig också på svenska och även sörjer för tillhandahållandet av integrationstjänster på svenska, kan antalet invandrare som integreras på svenska öka. Valet av integrationsspråk påverkar också barnen till de föräldrar som integreras på svenska och familjelivet. Möjligheterna till en framgångsrik integration på svenska påverkas av om det finns tillgång till exempelvis småbarnspedagogik, grundläggande utbildning och hobbyer på svenska.

4.2.3.3 Könskonsekvenser

En av svagheterna i Finlands integrationssystem när det gäller jämställdhet mellan könen har ansetts vara modellen med två vägar, som inneburit att invandrankvinnorna länge har stått utanför arbetskraften och inte haft tillgång till integrationstjänsterna.¹¹⁷ Den totalreform av integrationslagen som trädde i kraft i början av 2025 avhjälpte flera relaterade brister i integrationssystemet. De föreslagna ändringarna av integrationsmålen, betoningen av invandrarens egna ansvar och skyldighet samt de ändringar som hänför sig till ordnandet och finansieringen av integrationstjänsterna gör integrationstjänsterna och integrationssystemet ännu tydligare till en enda integrationsväg. Eftersom de föreslagna ändringarna framhäver alla invandrades ansvar för sin egen integration och prioriteringen av målet att alla personer som är i arbetsför ålder och som har arbetsförmåga, oavsett kön, blir delaktiga i arbetslivet kan de föreslagna ändringarna leda till att jämställdheten mellan invandarmän och invandrankvinnor

¹¹⁷ OECD (2018). Working Together: Skills and Labour Market Integration of Immigrants and their Children in Finland. OECD Publishing, Paris. <https://doi.org/10.1787/9789264305250-en>; OECD & Nordic Council of Ministers 2024: The labour market integration of migrant mothers and fathers in the nordic countries. https://www.oecd.org/content/dam/oecd/en/publications/support-materials/2023/10/international-migration-outlook-2023_0faed233/the-labour-market-integration-of-migrant-mothers-and-fathers-in-the-nordic-countries.pdf

förbättras. Målet och skyldigheten att hitta sysselsättning och lära sig språket gäller alla, även dem som sköter sina små barn hemma efter föräldraledigheten, i allmänhet kvinnor. Redan i samband med att en integrationsplan utarbetas ska både invandrarkvinnor och invandarmän tydligare informeras om att målet och förväntningarna är att alla invandrare i arbetsför ålder som har arbetsförmåga ska integrera sig på arbetsmarknaden och lära sig språket. Att till exempel stanna hemma långvarigt för att sköta hushållet och barnen är inte ett alternativ ur integrationssynvinkel. Förslaget om att kommunen ska utarbeta en integrationsplan för alla invandrare som får internationellt skydd och invandrare som kan jämföras med dem förväntas öka antalet kvinnor som söker sig till integrationsfrämjande tjänster också inom grupper där det allmänt betraktas som ett ideal att kvinnan stannar hemma med barnen. De ändringar som stärker skyldigheten att integrera sig framhäver betydelsen av lika möjligheter för kvinnor och män att integrera sig.

Syftet med de föreslagna ändringarna är att förbättra och påskynda vägledningen av nyanlända invandrare till ändamålsenliga tjänster under inledningsskedet av integrationen och att förbättra den regionala jämlikheten i fråga om tjänster i inledningsskedet av integrationen. Eftersom det finns en stor skillnad i sysselsättningsgraden mellan invandrarkvinnor och invandarmän kan åtgärderna i bästa fall minska ojämlikheten mellan könen på arbetsmarknaden.

Den ändring som föreslås innebär att de arbetssökande integrationskunder som för närvarande deltar i integrationsutbildning och utbildning i grundläggande litteracitet inom det fria bildningsarbetet i fortsättningen kommer att delta i arbetskraftsutbildning som ordnas av den kommunala arbetskraftsmyndigheten. Detta kommer sannolikt att beröra något fler kvinnor än män, eftersom fler kvinnor än män har deltagit i frivilliga studier enligt integrationslagen under 2020-talet.¹¹⁸ År 2024 vare 62 procent av de omkring 10 000 integrationskunder som deltog i frivilliga studier enligt integrationslagen kvinnor¹¹⁹.

Om finansieringen av integrationsutbildningen styrs till en enda kanal skapar detta möjligheter för kommunerna att ordna integrationsutbildningen som helhet på ett ändamålsenligt sätt och att även i utbildningen i grundläggande litteracitet ta hänsyn till främjandet av delaktighet i arbetslivet bättre än i nuläget, där utbildningen i grundläggande litteracitet samt en del av integrationsutbildningen har genomförts som frivilliga studier vid läroanstalter för fritt bildningsarbete, separat från arbetskraftsservicen. Ändringen av finansieringssystemet och lösningen att inkludera utbildningen i grundläggande litteracitet i arbetskraftsutbildningen kan således i bästa fall på lång sikt få positiva effekter särskilt på jämställdheten och möjligheterna till integration och sysselsättning för de mest utsatta invandrarkvinnorna, som inte kan läsa och skriva.

För att konsekvenserna för integrationen och sysselsättningen ska bli positiva förutsätts att kommunerna lyckas ordna integrationsutbildning och utbildning i grundläggande litteracitet i enlighet med integrationskundernas servicebehov. År 2022 var nästan två av tre (62 procent) studerande kvinnor såväl inom utbildningen i grundläggande litteracitet som ordnas i form av frivilliga studier enligt integrationslagen och som stöds genom en arbetslöshetsförmån som

¹¹⁸ Arbets- och näringsministeriets utredning från 2025 om frivilliga studier enligt integrationslagen fokuserade inte särskilt på könsfördelningen i integrationsutbildning och utbildning i grundläggande litteracitet inom det fria bildningsarbetet, men överlag deltog fler kvinnor än män i frivilliga studier enligt integrationslagen. https://api.hankeikkuna.fi/asiakirjat/c33a0fe5-17be-4a0b-8bdd-3545e4fb2e72/27ec1a8e-1dac-4a58-8c9c-ad0fa5b599f5/KIRJE_20251229065159.PDF (på finska)

¹¹⁹ Arbetsförmedlingsstatistik, Arbets- och näringsministeriet.

inom läskunnighetsskedet av den grundläggande utbildningen för vuxna.¹²⁰ Den föreslagna ändringen av utbildningen i grundläggande litteracitet säkerställer bättre än i nuläget att utbildning i grundläggande litteracitet finns att tillgå där det finns behov av den, och samtidigt att denna utbildning inte tillhandahålls på orter där den inte behövs. Eftersom majoriteten av dem som deltar i utbildning i grundläggande litteracitet är kvinnor, gäller de risker för negativa konsekvenser som beskrivs i avsnittet "Konsekvenser för invandrarna" kvinnor med lägre utbildning, låg inlärningsförmåga och flyktingbakgrund i högre grad än män.

Den föreslagna ändringen av 60 § 1 mom. 4 punkten, som gäller beviljande av statsandel för främjande av integrationen av personer som får stöd för hemvård av barn, bedöms i viss mån ha positiva effekter som främjar jämställdheten mellan könen. I fortsättningen ska statsandelen beviljas för ett bredare användningsändamål, dvs. också för att främja integrationen av föräldrar till barn under skolåldern. Med denna finansiering har kommunerna sedan 2025 tagit fram olika tjänster i enlighet med integrationslagen, t.ex. deltidstudier och barnvårdsstödda utbildningar för invandrarföräldrar som får stöd för hemvård av barn. Integrationskunder som får stöd för hemvård av barn, av vilka de flesta är kvinnor, övergår sannolikt i och med lagförslaget om den så kallade norska modellen av hemvårdsstöd i regel till att bli kunder inom arbetskraftsservicen. Ändringen gäller inte personer som flyttat till Finland från EU/EES-området, vilket innebär att en del av integrationskunderna även framöver kan få stöd för hemvård av barn och därmed stå utanför arbetskraften. Genom anslaget i fråga stöds tillhandahållandet av tjänster inte bara för dem som får stöd för hemvård, utan också för andra föräldrar till barn under skolåldern, men målgruppen förväntas inte växa i storlek. En utvidgning av målgruppen för beviljande av statsandel gör det möjligt för kommunerna att med hjälp av finansieringen ordna integrations- och sysselsättningsfrämjande tjänster för föräldrar till barn under skolåldern, oavsett om de är arbetssökande eller står utanför arbetskraften. Detta kan i princip betraktas som en ändring som gör det möjligt att stärka jämställdheten mellan könen och som bidrar till att genomföra skrivningen i regeringsprogrammet om att förbättra ställningen för invandramammor. I enlighet med sitt självstyre har kommunerna möjlighet att själva bestämma hur de tjänster som möjliggörs genom statsandelen ska ordnas inom ramen för lagen och vilken målgrupp av invandrarföräldrar till barn under skolåldern som ska tillhandahållas integrations- och sysselsättningsfrämjande tjänster med hjälp av finansieringen. Konsekvenserna för jämställdheten mellan könen kan således variera mellan de olika kommunerna.

Människohandel är förknippad med könsspecifika element. Kvinnor är i princip mer sårbara som offer för vissa typer av människohandelsbrott, t.ex. tvångsäktenskap eller tvingande till prostitution. Överföringen av finansieringen till den allmänna finansieringen av välfärdsområdena påverkar inte tjänsterna för offer för människohandel, eftersom myndigheternas skyldigheter att tillhandahålla stöd och hjälp grundar sig på annan lagstiftning. De föreslagna ändringarna i fråga om ersättning för kostnader för tjänster till offer för människohandel bedöms inte ha några könsspecifika konsekvenser.

Förslaget om att vuxna invandrades deltagande i grundläggande utbildning för vuxna som frivilliga studier enligt integrationslagen som stöds med arbetslöshetsförmån i regel ska begränsas till personer under 40 år kan begränsa kvinnornas deltagande i denna form av utbildning i högre grad än männens. Kvinnor som närmar sig trettioårsåldern är ofta i åldern för

¹²⁰ Arbets- och näringsministeriets utredning från 2025 om frivilliga studier enligt integrationslagen. https://api.hankeikkuna.fi/asiakirjat/c33a0fe5-17be-4a0b-8bdd-3545e4fb2e72/27ec1a8e-1dac-4a58-8c9c-ad0fa5b599f5/KIRJE_20251229065159.PDF (på finska)

att skaffa barn, och en del av dem kan tillfälligt vara borta från arbetsmarknaden på grund av graviditet eller föräldraledighet vid den tidpunkt då de överstiger åldersgränsen på 40 år. Förslaget om att begränsa stöd i form av arbetslöshetsförmåner till personer under 40 år kan således i vissa fall få hårdare konsekvenser för mammorna än för andra invandrare. Ur jämställdhetsperspektiv kan betydelsen av denna begränsning ställas i relation till att dessa mammor under integrationsperioden i vilket fall som helst kan delta i någon annan utbildning som är lämplig för deras situation och som främjar integration och sysselsättning. Den övre åldersgränsen gäller den tidpunkt då de studier som stöds med arbetslöshetsförmånen inleds, så i praktiken kan i viss mån även personer över 40 år fortsätta att studera inom den grundläggande utbildningen för vuxna. Enligt förslaget kan dessutom ovannämnda studier även i fortsättningen stödjas i fråga om en 40-årig eller äldre integrationskund, om de tillfälligt inte har kunnat genomföras på grund av skada, sjukdom, användning av graviditets- eller föräldrapenningsdagar enligt 9 kap. i sjukförsäkringslagen eller av någon annan därmed jämförbar orsak. Dessutom ska den övre åldersgränsen för stöd för grundläggande utbildning för vuxna endast gälla frivilliga studier enligt integrationslagen som stöds med arbetslöshetsförmån och därmed inte hindra även äldre integrationskunder från att söka sig till grundläggande utbildning för vuxna med någon annan förmån eller utkomst. Dessutom är det med stöd av lagen om ordnande av arbetskraftsservice fortfarande möjligt för invandrare över 25 år, för vilka en sysselsättningsplan ska utarbetas, att få stöd för grundläggande utbildning för vuxna som fullgörs som frivilliga studier, om förutsättningarna för stödet uppfylls med stöd av den lagstiftningen.

4.2.3.4 Dataskyddskonsekvenser

Enligt förslaget ska den kommunala arbetskraftsmyndigheten ansvara för att ordna utbildning i grundläggande litteracitet. Även om det är en ny uppgift för arbetskraftsmyndigheten att ordna utbildning i grundläggande litteracitet, är det inte nödvändigt att föreskriva om mer omfattande rättigheter för olika aktörer att få information. De personer som ska vägledas till utbildning i grundläggande litteracitet som ordnas av arbetskraftsmyndigheten är samma personer som med stöd av den gällande integrationslagen genom kommunens eller arbetskraftsmyndighetens försorg har vägletts till att delta i utbildning i läs- och skrivkunnighet inom det fria bildningsarbetet eller grundläggande utbildning för vuxna som frivilliga studier enligt integrationslagen. Personerna fortsätter att vara kunder hos kommunen eller arbetskraftsmyndigheten. Den rätt för serviceproducenter att få information som avses i 94 § i integrationslagen och som hänför sig till produktion av integrationsfrämjande tjänster omfattar även rätt till information när serviceproducenten producerar utbildning i grundläggande litteracitet.

Upphävandet av ersättningen för tjänster och stödsatser till offer för människohandel kan bedömas ha positiva effekter på dataskyddet för offer för människohandel. Enligt nuvarande praxis för ansökan om ersättning lämnar välfärdsområdena till livskraftscentralen och Sysselsättnings-, utvecklings- och förvaltningscentret detaljerade uppgifter om kundens social- och hälsovård till stöd för beslutet om ersättning och utbetalning. Bestämmelser om utlämnande av personuppgifter från en myndighet till en annan finns i 90 § i integrationslagen. Överföringen av ersättningen för kostnader för offer för människohandel till den allmänna finansieringen av välfärdsområdena förutsätter i fortsättningen inte någon separat ansökan om ersättning och sändande av social- och hälsovårdsuppgifter till andra myndigheter eller lagring av uppgifter någon annanstans än i relevanta informationssystem inom social- och hälsovården.

I gällande 9 a § i lagen om nationella studie-, utbildnings- och examensregister föreskrivs det om en skyldighet i anslutning till läropliktsutbildning att föra in uppgifter om studerande inom utbildning som avses i 5 § 2 mom. i läropliktslagen. I 5 § 2 mom. i läropliktslagen är det fråga

om utbildning som ordnas vid en folkhögskola, där grunderna för läroplanen för integrationsutbildning för vuxna invandrare enligt integrationslagen eller Utbildningsstyrelsens rekommendation för läroplan för utbildning i grundläggande litteracitet för invandrare följs. Skyldigheten att föra in uppgifter har således gällt folkhögskolor som ordnar läropliktsutbildning. Genom propositionen avskaffas utbildningen i fråga, och därför ska uppgifter om den inte heller i fortsättningen föras in i informationsresursen Koski.

SlopanDET av skyldigheten att föra in uppgifter bedöms inte ha några dataskyddskonsekvenser för de registrerade. Gemensamt personuppgiftsansvariga för informationsresursen Koski är för närvarande bl.a. undervisnings- och utbildningsanordnarna samt Utbildningsstyrelsen. De gemensamt personuppgiftsansvariga ska se till att de uppgifter som föreskrivs för dem som personuppgiftsansvariga i 5 § i lagen om nationella studie-, utbildnings- och examensregister fullgörs och att den registrerades rättigheter enligt den allmänna dataskyddsförordningen (Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/679 om skydd för fysiska personer med avseende på behandling av personuppgifter och om det fria flödet av sådana uppgifter och om upphävande av direktiv 95/46/EG (allmän dataskyddsförordning) tillgodoses även i fortsättningen i fråga om de utbildningsuppgifter som har införts i informationsresursen innan den föreslagna lagen träder i kraft.

Enligt 11 § i lagen om nationella studie-, utbildnings- och examensregister ska de uppgifter som förs in i informationsresursen Koski bevaras permanent. Uppgifter om utbildningarna i fråga kan användas och lämnas ut ur informationsresursen på det sätt som föreskrivs i lag. Till exempel uppföljnings- och tillsynstjänsten för läroplikten Valpas utnyttjar uppgifterna för att följa upp att läroplikten fullgörs och övervakas. De uppgifter som förts in i informationsresursen Koski före den föreslagna lagstiftningsändringen förblir således tillgängliga i informationsresursen så att de kan utnyttjas bl.a. för fullgörandet av det styrnings- och tillsynsansvar som enligt lag hör till den läropliktiges bostadskommun. De uppgifter som införts i informationsresursen Koski före den föreslagna lagändringen kan i fortsättningen också utnyttjas av individen via tjänsten Min studieinfo på det sätt som föreskrivs i lag.

4.2.3.5 Konsekvenser för sysselsättningen

Enligt förslaget ska sysselsättning i högre grad definieras som mål för integrationen, och skyldigheten att integrera sig ska stärkas. Enligt uppskattning har integrationsplaner och de tjänster som ingår i dem under en uppföljningsperiod på tio år på ett betydande sätt höjt inkomstnivån för dem som har fått planen.¹²¹ Om förslaget att en integrationsplan ska utarbetas i samband med bedömningen av invandrarens kompetens och behov av integrationstjänster leder till att invandraren snabbare får tillgång till tjänsterna och både effektiviserar och rationaliserar myndigheternas tjänster, kan detta ha positiva indirekta effekter på sysselsättningen.

De föreslagna ändringarna i finansieringen och organiseringsansvaret i fråga om integrationsutbildning och utbildning i grundläggande litteracitet kan ha positiva effekter på sysselsättningen bland invandrare om kommunerna lyckas skapa ändamålsenligare och effektivare utbildnings- och sysselsättningsvägar för integrationskunderna, i och med att hela utbildningsutbudet i inledningsskedet av integrationsprocessen ligger i kommunernas händer

¹²¹ Sarvimäki, M. & Hämmäläinen, K. 2016. Integrating Immigrants: The Impact of Restructuring Active Labor Market Policies. *Journal of Labor Economics*. 34(2). S. 479–508.
<https://www.journals.uchicago.edu/doi/abs/10.1086/683667>.

och kommunerna ansvarar helt och hållet för finansieringen. Kommunerna får exempelvis bättre möjligheter att samordna utbildningen med andra sysselsättningsfrämjande åtgärder såsom lönesubvention, arbetsprovning och karriärvägledning samt t.ex. yrkesutbildning, läroavtalsutbildning och inläring i arbetet. De föreslagna ändringarna kan också få negativa konsekvenser för sysselsättningen och integrationen bland invandrare, om de självstyrande kommunerna inte anvisar tillräcklig finansiering för integrationsutbildning som ordnas i form av arbetskraftsutbildning och utbildning i grundläggande litteracitet. Detta skulle göra det svårare för invandrarna att lära sig finska eller svenska samt de färdigheter som behövs i samhället och arbetslivet. Samtidigt har dessa fördelar och risker funnits sedan början av 2025 när det gäller integrationsutbildning som ordnas i form av arbetskraftsutbildning. Den föreslagna ändringen medför även fördelar och risker i anslutning till utbildning i grundläggande litteracitet och den del av integrationsutbildningen som för närvarande genomförs vid läroanstalter för fritt bildningsarbete och vars finansiering riktas direkt till huvudmännen för läroanstalterna för fritt bildningsarbete.

De föreslagna ändringarna i finansieringen av och organiseringsansvaret för integrationsutbildningen och utbildningen i grundläggande litteracitet kan ha begränsade konsekvenser för anställningsförhållandena för undervisningspersonalen inom integrationsutbildningen och utbildningen i grundläggande litteracitet som är svåra att förutse. Det föreslås att integrationsutbildningen och utbildningen i grundläggande litteracitet, som ingår i integrationsplanerna och som i nuläget tillhandahålls vid läroanstalter för fritt bildningsarbete, ska omfattas av kommunens organiseringsansvar, vilket minskar utbudet av integrations- och språkutbildningar vid läroanstalter för fritt bildningsarbete. Undervisningspersonalen inom integrationsutbildningen och utbildningen i grundläggande litteracitet vid läroanstalterna för fritt bildningsarbete har olika anställningsförhållanden och olika arbetsavtal. Om kommunen väljer att genomföra integrationsutbildningen och utbildningen i grundläggande litteracitet som köpta tjänster, dvs. genom konkurrensutsättning, är det möjligt att undervisningspersonalen i större utsträckning erbjuds visstidsanställningar eller kortare anställningsförhållanden jämfört med om kommunen beslutar att genomföra utbildningen som egen produktion eller jämfört med nuläget, där utbildningarna delvis genomförs vid läroanstalter för fritt bildningsarbete. Samtidigt påverkas längden och kvaliteten på undervisningspersonalens anställningsförhållanden av många faktorer, oavsett om det är fråga om köpta tjänster, kommunens egen produktion eller det fria bildningsarbetet, och det är svårt att förutse hur de beslut som de självstyrande kommunerna fattar kommer att påverka undervisningspersonalens anställningsförhållanden. Eftersom upphandlingar av arbetskraftsservice hör till upphandlingar av social- och hälsovårdstjänster samt andra särskilda tjänster enligt bilaga E till lagen om offentlig upphandling och koncession, ska den upphandlande enheten särskilt beakta serviceanvändarnas behov vid upphandlingen (lagen om offentlig upphandling och koncession, 108 §). Den upphandlande enheten ska överväga hur lång avtalsperioden lämpligen bör vara.

Förslaget om att utöka statsandelen för kommunal basservice med två miljoner euro kan uppmuntra kommunerna att stärka de flexibla sätten att genomföra integrationsutbildningen, vilket i bästa fall kan bidra till sysselsättningen bland invandrare, anställningsförhållandenas kontinuitet och därmed integrationen. Det att integrationsutbildningen kan genomföras enligt flera olika modeller kan främja invandrarernas språkkunskaper och förhindra oändamålsenliga avbrott i integrationsutbildningen. Genom tilläggsfinansieringen främjas också det beslut som fattades i samband med budgetförhandlingarna hösten 2025, enligt vilket heltids- eller deltidsarbete ska möjliggöras vid sidan av integrationsutbildningen och grunderna för läroplanen för integrationsutbildningen ska utvärderas för att säkerställa att det är möjligt att flexibelt kombinera integrationsutbildning med arbete eller företagande. I enlighet med budgetförhandlingarna säkerställs dessutom en smidig arbetslivsväg för invandrare.

Bedömningen av konsekvensernas betydelse försvåras av att de självstyrande kommunerna bestämmer hur integrationsutbildningen ska genomföras.

Förslaget om att slopa vissa ersättningar till kommunerna kan inte bedömas ha sysselsättningsfrämjande effekter för personer med invandrabakgrund. Personer med invandrabakgrund har i allmänhet det största servicebehovet i början efter sin ankomst till landet och vanligen också mer hälsoproblem än andra. Således beräknas deras sysselsättning i allmänhet ta längre tid än för andra. Det är också möjligt att besparingarna har en försvagande konsekvens för sysselsättningen för personer med flyktningbakgrund och andra som behöver integrationstjänster. Till exempel har verksamhet i form av kompetenscentrum bedrivits uttryckligen i syfte att effektivisera och påskynda sysselsättningen. Även om besparingarna i enlighet med budgetförhandlingarna inte riktas direkt till sysselsättningsfrämjande tjänster, kan kommunerna reagera på besparingarna på olika sätt. En minskning av t.ex. anslaget för sektorsövergripande samarbete skulle sannolikt leda till att sysselsättningen bland invandrare som behöver sektorsövergripande tjänster fördröjs. Det är också möjligt att kommunerna riktar sparåtgärder t.ex. till ordnandet av integrationsutbildning, vilket har direkta konsekvenser för invandrarernas möjligheter att utveckla de språkkunskaper som behövs i arbetslivet och i fortsatta studier och därigenom också för sysselsättningen.

4.2.3.6 Konsekvenser för de grundläggande och mänskliga rättigheterna

Enligt grundlagens 22 § ska det allmänna se till att de grundläggande fri- och rättigheterna och de mänskliga rättigheterna tillgodoses. Internationella människorättskonventioner som är förpliktande för Finland är också bland annat konventionen om skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna (Europakonventionen FördrS 18 och 19/1990, sådan den lyder senare ändrad i FördrS 71 och 72/1994, FördrS 85 och 86/1998, FördrS 8 och 9/2005, FördrS 6 och 7/2005 samt FördrS 50 och 51/2010) samt den reviderade Europeiska sociala stadgan (FördrS 78–80/2002). Detta förslag har eventuellt konsekvenser för hur de grundläggande fri- och rättigheterna och mänskliga rättigheterna tillgodoses. Utgångspunkten för förslaget till lag om främjande av integration är tryggande av faktisk jämlikhet för invandrare. Med detta avses jämlikhet, som förverkligas för slutresultatets del oberoende av olika utgångslägen och möjligheter.

Hur likabehandling och icke-diskriminering av invandrare förverkligas i vardagen beror i hög grad på hur goda befolkningsrelationer förverkligas på lokal nivå. De lagändringar som påverkar tjänsterna för invandrare, det faktum att omnämningarna av goda befolkningsrelationer i lagen stryks och den offentliga debatten om dessa ändringar kan återspegla sig i hur man förhåller sig till och talar om invandrare. De föreslagna ändringarna när det gäller dels den minskning av kostnader enligt integrationslagen som ska ersättas till kommunerna och välfärdsområdena för att sparmålen ska uppnås, dels finansieringen av utbildningar som främjar integration och språkkunskaper kan leda till en lokal och regional debatt om hur man ska ersätta den brist i finansieringen av de lagstadgade tjänsterna för invandrare som den minskande statsfinansieringen medför. De offentliga kostnader som invandrare medför för kommunerna i en situation med minskande finansiering kan således öka motsättningarna i kommunala beslutsfattande organ och mellan medborgare, vilket kan ha försämrande konsekvenser för jämlikheten och vara utmanande för de goda befolkningsrelationerna.

År 2019 meddelade riksdagens biträdande justitieombudsman ett beslut (EOAK/3489/2017) där det ansågs att offer för människohandel befinner sig i en utsatt ställning och behöver särskilt stöd och skydd. Biträdande justitieombudsmannen konstaterade att den särskilda ställningen för en person som identifierats som offer för människohandel grundar sig på internationell lagstiftning som är bindande för Finland och på nationell lagstiftning. Enligt artikel 11.5 i EU:s

människohandelsdirektiv 2011/36/EU ska hjälp- och stödåtgärder åtminstone omfatta en levnadsstandard som kan säkerställa brottsoffrens försörjning, genom åtgärder som tillhandahållande av lämplig och säker bostad och materiellt understöd samt nödvändig sjukvård inbegripet psykologiskt stöd, rådgivning och information, översättning och tolkning. Dessa ingår i de hjälpinsatser som nämns i 38 a § i lagen om mottagande av personer som söker internationellt skydd och om identifiering och hjälp till offer för människohandel (rådgivning och handledning, trygg inkvartering, mottagningspenning eller utkomststöd, socialservice, hälso- och sjukvårdstjänster, tolk- och översättartjänster, rättshjälp och juridisk rådgivning, spårande av föräldrar till offer som är barn som saknar vårdnadshavare eller någon annan person som svarat för den faktiska vårdnaden om ett barn, stöd för att offret tryggt ska kunna återvända).

Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2024/1712 om ändring av direktiv 2011/36/EU om förebyggande och bekämpande av människohandel och om skydd av dess offer antogs sommaren 2024. Ett arbetsgruppsbetänkande i form av en regeringsproposition har varit ute på remiss med syftet att genomföra direktivet om ändring av människohandelsdirektivet senast den 15 juli 2026.¹²² Artikel 11 i direktivet om ändring av människohandelsdirektivet, som gäller hjälp och stöd till offer, har ändrats flera gånger. Artikeln ålägger medlemsstaterna att säkerställa att offren får specialiserad hjälp och stöd med beaktande av ett jämställdhets-, funktionsnedsättnings- och barnperspektiv och genom att tillämpa ett angreppssätt som sätter offren i centrum. Enligt arbetsgruppens betänkande är hjälpsystemet för offer för människohandel och lagstiftningen om det av särskild betydelse med tanke på skyldigheten i fråga. I arbetsgruppens betänkande beskrivs i detalj skyldigheterna enligt lag att tillhandahålla specialiserad hjälp och stöd till offer för människohandel. I betänkandet konstateras det att artikel 11.1 i direktivet, som gäller hjälp och stöd till offer, inte kräver några lagstiftningsändringar.

Det föreslagna upphävandet av ersättningarna för kostnader för tjänster och stödinsatser till offer för människohandel som ingår i integrationslagen och den föreslagna överföringen av finansieringen till den allmänna finansieringen av välfärdsområdena bedöms inte försvaga offrens rätt att få social- och hälsovårdstjänster i välfärdsområdet i enlighet med den ovannämnda lagstiftningen och sina behov efter att direktivet om ändring av människohandelsdirektivet har trätt i kraft. Bestämmelser om ordnandet av dessa tjänster finns i annan lagstiftning än integrationslagen, och ändringen av finansieringssystemet ändrar inte den skyldighet att ordna tjänster som enligt annan lagstiftning hör till kommunen, välfärdsområdet och hälso- och sjukvårdsmyndigheten i landskapet Åland. Ändringen av finansieringssystemet anses därför inte inverka negativt på invandrarnas grundläggande och mänskliga rättigheter eller på likabehandlingen av invandrare.

Totalreformen av utbildningar som främjar integration och språkkunskaper kan ha konsekvenser för den jämlika tillgången till utbildning runtom i Finland. Incitamenten i statsandelssystemet för kommunal basservice, kommunernas ökade ansvar för finansieringen av arbetslöshetsförmånerna samt kommunernas finansieringsandel av det grundläggande utkomststödet, dvs. 50 procent, kan uppmuntra kommunerna att ordna och utveckla bättre och effektivare integrationsutbildningar och utbildningar i grundläggande litteracitet för arbetsökande integrationskunder. Å ena sidan bestämmer de självstyrande kommunerna hur mycket finansiering de ska rikta till genomförandet av integrationsutbildning och utbildning i

¹²² Justitieministeriet 2025. Genomförande av direktivet om ändring av människohandelsdirektivet. Arbetsgruppsbetänkande. Justitieministeriets publikationer, Betänkanden och utlåtanden 2025:45.

grundläggande litteracitet som ordnas som arbetskraftsutbildning, och det är därför också möjligt att tillgången till utbildning i vissa kommuner blir otillräcklig. Å andra sidan har dessa fördelar och risker funnits sedan början av 2025 när det gäller integrationsutbildning som ordnas som arbetskraftsutbildning, och i och med den föreslagna ändringen kommer fördelarna och riskerna att omfatta även utbildning i grundläggande litteracitet och den del av integrationsutbildningen som för närvarande genomförs vid läroanstalter för fritt bildningsarbete och vars finansiering riktas direkt till huvudmännen för läroanstalterna för fritt bildningsarbete. I början av den föreslagna reformen kan tillgången till utbildning dessutom variera på olika håll i Finland också av den orsaken att integrationsutbildningen och utbildningen i grundläggande litteracitet inom det fria bildningsarbetet i vissa regioner har haft en större roll, och kommunerna i dessa regioner kan behöva mer tid för att övergå till att ordna den utbildning för integrationskunder som tidigare tillhandahållits inom det fria bildningsarbetet som arbetskraftsutbildning. Samtidigt har finansieringen av integrationsfrämjande utbildning inom det fria bildningsarbetet för närvarande fördelat sig ojämnt så att tillgången till dessa utbildningstjänster i vissa regioner har varit sämre än genomsnittet i förhållande till behovet.¹²³ Förslaget om att koncentrera finansieringen av integrationsutbildningen till en enda kanal skulle minska den regionala ojämlikheten i fördelningen av finansieringen och utbudet av tjänster. Propositionen kan således påverka t.ex. de kulturella rättigheter som tryggas som en grundläggande fri- och rättighet.

Enligt 6 § i grundlagen får ingen utan godtagbart skäl särbehandlas på grund av till exempel ålder. De som flyttar till Finland i äldre ålder ska vid behov ges möjlighet att lära sig finska eller svenska och delta aktivt i samhället. År 2024 flyttade sammanlagt 1 138 utländska medborgare som fyllt 65 år till Finland. De flesta av dem, 1 077 personer, var medborgare i ett europeiskt land, 6 var medborgare i afrikanska länder, 20 i amerikanska länder, 32 i asiatiska länder och 3 i andra länder.¹²⁴ De föreslagna ändringarna bedöms inte ha några konsekvenser för de integrationstjänster som tillhandahålls äldre invandrare. Målgruppen för kommunens integrationsfrämjande åtgärder och integrationsprogram är inte enbart de som är kunder inom arbetskraftsservicen utan även personer utanför arbetskraften, såsom äldre personer. Kommunen ska se till att det för integrationskunder utanför arbetskraften, såsom för äldre, ordnas åtgärder som främjar språkkunskaper och integration på olika nivåer. Förslaget om att koncentrera finansieringen av integrationsutbildningen till en enda kanal inom statsandelen för kommunal basservice ändrar inte kommunens skyldighet att erbjuda äldre integrationskunder tjänster som främjar deras integration. Den föreslagna ändringen av finansieringssystemet stärker kommunens möjligheter att ordna tjänster för olika grupper av integrationskunder efter behov.

Förslaget om att vuxna invandrades deltagande i grundläggande utbildning för vuxna som frivilliga studier som stöds med arbetslöshetsförmån enligt integrationslagen i regel ska begränsas till integrationskunder under 40 år hindrar 40-åriga och äldre integrationskunder från att börja delta i utbildningen i fråga som frivilliga studier som stöds med arbetslöshetsförmån enligt integrationslagen. Med avseende på jämlikheten bland invandrare anses åldersgränsen dock inte försämra arbetssökande integrationskunders ställning i förhållande till andra arbetslösa arbetssökande i någon betydande grad. Dessutom ska det fortfarande vara möjligt för integrationskunder som fyllt 40 år att av grundad anledning som frivilliga studier enligt

¹²³ Karinen, R. m.fl. 2025. Selvitys kotoutumista ja kielitaitoa edistävien koulutusten rahoitusmalleista. https://api.hankeikkuna.fi/asiakirjat/c33a0fe5-17be-4a0b-8bdd-3545e4fb2e72/a0ae1e15-09c8-4c6c-8e1b-64600b40b49a/KIRJE_20250522101249.PDF (på finska)

¹²⁴ Statistikcentralen, befolkningsstatistik 2026.

integrationslagen delta i den grundläggande utbildningen för vuxna med stöd av arbetslöshetsförmån. Begränsningen hindrar inte invandrare från att delta i den grundläggande utbildningen för vuxna eller fullgöra den grundläggande utbildningens lärokurs på något annat sätt än som frivilliga studier enligt integrationslagen. Det har uppskattats att för 40-åriga eller äldre integrationskunder är deltagande i annan integrationsfrämjande utbildning, såsom utbildning i grundläggande litteracitet eller arbetslivsinriktad integrationsutbildning, en mer direkt väg till arbetslivet, delaktighet och förvärvande av språkkunskaper i finska eller svenska jämfört med den grundläggande utbildningen för vuxna. Att 40-åriga eller äldre integrationskunder vägleds till annan integrationsfrämjande utbildning än grundläggande utbildning för vuxna i form av frivilliga studier ska därför inte betraktas som en ändring som strider mot kulturell jämlikhet. Dessutom kommer det alltjämt att vara möjligt enligt integrationslagen att genom arbetslöshetsförmån stödja deltagande i grundläggande utbildning för vuxna för personer under 25 år, vilket inte är möjligt med stöd av lagen om ordnande av arbetskraftsservice. De som har uppnått pensionsåldern har inte rätt till arbetslöshetsförmåner, och den föreslagna ändringen påverkar därför inte de äldres deltagande i den grundläggande utbildningen för vuxna. Den föreslagna ändringen bedöms ha begränsade konsekvenser för de grundläggande och mänskliga rättigheterna.

I enlighet med regeringsprogrammet för statsminister Petteri Orpos regering säkerställs det att integration är möjlig på båda inhemska språken, och detta beaktas genomgående i propositionen. Dessutom kan förslaget om att trygga finansieringen av den svenskspråkiga integrationsfrämjande utbildningen under en övergångsperiod på två år från det att reformen har trätt i kraft, dvs. fram till utgången av 2028, påverka tryggheten av invandrarnas språkliga rättigheter. Förslaget syftar till att säkerställa tillgången till svenskspråkig utbildning, vilket också kan inverka på invandrarnas möjligheter att vid sidan av det finska språket välja svenska som integrationssspråk.

Det att en integrationsplan vid behov utarbetas i samband med bedömningen av invandrarens kompetens och behov av integrationstjänster kan ha begränsade konsekvenser för invandrarnas regionala jämlikhet. Serviceprocessen är densamma oavsett var invandraren bor, vilket innebär att t.ex. vägledningen till integrationsfrämjande tjänster blir mer jämlik även i det avseendet att invandrarna i hela Finland redan i samband med det första mötet kan vägledas till tjänster i inledningsskedet av integrationen. Huruvida dessa effekter på den regionala jämlikheten realiserar beror på om kommunerna utan dröjsmål kan erbjuda tjänster som motsvarar integrationskundens behov och som kunden kan hänvisa till.

Förslaget om att förtydliga målen enligt integrationslagen genomgående i lagen kan ha konsekvenser för jämlikheten, i och med att målen definieras tydligare i lagen och att samma mål gäller för alla invandrare och integrationskunder, oberoende av t.ex. i vilken kommun de bor, vilken familjesituation de befinner sig i, vilka arbetsmarknadsfärdigheter de har eller om de deltar i tjänster enligt integrationslagen. Förslaget om att i lagens syftesbestämmelse stryka hänvisningarna till exempelvis jämlikhet och jämställdhet påverkar inte jämlikheten eller jämställdheten för invandrare. Bestämmelser om jämlikhet och jämställdhet finns i de lagar som gäller dessa principer och som också tillämpas på invandrare och integrationskunder som hör till målgruppen för integrationslagen.

I det första lagförslaget, som gäller integrationslagen, föreslås det att lagens 6 §, där det föreskrivs om tolkning och översättning, upphävs. Paragrafen är informativ. I den konstateras det att bestämmelser om myndigheters skyldighet att sörja för tolkning eller översättning i ett ärende finns i 26 § i förvaltningslagen. Eftersom bestämmelsen utgör en informativ hänvisning till allmänna förvaltningslagar, blir dessa tillämpliga även utan en uttrycklig bestämmelse i speciallagstiftningen. Ett upphävande av paragrafen begränsar således inte invandrarnas eller

integrationskundernas rätt till tolkning och översättning och påverkar inte tillgodoseendet av de grundläggande och mänskliga rättigheterna.

I 19 § i grundlagen föreskrivs det om rätten till social trygghet. Enligt den paragrafen har alla som inte förmår skaffa sig den trygghet som behövs för ett människovärdigt liv rätt till oundgänglig försörjning och omsorg. I paragrafen tryggas dessutom vars och ens rätt till grundläggande försörjning. Enligt propositionen upphävs 7 § i integrationslagen, där det föreskrivs om rätt till inkomstrelaterad dagpenning, allmänt stöd och utkomststöd. Som det beskrivs i motiveringen till regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om främjande av integration och till lagar som har samband med den (RP 208/2022 rd) är den föreslagna bestämmelsen informativ, och med stöd av den har en invandrare inte rätt till inkomstrelaterad dagpenning, allmänt stöd eller utkomststöd. Förutsättningarna för att erhålla dessa förmåner avgörs med stöd av lagen om utkomstskydd för arbetslösa, lagen om allmänt stöd och lagen om utkomststöd. Minskningen av ersättningarna enligt integrationslagen inverkar inte heller på enskilda personers försörjning, eftersom ersättningarna betalas till kommuner, välfärdsråden och hälso- och sjukvårdsmyndigheten i landskapet Åland, inte till invandrare. Ett upphävande av paragrafen begränsar således inte invandrarernas eller integrationskundernas rätt till inkomstrelaterad dagpenning, allmänt stöd eller utkomststöd och påverkar inte tillgodoseendet av de grundläggande och mänskliga rättigheterna.

4.2.3.7 Konsekvenser för jämlikheten för invandrare med funktionsnedsättning

Enligt förslaget ska integrationsutbildning för teckenspråkiga genomföras på motsvarande sätt som i nuläget inom det fria bildningsarbetet, och finansieringen av utbildningen, totalt 400 000 euro, hör fortsättningsvis till undervisnings- och kulturministeriets förvaltningsområde. Ordnanandet av integrationsutbildning för teckenspråkiga och finansieringen av denna utbildning följer således inte det föreslagna systemet med finansiering via en enda kanal, enligt vilket den kommunala arbetskraftsmyndigheten ordnar integrationsutbildning och utbildning i grundläggande litteracitet som arbetskraftsutbildning och finansierar denna med statsandelen för kommunal basservice. Den särskilda lösningen i fråga om teckenspråkiga integrationskunder bedöms upprätthålla nuläget för de döva, dvs. att integrationsutbildning ordnas av en läroanstalt för fritt bildningsarbete som i sitt tillstånd att driva en läroanstalt har integrationsutbildning på teckenspråk som utbildningsuppdrag. Genom denna riksomfattande lösning på ordnanandet av integrationsutbildning på teckenspråk stärks jämlikheten för teckenspråkiga integrationskunder. Det kan vara utmanande för en enskild arbetskraftsmyndighet eller för flera olika sysselsättningsområden i samarbete att bilda tillräckligt stora utbildningsgrupper för att kunna ordna integrationsutbildning på teckenspråk, och därför är det ändamålsenligt att utbildningen ordnas på riksnivå.

På motsvarande sätt som i nuläget kan också personer med funktionsnedsättning delta i undervisningsgrupper för integrationsutbildning som ordnas som arbetskraftsutbildning, förutsatt att de med hjälp av t.ex. en assistent eller hjälpmedel kan delta i den vanliga integrationsutbildningen. Som exempel kan nämnas personer som hör och/eller ser dåligt samt personer med rörelsenedsättning. I praktiken kan läraren bli tvungen att anpassa undervisningen om en person med funktionsnedsättning deltar i utbildningen. Enligt grunderna för läroplanen för integrationsutbildningen beaktas vid ordnanandet av utbildningen eventuella anpassningsbehov med tanke på studerande med funktionsnedsättning, och utbildningen ska vid behov anpassas på det sätt som teckenspråket och punktskriften förutsätter.

Förslaget om att avskaffa ersättningen för tjänster till offer för människohandel och att överföra finansieringen till den allmänna finansieringen av välfärdsområdena bedöms inte försämra jämlikheten för personer med funktionsnedsättning. Enligt 38 b § 3 mom. i lagen om

mottagande av personer som söker internationellt skydd och om identifiering av och hjälp till offer för människohandel ska hjälpinsatserna ordnas utifrån en bedömning av det individuella stödbehovet hos offret för människohandel, och när hjälpinsatser ordnas ska hänsyn tas bland annat till särskilda behov som beror på offrets fysiska och psykiska tillstånd. Inom social- och hälsovården bedöms alltid behoven av tjänster individuellt, och därför måste hänsyn till funktionsnedsättning även i fortsättningen tas inom tjänsterna för offer för människohandel, oberoende av ändringarna i finansieringssystemet.

4.2.4 Sammanfattning av de viktigaste konsekvenserna av propositionen

De huvudsakliga konsekvenserna av propositionen, dvs. de ekonomiska konsekvenserna, konsekvenserna för myndigheterna och andra samhällsliga konsekvenser, beskrivs i närmare detalj ovan. De ekonomiska konsekvenserna drabbar framför allt staten, kommunerna och de utbildningsanordnare och välfärdsområden som ordnar utbildning som främjar integration och språkkunskaper. Väsentligast av alla de föreslagna ändringarna när det gäller ekonomiska konsekvenser bedöms vara upplösningen av överlappande finansiering av utbildningar som främjar integration och språkkunskaper och de ändringar som föreslås i ersättningarna enligt integrationslagen. Också den ändring som föreslås i kommunernas statsandelsuppgift, dvs. sektorsövergripande samarbete, har ekonomiska konsekvenser. De ekonomiska konsekvenserna av propositionen berör i första hand kommunerna.

De föreslagna ändringarna i fråga om avskaffandet av vissa ersättningar enligt integrationslagen och minskningen av den kalkylerade ersättningen innebär en direkt minskning av de kostnader i statsbudgeten som ska täckas med anslaget under moment 32.50.30 (Statens ersättningar för främjande av integration, förslagsanslag). Besparingarna gäller till största delen den kalkylerade ersättningen enligt integrationslagen, men till den del nedskärningarna gäller ersättningar som ska sökas separat leder de också till minskningar i det administrativa arbetet.

I tabell 5 sammanfattas uppskattningarna av de besparingar inom integrationsfrämjande som överenskommit i regeringsprogrammet (15 miljoner euro), ramförhandlingarna 2024 (1,8 miljoner euro) och budgetförhandlingarna 2025 (30 miljoner euro) på 2027 års nivå (totalt 46,8 miljoner euro).

Tabell 5. Uppskattad fördelning av de sparåtgärder som nämns i regeringens proposition på 2027 års nivå.

Föreslagen ändring	Moment	Konsekvensbedömning 2027 (€)
Statsandelen för sektorsövergripande samarbete slopas	28.90.30 (Statsandel till kommunerna för ordnande av basservicen)	- 2 000 000
Statsandelsfinansieringen till 100 procent i fråga om integrationsutbildning och utbildning i grundläggande litteracitet inom det fria bildningsarbetet avskaffas	29.10.31 (Statsandelar och statsunderstöd för driftskostnader för läroanstalter för fritt bildningsarbete)	- 6 927 000

Ersättningen av kostnader för beredskap för mottagande slopas	32.50.30 (Statlig ersättning för integrationsfrämjande verksamhet)	- 900 000
Den kalkylerade ersättningen till kommunerna minskas med 100 euro/person över 18 år	32.50.30 (Statlig ersättning för integrationsfrämjande verksamhet)	- 1 800 000
Den kalkylerade ersättningen till kommunerna, välfärdsområdena och hälso- och sjukvårdsmyndigheten i landskapet Åland skärs ned	32.50.30 (Statlig ersättning för integrationsfrämjande verksamhet)	- 35 173 000
Besparingar sammanlagt		- 46 800 000

Utöver de ovannämnda besparingarna medför regeringens proposition överföringar av anslag mellan momenten upp till sammanlagt 33,386 miljoner euro. Dessa överföringar av anslag har sammanfattats i tabell 6.

De konsekvenser som berör statsandelen för kommunal basservice beror på överföringen av ansvaret för ordnande av utbildning i grundläggande litteracitet samt på att den finansiering av arbetskraftsutbildningen som betalats till kommunerna som en del av den kalkylerade ersättningen inkluderas i statsandelen för kommunal basservice. Förslaget om att upplösa det styrnings- och statsandelssystem för integrationsutbildning och utbildning i grundläggande litteracitet inom det fria bildningsarbetet som hör till undervisnings- och kulturministeriets förvaltningsområde påverkar statsandelen för driftskostnader för läroanstalter för fritt bildningsarbete.

Det föreslås att det för ordnande av integrationsutbildning på svenska ska överföras 300 000 euro till kommunernas statsandel från moment 32.50.03.

Till den icke-öronmärkta statsandelsfinansieringen av välfärdsområdena ska enligt propositionen överföras 2,2 miljoner euro för kompletterande och förebyggande utkomststöd samt 0,7 miljoner euro för finansieringen av tjänster och stödåtgärder till offer för människohandel från moment 32.50.30 (Statlig ersättning för integrationsfrämjande verksamhet).

Finansieringen under övergångsperioden inom undervisnings- och kulturministeriets förvaltningsområde, sammanlagt 2,273 miljoner euro/år (1,3 mn + 0,4 mn + 0,573 mn euro) åren 2027–2028, finansieras som en överföring från moment 32.50.30 (Statlig ersättning för integrationsfrämjande verksamhet) till moment 29.10.31 (Statsandelar och statsunderstöd för driftskostnader för läroanstalter för fritt bildningsarbete). Den tidsbegränsade överföringen av finansiering gäller åren 2027–2028.

Tabell 6. Överföringar av anslag mellan moment, på 2027 års nivå, som orsakas av propositionen.

Föreslagen ändring	Från moment	Till moment	Summa år 2027 (€)
Ordnande av integrationsutbildning på svenska	32.50.03 (Främjande av integration och arbetskraftsinvandring)	28.90.30 (Statsandel till kommunerna för ordnande av basservicen)	300 000
Den finansiering av integrationsutbildning som betalas som en del av den kalkylerade ersättningen överförs till den statsandel som betalas till kommunerna	32.50.30 (Statlig ersättning för integrationsfrämjande verksamhet)	28.90.30 (Statsandel till kommunerna för ordnande av basservicen)	24 813 000
De anslag som är avsedda för genomförande av utbildningen i grundläggande litteracitet överförs till den statsandel som betalas till kommunerna	29.10.31 (Statsandelar och statsunderstöd för driftskostnader för läroanstalter för fritt bildningsarbete)	28.90.30 (Statsandel till kommunerna för ordnande av basservicen)	3 100 000
De anslag som är avsedda för betalning av kompletterande och förebyggande utkomststöd överförs till den statliga finansiering som betalas till välfärdsområdena	32.50.30 (Statlig ersättning för integrationsfrämjande verksamhet)	28.89.31 (Välfärdsområdenas icke-öronmärkta statliga finansiering)	2 200 000
De anslag som är avsedda för ersättning av kostnader för tjänster och stödåtgärder till offer för människohandel överförs till den statliga finansiering som betalas till välfärdsområdena	32.50.30 (Statlig ersättning för integrationsfrämjande verksamhet)	28.89.31 (Välfärdsområdenas icke-öronmärkta statliga finansiering)	700 000
Undervisnings- och kulturministeriets finansiering till aktörerna inom det fria bildningsarbetet under övergångsperioden	32.50.30 (Statlig ersättning för integrationsfrämjande verksamhet)	29.10.31 (Statsandelar och statsunderstöd för driftskostnader för läroanstalter för fritt bildningsarbete)	2 273 000
Överförda anslag sammanlagt			33 386 000

5 Alternativa handlingsvägar

5.1 Handlingsalternativen och deras konsekvenser

5.1.1 Ordande och finansiering av utbildning som främjar integration och språkkunskaper samt frivilliga studier enligt integrationslagen

Ordnande av utbildning som främjar integration och språkkunskaper

Frågan hur utbildning som främjar integration och språkkunskaper ska ordnas bedömdes under beredningen utifrån tre olika alternativ, som bidrar till att genomföra skrivningen i regeringsprogrammet om att koncentrera finansieringen till en enda kanal. Ett alternativ var en modell där kommunen bär ansvaret för att ordna integrationsutbildning och utbildning i grundläggande litteracitet, och kommunen får besluta om hur integrationsutbildning och utbildning i grundläggande litteracitet ska produceras. Modellen är förenlig med det sätt på vilket arbetskraftsservicen ordnas. Som andra alternativ bedömdes en modell där integrationsutbildning och utbildning i grundläggande litteracitet får genomföras av aktörer med tillstånd att ordna utbildning. Modellen motsvarar det sätt på vilket yrkesutbildning och utbildning i fritt bildningsarbete ordnas i det avseendet att utbildningsanordnaren ska ha tillstånd att ordna yrkesutbildning eller driva en läroanstalt. För det tredje bedömdes en modell där integrationsutbildning och utbildning i grundläggande litteracitet får ordnas av ackrediterade utbildningsanordnare. Denna modell ligger i gränsområdet mellan de ovannämnda modellerna, eftersom finansieringen av integrationsutbildning och utbildning i grundläggande litteracitet riktas till kommunen och kommunen får bestämma hur utbildningen produceras, men för genomförandet av integrationsutbildningen kan kommunen endast välja en aktör som ingår i en pool av ackrediterade aktörer. I propositionen stannade man för den första modellen.

Alla aktörer med tillstånd att driva en läroanstalt för fritt bildningsarbete (exkl. idrottsutbildningscentrer) har möjlighet att ordna integrationsutbildning och utbildning i läs- och skrivkunskaper. I modeller som grundar sig på tillstånd att driva en läroanstalt för fritt bildningsarbete och tillstånd att ordna yrkesutbildning riktas finansieringen till utbildningsanordnaren, dvs. i praktiken direkt till läroanstalten eller dess huvudman. När kommunen står som utbildningsanordnare är det kommunen som beviljas finansieringen. Det att finansieringen riktas direkt till utbildningsanordnaren ansågs stå i strid med att det är kommunerna som ansvarar för att främja sysselsättningen och integrationen bland integrationskunder, samordna tjänsterna och betala arbetslöshetsförmåner till arbetsökande. Vid beredningen bedömdes det att ett system där finansieringen riktas direkt till utbildningsanordnarna undergräver kommunernas möjligheter att påverka utbudet av integrationsutbildning och utbildning i grundläggande litteracitet, tidsschemana och de innehållsmässiga prioriteringarna samt samordningen av integrationsutbildningen med andra tjänster. Samtidigt ansågs det att ett system som bygger på finansiering direkt till utbildningsanordnarna för ordnande av integrationsutbildning och utbildning i grundläggande litteracitet garanterar att finansieringen används för detta ändamål bättre än i den valda modellen, där finansieringen är icke-öronmärkt. Det uppskattades emellertid också att finansieringen i modeller som bygger på anordnartillstånd inte alltid fördelar sig ändamålsenligt t.ex. geografiskt sett.

Vid beredningen uppskattades det också att det med en modell som grundar sig på anordnartillstånd hade varit enkelt att genomföra det mål som fastställts i beslutet om tillsättande av ett projekt för förnyande av integrationstjänsterna, nämligen att genom att koncentrera finansieringen till en enda kanal trygga folkhögskolornas roll som en del av

integrations-tjänsterna. Samtidigt konstaterades det att målet i fråga inte ingår i regeringsprogrammet för statsminister Petteri Orpos regering och att det finns andra sätt att uppnå det. I en tillståndsbaserad modell skulle staten ha en större roll än i den modell som föreslås i propositionen: staten skulle styra integrationsutbildningen och utbildningen i grundläggande litteracitet via tillstånden att ordna utbildning och via den finansiering som går direkt till utbildningsanordnarna. Kommunerna skulle i en tillståndsbaserad modell ha kunnat styra ordnandet av integrationsutbildning och utbildning i grundläggande litteracitet egentligen endast i den mån kommunägda läroanstalter ansöker om tillstånd att ordna utbildning och beroende på vilka utbildningar de kommunägda läroanstalterna ämnar genomföra. På samma sätt som i nuläget skulle kommunerna inte kunna påverka hur finansiering som beviljats andra läroanstalter än kommunägda läroanstalter används. I samband med beredningen bedömdes det att modellen på ett grundläggande och oändamålsenligt sätt skulle ändra nuläget för och logiken bakom den gällande integrationslagen och lagen om ordnande av arbetskraftsservice, enligt vilka integrationsutbildningen för integrationskunder som registrerats som arbetssökande i regel ska genomföras som arbetskraftsutbildning och kommunen kan bestämma hur arbetskraftsservicen ska produceras.

I en modell som grundar sig på anordnartillstånd skulle det bli nödvändigt att fastställa kriterier för beviljande av tillstånd och bestämma hur många tillstånd som behövs i varje kommun eller region. I beredningsskedet diskuterades inte frågan om vilken aktör som skulle förvalta anordnartillstånden, men logiskt sett skulle valet ha blivit undervisnings- och kulturministeriet, som även förvaltar andra tillstånd att ordna utbildning och driva en läroanstalt. Att skapa och upprätthålla det nya tillståndsbaserade systemet skulle ha medfört mer administrativt arbete för kommunerna, utbildningsanordnarna och staten. Det finns också en risk för att en modell som bygger på anordnartillstånd gör det svårare att reagera snabbt på de lokala, föränderliga behoven av integrationsutbildning.

En styrka i den tillståndsbaserade modellen ansågs vara att faktorer som inverkar på kvaliteten på integrationsutbildningen och utbildningen i grundläggande litteracitet skulle kunna beaktas när anordnartillståndet beviljas och på så sätt eventuellt säkerställa integrationsutbildningens kvalitet. En förutsättning för att tillstånd att driva en läroanstalt för fritt bildningsarbete ska beviljas är t.ex. att sökanden har yrkeskompetens och ekonomiska förutsättningar att driva läroanstalten och ordna utbildningen (lagen om fritt bildningsarbete, 4 §). En modell som bygger på anordnartillstånd skulle sannolikt innehålla en finansiering baserad på priser per enhet som fastställts på statlig nivå och som skulle göra det möjligt att genomföra integrationsutbildning av hög kvalitet. Beroende på nivån på den statliga finansieringen och detaljerna i finansieringssystemet skulle detta ha kunnat garantera kvaliteten på undervisningen i och genomförandet av integrationsutbildningen och utbildningen i grundläggande litteracitet. Vid beredningen uppskattades det att de permanenta strukturer som behöver skapas i en modell som baserar sig på anordnartillstånd skulle kunna ge en bättre grund för att utveckla integrationsutbildningen på lång sikt. Samtidigt bedömdes det att permanenta strukturer också kan leda till att kostnaderna ökar, medan möjligheterna att snabbt reagera på de föränderliga kvantitativa och innehållsmässiga behoven i fråga om integrationsutbildning och utbildning i grundläggande litteracitet i olika kommuner minskar. Dessutom ansågs det att den föreslagna modellen under alla omständigheter innehåller starka incitament för kommunerna att genomföra integrationsutbildning och utbildning i grundläggande litteracitet på ett högkvalitativt, effektivt och resultatrikt sätt och att stödja en långsiktig utveckling av utbildningen. Detta ansågs bero på dels att kommunerna har det övergripande ansvaret för invånarnas sysselsättning och integration och även ansvarar för betalningen av arbetslöshetsförmåner och grundläggande utkomststöd, dels att det också allmänt ligger i kommunens intresse att den integrationsutbildning och utbildning i grundläggande litteracitet som erbjuds kommuninvånarna är av hög kvalitet och genomförs med yrkesskicklighet. Dessutom bedömdes

det att en modell som bygger på anordnartillstånd skulle leda till att normerna för kommunernas verksamhet ökar, i och med att kommunen behöver ansöka om anordnartillstånd för att kunna genomföra integrationsutbildning och utbildning i grundläggande litteracitet. Detta ansågs stå i strid med målet i regeringsprogrammet, enligt vilket verksamhetsförutsättningarna för alla kommuner stärks genom en fortsatt avveckling av normer inom kommunernas nuvarande verksamhetsfält.

För det tredje bedömdes en modell där integrationsutbildning och utbildning i grundläggande litteracitet får ordnas av ackrediterade utbildningsanordnare. Denna modell ligger i gränsområdet mellan det alternativ som ingår i lagförslaget och en modell som bygger på anordnartillstånd, eftersom finansieringen av integrationsutbildning och utbildning i grundläggande litteracitet riktas till kommunen och kommunen får bestämma hur utbildningen produceras, men för genomförandet av integrationsutbildningen kan kommunen endast välja en aktör som ingår i en pool av ackrediterade aktörer. I likhet med den modell som bygger på anordnartillstånd behöver man även i denna modell skapa kriterier för vem som har rätt att ingå i poolen av ackrediterade aktörer. Att ta fram och utveckla en ny modell som denna i verksamhetsmiljön för utbildning och arbetskraftsservice skulle ha krävt tid och resurser, och därför ansågs det inte vara realistiskt att genomföra modellen inom den tidsplan som anges i regeringens proposition. Det ansågs också finnas en risk för att modellen gör det svårare att reagera snabbt på de lokala, föränderliga behoven av integrationsutbildning och utbildning i grundläggande litteracitet, om det inte finns tillräckligt med aktörer i poolen runtom i Finland. En styrka i modellen ansågs vara att faktorer som inverkar på utbildningens kvalitet skulle kunna beaktas i kriterierna för poolen av ackrediterade aktörer och på så sätt, eventuellt effektivare än i den modell som föreslås, säkerställa kvaliteten på integrationsutbildningen och utbildningen i grundläggande litteracitet. Samtidigt ansågs det att den föreslagna modellen under alla omständigheter innehåller starka incitament för kommunerna att genomföra integrationsutbildning och utbildning i grundläggande litteracitet på ett högkvalitativt och resultatrikt sätt. Vidare bedömdes det att en pool av ackrediterade aktörer skulle ha kunnat göra det lättare för kommunerna att ordna integrationsutbildning och utbildning i grundläggande litteracitet, särskilt när de köper dessa tjänster på marknaden, eftersom vissa kvalitetskriterier redan skulle ha säkerställts för de aktörer som ingår i poolen. Det uppskattades dock också att en modell som bygger på en pool av ackrediterade aktörer skulle leda till att normerna för kommunernas verksamhet ökar, i och med att kommunen endast kan anlita aktörer som ingår i poolen för att genomföra integrationsutbildning och utbildning i grundläggande litteracitet. Detta ansågs stå i strid med målet i regeringsprogrammet, enligt vilket verksamhetsförutsättningarna för alla kommuner stärks genom en fortsatt avveckling av normer inom kommunernas nuvarande verksamhetsfält.

Separat bedömdes ytterligare ett alternativ där den föreslagna modellen endast tillämpas på ordnandet av integrationsutbildning, medan utbildning i grundläggande litteracitet för arbetssökande integrationskunder fortfarande ordnas vid läroanstalter för fritt bildningsarbete i form av frivilliga studier. Detta skulle ha motsvarat nuläget, där arbetskraftsmyndigheten inte kan ordna utbildning i grundläggande litteracitet som arbetskraftsutbildning (lagen om ordnande av arbetskraftsservice, 61 §). I samband med beredningen behandlades också ett förslag om att lagen om fritt bildningsarbete skulle kunna innehålla närmare bestämmelser om t.ex. studiernas omfattning och det stöd studerandena behöver, och att Utbildningsstyrelsens rekommendation för läroplan för utbildning i grundläggande litteracitet inom det fria bildningsarbetet samtidigt skulle omvandlas till en mer detaljerad förpliktande föreskrift för utbildningsanordnarna, dvs. till grunder för läroplan.

Enligt propositionen ska arbetskraftsmyndigheten ansvara för ordnandet av integrationsutbildning och utbildning i grundläggande litteracitet, och finansieringen ska riktas

till kommunerna via statsandelssystemet för kommunal basservice. Majoriteten av de personer som deltar i integrationsutbildning eller utbildning i grundläggande litteracitet är arbetssökande, och kommunerna och de sysselsättningsområden som dessa bildar ansvarar för ordnandet av tjänster för dessa personer. Kommunernas ansvar för ordnande av integrationsutbildning och utbildning i grundläggande litteracitet överensstämmer med det sätt för ordnande av arbetskraftsservice som trädde i kraft vid ingången av 2025. I och med reformen av arbetskraftsservicen utvidgades och tidigare lades också kommunernas ansvar för arbetslöshetsförmånerna. Den valda modellen ansågs stödja kommunernas självstyre bäst, med tanke på att arbetskraftsmyndigheten kan ordna utbildningar i enlighet med det regionala behovet.

Vid beredningen konstaterades det att vägen till sysselsättning ofta är mycket lång för invandrare med svag läs- och skrivkunnighet, och att det i allmänhet behövs många utbildningar och andra sysselsättningsfrämjande tjänster för att stödja sysselsättningen. Ju längre en person är arbetslös, desto större blir kommunens betalningsansvar för arbetslöshetsförmånerna¹²⁵. När det gäller allmänt stöd och inkomstrelaterad dagpenning omfattar hemkommunens finansieringsansvar även förmåner som betalas för s.k. aktiv tid. En ökad sysselsättning ökar dessutom kommunens skatteinkomster och minskar t.ex. utgifterna för det grundläggande utkomststödet, där kommunerna deltar i finansieringen med en andel på 50 procent. Av dessa orsaker ansågs det vara lämpligt att kommunerna också har ansvaret för att ordna utbildning i grundläggande litteracitet, så att de själva kan organisera tjänsterna för denna målgrupp så effektivt som möjligt redan från början av arbetslösheten. Vidare ansågs det vara ändamålsenligt att kommunerna, om de så önskar, kan bygga upp arbetskraftsutbildningar där de kombinerar elementen integrationsutbildning och utbildning i grundläggande litteracitet t.ex. så att utbildningshelheten för studerande med svag läs- och skrivkunnighet blir längre och mer omfattande. I synnerhet på orter och i områden där det bara finns ett fåtal integrationskunder som behöver utbildning i grundläggande litteracitet kan denna genomförandemodell utnyttjas för att undvika att väntetiden till utbildningen blir alltför lång. I den modell som presenteras i lagförslaget kan kommunerna själva påverka starttidpunkten för och varaktigheten av utbildningen och sköta antagningen av studerande. Vid beredningen ansågs det dels att den föreslagna modellen innehåller incitament för kommunerna att genomföra utbildningen i grundläggande litteracitet på ett högkvalitativt och effektivt sätt, dels att förslaget att Utbildningsstyrelsen ska fastställa grunderna för läroplanen för utbildningen i grundläggande litteracitet stöder ett högklassigt genomförande av utbildningen i grundläggande litteracitet samt de ändamålsenliga målen för och innehållet i utbildningen.

Finansieringen av utbildning som främjar integration och språkkunskaper och finansieringens resultatbaserade karaktär

Vid beredningen bedömdes olika alternativ som skulle kunna leda till att skrivningarna i regeringsprogrammet om att koncentrera finansieringen till en enda kanal och att ändra den finansiering som beviljas anordnare av integrationsutbildning så att den blir delvis resultatbaserad. För att få en helhetsbild av alternativen och kunna bedöma dem beställde arbets- och näringsministeriet en utredning av finansieringsmodeller för utbildningar som främjar

¹²⁵ I fråga om personer som avses i 2 § 1 mom. i integrationslagen svarar staten för finansieringen av allmänt stöd 1) under de tre år som följer efter den första anteckningen om hemkommun, om det är fråga om en person som avses i 2 § 3 och 4 mom. i integrationslagen (t.ex. personer som får internationellt skydd och personer som jämställs med dem) 2) under ett år, om det är fråga om någon annan än en person som avses i 1 punkten (lagen om allmänt stöd, 51 §).

integration och språkkunskaper. Utredningen¹²⁶ blev klar i maj 2025. Som ett alternativ till modellen med att samla all finansiering till statsandelen för kommunal basservice bedömdes möjligheten att inrätta ett anslagsmoment för integrationsutbildningen inom arbets- och näringsministeriets förvaltningsområde. Finansieringen skulle då via det styrande ministeriet riktas till kommunerna på basis av ett så aktuellt behov som möjligt, prestationer och resultatuppgifter. I denna modell bestämmer kommunerna till vilka tjänster finansieringen ska användas och hur tjänsterna ska genomföras på samma sätt som i fråga om ordnande av arbetskraftsservicen. I denna modell skulle resultatbaserad finansiering kunna genomföras både via kriterier för finansiering till kommunerna och genom kommunernas eventuella upphandlingar som innehåller resultatbaserade element. Att inkludera en resultatbaserad finansieringsandel i det statliga anslaget skulle ha krävt en betydande mängd administrativt arbete och systemutveckling. Alternativet att koncentrera finansieringen av integrationsutbildningen till en enda kanal på ett särskilt anslagsmoment skulle, framför allt när det gäller finansieringen av integrationsutbildning som ordnas som arbetskraftsservice, ha krävt en ändring av finansieringslösningen för arbetskraftsservicen. Med avseende på detta alternativ ansågs det inte vara ändamålsenligt att ändra den nyligen reviderade finansieringsmodellen i fråga om en arbetskraftstjänst. Inrättandet av ett särskilt anslagsmoment ansågs också vara ett administrativt tungt alternativ, eftersom modellen t.ex. skulle ha krävt ett separat system för utbetalning och uppföljning.

Ett ytterligare alternativ som bedömdes var en modell där finansiering beviljas utbildningsanordnare som fått tillstånd att ordna utbildning eller huvudmän för läroanstalter direkt från staten enligt särskilt fastställda kriterier. Detta skulle till stor del ha motsvarat undervisnings- och kulturministeriets nuvarande finansieringsmodell för utbildning inom det fria bildningsarbetet. I denna modell skulle finansieringen ha fördelats huvudsakligen på prestationsbaserade kalkylmässiga grunder. Den resultatbaserade finansieringsdelen skulle ha kunnat genomföras så att en del av finansieringen beviljas på basis av utbildningens resultat, på samma sätt som i fråga om finansieringen av yrkesutbildning och högskoleutbildning. Finansieringsmodellen skulle i praktiken ha krävt att systemet för finansiering av arbetskraftsservicen ändras när det gäller finansieringen av integrationsutbildning som ordnas som arbetskraftsutbildning enligt den modell som beskrivs ovan. Förvaltningen av integrationsutbildningen vid undervisnings- och kulturministeriet skulle också ha krävt ett separat system för uppföljning av utbildningsresultatet. Även alternativet att inkludera ett resultatbaserat element i finansieringsmodellen ansågs kräva en avsevärd utveckling av finansieringssystemet och uppföljningen av de resultat som valts ut som kriterier för beviljande av finansiering för utbildningen. Det beslut som fattades om ordnandet av integrationsutbildning fastställde också ramarna för en finansieringsmodell för utbildningarna, och följaktligen fortsatte man inte att bedöma de ovan beskrivna finansieringsalternativen i närmare detalj.

Som ett alternativ till modellen att koncentrera finansieringen till statsandelen för den kommunala basservicen bedömdes vid beredningen också en modell där finansieringen av integrationsutbildning som ordnas som arbetskraftsutbildning, på samma sätt som i nuläget, i fråga om de personer som avses i 2 § 3 och 4 mom. i integrationslagen (huvudsakligen personer som får internationellt skydd och personer som kan jämföras med dem, familjemedlemmar till

¹²⁶ Karinen, R. m.fl. 2025. Selvitys kotoutumista ja kielitaitoa edistävien koulutusten rahoitusmalleista. https://api.hankeikkuna.fi/asiakirjat/c33a0fe5-17be-4a0b-8bdd-3545e4fb2e72/a0ae1e15-09c8-4c6c-8e1b-64600b40b49a/KIRJE_20250522101249.PDF (på finska)

ovannämnda personer samt personer som får tillfälligt skydd och som har en hemkommun) betalas till kommunerna som en del av den kalkylerade ersättningen under det första året av ersättningstiden för personer som fyllt 18 år (moment 32.50.30 statens ersättningar för främjande av integration, förslagsanslag). Denna modell ansågs på motsvarande sätt som i nuläget stödja särskilt de små och medelstora kommuner som tar emot flyktingar, eftersom finansieringen via den kalkylerade ersättningen riktas direkt till den kommun till vilken flyktingen flyttar. Dessutom står den kalkylerade ersättningen till kommunens förfogande cirka en månad efter det att personen flyttat till kommunen, medan statsandelsfinansieringen av den kommunala basservicen beaktar förändringarna i antalet personer med främmande språk med en fördröjning på cirka två år. Den kalkylerade ersättningen följer också med om personen flyttar från en kommun till en annan under ersättningstiden. Enligt de beräkningar som gjorts till stöd för beredningen har denna modell gynnat särskilt de små och medelstora kommuner som tar emot flyktingar. I beredningsskedet uppskattades det att om en del av finansieringen av integrationsutbildningen bibehålls som en del av den kalkylerade ersättningen till kommunerna, kan detta förhindra att invandrare flyttar från små och medelstora kommuner till stora städer, i och med att finansieringen riktas till de kommuner till vilka de personer som omfattas av integrationslagen och av den kalkylerade ersättningen flyttar. I syfte att genomföra regeringsprogrammet för statsminister Petteri Orpos regering och förenkla finansieringen stannade man i beredningsskedet för alternativet att koncentrera den totala finansieringen av integrationsutbildningen till en enda kanal, dvs. till statsandelen för kommunal basservice. Då beräknas finansieringen i högre grad styras till de stora städerna. Även tvåspråkiga kommuner där majoritetsspråket är svenska och andelen invånare med ett främmande språk som modersmål är stor (t.ex. Närpes och Pargas) har nytta av den valda modellen.

Vid beredningen utvärderades också finansieringen av kommunernas nya statsandelsuppgift, dvs. ordnandet av utbildning i grundläggande litteracitet, och dess storlek. En del läroanstalter för fritt bildningsarbete har kunnat finansiera utbildning i grundläggande litteracitet även genom egen finansiering, vilket har gjort det möjligt för dem att ordna utbildning i grundläggande litteracitet i större skala och med större finansiering än vad staten har beviljat för utbildningen. En beräkning av antalet faktiska prestationer inom utbildning i grundläggande litteracitet som ordnats inom det fria bildningsarbetet 2024 utifrån priserna per enhet på 2026 års nivå visar att behovet av finansiering av utbildning i grundläggande litteracitet är cirka 5,6 miljoner euro. I beräkningen har priserna per enhet fastställts separat för olika utbildningsformer inom det fria bildningsarbetet på basis av de faktiska kostnaderna för alla utbildningar inom utbildningsformen i fråga. Det finns ingen samlad aktuell information om hur långa och intensiva utbildningar i grundläggande litteracitet som erbjudits av läroanstalter för fritt bildningsarbete och hur långa utbildningsvägarna för studerande inom utbildningen i grundläggande litteracitet har blivit. När utbildningen i grundläggande litteracitet 2018 överfördes från arbets- och näringsministeriets förvaltningsområde till undervisnings- och kulturministeriet 5 miljoner euro, vilket dock inte motsvarar uppskattningen av t.ex. hur stor del av de statliga anslagen för integrationsutbildning inom det fria bildningsarbetet som 2025 hänförs sig till utbildning inom grundläggande litteracitet. I samband med beredningen uppskattades det att antalet studerande inom utbildningen i grundläggande litteracitet kommer att minska bl.a. på grund av den minskade flyktingkvoten och det låga antalet asylsökande. Dessutom uppskattade man att det att ansvaret för att ordna utbildning i grundläggande litteracitet överförs till kommunerna kan leda till att kostnaderna avviker från kostnaderna för den utbildning som tidigare ordnats. Vidare ansågs det att kommunerna kan bygga effektivare och smidigare helheter av utbildningen i grundläggande litteracitet och andra utbildningar i inledningsskedet av integrationen, i och med att kommunerna ansvarar för ordnandet av alla integrationstjänster och integrationsutbildningar under inledningsskedet av integrationen. Av denna anledning kom man vid beredningen fram till att kommunernas nya statsandelsuppgift ska finansieras med en

lika stor statlig finansiering som i nuläget, vilket motsvarar den nuvarande uppskattade statliga finansieringen av utbildning i grundläggande litteracitet, 3,1 miljoner euro, som riktas till huvudmännen för läroanstalterna för fritt bildningsarbete.

När det gäller den finansiering som i fortsättningen inte längre ska betalas från undervisnings- och kulturministeriets moment övervägdes också alternativet att hela finansieringen slopas från början av 2027 utan någon övergångsperiod som tryggar den integrationsfrämjande utbildningen på finska och svenska och den roll som aktörerna inom det fria bildningsarbetet har. Man stannade dock för en lösning där finansiering (1,3 miljoner euro för ordnande av integrationsfrämjande utbildning på svenska, 573 000 euro för ordnande av integrationsfrämjande utbildning i det finska språket eller annan finskspråkig utbildning och 400 000 euro för tidsbegränsat statsunderstöd till centralorganisationerna för fritt bildningsarbete) överförs för viss tid till undervisnings- och kulturministeriets moment för 2027 och 2028.

I syfte att förbättra invandramammornas ställning har en permanent finansiering på 5 miljoner euro anvisats kommunerna från och med början av 2025 i enlighet med de ekonomiska besluten i regeringsprogrammet för statsminister Petteri Orpos regering. Finansieringen går till kommunerna som statsandel för kommunal basservice i enlighet med 60 § i integrationslagen, dvs. finansieringen har anvisats för främjande av integration av personer som får stöd för hemvård av barn. I och med förändringarna i omvärlden, särskilt reformen av utkomststödet inom den sociala tryggheten och genomförandet av den s.k. norska modellen, uppskattades det att en betydande del av de invandrarföräldrar som i dag vårdar sina barn i hemmet i framtiden blir arbetsökande, och av denna anledning kom man vid beredningen fram till att man i stället för att upprätthålla nuläget ska utvidga finansieringens användningsändamål till att även omfatta främjande av integrationen bland föräldrar till barn under skolåldern.

I enlighet med de ekonomiska besluten i regeringsprogrammet för statsminister Petteri Orpos regering anvisas en tilläggsfinansiering på 2 miljoner euro för stärkande av tillgången till språkutbildning på arbetsplatserna inom ramen för integrationstjänsterna från och med början av 2027. Syftet med finansieringen är att stärka de flexibla sätten att genomföra integrationsutbildningen. En finansieringsmodell som bedömdes i samband med beredningen var att staten skulle stödja anordnandet och utvecklingen av utbildningar genom statsunderstöd eller konkurrensutsättningar. En annan modell som bedömdes var en riksomfattande webbutbildning för integrationskunder som antingen är i arbetslivet eller som söker arbete. För det tredje bedömdes en modell där arbetsgivarna ges incitament eller andra ekonomiska bidrag för att ordna utbildning. Som en fjärde modell bedömdes alternativet att rikta finansieringen till kommunerna som en del av finansieringen av arbetskraftsservicen. I bedömningen av de alternativa modellerna identifierades utmaningar bl.a. i förhållande till kommunens lagstadgade uppgifter, det kommunala självstyret, lagstiftningen om statligt stöd och upphandling, resurser, den administrativa bördan och tidsplanen för propositionen. I syfte att genomföra regeringsprogrammet för statsminister Petteri Orpos regering och förenkla finansieringen stannade man i beredningsskedet för alternativet att koncentrera den totala finansieringen av integrationsutbildningen till statsandelen för kommunal basservice, inklusive den tilläggsfinansiering som beviljas kommunerna för flexibelt genomförande av integrationsutbildning.

När det gäller finansieringens resultatbaserade karaktär bedömdes också en modell som innefattar att bygga upp ett nytt resultatbaserat system för statsandelssystemet för kommunal basservice. En finansieringsmodell där ersättningen av kostnaderna för kommunernas lagstadgade uppgifter i betydande utsträckning knyts till hur kommunerna fullgör sina uppgifter är i princip svår att förena med principen om kommunernas finansiering. Eftersom

finansieringsprincipen utgår från att staten ska anvisa tillräckliga resurser för skötseln av de uppgifter som den ger kommunerna, kan finansieringen av en lagstadgad uppgift inte lämnas öppen ur kommunernas synvinkel eller avgöras i ett senare skede. För att genomförandet av finansieringsprincipen ska kunna bedömas måste det redan av regeringens proposition framgå hur finansieringen riktas till kommunekonomin som helhet och till enskilda kommuner.

Särskilt problematiskt med tanke på det kommunala självstyret och finansieringsprincipen kan anses vara en finansieringsmodell som innehåller ett s.k. negativt incitament, där den finansiering som kommunerna får för en permanent lagstadgad uppgift minskar om kommunerna t.ex. inte uppfyller de villkor på kvalitet eller resultat som staten fastställt. I denna typ av finansieringsmodell vet kommunerna inte med säkerhet vilken ersättning de sist och slutligen får för att organisera den lagstadgade uppgiften, samtidigt som de kostnader som denna uppgift medför för kommunen i vilket fall som helst uppstår fullt ut. Detta kan i praktiken anses innebära att finansieringsansvaret för kommunens lagstadgade uppgift överförs från staten till kommunerna. Syftet med statsandelen är att trygga genomförandet av den lagstadgade basservicen, och med tanke på det är det svårt att i denna helhet ta in en modell där finansieringen minskas eller innehålls om tjänsten inte uppfyller vissa resultatkriterier. Om det negativa incitamentet riktas mot en statsandelssuppgift inom basservicen eller om kommunens nuvarande statsandelar för kommunal basservice överförs till en sådan finansieringsmodell, kan detta också betraktas som en nedskärning av statsandelar.

En finansieringsmodell med ett negativt incitament skulle kunna vara möjlig i en situation där det är frivilligt för kommunerna att organisera uppgiften i fråga. I detta fall är det möjligt för kommunen att inom ramen för sitt självstyre besluta om den ska åta sig att organisera uppgiften eller inte, med hänsyn till de negativa incitament som är kopplade till uppgiften. Även då ska modellen dock vara tydlig och förutsägbar ur kommunernas synvinkel.

Ett mindre problematiskt alternativ med tanke på det kommunala självstyret och finansieringsprincipen vore att använda en finansieringsmodell som innehåller ett s.k. positivt incitament. Om finansieringsmodellen garanterar kommunerna en basfinansiering, och kommunerna utöver denna också kan få resultatbaserad tilläggsfinansiering t.ex. på grundval av villkor i fråga om kvalitet eller resultat som fastställts av staten, kan den i princip anses vara godtagbar. Även i detta fall måste en förutsättning dock vara att basfinansieringen är förenlig med finansieringsprincipen.

I princip är det varken möjligt eller ändamålsenligt att koppla någondera av de ovannämnda incitamenten till statsandelssystemet för kommunal basservice, och av den anledningen har ingen separat resultatbaserad finansieringsmodell föreslagits i propositionen. Ett separat incitament för en enskild uppgift, oavsett om det rör sig om ett negativt eller positivt incitament, skulle stå i strid med principen om finansieringens icke-öronmärkta karaktär. Dessutom är statsandelssystemet för kommunal basservice redan i sig självt ett incitament för kommunerna – även när det gäller integration. Incitament som gäller enskilda uppgifter kan förstöra den helhet som systemet bildar och skapa sinsemellan motstridiga incitament inom systemet. En väsentlig aspekt som måste beaktas är också att ett särskilt incitament som gäller en enskild uppgift måste utgöra ett betydande belopp för att det faktiskt ska inverka på hur statsandelen fastställs för en enskild kommun och därmed på kommunernas verksamhet.

Frivilliga studier enligt integrationslagen

När det gäller frivilliga studier enligt integrationslagen bedömdes vid beredningen alternativet att fastställa en övre åldersgräns på 25 eller 30 år för beviljande av stöd för deltagande i

grundläggande utbildning för vuxna enligt integrationslagen. Syftet med detta är att säkerställa att de integrationskunder som söker sig till grundläggande utbildning för vuxna som stöds med arbetslöshetsförmån huvudsakligen är mycket unga, för vilka det arbetskraftspolitiskt sett är motiverat att genomgå den grundläggande utbildningen och förbättra studiefärdigheterna med tanke på studier på andra stadiet och högre utbildning samt en framtida karriär. Vid beredningen ansåg man dock att det också kan vara ändamålsenligt för vissa 26–39-åringar att delta i den grundläggande utbildningen för vuxna i form av frivilliga studier som stöds enligt integrationslagen, och detta påpekades också i de yttranden som lämnades om propositionen. I samband med beredningen bedömdes också alternativet att i betydande grad jämfört med nuläget begränsa möjligheten att få stöd i form av arbetslöshetsförmån för frivilliga studier enligt integrationslagen. En betydande begränsning av stödet till frivilliga studier enligt integrationslagen visade sig dock innehålla många andra problem och oönskade effekter, och följaktligen avstod man från alternativet.

5.1.2 Integrationsplan och bedömning av kompetens och behovet av integrationstjänster

Enligt den gällande integrationslagen ska kommunen utarbeta en integrationsplan utan dröjsmål efter att invandraren har genomgått den bedömning av kompetens och behovet av integrationstjänster som avses i 14 §. Integrationsplanen kan också utarbetas i samband med den inledande intervju som ingår i bedömningen. Syftet med tidsfristerna har varit att svara mot förutsättningarna som gäller påskyndande av integrationen och att säkerställa att integrationsprocessen inleds och integrationskunden vägleds till behövliga tjänster utan dröjsmål. Också i nuläget kan integrationsplanen utarbetas i samband med bedömningen av kompetens och behovet av integrationstjänster, om det är motiverat t.ex. med tanke på att vägledningsresurserna ska kunna användas effektivt. Enligt propositionen ska integrationsplanen alltid utarbetas i samband med bedömningen av kompetens och behovet av integrationstjänster, vilket bidrar till genomförandet av regeringsprogrammet för statsminister Petteri Orpos regering och regeringens integrationspolitik. Enligt regeringsprogrammet ska en reform av integrationstjänsterna genomföras så att systemet effektiviseras. Vidare konstateras det i regeringsprogrammet att Finland är ett öppet samhälle som hjälper och uppmuntrar under den första tiden i det nya samhället. I regeringsprogrammet finns också en skrivning om att det ska kunna upprättas endast en integrationsplan, och att exempelvis den separata inledande kartläggningen slopas. Termen inledande kartläggning slopades i början av 2025 och i nuläget görs en bedömning av invandrarens kompetens och behov av integrationstjänster. I samband med beredningen har man bedömt alternativet att bevara nuläget, dvs. att en integrationsplan ska utarbetas utan dröjsmål efter en bedömning av kompetens och behovet av integrationstjänster och att integrationsplanen också kan utarbetas i samband med bedömningen. Det ansågs dock att integrationsplanen, med tanke på genomförandet av skrivningarna i regeringsprogrammet, alltid bör utarbetas i samband med bedömningen av kompetens och behovet av integrationstjänster, varvid ingen separat bedömning av kompetens och behovet av integrationstjänster görs och integrationsprocessen kan påskyndas och effektiviseras i och med att personen direkt efter det inledande mötet hänvisas till integrationsfrämjande tjänster.

5.1.3 Integrationsmål och skyldigheten att integrera sig

I samband med att integrationsmålen sågs över bedömdes alternativet att hålla fast vid de integrationsmål som definieras i den gällande integrationslagen. Ett annat alternativ som bedömts är att bevara nuläget i övrigt, men att i fråga om integrationsutbildningen föreskriva närmare också om annat än om ett språkligt mål. Regeringen ser över integrationssystemet så att det sporrar till integration. Det görs korrigeringar i integrationssystemet och lagen om främjande av integration, så att systemet går från att betona den nyanländas rättigheter till att

betona den nyanländas eget ansvar och skyldigheter. För genomförandet av regeringens integrationspolitik och skrivningarna i regeringsprogrammet har det bedömts att ändringar behöver göras även i fråga om integrationsmålen, och därför föreslås det att integrationsmålen ska ses över och förtydligas genomgående i integrationslagen.

När det gäller skyldigheten att integrera sig har man bedömt alternativet att bevara nuläget i integrationslagen. Integrationskundens skyldighet ökar framför allt genom lagstiftningsprojekt om den sociala tryggheten och sociala förmåner som inleds på grundval av regeringsprogrammet, och integrationslagen innehåller redan en viss grad av skyldighet, t.ex. när det gäller integrationsplanen och de åtgärder och tjänster som ska överenskommas i den. I syfte att genomföra regeringsprogrammet har man dock beslutat att föreslå att invandrarens eget ansvar och egna skyldigheter ska utökas genomgående i integrationslagen.

Ett alternativ som har övervägts för att påskynda integrationen och betona integrationskundens eget ansvar har varit att belöna framgångsrik integration, t.ex. språkinläring. Till exempel i Danmark får invandraren en ekonomisk bonus efter att ha klarat ett språktest. Att inrätta ett system som bygger på belöning skulle dock kräva en ökning av de offentliga medel som används för att främja integration, vilket inte ansågs vara möjligt i det nuvarande ekonomiska läget. Belöningsystem skulle också gynna bättre lottade och resursrika invandrare och öka ojämlikheten mellan invandrare med olika bakgrund. Med hänsyn till det statsfinansiella läget föreslås inte något motsvarande system där invandrarna eller integrationskunderna belönas ekonomiskt för en framgångsrik integration.

5.2 Lagstiftning och andra handlingsmodeller i utlandet

5.2.1 Inledning

Nedan beskrivs målen med integrationspolitiken och integrationsutbildningen, integrationskundernas skyldigheter, den grundläggande strukturen och ansvaret för de inledande integrationstjänsterna, ordnandet av utbildning i grundläggande litteracitet samt finansieringen av integrationsutbildningen i Sverige, Norge, Danmark, Nederländerna och Tyskland.

5.2.2 Sverige

Den svenska regeringen såg 2024 över och preciserade målen och delmålen för sin integrationspolitik. De nya målen betonar tydligare att individen själv ansvarar för sin integration och att integrationen ska vara målinriktad. Den som långvarigt befinner sig i Sverige ska anstränga sig för att bli en del av det svenska samhället, och samhället både ställer krav och ger möjligheter till integration. Integrationspolitiken ska bidra till social och kulturell, ekonomisk, språklig och demokratisk integration samt genom utbildning förbättra förutsättningarna för flickor och pojkar med utländsk bakgrund.¹²⁷

I Sverige är etableringsprogrammet avsett för flyktingar i åldern 20–64 år och grupper som kan jämföras med dessa samt deras vuxna familjemedlemmar. Deltagande i programmet är frivilligt, men den som vill få integrationsstöd förutsätts ha deltagit i det.¹²⁸ I etableringsprogrammet utarbetas en integrationsplan för integrationskunden utifrån en inledande kartläggning och en eventuell validering av kompetens, som kommunen efter en

¹²⁷ <https://www.regeringen.se/regeringens-politik/integration/mal-for-integration/>

¹²⁸ <https://arbetsformedlingen.se/for-arbetssokande/extra-stod/stod-a-o/etableringsprogrammet>

lagändring 2023 är skyldig att erbjuda. Den statliga arbetskraftsmyndigheten kan kräva att en integrationskund deltar i utbildning som främjar hans eller hennes sysselsättning, och de som deltar i etableringsprogrammet ska lämna regelbundna aktivitetsrapporter till myndigheten om sin tidsanvändning och aktivitet via ett elektroniskt system.¹²⁹ Programmet består av språkstudier, samhällsorientering och sysselsättningsfrämjande åtgärder. De som inte har genomgått grundskola eller utbildning på andra stadiet kan åläggas att genomföra heltidsstudier i grundskola eller på andra stadiet och får inte delta i arbete eller arbetspraktik. Den statliga arbetskraftsmyndigheten är huvudansvarig för etableringsprogrammet och kommunen ska erbjuda samhällsorientering och språkundervisning.

Syftet med etableringsprogrammet är att skapa förutsättningar för dem som flyttar till landet att försörja sig på egen hand och att stärka deras aktiva deltagande i arbetslivet och samhället. Svenska för invandrare (sfi) är ett självständigt utbildningsprogram som har en bredare målgrupp än etableringsprogrammet. Alla invandrare som är skrivna i kommunen och som inte har grundläggande kunskaper i svenska har rätt till avgiftsfri språkutbildning som ordnas av kommunen. Språkfärdighetsmässigt har målet för språkutbildningen och etableringsprogrammet definierats som tillräckliga kunskaper i svenska för att kunna få jobb.¹³⁰ Den språkutbildning som ordnas inom den kommunala vuxenutbildningen (*komvux i sfi*) innehåller tre studievägar, varav en riktar sig till studerande med kort eller obefintlig utbildningsbakgrund. Undervisning i litteracitet kan ordnas för dem som saknar funktionell läs- och skrivkunnighet i det latinska alfabetet, antingen vid sidan av de svenska språkkurserna eller separat före studerandens första kurs i svenska. Studeranden kan få undervisning i litteracitet på sitt eget modersmål eller på något annat språk som han eller hon kan.

Kommunerna ordnar språkutbildning, beställer utbildning genom anbudsbegäranden eller producerar den som egen verksamhet, ansvarar för utbildningens kvalitet och får statlig ersättning för den utifrån antalet studerande. Genomförandet av utbildningen och dess kvalitet bevakas av Skolinspektionen. Statsunderstöden grundar sig på antalet studerande. Kommunerna kan få tilläggsunderstöd på basis av antalet undervisningstimmar för språkutbildning som de ordnar för dem som får tillfälligt skydd. I Sverige har man gjort en kritisk bedömning av språkutbildningens resultat och effekt och försökt hitta möjligheter att göra språkutbildningen mer resultatbaserad. Modellen är för närvarande under beredning.¹³¹

¹²⁹ Celik S, Persson J & Karlsson L 2020. Maahanmuuttajien koulutus- ja työllistymispolut Ruotsissa: En kartläggning av tre åtgärder. Publikationsserie för statsrådets utrednings- och forskningsverksamhet 2020:41 (på finska med referat på svenska). Statsrådets kansli, Helsingfors.

https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/162403/VNTEAS_2020_41.pdf?sequence=1&isAllowed=y

¹³⁰ Lag (2010:197) om etableringsinsatser för vissa nyanlända invandrare.

https://www.riksdagen.se/sv/dokument-och-lagar/dokument/svensk-forfattningssamling/lag-2010197-om-etableringsinsatser-for-vissa_sfs-2010-197/

¹³¹ Karinen, R. m.fl. 2025. Selvitys kotoutumista ja kielitaitoa edistävien koulutusten rahoitusmalleista. https://api.hankeikkuna.fi/asiakirjat/c33a0fe5-17be-4a0b-8bdd-3545e4fb2e72/a0ae1e15-09c8-4c6c-8e1b-64600b40b49a/KIRJE_20250522101249.PDF (på finska); Komiteadirektiivi ”Sfi-raha koulutuksen järjestäjille”, https://www.riksdagen.se/sv/dokument-och-lagar/dokument/kommittedirektiv/sfi-peng-till-utbildningsanordnare_h8b1138/#Sfi%20%C3%A4r%20en%20del%20av%20den%20kommunala%20vuxenutbildningen

5.2.3 Norge

Enligt regeringsprogrammet för den norska regeringen syftar integrationspolitiken till att skapa sysselsättning för invandrare, bygga upp starka lokala samhällen och samhällsarenor, främja jämställdhet och bekämpa negativ social kontroll. Målet är att invandrarna snabbt ska hitta sysselsättning.¹³² Enligt en ändring av integrationslagen som trädde i kraft sommaren 2025 är syftet med lagen att främja en stabil kontakt till arbetslivet.¹³³

Målgruppen för introduktionsprogrammet (*introduksjonsprogram*) är flyktingar i åldern 18–60 år och personer som kan jämföras med dessa samt deras familjemedlemmar. De är skyldiga att fullgöra introduktionsprogrammet. Personer som får tillfälligt skydd är inte skyldiga att delta i introduktionsprogrammet. Även flyktingar i åldern 61–67 år och personer som kan jämföras med dessa samt deras familjemedlemmar kan delta i introduktionsprogrammet, om kommunen anser att de har nytta av det. Programmet ska åtminstone innefatta studier i det norska språket, samhällslära, arbets- eller utbildningsinriktade åtgärder och en kurs i livsfärdigheter. En integrationsplan utarbetas för integrationskunden utifrån en separat kompetenskartläggning, och det är fråga om ett överklagbart myndighetsbeslut. Dessutom ingås ett integrationsavtal som är bindande för parterna och där parternas skyldigheter och uppgifter fastställs. Att fullgöra språkutbildningen eller bevisa motsvarande språkkunskaper är en förutsättning för att få permanent uppehållstillstånd och norskt medborgarskap.¹³⁴

Jämfört med introduktionsprogrammet är utbildningen i det norska språket och i samhällslära ett program för en större målgrupp. Kommunen bär det huvudsakliga ansvaret för att tillhandahålla både introduktionsprogrammet och utbildningen i det norska språket och i samhällslära, som erbjuds en bredare målgrupp. Landskapsmyndigheten (*fylkeskommunen*) ansvarar för utbildningen i det norska språket och i samhällslära för integrationskunder som deltar i utbildning på andra stadiet på heltid. Den norska statliga arbetskraftsmyndigheten samarbetar med kommunerna och erbjuder dem som deltar i introduktionsprogrammet stöd att hitta sysselsättning. Språkstudierna är avgiftsbelagda för vissa målgrupper. Invandrare från tredjeländer som har flyttat till Norge av arbetsrelaterade skäl och som har rätt till permanent vistelse är skyldiga att delta i utbildningen i 300 timmar, och för dem är utbildningen avgiftsbelagd. Enligt den nya integrationslagen är målet för utbildningen att uppnå en miniminivå av kunskaper i det norska språket. Den normativa miniminivån för språkkunskaper är B1 i alla delområden av språkkunskaperna. För deltagare som saknar en utbildning på andra stadiet ska den normativa miniminivån vara B1 i muntliga färdigheter och A2 i skriftliga färdigheter.¹³⁵ Utbildningen i grundläggande litteracitet genomförs som en del av utbildningen i det norska språket. Den kan tillhandahållas som separata grundstudier innan personen inleder

¹³²

<https://www.regjeringen.no/contentassets/cb0adb6c6fee428caa81bd5b339501b0/no/pdfs/hurdalsplattformen.pdf>

¹³³ <https://www.imdi.no/aktuelt/nyheter/endringer-i-integreringsregelverket/>

¹³⁴ IMDi, Guide om integrationslagen, <https://www.imdi.no/regelverk/integreringsloven/veileder-til-integreringsloven/>

¹³⁵ Integrerings- og mangefoldsdirektoratet IMDi, <https://www.imdi.no/regelverk/integreringsloven/veileder-til-integreringsloven/kapittel-2.-om-integreringsloven>; Karinen, R. m.fl. 2025. Selvitys kotoutumista ja kielitaitoa edistävien koulutusten rahoitusmalleista. https://api.hankeikkuna.fi/asiakirjat/c33a0fe5-17be-4a0b-8bdd-3545e4fb2e72/a0ae1e15-09c8-4c6c-8e1b-64600b40b49a/KIRJE_20250522101249.PDF (på finska)

kursen i norska på A1-nivå. Alternativt kan personen parallellt delta i muntlig undervisning i norska, som är avsedd för icke läskunniga.

Staten finansierar introduktionsprogrammet och utbildningen i det norska språket och i samhällslära. Integrationsstöd beviljas kommuner som tar emot flyktingar, och det är fråga om ett grundunderstöd som fastställs per flykting. Stödet täcker kostnaderna för mottagande och integration av flyktingar under mottagningsåret och de följande fyra åren. Språkutbildningsstöd beviljas små och medelstora kommuner i syfte att finansiera utbildning i det norska språket och i samhällslära för vuxna flyktingar som hör till målgruppen. Kommunen kan genomföra integrationsutbildningen antingen som egen verksamhet, i samarbete med andra aktörer eller via upphandling av serviceproducenter. Arbets- och socialdepartementet följer hur understöden i genomsnitt täcker kommunernas utgifter och ser över anvisningarna om understöden. I Norge har man länge diskuterat resultatbaserad finansiering, men tills vidare har man inte infört resultatbaserade element.¹³⁶

5.2.4 Danmark

Det centrala målet för den danska integrationspolitiken har sedan 2000 varit att se till att invandrarna integreras på arbetsmarknaden och att förebygga parallellsamhällen.¹³⁷ Sedan 2019 har det i integrationslagstiftningen betonats att invandrarernas vistelse i landet är av tillfällig natur, och att målet är att alla som får internationellt skydd ska återvända till sina ursprungsländer. År 2025 har integrationsprogrammet ersatts av begreppen "självförsörjnings- och hemreseprogram," "introduktionsprogram" och "introduktionskurs" (*inselvforsørgelses- og hjemrejseprogram, introduktionsprogram, introduktionsforløb*), beroende på grunden för deltagarens inresa.¹³⁸

Alla som har kommit till landet på grund av landsflykt eller av därmed jämförbara skäl samt deras familjemedlemmar är skyldiga att delta i introduktionsprogrammet. Även andra invandrare som får sociala förmåner är skyldiga att delta i introduktionsprogrammet. Sanktionen för den som inte deltar i programmet är att förmånerna minskas. Målet är att utlänningen ska hitta sysselsättning på den fria arbetsmarknaden inom ett år. Vid behov förlängs programmet med ett år åt gången utifrån en individuell behovsbedömning. De invandrare som deltar i introduktionsprogrammet är arbetslösa arbetssökande, som omfattas av samma skyldigheter att söka arbete som andra arbetslösa arbetssökande. Personer mellan 18 och 25 år som saknar yrkesutbildning och personer mellan 18 och 30 år vars sysselsättning inte har framskridit anvisas utbildning på andra stadiet eller andra särskilda utbildningslinjer. Ett förpliktande integrationsavtal, som grundar sig på en kompetenskartläggning, ska upprättas med dem som deltar i introduktionsprogrammet. Avtalet gäller tills invandraren får permanent uppehållstillstånd. Självförsörjnings- och hemreseprogrammet eller introduktionsprogrammet innefattar studier i danska och initiativ för att komma in på arbetsmarknaden, t.ex. arbetserbjudanden, obligatorisk praktik och kompetenshöjande utbildning. Kommunen belönas

¹³⁶ Karinen, R. m.fl. 2025. Selvitys kotoutumista ja kielitaitoa edistävien koulutusten rahoitusmalleista. https://api.hankeikkuna.fi/asiakirjat/c33a0fe5-17be-4a0b-8bdd-3545e4fb2e72/a0ae1e15-09c8-4c6c-8e1b-64600b40b49a/KIRJE_20250522101249.PDF (på finska)

¹³⁷ Europeiska kommissionen, https://home-affairs.ec.europa.eu/policies/migration-and-asylum/migrant-integration/migrant-integration-hub/eu-countries-updates-and-facts/migrant-integration-denmark_en#integration-policy

¹³⁸ Lov om ændring af udlændingeloven, integrationsloven, repatrieringsloven og forskellige andre love, <https://www.retsinformation.dk/eli/ta/2019/174>

ekonomiskt när en person som deltar i introduktionsprogrammet får anställning på arbetsmarknaden och när han eller hon klarar ett språktest. Även den invandrare som klarar språktestet får bonus. Företag som sysselsätter flyktingar inom ramen för programmet får lönesubvention samt vägledning och rådgivning. Kommunerna är skyldiga att erbjuda lättare introduktionskurser och språkkurser även för andra invandrare, såsom arbetskraftsinvandrare och EU-medborgare. De betalar en pantavgift för kursen, och den återbetalas efter att kursprovet har slutförts.¹³⁹

Utbildningen i grundläggande litteracitet är integrerad i den danska språkutbildningen. Av de tre helheterna i språkutbildningen är "danska 1" avsett för invandrare som inte kan läsa eller skriva på sitt modersmål eller som inte behärskar det latinska skriftsystemet. Efter att ha avlagt danska 1-provet (målnivån är muntliga färdigheter B1, skriftliga färdigheter A2) kan integrationskunden övergå till att studera helheten danska 2. För att kunna få permanent uppehållstillstånd och medborgarskap ska integrationskunden ha en godkänd prestation i ett prov på nivån "danska 2".

Kommunerna får pengar av staten för att ordna språkutbildningen. Kommunen får pengar för varje genomfört test inom respektive modul enligt modulspezifika taxor och betalar vidare till dem som tillhandahåller utbildningen i enlighet med taxorna, så att tillhandahållaren får 30 procent av finansieringen i början av språkmodulerna och 70 procent av finansieringen efter det att studerandena har klarat modulprovet. Kommunen kan ordna integrationstjänsterna själva, men de flesta skaffar dem som köpta tjänster. Kommunerna ska rapportera till ministeriet om användningen av finansieringen och om prestationerna. I Danmark finns ett kontrollsystem som drivs av en privat aktör i syfte att följa upp olika finansieringar, och det används också till att bevaka de tjänster som riktas till invandrarna. Regeringen och oberoende forskare bevakar integrationsresultaten. Integrationen av dem som kommit till landet efter 2014 har framskridit effektivare än tidigare.¹⁴⁰

Utöver den språkundervisning som ordnas av kommunen erbjuds språkutbildning i Danmark även i form av vuxenutbildning som tillhandahålls av vuxenutbildningscentrum som drivs av ideella organisationer. Vuxenutbildningen finansieras av staten. Denna utbildningsform överlappar delvis den språkutbildning som kommunerna ordnar.¹⁴¹

5.2.5 Nederländerna

Enligt motiveringen till den nederländska integrationslagen¹⁴² är syftet med integrationsutbildningen att se till att invandrarna skaffar sig tillräckliga kunskaper och

¹³⁹Ministry of Immigration and Integration 2023. International migration – Denmark.

<https://uim.dk/media/oqhfuwqf/international-migration-denmark-2023.pdf>

¹⁴⁰ Europeiska kommissionen, https://home-affairs.ec.europa.eu/policies/migration-and-asylum/migrant-integration/migrant-integration-hub/eu-countries-updates-and-facts/migrant-integration-denmark_en

¹⁴¹ Karinen, R. m.fl. 2025. Selvitys kotoutumista ja kielitaitoa edistävien koulutusten rahoitusmalleista. https://api.hankeikkuna.fi/asiakirjat/c33a0fe5-17be-4a0b-8bdd-3545e4fb2e72/a0ae1e15-09c8-4c6c-8e1b-64600b40b49a/KIRJE_20250522101249.PDF (på finska)

¹⁴² Tweede Kamer der Staten-Generaal, Regels over inburgering in de Nederlandse samenleving, vergaderjaar 2019–2020, 35 483, nr. 3, https://www.eerstekamer.nl/behandeling/20200603/memorie_van_toelichting/document3/f=/v199omhfkxyg.pdf

färdigheter för att kunna delta fullt ut i samhället, helst genom lönearbete. Enligt lagen är personer som har fyllt 16 år men som inte har uppnått pensionsåldern och som bor långvarigt i landet, med undantag av EU/EES-medborgare, skyldiga att integrera sig och därmed att delta i integrationsutbildning. Integrationslagen betonar kravet på integration (*inburgeringsplicht*).¹⁴³

Efter en kompetenskartläggning utarbetar kommunen en personlig integrations- och delaktighetsplan för kunden, som definierar hur individen ska fullgöra sin integrationskyldighet. Kommunen följer upp hur planen genomförs. Sanktionen för försummelse att vidta åtgärder är böter. Integrationsutbildningen är uppdelad i tre olika inlärningsvägar, till vilka kommunen styr invandraren på grundval av hans eller hennes bakgrund, motivation och potential. Olika mål har satts upp för varje väg. Målet med B1-vägen är både muntliga och skriftliga kunskaper i holländska på B1-nivå. Målet med den andra vägen är att förbereda studeranden för utbildning på andra stadiet eller högskoleutbildning. Denna väg riktar sig i synnerhet till personer under 28 år. Den tredje vägen syftar till att hjälpa studerandena att utveckla en självständig funktionsförmåga i samhället. Denna väg är avsedd för personer för vilka B1-vägen eller utbildningsvägen på grundval av en kompetenskartläggning inte är realistisk. Vägen innehåller inget språkest, men studerandena får ett intyg över att utbildningen har slutförts. Om det i samband med helhetsintroduktionen konstateras att en person som är integrationsskyldig är icke läskunnig på sitt modersmål eller läskunnig endast med hjälp av ett annat alfabet än det latinska, ska ett program för grundläggande litteracitet ingå i inlärningsvägen. För att få permanent uppehållstillstånd och medborgarskap i Nederländerna måste integrationskunden ha kunskaper i holländska på minst B1-nivå.

De olika inlärningsvägarna inom integrationsutbildningen omfattar förutom språkstudier och praktik även en del om deltagande på arbetsmarknaden, en introduktion till Nederländernas kärnvärderingar och undertecknande av en försäkran om delaktighet. Invandrarna har högst tre år på sig efter sin inresa att slutföra integrationsprocessen, inklusive slutförandet av inlärningsvägen. Sanktionen för överskriden tidsfrist är böter. Det finns också andra sanktioner i anslutning till integrationskundernas skyldighet att lära sig språket och söka arbete. Till exempel kan utkomststödmottagare som saknar kunskaper i holländska få mindre sociala förmåner om de vägrar att lära sig holländska eller visar otillräckliga framsteg när det gäller att lära sig holländska.

Kommunen ansvarar för ordnandet och styrningen av integrationsutbildningen för personer som kommit till landet på grund av landsflykt eller av därmed jämförbar orsak. Kommunen kan köpa utbildning av offentliga eller privata tjänsteleverantörer. I regel köper kommunerna integrationsutbildning från andra utbildningsleverantörer och producerar inte själva utbildningen. Integrationsskyldigheten gäller även invandrare som kommer till landet av familjeskäl och andra som flyttat från länder utanför EU/EES. De betalar själva sin integrationsutbildning, vilket innebär att de kan välja vilken tjänsteleverantör de vill ha bland de aktörer som kommunen rekommenderar.

Kommunen följer upp hur utbildningen genomförs, och tjänsteleverantören ska följa kvalitetsstandarderna. Det viktigaste verktyget för kvalitetssäkring är det nationella kvalitetscertifikatet. Certifikatet garanterar att de aktörer som tillhandahåller utbildning uppfyller vissa krav. De certifierade läroanstalterna kvalitetsrevideras regelbundet, och revisionen omfattar bl.a. klassrumsövervakning och ekonomisk revision. Kommunerna är

¹⁴³ Wet inburgering 2021 <https://wetten.overheid.nl/BWBR0044770/2023-01-01>

endast skyldiga att skaffa utbildning av certifierade aktörer. Kommunerna kan utöver de riksomfattande kriterierna fastställa egna kvalitetskriterier för utbildningen.

Det nederländska statsrådet fastställer en total budget för integrationen, som finansieras med de anslag som social- och arbetsministeriet reserverat för integration. Kommunerna får kalkylerad ersättning av staten för varje integrationsskyldig invandrare. Kommunen kan använda finansieringen till att ordna integrationsutbildning, språkundervisning, arbetslivsträning och vägledning. I integrationslagen, som trädde i kraft 2022, ändrades finansieringssystemet med avseende på dess resultatbaserade karaktär, och man har ännu inte hunnit få några erfarenheter av ändringarna. Finansieringen är uppdelad i en budget som delas ut på förhand och en resultatbaserad budget. Den del av finansieringen som delas ut på förhand riktas till kommunerna på basis av hur omfattande deras integrationsuppgift är och det prognostiserade antalet integrationsskyldiga. En liten del av budgeten (högst 10 % av den totala budgeten) delas ut först senare på grundval av prestationerna. Denna del av finansieringen grundar sig på kommunernas faktiska resultat, t.ex. antalet personer som fullgjort integrationsutbildningen. Den totala budgeten justeras årligen enligt det faktiska antalet integrationsskyldiga.¹⁴⁴

Kommunen betalar kostnaderna för utbildning av vissa grupper, t.ex. flyktingar, med statliga medel. Andra invandrare är skyldiga att bekosta sin integrationsutbildning själva. De kan ansöka om lån hos staten för att täcka kostnaderna för utbildningen. Lånet har en återbetalningstid på tio år, men det kan delvis gottgöras om studeranden slutför sina studier i tid och uppnår målnivån.¹⁴⁵

5.2.6 Tyskland

Enligt Förbundsrepubliken Tysklands lag om uppehållsrätt¹⁴⁶ främjas och krävs det att utlänningar som är permanent bosatta i landet integreras i det ekonomiska, kulturella och sociala livet. Målet med integrationsutbildningen är att lära utlänningar det tyska språket och undervisa dem i landets rättssystem, kultur och historia. Lagstiftningen betonar utlänningarnas egen aktivitet; målet är att göra dem förtrodda med levnadsförhållandena i landet i den mån att de kan agera självständigt i alla vardagliga frågor utan hjälp eller medling från tredje parter.

Integrationsutbildning är obligatorisk för humanitära invandrare, för invandrare som flyttar till Tyskland från länder utanför EU av familje- eller arbetsrelaterade skäl och som har bristande kunskaper i tyska och för dem som har särskilda integrationsbehov och som får sociala förmåner. Det är frivilligt för EU-medborgare att delta i integrationsutbildningen. Invandrarna är inte skyldiga att uppnå en viss språkfärdighetsnivå inom utsatt tid efter ankomsten.¹⁴⁷ För att

¹⁴⁴ Karinen, R. m.fl. 2025. Selvitys kotoutumista ja kielitaitoa edistävien koulutusten rahoitusmalleista. https://api.hankeikkuna.fi/asiakirjat/c33a0fe5-17be-4a0b-8bdd-3545e4fb2e72/a0ae1e15-09c8-4c6c-8e1b-64600b40b49a/KIRJE_20250522101249.PDF (på finska)

¹⁴⁵ Tweede Kamer der Staten-Generaal 2019-2020

¹⁴⁶ Gesetz über den Aufenthalt, die Erwerbstätigkeit und die Integration von Ausländern im Bundesgebiet (Aufenthaltsgesetz), 30.07.2004, https://www.gesetze-im-internet.de/aufenthg_2004/index.html#BJNR195010004BJNE020064311

¹⁴⁷ OECD 2024. State of Immigrant Integration – Germany.

[https://www.oecd.org/content/dam/oecd/en/topics/policy-issues/migration/Sii2024--Germany%20\(ENG\)%20%E2%80%93%20v6%20\(FINAL%20with%20bookmarks\).pdf](https://www.oecd.org/content/dam/oecd/en/topics/policy-issues/migration/Sii2024--Germany%20(ENG)%20%E2%80%93%20v6%20(FINAL%20with%20bookmarks).pdf)

få permanent uppehållstillstånd och medborgarskap i Tyskland måste integrationskunden dock ha språkkunskaper i tyska på minst B1-nivå.

Studerandena ska innan kursen inleds genomgå ett bedömningstest, och utifrån resultatet vägleds de till en lämplig utbildning. Om en studerande frivilligt deltar i utbildningen, får han eller hon själv välja en tjänsteleverantör bland de licensierade utbildningsanordnarna. De studerande som är skyldiga att delta vägleds direkt till en viss utbildning. Utbildningen består av en språkkurs och en orienteringskurs. Språkkursen avslutas med ett prov som innehåller en skriftlig och en muntlig del. En studerande kan få 300 extra timmar språkundervisning om han eller hon inte klarar språkprovet på nivå B1, trots att han eller hon regelbundet har deltagit i kursen. Orienteringskursen handlar bland annat om det tyska rättssystemet samt om Tysklands historia och kultur. Även orienteringskursen avslutas med ett test. Utbildningen är huvudsakligen avsedd att fullgöras som heltidsstudier, men det finns också deltidskurser. För icke läskunniga eller personer som saknar läskunnighet i det latinska alfabetet finns en separat integrationsutbildningshelhet till vilken integrationskunden kan hänvisas på basis av en inledande kartläggning. Utbildningen i grundläggande litteracitet är en del av integrationsutbildningens helhet. Huruvida integrationsutbildningen är avgiftsbelagd eller inte beror på målgruppen. Om en studerande får arbetslöshetsersättning eller utkomststöd eller befinner sig i en utmanande ekonomisk situation, kan han eller hon ansöka om befrielse från kursavgiften. Endast omkring 20 procent av eleverna betalar själva för sin utbildning. Staten återbetalar hälften av de betalda kursavgifterna, om deltagaren klarar slutproven inom integrationsutbildningen inom två år.¹⁴⁸

Integrationsutbildningen ligger på förbundsstatens ansvar. Målet är att se till att alla invandrare får utbildning av hög kvalitet, oavsett var de bor. Integrationsutbildningarna genomförs av lokala språkcenter. Tillhandahållarna är stiftelsebaserade och privata utbildningsanordnare som måste ha en licens utfärdad av en federal myndighet. Syftet med denna licens är att säkerställa kvaliteten på utbildningen, bl.a. när det gäller lokalernas lämplighet och lärarnas behörighet.

Utbildningen finansieras av den federala byrån för invandring och flyktingar BAMF, arbetsministeriet och inrikesministeriet. Utbildningsanordnarna får betalt enligt taxan för en undervisningstimme per person. Utbildningsanordnarna kan ansöka om finansiering efter etthundra lektioner.¹⁴⁹ I Tyskland har man också övervägt resultatbaserade incitament för utbildningsanordnarna, men fastställandet av lämpliga kriterier har medfört vissa utmaningar. Man har lagt märke till att resultaten av språktesten har ett tydligt samband med studerandens utbildningsbakgrund och motivation. Om de resultatbaserade incitamenten t.ex. vore knutna till en viss uppnådd språknivå, kan skillnader mellan utbildningsanordnarna uppstå genom att studerande med lägre utbildningsnivå och motivation i större utsträckning vägleds till vissa anordnare än till andra.¹⁵⁰

¹⁴⁸ Bundesamt für Migration und Flüchtlinge (BAMF), <https://www.bamf.de/EN/Themen/Integration/ZugewanderteTeilnehmende/Integrationskurse/TeilnahmeKosten/Titelab2005/titelab2005.html>, läst 20.8.2025

¹⁴⁹ OECD 2024

¹⁵⁰ Karinen, R. m.fl. 2025. Selvityks kotoutumista ja kielitaitoa edistävien koulutusten rahoitusmalleista. https://api.hankeikkuna.fi/asiakirjat/c33a0fe5-17be-4a0b-8bdd-3545e4fb2e72/a0ae1e15-09c8-4c6c-8e1b-64600b40b49a/KIRJE_20250522101249.PDF (på finska)

5.2.7 Jämförelse

I såväl Sverige, Norge, Danmark och Nederländerna som Tyskland har skyldigheten att integrera sig och hitta sysselsättning betonats i integrationsmålen under de senaste 10–15 åren. Skyldigheten att delta i åtgärderna i integrationsutbildningen gäller i alla de granskade länderna flyktingar och personer som kan jämföras med dem, samt i Danmark och Tyskland också invandrare från tredjeländer som kommit till landet på grund av familjeband och som också får sociala förmåner. Alla som har bott i Danmark i mindre än nio år under de senaste tio åren och som har förvärvsarbetat på heltid i mindre än två och ett halvt år är skyldiga att arbeta 37 veckoarbetstimmar för att få en förmån som motsvarar sänkt grundläggande utkomststöd.¹⁵¹ I Nederländerna och i Norge är alla tredjelandsmedborgare skyldiga att studera landets språk. Förpliktande element har i allmänhet tagits in i integrationspolitiken även i andra europeiska länder sedan 2010. I vissa OECD-länder (t.ex. Storbritannien, Polen och Portugal) är det dock inte obligatoriskt för någon målgrupp att delta i språkutbildning eller i åtgärder som utvecklar den civila kompetensen. Skyldigheten att delta i integrationsutbildning har stärkts genom sanktioner i form av nedskärningar i sociala förmåner eller utkomstskydd för arbetslösa liksom bl.a. i de nordiska länderna, eller i form av böter liksom i Nederländerna. Många länder har börjat kräva att integrationen ska bevisas i form av ett språktest, ett prov som mäter invandrarens samhällskunskap eller en förbindelse för att permanent uppehållstillstånd eller medborgarskap ska beviljas.

En obligatorisk integrationspolitik har utvecklats i de europeiska länderna som en del av betoningen på integration i det civila samhället (*civic integration*), vilket framgår av avsnitten om situationen i de olika länderna ovan. Tonvikten ligger på att invandraren är skyldig att tillägna sig landets lagstiftning, praxis och värderingar samt information om hur samhället fungerar. Obligatoriskt deltagande i språkutbildning, integrationsutbildning eller samhällsorienteringsprogram förväntas främja social och politisk integration. Bl.a. Belgien och Nederländerna har nyligen reformerat sin integrationspolitik genom nya krav och skyldigheter när det gäller medborgarfärdigheter.¹⁵² Enligt OECD:s rapport från 2023 tillämpas följande påföljder i olika länder för försummelse att delta i obligatoriska inledande integrationsåtgärder eller genomgå ett språk- eller medborgarfärdighetsprov: böter (Belgien/Flandern, Nederländerna), straff i anslutning till visum eller uppehållstillstånd (Frankrike, Italien, Nederländerna, Schweiz), nedskärning av förmåner (Finland, Österrike, Estland, Tyskland, Danmark, Litauen, Norge, Rumänien, Spanien, Sverige) och nekade tjänster (Lettland). Vissa länder tillämpar också incitament för integrationsutbildning. I Nederländerna och Tyskland kan integrationskunder få kompensation för avgifter som de betalat för integrationsutbildning. I Danmark belönas integrationskunden och kommunen med en bonus för avklarad språktest. Ett starkt incitament för att genomgå integrationsutbildning kan anses vara villkoret om att språkkunskaper eller samhällskunskaper ska verifieras innan permanent uppehållstillstånd eller medborgarskap kan beviljas.

Sammanfattningsvis kan man bland de olika modellerna för ordnande och finansiering av integrationsutbildning lyfta fram att kommunen i alla de länder som granskats, med undantag av Sverige och Tyskland, ansvarar för anordnandet av program i inledningsskedet av integrationen, inklusive utbildning i grundläggande litteracitet. Utbildning i grundläggande litteracitet har gjorts till en smidig del av integrationsutbildningens helheter i alla granskade

¹⁵¹ Aktivloven <https://www.retsinformation.dk/eli/lta/2019/981>

¹⁵² OECD (2024), International Migration Outlook 2024, OECD Publishing, Paris, <https://doi.org/10.1787/50b0353e-en>.

länder. Kommunen kan genomföra integrationsutbildningen som egen verksamhet eller skaffa utbildningen som köpta tjänster. En kompetenskartläggning eller motsvarande bedömning ordnas i alla granskade länder, med undantag av Tyskland, innan en integrationsplan eller ett integrationsavtal ingås (i Tyskland finns det ingen separat integrationsplan). Staten betalar finansiering till kommunerna för integrationstjänsterna genom olika arrangemang. Resultatbaserad finansiering används i Danmark och delvis i Nederländerna. I Sverige, Norge och Tyskland har diskussioner förts om att finansieringen bör vara resultatbaserad i högre grad, men hittills har inga åtgärder vidtagits i detta avseende. I Tyskland, Danmark och Nederländerna betalar en del av deltagarna i integrationsutbildningen själva sin utbildning. Alla de länder som beskrivs ovan följer upp hur integrationsåtgärderna fungerar och vilka resultat de ger. I Nederländerna och Tyskland har särskild fokus lagts på integrationsutbildningens kvalitet.

6 Remissvar

Regeringens finskspråkiga propositionsutkast var ute på remiss från den 30 december 2025 till 10 februari 2026 och den svenskspråkiga till 27 februari 2026. Yttrande begärdes bl.a. av ministerierna, centrala myndigheter, kommunerna, välfärdsområdena, utbildningsanordnare och organisationer som främjar integration och språkfärdigheter. Sammanlagt kom det in 196 yttranden. Ett yttrande lämnades som gemensamt yttrande. Dessutom lämnade en stad två separata yttranden av vilka det ena, på stadens begäran, beaktades. Yttrande lämnades av följande aktörer:

Jord- och skogsbruksministeriet, justitieministeriet, undervisnings- och kulturministeriet, inrikesministeriet, social- och hälsovårdsministeriet, finansministeriet, miljöministeriet, Ålands landskapsregering, Riksdagens justitieombudsman, Migrationsverket, Justitiekansler, Utbildningsstyrelsen, Sysselsättnings-, utvecklings- och förvaltningscentret, Äldreombudsmannen, Diskrimineringsombudsmannen,

livskraftscentralerna i Inre Finland, Lappland, Mellersta Finland, Norra Finland, Nyland, Sydvästra Finland, Sydöstra Finland, Östra Finland och Österbotten,

Folkpensionsanstalten, Institutet för hälsa och välfärd, Servicecentret för kontinuerligt lärande och sysselsättning, Statens ekonomiska forskningscentral, Statistikcentralen,

städerna Borgå, Esbo, Haapavesi, Heinola, Helsingfors, Högfors, Jakobstad, Joensuu, Jyväskylä, Karleby, Kauhajoki, Kemi, Keuruu, Kotka, Kouvola, Kristinestad, Kuhmo, Kuopio, Kuusamo, Lappo, Lieksa, Lovisa, Mänttä-Vilppula, Nokia, Närpes, Orimattila, Raseborg, Reso, Raumo, Riihimäki, Rovaniemi, Salo, Seinäjoki, S:t Michel, Tammerfors, Tavastehus, Träskända, Uleåborg, Vanda, Vasa, Ylöjärvi, Åbo och Äänekoski, kommunerna Birkala, Hollola, Ilmajoki, Jorois, Juva, Karstula, Korsholm, Kyyjärvi, Lempäälä, Libelits, Mäntyharju och Rautjärvi,

Brahestads sysselsättningsområde, Lahtis stads sysselsättningstjänster, Lojo-Karkkila sysselsättningsområde, Mellersta Nylands sysselsättningsområde, Norra Mellersta Finlands sysselsättningsområde, Päijänne-Tavastlands sysselsättningsområde, Raseborgs sysselsättningsområde, Satakunta sysselsättningsområde, S:t Michel regionens sysselsättningstjänster, Södra Karelen sysselsättningsområde och Ylivieska-Kalajoki-Nivala sysselsättningsområde,

Birkalands, Egentliga Finlands, Kajanalands, Mellersta Österbottens, Norra Österbottens, Päijänne-Tavastlands, Satakunta, Södra Savolax, Södra Österbottens, Vanda och Kervo, Västra Nylands samt Österbottens välfärdsområde,

Aikuislukioliitto ry/Aikuislukioiden Rehtorit AiRe ry, Aikuisopettajien liitto AKOL ry, Ammattiosaamisen kehittämissyhdystys AMKE ry, Amnesty International Finländska sektionen rf, Bildningsbranschen rf, Brottsofferjouren, Centralhandelskammaren, Egentliga Finlands förbund, Erilaisten oppijoiden liitto ry, Euroopan kriminaalipolitiikan instituutti/HEUNI som verkar i anslutning till FN, Fastighetsarbetsgivarna rf, Finlands Fackförbunds Centralorganisation FFC rf, Finlands Flyktinghjälp rf, Finlands Kommunförbund rf/Kommunförbundet, Finlands näringsliv rf, Finlands närvårdar- och primärskötarförbund SuPer rf, Finlands näringsliv rf, Finlands Röda Kors, Finlands Sommaruniversitet rf, Finlands Svenska Folkting, Fond Cultura sr, Fritt Bildningsarbete rf, Företagarna i Finland rf, Henkilöstöala HELA ry, Kunta- ja hyvinvointialuetyönantajat KT, Kvinnoorganisationer i Samarbete NYTKIS rf, Kyrkostyrelsen, Lapin liitto, Monika-Naiset liitto ry, Nätverket Maaseutupolitiikan Työn ja yrittäjyyden uudet mahdollisuudet maaseutualueilla (TUUMA27-nätverket), Paremmiin Yhdessä ry, Rådet för yrkeshögskolornas rektorer Arene rf, Sininauhaliitto ry, Stiftelsen för Rehabilitering sr, Studieccentralerna rf, STTK rf, Teknologiateollisuus ry, Undervisningssektorns Fackorganisation rf, UNHCR, Väestöliitto ry, Valfärdsområdesbolaget Hyvil Ab/Hyvil Ab, Österbottens handelskammare,

AEL-Amiedu Oy/Taitotalo, Alkio-opiston kannatusyhdistys ry, Arffman Finland Oy, Bildningsalliansen rf, Borgå Folkakademi, Etelä-Karjalan kesäyliopisto, Espoon seudun koulutuskuntayhtymä Omnia, Etelä-Pohjanmaan Opisto, Finlands Dövas Förbund rf, Finlands Folkhögskolförening, Folkhälsan Utbildning Ab, Folkupplysningssällskapet sr/ Etelä-Helsingin kansalaisopisto, Helsingin Evankelisen Opiston Säätiö, Itä-Karjalan Kansanopisto, Joutsenon opisto, Jyränkölän Setlementti/Heinolan kansalaisopisto, Jyväskylän kesäyliopisto, Jyväskylän kristillinen opisto, Jyväskylä universitet, Kalajoen Kristillisen Opiston kannatusyhdistys ry, Kanneljärven Kansanopiston Kannatusyhdistys ry, Kansan Sivistystyon Liitto KSL ry, Karstulan Evankelisen Kansanopiston kannatusyhdistys ry/Karstulan Evankelainen Opisto, Kemi-Tornionlaakson koulutuskuntayhtymä Lappia, Keski-Pohjanmaan koulutussyhtymä/Keski-Pohjanmaan kansanopisto, Kiteen Evankelisen Kansanopiston kannatusyhdistys ry/Kiteen Evankelinen Kansanopisto, Kirkkopalvelut ry/STEP-koulutus, Koulutuskuntayhtymä OSAO, Kredo-Österbottens svenska kristliga folkhögskolesällskap r.f, Kvarnen samkommun, Kuurojen kansanopisto, Kymenlaakson Opiston kannatusyhdistys ry/Kymenlaakson Opisto, Laajasalon opiston säätiö sr, Lahden kansanopisto, Lapin koulutuskeskus REDU, Lärkkulla, Medborgarinstitutens förbund Mif rf, Nurmijärven Opisto, Paasikiviopistoyhdistys ry, Peräpohjolan Kansanopiston Kannatusyhdistys ry, Raudaskylän Kristillinen Opisto ry, Rovala-Opisto. Spring House Oy, Svenska Österbottens förbund för utbildning och kultur skn/Yrkesakademin i Österbotten, Tampereen kesäyliopisto, Turun kristillisen opiston säätiö, Turun TAITO-koulutus och Åbo Akademi. Också en privatperson lämnade ett yttrande.

Kommunikationsministeriet, försvarsministeriet, Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata samt Helsingfors förvaltningsdomstol meddelade att de inte har något att yttra.

Efter att remissbehandlingen på finska vara avslutad lämnades några yttranden, av vilka Riksdagens justitieombudsmans yttrande har beaktats på grund av dess betydelse.

Sammanfattningen av yttrandena finns i den offentliga tjänsten på <https://tem.fi/sv/projekt?tunnus=TEM099:00/2024>.

6.1 Remissvar om totalreformen av utbildningarna

Flera av remissinstanserna (bl.a. kommunerna och andra aktörer) betraktade det som motiverat och värt att understödja att helheten för främjande av integration och språkfärdigheter

förtydligas och att ordnandet av integrationsutbildning och utbildning i grundläggande litteracitet överförs på Arbetskraftsmyndigheternas ansvar. Samtidigt ansåg många av remissinstanserna (huvudsakligen aktörer inom det fria bildningsarbetet, men också vissa kommuner) att modellen med flera producenter av integrationsutbildning och det fria bildningsarbetets lagstadgade uppgift att ordna integrationsutbildning och finansieringen av utbildningen ska bevaras eller att det är viktigt att det fria bildningsarbetets roll som stöd för integrationen bevaras.

Flera av remissinstanserna (bl.a. kommunerna, sysselsättningsområdena och andra aktörer) understödde att utbildningen i grundläggande litteracitet ordnas som Arbetskraftsutbildning och knyts närmare till Arbetskraftsservicen för att bli en del av den. Samtidigt ansåg en del av remissinstanserna (huvudsakligen aktörerna inom fritt bildningsarbete samt undervisnings- och kulturministeriet) att utbildningen i grundläggande litteracitet ska bevaras som en utbildningsuppgift för det fria bildningsarbetet. I yttranden understöddes också stärkandet av utbildningen i grundläggande litteracitet i integrationslagen och Utbildningsstyrelsens roll i utarbetandet av grunderna för läroplanen.

Flera remissinstanser understödde en tydligare finansieringsmodell, dvs. att finansieringen av integrationsutbildningen inkluderas i kommunernas statsandel för basservicen. Många lyfte emellertid fram risken för att överföringen av finansieringen till den finansiering kommunerna får med allmän täckning utan öronmärkning kan försvaga genomförandet av och kvaliteten i utbildningen.

Finansieringen för utbildningarna betraktades som otillräcklig; en del ansåg att tillräckliga resurser måste säkerställas i reformen. Enligt finansministeriet motsvarar finansieringen av utbildningen i grundläggande litteracitet de kalkylmässiga kostnaderna för uppgifterna. Finansieringen under övergångsperioden för aktörer inom fritt bildningsarbete sågs som en positiv sak, men en del ansåg att den är för liten.

Enligt HELA ry förbättrar upphandlingsmodellen kostnadseffektiviteten. HELA ry och Centralhandelskammaren lyfte dessutom fram konkurrensneutraliteten, då offentligt ägda organisationer deltar i upphandlingarna. Vissa av remissinstanserna önskade att kommunerna utnyttjar folkhögskolorna i upphandlingen av Arbetskraftsutbildning.

En del ansåg att reformen av målen för utbildningen är positiv, men flera ansåg att det språkliga målet för integrationsutbildningen ärorealistiskt. Många av remissinstanserna lyfte fram utbildningarnas tillgänglighet och den regionala jämlikheten i ordnandet av utbildningar. I synnerhet enligt aktörerna inom fritt bildningsarbete försvagar reformen kvaliteten i integrationsutbildningen.

I yttrandena understöddes möjligheterna att arbeta vid sidan av integrationsutbildningen samt flexibla sätt att tillhandahålla utbildningen. En del ansåg att reformen leder till nät- och hybridlösningar. Tilläggsfinansieringen för flexibla modeller för integrationsutbildning betraktades som otillräcklig.

En del av remissinstanserna uttryckte oro när det gäller främjande av integration på svenska. Samtidigt konstaterade en del av remissinstanserna att det regionala arbetsmarknadsläget allmänt sett bör beaktas vid integrering på svenska, eftersom kunskaper i svenska inte i de flesta områdena räcker till för att få sysselsättning eller sköta ärenden på ett smidigt sätt. Justitieministeriet fäste uppmärksamhet vid språkagen i fråga om integration på svenska.

I yttrandena poängterades mångfalden bland integrationsklienterna i relation till utbildningsreformen. Sysselsättnings-, utvecklings- och förvaltningscentret lyfte i sitt yttrande fram flera reformrelaterade behov att utveckla informationssystemen och hithörande anslagsuppskattningar.

Dessutom fördes det fram andra observationer om verksamheten vid läroanstalter för fritt bildningsarbete och observationer som inte hade med propositionen att göra. I en del av yttrandena framfördes felaktig information om de föreslagna ändringarna.

Motiveringen till propositionen har kompletterats i fråga om kostnaderna för systemutveckling.

6.2 Remissvar om besparingar och ändringar i finansieringen

I yttrandena ansågs det vara ett bra mål att förtydliga finansieringssystemet. Flera av remissinstanserna förhöll sig kritiskt till eller understödde inte de sparåtgärder som riktas mot finansieringen av främjande av integration. En del ansåg att ändringarna i kommunernas uppgifter är små. Dessutom ansåg en del av remissinstanserna att det som sparas i statsfinanserna överförs som kostnader på andra aktörer.

Enligt en betydande del av remissinstanserna har nedskärningar i finansieringen konsekvenser för ordnandet av, tillgången till eller kvaliteten på integrationstjänster eller kan ha konsekvenser i dessa avseenden. Flera av remissinstanserna lyfte också upp mångfalden bland invandrare i förhållande till besparingarna. Några av remissinstanserna yttrade sig också om sloandet av statsandelen för sektorsövergripande samarbete.

I synnerhet många av kommunerna ansåg att ersättning också i fortsättningen bör betalas för kostnaderna för beredskap till mottagande. Ett flertal av remissinstanserna ansåg att sloandet av ersättningen för kostnader för beredskap till mottagande äventyrar eller kan äventyra i synnerhet små kommuners möjligheter att ta emot kvotflyktingar eller inverkar på kommunernas vilja eller förmåga att ta emot kvotflyktingar. Enligt några av livskraftscentralerna kan sloandet av ersättningarna försvåra livskraftscentralens möjligheter att förhandla om kommunplatser. Några av remissinstanserna förde också fram t.ex. att besparingen är liten i statsfinanserna, men att den har praktiska konsekvenser i de kommuner som tar emot flyktingar. Enligt en del kan mottagandet av flyktingar i fortsättningen koncentreras till de största städerna i och med att ersättningen slopas. Enligt inrikesministeriet saknas det i propositionen en mer omfattande bedömning av konsekvenserna för förfarandet i fråga om kvotflyktingar.

Förslagen om att slopa utkomststödet och separat ersättning enligt integrationslagen av kostnaderna för de tjänster och stödåtgärder som tillhandahållits offer för människohandel fick ett positivt bemötande i en del av yttrandena (t.ex. finansministeriet och en del av välfärdsområdena). Den finansiering som överförs till välfärdsområdena bör enligt remissinstanserna vara tillräcklig. En del ansåg att det administrativa arbetet minskar, medan en del inte förväntade sig någon nämnvärd minskning. Enligt diskrimineringsombudsmannen och Uleåborgs stad bör man inte slopa ersättningen av kostnaderna för tjänster och stödåtgärder för offer för människohandel. Enligt vissa remissinstanser bör det utvecklas en ersättande mekanism. Social- och hälsovårdsministeriet pekar på att integrationslagen inte är den mest ändamålsenliga lagstiftningsramen för ersättningar för kostnader som orsakas av tjänster för offer för människohandel.

Enligt livskraftscentralen i Nyland och Västra Nylands välfärdsområde ansöker endast en del av välfärdsområdena om ersättningar. Också enligt diskrimineringsombudsmannen kan

områdena ha låtit bli att ansöka om ersättning för mindre kostnader. Enligt vissa av remissinstanserna (t.ex. Justitiekansler, diskrimineringsombudsmannen och justitieministeriet) bör det klargöras i propositionen hur ordnandet av tjänsterna säkerställs i fortsättningen, om finansieringen har allmän täckning. En del av remissinstanserna ansåg att finansiering med allmän täckning inte de facto riktas till tjänster för gruppen i fråga.

Social- och hälsovårdsministeriet konstaterade att integrationslagen inte innehåller några bestämmelser om klienternas rätt till tjänster och att ändringarna i ersättningssystemet inte medför ändringar i välfärdsområdenas skyldigheter att ordna tjänster för offer för människohandel. Enligt social- och hälsovårdsministeriet och Migrationsverket skulle slopandet av ersättningen ha mycket små konsekvenser eller inga konsekvenser alls för hjälpsystemet för offer för människohandel. En del av remissinstanserna ansåg emellertid att propositionen ändrar systematiken i hjälpen till offren och att propositionen inte innehåller någon bedömning av konsekvenserna som helhet för verksamheten mot människohandel. Enligt yttrandena bör konsekvensbedömningarna kompletteras i synnerhet när det gäller konsekvenserna för de grundläggande fri- och rättigheterna och mänskliga rättigheterna samt invandrare och i förhållande till internationell reglering. I yttrandena föreslogs dessutom en övergångstid för ersättning av kostnader som uppkommit innan lagen trädde i kraft. Sysselsättnings-, utvecklings- och förvaltningscentret lyfte i sitt yttrande fram utvecklingsbehov i fråga om utbetalning av ersättningar och anslagsuppskattningar avseende ersättningarna. Enligt Ålands landskapsregering hör människohandelsdirektivet till rikets lagstiftningsbehörighet och således bär riket också förvaltnings- och finansieringsansvaret. Därmed bör en separat finansieringsmodell fastställas för Åland. Ålands landskapsregering ansåg också att statsunderstödet för integrationsutbildning på teckenspråk bör gälla också Åland, eftersom kommunerna i riket inte åläggs att ordna eller finansiera den utbildningen själv.

Motiveringen till propositionen har kompletterats i fråga om de ekonomiska konsekvenserna för välfärdsområdena. När det gäller ersättning för kostnader som orsakas av tjänster och stödåtgärder för offer för människohandel har propositionen kompletterats med tanke på de grundläggande fri- och rättigheterna och mänskliga rättigheterna, bedömningen av konsekvenserna för invandrare och barn och jämställdheten, verksamheten inom hjälpsystemet för offer för människohandel, ordnande av tjänster samt i förhållande till internationell reglering. Motiveringen till propositionen har dessutom kompletterats i fråga om kostnaderna för systemutveckling. Ytterligare föreslås i propositionen en övergångstid till den 31 mars 2027 för ersättning av kostnader som uppkommit fram till utgången av 2026. Understödet för integrationsutbildning på teckenspråk gäller inte Åland, eftersom Åland inte får finansiering i nuläget och inte heller i fortsättningen för kostnaderna för integrationsutbildning. Detta eftersom organiseringsansvaret för integrationsutbildningen och finansieringen hör till landskapet Ålands lagstiftningsbehörighet. Andra än kommunerna i landskapet Åland ordnar inte heller i nuläget integrationsutbildning på teckenspråk, varför det föreslagna statsunderstödet för ordnande av integrationsutbildning på teckenspråk inte ändrar nuläget i detta avseende. Statsunderstöd beviljas inte kommunerna i riket, utan sådana läroanstalter som enligt sitt tillstånd att driva en läroanstalt för fritt bildningsarbete har till uppgift att tillhandahålla integrationsutbildning på teckenspråk. Därför gäller statsunderstödet i fråga inte Åland.

6.3 Ökad skyldighet att integrera sig och ändringar i processerna i inledningskedet

Flera av remissinstanserna betraktade det som motiverat, i princip bra eller behövt att invandras eget ansvar och deras skyldighet att integrera sig ökas och att målen för integrationen förtydligas. Enligt remissinstanserna förutsätter ökade skyldigheter att integrera

sig resurser och de konstaterade också att en del av de föreslagna ändringarna i praktiken genomförs redan i nuläget. Flera aktörer lyfte också fram samhällets mottaglighet.

Justitieministeriet ansåg att man bör överväga att stryka 1 a § i propositionen och betraktade det som motiverat att överenskommelsen om skyldigheter vid den fortsatta beredningen stryks ur 19 §, dvs. ur innehållet i integrationsplanen. Propositionen verkar enligt justitieministeriet till denna del stå i strid med grundlagen, eftersom propositionen inte närmare beskriver vilka skyldigheter det är fråga om, och om skyldigheter ska det föreskrivas i lag. Justitieministeriet konstaterar dessutom att motiveringen bör kompletteras i fråga om vad som mer konkret avses med allmänna skyldigheter att integrera sig och med målen för integrationen samt vad lagens syfte är.

Flera av remissinstanserna ansåg att målet att effektivisera och förenhetliga serviceprocessen i inledningsskedet av integrationen är motiverat eller huvudsakligen motiverat eller ändamålsenligt. En del ansåg att ändringen motsvarar nuläget, och därtill underströks behovet av resurser.

Flera remissinstanser motsatte sig en övre åldersgräns på 30 år för studier i den grundläggande utbildningen för vuxna vid frivilliga studier som bedrivs med arbetslöshetsförmån enligt integrationslagen. Samtidigt understödde några av remissinstanserna förslaget. Bland annat Justitiekansler och Utbildningsstyrelsen lyfte fram att det i propositionen inte konkret anges hur detta påverkar ett eventuellt stöd för en integrationsklient som är över 30 år när han eller hon deltar i grundläggande utbildning för vuxna. Enligt Justitiekansler bör familjeledighetsundantaget föras in som lagstadgat undantag. Enligt justitieministeriet och Utbildningsstyrelsen bör propositionen innehålla närmare definitioner av situationer där man kan avvika från den övre åldersgränsen. En del av remissinstanserna lyfte dessutom fram de kulturella rättigheterna och jämlikheten i förhållande till fastställande av den övre åldersgränsen, och enligt justitieministeriet bör motiveringen till lagstiftningsordningen kompletteras.

Motiveringen till propositionen har kompletterats i fråga om överenskommelse om skyldigheter samt när det gäller de allmänna skyldigheterna att integrera sig, målen för integration och lagens syfte. Motiveringen till propositionen har preciserats också i fråga om vilka konkreta konsekvenser den föreslagna ändringen har för det stöd integrationsklienten får när han eller hon deltar i grundläggande utbildning för vuxna. Dessutom har den övre åldersgränsen för stödet höjts så att det i regel är möjligt för integrationsklienter som är under 40 år att få stöd. Ytterligare införs bestämmelsen om familjeledighetsundantaget på lagnivå, grunderna för undantag beskrivs närmare i motiveringen och grunderna för lagstiftningsordningen har kompletterats.

6.4 Övriga synpunkter

Enligt de olika livskraftscentralerna och Äänekoski stad bör livskraftscentralernas uppgift att främja goda befolkningsrelationer bevaras och även justitieministeriet föreslår att detta bör övervägas. Vissa livskraftscentraler yttrade sig också om andra ändringar i livskraftscentralernas uppgifter. Dessutom ansåg en livskraftscentral att det bland rättigheterna att få information enligt 91 § i bör införas en rätt för livskraftscentralen att få information av en annan livskraftscentral om uppgifter som ska centraliseras.

Vissa remissinstanser ansåg att välfärdsområdenas uppgifter bör hållas kvar i integrationslagen. Enligt social- och hälsovårdsministeriet och Kommunförbundet kan sloandet av de paragrafer som gäller välfärdsområdena tolkas som att välfärdsområdenas uppgiftsansvar minskar i arbetet

för att främja integration trots att tjänsterna och villkoren för att få dem regleras separat i lagstiftningen om social- och hälsovården.

Riksdagens justitieombudsman och justitieministeriet fäste uppmärksamhet vid den rättsliga karaktären av utbildningen i grundläggande litteracitet med tanke på tjänsteansvar. Justitiekansler, undervisnings- och kulturministeriet, Ålands landskapsregering, Migrationsverket samt Sysselsättnings-, utvecklings- och förvaltningscentret föreslog tekniska ändringar i propositionen. Enligt undervisnings- och kulturministeriet och Utbildningsstyrelsen verkar Utbildningsstyrelsen som statsunderstödsmyndighet i fråga om de statsunderstöd som nämns i propositionen.

Dessutom kommenterade flera av remissinstanserna andra pågående projekt och deras samverkande konsekvenser samt gjorde observationer om uppföljningen av ändringarna.

Propositionen har kompletterats i fråga om att livskraftscentralernas uppgifter för att främja goda befolkningsrelationer bevaras som en egen punkt i integrationslagen och regleringen förtydligas. Dessutom införs bland rättigheterna att få information rätten för en livskraftscentral att få information av en annan livskraftscentral och preciseras samma paragraf för att livskraftscentralens tillsynsuppgift enligt 55 § 1 mom. 1 punkten föreslås bli upphävd. Propositionens motivering till lagstiftningsordningen har kompletterats i fråga om utbildningen i grundläggande litteracitet. Dessutom har det gjorts tekniska ändringar när det gäller samordningen med andra pågående propositioner och propositionernas samverkande konsekvenser har lagts till. Därtill görs övriga nödvändiga tekniska ändringar och konsekvensbedömningarna har kompletterats i fråga om Utbildningsstyrelsen. Dessutom har lagförslag 2 i propositionen, det vill säga lagen om fritt bildningsarbete, preciseras så att statsunderstöd som beviljas med stöd av 14 § 2 mom. i den lagen också kan beviljas för sådan integrationsutbildning och utbildning i grundläggande litteracitet som ordnas för hörselskadade.

7 Specialmotivering

7.1 Lagen om främjande av integration

1 §. Lagens syfte. Lagens syfte föreslås vara att främja invandrades integration, sysselsättning eller företagande, arbetslivsfärdigheter, uppnående av fungerande grundläggande språkkunskaper och annan kompetens som behövs i arbetslivet och samhället, förverkligandet av likabehandling, delaktighet och jämlikhet för invandrare samt invandrarens eget ansvar för sin integration. Lagens syfte beaktar att integrationspolitiken enligt regeringsprogrammet för statsminister Petteri Orpos regering baserar sig på språkinläring och arbete samt det att personer som integreras kommer in i samhället och följer samhällets regler. Lagens syfte, att främja invandrades integration, sysselsättning eller företagande och arbetslivsfärdigheter samt förverkligandet av likabehandling, delaktighet och jämlikhet för invandrare, beskrivs närmare i motiveringen till RP 208/2022 rd. Det föreslås att lagens övriga syfte enligt den gällande paragrafen upphävs.

Lagens syfte föreslås också vara att främja att invandrarnas grundläggande språkkunskaper, dvs. att de uppnår en nivå som i genomsnitt motsvarar B1.1 i den europeiska referensramen för språkkunskaper. Då förutsätts det att invandraren kan följa tal som baserar sig på gemensam erfarenhet eller allmän kunskap och förstå huvudtankarna och de centrala detaljerna i talet. Personen ska också i lite mer krävande situationer kunna kommunicera muntligt om sådant som är viktigt för honom eller henne och klara av vardagliga situationer och informella diskussioner. Målet med läsförståelse är att kunna läsa många olika typer av texter som är några sidor långa och förstå huvudtankarna, nyckelorden och de viktiga detaljerna i texten. I skrivandet är målet

att kunna skriva en tydlig text med bindningar och effektivt förmedla bekant information i de vanligaste formerna av skriftlig kommunikation. Med utveckling av en invandrades språkkunskaper avses i princip utveckling av språkkunskaper i finska eller svenska, dock också med hänsyn till andra språkliga behov, t.ex. hos invandrare som integreras på finskt teckenspråk. Syftet är att säkerställa att integration är möjlig på båda inhemska språken. Enligt regeringsprogrammet är målet att ungefär 5–10 procent av invandrarna integreras på svenska. Myndigheterna ska informera tydligare om att det finns möjlighet att integreras även på svenska. Invandrare ska få välja på vilket språk de integreras. Det är ändamålsenligt att stärka hänvisningen till den svenskspråkiga integrationsvägen särskilt i tvåspråkiga kommuner och sysselsättningsområden med tanke på att det är motiverat att i valet av integrationspråk särskilt bedöma möjligheterna till sysselsättning och fortbildning på språket i fråga.

Syftet med lagen är dessutom att främja annan kompetens som behövs i arbetslivet och samhället. Med annan kompetens som behövs i arbetslivet och samhället avses t.ex. utveckling av arbetslivsfärdigheter och grundläggande färdigheter som behövs i samhället, såsom läs- och skrivkunnskap samt numeriska färdigheter, datatekniska färdigheter och studiefärdigheter, samt förtrogenhet med det finländska samhället. Detta främjas t.ex. genom den flerspråkiga samhällsorientering som ingår i kommunens och Arbetskraftsmyndighetens integrationsprogram i inledningsskedet av invandringen. Utöver språkkunskaperna främjar förståelsen för samhället och dess regler det kunnande som behövs i samhället och arbetslivet samt förankringen i dessa. Med arbetslivsfärdigheter avses t.ex. yrkes- och utbildningskunskap, arbetslivskunskap och inläring i arbetet. Avsikten är att ge invandraren sådana kunskaper och färdigheter som hjälper honom eller henne att söka sig till arbetslivet och att på ett hållbart sätt få arbete på den finländska arbetsmarknaden i enlighet med sina planer. Arbetslivsfärdigheterna ger också invandraren färdigheter att klara sig i vardagen på arbetsplatsen och i det föränderliga arbetslivet, och de är till hjälp i frågor som gäller yrkesval och karriärplanering samt identifiering, bedömning och beskrivning av kunnandet.

Syftet med integrationslagen är dessutom att främja invandrarens eget ansvar för sin integration. Enligt regeringsprogrammet för statsminister Petteri Orpos regering är Finland ett öppet samhälle som hjälper och uppmuntrar under den första tiden i det nya samhället. Syftet och målet med lagen är att fr.o.m. inledningsskedet av integrationen stöda invandrarens eget aktörskap och egen aktivitet så att de integrationsfrämjande åtgärderna vägleder invandraren till att bli en aktiv medborgare. Invandrarernas eget ansvar betonas mer än för närvarande t.ex. genom förslaget till bestämmelse om syftet med integrationslagen och genom tydligare bestämmelser om målen med integrationsplanen och integrationsutbildningen samt genom bestämmelser om invandrarens skyldighet att integrera sig. Invandrarens eget ansvar och skyldigheter vid integrationen beaktas genomgående i integrationslagen, särskilt i fråga om de integrationsfrämjande tjänster som avses i 2 kap. Dessutom föreskrivs det om skyldigheten att utarbeta en integrationsplan och de tjänster som åtminstone ska överenskommas i denna för en viss målgrupp. På motsvarande sätt som för närvarande föreskrivs det i 24 § i integrationslagen om integrationskundens skyldighet att följa sin integrationsplan, men dessutom föreskrivs det i paragrafen om nya skyldigheter som gäller en större grupp. Enligt 24 § är en integrationskund t.ex. skyldig att delta i utarbetandet av integrationsplanen samt att söka sig till och delta i de tjänster som överenskommit i planen. Bestämmelser om hur försummelse av skyldigheter påverkar integrationskundens förmåner finns i lagen om utkomstskydd för arbetslösa, lagen om allmänt stöd och lagen om utkomststöd, med stöd av vilka förmåner kan begränsas eller sänkas.

För att förtydliga lagens syfte föreslås det att de bestämmelser om allmänna mål som grundar sig på annan lagstiftning upphävs. I och med propositionen ändras referensramen för integration så att den betonar individcentrerad integration. Enligt förslaget upphävs hänvisningarna i den gällande paragrafen om lagens syfte till de allmännare målen om att främja invandrades

välbefinnande och hälsa, goda befolkningsrelationer och samhällets mottaglighet, tillgången till behövliga och högklassiga integrationsfrämjande tjänster, sektorsövergripande samarbete mellan integrationsfrämjande aktörer samt samordningen av integrationsfrämjande planering och utveckling med övrig nationell, regional och lokal planering och utveckling. När det gäller dessa mer allmänna mål har man bedömt att skrivningarna delvis är deklarativa eller informativa. Dessutom främjas de i övrig lagstiftning och i det allmänna servicesystemet, där också invandrarnas behov ska beaktas. Exempelvis invandrarers välfärd och hälsa ska främjas med stöd av lagstiftningen om social- och hälsovårdstjänster i välfärdsområdena. Främjandet av integration förutsätter i många avseenden fortfarande sektorsövergripande samarbete mellan myndigheterna. I enlighet med regeringsprogrammet identifieras och erkänns den tredje sektorns centrala roll i integrationsåtgärdernas mångsidiga helhet, och det föreslås inte att dess roll i integrationsfrämjandet ändras.

1 a §. Skyldighet att integrera sig. Det föreslås en ny paragraf vars 1 mom. föreskriver att invandrare är skyldiga att främja sin integration och sysselsättning och ska söka sig till och delta i de integrationsfrämjande tjänster som avses i integrationslagen på det sätt som föreskrivs i integrationslagen. Med skyldighet att integrera sig avses i synnerhet invandrarens skyldighet att främja sin egen integration. Med invandrarens skyldighet att främja sin integration och sysselsättning avses t.ex. invandrarens skyldighet att på eget initiativ och aktivt främja sin integration och sysselsättning t.ex. genom att utreda sina sysselsättningsmöjligheter redan under utbildningen, på samma sätt som i nuläget. Dessutom kan integrationskunden uppmuntras till att utnyttja möjligheter och material för självstudier i finska eller svenska vid sidan av integrationsutbildningen. Integrationskunden kan också vägledas till att på egen hand söka sig till lokal hobby-, organisations- och föreningsverksamhet där det är möjligt att utveckla kunskaper i finska eller svenska och andra förutsättningar för integration och sysselsättning. Dessutom ska invandraren söka sig till och delta i de integrationsfrämjande tjänster som avses i integrationslagen på det sätt som föreskrivs i integrationslagen.

Enligt 2 mom. finns bestämmelser om försummelse av de skyldigheter som i integrationslagen föreskrivs för invandrare och integrationskunder i 24 §. Det är fråga om en informativ hänvisningsbestämmelse.

2 §. Tillämpningsområde. Det föreslås att 2–4 mom. ändras så att hänvisningarna till 63, 64 och 68 §, vilka ska upphävas enligt förslaget, stryks. I 2 mom. föreslås det en ändring till följd av upphävandet av 68 § och ändringen av 65 § 3 mom. Med avvikelse från 1 mom. tillämpas enligt momentet 65 § 3 mom. också på finska medborgare som är offer för människohandel enligt 3 § 7 punkten i lagen om mottagande av personer som söker internationellt skydd och om identifiering av och hjälp till offer för människohandel (746/2011), till den del det är fråga om kostnader enligt det momentet som orsakas offer för människohandel av åtgärder och tjänster som tillhandahålls på grund av specialbehov som följer av deras ställning som offer. Specialersättningen för kostnaderna enligt det föreslagna 65 § 3 mom. i fråga om tjänster och åtgärder för offer för människohandel kan också gälla kostnader för tjänster och åtgärder som ordnats för finska medborgare. I 3 och 4 mom. stryks hänvisningen till 63 och 64 §. Det är fråga om en ändring av teknisk karaktär. I 2 och 4 mom. utförs dessutom författningsöversyn.

3 §. Tillämpning av lagen på arbetssökande. I 1 mom. föreslås det en teknisk ändring pga. att de paragrafer som föreslås i det första lagförslaget, dvs. i förslaget till integrationslag, upphävs samt pga. de ändringar som föreslås i 12, 13, 26, 27 och 28 §. I 1 mom. beaktas dessutom i fråga om 29–32 § den behöriga myndigheten, som är Arbetskraftsmyndigheten, varför den inte längre nämns i 3 §. I 2 mom. föreslås det en ändring pga. att 20 § upphävs. Ändringarna är tekniska. I paragrafen utförs dessutom författningsöversyn.

5 §. Definitioner. Paragrafens 1, 2, 10, 12 och 13 punkter ändras så att också invandrarens eget ansvar och skyldigheter vid integrationen samt de ändringar som föreslås i lagens syfte beaktas i definitionerna. I 9 och 10 punkten görs en teknisk ändring genom att utöver kommunen lägga till Arbetskraftsmyndigheten, och i 13 punkten en teknisk ändring pga. de ändringar som föreslås i 13 §. Dessutom upphävs 11, 17 och 18 punkten. Till följd av detta görs tekniska ändringar i numreringen av de punkter som följer efter punkt 11. Det föreslås inga ändringar i de övriga punkterna.

Enligt *1 punkten* avses med integration invandrarens individuella process där tyngdpunkten ligger på invandrarens eget ansvar och som försiggår i växelverkan med samhället och under vilken invandrarens språkkunskaper och arbetslivsfärdigheter samt annan kompetens som invandraren behöver i arbetslivet och samhället utvecklas och likabehandlingen, jämlikheten och delaktigheten ökar. I definitionen av integration beaktas den ändring som föreslås i lagens syfte. Med utveckling av en invandrarens språkkunskaper avses i princip utveckling av språkkunskaper i finska eller svenska, dock också med hänsyn till andra språkliga behov, t.ex. hos invandrare som integreras på finskt teckenspråk. Med arbetslivsfärdigheter och kompetens som behövs i arbetslivet avses t.ex. yrkes- och utbildningskunskap, arbetslivskunskap och inläring i arbetet. Avsikten är att ge invandraren sådana kunskaper och färdigheter som hjälper honom eller henne att söka sig till arbetslivet och på ett hållbart sätt få arbete på den finländska arbetsmarknaden i enlighet med sina planer. Arbetslivsfärdigheter ger också invandraren färdigheter att klara sig i vardagen på arbetsplatsen och det föränderliga arbetslivet och stöd i frågor som gäller yrkesval och karriärplanering och identifiering, bedömning och beskrivning av kunnandet. Med annan kompetens som behövs i samhället avses t.ex. medborgarfärdigheter för vardagen och utveckling av grundläggande färdigheter som behövs i samhället, såsom läs- och skrivkunskaper samt numeriska färdigheter, datatekniska färdigheter och studiefärdigheter, samt förtroget med det finländska samhället. Ökad likabehandling och jämlikhet i samhället anses vara en följd av lyckad integration. Med delaktighet avses delaktighet inom samhällets olika delområden, i synnerhet i arbetslivet, vilket också bidrar till att sysselsättningsgraden för invandrare stiger till samma nivå som för personer med finländsk bakgrund. Dessutom upphävs i 1 punkten omnämmandet av att invandrarens likabehandling och jämlikhet i samhället samt delaktighet i arbets- och näringslivet, utbildning, organisationsverksamhet eller annan samhällsrelaterad verksamhet fördjupas och blir mångsidigare. Upphävandet hänför sig i synnerhet till förslaget till bestämmelse om lagens syfte.

Enligt *2 punkten* avses med integrationsfrämjande stödande av integration genom att för invandrare tillhandahålla tjänster som avses i denna lag, genom att stödja invandrarens möjligheter att utveckla sina språkkunskaper och arbetslivsfärdigheter samt annan kompetens som behövs i arbetslivet och samhället med beaktande av invandrarens eget ansvar för sin integration. I 2 punkten stryks dessutom omnämmandena av upprätthållande av det egna språket och den egna kulturen samt samhällets mottaglighet. De föreslagna ändringarna beror både på 1 § och på de ändringar som föreslås i 1 punkten i denna paragraf.

I *9 punkten* tilläggs också Arbetskraftsmyndigheten som behörig myndighet. I 13 § i förslaget till integrationslag föreslås det att integrationsprogrammet som helhet förtydligas så att det är gemensamt för kommunen och Arbetskraftsmyndigheten, vilket redan motsvarar nuläget. Det är fråga om en ändring av teknisk karaktär.

I *10 punkten*, som anger definitionen på tjänster som ingår i integrationsprogrammet, görs en ändring pga. den ändring som föreslås i lagens syfte och de föreslagna ändringarna i 13 §. Enligt definitionen avses med tjänster som ingår i integrationsprogrammet tjänster som kommunen och Arbetskraftsmyndigheten ordnar i inledningsskedet av integrationen och som har till syfte att främja invandrarens integration, sysselsättning eller företagande, uppnående av fungerande

grundläggande språkkunskaper, kompetens och arbetslivsfärdigheter och att främja förverkligandet av likabehandling, delaktighet och jämlikhet. I 10 punkten stryks omnämningarna av hälsa och välbefinnande, medborgarfärdigheter för vardagen samt deltagande i organisationsverksamhet och annan samhällelig verksamhet. Den föreslagna ändringen beaktar ändringen av både 1 § och 1 och 2 punkten i denna paragraf. I fråga om dessa mer allmänna mål har man bedömt att de främjas i övrig lagstiftning och i det allmänna servicesystemet, där också invandrarnas behov ska beaktas.

Det föreslås att *11 punkten* upphävs. I propositionen föreslås det att allmänna mål som anges i lagens syfte och som regleras i övrig lagstiftning upphävs. Dessutom föreslås det att 12 § i integrationslagen upphävs. I och med dessa ändringar föreslås det att också definitionen av andra integrationsfrämjande tjänster upphävs, eftersom det inte föreskrivs om dem i integrationslagen och eftersom definitionen bedöms vara allmänt känd utan någon separat definition på lagnivå. Enligt Lainkirjoittajan opas (lagberedarens handbok) bör dessutom begrepp som förekommer endast en eller ett par gånger i en författning inte definieras. Till följd av upphävandet ändras numreringen av de punkter som följer.

I den nya *12 punkten* beaktas de ändringar som föreslås i de paragrafer som gäller integrationsplanen och skyldigheten att integrera sig. Enligt definitionen avses med integrationsplan en individuell plan som utarbetas för integrationsfrämjande och där kommunen tillsammans med invandraren kommer överens om individuella mål och tjänster för integration och sysselsättning samt om hur invandraren ska söka sig till och delta i tjänsterna och där kommunen informerar invandraren om dennes ansvar och skyldigheter i fråga om den egna integrationen. Arbetskraftsmyndigheten utarbetar integrationsplanen när det är fråga om en arbetssökande integrationskund. Integrationskundens skyldigheter i anslutning till integrationsplanen anges i 24 §. En integrationskund är t.ex. skyldig att delta i utarbetandet av integrationsplanen samt att söka sig till och delta i de tjänster som överenskommit i planen. Bestämmelser om hur försummelse av skyldigheter påverkar integrationskundens förmåner finns i lagen om utkomstskydd för arbetslösa, lagen om allmänt stöd och lagen om utkomststöd, på basis av vilka förmånen kan begränsas eller sänkas.

Det föreslås en teknisk ändring i *13 punkten* som föranleds av ändringen av 13 §. I förteckningen enligt 13 § 1 mom., där det föreskrivs om innehållet i integrationsprogrammet, görs ändringar till följd av de ändringar som föreslås i 26 och 26 a § samt tekniska ändringar. Därför beaktas också de föreslagna ändringarna i definitionen av serviceproducent.

Den gällande *17 punkten* med definition av sektorsövergripande samarbete föreslås bli upphävd. Definitionen är till sin karaktär allmänt känd och således inte ett begrepp som det är nödvändigt att definiera på lagnivå. Enligt Lainkirjoittajan opas (lagberedarens handbok) bör dessutom begrepp som förekommer endast en eller ett par gånger i en författning inte definieras.

Den gällande *18 punkten* med definition av goda befolkningsrelationer föreslås bli upphävd. Det föreslås att allmänna mål som regleras i övrig lagstiftning stryks i lagens syfte, och i dem ingår också bestämmelser om goda befolkningsrelationer. Därför upphävs också definitionen av goda befolkningsrelationer. Enligt Lainkirjoittajan opas (lagberedarens handbok) bör dessutom begrepp som förekommer endast en eller ett par gånger i en författning inte definieras. Dessutom flyttas den gällande 19 punkten till den nya 16 punkten. I paragrafen utförs dessutom författningsöversyn.

6 §. Tolkning och översättning. Det föreslås att paragrafen upphävs. Såsom det beskrivs i motiveringen till regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om främjande av integration och till lagar som har samband med den (RP 208/2022 rd) är den här bestämmelsen

informativ, och ingen hänvisning till allmänna förvaltningslagar behövs för tillämpningen av lagarna. Därför upphävs paragrafen som onödig.

7 §. Rätten till inkomstrelaterad dagpenning, allmänt stöd och utkomststöd. Det föreslås att paragrafen upphävs. Såsom det beskrivs i motiveringen till regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om främjande av integration och till lagar som har samband med den (RP 208/2022 rd) är den här bestämmelsen informativ, och invandrare har ingen rätt till arbetslöshetsförmån, allmänt stöd eller utkomststöd med stöd av den. Förutsättningarna för att erhålla förmåner avgörs med stöd av lagen om utkomstskydd för arbetslösa, lagen om allmänt stöd och lagen om utkomststöd. Därför upphävs paragrafen som onödig.

12 §. Ordnanande av integrationsfrämjande tjänster. Det föreslås att paragrafen upphävs och en del av bestämmelserna flyttas till 13 § i det första lagförslaget. Syftet med paragrafen har varit att beskriva att det finns två typer av integrationsfrämjande tjänster. För det första ordnas integrationsfrämjande åtgärder och tjänster som en del av kommunens och arbetskraftsmyndighetens integrationsprogram enligt 13 §. Övriga integrationsfrämjande tjänster är tjänster inom det allmänna servicesystemet, dvs. arbetskraftsservice, kommunal basservice (inklusive kultur-, idrotts-, ungdoms- och fritidstjänster), tjänster inom det nationella utbildningssystemet, social- och hälsovårdstjänster inom välfärdsområdet, Folkpensionsanstaltens tjänster och organisationers, föreningars eller sammanslutningars verksamhet. Det nationella utbildningssystemet har i detta sammanhang avsett småbarnspedagogik, förskoleundervisning och grundläggande utbildning, fritt bildningsarbete, gymnasieutbildning, yrkesutbildning och högre utbildning. Till följd av de ändringar som föreslås i andra paragrafer, särskilt de som gäller lagens syfte, skyldigheten att integrera sig och definitionen av integration, föreslås paragrafen bli upphävd. I integrationslagen föreskrivs i fortsättningen tydligare uttryckligen om integrationsfrämjande tjänster enligt integrationslagen, varför hänvisningar till annan lagstiftning eller till det allmänna servicesystemet, där även invandrare och integrationskunder ska beaktas, föreslås bli upphävd i integrationslagen. Den föreslagna ändringen ändrar inte uppgifterna för de aktörer som för närvarande ordnar andra integrationsfrämjande tjänster, och på samma sätt som i nuläget ska invandrare och integrationskunder beaktas i andra integrationsfrämjande tjänster på det sätt som föreskrivs i lagstiftningen om det allmänna servicesystemet. Det är fråga om en ändring av teknisk karaktär.

13 §. Innehållet i kommunens och arbetskraftsmyndighetens integrationsprogram. Paragrafen preciseras till den del att det är fråga om ett integrationsprogram som kommunen och arbetskraftsmyndigheten planerar och ordnar i samarbete. I enlighet med motiveringen i regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om främjande av integration och till lagar som har samband med den (RP 208/2022 rd) är integrationsprogrammet en enhetlig och arbetslivsorienterad helhet av kommunala tjänster som består av tjänster i inledningsskedet av integrationen. Eftersom största delen av integrationskunderna är arbetssökande, för vilkas integration arbetskraftsmyndigheten har huvudansvaret, är det motiverat att integrationsprogrammet och ordnandet av de tjänster som ingår i det planeras i samarbete mellan kommunens olika myndigheter i stället för i eventuella separata program, vilket också i nuläget har varit avsikten. Arbetskraftsmyndigheten svarar på motsvarande sätt som för närvarande för ordnandet av integrationsprogrammets tjänster för arbetssökande, på det sätt som föreskrivs i 3 § i integrationslagen. Liksom hittills ska kommunen besluta vilken sektor i kommunen som ansvarar för samordningen av integrationsprogrammet. Om kommunen har avtalat med andra kommuner eller arbetskraftsmyndigheten om samarbete vid ordnandet av integrationstjänster eller har överfört hela ansvaret för ordnandet av integrationstjänster till en annan kommun eller arbetskraftsmyndigheten, kan integrationsprogrammet också utarbetas i ett större samarbete mellan kommunerna, såsom för närvarande. Vid planeringen av ett integrationsprogram som omfattar flera kommuner eller som samordnas av arbetskraftsmyndigheten är det också viktigt

att beakta hela målgruppen för integrationsfrämjandet samt att lägga särskild vikt vid tillgängligheten till de tjänster som ingår i integrationsprogrammet och kommunikationen om dem till olika målgrupper och samarbetspartner. I synnerhet i tvåspråkiga kommuner och sysselsättningsområden bör integrationsprogrammet också beakta integration på svenska. Vid ordnandet av integrationsprogrammet ska det beaktas att ordnandet av integrationstjänster på svenska ofta förutsätter samarbete över kommun- och sysselsättningsområdesgränserna och att det vid valet av integrationsspråk är motiverat att särskilt bedöma möjligheterna till sysselsättning och fortbildning på svenska i kommunen eller regionen i fråga. Dessutom flyttas enligt förslaget en del av bestämmelserna i 12 §, som upphävs, till 1 mom. Enligt 1 mom. ska integrationsfrämjande åtgärder och tjänster ordnas som en del av kommunens och Arbetskraftsmyndighetens gemensamma integrationsprogram.

Det föreslås att innehållet i punkterna i 1 mom. preciseras. Inga ändringar föreslås i 1 mom. 1–3 punkten. Det föreslås att 1 mom. 4 punkten ändras så att den i fortsättningen endast omfattar integrationsutbildning enligt 26 § och sluttестning av språkkunskaperna enligt 1 mom. 6 punkten. Genom denna ändring preciseras också i fråga om integrationsprogrammet att sluttestning av språkkunskaperna uttryckligen ingår i den integrationsutbildning som avses i 26 § och som genomförs i enlighet med de läroplansgrunder för integrationsutbildningen som fastställts av Utbildningsstyrelsen. I 27 § i det första lagförslaget föreslås det att integrationsutbildning enligt 26 § ska ordnas som Arbetskraftsutbildning och att Arbetskraftsmyndigheten i enlighet med lagen om ordnande av Arbetskraftsservice ska ansvara för ordnandet av utbildningen. Den Arbetskraftsmyndighet som ansvarar för ordnandet av integrationsutbildningen ska i samarbete samordna den med andra utbildningar och tjänster som ingår i integrationsprogrammet, annan kommunal service, tjänster som avses i lagen om ordnande av Arbetskraftsservice samt det nationella utbildningssystemet så att tjänsterna bildar helheter som främjar sysselsättningen och yrkeskompetensen. Genom att samordna planeringen och genomförandet av olika tjänster säkerställs det att invandraren har tillgång till ändamålsenliga servicehelheter för kompetensutveckling som motsvarar både olika integrationskunders och den regionala arbetsmarknadens behov. En effektiv samordning med det nationella utbildningssystemet är väsentlig för att man ska kunna identifiera invandrarnas tidigare kunskaper och i samarbete med läroanstalterna styra dem på rätt utbildningsväg.

Till 1 mom. fogas en ny 5 punkt om utbildning i grundläggande litteracitet enligt 26 a §. I det första lagförslaget i propositionen, dvs. integrationslagen, föreslås det bestämmelser om den utbildning i grundläggande litteracitet som Arbetskraftsmyndigheten ska ordna som Arbetskraftsutbildning.

Dessutom flyttas omnämmandet av annan utbildning och tjänster som främjar kunskaper i finska och svenska, läs- och skrivkunnighet, samhälls- och arbetslivsfärdigheter samt sysselsättning och företagande i 4 punkten till 1 mom. 6 punkten. Den utbildning och de tjänster som avses i punkten svarar mot integrationsbehoven hos de målgrupper för integrationsfrämjande som står utanför Arbetskraften, såsom föräldrar som vårdar sina barn hemma och äldre invandrare. Eftersom den integrationsutbildning och utbildning i grundläggande litteracitet som avses i 1 mom. 4 och 5 punkten i fortsättningen föreslås vara Arbetskraftsutbildning, är det viktigt att kommunen efter behov också ordnar andra flexibelt genomförbara utbildningar i finska eller svenska och utbildningar som utvecklar läs- och skrivkunnigheten särskilt för integrationskunder utanför Arbetskraften. Exempelvis tjänster som kommunerna utvecklar för föräldrar som vårdar sina barn hemma och som kombinerar språkutbildning och tjänster inom den öppna småbarnspedagogiken eller andra tjänster för vård av barn kan utgöra en del av det övriga utbildningsutbud inom integrationsprogrammet som avses i 1 mom. 6 punkten. Samtidigt kan annan utbildning och tjänster enligt 1 mom. 6 punkten också avse arbetslivsorienterade

tjänster för arbetssökande invandrare och integrationskunder, t.ex. språkinläring, utbildning som utvecklar yrkesfärdigheterna och tjänster som kombinerar arbetslivsrelaterade tjänster.

Det föreslås att 1 mom. 5 punkten flyttas till den nya 7 punkten och ändras så att integrationsprogrammet inkluderar vägledning och rådgivning under programmet med hänsyn till invandrarans ansvar och skyldigheter i fråga om sin integration. Utöver ansvarstagandet och skyldigheterna betonas också att vägledningen och rådgivningen under integrationsprogrammet är behovsorienterade och innehållsmässigt stöder genomförandet av integrationsplanen i riktning mot de överenskomna målen för integrationskundens integration och sysselsättning. Vägledning och rådgivning under integrationsprogrammet ska vid behov också inkludera vägledning till andra myndigheters tjänster eller till serviceproducentens integrationsfrämjande service. I integrationslagen betonas i allt högre grad invandrarans eget ansvar och skyldigheter i fråga om sin integration. Därför ska kommunen också i vägledningen och rådgivningen under integrationsprogrammet beakta invandrarans eget ansvar och skyldigheter i fråga om sin integration. Kommunen eller Arbetskraftsmyndigheten kan beakta invandrarans eget initiativtagande och ansvar för sin integration i integrationsprogrammet genom att stödja invandrararen, i synnerhet genom vägledning och rådgivning, och hjälpa honom eller henne att utreda sina sysselsättningsmöjligheter redan under de integrationsfrämjande tjänsterna. Dessutom kan integrationskunden uppmanas att utnyttja möjligheterna och materialen för självstudier i finska eller svenska vid sidan av integrationsutbildningen. Integrationskunden kan också hänvisas till att på egen hand söka sig till lokal hobby-, organisations- och föreningsverksamhet där det är möjligt att utveckla kunskaper i finska eller svenska och andra förutsättningar för integration och sysselsättning. Med tanke på invandrarans varierande förutsättningar ska myndigheten bedöma vilka metoder för att öka ansvarstagandet som lämpar sig i den individuella situationen.

14 §. Bedömning av kompetens och behovet av integrationstjänster. Till det inledande stycket i 1 mom. flyttas innehåll från 2 mom., och enligt det ska bedömningen av kompetens och behovet av integrationstjänster utarbetas utan dröjsmål för den person som avses i momentet. Enligt gällande 2 mom. ska bedömningen av kompetens och behovet av integrationstjänster inledas utan dröjsmål när kommunen får kännedom om en sådan person. Bestämmelserna överförs till det inledande stycket i 1 mom. av författningstekniska skäl och avsikten är inte att ändra dem till denna del. Bedömningen av kompetens och behovet av integrationstjänster ska även i fortsättningen utarbetas utan dröjsmål när kommunen får kännedom om en sådan person som nämns i 1 mom. Dessutom görs en teknisk ändring i 1 mom. 5 punkten så att författningsnumret på lagen om utkomststöd läggs till, med anledning av att 7 § föreslås bli upphävd.

I 2 mom. stryks omnämmandet av behovet av andra integrationsfrämjande tjänster som tillhandahålls av kommunen eller en serviceproducent och behovet av deltagande i organisationers, föreningars eller sammanslutningars verksamhet, och i stället föreskrivs det om behov av andra integrationsfrämjande tjänster. Ändringen beror på andra ändringar i lagförslaget vars syfte är att förtydliga och förenkla innehållet i integrationslagen samt att utföra författningsöversyn. Kommunen ska bedöma invandrarans kompetens och förutsättningar för sysselsättning och studier samt andra förutsättningar för integration samt dennes behov av utbildning och andra integrationsfrämjande tjänster. Med bedömning av behovet av andra integrationsfrämjande tjänster avses t.ex. behovet av att delta i tredje sektorns verksamhet i synnerhet när det gäller att stärka invandrarans egen aktivitet och inläring av finska eller svenska. Enligt 2 mom. ska under bedömningen utredas vilket som är det ändamålsenliga integrationspråket. Enligt regeringsprogrammet för statsminister Petteri Orpos regering ska det säkerställas att integration är möjlig på båda inhemska språken och att myndigheterna tydligare informerar om att det finns möjlighet att integreras även på svenska. Detta främjas genom att man under bedömningen utreder vilket som är det ändamålsenliga integrationspråket för

invandraren och samtidigt tydligt berättar för invandraren om rätten att välja finska eller svenska som integrationssspråk. Det är ändamålsenligt att stärka hänvisningen till den svenskspråkiga integrationsvägen särskilt i tvåspråkiga kommuner och sysselsättningsområden med beaktande av att det är motiverat att i valet av integrationssspråk särskilt bedöma möjligheterna till sysselsättning och fortbildning på språket i fråga. Dessutom bör man i vägledningen särskilt se till att familjemedlemmarna integreras på samma språk. I momentet stryks också omnämmandet av utredning av invandrarens önskemål under bedömningen, eftersom det bedöms att detta ingår i de mål för invandraren som ska utredas redan under bedömningen.

Paragrafens 2 mom. ändras vidare så att invandraren vid bedömningen av kompetens och behovet av integrationstjänster ska informeras om målen för de integrationsfrämjande tjänsterna och om sina skyldigheter samt anvisas till självständigt agerande och till att ta ansvar för sin integration och sysselsättning. I integrationslagen betonas i allt högre grad invandrarens eget ansvar och skyldigheter i fråga om sin integration. Därför ska också kommunen eller Arbetskraftsmyndigheten vid bedömningen av kompetens och behovet av integrationstjänster beakta invandrarens eget ansvar för sin integration. Vid bedömningen ska man också främja invandrarens initiativförmåga och ansvarstagande för sin integration. Detta mål stöds t.ex. genom att invandraren vägleds till att utreda sina sysselsättningsmöjligheter redan under utbildningen. Också t.ex. skyldigheten att söka arbete anges på samma sätt som i nuläget. Dessutom kan integrationskunden uppmanas att utnyttja möjligheterna och materialen för självstudier i finska eller svenska vid sidan av integrationsutbildningen. Integrationskunden kan också hänvisas till att på egen hand söka sig till lokal hobby-, organisations- och föreningsverksamhet där det är möjligt att utveckla kunskaper i finska eller svenska och andra förutsättningar för integration och sysselsättning. Med beaktande av invandrarnas varierande förutsättningar bör myndigheten bedöma vilka metoder för att öka ansvarstagandet som lämpar sig i den individuella situationen.

Det föreslås att 3 mom. upphävs. I regeringens proposition till riksdagen med förslag till lagstiftning om utveckling av serviceprocessen för arbetssökande och arbetsförmedlingsservice (RP 108/2025 rd) förnyades serviceprocessen för arbetssökande, och samtidigt ändrades också bestämmelserna om ordnande av kompletterande samtal om jobbsökning. Dessutom ändrades hänvisningen till integrationslagens 14 § 3 mom. så att den motsvarar den nya paragrafnumreringen. Ändringslagarna (1412/2025 och 1414/2025) trädde i kraft den 1 januari 2026.

Syftet med hänvisningen till 14 § 3 mom. i integrationslagen har tidigare varit att t.ex. expertbedömningar enligt 14 § 2 mom. som görs av en serviceproducent eller någon annan myndighet och som specificerar servicebehovet har kunnat ordnas i stället för de kompletterande samtal om jobbsökning som avses i lagen om ordnande av Arbetskraftsservice. Sedan ingången av 2026 ska Arbetskraftsmyndigheten enligt 35 § 2 mom. i lagen om ordnande av Arbetskraftsservice mellan den inledande intervjun och det första samtalet om jobbsökning ordna fem kompletterande samtal om jobbsökning, om inte något annat följer av den arbetssökandes servicebehov. I praktiken baserar sig ordnandet av kompletterande samtal om jobbsökning på den arbetssökandes servicebehov i stället för som tidigare, då fem kompletterande samtal om jobbsökning i princip skulle ordnas för den arbetssökande varannan vecka mellan den inledande intervjun och det första samtalet om jobbsökning. I och med den ovannämnda ändringen är det i praktiken onödigt att ersätta kompletterande samtal om jobbsökning med åtgärder som hör till bedömningen av kompetens och behovet av integrationstjänster, eftersom ordnandet av kompletterande samtal om jobbsökning baserar sig på den arbetssökandes servicebehov.

I 4 mom. görs en teknisk ändring med anledning av att 12 § föreslås bli upphävd enligt det första lagförslaget. Det föreslås också att 7 mom. upphävs. Uppgiften bedöms redan ingå i den vägledning och rådgivning enligt 13 § i integrationslagen som kommunen och Arbetskraftsmyndigheten tillhandahåller under integrationsprogrammet och därför föreslås det att momentet upphävs i 14 §. Detta beskrivs närmare i specialmotiveringen till 13 §.

16 §. Utarbetande av integrationsplanen. Det föreslås att paragrafens rubrik ändras så att den bättre motsvarar paragrafens innehåll. Det föreslås att kommunen enligt 1 mom. ska utarbeta en integrationsplan för en sådan invandrare som avses i 14 § 1 mom. 2 punkten, om det inte är uppenbart onödigt. Enligt 1 mom. ska kommunen dessutom utarbeta en integrationsplan för en sådan invandrare som avses i 14 § 1 mom. 1 och 3–7 punkten om personen utifrån bedömningen enligt den paragrafen bedöms vara i behov av en sådan för att främja sin integration. Den föreslagna ändringen gäller kommunens skyldighet att alltid göra upp en integrationsplan utifrån bedömningen av kompetens och behovet av integrationstjänster för sådana personer som avses i 14 § 1 mom. 2 punkten i integrationslagen. Med dessa personer avses de personer som avses i 2 § 3 och 4 mom. i integrationslagen, dvs. i huvudsak personer som får internationellt skydd och därmed jämförbara personer, kvotflyktingar, personer med hemkommun som får tillfälligt skydd samt familjemedlemmar till dessa. För dem ska kommunen alltid göra upp en integrationsplan utifrån bedömningen av kompetens och behovet av integrationstjänster, om det inte är uppenbart onödigt. Det kan vara uppenbart onödigt att göra upp en integrationsplan t.ex. i en situation där personen redan innan han eller hon fått uppehållstillstånd har förvärvat så bra kunskaper i finska eller svenska att personen inte längre behöver integrationsfrämjande tjänster enligt integrationslagen. Om en sådan person är arbetssökande ska en sysselsättningsplan utarbetas för personen i stället för en integrationsplan. Det kan också vara uppenbart onödigt att göra upp en integrationsplan för ett barn t.ex. när barnets servicebehov tillgodoses genom någon annan kundplan. I fråga om andra personer som nämns i 14 § 1 mom. motsvarar bestämmelsen i sak den gällande lagen och det föreslås ingen ändring i den. I enlighet med 3 § i integrationslagen ansvarar Arbetskraftsmyndigheten för utarbetandet om invandraren är arbetssökande.

Till 1 mom. fogas en sista mening enligt vilken integrationsplanen ska utarbetas i samband med den inledande intervju som ingår i bedömningen av kompetens och behovet av integrationstjänster enligt 14 § i integrationslagen, förutom om det av grundad anledning är nödvändigt att utarbeta planen vid ett separat möte eller om ingen integrationsplan behöver utarbetas med stöd av det ovan anförda. Enligt förslaget ska kommunen tillsammans med invandraren göra upp integrationsplanen i samband med den inledande intervju som ingår i bedömningen av kompetens och behovet av integrationstjänster enligt 14 § i integrationslagen. När en integrationsplan utarbetas i samband med bedömningen av kompetens och behovet av integrationstjänster leder det till att det för invandraren vid samma första möte som ordnas med kommunen eller Arbetskraftsmyndigheten görs både en bedömning av kompetens och behovet av integrationstjänster och, vid behov, en integrationsplan som utarbetas utifrån denna. I praktiken gör man ofta redan i nuläget i den inledande intervjun eller i samband med den upp en integrationsplan, om det uppskattas att det finns behov av den. Avsikten med den föreslagna ändringen är att förtydliga, harmonisera och påskynda det inledande skedet i serviceprocessen enligt integrationslagen.

En del av de integrationsfrämjande tjänster som överenskoms i integrationsplanen och som invandraren deltar i kan kräva noggrannare expertbedömningar eller åtgärder för att personen ska kunna hänvisas till ändamålsenliga tjänster. Exempelvis i fråga om integrationsutbildning kan det vara nödvändigt att närmare utreda personens utgångsnivå och inlärningsfärdigheter i finska eller svenska för att personen ska kunna hänvisas till en ändamålsenlig integrationsutbildningsgrupp. Även när det görs noggrannare expertbedömningar eller vidtas

andra åtgärder efter att integrationsplanen har utarbetats kan personen redan efter det första mötet hänvisas till integrationsfrämjande tjänster i det inledande skedet, såsom flerspråkig samhällsorientering. Integrationsplanen kan ses över utgående från eventuella noggrannare expertbedömningar och åtgärder.

Av grundad anledning kan en integrationsplan utarbetas också vid ett separat möte. En sådan grundad anledning kan t.ex. anses vara att det till följd av bedömningen av kompetens och behovet av integrationstjänster har uppstått ett behov av att hänvisa invandraren till nödvändiga expertbedömningar eller undersökningar, utan vilka det inte är möjligt att hänvisa personen till andra integrationsfrämjande tjänster, t.ex. flerspråkig samhällsorientering. En annan grundad anledning är t.ex. att man vid bedömningen konstaterar att det finns ett behov av att göra upp en sektorsövergripande integrationsplan i samarbete med välfärdsområdet eller att den tid som reserverats för kundmötet inte räcker till för att utarbeta en integrationsplan.

Det huvudsakliga innehållet i 20 § 2–5 mom. i integrationslagen flyttas till nya 16 § 2–5 mom. I 16 § i integrationslagen föreskrivs det i fortsättningen om utarbetande av integrationsplanen, och paragrafen innehåller både tidigare bestämmelser och de bestämmelser som flyttas från 20 §. De bestämmelser som flyttas motsvarar i övrigt den gällande regleringen, men det föreslås ändringar i 5 mom. Det föreslås att integrationskunden hänvisas att i enlighet med vad som överenskommit i integrationsplanen och genast när planen har utarbetats söka sig till utbildning som motsvarar kundens individuella behov eller till andra integrations- och sysselsättningsfrämjande tjänster. I den gällande paragrafen är tidsfristen för hänvisning senast inom en månad. Syftet med ändringen är att säkerställa att det inte utöver eventuella väntetider för tillgång till tjänster och utbildning uppstår onödiga dröjsmål i integrationsprocessen. Syftet med ändringen är att påskynda integrationsprocessen. Tidsfristen betyder dock inte att tjänsten ska inledas inom en månad. Det innehåll som flyttats från integrationslagens 20 § beskrivs närmare i motiveringen till RP 208/2022 rd och RP 192/2024 rd. I 3 mom. görs det dessutom en teknisk ändring med anledning av den föreslagna upphävningen av 12 § i det första lagförslaget.

18 §. Mål som ska överenskommas i integrationsplanen. Det föreslås att det i 1 mom. på motsvarande sätt som för närvarande föreskrivs om de mål som ska överenskommas i integrationsplanen. Dessutom föreslås det bestämmelser om vad som ska beaktas när de individuella målen ställs. Enligt förslaget ska i de mål som överenskomms i integrationsplanen beaktas invandrarens eget ansvar och skyldigheter i fråga om sin integration samt de allmänna skyldigheterna i fråga om integration och lagens syfte. Med eget ansvar och skyldigheter avses invandrarens skyldighet enligt 24 § att delta i bedömningen av kompetens och behovet av integrationstjänster när kommunen kontaktar honom eller henne för att göra en bedömning samt skyldigheten för en integrationskund som registrerats som arbetssökande att fullgöra skyldigheten enligt integrationsplanen att söka arbete, som anges i lagen om ordnande av arbetskraftsservice. Syftet med lagen hänvisar till lagens 1 §, som beskrivs närmare i specialmotiveringen till paragrafen. Dessutom ska man i de mål som överenskomms i integrationsplanen beakta invandrarens skyldighet att integrera sig. Med skyldighet att integrera sig avses invandrarens skyldighet enligt 1 a § att främja sin integration och sysselsättning samt att söka sig till och delta i integrationsfrämjande tjänster. I de överenskomna målen i integrationsplanen ska man alltså också beakta invandrarens eget ansvar och skyldigheter i fråga om sin integration. Dessutom stryks i 1 mom. omnämmandet av att invandrarens önskemål ska beaktas när de individuella målen ställs, eftersom de redan bedöms ingå i andra omständigheter som ska beaktas enligt paragrafen. Dessutom stryks omnämmandet av att livssituationen ska beaktas när de individuella målen ställs. Livssituationen beaktas redan vid bedömningen av kompetens och behovet av integrationstjänster, och därför är det onödigt att upprepa detta.

19 §. Innehållet i integrationsplanen. Enligt 1 mom. ska det i integrationsplanen överenskommas om invandrarens skyldigheter och i den omfattning som invandrarens eget ansvar och egna mål, kompetens och behov av integrationstjänster förutsätter överenskommas om tjänster som främjar integration, sysselsättning eller företagande, kunskaper i finska eller svenska och samhälleliga färdigheter. Med invandrarens skyldigheter, som överenskomms i integrationsplanen, avses skyldigheterna enligt 1 a och 24 § i integrationslagen. I skyldigheterna för arbetsökande integrationskunder ingår också de skyldigheter som avses i lagen om ordnande av arbetskraftsservice. I planen ska det dessutom överenskommas om invandrarens skyldighet att genomföra sin plan och självständigt och aktivt främja sin integration och sysselsättning. Självständighet och aktivitet kan t.ex. innebära att invandraren stöds särskilt genom vägledning och rådgivning i att utreda sina sysselsättningsmöjligheter redan i de integrationsfrämjande tjänsterna och får hjälp med att på egen hand söka sig till t.ex. lokal hobby-, organisations- och föreningsverksamhet, där det är möjligt att utveckla kunskaperna i finska eller svenska och andra förutsättningar för integration och sysselsättning. Dessutom kan invandrarna uppmuntras till att utnyttja möjligheter och material för självstudier i finska eller svenska samt annan integrations- och sysselsättningsfrämjande verksamhet i synnerhet under väntetiden före, mellan eller efter arbetskraftsservicen. Med beaktande av invandrarernas varierande förutsättningar bör myndigheten bedöma vilka metoder för att öka ansvarstagandet som lämpar sig i den individuella situationen. Det föreslås att paragrafen förenhetligas med de övriga ändringarna i det första lagförslaget, varför kunskaper i finska eller svenska nämns tidigare i momentet och omnämningarna av tjänster som främjar hälsa och välbefinnande samt deltagande i organisationers, föreningars eller sammanslutningars verksamhet stryks.

Dessutom föreslås det att det i integrationsplanen för en sådan invandrare som avses i 14 § 1 mom. 2 punkten åtminstone ska kommas överens om deltagande i flerspråkig samhällsorientering enligt integrationslagens 25 § och i utbildning enligt 26, 26 a eller 30 §. Med dessa personer avses de personer som avses i 2 § 3 och 4 mom. i integrationslagen, dvs. i huvudsak personer som får internationellt skydd och därmed jämförbara personer, kvotflyktingar, personer med hemkommun som får tillfälligt skydd samt familjemedlemmar till dessa. I den integrationsplan som utarbetas för dem ska det alltid överenskommas om deltagande i flerspråkig samhällsorientering samt integrationsutbildning, utbildning i grundläggande litteracitet eller frivilliga studier som stöds enligt integrationslagen, om det inte är uppenbart onödigt. Det kan vara uppenbart onödigt att komma överens om deltagande i ovannämnda integrationsfrämjande tjänster t.ex. i en situation där personen redan innan han eller hon fick uppehållstillstånd hade förvärvat så bra kunskaper i finska eller svenska och kännedom om det finländska samhället att personen inte bedöms behöva ovannämnda integrationstjänster, eller när integrationskunden är ett barn. Till övriga delar föreskrivs det om de frågor som ska överenskommas i integrationsplanen på motsvarande sätt som för närvarande.

Paragrafens 2 mom. ändras så att den preciserar vilka tjänster som ska ingå i integrationsplanen. Integrationsplanen ska innehålla sådana tjänster som ingår i det integrationsprogram som avses i 13 § eller sådan arbetskraftsservice som avses i lagen om ordnande av arbetskraftsservice. I de tjänster som överenskomms ska de förutsättningar som avses i 3 mom. beaktas.

Enligt 3 mom. ska de överenskomna tjänsternas ändamålsenlighet motiveras i integrationsplanen även med avseende på fullföljandet av det mål som har ställts för uppnåendet av fungerande grundläggande språkkunskaper.

20 §. Utarbetande av integrationsplanen. Det föreslås att paragrafen upphävs pga. att innehållet i huvudsak flyttas till 16 § i integrationslagen, där det föreskrivs om utarbetande av integrationsplanen.

22 §. Översyn av integrationsplanen. Det föreslås att det till följd av ändringen av 16 § och upphävandet av 20 § i 2 mom. görs en ändring av teknisk natur i fråga om hänvisningen till paragrafer.

24 §. Invandrades och integrationskunders skyldigheter. Det föreslås att det i paragrafen föreskrivs om invandrades och integrationskunders skyldigheter, varför paragrafens rubrik preciseras så att den bättre motsvarar paragrafens innehåll. Till paragrafen fogas ett nytt 1 mom., varmed de följande momenten blir nya 2–5 mom. Enligt 1 mom. ska en sådan invandrare som avses i 14 § 1 mom. i integrationslagen delta i den bedömning av kompetens och behovet av integrationstjänster som avses i den paragrafen. Enligt gällande 14 § ska kommunen för de berörda personerna utarbeta en bedömning av kompetens och behovet av integrationstjänster, men invandraren är inte skyldig att delta i bedömningen med stöd av integrationslagen. Visserligen kan rätten till en förmån begränsas med stöd av lagen om utkomstskydd för arbetslösa och lagen om allmänt stöd också för närvarande, t.ex. om personen underlåter eller vägrar att komma till en sådan bedömning av servicebehovet som avses i 14 § i integrationslagen. I och med den föreslagna ändringen ska invandraren delta i bedömningen enligt 14 § när kommunen når honom eller henne för att göra en bedömning. Skyldigheten att delta innebär att personen inte kan avstå från att delta i den bedömning av servicebehovet som avses i 14 § i lagen om främjande av integration, vägra delta i bedömningen eller agera på något annat sätt som leder till att en bedömning av servicebehovet inte kan göras. Dessutom preciseras 2 mom. genom en hänvisning till integrationsplanen. Det är fråga om en förtydligande ändring av teknisk natur. Till 4 mom. fogas ett omnämmande av att en integrationskund som är registrerad som arbetssökande ska iaktta den jobbsökningsskyldighet som förelagts i integrationsplanen och som avses i lagen om ordnande av arbetskraftsservice. Det är fråga om en informativ hänvisning. Också för närvarande är en integrationskund som är registrerad som arbetssökande skyldig att iaktta den jobbsökningsskyldighet som avses i lagen om ordnande av arbetskraftsservice och som anges i 45 § i den lagen. I 4 mom. uppdateras dessutom hänvisningen till rätt bestämmelsenummer i stället för den upphävda bestämmelsen. Inga ändringar föreslås i 3 och 5 mom.

26 §. Målen för, innehållet i och uppföljningen av integrationsutbildning. I paragrafen föreskrivs det om integrationsutbildningens mål och innehåll delvis på samma sätt som för närvarande, men det preciseras och förtydligas vad som avses med integrationsutbildning. Målet är att förtydliga definitionen av integrationsutbildning och begränsa den till sådan utbildning i form av arbetskraftsutbildning som avses i grunderna för läroplanen för integrationsutbildning, med undantag för teckenspråkig integrationsutbildning som ordnas som utbildning inom det fria bildningsarbetet. I paragrafen föreskrivs det dessutom om uppföljningen av integrationsutbildning. Dessutom preciseras paragrafens rubrik så att den motsvarar paragrafens innehåll, där det också föreskrivs om målen för och uppföljningen av integrationsutbildning. I paragrafen utförs också författningsöversyn t.ex. genom att paragrafens struktur förtydligas. Dessutom stryks omnämmandet av att integrationsutbildning ordnas för integrationskunder som inte är läropliktiga enligt läropliktslagen, eftersom bestämmelserna överlappar med bestämmelserna i lagen om ordnande av arbetskraftsservice. I lagen om ordnande av arbetskraftsservice föreskrivs det om arbetskraftsutbildning och ordnande av sådan, inklusive ordnande av integrationsutbildning som ordnas i form av arbetskraftsutbildning. I 63 § i den lagen föreskrivs det om antagningen av studerande till arbetskraftsutbildningen. Enligt den paragrafens 2 mom. kan som studerande till arbetskraftsutbildningen antas en enskild kund vars läroplikt har upphört. I enlighet med regeringsprogrammet för statsminister Petteri Orpos regering ska det säkerställas att integration är möjlig på båda inhemska språken. Myndigheterna ska informera tydligare om att det finns möjlighet att integreras även på svenska och invandrare ska få välja på vilket språk de integreras. I enlighet med regeringsprogrammet utökas dessutom den svenskspråkiga integrationsutbildningen. Arbetskraftsmyndigheten ska i innehållet i och

målen för integrationsutbildningen också beakta en ökning av ordnandet av integrationsutbildning på svenska. Det är ändamålsenligt att stärka hänvisningen till den svenskspråkiga integrationsvägen och tillgången till svenskspråkig integrationsutbildning särskilt i tvåspråkiga sysselsättningsområden med hänsyn till att det är motiverat att i valet av integrationssspråk särskilt bedöma möjligheterna till sysselsättning och fortbildning på språket i fråga.

Det föreslås att det i 1 mom. föreskrivs om målen för integrationsutbildning. Målen för integrationsutbildning är att främja utvecklingen av integrationskundens kunskaper i finska eller svenska och av annan kompetens som denne behöver i arbetslivet och samhället och att stödja integrationskundens sysselsättning och integration samt dennes eget ansvar för främjandet av sin integration. Genom att definiera målen för integrationsutbildning strävar man efter att förenhetliga och förtydliga dem. Ett annat mål för integrationsutbildningen är att stödja integrationskunden i att ta ansvar för sin egen integration också under integrationsutbildningen. Ansvarstagandet kan på samma sätt som för närvarande främjas genom att hänvisa integrationskunden till att utreda sina sysselsättningsmöjligheter redan under utbildningen. Också t.ex. skyldigheten att söka arbete anges på samma sätt som i nuläget. Dessutom kan integrationskunden uppmuntras att utnyttja möjligheterna och materialen för självstudier i finska eller svenska vid sidan av integrationsutbildningen. Integrationskunden kan också hänvisas till att på egen hand söka sig till lokal hobby-, organisations- och föreningsverksamhet där det är möjligt att utveckla kunskaper i finska eller svenska och andra förutsättningar för integration och sysselsättning. Dessutom föreskrivs det i 1 mom. på motsvarande sätt som i den gällande lagen om integrationsutbildningens språkliga mål. På motsvarande sätt som i den gällande lagen är det språkliga målet för integrationsutbildningen att invandraren uppnår fungerande grundläggande språkkunskaper i finska eller svenska, dvs. språkkunskaper som i genomsnitt motsvarar nivå B1.1 i den europeiska referensramen. Att föreskriva också om andra mål för integrationsutbildningen än det språkliga målet bidrar till att förtydliga integrationsutbildningens innehåll, mål och roll och till att genomföra regeringsprogrammet för statsminister Petteri Orpos regering, enligt vilket integrationspolitiken grundar sig på språkinläring och arbete samt det att personer som integreras kommer in i samhället och följer samhällets regler.

Det föreslås att det i 2 mom. föreskrivs om innehållet i integrationsutbildning. Paragrafens 2 mom. 1 och 3 punkten motsvarar i sak den gällande lagen. Det föreslås att det i 2 mom. 2 punkten på motsvarande sätt som i den gällande lagen föreskrivs att integrationsutbildningen ska innehålla undervisning i yrkesfärdigheter eller andra färdigheter som behövs i arbetslivet, men i fråga om den vägledning som det föreskrivs om i punkten ändras frasens ordföljd. Integrationsutbildningen ska innehålla vägledning med avseende på arbetsmarknaden, sysselsättningsfrämjande tjänster eller fortsatta studier. Syftet är att förtydliga vägledningen i anslutning till integrationsutbildningen så att den beaktar de ovannämnda målen enligt regeringsprogrammet och målet att man integrerar sig i Finland genom arbete. För att förtydliga bestämmelsen stryks dessutom omnämmandet av karriärvägledning eller yrkesplanering, eftersom dessa redan anses ingå i vägledningen med avseende på arbetsmarknaden, sysselsättningsfrämjande tjänster eller fortsatta studier, där de alltså ska beaktas. På samma sätt som i nuläget beskrivs genomförandet av karriärvägledning och yrkesplanering närmare i grunderna för läroplanen för integrationsutbildning. I 4 och 5 punkten föreskrivs det att integrationsutbildningen ska innehålla en period av inläring i arbete eller verksamhet som stöder arbets- och funktionsförmågan samt slutttestning av språkkunskaper i finska eller svenska. Punkterna motsvarar i huvudsak innehållet i 2 och 3 mom. i den gällande paragrafen, som för tydlighetens skull flyttas till förteckningen över innehållet i integrationsutbildningen i 2 mom. I paragrafen stryks omnämmandet av identifiering av tidigare förvärvade kompetenser, som i fortsättningen beaktas som en del av den fortsatta vägledningen enligt 2 punkten. På samma sätt

som i nuläget beskrivs genomförandet av identifiering av tidigare förvärvade kompetenser närmare i grunderna för läroplanen för integrationsutbildning. Dessutom förtydligas det genom omnämmandet av slutttestning av språkkunskaper i finska eller svenska i förteckningen att slutttestning, liksom för närvarande, ingår i integrationsutbildningen och inte är en separat tjänst eller åtgärd. På motsvarande sätt som för närvarande ordnas den för den studerande avgiftsfria integrationsutbildningens slutttestning av språkkunskaper i finska eller svenska i slutskedet av de utbildningar som anges i grunderna för läroplanen för integrationsutbildning, dvs. vanligen i slutskedet av en integrationsutbildning på cirka ett år, eftersom målet är att mäta de språkkunskaper som uppnåtts under hela utbildningen. För vissa studerande kan det liksom för närvarande vara ändamålsenligt att göra ett slutttest även efter kortare studier, om personen t.ex. redan tidigare har lärt sig finska eller svenska och endast genomför en del av integrationsutbildningen, t.ex. slutskedet. På samma sätt som för närvarande bedömer anordnaren av integrationsutbildning när den studerandes färdigheter räcker till för testet. Slutttestet inom integrationsutbildningen har utvecklats för att testa språkkunskaperna i finska och svenska, varför språkkunskaperna i teckenspråk bland personer som studerar finskt teckenspråk inom ramen för integrationsutbildningen bedöms med andra metoder i enlighet med nuläget. Innehållet i integrationsutbildningen beskrivs närmare i regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om främjande av integration och till lagar som har samband med den (RP 208/2022 rd) och i regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om ändring av lagen om främjande av integration (RP 146/2025 rd).

I 3 mom. föreskrivs på motsvarande sätt som i gällande 4 mom. att Utbildningsstyrelsen ska svara för att utveckla och förvalta slutttestningen av språkkunskaperna inom integrationsutbildningen med beaktande av integrationsutbildningens mål och innehåll samt fastställa läroplansgrunderna för integrationsutbildningen och bestämma hur slutttestningen av språkkunskaper i finska och svenska ska genomföras. På motsvarande sätt som för närvarande föreskrivs det i grunderna för läroplanen om utbildningens mål, centrala innehåll och bedömning av den studerandes kunskande, om uppgifter som ska antecknas i den personliga studieplanen och betyget samt att den som producerar utbildningstjänsterna utifrån läroplansgrunderna ska utarbeta en plan för genomförandet av utbildningen. Utbildningsstyrelsen utarbetar grunderna för läroplanen utgående från de mål och det innehåll som fastställts för utbildningen i lag. Med hjälp av grunderna för läroplanen och genomförandeplanen som utarbetas av den som producerar utbildningstjänsterna säkerställs att integrationsutbildningen håller en hög nivå och en jämn kvalitet. I det gällande 26 § 4 mom. föreskrivs det att utbildningsproducenten av grundad anledning får avvika från läroplansgrunderna, vilket föreslås bli upphävt. En grundad anledning till att avvika från läroplansgrunderna kan enligt propositionen (RP 208/2022 rd) vara t.ex. en situation där det anses ligga i en invandrars eller en invandrargrupps intresse att utbildningen genomförs smidigt på något annat sätt, t.ex. för invandrare som står utanför arbetskraften, som föräldrar som vårdar barn hemma. I praktiken kan det också ha varit behövligt att avvika från läroplansgrunderna t.ex. i en situation där integrationskunder utanför arbetskraften pga. den studerandes livssituation har genomgått utbildningen på mycket kort tid eller deltid. Eftersom det i propositionen föreslås att målen för, innehållet i och definitionen av integrationsutbildning förtydligas är det i fortsättningen inte nödvändigt att avvika från läroplansgrunderna. Integrationsutbildning är alltid sådan utbildning enligt grunderna för läroplanen för integrationsutbildning som ordnas som arbetskraftsutbildning, på det sätt som föreslås i förslaget till 27 § i integrationslagen. Också grunderna för läroplanen för integrationsutbildning möjliggör mångsidiga och flexibla genomföranden, och det finns inget hinder för att en invandrare eller integrationskund utanför arbetskraften väljs till integrationsutbildning som genomförs som arbetskraftsutbildning och som följer läroplansgrunderna, om han eller hon kan delta i den. Enligt 63 § i lagen om ordnande av arbetskraftsservice kan en enskild kund väljas till arbetskraftsutbildning, dvs. den person som väljs behöver inte vara arbetssökande eller

arbetslös. Om t.ex. en integrationskund utanför arbetskraften inte kan delta i integrationsutbildning som genomförs som arbetskraftsutbildning, kan personen erbjudas sådan annan utbildning och tjänster som avses i 13 § och som främjar kunskaper i finska och svenska, läs- och skrivkunnighet, samhälls- och arbetslivsfärdigheter samt sysselsättning och företagande. Dessutom föreslås i momentet en teknisk ändring som gäller namnet på de grunder för läroplanen som Utbildningsstyrelsen fastställer, som numera är grunderna för läroplanen för integrationsutbildning och inte läroplansgrunderna för integrationsutbildningen för vuxna invandrare.

I 4 mom. finns det bestämmelser om uppföljningen av integrationsutbildning. Enligt det uppföljs i fråga om integrationsutbildningen åtminstone de språkkunskaper som uppnåtts genom utbildningen, sysselsättningen samt övergången och hänvisningen till sysselsättnings- och integrationsfrämjande tjänster. Uppföljningen är en uppgift för Sysselsättnings-, utvecklings- och förvaltningscentret i enlighet med 56 § 1 mom. 1 punkten i integrationslagen. Enligt den har Sysselsättnings-, utvecklings- och förvaltningscentret till uppgift att följa upp och utvärdera integrationsfrämjandets resultat och hur väl integrationsfrämjandet fungerar samt att producera information om det. I praktiken ska Sysselsättnings-, utvecklings- och förvaltningscentret i fråga om integrationsutbildningen nationellt och regionalt följa upp språkkunskapsnivån och sysselsättningen bland dem som avslutat integrationsutbildningen samt deras övergång och vägledning till andra tjänster som främjar sysselsättningen och integrationen. I fråga om arbetssökande integrationskunder ska i uppföljningen dessutom beaktas vad som föreskrivs i lagen om ordnande av arbetskraftsservice.

Vidare föreslås det att 26 § 5 mom. i den gällande lagen upphävs. Syftet med upphävandet är att förtydliga definitionen av integrationsutbildning. Med integrationsutbildning avses utbildning som genomförs i enlighet med grunderna för läroplanen för integrationsutbildning och som har formen av arbetskraftsutbildning. Bestämmelser om utbildning i grundläggande litteracitet föreslås i den nya 26 a §. Bestämmelser om grundläggande utbildning för vuxna finns i lagen om grundläggande utbildning och bestämmelser om stödjande av den som frivilliga studier enligt integrationslagen finns i 30 § i integrationslagen.

Dessutom flyttas innehållet i det nuvarande 26 § 1 mom. delvis till 27 § i integrationslagen, där det föreskrivs om ordnande av integrationsutbildning och utbildning i grundläggande litteracitet. Ändringen är författningsteknisk och avsikten är att i paragraferna tydligare föreskriva om frågor som motsvarar deras rubrik.

26 a §. Målen för, innehållet i och uppföljningen av utbildning i grundläggande litteracitet. Det föreslås en ny paragraf där det föreskrivs om målen för, innehållet i och uppföljningen av utbildning i grundläggande litteracitet. I 1 mom. föreskrivs det om syftet med utbildningen. Syftet med utbildning i grundläggande litteracitet är att främja utvecklingen av integrationskundens kunskaper i finska eller svenska och läs- och skrivkunnighet samt av annan kompetens som denne behöver i arbetslivet och samhället. Utbildningen i grundläggande litteracitet är således avsedd för de integrationskunder som har svag läs- och skrivkunnighet. De som deltar i utbildningen i grundläggande litteracitet är en mycket heterogen grupp som omfattar allt från personer som vuxit upp helt och hållet i muntlig tradition till personer som besitter en teknisk och till vissa delar även funktionell läs- och skrivkunnighet på ett språk där man använder ett annat skriftsystem än det latinska alfabetet. Integrationskunder som är läs- och skrivkunniga i sitt eget modersmåls alfabet och som endast saknar läs- och skrivkunnighet i det latinska alfabetet deltar liksom i nuläget huvudsakligen i integrationsutbildning enligt 26 §, i vilken det enligt grunderna för läroplanen för integrationsutbildning kan ingå studier som stärker kunskaper i det latinska alfabetet för sådana studerande som har tillräckliga inlärningsfärdigheter och utbildningsbakgrund och för vilka integrationsutbildningen till sina

övriga mål är den mest ändamålsenliga utbildningen. Vägledningen av en studerande till integrationsutbildning enligt 26 § eller till utbildning i grundläggande litteracitet enligt 26 a § beror alltså på personens läs- och skrivkunnighetsnivå, övriga utbildningsbakgrund och inlärningsfärdigheter.

I 2 mom. föreslås det bestämmelser om innehållet i utbildningen i grundläggande litteracitet. Utbildning i grundläggande litteracitet ska enligt 2 mom. 1 punkten innehålla undervisning i finska eller svenska och läs- och skrivundervisning. Med undervisning i finska eller svenska avses i synnerhet muntliga språkkunskaper, som utgör grunden för litteracitet. Hos en del av de studerande kan de muntliga språkkunskaperna och läs- och skrivkunnigheten ha utvecklats i olika takt, vilket bör beaktas i undervisningen i finska eller svenska och i läs- och skrivundervisningen. Läs- och skrivundervisning hänvisar till utveckling av läs- och skrivkunnigheten i finska eller svenska med hänsyn till utgångsnivån för de studerandes läs- och skrivkunnighet. Enligt 2 mom. 2 punkten ska utbildningen i grundläggande litteracitet innehålla annan undervisning som främjar beredskap i anslutning till grundläggande samhälleliga och kulturella färdigheter samt grundläggande medborgarfärdigheter för vardagen. Med denna undervisning avses t.ex. undervisning som syftar till att utveckla numeriska färdigheter, IT-färdigheter och studiekompetens. De ovannämnda färdigheterna utgör grunden för annat lärande och är nödvändiga för att människan ska kunna delta i samhället och fungera smidigt i sin vardag.

I 3 mom. föreskrivs det att Utbildningsstyrelsen fastställer läroplansgrunderna för utbildningen i grundläggande litteracitet. I läroplansgrunderna fastställs utbildningens mål och huvudinnehåll och bedömningen av en studerandes kunnande samt den information som ska ingå i den personliga studieplanen och intyget. Utbildningsstyrelsen utarbetar grunderna för läroplanen utgående från de mål och det innehåll som fastställts för utbildningen i lag. I 3 mom. föreskrivs det dessutom att den som producerar utbildningstjänsterna utifrån läroplansgrunderna ska utarbeta en plan för genomförandet av utbildningen. Med hjälp av läroplansgrunderna och genomförandeplanen som utarbetas av den som producerar utbildningstjänsterna säkerställs det att utbildningen i grundläggande litteracitet håller en hög nivå och en jämn kvalitet.

I 4 mom. finns det bestämmelser om uppföljning av utbildningen i grundläggande litteracitet. Enligt det uppföljs i fråga om utbildningen i grundläggande litteracitet åtminstone de språkkunskaper som uppnåtts genom utbildningen, sysselsättningen samt övergången och hänvisningen till sysselsättnings- och integrationsfrämjande tjänster. Uppföljningen är en uppgift för Sysselsättnings-, utvecklings- och förvaltningscentret i enlighet med 56 § 1 mom. 1 punkten i integrationslagen, enligt vilken centret har till uppgift att följa upp och utvärdera integrationsfrämjandets resultat och hur väl integrationsfrämjandet fungerar samt att producera information om det. Sysselsättnings-, utvecklings- och förvaltningscentret ska i fortsättningen nationellt och regionalt också följa upp resultaten av utbildningen i grundläggande litteracitet samt sysselsättningen hos dem som avslutat utbildningen och deras övergång och vägledning till tjänster som främjar sysselsättningen och integrationen. När utbildningen i grundläggande litteracitet avslutas bedöms nivån på läs- och skrivkunnigheten hos deltagarna med avseende på om den är tillräcklig för integrationsutbildning eller för annan vidare utbildning som är ändamålsenlig med tanke på sysselsättningen och integrationen. Bedömningen under utbildningen och när utbildningen avslutas beskrivs närmare i grunderna för läroplanen för utbildning i grundläggande litteracitet. I fråga om arbetssökande integrationskunder ska i uppföljningen dessutom beaktas vad som föreskrivs i lagen om ordnande av arbetskraftsservice.

27 §. Ordnande av integrationsutbildning och utbildning i grundläggande litteracitet. Det föreslås att det i paragrafen utöver ordnandet av integrationsutbildning också föreskrivs om ordnandet av utbildning i grundläggande litteracitet, vilket är en ny uppgift för

arbetskraftsmyndigheten, och därför ändras också paragrafens rubrik. I paragrafen förtydligas dessutom ordnandet och genomförandet av utbildningarna. I enlighet med regeringsprogrammet för statsminister Petteri Orpos regering ska det säkerställas att integration är möjlig på båda inhemska språken. Myndigheterna ska informera tydligare om att det finns möjlighet att integreras även på svenska och invandrare ska få välja på vilket språk de integreras. I enlighet med regeringsprogrammet utökas dessutom den svenskspråkiga integrationsutbildningen. Arbetskraftsmyndigheten ska i ordnandet av integrationsutbildning också beakta en ökning av ordnandet av integrationsutbildning på svenska. Det är ändamålsenligt att stärka hänvisningen till den svenskspråkiga integrationsvägen och tillgången till svenskspråkig integrationsutbildning särskilt i tvåspråkiga sysselsättningsområden med hänsyn till att det är motiverat att i valet av integrationssspråk särskilt bedöma möjligheterna till sysselsättning och fortbildning på språket i fråga.

Enligt 1 mom. svarar arbetskraftsmyndigheten för att det inom dess verksamhetsområde på finska och svenska erbjuds integrationsutbildning och utbildning i grundläggande litteracitet som motsvarar integrations- och sysselsättningsbehoven hos de integrationskunder som bor inom verksamhetsområdet. Enligt 3 § 1 mom. 1 punkten i lagen om ordnande av arbetskraftsservice avses med arbetskraftsmyndighet den myndighet vid en kommun eller samkommun som ansvarar för att ordna arbetskraftsservice inom sitt verksamhetsområde. Även i nuläget har arbetskraftsmyndigheten svarat för att integrationsutbildning tillhandahålls enligt integrationskundernas behov, men i fortsättningen ska arbetskraftsmyndigheten svara för den också i fråga om utbildning i grundläggande litteracitet. I 17 § i lagen om ordnande av arbetskraftsservice föreskrivs det om arbetskraftsmyndighetens skyldighet att tillhandahålla arbetskraftsservice till enskilda kunder som har sin i lagen om hemkommun avsedda hemkommun i kommunen eller sysselsättningsområdet i fråga samt i vissa andra situationer. Integrationsutbildning och utbildning i grundläggande litteracitet kan ordnas i samarbete med andra arbetskraftsmyndigheter. Syftet med förslaget är inte att ändra hur arbetskraftsutbildning ordnas. Bestämmelserna om arbetskraftsutbildning och ordnandet av sådan finns liksom i nuläget i lagen om ordnande av arbetskraftsservice. I den gällande integrationslagen svarar kommunen eller arbetskraftsmyndigheten för ordnandet av integrationsutbildning för integrationskunder som bor i kommunen beroende på om integrationskunden är arbetssökande eller inte. Syftet med propositionen är att förtydliga definitionen av integrationsutbildning och begränsa den till sådana utbildningar i form av arbetskraftsutbildning som avses i grunderna för läroplanen för integrationsutbildning. Därför slopas kommunens skyldighet att ordna integrationsutbildning, och i fortsättningen är det arbetskraftsmyndighetens ansvar att ordna integrationsutbildning. Ordnandet av utbildning i grundläggande litteracitet är en ny uppgift för arbetskraftsmyndigheten. Största delen av integrationskunderna är arbetssökande, och arbetskraftsmyndigheten svarar för ordnandet av de tjänster som avses i 3 § 1 mom. i integrationslagen. Med stöd av den gällande lagen har kommunen svarat för att ordna integrationsutbildning för integrationskunder som inte är arbetssökande. Integrationskunder utanför arbetskraften, såsom föräldrar som vårdar barn hemma, är ofta personer för vilka det inte nödvändigtvis har varit ändamålsenligt att delta i intensiv integrationsutbildning utan i stället i andra mer flexibelt genomförbara tjänster enligt 13 § 1 mom. 6 punkten i förslaget till integrationslag som främjar kunskaper i finska och svenska, läs- och skrivkunnighet, samhälls- och arbetslivsfärdigheter samt sysselsättning och företagande. Kommunen kan dock också hänvisa personer för vilkas integrationstjänster den svarar (t.ex. integrationskunder utanför arbetskraften) till integrationsutbildning eller utbildning i grundläggande litteracitet som ordnas av arbetskraftsmyndigheten, om det anses ändamålsenligt med hänsyn till personens situation.

Utgångspunkten är att integrationskunden i det inledande skedet av invandringen hänvisas till integrationsutbildning, men om målen för och innehållet i utbildningen i grundläggande litteracitet lämpar sig bättre, kan kunden hänvisas till denna utbildning. På samma sätt som i

nuläget kan det vara ändamålsenligt att en del av integrationskunderna i stället för integrationsutbildning eller utbildning i grundläggande litteracitet deltar i andra utbildningar som eventuellt också kan stödjas som frivilliga studier enligt integrationslagen. En del av integrationskunderna kan genast i början hänvisas till t.ex. grundläggande utbildning för vuxna, utbildning som handleder för examensutbildning eller utbildning som handleder invandrare för högskolestudier. Bestämmelser om arbetskraftsutbildning och ordnande av sådan finns i lagen om ordnande av arbetskraftsservice.

I enlighet med vad som nämns i 1 mom. ska integrationsutbildning på finska och svenska tillhandahållas efter integrationskundernas behov. I enlighet med regeringsprogrammet för statsminister Petteri Orpos regering främjas tillgången till den språkutbildning som ingår i integrationsfrämjande tjänster på ett flexibelt sätt också på arbetsplatserna. För att uppnå detta mål föreslås det att kommunerna beviljas två miljoner euro i tilläggsfinansiering som en del av statsandelssystemet för kommunal basservice, vilket stärker de flexibla sätten att genomföra integrationsutbildning. Arbetskraftsmyndigheten ska beakta detta mål t.ex. genom att ordna integrationsutbildning på ett flexibelt sätt så att även de som sysselsätts i deltids- eller heltidsarbete under integrationsutbildningen kan delta. Med flexibla genomförandemodeller strävar man efter att minska oändamålsenliga avbrott i integrationsutbildningen och att också trygga utvecklingen av språkkunskaperna och samhälls- och arbetslivsfärdigheterna hos invandrare i arbete.

Enligt 2 mom. ska arbetskraftsmyndigheten eller en serviceproducent som avses i integrationslagen ordna integrationsutbildningen eller utbildningen i grundläggande litteracitet som arbetskraftsutbildning, om vilken det föreskrivs i lagen om ordnande av arbetskraftsservice. I nuläget har integrationsutbildningen i regel genomförts som arbetskraftsutbildning, men den har också kunnat genomföras som frivilliga studier. Till följd av såväl förslaget i 26 § i integrationslagen, att integrationsutbildning ska definieras som utbildning enligt grunderna för läroplanen för integrationsutbildning, som det ansvar för ordnandet som föreslås i 27 § ska integrationsutbildning inte längre genomföras som frivilliga studier utan alltid som arbetskraftsutbildning. Dessutom ska arbetskraftsmyndigheten som en ny uppgift ordna utbildning i grundläggande litteracitet, och även den ska genomföras som arbetskraftsutbildning. Integrationsutbildning och utbildning i grundläggande litteracitet kan genomföras av arbetskraftsmyndigheten eller en serviceproducent. Vid genomförandet av utbildning i grundläggande litteracitet kan serviceproducenterna vara samma aktörer som producerar integrationsutbildning eller annan arbetskraftsutbildning. Vid genomförandet av integrationsutbildning och utbildning i grundläggande litteracitet kan arbetskraftsmyndigheternas regionöverskridande och riksomfattande samarbete utnyttjas. Riksdagen (FvUB 10/2022 rd) har uttalat att de som anskaffar utbildningar bör prioritera kvalitet och effektivitet i upphandlingskriterierna. Syftet med förslaget är inte att ändra hur arbetskraftsutbildning ordnas. Bestämmelserna om arbetskraftsutbildning och ordnandet av sådan finns på motsvarande sätt som i nuläget i lagen om ordnande av arbetskraftsservice.

Bestämmelser om innehållet i det gällande 3 mom. stryks från 27 §. Kommunens samordningsuppgift anknyter i synnerhet till kommunens och arbetskraftsmyndighetens integrationsprogram, och den beskrivs närmare i motiveringen till förslaget till 13 §.

28 §. Stöd för frivilliga studier. Det föreslås att myndigheten i 1 mom. 1 punkten ändras till arbetskraftsmyndigheten i stället för kommunen. Bestämmelserna om frivilliga studier gäller endast arbetssökande integrationskunder, varvid den behöriga myndigheten är arbetskraftsmyndigheten, som t.ex. konstaterar integrationskundens utbildningsbehov och bedömer om förutsättningarna för stödjande av frivilliga studier uppfylls. Det är fråga om en ändring av teknisk karaktär.

30 §. Förutsättningar för frivilliga studier. Enligt förslaget fogas till 1 mom. 3 punkten ett omnämnande av yrkeshögskoleexamen. Yrkeshögskoleexamen ingår inte i den lägre högskoleexamen som nämns i punkten, så för tydlighetens skull nämns yrkeshögskoleexamen separat i punkten. Högre yrkeshögskoleexamen som avläggs vid yrkeshögskola ingår i den högre högskoleexamen som nämns i punkten, men för tydlighetens skull ändras också denna hänvisning till högre yrkeshögskoleexamen. Ändringen är av teknisk natur och avsikten är inte att ändra den etablerade tillämpningen av punkten när det gäller yrkeshögskoleexamina. Enligt förslaget stryks också omnämningarna i 1 mom. av att integrationsutbildning och utbildning i läs- och skrivkunnet inom det fria bildningsarbetet kan stödjas som frivilliga studier. Enligt lagförslaget om integrationslagen ska Arbetskraftsmyndigheten svara för ordnandet av integrationsutbildning och utbildning i grundläggande litteracitet, och utbildningarna ska ordnas som Arbetskraftsutbildning med undantag för integrationsutbildning på teckenspråk som ordnas som utbildning inom det fria bildningsarbetet. Styrnings- och statsandelssystemet för det fria bildningsarbetets integrationsutbildning och utbildning i grundläggande litteracitet, som hör till undervisnings- och kulturministeriets förvaltningsområde, upplöses i och med att finansieringen och uppgiften upphör, med undantag för integrationsutbildning på teckenspråk och utbildning i grundläggande litteracitet, som fortsättningsvis finansieras från undervisnings- och kulturministeriets förvaltningsområde. Således finns det inte längre något behov av att i enlighet med 30 § 1 mom. 5 punkten stödja integrationsutbildning eller utbildning i grundläggande litteracitet som frivilliga studier. I punkten beaktas det dock att integrationsutbildning och utbildning i grundläggande litteracitet på teckenspråk, vilka ordnas som utbildning inom det fria bildningsarbetet även i fortsättningen, såsom föreslås i 14 § 2 mom. i lagen om fritt bildningsarbete i denna proposition, kan stödjas som frivilliga studier enligt integrationslagen när förutsättningarna för stöd uppfylls. Andra integrationsfrämjande utbildningar som ordnas inom det fria bildningsarbetet kan på motsvarande sätt som för närvarande stödjas med stöd av 30 § 2 mom., om de uppfyller förutsättningarna för stödjande av frivilliga studier.

Det föreslås att ett nytt 3 mom. fogas till paragrafen. Enligt det momentet förutsätter stödandet av frivilliga studier i fråga om integrationskunder som fyllt 40 år i enlighet med 1 mom. 1 punkten dessutom att integrationskunden inte har kunnat inleda sina studier på grund av skada, sjukdom eller användning av de graviditets- eller föräldrapenningsdagar som anges i 9 kap. i sjukförsäkringslagen när han eller hon fyllt 40 år, om inte något annat följer av grundad anledning. Av grundad anledning kan en integrationskund som fyllt 40 år beviljas stöd för studier som avses i 30 § 1 mom. 1 punkten, dvs. grundläggande utbildning för vuxna. Som grundad anledning kan betraktas t.ex. nödvändigheten av att stärka sådana grundläggande färdigheter som ingår i studierna i grundskolan med tanke på personens fortbildning och sysselsättning och personens tämligen unga ålder. Arbetskraftsmyndigheten bedömer om bristerna i integrationskundens grundläggande färdigheter är sådana att de inte kan kompletteras genom integrationsutbildning eller utbildning i grundläggande litteracitet.

Dessutom kan studier enligt 30 § 1 mom. 1 punkten stödjas ända tills de har slutförts även om integrationskunden fyller 40 år under studietiden, om integrationskunden har varit under 40 år när studierna inleddes. I stödandet fram till studiernas slut ska man beakta vad som föreskrivs om stödtiden i 76 § i lagen om ordnande av Arbetskraftsservice.

Syftet med den föreslagna ändringen är att påskynda 40 år fyllda integrationskunders väg till arbetslivet. Utgångspunkten är att det för en person som omfattas av tillämpningsområdet för integrationslagen ska utarbetas en integrationsplan i stället för en sysselsättningsplan och att personen tillhandahålls tjänster enligt integrationslagen i det inledande skedet av invandringen. Stöd för frivilliga studier föreslås i regel basera sig på bestämmelserna i integrationslagen, och att t.ex. möjliggöra stöd enbart för grundläggande utbildning för vuxna med arbetslöshetsförmån för integrationskunder som är 40 år eller äldre är inte en grundad anledning

att tillämpa bestämmelserna i 9 kap. i lagen om ordnande av arbetskraftsservice i stället för 28–32 § i integrationslagen som gäller frivilliga studier. De övriga förutsättningarna för stöd enligt punkten förblir desamma som i nuläget.

32 a §. *Avgift för oanvända tjänster.* I 1 mom. görs en ändring av teknisk natur till följd av ändringen av 16 § och upphävandet av 20 § i fråga om hänvisningen till paragrafer.

34 §. *Stöd för barn och unga personer som har kommit till landet som minderåriga utan vårdnadshavare.* I 1 mom. görs en teknisk ändring med anledning av den föreslagna upphävningen av 12 § i det första lagförslaget.

47 §. *Samordning av integrationsfrämjande tjänster.* Det föreslås att paragrafen upphävs i syfte att förtydliga och förenkla lagstiftningen. Samordningsuppgiften för den kommunala servicen bedöms ingå i kommunens uppgifter enligt 45 och 46 §. Kommunen ska utveckla integrationsfrämjandet genom sektorsövergripande samarbete (45 §) och kommunens integrationsfrämjande tjänster ska vid behov utgöra en sektorsövergripande tjänstehelhet (46 §). I fråga om tjänster enligt integrationsprogrammet ska kommunen dessutom beakta samordningen av dem med andra centrala integrationsfrämjande tjänster, såsom beskrivs i specialmotiveringen till 13 § i integrationslagen. Samordningen av de tjänster som andra myndigheter ansvarar för med de tjänster som kommunen tillhandahåller ska i fortsättningen genomföras som en del av kommunens allmänna ansvar och samordningsansvar på lokal nivå i enlighet med 45 § i integrationslagen. Upphävandet av paragrafen inverkar inte på andra integrationsfrämjande tjänster, t.ex. social- och hälsovårdstjänster som välfärdsområdet ansvarar för, annan kommunal basservice, tjänster inom det nationella utbildningssystemet, Folkpensionsanstaltens tjänster samt organisationers, föreningars och sammanslutningars verksamhet.

49 §. *Beaktande av integrationsfrämjande i planeringen och utvecklingen av välfärdsområdets verksamhet.* Det föreslås att paragrafen upphävs. Såsom det konstateras i motiveringen till regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om främjande av integration och till lagar som har samband med den (RP 208/2022 rd) finns bestämmelser om främjande av välfärd och hälsa i välfärdsområdena i 7 § i lagen om ordnande av social- och hälsovård. Enligt 7 § 1 mom. i den lagen ska välfärdsområdet främja invånarnas hälsa och välfärd. Välfärdsområdet bär det primära ansvaret för främjandet av hälsa och välfärd till den del denna uppgift är knuten till andra uppgifter som enligt lag ska skötas av välfärdsområdet. Enligt 7 § 2 mom. i den lagen ska välfärdsområdet i sin strategiska planering sätta upp mål för främjandet av hälsa och välfärd och fastställa åtgärder som stöder målen. Den ska i sitt beslutsfattande beakta de uppskattade konsekvenserna av sina beslut för människors hälsa och välfärd enligt befolkningsgrupp. Välfärdsområdet ska utse ett organ som ska ansvara för främjandet av hälsa och välfärd. Enligt 7 § 3 mom. i lagen om ordnande av social- och hälsovård ska välfärdsområdet följa invånarnas levnadsförhållanden, hälsa och välfärd och de faktorer som påverkar dessa i varje område och inom varje befolkningsgrupp. Välfärdsområdesfullmäktige i välfärdsområdet ska årligen lämna en rapport om invånarnas hälsa och välfärd, de faktorer som påverkar dessa och de åtgärder som har vidtagits. Dessutom ska det i välfärdsområdet en gång per fullmäktigeperiod utarbetas en regional välfärdsberättelse och välfärdsplan för fullmäktige om de frågor som nämns ovan. Välfärdsområdet utarbetar välfärdsberättelsen och välfärdsplanen i samarbete med kommunerna i sitt område. Bestämmelser om möjligheterna för välfärdsområdets invånare och tjänste användare att delta i och påverka utarbetandet av välfärdsberättelsen och välfärdsplanen finns i 29 § i lagen om välfärdsområden. Integrationslagens 49 § har i huvudsak innehållit informativa bestämmelser, och välfärdsområdena ska även i fortsättningen i sin verksamhet och planering beakta invandrarnas och integrationskundernas behov, men integrationslagen föreskriver inte längre om integrationsfrämjande i välfärdsområdena.

50 §. *Välfrädsområdets integrationsfrämjande uppgifter.* Det föreslås att paragrafen upphävs. Såsom det konstateras i motiveringen till regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om främjande av integration och till lagar som har samband med den (RP 208/2022 rd) är det fråga om en informativ paragraf. Syftet med att upphäva paragrafen är att förtydliga och förenkla lagstiftningen genom att upphäva en onödig upprepning. Upphävandet ändrar inte välfärdsområdets uppgifter inom integrationsfrämjandet. Välfärdsområdets uppgifter enligt integrationslagen anges separat i integrationslagen.

51 §. *Nationell planering, utveckling och styrning av integrationsfrämjandet.* I paragrafen förtydligas arbets- och näringsministeriets uppgifter i den nationella planeringen, utvecklingen och styrningen av integrationsfrämjandet. I paragrafen föreskrivs det dessutom om uppföljning av finansieringen av integrationsfrämjande tjänster enligt 2 kap.

I 1 mom. 1 punkten stryks omnämmandet av uppgiften att samordna med främjandet av goda befolkningsrelationer. Det ansvar för samordning med andra politikområden som föreskrivs i punkten gäller olika ministeriers verksamhet i fråga om integrationsfrämjande åtgärder och tjänster, såsom t.ex. utbildnings-, arbetskrafts-, boende- samt social- och hälsovårdstjänster. Främjandet av goda befolkningsrelationer ingår i samordningen med andra politikområden, och därför stryks det separata omnämmandet i paragrafen. Genom upphävandet avvecklas överlappande reglering. Till 1 mom. fogas dessutom en ny 3 punkt enligt vilken arbets- och näringsministeriet svarar för uppföljning av finansieringen av de integrationsfrämjande tjänster som avses i 2 kap. Finansieringen av integrationsutbildning ska enligt propositionen överföras till en enda kanal, statsandelen för kommunal basservice. Arbets- och näringsministeriet ska följa upp den finansiering som använts i kommunerna för tjänster i det inledande skedet av integrationen och i synnerhet för tjänster enligt integrationsprogrammet med hjälp av t.ex. kommunernas ekonomiska rapportering enligt serviceklass samt andra behövliga informationskällor. Syftet med uppföljningsuppgiften är att upprätthålla en heltäckande nationell lägesbild av den offentliga finansieringen av integrationsfrämjande verksamhet.

I 2 mom. upphävs arbets- och näringsministeriets uppgift att styra livskraftscentralerna och Sysselsättnings-, utvecklings- och förvaltningscentret i uppgifter i anslutning till främjandet av goda befolkningsrelationer. Enligt 14 § i reglementet för statsrådet (262/2003) hör jämlikhet och främjande av goda etniska relationer till justitieministeriets ansvarsområde, och det är således inte motiverat att föreskriva att arbets- och näringsministeriet ska sköta den uppgiften. Hänvisningen till arbets- och näringsministeriets uppgift i motsvarande uppgifter stryks som onödig och överlappande reglering samt normavveckling.

Det föreslås att ett *nytt 3 mom.* om de nationella målen för integrationsfrämjandet fogas till paragrafen. De nationella målen för integrationsfrämjandet fastställs inte längre i statens program för integrationsfrämjande enligt 52 § i integrationslagen, vilken föreslås bli upphävd. Enligt det nya 3 mom. ska arbets- och näringsministeriet föredra utifrån regeringsprogrammet ställda nationella mål för fastställelse av statsrådet en regeringsperiod åt gången. Målen för integrationsfrämjandet utformas i fråga om främjandet av sysselsättningen i de nationella målen för främjande av sysselsättningen, vilka fastställs i 21 § i lagen om ordnande av arbetskraftsservice (380/2023). Statsrådet kan fastställa de mål för integrationsfrämjandet som avser sysselsättningen som en del av de nationella målen för främjande av sysselsättningen. Om de mål för integrationsfrämjandet som avser främjande av sysselsättningen fastställs separat från de nationella målen för främjande av sysselsättningen, bör de samordnas med dessa i enlighet med lagen om ordnande av arbetskraftsservice. I andra nationella mål för integrationsfrämjandet än de som hänför sig till sysselsättningen är det möjligt att fastställa t.ex. mål som hänför sig till genomförandet av tjänster i det inledande skedet av integrationen, deras resultat och samordningen av dem, mål som hänför sig till utbildning, välbefinnande,

jämställdhet mellan könen och likabehandling, mål som hänför sig till digitalisering och uppföljning eller andra mål som anses nödvändiga. I de nationella målen för integrationsfrämjandet kan också beaktas t.ex. den nationella planeringen och utvecklingen av anvisande till kommuner samt målen för kommunplatserna enligt 40 §. Som det beskrivs nedan föreslås det att 52 § om statens program för integrationsfrämjande upphävs.

Arbets- och näringsministeriet ska utvärdera hur målen uppnås en regeringsperiod åt gången på det sätt som det anser ändamålsenligt, med hjälp av uppföljningsdata och uppföljningsrapporter från Sysselsättnings-, utvecklings- och förvaltningscentret och andra myndigheter. Utvärderingen av de nationella målen för integrationsfrämjandet kan genomföras t.ex. som en separat utredning, rapport eller som ett möte eller samråd med intressentgrupper. Syftet med de alternativa genomförandemetoderna är att göra sätten att ställa upp mål för integrationsfrämjandet smidigare och att minska den administrativa bördan.

Till paragrafen fogas *ett nytt 4 mom.* enligt vilket arbets- och näringsministeriet tillsätter en samarbetsgrupp till stöd för fullgörandet av de uppgifter som föreskrivs för ministeriet i denna lag. Samarbetsgruppen kan t.ex. samarbeta för att beakta integrationsfrämjandet inom olika politikområden och delta i fastställandet av de nationella målen för integrationsfrämjandet och i utvärderingen av integrationsfrämjandet. Till samarbetsgruppen kan kallas aktörer som är centrala med tanke på integrationsfrämjandet, såsom kommuner, centrala ministerier och andra centrala aktörer inom integrationsfrämjandet. Ett av de viktigaste syftena med samarbetsgruppens verksamhet är att fungera som ett instrument för samarbete med kommunsektorn, eftersom kommunerna har ett allmänt ansvar och samordningsansvar inom integrationsfrämjandet. Samarbetsgruppens arbete samordnas med det arbete som utförs av den delegation för främjande av sysselsättningen som avses i lagen om ordnande av arbetskraftsservice. Alternativt kan samarbetsgruppen ersättas med en sektion inom delegationen för främjande av sysselsättningen. Samarbetsgruppen kan också vid behov höra experter, såsom t.ex. andra myndigheter eller aktörer inom tredje sektorn. Såsom beskrivs nedan föreslås det att 54 § om samarbetsorgan mellan ministerierna upphävs.

Inga andra ändringar föreslås i paragrafen. Motiveringen till och innehållet i integrationslagens 51 § beskrivs närmare i regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om främjande av integration och till lagar som har samband med den (RP 208/2022 rd).

52 §. Statens program för integrationsfrämjande. Det föreslås att paragrafen upphävs i syfte och att statens program för integrationsfrämjande slopas. I statens program för integrationsfrämjande anges de nationella mål och åtgärder för integrationsfrämjandet som de centrala ministerierna har fastställt och som ska beaktas som en del av planeringen av verksamheten och ekonomin inom respektive förvaltningsområde. I statens program för integrationsfrämjande beaktas främjandet av jämlik och tillräcklig tillgång till integrationsfrämjande tjänster i kommunerna och i välfärdsområdena, de nationella målen för främjande av sysselsättningen enligt lagen om ordnande av arbetskraftsservice samt de nationella målen för anvisande till kommun enligt 40 §. Avsikten har dessutom varit att säkerställa att integrationsfrämjande tjänster tillhandahålls i kommuner med olika folkmängd och antal invandrare.

I propositionen föreslås det att det till 51 § i integrationslagen fogas ett nytt 3 mom., där det föreskrivs om de nationella målen för integrationsfrämjandet, och ett nytt 4 mom., där det föreskrivs om en samarbetsgrupp. Genomförandet av skrivningar och åtgärder som anknyter till integrationsfrämjandet inom olika förvaltningsområden kan främjas på ett ändamålsenligt sätt genom de nationella målen för integrationsfrämjandet enligt 51 § 3 mom., i den samarbetsgrupp som avses i 51 § 4 mom. samt genom annat samarbete mellan ministerierna i enskilda fall,

varför det inte längre är nödvändigt att separat föreskriva om statens program för integrationsfrämjande. Genom upphävandet lättas dessutom den administrativa bördan.

53 §. Uppföljning av tillgången till tjänster och kostnadsutvecklingen. Det föreslås att paragrafen upphävs. Uppföljning och utvärdering av likvärdigheten i tillgången till integrationsfrämjande tjänster enligt 2 kap. ingår i den uppföljning och utvärdering av resultatet och effektiviteten av kommunens och Arbetskraftsmyndighetens integrationsprogramtjänster som Sysselsättnings-, utvecklings- och förvaltningscentret svarar för i enlighet med 56 § 1 mom. 1 punkten. Därmed fullgörs uppgiften att följa upp likvärdigheten i tillgången till tjänster som en del av Sysselsättnings-, utvecklings- och förvaltningscentrets uppföljning av resultatet av tjänsterna och hur väl de fungerar, bl.a. den regionala och nationella uppföljningen av utbudet av tjänster, anlitaandet av tjänster och väntetiderna, och uppgiften är inte ny. Uppföljningen av finansieringen av de integrationsfrämjande tjänster som regleras i 2 kap. fortsätter som arbets- och näringsministeriets uppgift, och för tydlighetens skull föreskrivs det om uppgiften i den nya 3 punkten i 51 § 1 mom. Omnämmandet av uppföljningen av tillräcklig finansieringsnivå stryks. I stället för att följa upp finansieringens tillräcklighet är den uppgift som hänförs till arbets- och näringsministeriets finansiering huvudsakligen att följa upp finansieringen som helhet i enlighet med förslaget i 51 § 1 mom. Finansieringens tillräcklighet kan utvärderas som en del av arbets- och näringsministeriets uppgift enligt 51 § 1 mom.

Dessutom upphävs arbets- och näringsministeriets och andra centrala ministeriers uppföljningsuppgift i fråga om utvärdering av verkningfullheten i de tjänster som avses i 2 kap. Utvärderingen av tjänsternas verkningfullhet förutsätter vetenskapliga försöksupplägg som det inte är nödvändigt att föreskriva om i lag. Effekterna av tjänsterna kan undersökas och kunskapsunderlaget således främjas som en del av arbets- och näringsministeriets uppgift att utvärdera integrationen som helhet enligt 51 §.

54 §. Samarbetsorgan mellan ministerierna. Det föreslås att paragrafen om samarbetsorgan mellan ministerierna upphävs. Samarbetsorganet mellan ministerierna har främjat samarbetet och informationsgången samt åtgärderna inom integrationsfrämjandet. Samarbetsorganet har bistått arbets- och näringsministeriet i beredningen av statens program för integrationsfrämjande genom att samla in, utvärdera och analysera information för att utveckla främjandet av invandrares integration. Dessutom har förvaltningsområdenas integrationspolitiska riktlinjer tagits upp till gemensam behandling i samarbetsorganet, som vid behov har kunnat höra experter såsom t.ex. myndigheter eller aktörer inom tredje sektorn.

Samarbetet mellan ministerierna genomförs som en del av statsrådets normala verksamhet, varvid ett ändamålsenligt samarbete och informationsutbyte också kan genomföras med en lättare samarbetsstruktur utan särskild reglering på lagnivå. För samarbetet mellan ministerierna kan man utnyttja den samarbetsgrupp som det föreskrivs om i 51 § via vilken andra former av samarbete kan bedrivas även i fortsättningen.

55 §. Livskraftscentralens uppgifter. Det föreslås att arbetsfördelningen mellan livskraftscentralerna och andra myndigheter förtydligas. I det inledande stycket i 1 mom. stryks omnämmandet av uppgifter i anslutning till främjandet av goda befolkningsrelationer. Genom ändringen förtydligas paragrafens struktur, eftersom livskraftscentralernas uppgifter för goda befolkningsrelationer regleras i en separat 8 punkt. Dessutom föreslås det att omnämmandet av främjande av goda befolkningsrelationer och av dialog och samarbete mellan befolkningsgrupper i 1 mom. 8 punkten stryks. På så sätt avvecklas överlappande reglering, eftersom främjandet av dialog och samarbete mellan befolkningsgrupper ingår i uppgiften att främja goda befolkningsrelationer. I sin uppgift att främja goda befolkningsrelationer ska

livskraftscentralerna också beakta invandrarens eget ansvar och skyldigheter i fråga om sin integration.

I 1 mom. 1 punkten om livskraftscentralens uppgifter stryks tillsynen över tillgången till, kvaliteten på och verkningsfullheten hos de i 2 kap. avsedda tjänster som kommunen tillhandahåller andra integrationskunder än sådana som är registrerade som arbetssökande. Tillsynsuppgiften ålades livskraftscentralerna (före 2026 närings-, trafik- och miljöcentralerna) i och med totalreformen av integrationslagen från ingången av 2025.

Uppgiften har inte omfattat några särskilda påföljdsmekanismer, utan den har grundat sig på begäran om information, samtal och vid behov på klagomål till de myndigheter som övervakar kommunernas verksamhet, såsom regionförvaltningsverken. Genomförandet av tillsynsuppgiften i fråga har förblivit oklart i situationer där livskraftscentralerna saknar befogenheter att ingripa i brister som de upptäckt i de tjänster som kommunen eller sysselsättningsområdet ordnar på något annat sätt än genom att anmäla bristerna eller lämna in klagomål till de myndigheter som är behöriga tillsynsmyndigheter. Livskraftscentralen har även i fortsättningen till uppgift att utveckla, samarbeta, samordna och följa upp främjandet av integration och etablering på regional nivå, varvid de också fortsättningsvis har till uppgift att följa tillgången till tjänster i regionen också för integrationskunder utanför arbetskraften. Livskraftscentralen ska även i fortsättningen lämna information om situationen avseende integrationen och etableringen inom sitt område till Sysselsättnings-, utvecklings- och förvaltningscentret och arbets- och näringsministeriet i enlighet med deras anvisningar. Livskraftscentralen kan även i fortsättningen utan någon särskild bestämmelse om tillsyn föra diskussioner med kommunerna om hur integrationen främjas i regionen. I paragrafen utförs dessutom författningsöversyn.

58 §. Regional samarbetsgrupp för invandring och integrationsfrämjande. Det föreslås att paragrafen om samarbetsgruppen upphävs. En regional samarbetsgrupp för främjande av invandring och integration kan vid behov organiseras även i fortsättningen utan någon särskild bestämmelse. De geografiska områdena för livskraftscentralerna, som inledde sin verksamhet i början av 2026, är större än närings-, trafik- och miljöcentralernas områden. En samarbetsgrupp som omfattar livskraftscentralens hela område kan i vissa fall vara oändamålsenlig. Samarbetsgrupper på regional nivå kan även i fortsättningen organiseras i regionerna eller landskapen som en del av de uppgifter enligt 55 § för livskraftscentralerna där en sådan samarbetsgrupp är ändamålsenlig.

59 §. Statlig ersättning till kommunen, välfärdsområdet och hälso- och sjukvårdsmyndigheten i landskapet Åland. Det föreslås att 4 mom. ändras så att hänvisningarna till 63, 64 och 68 §, som föreslås bli upphävda, stryks. Det är fråga om en ändring av teknisk karaktär. I momentet utförs dessutom författningsöversyn.

60 §. Statsandel. Det föreslås att användningsändamålet enligt 60 § 1 mom. 4 punkten ändras. I nuläget beviljas kommunerna statsandel för främjande av integrationen av personer som avses i 14 § 1 mom. 3 punkten i integrationslagen, dvs. personer som får stöd för hemvård av barn. Till följd av förändringar i verksamhetsmiljön (t.ex. reformen av utkomststödet och den s.k. norska modellen för hemvårdsstöd, RP 69/2026 rd) är det ändamålsenligt att statsandel beviljas inte bara för invandrare som får hemvårdsstöd utan också för främjande av integrationen av föräldrar till barn under skolåldern i större utsträckning. I synnerhet i och med ändringarna i stödet för hemvård av barn förväntas allt fler invandrarföräldrar, i synnerhet mammor som vårdar barn hemma, registrera sig som arbetssökande när de inte längre är berättigade till hemvårdsstöd i det inledande skedet av invandringen. Till följd av ändringarna är det ändamålsenligt att utvidga kriterierna för beviljande av statsandelen i fråga så att den i större

utsträckning kan riktas också till främjande av integrationen av andra invandrarföräldrar än sådana som får hemvårdsstöd. Med statsandelen i fråga kan man stödja olika flexibla sätt att genomföra integrationstjänster som särskilt stöder och förbättrar invandramammornas ställning i enlighet med regeringsprogrammet för statsminister Petteri Orpos regering. Det föreslås inga ändringar i beloppet av den finansiering som beviljas och finansiering beviljas enligt samma kriterier som tidigare, dvs. utifrån kriteriet om främmande språk. Statsandelen kan alltså användas i kommunen för att främja integrationen, arbetslivsfärdigheterna och sysselsättningen hos både arbetsökande invandramammor och invandramammor utanför arbetskraften.

I 1 mom. 5 punkten föreskrivs det om statsandel som beviljas kommunen för ordnandet av sektorsövergripande samarbete som främjar integration. Punkten föreslås bli upphävd som normavveckling. Ett annat syfte med ändringen är att införa besparingar i de offentliga finanserna i enlighet med besluten från statsminister Petteri Orpos regerings budgetförhandlingar. Enligt skrivningen från budgetförhandlingarna genomförs sparmålet så att kommunernas integrationskyldigheter minskas genom lagstiftningsändringar.

Med sektorsövergripande samarbete avses samarbete mellan myndigheter, organisationer, föreningar, sammanslutningar, stiftelser, utbildningsproducenter, läroanstalter, serviceproducenter och andra aktörer inom olika sektorer. Med sektorsövergripande samarbete som främjar integration avses bl.a. verksamhet i form av kompetenscentrum. Exempelvis har man i de största städerna inrättat kompetenscentrum som fungerar sektorsövergripande och multiprofessionellt med syftet att främja invandrares sysselsättning och göra den snabbare.

Till följd av ändringen beviljas kommunen inte längre statsandel för ordnandet av sektorsövergripande samarbete som främjar integrationen. Kommunen ska dock fortsättningsvis se till att man strävar efter att utveckla integrationsfrämjandet genom sektorsövergripande samarbete, och den ska t.ex. fortfarande beakta sektorsövergripande samarbete i planeringen och utvecklingen av integrationsfrämjandet samt i genomförandet och uppföljningen av de tjänster som ingår i integrationsprogrammet i enlighet med 45 och 46 §. Kommunen svarar för ordnandet av integrationsfrämjande tjänster inom ramen för de anslag som står till förfogande. Till kommunen betalas fortsättningsvis t.ex. den kalkylerade ersättning som avses i 61 § i integrationslagen och som kommunen i fortsättningen kan använda för det sektorsövergripande samarbetet.

Dessutom görs i 1 mom. 4 punkten en teknisk ändring till följd av upphävandet av 5 punkten så att kommatecknet i slutet av meningen ersätts med en punkt. I paragrafen utförs dessutom författningsöversyn.

61 §. Kalkylerad ersättning till kommunen. Det föreslås att 1 mom. ändras så att den kalkylerade ersättningen för ordnande av integrationsutbildning för personer som avses i 2 § 3 och 4 mom. i integrationslagen inte längre ska betalas. I enlighet med regeringsprogrammet för statsminister Petteri Orpos regering samlas finansieringen av utbildningar som främjar integration och språkkunskaper i en enda kanal, och för att genomföra den överförs också finansieringen av integrationsutbildning som betalas som en del av den kalkylerade ersättningen till statsandelen för kommunal basservice. Kommunerna får även i fortsättningen finansiering för att ordna integrationsutbildning, men finansieringen betalas till kommunerna också för de personer som avses i 2 § 3 och 4 mom. i integrationslagen som en del av finansieringen av arbetskraftsservicen, som betalas till kommunerna som statsandel. Finansieringen av integrationsutbildningen allokeras till kommunerna på basis av kriteriet om främmande språk, på samma sätt som i nuläget.

Enligt 27 § i lagförslaget om integrationslagen ska Arbetskraftsmyndigheten svara för ordnandet av integrationsutbildning och utbildning i grundläggande litteracitet. Majoriteten av integrationskunderna är redan i nuläget arbetssökande kunder, och Arbetskraftsmyndigheten svarar för ordnandet av deras tjänster enligt 2 kap. i integrationslagen, och därför är också finansieringen för ordnandet av integrationsutbildning och utbildning i grundläggande litteracitet en del av finansieringen av Arbetskraftsservicen.

I landskapet Åland finansieras Arbetskraftsservicen av landskapet, och därför gäller ändringen inte kommunerna i landskapet Åland.

63 §. Ersättning för utkomststöd. Det föreslås att paragrafen upphävs. I och med att paragrafen upphävs överförs finansieringen, 2,2 miljoner euro, från moment 32.50.30 (Statlig ersättning för integrationsfrämjande verksamhet) till finansieringen av välfärdsområdena.

I paragrafen föreskrivs det om ersättning till välfärdsområdet för kostnader som under en period om högst ett år orsakats av betalning av kompletterande utkomststöd enligt 7 c § i lagen om utkomststöd eller förebyggande utkomststöd enligt 8 § i den lagen till en person som avses i 2 § 3 och 4 mom. i integrationslagen och till en kommun som hör till landskapet Åland för kostnader som under en period om högst ett år orsakats av betalning av kompletterande och förebyggande utkomststöd enligt landskapslagen om tillämpning i landskapet Åland av lagen om utkomststöd (Ålands författningssamling 1998:66) till en person som avses i 2 § 3 och 4 mom. Upphävandet hänför sig till normavvecklingen och minskningen av det administrativa arbetet, vilka stöder genomförandet av produktivitetsbesparingar som gäller förvaltningen.

Även om kostnaderna för kompletterande och förebyggande utkomststöd inte längre ersätts separat påverkar detta inte personens rätt till utkomststöd, eftersom ersättningar enligt paragrafen inte betalas till enskilda personer utan till välfärdsområdena och kommunerna i landskapet Åland. Bestämmelser om en persons rätt till utkomststöd finns i lagen om utkomststöd. Konsekvenserna av ändringen beskrivs närmare i 4 kap.

64 §. Ersättning för beredskap för mottagande. I paragrafen föreskrivs det om ersättning för nödvändiga kostnader som har orsakats av beredskapen för mottagandet av en person som avses i 2 § 3 eller 4 mom. och som på det sätt som avses i 43 § har anvisats till en kommunplats. Paragrafen föreslås bli upphävd som normavveckling och för att de sparmål som fastställts i budgetförhandlingarna ska uppnås.

Kostnader för beredskap för mottagande har ansetts innefatta t.ex. kostnader i anslutning till boende, såsom hyra, elektricitet, hemförsäkring eller nödvändiga utgifter för möblering, som kommunen har kunnat ersättas för under en period om högst fyra månader före ankomsten till Finland eller flyttningen till kommunen. Av grundad anledning, exempelvis om kvotflyktingars ankomst har fördröjts, har kostnaderna kunnat ersättas för högst åtta månader. En förutsättning för betalning av ersättningar till kommunen har dessutom varit att Livskraftscentralen har fattat beslut om betalningen. Kostnader för beredskap har kunnat ersättas endast i fråga om kostnader som har uppkommit före personens ankomst till Finland. I och med upphävandet ersätts kommunerna inte längre för kostnader som föranleds av beredskap för mottagande. Kommunen föreslås dock fortfarande svara för ordnandet av bostäder och för utrustandet för de första dagarna för personer som hänvisas till kommunplatser i enlighet med 44 § i integrationslagen. Kommunens mottagningsuppgifter och eventuell samordning av kommunens och välfärdsområdets tjänster i anslutning till dem beskrivs närmare i motiveringen till RP 21/2024 rd.

65 §. Statlig ersättning för specialkostnader. Det föreslås att 3 och 4 mom. ändras. Enligt 3 mom. betalas av statens medel till en kommun som hör till landskapet Åland och till hälso- och sjukvårdsmyndigheten i landskapet Åland kalkylerad specialersättning för kostnader för åtgärder och tjänster för offer för människohandel som ordnas på grund av de särskilda behov som ställningen som offer föranleder. Specialersättningen för kostnader för åtgärder och tjänster för offer för människohandel som ordnas på grund av deras specialbehov som ställningen som offer föranleder betalas som en del av den kalkylerade ersättningen som regleras i 61 och 62 §. Människohandelsdirektivet hör till rikets lagstiftningsbehörighet och därmed också till rikets förvaltnings- och finansieringsansvar, och därför bör en separat finansieringsmodell fastställas för Åland. Eftersom ersättningen för kostnader enligt 68 §, dvs. kostnader för åtgärder och tjänster för offer för människohandel, slopas separat och motsvarande finansiering överförs till välfärdsområdenas allmänna finansiering, säkerställs också motsvarande finansiering för kommuner som hör till landskapet Åland och för hälso- och sjukvårdsmyndigheten i landskapet Åland. Eftersom det i landskapet Åland inte finns någon sådan icke-öronmärkt finansiering som i välfärdsområdena beviljas Åland finansiering som en del av den kalkylerade ersättning som regleras i 61 och 62 §. Genom förordning av statsrådet utfärdas närmare bestämmelser om grunderna för och utbetalning av ersättning, vilka i fortsättningen också ska omfatta de ovannämnda ersättningarna.

Dessutom ändras 4 mom. så att ett beslut av livskraftscentralen enligt momentet inte förutsätts i fråga om de specialersättningen kostnader som avses i 3 mom. och som orsakas en kommun i landskapet Åland och hälsovårds- och sjukvårdsmyndigheten i landskapet Åland av åtgärder och tjänster för offer för människohandel som ordnas på grund av de särskilda behov som ställningen som offer föranleder. Ovannämnda ersättningar betalas till aktörerna i landskapet Åland som en del av den kalkylerade ersättning som betalas till dem enligt 61 och 62 §, varför livskraftscentralen inte behöver fatta beslut om utbetalningen av dem.

Närmare bestämmelser om den kalkylerade ersättningen finns i statsrådets förordning om ersättning av statens medel till kommuner, välfärdsområden och hälso- och sjukvårdsmyndigheten i landskapet Åland för kostnader för främjande av integration. Till följd av de ändringar som anförs ovan föreslås även ändringar i förordningen i fråga om beloppet av den kalkylerade ersättningen.

68 §. Ersättning för kostnader för tjänster och stödåtgärder till offer för människohandel. Paragrafen föreslås bli upphävd i sin helhet som normavveckling och som stöd för produktivetsbesparingar som gäller förvaltningen. I och med att paragrafen upphävs överförs finansieringen, 0,7 miljoner euro, från moment 32.50.30 (Statlig ersättning för integrationsfrämjande verksamhet) till finansieringen av välfärdsområdena.

I paragrafen föreskrivs det om ersättning av kostnader för kommunen, välfärdsområdet och hälso- och sjukvårdsmyndigheten i landskapet Åland som orsakas av åtgärder och tjänster som tillhandahålls offer för människohandel pga. deras specialbehov till följd av deras ställning som offer. Dessa ersättningar slopas för att minska det administrativa arbetet, vilket avvecklar normer och stöder genomförandet av produktivetsbesparingar som gäller förvaltningen.

Välfärdsområdenas och kommunernas skyldighet att ordna de tjänster som de svarar för är inte kopplad till erhållande av ersättningar enligt integrationslagen. Välfärdsområdena, som i Finland svarar för ordnandet av social- och hälsovårdstjänster, har inte heller egna tjänster för offer för människohandel, utan social- och hälsovårdstjänsterna ordnas utifrån kundens individuella behov och grundar sig på social- och hälsovårdslagstiftningen. Även om det i fortsättningen inte är möjligt att söka ersättning enligt integrationslagen för kostnader för åtgärder och tjänster som tillhandahålls offer för människohandel pga. deras specialbehov till

följd av deras ställning som offer är kommunen och välfärdsområdet fortfarande skyldiga att ordna det stöd och de tjänster som offer för människohandel behöver. För välfärdsområdena har nästan alla kostnader för offer för människohandel uppkommit inom socialvården i synnerhet som kostnader för barnskydd och socialarbete samt inom hälsovården i form av kostnader för psykiatri och terapi, och därför föreslås det att finansieringen överförs till finansieringen av välfärdsområdena. Konsekvenserna av ändringen beskrivs närmare i 4 kap.

86 §. Rätt att få information för tillhandahållande av integrationsfrämjande tjänster. I 3 och 4 mom. görs en ändring av teknisk natur till följd av ändringen av 16 § och upphävandet av 20 § i fråga om hänvisningen till paragrafer. I paragrafen utförs dessutom författningsöversyn.

90 §. Rätt till information för ansökan om och behandling av andra ersättningar. Det föreslås att paragrafen ändras så att hänvisningarna till 63, 64 och 68 §, vilka ska upphävas enligt förslaget, stryks ur 1–4 och 6 mom. Det föreslås att paragrafens 5 mom. upphävs i sin helhet. Inga ändringar föreslås i 7 mom. Ändringarna är av teknisk natur. I paragrafen utförs dessutom författningsöversyn.

91 §. Rätt att få information för styrnings- och tillsynsuppgifter. Det föreslås att 1 mom. ändras och att livskraftscentralernas rätt enligt momentet att av en kommun, ett välfärdsområde, Tillstånds- och tillsynsverket, en företrädare som avses i 35 § och en serviceproducent som avses i denna lag avgiftsfritt och trots sekretessbestämmelserna få de uppgifter som är nödvändiga för skötseln av de uppgifter som avses i 55 § 1 mom. 1 punkten. Dessutom föreslås det att livskraftscentralen ska ha rätt att avgiftsfritt och trots sekretessbestämmelserna få uppgifter av en annan livskraftscentral.

I förslaget till lag om ändring av lagen om främjande av integration föreslås det ändringar i livskraftscentralernas uppgifter enligt 55 §, och i 55 § 1 mom. 1 punkten stryks deras uppgifter inom tillsynen över tillgången till, kvaliteten på och verkningsfullheten hos de i 2 kap. avsedda tjänster som kommunen tillhandahåller andra integrationskunder än sådana som är registrerade som arbetssökande. Tillsynsuppgiften ålades livskraftscentralerna (före 2026 närings-, trafik- och miljöcentralerna) i och med totalreformen av integrationslagen från ingången av 2025. I specialmotiveringen till totalreformen av integrationslagen (RP 208/2022 rd) har det beskrivits att tillsynsuppgiften för kommunernas del i synnerhet föreslås gälla tillsynen över tjänster för integrationskunder som står utanför arbetskraften.

Enligt 1 mom. har livskraftscentralen dessutom rätt att avgiftsfritt och trots sekretessbestämmelserna av en annan livskraftscentral få uppgifter för skötseln av de uppgifter som avses i 55 § 1 mom. 5 och 6 punkten. Behovet av rätt att få information är en följd av statens regionförvaltningsreform (RP 13/2025 rd), genom vilken livskraftscentralernas uppgifter enligt integrationslagen delvis centraliserades. Exempelvis sköts de uppgifter enligt integrationslagen som gäller barn och unga som kommit som minderåriga utan vårdnadshavare vid tre livskraftscentraler medan vissa ersättningsärenden sköts vid en livskraftscentral. Till de centraliserade uppgifterna hör också styrningen av, planeringen av och tillsynen över företrädarverksamheten enligt 36 § och styrningen och övervakningen av familjegrupp hem enligt 55 § 1 mom. 5 punkten i integrationslagen. För fullgörandet av dessa uppgifter kan livskraftscentralen behöva få uppgifter av en annan livskraftscentral. Det föreslås att rätten att få information begränsas till uppgifter som är nödvändiga för skötseln av de uppgifter som anges i 55 § 1 mom. 5 och 6 punkten.

Bestämmelser om livskraftscentralernas övriga rätt till information finns i 92 § i integrationslagen.

95 §. Sökande av ändring. I 1 mom. föreslås det en teknisk ändring till följd av att 6 § upphävs, så att förvaltningslagens författningsnummer läggs till.

96 §. Tjänsteansvar. Det föreslås att det i paragrafen föreskrivs om tjänsteansvar för ordnande av utbildning i grundläggande litteracitet. Enligt förslaget tillämpas på en person som inte är anställd hos en myndighet och som sköter uppgifter som gäller ordnande av integrationsutbildning och även ordnande av utbildning i grundläggande litteracitet enligt 27 § i integrationslagen bestämmelserna om straffrättsligt tjänsteansvar när personen utför sådana uppgifter som avses i de nämnda bestämmelserna. På basis av grundlagsutskottets utlåtande och förvaltningsutskottets betänkande (FvUB 45/2022 rd) infördes i integrationslagen en ny 96 § om tjänsteansvar. I det första lagförslaget föreskrivs det att ordnandet av utbildning i grundläggande litteracitet som arbetskraftsutbildning ska omfattas av arbetskraftsmyndighetens organiseringsansvar. Utbildning i grundläggande litteracitet kan enligt förslaget också genomföras av en sådan serviceproducent som avses i integrationslagen på samma sätt som integrationsutbildning redan i nuläget. Eftersom genomförandet av utbildning i grundläggande litteracitet har bedömts vara jämförbart med genomförandet av integrationsutbildning föreskrivs det också i fråga om utbildning i grundläggande litteracitet om tjänsteansvar på samma sätt som i fråga om integrationsutbildning.

Ikraftträdande. I denna bestämmelse föreskrivs det om ändringarnas ikraftträdande och om en övergångsperiod.

7.2 Lagen om fritt bildningsarbete

6 b §. Omfattning och bedömning av utbildning som förs in i nationella informationsresursen inom undervisning och utbildning. Hänvisningen till införande av uppgifter om utbildning enligt 5 § 2 mom. i läropliktslagen föreslås strykas. Hänvisningen är i fortsättningen onödig, eftersom utbildningen slopas som en del av den föreslagna reformen. I den nationella informationsresursen inom undervisning och utbildning ska även i fortsättningen införas utbildning som riktar sig till läropliktiga enligt 7 a kap. i lagen om fritt bildningsarbete. I paragrafen utförs dessutom författningsöversyn.

9 §. Statsandelens belopp. Det föreslås att 2 mom. upphävs, eftersom det i det fria bildningsarbetet i fortsättningen inte ordnas integrationsutbildning eller utbildning i grundläggande litteracitet för invandrare som finansieras med statsandel till 100 procent med stöd av den lagen. Huvudmännen för läroanstalter inom det fria bildningsarbetet kan i fråga om integrationsutbildning och utbildningen i grundläggande litteracitet i fortsättningen fungera som serviceproducenter för kommunerna. Kommunen kan också ordna integrationsutbildning och utbildning i grundläggande litteracitet vid en läroanstalt för fritt bildningsarbete som den upprätthåller. Om en huvudman inom det fria bildningsarbetet i fortsättningen genomför integrationsutbildning eller utbildning i grundläggande litteracitet för kommunen, räknas den som sådan annan utbildning som avses i 3 § i lagen om fritt bildningsarbete.

10 §. Fastställande av antalet prestationer som ska användas vid beräkning av statsandelen. I 1 mom. stryks meningen om fastställelse av det antal studerandeveckor och undervisningstimmar för vilka statsandel tidigare beviljats till 100 procent enligt 9 § 2 mom.

14 §. Specialunderstöd och extra understöd. Det föreslås att det till paragrafen fogas ett nytt 2 mom., där det föreskrivs om möjligheten att inom ramen för anslagen i statsbudgeten bevilja en läroanstalt inom det fria bildningsarbetet vars utbildningsuppgift enligt tillståndet att driva läroanstalt är integrationsutbildning på teckenspråk extra understöd för integrationsutbildning och utbildning i grundläggande litteracitet som ordnas för döva och hörselskadade. Understöd

beviljas inom ramen för anslagen i statsbudgeten. Enligt 16 § 2 mom. i den gällande lagen om fritt bildningsarbete är Utbildningsstyrelsen statsbidragsmyndighet när det gäller extra understöd.

24 §. *Avgifter som tas ut av de studerande.* I 1 mom. upphävs bestämmelserna om uttag av avgifter inom utbildning som ingår i integrationsplanen och inom utbildning som avses i 5 § 2 mom. i läropliktslagen.

25 m §. *Tillämpning av bestämmelserna på annan utbildning som ordnas för läropliktiga.* Paragrafen upphävs eftersom det sjätte lagförslaget om upphävande av 5 § 2 mom. i läropliktslagen innebär att utbildningen i fråga inte existerar i fortsättningen.

7.3 Lagen om ordnande av arbetskraftsservice

48 §. *Situationer där jobsökningsskyldighet inte föreläggs.* I 1 mom. 4 punkten ersätts uttrycket ”i läs- och skrivkunnighet” med uttrycket ”inom läskunnighetsskedet i grundläggande utbildning för vuxna enligt 46 § i lagen om grundläggande utbildning (628/1998)”. Grundläggande utbildning för vuxna kan enligt 46 § i lagen om grundläggande utbildning omfatta ett läskunnighetsskede, ett inledningsskede och ett slutskede, och dessa kan även i fortsättningen stödjas som frivilliga studier enligt 9 kap. i lagen om ordnande av arbetskraftsservice samt som frivilliga studier enligt integrationslagen.

Läskunnighetsskedet omfattar huvudsakligen studier i läs- och skrivkunnighet. Eftersom arbetssökande som studerar i läskunnighetsskedet har klart sämre förutsättningar än andra arbetssökande att få arbete föreläggs de ingen jobsökningsskyldighet enligt 1 mom. 4 punkten. Det förutsätts dock att studierna är heltidsstudier enligt 2 kap. 10 § 2 mom. i lagen om utkomstskydd.

Att inte förelägga jobsökningsskyldighet med stöd av 1 mom. 4 punkten är möjligt endast under studierna i läskunnighetsskedet. När en arbetssökande övergår till inlednings- eller slutskedet i den grundläggande utbildningen för vuxna ska jobsökningsskyldighet föreläggas på samma sätt som för andra arbetssökande i frivilliga studier.

Begreppet läs- och skrivundervisning används inte i fortsättningen, eftersom styrnings- och statsandelssystemet inom undervisnings- och kulturministeriets förvaltningsområde för det fria bildningsarbetets integrationsutbildning och utbildning i grundläggande litteracitet enligt propositionen ska avvecklas. Därför hänvisas det i punkten endast till läskunnighetsskedet i grundläggande utbildning för vuxna enligt lagen om grundläggande utbildning.

61 §. *Ordnande av arbetskraftsutbildning.* Det föreslås att omnämmandet av läs- och skrivundervisning i 1 mom. 3 punkten stryks. Till 1 mom. fogas dessutom en ny 4 punkt, enligt vilken arbetskraftsmyndigheter ska ordna arbetskraftsutbildning i form av sådan utbildning i grundläggande litteracitet som avses i 26 a § i lagen om främjande av integration. I det första lagförslaget, som gäller integrationslagen, föreslås en ny 26 a §, där det föreskrivs om utbildning i grundläggande litteracitet, dess innehåll, mål och uppföljning. I förslaget till 27 § i integrationslagen föreskrivs det om ordnande av utbildning i grundläggande litteracitet, som alltid genomförs som arbetskraftsutbildning som ordnas av arbetskraftsmyndigheten. Uppgiften är ny för arbetskraftsmyndigheten och för den anvisas finansiering via statsandelssystemet för kommunal basservice. Ändringens ekonomiska konsekvenser och konsekvenser för myndigheterna beskrivs i avsnitt 4.2 i propositionen.

74 §. Villkor som gäller studierna. Enligt förslaget fogas till 1 mom. 1 punkten ett omnämmande av yrkeshögskoleexamen. Yrkeshögskoleexamen ingår inte i den lägre högskoleexamen som nämns i punkten, så för tydlighetens skull nämns yrkeshögskoleexamen separat i punkten. Högre yrkeshögskoleexamen som avläggs vid yrkeshögskola ingår i den högre högskoleexamen som nämns i punkten, men för tydlighetens skull ändras också denna hänvisning till högre yrkeshögskoleexamen. Ändringen är av teknisk natur och avsikten är inte att ändra den etablerade tillämpningen av punkten när det gäller yrkeshögskoleexamina. Det föreslås att omnämmandet av bättre läs- och skrivkunskap i 1 mom. 4 punkten stryks. Enligt förslaget ska Arbetskraftsmyndigheten i fortsättningen ordna utbildning i grundläggande litteracitet som arbetskraftsutbildning med stöd av den föreslagna 61 §. Till 1 mom. 4 punkten fogas dessutom utbildning som omfattas av 14 § 2 mom. i den lag om fritt bildningsarbete som föreslås i denna proposition. I praktiken möjliggör detta stöd med arbetslöshetsförmån för integrationsutbildning och utbildning i grundläggande litteracitet på teckenspråk, vilka ordnas som utbildning inom det fria bildningsarbetet. Utbildning ordnas av en läroanstalt för fritt bildningsarbete vars utbildningsuppgift enligt tillståndet att driva läroanstalt är integrationsutbildning på teckenspråk. Utbildningen kan inte ordnas som arbetskraftsutbildning, och därför är det nödvändigt att föreskriva särskilt om den. I 1 mom. 4 punkten utförs dessutom författningsöversyn genom att ordalydelsen i punkten harmoniseras med integrationslagen.

Dessutom görs en teknisk ändring i 1 mom. 3 punkten och i den stryks författningsnumret på lagen om grundläggande utbildning, eftersom detta nämns första gången redan i 48 § 4 punkten i lagen om ordnande av Arbetskraftsservice, till följd av de ändringar som föreslås i denna proposition. I övrigt föreslås inga ändringar i 3 mom. De saknade numren på yrkeshögskolelagen och universitetslagen fogas till 1 mom. 1 punkten. Ändringen är teknisk.

7.4 Lagen om utkomstskydd för arbetslösa

10 kap. Bestämmelser om förmåner som betalas under tiden för sysselsättningsfrämjande service

4 §. Avvikande tillämpning av denna lag efter att sysselsättningsfrämjande service inletts. I 2 mom. görs tekniska ändringar som föranleds av ändringarna av 48 och 61 § i lagen om ordnande av Arbetskraftsservice.

11 kap. Bestämmelser om verkställighet

2 §. Skyldighet att lämna uppgifter. I 4 mom. 18 punkten korrigeras den felaktiga paragrafhänvisningen.

7.5 Lagen om nationella studie-, utbildnings- och examensregister

9 a §. Uppgifter om sådan utbildning inom det fria bildningsarbetet som riktar sig till läropliktiga och till kontinuerligt lärande. Paragrafen ändras så att hänvisningen till utbildning enligt 5 § 2 mom. i läropliktslagen stryks. Utbildningen i fråga slopas, och därför införs inte heller längre uppgifter om den i informationsresursen Koski.

9 d §. Uppgifter om utbildning inom fritt bildningsarbete och om kompetensmärken. Det inledande stycket i 1 mom. ändras så att hänvisningen till utbildning enligt 5 § 2 mom. i läropliktslagen stryks. Utbildningen i fråga slopas och behöver därför inte längre nämnas i paragrafen.

7.6 Läropliktslagen

5 §. Fullgörande av läroplikten i vissa situationer. Det föreslås att 2 mom. upphävs, eftersom folkhögskolorna i fortsättningen inte tillhandahåller sådan utbildning enligt momentet som finansieras med stöd av lagen om fritt bildningsarbete. En läropliktig som har genomgått den grundläggande utbildningen enligt lagen om grundläggande utbildning men som saknar tillräckliga kunskaper i finska eller svenska för att genomgå utbildning efter den grundläggande utbildningen kan i fortsättningen i enlighet med 5 § 1 mom. i läropliktslagen hänvisas till den grundläggande utbildningen för vuxna.

7.7 Lagen om statsandel för kommunal basservice

2 §. Undantag från tillämpningsområdet. Det föreslås att 1 mom. 13 punkten upphävs. Till kommunerna har i nuläget som en del av den kalkylerade ersättning som betalas till dem betalats finansiering av integrationsutbildning som ordnas som arbetskraftsservice till personer som avses i 2 § 3 och 4 mom. i integrationslagen. Denna finansiering ska enligt propositionen överföras till finansieringen av arbetskraftsservice i statsandelen för kommunal basservice. Därför finns det inte längre något behov av att i lagen om statsandel för kommunal basservice föreskriva om undantag från tillämpningsområdet för dessa personer, eftersom finansieringen av integrationsutbildning som ordnas som arbetskraftsservice också för deras del utgör en del av finansieringen av arbetskraftsservicen, dvs. den statsandel som betalas till kommunerna.

8 Bestämmelser på lägre nivå än lag

I 61 § i integrationslagen föreskrivs det om kalkylerad ersättning till kommunen och i 62 § om kalkylerad ersättning till välfärdsområdet och till hälso- och sjukvårdsmyndigheten i landskapet Åland. Närmare bestämmelser om grunderna för och betalningen av ersättning får utfärdas genom förordning av statsrådet. Genom statsrådets förordning om ersättning av statens medel till kommuner, välfärdsområden och hälso- och sjukvårdsmyndigheten i landskapet Åland för kostnader för främjande av integration (872/2024) fastställdes ersättningsbeloppen, och i förordningen görs ändringar för att uppnå propositionens sparmål. I förordningen fastställs nya ersättningsbelopp fr.o.m. den 1 januari 2027.

9 Ikraftträdande

Det föreslås att lagarna träder i kraft den 1 januari 2027.

I övergångsbestämmelsen i integrationslagen föreskrivs det att ändringen av 30 § 1 mom. 1 punkten i den lagen inte ska tillämpas på studier som inletts före lagens ikraftträdande och som stöds med arbetslöshetsförmån. Eftersom 30 § 1 mom. 1 punkten i den gamla lagen i stället för den nya tillämpas på studier som en integrationskund inletts före denna lags ikraftträdande, tillämpas på kunden inte heller 30 § 3 mom. i den nya lagen, där det hänvisas till punkten. Med tanke på att oändamålsenliga avbrott i utbildningen ska undvikas är det inte ändamålsenligt att ingripa i studier som inletts före lagens ikraftträdande. Studier som inletts före lagens ikraftträdande kan alltså stödjas fram till studiernas slut också för dem som fyllt 40 år med beaktande av vad som föreskrivs om stöd i 76 § i lagen om ordnande av arbetskraftsservice.

I övergångsbestämmelsen i integrationslagen föreskrivs det dessutom att välfärdsområdet och en kommun som hör till landskapet Åland ska ansöka om ersättningar som beviljas med stöd av 63 §, kommunen ansöka om ersättningar som beviljas med stöd av 64 § och kommunen, välfärdsområdet och hälso- och sjukvårdsmyndigheten i landskapet Åland ansöka om ersättningar som beviljas med stöd av 68 § senast den 31 mars 2027. Systemet för statliga

ersättningar till kommunerna förenklas och ersättning för kostnader som söks separat slopas delvis. En del av ersättningarna överförs till välfärdsområdenas icke-öronmärkta finansiering och, som en del av den kalkylerade ersättningen, till aktörerna i landskapet Åland, men delvis genomförs de sparmål som regeringen kommit överens om.

I 63 § i integrationslagen föreskrivs det om ersättning för kompletterande och förebyggande utkomststöd, i 64 § om ersättning för kostnader för beredskap för mottagande och i 68 § om ersättning för kostnader för tjänster och stödåtgärder till offer för människohandel. För att kostnader för beredskap för mottagande och kostnader för tjänster och stödåtgärder som tillhandahållits till offer för människohandel ska kunna ersättas förutsätts dessutom ett beslut av livskraftscentralen om att ersättning ska betalas.

Övergångsbestämmelsen behövs för att kommunerna, välfärdsområdena och hälso- och sjukvårdsmyndigheten i landskapet Åland ska ha rimlig tid på sig att ansöka om ersättning för kostnader som uppkommit före utgången av 2026 med stöd av 63, 64 och 68 §. Det är fråga om ersättningar som eventuellt ännu inte sökts för 2025–2026. Genom övergångsbestämmelsen ges också livskraftscentralen och Sysselsättnings-, utvecklings- och förvaltningscentret möjlighet att behandla ansökningar om ersättningar. Kommunen, välfärdsområdet och hälso- och sjukvårdsmyndigheten i landskapet Åland ska ansöka om kostnadsersättning hos livskraftscentralen och Sysselsättnings-, utvecklings- och förvaltningscentret inom övergångsperioden, dvs. senast den 31 mars 2027.

Den föreslagna ändringen i lagen om utkomstskydd för arbetslösa tillämpas på en arbetssökandes rätt att få arbetslöshetsförmån under läskunnighetsskedet i studier inom den grundläggande utbildningen för vuxna enligt 46 § i lagen om grundläggande utbildning, vilka begränsas närmare i övergångsbestämmelsen, om studierna har inletts efter ikraftträdandet. På rätten att få förmån under studier som inletts tidigare tillämpas gällande 10 kap. 4 § 2 mom. i lagen om utkomstskydd för arbetslösa. Eftersom styrnings- och statsandelssystemet för läs- och skrivundervisning inom det fria bildningsarbetet upplöses fr.o.m. ingången av 2027 tillämpas övergångsbestämmelsen i praktiken på personer vars studier i läskunnighetsskedet inom den grundläggande utbildningen för vuxna har inletts innan lagen träder i kraft.

10 Verkställighet och uppföljning

Det centrala med tanke på verkställigheten är i synnerhet de ändringar som föreslås i fråga om ansvaret för att ordna integrationsutbildning och utbildning i grundläggande litteracitet. Det centrala med tanke på verkställigheten är Arbetskraftsmyndighetens nya uppgift, ordnande av utbildning i grundläggande litteracitet, beredskap och resursfördelning för genomförandet samt skapande av arbetsmetoder och arbetskanaler mellan myndigheter och andra aktörer. Dessutom är det i verkställigheten viktigt att se till att övergångarna i de utbildningar som pågår när ändringarna träder i kraft blir smidiga. Det är väsentligt att kommunerna, Arbetskraftsmyndigheterna och anordnarna av utbildning som främjar integration och språkkunskaper har ett nära samarbete så att man kan undvika avbrott i utbildningarna och oändamålsenliga väntetider för dem som väntar på att få inleda sin utbildning.

Med tanke på genomförandet av lagförslaget om integrationslagen bör man beakta den ändring som föreslås i 30 § i integrationslagen när det gäller stödandet av grundläggande utbildning för vuxna i synnerhet i fråga om studier som har inletts före lagens ikraftträdande. Studier som inletts före lagens ikraftträdande kan alltså stödjas också för dem som fyllt 40.

11 Förhållande till andra propositioner

11.1 Samband med andra propositioner

Regeringen har efter föredragning av social- och hälsovårdsministeriet lämnat en proposition till riksdagen med förslag till lagar om ändring av 13 och 19 § i lagen om allmänt stöd och 10 kap. 4 § i lagen om utkomstskydd för arbetslösa (RP 13/2026 rd). Om riksdagen godkänner de ändringar som föreslås i den propositionen och i denna proposition, ska samordningen av ändringarna skötas vid riksdagsbehandlingen av denna proposition så att ändringen av 10 kap. 4 § 2 mom. i lagen om utkomstskydd för arbetslösa enligt proposition beaktas.

Regeringen har efter föredragning av inrikesministeriet lämnat en proposition till riksdagen med förslag till genomförande av de rättsakter som bildar EU:s migrations- och asylpakt (RP 52/2026 rd). Om riksdagen godkänner de ändringar som föreslås i propositionen och i denna proposition, ska samordningen av ändringarna skötas vid riksdagsbehandlingen av denna proposition så att ändringen av 2, 58, 91 och 95 § i integrationslagen enligt proposition RP 52/2026 rd beaktas.

Regeringen har efter föredragning av arbets- och näringsministeriet lämnat en proposition till riksdagen om lagstiftning om arbetssökandes rätt till utkomstskydd för arbetslösa under tiden för öppna högskolestudier (RP xx/2026 rd). Om riksdagen godkänner de ändringar som föreslås i propositionen och i denna proposition, ska samordningen av ändringarna skötas vid riksdagsbehandlingen av denna proposition så att ändringsförslagen i bägge propositioner angående 30 § i integrationslagen beaktas.

11.2 Förhållande till budgetpropositionen

I enlighet med regeringsprogrammet, planen för de offentliga finanserna 2024–2027 och budgetförhandlingarna hösten 2025 minskas kostnaderna inom de offentliga finanserna genom att kommunernas uppgifter inom integrationsfrämjandet minskas, finansieringen av integrationsfrämjandet skärs ned och genom att man genomför en reform av integrationstjänsterna där systemet effektiviseras och finansieringen samlas i en enda kanal. Propositionens kostnadseffekter gäller statsfinanserna från och med 2027. Avsikten är att de ska inkluderas i budgetpropositionen för 2027. Kostnadseffekten har beaktats i planen för de offentliga finanserna 2027–2030 våren 2026.

Vid regeringens ramförhandlingar våren 2024 fattades beslut om att sänka den kalkylerade ersättningen med 100 euro/år för dem som fyllt 18 år. Därav följer att nivån på den kalkylerade ersättningen till kommunerna, välfärdsområdena och hälso- och sjukvårdsmyndigheten i landskapet Åland sänks. Kostnadseffekten inriktas på de offentliga finanserna fr.o.m. 2027 och har beaktats i planen för de offentliga finanserna 2024–2027. Dessutom sänks nivån på den kalkylerade ersättningen till kommunerna, välfärdsområdena och hälso- och sjukvårdsmyndigheten i landskapet Åland. Kostnadseffekten inriktas på anslaget under moment 32.50.30 (Statlig ersättning för integrationsfrämjande verksamhet). Dessutom överförs anslag från moment 32.50.30 och 29.10.31 till moment 28.90.30, 29.10.31 och 28.89.31. Fördelningen av nedskärningarna samt ovannämnda anslagsöverföringar fastställs i planen för de offentliga finanserna för 2027–2030, och avsikten är att de ska inkluderas i budgetpropositionen för 2027.

11.3 Förhållande till andra propositioner

Utöver denna proposition har regeringen för avsikt att under vårsessionen 2026 lämna en av social- och hälsovårdsministeriet beredd proposition till riksdagen med förslag till lag om ändring av lagen om stöd för hemvård och privat vård av barn (STM050:00/2025, nedan i detta

avsnitt propositionen om hemvårdsstöd) samt en proposition till riksdagen om ändring av lagen om allmänt stöd, lagen om ordnande av arbetskraftsservice samt lagen om allmänna språkexamina (STM074:00/2024, nedan i detta avsnitt propositionen om integrationsstöd).

I och med propositionen om hemvårdsstöd förutsätts det att stödmottagaren har bott i Finland i minst tre år för att hemvårdsstöd ska kunna beviljas. Dessutom föreslås det att hemvårdsstöd ska betalas endast till den förälder eller vårdnadshavare som huvudsakligen sköter barnet. Målet med de föreslagna ändringarna är att småbarnsföräldrar som nyligen anlant till Finland oftare än för närvarande ska välja deltagande i småbarnspedagogik som vårdform för sitt barn, varmed föräldrarna oftare än för närvarande söker sig till integrationstjänster och arbetsmarknaden. Kravet på boendetid ska tillämpas endast om den som ansöker om hemvårdsstöd har flyttat till Finland efter att den föreslagna lagen har trätt i kraft.

I och med propositionen om integrationsstöd betalas det allmänna stödet som integrationsstöd till en arbetslös arbetssökande som inte uppfyller arbetsvillkoret enligt lagen om utkomstskydd för arbetslösa och som har bott i Finland en kortare tid än tre år under de föregående tio åren. Uppfyllandet av arbetsvillkoret eller kravet på boendetid ska dock inte tillämpas, om personens modersmål är finska, svenska eller samiska, om personen har avlagt lärokursen för den grundläggande utbildningen, gymnasiets lärokurs, studentexamen eller examen som ger yrkesfärdigheter på finska, svenska eller samiska, om personen har visat tillräckliga språkkunskaper i finska eller svenska inom minst två delområden av språkfärdighet eller om personen inte kan visa sina språkkunskaper på grund av funktionsnedsättning eller av någon annan motsvarande orsak. Arbetskraftsmyndigheten svarar för att en arbetslös arbetssökande som hör till målgruppen för integrationsstöd får tillgång till service som motsvarar hans eller hennes servicebehov. Service ska ordnas eller den arbetslösa arbetssökanden hänvisas till service senast när jobbsökningen har varit i kraft sammanlagt sex månader. Dessutom föreslås en arbetslös arbetssökande i Finland som fått uppehållstillstånd på grund av tillfälligt skydd i fortsättningen ha rätt till allmänna stöd på lika villkor. Allmänt stöd som betalas om integrationsstöd och bestämmelsen om garantitid tillämpas endast i situationer där en person har flyttat till Finland efter att den föreslagna lagen har trätt i kraft.

Denna proposition, propositionen om hemvårdsstöd och propositionen om integrationsstöd har eventuella samverkande effekter t.ex. med tanke på ordnandet av arbetskraftsservicen, i synnerhet ordnandet av integrationsutbildning och utbildning i grundläggande litteracitet. De ändringar som föreslås i propositionen om hemvårdsstöd leder till ett större antal personer som hänvisas till arbetskraftsservicen och de ändringar som föreslås i denna proposition leder till ett större antal integrationskunder som hänvisas till de integrations- och litteracitetsutbildningar som ordnas som arbetskraftsutbildning. De ändringar som föreslås i propositionen om integrationsstöd förutsätter att service inom vissa områden ska ordnas eller personen hänvisas till service snabbare än för närvarande. Den helhet av ändringar som föreslås i dessa propositioner innebär att arbetskraftsmyndigheten ska säkerställa att arbetskraftsservice tillhandahålls efter kundernas behov. Besparingarna i finansieringen av integrationsfrämjande gäller inte service enligt lagen om ordnande av arbetskraftsservice eller t.ex. integrationsutbildning och påverkar således inte genomförandet av arbetskraftsservicen. I propositionerna har man också beaktat eventuella finansieringsbehov som föranleds av ändringarna. Ifall kommunen beslutar att allokera sin icke-öronmärkta statsandelsfinansiering för verkställighet av arbetskraftsservice till något annat ändamål kan det dock ha en eventuell indirekt inverkan.

12 Förhållande till grundlagen samt lagstiftningsordning

12.1 Inledning

I propositionen ändras integrationslagen, lagen om fritt bildningsarbete, lagen om ordnande av arbetskraftsservice, lagen om utkomstskydd för arbetslösa, lagen om nationella studie-, utbildnings- och examensregister, läropliktslagen och lagen om statsandel för kommunal basservice. Det finns skäl att granska de föreslagna bestämmelserna med avseende på de viktigaste grundläggande fri- och rättigheterna samt de mänskliga rättigheterna. Bestämmelser i grundlagen som är av betydelse med tanke på propositionen är i synnerhet 6, 10, 16–19, 22, 80, 121 och 124 §.

De allmänna förutsättningarna för inskränkning av de grundläggande fri- och rättigheterna är att avvikelserna ska utfärdas genom lag, vara exakta och noggrant avgränsade, vara godtagbara och proportionella, att kärnområdets integritet i de grundläggande fri- och rättigheterna ska bevaras, att adekvat rättssäkerhet ska garanteras och att de ska uppfylla människorättsförpliktelseerna. Grundlagsutskottet har också särskilt understrukit att beredningen av propositioner bör utvecklas för att lagstiftningsordningen ska motiveras också med avseende på skyldigheten enligt 22 § i grundlagen att se till att de grundläggande fri- och rättigheterna och de mänskliga rättigheterna tillgodoses och inte enbart med avseende på eventuella motsatsförhållanden i fråga om rättigheterna (GrUU 52/2014 rd, s. 3/I).

12.2 Jämlikhet

Ett syfte med förslaget till integrationslag är att genomföra den jämlikhetsprincip som tryggas som en grundläggande fri- och rättighet i 6 § i grundlagen. Enligt 6 § 1 mom. i grundlagen är alla lika inför lagen. Enligt 6 § 2 mom. i grundlagen får ingen utan godtagbart skäl särbehandlas på grund av kön, ålder, ursprung, språk, religion, övertygelse, åsikt, hälsotillstånd eller handikapp eller av någon annan orsak som gäller hans eller hennes person. Den allmänna jämlikhetsklausulen uttrycker huvudprincipen för likabehandling och jämlikhet i vilken det ingår förbud mot godtycke och ett krav på enhanda bemötande i likadana fall (RP 309/1993 rd, s. 42). Enligt regeringens proposition med förslag till ändring av grundlagarnas stadganden om de grundläggande fri- och rättigheterna (RP 309/1993 rd, s. 65) binder det föreslagna stadgandet dock inte lagstiftaren till de rådande arrangemangen och innebär inte heller någon förpliktelse att upprätthålla de nuvarande undervisningsinrättningarna, utan ålägger myndigheterna en allmän förpliktelse att bland annat sörja för att medellöshet inte utgör ett hinder för en elev att ta emot undervisning. Detta förutsätter inte nödvändigtvis avgiftsfri undervisning eller ett studiestödssystem av nuvarande form, om man på något annat sätt ser till att de mindre bemedlade har en faktisk möjlighet att utbilda sig. Den allmänna jämlikhetsklausulen gäller också lagstiftaren. Människor eller grupper av människor kan inte godtyckligt genom lag särbehandlas vare sig positivt eller negativt. Det allmänna ska också se till att de grundläggande fri- och rättigheterna och de mänskliga rättigheterna tillgodoses (GrL 22 §). Grundlagens 16 § 1 mom. ger var och en subjektiv rätt till grundläggande utbildning som är avgiftsfri (se t.ex. GrUU 59/2010 rd, s. 5 och GrUU 43/2020 rd samt riksdagens justitieombudsmans utlåtande EOAK/7324/2020).

I propositionen föreslås det att helheten av integrations- och språkkunskapsfrämjande utbildningar och ansvaret för att ordna dem förenklas och förtydligas så att ansvaret för att ordna integrationsutbildning och utbildning i grundläggande litteracitet för arbetssökande integrationskunder ligger hos den kommunala arbetskraftsmyndigheten, som ordnar utbildningarna i form av arbetskraftsutbildning. Dessutom föreslås det att om en person utifrån bedömningen av kompetens och behovet av integrationstjänster bedöms ha behov av en

integrationsplan, ska en plan utarbetas i samband med den inledande intervju som ingår i bedömningen.

Jämlikheten kan påverkas genom kommunernas integrationsfrämjande tjänster. Syftet med propositionen är att säkerställa lika tillgång till integrationsfrämjande utbildning i olika kommuner, då det enligt förslaget om integrationslagen är den kommunala arbetskraftsmyndighetens skyldighet att ordna integrationsutbildning och utbildning i grundläggande litteracitet. Den nationella enhetligheten ökas genom Utbildningsstyrelsens föreskrifter om innehållet i integrationsutbildningen och utbildningen i grundläggande litteracitet.

Jämlikheten kan också påverkas genom kommunernas integrationsfrämjande tjänster. Avsikten med de ändringar i ersättningarna enligt integrationslagen i det första lagförslaget är inte att försämra de tjänster enligt integrationslagen som tillhandahålls invandrare, och genom propositionen ingriper man inte heller i invandrarens rätt att vid behov få kompletterande eller förebyggande utkomststöd. De sparåtgärder som ingår i lagförslaget kan dock inverka på tillhandahållandet av integrationstjänster i kommuner och välfärdsområden, även om syftet med propositionen i första hand är att gallra i kommunernas och välfärdsområdenas administrativa uppgifter samt överlappande finansiering. Ändringarna bedöms dock inte ha konsekvenser för jämlikheten.

Till jämlikheten hänför sig också frågor som gäller finansieringen av tjänsterna. Beskattningsrätten och kommunernas rätt att bestämma över sin egen ekonomi har ansetts höra till den kommunala självstyrelsens centrala särdrag. Grundlagsutskottet har också flera gånger konstaterat att beskattningsrätten ska ha en reell betydelse för kommunernas möjligheter att självständigt besluta om sin ekonomi (t.ex. GrUU 16/2014 rd). Kommunerna har i praktiken mycket olika möjligheter att anpassa sin ekonomi och klara av sina skyldigheter att tillhandahålla tjänster. Anpassning genom att öka kommunens skatteinkomster kan också leda till ännu större variationer i kommunernas inkomstskattesatser. Även detta måste beaktas när man fattar beslut som gäller kommunernas uppgifter. Den betydande differentieringen av kommunernas skattesatser har också en tydlig koppling till jämlikheten enligt 6 § i grundlagen.

Grundlagsutskottet har i sin praxis rörande statsandelssystemet ansett att det med tanke på den finansieringsprincip som tryggas i grundlagen inte är tillräckligt att bedöma hur den förverkligas på hela kommunsektorns nivå, eftersom invånarnas självstyrelse är skyddad i varje kommun. Därmed ska konsekvenserna bedömas även utifrån situationen i enskilda kommuner (t.ex. GrUU 17/2021 rd, s. 2, GrUU 40/2014 rd, s. 3, GrUU 16/2014 rd, s. 3 och GrUU 41/2002 rd, s. 3/II). Utskottet har också förutsatt att när den lagstiftning som påverkar kommunernas ekonomi tillämpas ska seriös hänsyn tas till att invånare i kommuner i olika delar av landet bemöts jämlikt och till deras faktiska möjligheter att få tjänster som är nödvändiga för att tillgodose deras grundläggande fri- och rättigheter (se GrUU 67/2014 rd och GrUU 37/2006 rd, s. 2–3).

Enligt vedertagen tolkning är det centrala syftet med statsandelssystemet att säkerställa att alla kommuner trots omständigheterna och skillnaderna i kommunernas inkomstbas har förutsättningar att klara av i synnerhet sina lagstadgade uppgifter. Statsandelssystemet har p.g.a. främjandet av regional jämlikhet betydelse också med tanke på 6 § i grundlagen. Systemets uppgift är att jämna ut kostnads- och behovskillnaderna i basservicen mellan kommunerna och på så sätt öka likabehandlingen av invånarna i kommuner med olika närings- och befolkningsstruktur och deras faktiska möjligheter att få de tjänster som är nödvändiga för att de grundläggande fri- och rättigheterna ska kunna tillgodoses. Därmed är det viktigt att granska statsandelssystemet även ur finansieringsprincipens synvinkel (GrUU 16/2014 rd, s. 3/I, GrUU 34/2013 rd, s. 2/ I, GrUU 29/2009 rd, s. 2/I).

Även om statsandelssystemet har en central betydelse för genomförandet av finansieringsprincipen och tryggheten av tjänster som hänför sig till de grundläggande fri- och rättigheterna, har lagstiftaren ändå ansetts ha en rätt omfattande prövningsrätt när det gäller att föreskriva om ändringar i statsandelssystemet. Detta har även ansetts vara fallet när ändringarna har betydande konsekvenser för enskilda kommuners statsandelar (GrUU 40/2014 rd, s. 3/II och GrUU 16/2014 rd, s. 4/I). Grundlagsutskottet har emellertid i sin utlåtandepraxis också konstaterat att ändringarna inte får leda till att den regionala jämlikheten äventyras (GrUU 16/2014 rd, s. 3–4 och GrUU 12/2011 rd, s. 3). Samtidigt har det konstaterats att inga skarpa gränser för lagstiftarens prövning får följa av jämlikhetsprincipen när en reglering i överensstämmelse med den rådande samhällsutvecklingen eftersträvas (t.ex. GrUU 40/2014 rd, s. 6/II). Grundlagsutskottet har också ansett att det med tanke på tillgodoseendet av de grundläggande fri- och rättigheterna är viktigt att den ekonomiska anpassningen i kommuner som förlorar statsandelar lindras genom en tillräckligt lång och på objektiva grunder fastställd övergångstid eller genom andra arrangemang (GrUU 16/2014 rd, s. 4/II).

Det föreslås att undervisnings- och kulturministeriets finansiering för integrationsutbildning inom det fria bildningsarbetet slopas och att finansieringen av utbildning i grundläggande litteracitet överförs som en del av finansieringen av arbetskraftsservice till statsandelen för kommunal basservice. Dessutom överförs den finansiering som betalas till kommunerna som en del av den kalkylerade ersättningen för ordnande av integrationsutbildning till statsandelen för kommunal basservice. I statsandelarna beaktas främmandespråskoefficienten. De självstyrande kommunerna beslutar i vilken utsträckning de anvisar finansiering för genomförandet av integrationsutbildning och utbildning i grundläggande litteracitet. De föreslagna ändringarna kan ha olika konsekvenser för olika kommuner av olika storlek, vilket också kan återspeglas i ordnandet av tjänster och därigenom i jämlikheten för invandrare och integrationskunder på olika håll i Finland. Incitamenten i statsandelssystemet för kommunal basservice, kommunernas ökade betalningsansvar för finansieringen av arbetslöshetsförmåner samt kommunernas finansieringsandel på 50 procent av det grundläggande utkomststödet kan uppmuntra kommunerna att ordna och utveckla mer fungerande och effektiva integrationsutbildningar och utbildningar i grundläggande litteracitet och att tillhandahålla kunderna ett tillräckligt utbildningsutbud. Om kommunerna inte anvisar tillräcklig finansiering för ordnandet av integrationsutbildning och utbildning i grundläggande litteracitet, kan det påverka tillhandahållandet av tjänster. Det kan göra det svårare för invandrare att lära sig finska eller svenska samt färdigheter som behövs i samhället och arbetslivet, vilket i sin tur har negativa konsekvenser för invandrarnas sysselsättning och integration. Sysselsättningen av invandrare ökar kommunens skatteinkomster och minskar i motsvarande mån kommunernas ansvar i betalningen av arbetslöshetsförmåner. Dessa risker och fördelar har funnits i fråga om integrationsutbildning som genomförs som arbetskraftsutbildning redan från början av 2025. Den föreslagna ändringen utvidgar fördelarna och riskerna också till utbildningen i grundläggande litteracitet och till den del av integrationsutbildningen som i nuläget genomförs vid läroanstalter för fritt bildningsarbete och som finansieras direkt till huvudmännen.

Till de allmänna villkoren för inskränkning av de grundläggande fri- och rättigheterna hör bl.a. kraven på att bestämmelser utfärdas genom lag, att inskränkningarna är acceptabla och proportionella och att de förpliktelser som gäller de mänskliga rättigheterna iakttas. Dessutom ska det bedömas om inskränkningarna i de grundläggande fri- och rättigheterna är nödvändiga och effektiva för att uppnå ett acceptabelt syfte och om de till sin omfattning är proportionerliga i relation till det rättsgoda som skyddas av de grundläggande fri- och rättigheterna.

Grundlagsutskottet har i sin praxis ansett att inga skarpa gränser för lagstiftarens prövning kan härledas ur jämlikhetsprincipen enligt grundlagens 6 § 1 mom. när en reglering i överensstämmelse med den rådande samhällsutvecklingen eftersträvas (se t.ex. GrUU 4/2016

rd, s. 2–3, GrUU 67/2014 rd, s. 11/I och GrUU 40/2014 rd, s. 6/II). Särbehandlingarna får dock inte vara godtyckliga eller skillnaderna får inte bli oskäligen (se t.ex. GrUU 32/2022 rd, 5 stycket, GrUB 11/2009 rd, s. 2, GrUU 60/2002 rd, s. 4, GrUU 18/2006 rd, s. 2). Den allmänna jämlikhetsbestämmelsen kompletteras genom diskrimineringsförbudet i 6 § 2 mom., enligt vilket ingen utan godtagbart skäl får särbehandlas på grund av exempelvis kön, ursprung eller språk eller av någon annan orsak som gäller hans eller hennes person. Särbehandling kan tillåtas om det i bakgrunden finns en med tanke på systemet för grundläggande fri- och rättigheter godtagbar grund, men kraven på motiveringen är höga, särskilt när det gäller de förbjudna särbehandlingskriterierna (GrUU 4/2016 rd, GrUU 37/2014 rd). Utöver särbehandlingens godtagbarhet har utskottet i sin praxis även fäst avseende vid om den valda lösningen står i rätt proportion till det eftersträvade målet (se t.ex. GrUU 61/2018 rd, GrUU 59/2018 rd, GrUU 57/2016 rd, s. 3–4, GrUU 52/2016 rd, GrUU 23/2012 rd, s. 2, GrUU 60/2010 rd, s. 3, GrUU 38/2006 rd, s. 3). Grundlagsutskottet har i flera sammanhang betonat att en inskränkning ska vara nödvändig för att uppnå ett acceptabelt mål och att mindre restriktiva metoder ska bedömas (se t.ex. GrUU 19/2022 rd, s. 5).

I propositionen föreslås det att grundläggande utbildning för vuxna som stöds som frivilliga studier enligt integrationslagen i fortsättningen ska kunna stödjas med arbetslöshetsförmån för integrationskunder som är under 40 år och, av grundad anledning, integrationskunder som har fyllt 40 år. Propositionen hänför sig till de grundläggande fri- och rättigheterna som tryggas i grundlagen, särskilt jämlikhet, tryggad grundläggande försörjning och det allmännas skyldighet att främja sysselsättningen. Förslagets förhållande till grundlagen behandlas nedan i avsnitt 12.4 och 12.5.

Syftet med propositionen är att göra processen för tjänster i det inledande skedet av integrationen smidigare genom att föreskriva om tidpunkten för utarbetandet av integrationsplanen. Den regionala jämlikheten ökar i och med att oberoende av var bedömningen av invandrarens kompetens och behov av integrationstjänster och integrationsplanen utifrån den görs, ska den utarbetas i samband med den inledande intervju som ingår i bedömningen. I nuläget finns det i detta avseende skillnader i kommunernas serviceprocesser i det inledande skedet. I bästa fall påskyndar ändringen den inledande fasen i integrationskundens tjänster, om kunden genast efter det första mötet kan hänvisas till integrationsfrämjande tjänster såsom flerspråkig samhällsorientering.

I det första lagförslaget, dvs. lagförslaget om integrationslagen, föreslås det att lagens 6 § med bestämmelser om tolkning och översättning upphävs. Paragrafen är informativ och enligt den finns bestämmelser om myndighetens skyldighet att ombesörja tolkning eller översättning av ett ärende i 26 § i förvaltningslagen. Upphävandet av paragrafen inverkar inte på jämlikheten med tanke på jämlikhetsprincipen och i synnerhet diskrimineringsgrunden i anslutning till språk. Eftersom bestämmelsen är en informativ hänvisning till de allmänna förvaltningslagarna tillämpas dessa också utan en uttrycklig bestämmelse i speciallagstiftningen. Ändringen försämrar således inte jämlikheten för invandrare eller integrationskunder när det gäller tolkning och översättning.

12.3 Skydd för personuppgifter

Med stöd av 10 § 1 mom. i grundlagen är vars och ens privatliv tryggt. Bestämmelsen om skydd för privatlivet i 10 § i grundlagen anses innehålla åtminstone skydd för den personliga identiteten, skydd för personuppgifter och skydd för t.ex. moralisk och fysisk integritet. Utgångspunkten för skyddet för privatlivet sådant det tryggas genom grundlagen är att varje individ ska ha rätt att leva sitt eget liv utan omotiverad inblandning från myndigheter eller andra instanser i individens privatliv.

I 9 kap. i integrationslagen föreskrivs det om det riksomfattande kundinformationssystemet och informationsresursen för integration samt om olika aktörers rätt att få uppgifter. I det första lagförslaget som gäller integrationslagen föreslås det bestämmelser om en ny uppgift, dvs. ordnande av utbildning i grundläggande litteracitet. Den kommunala arbetskraftsmyndigheten svarar för ordnandet av utbildning i grundläggande litteracitet, som dock också kan produceras av en sådan serviceproducent som avses i integrationslagen. Dessutom hänför sig de ändringar som föreslås i 91 § i förslaget om integrationslagen till utlämnande av uppgifter mellan livskraftscentralerna.

I 9 kap. i integrationslagen föreskrivs det redan i nuläget om rätten att få uppgifter enligt integrationslagen. Även om ordnandet av utbildning i grundläggande litteracitet är en ny uppgift för arbetskraftsmyndigheten är det inte nödvändigt att föreskriva om mer omfattande rättigheter för olika aktörer att få uppgifter. De personer som hänvisas till utbildning i grundläggande litteracitet som ordnas av arbetskraftsmyndigheten är samma personer som kommunen eller arbetskraftsmyndigheten med stöd av den gällande integrationslagen har hänvisat till utbildning i grundläggande litteracitet som ordnas inom det fria bildningsarbetet eller till den grundläggande utbildningen för vuxna, vilka har kunnat stödjas som frivilliga studier med arbetslöshetsförmån. Dessa personer kommer också i fortsättningen att vara kunder hos kommunen eller arbetskraftsmyndigheten, och i integrationslagen föreskrivs det på samma sätt som i nuläget exakt och noggrant avgränsat om rätten att få uppgifter. Serviceproducentens rätt enligt 94 § i integrationslagen till information för produktion av integrationsfrämjande tjänster omfattar också rätt till information när serviceproducenten producerar utbildning i grundläggande litteracitet, och det föreslås inga ändringar i paragrafen till den delen. Den information som avses i 94 § i integrationslagen har inte begränsats enbart till nödvändig information utan uppgifterna har uppräknats uttömmande i paragrafen. Skyddet för personuppgifter behandlas i regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om främjande av integration och till lagar som har samband med den (RP 208/2022 rd).

Livskraftscentralernas rätt att få uppgifter av varandra enligt den föreslagna 91 § är exakt och noggrant avgränsad i lagen, eftersom det i bestämmelserna föreskrivs om den lagstadgade uppgift som uppgifterna behövs för, och rätten att få information begränsas till endast nödvändig information. Med tanke på systemet med grundläggande fri- och rättigheter som helhet finns det en acceptabel grund för rätten att få information: genomförandet av de uppgifter som anges i integrationslagen. Dessutom är rätten till information proportionerlig och ingriper inte i kärnan i skyddet för privatlivet.

I artikel 5 i den allmänna dataskyddsförordningen föreskrivs det om principerna för behandling av personuppgifter. Den personuppgiftsansvarige ansvarar för att principerna i artikel 5 har iakttagits och ska också kunna påvisa att så är fallet. Enligt artikel 5.1 a ska personuppgifter behandlas på ett lagligt, korrekt och öppet sätt i förhållande till den registrerade (principen om laglighet, korrekthet och öppenhet). Den princip om ändamålsbegränsning som avses i artikel 5.1 b i förordningen innebär att personuppgifter ska samlas in för särskilda, uttryckligt angivna och berättigade ändamål och inte senare behandlas på ett sätt som är oförenligt med dessa ändamål. Till dessa principer hör bestämmelserna om villkoren för behandling av personuppgifter i artikel 6 i den allmänna dataskyddsförordningen.

I artikel 6.1 i den allmänna dataskyddsförordningen föreskrivs om villkoren för lagenlig behandling av personuppgifter. Myndigheternas behandling av personuppgifter ska i första hand grunda sig på förordningens artikel 6.1 c, dvs. en rättslig förpliktelse som åvilar den personuppgiftsansvarige, vilket förverkligas i ändringen rörande livskraftscentralen. Artikel 6.3 i förordningen inbegriper en skyldighet att i den nationella lagstiftningen föreskriva om grunden för behandlingen och syftet med behandlingen, vilket ingår i den föreslagna paragrafen och i

andra bestämmelser i den gällande integrationslagen. Behandling av uppgifter som hör till särskilda kategorier av personuppgifter behöver utöver den rättsliga grund som avses i artikel 6.1 i dataskyddsförordningen dessutom alltid ha någon sådan rättslig grund som anges i artikel 9.2 i förordningen. I 91 § i förslaget handlar det dock inte om sådana särskilda kategorier av personuppgifter som avses i artikel 9.

Det nationella handlingsutrymmet grundar sig till centrala delar på artikel 6.1 c och e i dataskyddsförordningen, dvs. situationer där behandlingen av personuppgifter grundar sig på en rättslig förpliktelse som åvilar den personuppgiftsansvarige (artikel 6.1 c) eller där behandlingen är nödvändig för att utföra en uppgift av allmänt intresse eller som ett led i den personuppgiftsansvariges myndighetsutövning (artikel 6.1 e). När behandlingen baseras på artikel 6.1 c eller 6.1 e kan nationella bestämmelser utfärdas med stöd av artikel 6.2 eller 6.3. Enligt artikel 6.3 i dataskyddsförordningen ska grunden för behandlingen fastställas i enlighet med unionsrätten eller en medlemsstats nationella rätt som den personuppgiftsansvarige omfattas av. I den föreslagna regleringen definieras syftet med behandlingen av uppgifter exakt, eftersom det i bestämmelserna fastställs för vilken uppgift enligt bestämmelsen i integrationslagen informationen behövs. Målet är att säkerställa att behandlingen av personuppgifter är lagenlig genom att göra det möjligt att sköta de lagstadgade uppgifter som hör till myndigheternas behörighet. Uppgifterna kan inte genomföras utan att personuppgifter behandlas, eftersom uppgifterna gäller rättigheter, tjänster och skyldigheter som beviljas personer.

I 91 § i lagförslaget är det fråga om att myndigheten inte kan fullgöra sina lagstadgade skyldigheter, om den inte får nödvändiga personuppgifter. Ovannämnda aspekter utgör den rättsliga grunden för behandlingen av invandrades personuppgifter i enlighet med artikel 6.1 c i den allmänna dataskyddsförordningen. I integrationslagen föreskrivs det tydligt om användningsändamålet för varje uppgift och uppgifterna bör inte användas för andra ändamål. Detta begränsas också i artikel 6.4 i dataskyddsförordningen. Uttryckligen kundens enskilda intresse talar för att uppgifterna ska lämnas till myndigheter som främjar integrationen. I och med avvägningen av skyddet för privatlivet och de grundläggande fri- och rättigheter som beskrivs ovan torde det kunna anses att rätten att få information enligt lagförslaget är godtagbar och förenlig med proportionalitetsprincipen.

Grundlagsutskottet har analyserat bestämmelserna om myndigheternas rätt att trots tystnadsplikten få och lämna ut information med avseende på skyddet för privatlivet och för personuppgifter i 10 § 1 mom. i grundlagen, och då fäst vikt bl.a. vid vad och vem rätten att få information gäller och hur rätten är kopplad till nödvändighetskriteriet (GrUU 15/2018 rd). I fråga om känsliga personuppgifter har grundlagsutskottet inte ansett att mycket vaga och ospecificerade rättigheter att få uppgifter är möjliga ur grundlagssynvinkel ens i sådana fall där de är knutna till nödvändighetskriteriet (se t.ex. GrUU 12/2019 rd, s. 3–4, GrUU 15/2018 rd, s. 40, GrUU 3/2017 rd, s. 5, GrUU 71/2014 rd, s. 3/I, GrUU 62/2010 rd, s. 4/I och GrUU 59/2010 rd, s. 4/I). Strävan har dock varit att göra de föreslagna utvidgningarna av bestämmelserna om utlämnande av uppgifter exakta och noggrant avgränsade.

Till 91 § i lagförslaget fogas livskraftscentralens rätt att få information av en annan livskraftscentral. Informationen är begränsad till nödvändiga uppgifter. Genom propositionen görs en precisering vars syfte är att öka livskraftscentralens rätt att få information för skötseln av sina befintliga lagstadgade uppgifter. Rätten att få information hänför sig till livskraftscentralens styrnings- och övervakningsuppgifter, som anges i 55 § 1 mom. 5 och 6 punkten i integrationslagen. Uppgifterna anknyter till styrning och övervakning av familjegrupper och av verksamheten för företrädare som avses i 35 §.

Syftet med de ändringar som föreslås i lagförslaget om integrationslagen och som gäller rätten att få och lämna ut information är att utföra de uppgifter som föreskrivs i lagen. I förslaget föreskrivs det exakt och noga avgränsat om vem som har rätt att få personuppgifter och av vem, samt om ändamålen för erhållande av uppgifter och uppgifternas nödvändighet. Bestämmelserna inskränker integritetsskyddet på en acceptabel grund och i rätt proportion till det eftersträlvade målet. Bestämmelser ingriper inte i kärnan i skyddet för privatlivet. De föreslagna ändringarna kan således i ljuset av grundlagsutskottets ovan beskrivna praxis anses ha beretts på behörigt sätt.

12.4 Kulturella rättigheter

Enligt 16 § i grundlagen har alla rätt till avgiftsfri grundläggande utbildning. Dessutom föreskrivs det i 16 § 2 mom. i grundlagen särskilt om lika möjligheter för var och en att enligt sin förmåga och sina särskilda behov få även annan än grundläggande utbildning. Grundlagens 16 § 1 mom. ger var och en subjektiv rätt till grundläggande utbildning som är avgiftsfri (se t.ex. GrUU 59/2010 rd, s. 5 och GrUU 43/2020 rd samt riksdagens justitieombudsmans utlåtande EOAK/7324/2020). Enligt regeringens proposition med förslag till ändring av grundlagarnas stadganden om de grundläggande fri- och rättigheterna (RP 309/1993 rd.) binder det föreslagna stadgandet dock inte lagstiftaren till de rådande arrangemangen och innebär inte heller någon förpliktelse att upprätthålla de nuvarande undervisningsinrättningarna, utan ålägger myndigheterna en allmän förpliktelse att bland annat sörja för att medellöshet inte utgör ett hinder för en elev att ta emot undervisning. Detta förutsätter inte nödvändigtvis avgiftsfri undervisning eller ett studiestödssystem av nuvarande form, om man på något annat sätt ser till att de mindre bemedlade har en faktisk möjlighet att utbilda sig. Lika möjligheter omfattar jämlikhet, men i bestämmelsen nämns separat förmågor och särskilda behov. I undervisningsarrangemangen kan således omständigheter som förutsätter särskilt stöd eller andra grunder för att avvika ordna annan utbildning än grundläggande utbildning beaktas, och beaktas redan i praktiken. Konventionerna om mänskliga rättigheter innehåller också bestämmelser om utbildning efter den grundläggande utbildningen. Enligt 22 § i grundlagen ska det allmänna se till att de grundläggande fri- och rättigheterna och de mänskliga rättigheterna tillgodoses. Denna proposition tryggar dem även vad gäller kulturella rättigheter.

Genom propositionen främjas tillgodoseendet av kulturella rättigheter. Integrationsutbildningen och de andra integrationsfrämjande utbildningarna föreslås, liksom för närvarande, utgöra en central del av kommunens och Arbetskraftsmyndighetens integrationsprogram. Dessutom är ordnandet av utbildning i grundläggande litteracitet i fortsättningen en uppgift för Arbetskraftsmyndigheten och en del av integrationsprogrammet. Genom propositionen påskyndas dessutom hänvisningen till utbildning. Genom propositionen förbättras i synnerhet kommunens och Arbetskraftsmyndighetens övergripande ansvar för integrationsfrämjande utbildningar i inledningsskedet, vilket förbättrar och effektiviserar hänvisningen till integrationsfrämjande utbildning och tillgången till lämplig utbildning. Att kommunens och Arbetskraftsmyndighetens roll stärks och att finansieringen till kommunen samlas i en enda kanal ökar kommunens möjligheter att skraddarsy utbildningarna på ett behovsorienterat sätt och hänvisa integrationskunderna till rätt slags utbildning. En starkare roll för kommunen och Arbetskraftsmyndigheten ökar också möjligheterna att samordna integrationsfrämjande utbildning med annan utbildning, t.ex. yrkesutbildning och högre utbildning.

Genom propositionen tryggas invandrarnas utvecklingsmöjligheter på motsvarande sätt som i nuläget, även om följande ändringar föreslås i de frivilliga studierna enligt integrationslagen: integrationsutbildningen och utbildningen i grundläggande litteracitet inom det fria bildningsarbetet stöds inte längre som frivilliga studier enligt integrationslagen och den grundläggande utbildningen för vuxna stöds i regel inte heller som frivilliga studier enligt

integrationslagen i fråga om 40-åringar eller äldre. Utgångspunkten har enligt integrationslagen varit att integrationsutbildning i regel ska ordnas som arbetskraftsutbildning. Genom de föreslagna ändringarna stärks kommunens och arbetskraftsmyndighetens roll, och i fortsättningen ordnas integrationsutbildning enligt integrationslagen alltid som arbetskraftsutbildning. Dessutom ordnas utbildning i grundläggande litteracitet i fortsättningen som arbetskraftsutbildning. Arbetskraftsmyndigheten svarar för att det inom dess verksamhetsområde tillhandahålls integrationsutbildning och utbildning i grundläggande litteracitet på finska och svenska som motsvarar integrations- och sysselsättningsbehoven hos de integrationskunder som bor i området. Utbildningsstyrelsen bestämmer utöver grunderna för läroplanen för integrationsutbildning, som i nuläget, också grunderna för läroplanen för utbildning i grundläggande litteracitet. Med hjälp av både grunderna för läroplanen och den genomförandeplan som utarbetas utifrån läroplanen av den som producerar utbildningstjänsterna säkerställs det att utbildningen i grundläggande litteracitet håller hög och jämn kvalitet, vilket också främjar tillgodoseendet av de kulturella rättigheterna för integrationskunder som behöver utbildning i grundläggande litteracitet. Enligt propositionen upphör tillhandahållandet av integrationsutbildning och utbildning i grundläggande litteracitet vid läroanstalterna för fritt bildningsarbete, och samtidigt upphör utbildningen vid folkhögskolorna för läropliktiga enligt grunderna för läroplanen för integrationsutbildning och enligt 5 § 2 mom. i läropliktslagen, eller enligt rekommendationen till läroplan för utbildning i grundläggande litteracitet inom det fria bildningsarbetet. I stället för den utbildning enligt 5 § 2 mom. i läropliktslagen som tillhandahålls vid folkhögskolor kan läropliktiga i fortsättningen delta i den grundläggande utbildningen för vuxna enligt 5 § 1 mom. i läropliktslagen, vilket också tryggar utbildningsvägarna för läropliktiga integrationskunder och därigenom de kulturella rättigheterna som tryggas som grundläggande rättigheter. Propositionen försämrar således inte invandrarnas kulturella rättigheter, eftersom invandrare och integrationskunder i stället för tidigare utbildningar som stötts som frivilliga studier kan delta i integrationsutbildning eller utbildning i grundläggande litteracitet som ordnas som arbetskraftsutbildning, och eftersom läropliktiga unga med svaga kunskaper i finska eller svenska kan fullgöra sin läroplikt i den grundläggande utbildningen för vuxna. Kommunens och arbetskraftsmyndighetens integrationsprogram innehåller också annan utbildning och tjänster som främjar kunskaper i finska och svenska, läs- och skrivkunnighet, samhälls- och arbetslivsfärdigheter samt sysselsättning och företagsverksamhet och det stöder tillgodoseendet av kulturella rättigheter. Målet med den övre åldersgränsen för stöd till grundläggande utbildning för vuxna som stöds som frivilliga studier enligt integrationslagen är att det till den grundläggande utbildningen för vuxna i huvudsak ska hänvisas unga integrationskunder för vilka det är arbetskraftspolitiskt motiverat att avlägga den grundläggande utbildningen och förbättra studiefärdigheterna med tanke på studier på andra stadiet och i högre utbildning samt den framtida yrkeskarriären.

Enligt lagförslaget om integrationslagen kan grundläggande utbildning för vuxna som stöds med arbetslöshetsförmån som frivilliga studier enligt integrationslagen i fortsättningen stödjas för integrationskunder som inleder sina studier när de är under 40 år och, av grundad anledning, integrationskunder som har fyllt 40 år. Detta innebär att den grundläggande utbildningen för vuxna i regel inte längre stöds med arbetslöshetsförmån för arbetssökande integrationskunder som fyllt 40 år. Integrationsutbildningen, utbildningen i grundläggande litteracitet och den flerspråkiga samhällsorienteringen ger även integrationskunder som saknar grundutbildning kunskaper och färdigheter som gäller det finländska samhället och deltagande i det på lika villkor. En del av invandrarna har i nuläget endast genomgått läskunnighetsskedet eller det inledande skedet av den grundläggande utbildningen för vuxna. Det kan bedömas att den integrationsutbildning och utbildning i grundläggande litteracitet som ordnas i form av arbetskraftsutbildning kommer att ersätta läskunnighetsskedet och det inledande skedet av den grundläggande utbildningen för vuxna i fråga om integrationskunder som har fyllt 40 år. Kommunerna ska tillhandahålla integrationsutbildning och enligt propositionen i fortsättningen

också utbildning i grundläggande litteracitet efter integrationskundernas behov, och därför bör det i framtiden också finnas tillgång till integrations- och litteracitetsutbildningar som lämpar sig för integrationskunder med knapp utbildningsbakgrund. Möjligheten att senare söka sig till yrkesutbildning förhindras inte heller av att den som fyllt 40 år inte med arbetslöshetsförmån kan avlägga slutskedet av den grundläggande utbildningen för vuxna, dvs. lärokursen för den grundläggande utbildningen. Som studerande inom yrkesutbildningen kan antas en sökande som har slutfört den grundläggande utbildningens lärokurs eller en motsvarande tidigare lärokurs eller som utbildningsanordnaren i övrigt anser ha tillräckliga förutsättningar att förvärva det kunnande eller avlägga den examen som eftersträvas (lagen om yrkesutbildning 531/2017, 38 §). Utbildningsanordnaren kan till varje ansökningsmål anta högst 30 procent av de studerande av skäl som hör samman med den studerande som person, oavsett hur många antagningspoäng denna studerande får, exempelvis på grund av avsaknad av skolbetyg eller otillräckliga kunskaper i examensspråket för avläggande av examen (undervisnings- och kulturministeriets förordning om ändring av undervisnings- och kulturministeriets förordning om grunderna för antagning av studerande inom utbildningar för yrkesinriktade grundexamina 837/2021, 19 och 20 §). Vid kontinuerlig ansökan beslutar utbildningsanordnaren om urvalskriterierna.¹⁵³ Om en integrationskund som fyllt 40 år har förvärvat tillräckliga språkkunskaper för studierna t.ex. i integrationsutbildning och annat behovsprövat kunnande t.ex. i arbete utomlands eller i Finland, är det möjligt att fortsätta till yrkesutbildning.

Även om den grundläggande utbildningen för vuxna inte längre stöds för integrationskunder som fyllt 40 år som studier enligt integrationslagen som stöds med arbetslöshetsförmån, slopas inte integrationskundens subjektiva rätt till grundläggande utbildning enligt 16 § 1 mom. i grundlagen. Den grundläggande utbildningen är avgiftsfri för alla som deltar i den, oberoende av vilket eventuellt stöd personen får när han eller hon deltar i studierna. Även i nuläget är det möjligt att en integrationskund som inte är arbetssökande deltar i den grundläggande utbildningen för vuxna, varvid studierna i fråga inte stöds som frivilliga studier med arbetslöshetsförmån. Även i sådana situationer är den grundläggande utbildningen avgiftsfri för integrationskunden. En sådan person kan som förmån få t.ex. studiestöd, utkomststöd eller hemvårdsstöd i stället för arbetslöshetsförmån. Den föreslagna ändringen begränsar inte en persons rätt till avgiftsfri grundläggande utbildning och den bedöms därför inte strida mot den grundläggande rättighet som tryggas i 16 § 1 mom.

Åldersgränsen för grundläggande utbildning för vuxna som stöds som frivilliga studier enligt integrationslagen anses således inte i betydande mån försämra integrationskundernas kulturella rättigheter i det finländska samhället. Integrationsutbildningens innehåll och mål är mer arbetslivsorienterade än innehållet och målen i den grundläggande utbildningen för vuxna. Syftet med den föreslagna åldersgränsen är att främja sysselsättningen av arbetslösa, och därför kan den anses vara förenlig med såväl de kulturella rättigheterna som de grundläggande rättigheterna till försörjning genom arbete, yrke eller näring.

12.5 Rätt till arbete och social trygghet samt näringsfrihet

Enligt 19 § 1 mom. i grundlagen, som gäller social trygghet, har alla som inte förmår skaffa sig den trygghet som behövs för ett människovärdigt liv rätt till oundgänglig försörjning och omsorg. Bestämmelsen försätter inte invandrare i en särställning jämfört med den övriga

¹⁵³ Piironen K-M, Ruuskanen L (red.) 2026. [Krav på språkkunskaper och testning av språkkunskaper gällande vuxna invandrare. Arbetsgruppens rapport](#). Undervisnings- och kulturministeriets publikationer 2026:5 (på finska, referat på svenska). Undervisnings- och kulturministeriet, Helsingfors.

befolkningen. I praktiken kan invandrare oftare än genomsnittet befinna sig i en situation där bestämmelsen i fråga blir tillämplig. Grundlagens 19 § 1 mom. gäller s.k. försörjning i sista hand. När försörjning inte fås från någon annan källa träder skyldigheten enligt den paragrafen i kraft och försörjningen sköts i praktiken med utkomststöd. Vars och ens rätt till liv enligt grundlagens 7 § 1 mom. har en nära koppling till 19 § 1 mom.

Enligt lagförslaget om integrationslagen kan grundläggande utbildning för vuxna som stöds som frivilliga studier enligt integrationslagen i fortsättningen stödjas med arbetslöshetsförmån för integrationskunder som är under 40 år och, av grundad anledning, integrationskunder som har fyllt 40 år. Detta innebär att den grundläggande utbildningen för vuxna i regel inte längre stöds med arbetslöshetsförmån för arbetsökande integrationskunder som fyllt 40 år. Den övre åldersgränsen för stöd till grundläggande utbildning för vuxna gäller endast frivilliga studier enligt integrationslagen och hindrar inte äldre integrationskunder att söka sig till grundläggande utbildning för vuxna med någon annan förmån eller försörjning. Dessutom är studier som stöds med arbetslöshetsförmån inom den grundläggande utbildningen för vuxna fortsättningsvis möjliga som frivilliga studier för invandrare över 25 år med stöd av lagen om ordnande av arbetskraftsservice, om det är ändamålsenligt att för invandraren upprätta en sysselsättningsplan i stället för en integrationsplan, och om förutsättningarna för stöd enligt den lagen uppfylls. Genom denna proposition begränsas möjligheten till stöd med arbetslöshetsförmån för frivilliga studier enligt integrationslagen inom den grundläggande utbildningen för vuxna, men den i grundlagen tryggade rätten till social trygghet i sista hand begränsas inte. Den som studerar inom den grundläggande utbildningen för vuxna med studiestöd har en lägre stödnivå än arbetslöshetsförmån, om inte han eller hon lyfter studielån. Stödeffekterna har jämförts närmare i avsnitt 4.2.3.1 Konsekvenser för invandrare.

Propositionen hänför sig till de grundläggande fri- och rättigheterna som tryggas i grundlagen, särskilt jämlikhet, tryggad grundläggande försörjning och det allmännas skyldighet att främja sysselsättningen. Enligt 6 § 2 mom. i grundlagen får ingen särbehandlas på grund av ålder utan godtagbart skäl. Avskiljningar ska dock vara godtagbara med tanke på systemet med grundläggande fri- och rättigheter. Enligt 18 § 1 mom. i grundlagen har var och en rätt att skaffa sig sin försörjning genom arbete, yrke eller näring som han eller hon valt fritt. Enligt 18 § 2 mom. ska det allmänna främja sysselsättningen och verka för att alla tillförsäkras rätt till arbete. Enligt 19 § 1 mom. har alla som inte förmår skaffa sig den trygghet som behövs för ett människovärdigt liv rätt till oundgänglig försörjning och omsorg. I det momentet föreskrivs det om minimi tryggheten för individer i alla livssituationer. Enligt 19 § 2 mom. ska var och en genom lag garanteras rätt att få sin grundläggande försörjning tryggad vid arbetslöshet. I praktiken innebär detta att lagstiftaren ska trygga skyddet för den grundläggande försörjningen i de situationer som nämns i momentet.

Syftet med systemet för utkomstskydd för arbetslösa är att trygga en arbetslös arbetssökandes ekonomiska möjligheter att söka arbete och förbättra sina förutsättningar att komma in på eller återvända till arbetsmarknaden genom att de ekonomiska förluster som arbetslösheten orsakar ersätts. Arbetslöshetsförmånen är inte en primär förmån vid tryggande av försörjningen under heltidsstudier, utan för detta ändamål finns studiestöd.

Grundlagsutskottet har i sin remisspraxis vedertaget ansett att grundlagen inte i sig utgör ett hinder för att ställa villkor för erhållande av förmåner som tryggar den grundläggande försörjningen (t.ex. GrUU 50/2005 rd, s. 2/II och de utlåtanden som nämns där). I fråga om utkomstskyddet för arbetslösa har grundlagsutskottet ofta bedömt konsekvenserna och konstaterat att det kan handla om villkor som syftar till att underlätta för en arbetslös att få jobb och som därmed är förenliga med grundlagens 18 § om rätt till arbete (t.ex. GrUU 2/2012 rd, s. 2/I). De system som tryggar den grundläggande försörjningen ska vara så heltäckande att det

inte uppstår grupper som får sitta emellan (åtminstone GrUU 48/2006 rd, s. 2 och GrUU 6/2009 rd, s. 8/I).

Grundlagsutskottet har ansett det vara möjligt att försörjningen under arbetslöshet inte tryggas på samma sätt för alla (GrUU 46/2002 rd samt GrUU 17/1995 rd, GrUU 17/1996 rd, GrUU 32/1997 rd, GrUU 32/2000 rd och GrUU 43/2001 rd). Grundlagsutskottet har i sina utlåtanden om unga personers rätt till arbetsmarknadsstöd (GrUU 17/1995 rd och GrUU 17/1996 rd) ansett att särbehandling pga. ålder är möjlig. I utlåtandet GrUU 17/1996 rd konstaterade grundlagsutskottet att åldersgränser används i lagstiftningen om social trygghet för att definiera vilka som omfattas av ett visst system och för att ställa upp villkor t.ex. för en viss förmån. Med beaktande av det rådande sysselsättningsläget ansåg grundlagsutskottet att det fanns en godtagbar grund för särbehandling av unga.

Den föreslagna ändringen innebär att man för en integrationskund som fyllt 40 år inte kan stödja grundläggande utbildning för vuxna som frivilliga studier enligt integrationslagen med arbetslöshetsförmån, utom av grundad anledning. Ändringen hindrar inte en integrationskund som fyllt 40 år från att söka sig till den grundläggande utbildningen för vuxna med någon annan förmån eller försörjning. Dessutom är stöd för studier inom den grundläggande utbildningen för vuxna fortsättningsvis möjligt för invandrare över 25 år som frivilliga studier med stöd av lagen om ordnande av arbetskraftsservice, om det är ändamålsenligt att det för invandraren utarbetas en sysselsättningsplan i stället för en integrationsplan och om förutsättningarna för stöd enligt den lagen uppfylls. Målet med att fastställa en övre åldersgräns är att i första hand hänvisa 40-åriga och äldre integrationskunder till utbildningar och åtgärder som främjar sysselsättningen, språkkunskaperna och integrationen och som jämfört med nuläget påskyndar invandrarernas sysselsättning och integration. Sysselsättningsmöjligheterna för en integrationskund som enbart har slutfört grundskolans lärokurs eller läskunnighetsskedet eller det inledande skedet i den grundläggande utbildningen för vuxna bedöms inte vara bättre än t.ex. för en integrationskund som genomgått integrationsutbildning i form av arbetskraftsutbildning. Den genomsnittliga tiden för avläggande av lärokursen för den grundläggande utbildningen för vuxna är längre än den genomsnittliga tiden för avläggande av integrationsutbildning eller utbildning i grundläggande litteracitet. Ju äldre studerande det är fråga om, desto långsammare kan man anta att studierna i genomsnitt framskrider. För en integrationskund som fyllt 40 år kan vägen till arbetsmarknaden via integrationsutbildning eller utbildning i grundläggande litteracitet som ordnas i form av arbetskraftsutbildning således i regel anses vara en snabbare sysselsättningsväg än studier inom den grundläggande utbildningen för vuxna, och ett mer ändamålsenligt alternativ med tanke på användningen av samhällets resurser. Det kan anses motiverat att uppmuntra integrationskunder som fyllt 40 år att i första hand delta i integrationsutbildning och utbildning i grundläggande litteracitet i form av arbetskraftsutbildning.

Åtgärder som finansieras med offentliga medel (arbetslöshetsförmån) ska planeras och utvecklas i enlighet med samhällets ekonomiska resurser. Grundlagsutskottet har i sitt utlåtande GrUU 44/2021 rd om regeringens proposition om den s.k. nordiska modellen för jobbsökning (RP 167/2021 rd) konstaterat att samhällsekonomin och de offentliga finansernas tillstånd kan beaktas vid dimensioneringen av sådana förmåner som direkt finansieras av det allmänna (se t.ex. GrUU 58/2016 rd, s. 2 och GrUU 34/1996 rd, s. 2–3). Med beaktande av utmaningarna inom den offentliga ekonomin är det oändamålsenligt att stödja den grundläggande utbildningen för vuxna integrationskunder som fyllt 40 år med arbetslöshetsförmån i en situation där dessa som alternativ erbjuds kortare integrationsutbildning eller utbildning i grundläggande litteracitet som syftar till sysselsättning. Exempelvis personer som inleder den grundläggande utbildningen för vuxna och avlägger lärokursen inom den grundläggande utbildningen i åldern 40–49 år får sannolikt sin eventuella yrkeskompetens i åldern 48–57 år, varvid de har klart färre återstående arbetsår än de som inleder den grundläggande utbildningen för vuxna i åldern 35–39 år eller

personer över 40 år som tar sig till arbetsmarknaden andra vägar. Avläggande av grundskolans lärokurs eller läskunnighetsskedet och det inledande skedet i den grundläggande utbildningen för vuxna främjar i sig inte nämnvärt möjligheterna till sysselsättning. Även om det kan finnas kulturella mål för att avlägga den grundläggande utbildningen ska stödet för utbildningen med arbetslöshetsförmån motiveras med att den främjar sysselsättning och integration. Det offentliga stödet för integrationsfrämjande utbildningar i form av arbetslöshetsförmåner är en investering som är meningsfull att rikta så att nyttan under individens livscykel och för samhället kan maximeras i form av en längre återstående potentiell karriär.

Enligt undervisningsförvaltningens statistiktjänst¹⁵⁴ avlades yrkesinriktad grundexamen av studerande med främmande språk som modersmål under 2019–2024 i genomsnitt i åldern 32–33 år, då den genomsnittliga prestationsåldern för finskspråkiga var 21–23 år. Integrationsutbildningens innehåll och mål är mer arbetslivsorienterade än innehållet och målen i den grundläggande utbildningen för vuxna. I och med ändringen hänvisas till den grundläggande utbildningen för vuxna med arbetslöshetsförmån i huvudsak unga integrationskunder, för vilka det är arbetskraftspolitiskt motiverat att avlägga den grundläggande utbildningen och förbättra studiefärdigheterna med tanke på studier på andra stadiet och i högre utbildning samt längden på och karaktären av den framtida yrkeskarriären.

Syftet med propositionen är att stödja invandrarnas sysselsättning och integration. Den föreslagna ändringen bedöms vara förenlig med grundlagen och de ovannämnda utlåtandena från grundlagsutskottet. Syftet med den föreslagna ändringen är att främja sysselsättningen av invandrare, som i ljuset av olika undersökningar är lägre än för personer med finländsk bakgrund. Förslaget skapar inga nya grupper som helt saknar rätt till förmåner eller möjlighet att delta i utbildning. Den övre åldersgräns som föreslås ovan i avsnitt 12.4 anses inte heller strida mot avgiftsfriheten enligt den grundläggande rättighet som tryggas i 16 § 1 mom. i grundlagen, eftersom propositionen inte inskränker personens subjektiva rätt till avgiftsfri grundläggande utbildning. Grundlagsutskottet har också ansett att det är möjligt att försörjningen under arbetslöshet inte tryggas på samma sätt för alla och att särbehandling pga. ålder är möjlig. Propositionen strider alltså inte mot grundlagen i detta hänseende. Som det beskrivits ovan i avsnitt 12.2 kan särbehandling tillåtas om det i bakgrunden finns en med tanke på systemet för grundläggande fri- och rättigheter godtagbar grund, men kraven på motiveringen är höga, särskilt när det gäller de förbjudna särbehandlingskriterierna (GrUU 4/2016 rd, GrUU 37/2014 rd). Utöver särbehandlingens godtagbarhet har utskottet i sin praxis även fäst avseende vid om den valda lösningen står i rätt proportion till det eftersträvade målet (se t.ex. GrUU 61/2018 rd, GrUU 59/2018 rd, GrUU 57/2016 rd, s. 3–4, GrUU 52/2016 rd, GrUU 23/2012 rd, s. 2, GrUU 60/2010 rd, s. 3, GrUU 38/2006 rd, s. 3). I detta fall är åldern den centrala särbehandlingsgrunden enligt grundlagens 6 § 2 mom. Ovan bedöms fastställandet av den föreslagna övre åldersgränsen med tanke på jämlikheten och de kulturella rättigheterna och särskilt rätten till avgiftsfri grundläggande utbildning. Dessutom bedöms den föreslagna ändringen i förhållande till rätten till arbete och social trygghet samt näringsfrihet. Med beaktande av målen för integration och sysselsättning kan man dessutom anse att den föreslagna åldersgränsen inte torde innebära en sådan försämring av den lagstadgade grundläggande försörjningen eller av de ovannämnda grundläggande fri- och rättigheterna som bör anses strida mot grundlagen.

Enligt propositionen upphävs 7 § i integrationslagen, där det föreskrivs om rätten till inkomstrelaterad dagpenning, allmänt stöd och utkomststöd. Såsom det beskrivs i motiveringen

¹⁵⁴ Utbildningsförvaltningens statistiktjänst Vipunen, läst 30.9.2025.

till regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om främjande av integration och till lagar som har samband med den (RP 208/2022 rd) är den här bestämmelsen informativ, och invandrare har ingen rätt till arbetslöshetsförmån, allmänt stöd eller utkomststöd med stöd av den. Förutsättningarna för att erhålla dessa förmåner avgörs med stöd av lagen om utkomstskydd för arbetslösa, lagen om allmänt stöd och lagen om utkomststöd. Upphävandet av paragrafen minskar således inte invandrarnas eller integrationskundernas rätt till inkomstrelaterad dagpenning, allmänt stöd eller utkomststöd och påverkar inte tillgodoseendet av de grundläggande fri- och rättigheterna och de mänskliga rättigheterna. Upphävandet av 63 § enligt det första lagförslaget påverkar inte individens rätt att vid behov få kompletterande eller förebyggande utkomststöd. Den föreslagna ändringen begränsar således inte individens i grundlagen skyddade rätt till social trygghet i sista hand.

12.6 Rätt till eget språk och egen kultur

Enligt 17 § 1 mom. i grundlagen är Finlands nationalspråk finska och svenska. Enligt 17 § 3 mom. i grundlagen har samerna som urfolk samt romerna och andra grupper rätt att bevara och utveckla sitt språk och sin kultur. Bestämmelser om samernas rätt att använda samiska hos myndigheterna utfärdas genom lag. Rättigheterna för dem som använder teckenspråk och dem som på grund av funktionsnedsättning behöver tolknings- och översättningshjälp tryggas genom lag. I momentet nämns särskilt två traditionella minoritetsgrupper, samerna och romerna. Andra grupper som avses i momentet är närmast nationella och etniska minoriteter. Den här propositionen begränsar inte invandrarnas rätt att bevara och utveckla sitt språk och sin kultur. Syftet med propositionen är att i enlighet med regeringsprogrammet för statsminister Petteri Orpos regering säkerställa att integration är möjlig på båda inhemska språken. I enlighet med regeringsprogrammet utökas dessutom den svenskspråkiga integrationsutbildningen. I det första lagförslaget, som gäller integrationslagen, beaktas i de föreslagna ändringarna finskans och svenskans ställning som nationalspråk. I de integrationsfrämjande tjänsterna bör man beakta båda nationalspråkens ställning och i vissa paragrafer som gäller lagförslaget samt i specialmotiveringen har man t.ex. påpekat att myndigheterna tydligare bör informera om möjligheten att integreras också på svenska. Dessutom anges i motiveringen att arbetskraftsmyndigheten i innehållet i och målen för integrationsutbildningen också ska beakta en ökning av ordnandet av integrationsutbildning på svenska. Det är ändamålsenligt att stärka hänvisningen till den svenskspråkiga integrationsvägen och tillgången till svenskspråkig integrationsutbildning särskilt i tvåspråkiga sysselsättningsområden med hänsyn till att det är motiverat att i valet av integrationsspråk särskilt bedöma möjligheterna till sysselsättning och fortbildning på språket i fråga. Genom finansieringen av svenskspråkig utbildning under övergångsperioden säkerställs ställningen för de läroanstalter för fritt bildningsarbete som erbjuder svenskspråkig utbildning och stöds utbildningsanordnarnas anpassning till den föreslagna reformen.

Rätten för personer som använder teckenspråk och personer med funktionsnedsättning att få tolknings- och översättningstjänster tryggas i grundlagens 17 § 3 mom., teckenspråklagen (359/2015) och lagen om tolkningstjänst för handikappade personer (133/2010). I 26 § i förvaltningslagen föreskrivs det om tolkning och översättning. Enligt 1 mom. ska en myndighet ordna tolkning och översättning i ett ärende som kan inledas av en myndighet, om en part som använder romani eller teckenspråk eller något annat språk inte behärskar det språk, finska eller svenska, som ska användas vid myndigheten, eller om en part på grund av funktionsnedsättning eller sjukdom inte kan göra sig förstådd. Enligt 2 mom. kan ärendet tolkas eller översättning göras till ett språk som parten kan konstateras förstå tillräckligt väl med hänsyn till ärendets art, och enligt 3 mom. kan myndigheten för att utreda ett ärende eller trygga en parts rättigheter ordna tolkning och översättning också i andra ärenden än de som avses i 1 mom.

I den här propositionen föreslås inga inskränkningar av invandrarnas eller andra befolkningsgruppers rätt till tolknings- och översättningstjänster. I det första lagförslaget, dvs. lagförslaget om integrationslagen, föreslås det att lagens 6 § med bestämmelser om tolkning och översättning upphävs. Paragrafen är informativ och enligt den finns bestämmelser om myndighetens skyldighet att ombesörja tolkning eller översättning av ett ärende i 26 § i förvaltningslagen. Upphävandet av paragrafen inverkar inte på jämlikheten med tanke på jämlikhetsprincipen och i synnerhet diskrimineringsgrunden i anslutning till språk. Eftersom bestämmelsen är en informativ hänvisning till de allmänna förvaltningslagarna tillämpas dessa också utan en uttrycklig bestämmelse i speciallagstiftningen.

12.7 Kommunal och annan regional självstyrelse

I 121 § i grundlagen föreskrivs det om kommunal självstyrelse. I enlighet med 121 § 2 mom. utfärdas bestämmelser om de allmänna grunderna för kommunernas förvaltning och om uppgifter som åläggs kommunerna genom lag. I enlighet med 121 § 2 mom. i grundlagen utfärdas bestämmelser om de allmänna grunderna för kommunernas förvaltning och om uppgifter som åläggs kommunerna genom lag. Enligt förarbetena till grundlagen är det förenligt med principen om kommuninvånarnas självstyrelse att kommunen själv ska kunna besluta om uppgifter som den åtagit sig med stöd av självstyrelsen samt att kommunen i övrigt kan tilldelas uppgifter endast genom lag (RP 1/1998 rd, s. 176 samt GrUU 17/2021 rd). Det föreslås att de uppgifter för kommunen som avses i denna proposition regleras i lag.

Grundlagsutskottet har i sin praxis betonat att när man lagstiftar om nya uppgifter för kommunerna måste man också se till att kommunerna har faktiska möjligheter att klara av dem (GrUU 41/2002 rd, s. 3/II, GrUU 50/2005 rd, s. 2/I, GrUU 42/2010 rd, s. 5 samt GrUU 17/2021 rd). Grundlagsutskottet ansåg att det är problemfritt att föreskriva om nya uppgifter för kommunen i anslutning till inledande kartläggningar, då kommunen också ersattes för dessa kostnader i enlighet med samma integrationslag (GrUU 42/2010 rd, s. 5). I den gällande integrationslagen ingår redan i nuläget skyldigheter för kommunen att ordna tjänster för invandrare.

Propositionens ekonomiska konsekvenser är i huvudsak minskningen av den statliga finansieringen, i synnerhet minskningen av den överlappande finansieringen, men också delvis besparingar som beror på minskningen av kommunernas uppgifter. Smärre ekonomiska konsekvenser har också den minskning av det administrativa arbetet som orsakas av att vissa statliga ersättningar slopas. När besparingarna hänför sig till överlappande finansiering äventyras inte kommunernas faktiska förmåga att sköta sina lagstadgade uppgifter, eftersom skötseln av uppgifterna fortfarande finansieras via andra finansieringskanaler. Dessutom frigör en minskning av det administrativa arbetet resurser för annat arbete. I fråga om de kommunala uppgifter som slopas enligt förslaget blir det inga konsekvenser för den kommunala självstyrelsen, eftersom kommunen i fortsättningen inte är skyldig att tillhandahålla de tjänster som föreslås bli upphävda. För att uppnå sparmålen minskas dessutom den kalkylerade ersättning som betalas till kommunerna. Kommunerna och välfärdsområdena har möjlighet att själva bestämma hur de kalkylerade ersättningarna används och därmed också om de tjänster som finansieras med dem ska minskas eller dras in. Till den del kommunerna och välfärdsområdena faktiskt minskar på de lagstadgade tjänster som upphävs har besparingarna inga ekonomiska konsekvenser för dem. Minskningen av de skyldigheter som hänför sig till integrationsfrämjandet, såsom det administrativa arbetet i anslutning till ersättningar enligt integrationslagen, och uppluckringen av samarbets-, planerings-, utvecklings- och uppföljningsuppgifterna för kommuner och välfärdsområden minskar de lagstadgade och administrativa uppgifterna för kommunerna och välfärdsområdena, eftersom de minskar byråkratin och effektiviserar resursanvändningen.

Genom det första lagförslaget om lagen om främjande av integration i denna proposition föreskrivs det om en ny uppgift för kommunen. Kommunen, närmare bestämt den kommunala arbetskraftsmyndigheten, åläggs en ny uppgift i att ordna utbildning i grundläggande litteracitet, som ingår i kommunens och arbetskraftsmyndighetens integrationsprogram. Dessutom förtydligas arbetskraftsmyndighetens roll i integrationsprogrammet, men uppgiften att utarbeta integrationsprogrammet är inte ny för arbetskraftsmyndigheten. Att ordna utbildning i grundläggande litteracitet är en ny uppgift som tidigare har genomförts med finansiering av undervisnings- och kulturministeriet vid läroanstalter för fritt bildningsarbete, av vilka en del är privatägda och en del ägs av kommunerna. Det föreslås att kommunerna ska få finansiering för att sköta den nya uppgiften, vilket tryggar deras faktiska förmåga att sköta den.

I förslaget om integrationslagen föreslås det att undervisnings- och kulturministeriets finansiering för integrationsutbildning inom det fria bildningsarbetet slopas och att finansieringen av utbildning i grundläggande litteracitet överförs till statsandelen för kommunal basservice. Dessutom överförs den finansiering som betalas till kommunerna som en del av den kalkylerade ersättningen för ordnande av integrationsutbildning som arbetskraftsutbildning till statsandelen för kommunal basservice. De föreslagna ändringarna kan ha olika konsekvenser för kommuner av olika storlek och för den finansiering de får. Undervisnings- och kulturministeriets finansiering till huvudmännen för läroanstalter för fritt bildningsarbete för ordnande av utbildning som ingår i en integrationsplan har riktats olika på olika håll i Finland på basis av i vilken omfattning utbildningarna har genomförts av uttryckligen inom det fria bildningsarbetet. I utredningen om finansieringsmodeller för utbildningar som främjar integration och språkkunskaper¹⁵⁵ granskades finansieringens inriktning på olika områden. Detta beskrivs närmare i avsnitt 4.2.1.4 Konsekvenser för kommunernas ekonomi. Dessutom kan förslaget att den finansiering som betalats till kommunerna som en del av den kalkylerade ersättningen överförs till finansieringen av integrationsutbildning som genomförs som arbetskraftsutbildning ytterligare öka flyktingarnas inflyttning och koncentration till stora städer och tillväxtcentra, om det inte tillhandahålls integrationsfrämjande tjänster i mindre kommuner. Samtidigt ordnas arbetskraftsservicen ofta i sysselsättningsområden som är större än en kommun, varvid det också mindre kommuner tillhandahåller tjänster för integrationskunder. I och med förslaget riktas mer finansiering i synnerhet till större kommuner, där dock största delen av invandrarna och integrationskunderna bor. Förslaget att samla all finansiering av integrationsutbildningen i en enda kanal förenklar kommunernas budgetplanering och ökar förutsebarheten i finansieringen och samarbetet mellan de kommuner som hör till sysselsättningsområdet, eftersom finansieringen av arbetskraftsservicen för integrationskunder i sin helhet utgör en del av statsandelssystemet för kommunal basservice. Den statsandelsfinansiering som kommunerna får har allmän täckning, så kommunerna kan själva bestämma hur de inriktar finansieringen till kommunens lagstadgade uppgifter. Den föreslagna ändringen ökar delvis genomförandet av den kommunala självstyrelsen, eftersom kommunen i fortsättningen får hela den finansiering som anvisas för integrationsutbildning och utbildning i grundläggande litteracitet som en del av statsandelen för kommunal basservice.

I enlighet med regeringsprogrammet ändras den finansiering som beviljas aktörer som ordnar integrationsutbildning så att den delvis blir resultatbaserad. Genom att finansieringen samlas i en enda kanal ökas också den partiella resultatbaserade finansieringen av integrationsutbildningen, eftersom de sporrande effekterna av statsandelssystemet för

¹⁵⁵ Karinen, R. m.fl. 2025. Selvitys kotoutumista ja kielitaitoa edistävien koulutusten rahoitusmalleista. https://api.hankeikkuna.fi/asiakirjat/c33a0fe5-17be-4a0b-8bdd-3545e4fb2e72/a0ae1e15-09c8-4c6c-8e1b-64600b40b49a/KIRJE_20250522101249.PDF (på finska)

kommunal basservice omfattar utbildning som främjar integration och språkkunskaper på bredare bas och inte bara den nuvarande integrationsutbildningen som ordnas som arbetskraftsutbildning. Att arbetskraftsutbildningens roll utökas kan öka resultatbaseringen, eftersom de kommunala arbetskraftsmyndigheterna om de så önskar kan bygga separata resultatbaserade element för produktionen av integrationsutbildning och utbildning i grundläggande litteracitet som ordnas i form av arbetskraftsutbildning. Ändringen av finansieringen till att vara helt eller delvis resultatbaserad ska bedömas utifrån den kommunala självstyrelse som tryggas i grundlagen och genomförandet av den finansieringsprincip som är en integrerad del av den. Enligt 121 § 2 mom. i grundlagen utfärdas bestämmelser om uppgifter som åläggs kommunerna genom lag. Enligt finansieringsprincipen ska staten vid regleringen av kommunernas uppgifter se till att alla kommuner har faktiska förutsättningar att klara av de uppgifter som staten har ålagt dem. De uppgifter som anvisas kommunerna och finansieringen av dem får pga. skyddet för självstyrelsen inte heller försvaga kommunernas verksamhetsförutsättningar på ett sätt som skulle äventyra deras möjligheter att självständigt besluta om sin ekonomi och förvaltning. Finansieringsprincipen ingår i artikel 9 i Europeiska stadgan om lokal självstyrelse, som ratificerats av Finland, där det föreskrivs att de lokala myndigheternas ekonomiska resurser ska motsvara de uppgifter som tilldelats dem i grundlag och annan lag. Utöver det ovannämnda ska i fråga om kommunens uppgifter som finansieras med statsandel för kommunal basservice noteras 21 § 2 mom. i lagen om statsandel för kommunal basservice, enligt vilket statsandelen för kommunernas nya och mer omfattande statsandelsåligganden är 100 procent av de kalkylerade kostnaderna för nya och mer omfattande åligganden, om inte åliggandena minskas i motsvarande utsträckning. Dessutom förbinder sig staten i enlighet med regeringsprogrammet för statsminister Petteri Orpos regering att kompensera kommunerna för de nya uppgifter och skyldigheter som åläggs dem samt för eventuella utvidgningar av uppgifterna genom att finansiera uppgifterna och skyldigheterna fullt ut eller genom att avveckla andra skyldigheter.

I syfte att minska den administrativa bördan och avveckla normer samt förtydliga och förenkla lagstiftningen upphävs uppgiften för kommunen enligt 47 § och samordningen främjas som en del av de övriga uppgifterna som föreskrivits för kommunen. Också på detta sätt främjas genomförandet av den kommunala självstyrelsen, då kommunen kan utföra den motsvarande uppgiften som en del av sina övriga uppgifter.

I det första lagförslaget, som gäller integrationslagen, föreslås det att kommunerna får två miljoner euro i tilläggsfinansiering, som anvisas dem som statsandel för basservice. Syftet med finansieringen är att stärka de flexibla sätten att genomföra integrationsutbildningen. Ett annat syfte med finansieringen är att möjliggöra heltids- eller deltidsarbete vid sidan av integrationsutbildningen och göra det möjligt att på ett flexibelt sätt kombinera integrationsutbildningen med arbete eller företagande. Uppgiften är inte ny för kommunen, men kommunens arbetskraftsmyndighet ska vid ordnandet av integrationsutbildning beakta flexibiliteten genom att göra det möjligt för invandrare att delta även när de sysselsätts i deltids- eller heltidsarbete under integrationsutbildningen.

Som ovan konstaterats kan det anses vara problemfritt att föreskriva om en ny uppgift för kommunerna, eftersom det samtidigt också föreskrivs om statliga ersättningar till dem för att täcka kostnaderna för uppgiften inom ramen för statsandelssystemet för kommunal basservice.

12.8 Överföring av förvaltningsuppgifter på andra än myndigheter

12.8.1 Inledning

Enligt 2 § 3 mom. i grundlagen ska all utövning av offentlig makt bygga på lag. Enligt 124 § i grundlagen kan offentliga förvaltningsuppgifter anförtros andra än myndigheter endast genom lag eller med stöd av lag, om det behövs för en ändamålsenlig skötsel av uppgifterna och det inte äventyrar de grundläggande fri- och rättigheterna, rättssäkerheten eller andra krav på god förvaltning.

Genomförandet av utbildningen i grundläggande litteracitet enligt det första lagförslaget är en sådan uppgift vars överföring på andra än myndigheter regleras i integrationslagen. Som det beskrivs i motiveringen till regeringens proposition om totalreformen av integrationslagen (RP 208/2022 rd) innehåller lagförslaget uppgifter som inte kan betraktas som offentliga förvaltningsuppgifter och som kommunen kan lägga ut. Sådana uppgifter är i nuläget den flerspråkiga samhällsorienteringen enligt 25 § och integrationsutbildningen enligt 26–27 § i integrationslagen. Trots att de ovannämnda uppgifterna inte kan betraktas som offentliga förvaltningsuppgifter konstateras det i propositionen att även de kan läggas ut. Ansvaret för att ordna utbildningen i grundläggande litteracitet kvarstår hos Arbetskraftsmyndigheten också när den lägger ut genomförandet av uppgiften externt. Det har redan med stöd av den gällande integrationslagen och lagen om ordnande av Arbetskraftsservice varit möjligt att lägga ut integrationsutbildningen externt. Genomförandet av utbildning i grundläggande litteracitet jämföras med genomförandet av integrationsutbildning.

12.8.2 Förutsättningar för överföring av offentliga förvaltningsuppgifter på andra än myndigheter

Begreppet offentliga förvaltningsuppgifter hänvisar enligt motiveringen till grundlagen (RP 1/1998 rd) till helheten av administrativa uppgifter som exempelvis omfattar verkställigheten av lagar samt beslutsfattande om enskilda personers och sammanslutningars rättigheter, skyldigheter och förmåner. Enligt den konstitutionella principen om tjänstemannaförvaltning kan offentlig makt i Finland utövas endast av myndigheter och i myndigheternas namn endast av tjänstemän som lagligen utnämnts till sina tjänster. Enligt motiveringen till grundlagen (RP 1/1998 rd) kan andra än myndigheter vara t.ex. statliga affärsverk och privaträttsliga sammanslutningar.

I det i 124 § i grundlagen angivna kravet att bestämmelser ska utfärdas genom lag ingår att bestämmelserna om överföring av uppgifter ska vara tillräckligt exakta. Enligt förarbetena till 124 § i grundlagen ska utgångspunkten vara att offentliga förvaltningsuppgifter endast genom lag kan anförtros andra än myndigheter. Eftersom framför allt skötseln av offentliga serviceuppgifter dock måste kunna ordnas på ett flexibelt sätt, och det med tanke på regleringens syfte inte behövs några detaljerade bestämmelser i lag om hur sådana uppgifter ska anvisas, kan det också med stöd av lag föreskrivas eller fattas beslut om att en förvaltningsuppgift anförtros någon annan än en myndighet. Också befogenheten att överföra uppgiften ska härvid grunda sig på lag (RP 1/1998 rd, s. 179/I). Grundlagsutskottet har konstaterat att en offentlig förvaltningsuppgift kan anförtros andra än myndigheter också genom avtal som ingås med stöd av lag (GrUU 11/2004 rd, s. 2/I, GrUU 11/2002 rd, s. 5/I och GrUU 26/2017 rd, s. 48).

Kommunens behörighet enligt det första lagförslaget att överlåta uppgifter till en serviceproducent baserar sig på lag. Kommunen kan anförtro en serviceproducent vissa av sina uppgifter enligt integrationslagen t.ex. genom ett upphandlingskontrakt efter att först ha konkurrensutsatt serviceproduktionen på det sätt som närmare föreskrivs i lag. Till dessa

uppgifter hör också genomförandet av den utbildning i grundläggande litteracitet som ingår i lagförslaget. Lagen förpliktar inte till dessa delar myndigheten att själv producera nämnda tjänster, utan att säkerställa att tjänsterna existerar och är tillgängliga för kunderna. I fråga om dessa uppgifter föreskrivs det om kommunens organiseringsansvar samt om möjligheten att helt eller delvis lägga ut utförandet av uppgifterna externt. Den utbildning i grundläggande litteracitet som avses i 26 a och 27 § i förslaget kan också genomföras av en serviceproducent till den del det föreskrivs särskilt om det.

Enligt lagförslaget kan kommunen avtala om att den utbildning i grundläggande litteracitet som avses i 26 a § genomförs av en utomstående aktör. I regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om främjande av integration och till lagar som har samband med den (RP 208/2022 rd) konstateras det att en del av uppgifterna enligt integrationslagen, såsom genomförandet av integrationsutbildning, inte kan betraktas som offentliga förvaltningsuppgifter som kommunen dock kan lägga ut externt. Den integrationsutbildning enligt 26 och 27 § som i nuläget redan omfattas av kommunens organiseringsansvar kan i stället för av en kommun också genomföras av en läroanstalt eller någon annan utomstående serviceproducent. Även utbildning i grundläggande litteracitet enligt 26 a och 27 § i det första lagförslaget kan i stället för av en kommun också genomföras av en läroanstalt eller någon annan utomstående serviceproducent. Enligt lagförslaget svarar Arbetskraftsmyndigheten för att det inom dess verksamhetsområde tillhandahålls integrationsutbildning och utbildning i grundläggande litteracitet på finska och svenska som motsvarar integrations- och sysselsättningsbehoven hos de integrationskunder som bor i området. I lagförslaget föreskrivs det också att en integrationskund som inte är läropliktig enligt läropliktslagen kan hänvisas till integrationsutbildning eller utbildning i grundläggande litteracitet. Utbildning i grundläggande litteracitet ordnas i nuläget vid läroanstalter för fritt bildningsarbete, som även i fortsättningen kan genomföra denna utbildning på Arbetskraftsmyndighetens beslut. I praktiken kan det vara fråga om kommunens egen läroanstalt eller en utomstående serviceproducent.

Det är också värt att notera att de expertutlåtanden av professorer i juridik som lämnades in för behandlingen av RP 62/2018 rd i grundlagsutskottet i huvudsak inte beaktade Arbetskraftsutbildning, som var en av tjänsterna på listan över tjänster som kan läggas ut externt. Även här kan tolkningen vara att det inte är fråga om en offentlig förvaltningsuppgift. Integrationsutbildning har ordnats för arbetslösa arbetssökande integrationskunder, huvudsakligen som Arbetskraftsutbildning. Enligt lagförslaget ska integrationsutbildning och utbildning i grundläggande litteracitet i fortsättningen alltid vara Arbetskraftsutbildning. Eftersom Arbetskraftsutbildning inte betraktas som en offentlig förvaltningsuppgift, ska inte heller den utbildning i grundläggande litteracitet som ordnas som Arbetskraftsutbildning betraktas som en sådan. I samband med riksdagsbehandlingen av regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om främjande av integration och till lagar som har samband med den (RP 208/2022 rd) har grundlagsutskottet i sitt utlåtande GrUU 92/2022 rd konstaterat följande: ”Regeringen föreslår att vissa uppgifter som kommunen och välfärdsområdet ansvarar för ska kunna anförtros andra än myndigheter. Uppgifter enligt det första lagförslaget som gäller vägledning och rådgivning, sakkunnigbedömningar som ingår i bedömningar av kompetensen och behovet av integrationsfrämjande tjänster samt genomförande av integrationsutbildning och sektorsövergripande samhällsorientering är sådana förvaltningsuppgifter som enligt förslaget till integrationslag kan anförtros andra än myndigheter. Dessutom är familjegrupphemsverksamheten enligt det andra lagförslaget i propositionen sådan verksamhet som välfärdsområdet kan lägga ut. I propositionens motivering till lagstiftningsordningen ingår en tämligen omfattande bedömning av dessa förslags förhållande till 124 § i grundlagen. Grundlagsutskottet har i huvudsak ingenting att invända mot de slutsatser som till denna del framförs i motiveringen.” Trots att utbildningen i grundläggande litteracitet inte kan betraktas som en offentlig förvaltningsuppgift har det i propositionen konstaterats att genomförandet av

den kan anförtros någon annan än en myndighet. Ordnandet och genomförandet av utbildning i grundläggande litteracitet jämföras med integrationsutbildning som ordnas i form av arbetskraftsutbildning och som enligt det ovan anförda också kan läggas ut, och därför konstateras för tydlighetens skull detsamma också i fråga om utbildningen i grundläggande litteracitet. I lagförslaget om integrationslagen har det i vilket fall som helst föreslagits att uppgiften att genomföra utbildning i grundläggande litteracitet kan anförtros någon annan än en myndighet och uppgiften har definierats exakt i samband med de paragrafer som gäller den.

Dessutom har grundlagsutskottet i sitt utlåtande GrUU 92/2022 rd om totalreformen av integrationslagen konstaterat följande: ”Enligt grundlagens 124 § är det i allmänhet inte nödvändigt att i lag hänvisa till de allmänna förvaltningslagarna, eftersom dessa med stöd av sina bestämmelser om tillämpningsområde, definition på myndighet eller enskildas skyldighet att ge språklig service också tillämpas på enskilda när de utför ett offentligt förvaltningsuppdrag (GrUU 42/2005 rd, s. 3/II). Bestämmelser om utsträckningen av det straffrättsliga tjänsteansvaret till enskilda som sköter uppgifter måste däremot utfärdas separat. Till denna del måste bestämmelserna kompletteras.” I utlåtandet har grundlagsutskottet fortsättningsvis konstaterat följande: ”I sin praxis har grundlagsutskottet inte presenterat några närmare förutsättningar för en exakt formulering av bestämmelserna om tjänsteansvar (se GrUU 17/2021 rd, stycke 82). Vanligen har det i sådana sammanhang föreskrivits om tjänsteansvar i vidare bemärkelse än enbart om utövning av offentlig makt. Utskottet har dock fäst uppmärksamhet vid konsekvensen i bestämmelserna om tjänsteansvar och behovet av att i fortsättningen bedöma omfattningen av tjänsteansvaret för den som sköter en offentlig förvaltningsuppgift (se bestämmelserna om straffrättsligt ansvar för tjänstemän och anställda i offentliga samfund i 40 kap. i strafflagen). Enligt utskottets uppfattning bör en sådan bedömning sträcka sig längre än till enstaka lagstiftningsprojekt, och den kan lämpligast göras inom statsrådet (GrUU 17/2021 rd, stycke 82). Grundlagsutskottet vill än en gång fästa statsrådets uppmärksamhet vid detta.”

På basis av grundlagsutskottets utlåtande och förvaltningsutskottets betänkande (FvUB 45/2022 rd) infördes i integrationslagen en ny 96 § om tjänsteansvar. I det första lagförslaget föreskrivs det att ordnandet av utbildning i grundläggande litteracitet som arbetskraftsutbildning ska omfattas av arbetskraftsmyndighetens organiseringsansvar. Utbildning i grundläggande litteracitet kan enligt förslaget också genomföras av en sådan serviceproducent som avses i integrationslagen på samma sätt som integrationsutbildning redan i nuläget. Trots att utbildningen i grundläggande litteracitet inte kan betraktas som en offentlig förvaltningsuppgift har det i propositionen konstaterats att genomförandet av den kan anförtros någon annan än en myndighet. Enligt grundlagsutskottets ovannämnda utlåtande ska det föreskrivas genom lag om hur det straffrättsliga tjänsteansvaret ska utsträckas till enskilda som sköter uppgifter. Eftersom genomförandet av utbildning i grundläggande litteracitet har bedömts vara jämförbart med genomförandet av integrationsutbildning bör det också i fråga om utbildningen i grundläggande litteracitet föreskrivas om tjänsteansvar på samma sätt som i fråga om integrationsutbildning, och därför föreslås det att också uppgifter som gäller genomförandet av utbildning i grundläggande litteracitet fogas till 96 § i det första lagförslaget, dvs. integrationslagen. Enligt den paragrafen tillämpas bestämmelserna om straffrättsligt tjänsteansvar på en person som inte är anställd hos en myndighet när han eller hon utför sådana uppgifter som avses i paragrafen.

Dessutom bereder inrikesministeriet en regeringsproposition till riksdagen med förslag till genomförande av de rättsakter som bildar EU:s migrations- och asylpakt (RP 52/2026 rd). I den propositionen föreslås en ny 96 a § i integrationslagen, där det föreskrivs om tystnadsplikt. Enligt förslaget ska uppgifter och handlingar som erhållits för skötseln av uppgifter enligt integrationslagen hållas hemliga på det sätt som föreskrivs i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet (621/1999). Den ovannämnda föreslagna regleringen kan också anses vara ändamålsenlig med tanke på den aktuella propositionen, men eftersom det föreslås

att frågan regleras i samband med den ovannämnda propositionen har den inte tagits med separat i denna proposition.

12.9 Bestämmelser på lägre nivå än lag

I 61 § i integrationslagen föreskrivs det om kalkylerad ersättning till kommunen och i 62 § om kalkylerad ersättning till välfärdsområdet och till hälso- och sjukvårdsmyndigheten i landskapet Åland. Närmare bestämmelser om grunderna för och betalningen av ersättning får utfärdas genom förordning av statsrådet. Ersättningsbeloppen har fastställts genom förordning.

I det första lagförslaget, som gäller integrationslagen, föreslås det att kostnaderna för ordnande av integrationsutbildning som ersätts som en del av den kalkylerade ersättningen i fortsättningen ska ersättas som en del av statsandelen för kommunal basservice. Dessutom föreslås det i propositionen att integrationsplanen ska utarbetas som en del av bedömningen av kompetens och behovet av integrationstjänster, vilket innebär att den kalkylerade ersättning som betalas till kommunerna och välfärdsområdena sänks för personer som fyllt 18 år. Närmare bestämmelser om den kalkylerade ersättningen finns i statsrådets förordning om ersättning av statens medel till kommuner, välfärdsområden och hälso- och sjukvårdsmyndigheten i landskapet Åland för kostnader för främjande av integration (872/2024). Till följd av de ändringar som föreslås i lagförslaget görs ändringar i förordningen när det gäller beloppet av den kalkylerade ersättningen. Vid beredningen av förordningen beaktas dessutom de övriga besparingar i finansieringen av integrationsfrämjandet som regeringen beslutat om samt den höjning av den kalkylerade ersättningen som överenskomms i samband med propositionen till riksdagen med förslag till lag om ändring av lagen om främjande av integration och till lagar som har samband med den (RP 192/2024 rd). Förordningen föreslås träda i kraft samtidigt, dvs. den 1 januari 2027.

Regeringen anser att det i propositionen inte ingår något som skulle medföra att den inte kan behandlas i vanlig lagstiftningsordning.

Kläm

Med stöd av vad som anförts ovan föreläggs riksdagen följande lagförslag:

1.

Lag

om ändring av lagen om främjande av integration

I enlighet med riksdagens beslut

upphävs i lagen om främjande av integration (681/2023) 6, 7 och 12 §, 14 § 3 och 7 mom. samt 20, 47, 49, 50, 52–54, 58, 63, 64 och 68 §,

av dem den svenska språkdräkten i 6, samt 14 § 7 mom., 20 §, den svenska språkdräkten i 47, samt 49 och 50 § och den svenska språkdräkten i 53 och 54 § sådana de lyder i lag 1100/2024, 7 § sådan den lyder i lag 70/2026, 14 § 3 mom. sådant det lyder i lag 1414/2025, den svenska språkdräkten i 52 § samt 63 § sådana de lyder delvis ändrade i lag 1100/2024, 58 § och 64 § sådana de lyder i lag 721/2025 och 68 § sådan den lyder i lagarna 322/2024, 1100/2024 och 721/2025,

ändras 1 §, 2 § 2–4 mom., 3 och 5 §, rubriken för 13 § och 13 § 1 mom., det inledande stycket i 14 § 1 mom., 14 § 1 mom. 5 punkten samt 2 och 4 mom., 16 §, 18 § 1 mom., 19 §, 22 § 2 mom., 24, 26 och 27 §, 28 § 1 mom., 30 § 1 mom., 32 a § 1 mom., 34 § 1 mom., 51 §, 55 § 1 mom., 59 § 4 mom., 60 § 1 mom., 61 § 1 mom., 65 § 3 och 4 mom., 86 § 3 och 4 mom., 90 §, 91 § 1 mom., 95 § 1 mom. och 96 §,

av dem den svenska språkdräkten i 1 § sådan den lyder delvis ändrad i lag 1100/2024, den svenska språkdräkten i 2 § 2–4 mom. samt 13 § 1 mom., det inledande stycket i 14 § 1 mom., 14 § 1 mom. 5 punkten samt 2 och 4 mom., 16 §, 18 § 1 mom., 22 § 2 mom., den svenska språkdräkten i 27 § och 30 § 1 mom. samt 32 a § 1 mom., den svenska språkdräkten i 34 § 1 mom., i 61 § 1 mom. och 65 § 3 mom., 95 § 1 mom. och 96 § sådana de i lag 1100/2024, 3 och 26 §, 59 § 4 mom. och 86 § 3 och 4 mom. sådana de lyder i lag 1376/2025, 5 § sådan den lyder i lagarna 1100/2024, 721/2025 och 70/2026, 19 § sådan den lyder i lagarna 1100/2024 och 1414/2025, 24 § sådan den lyder i lagarna 1100/2024 och 70/2026, 28 § 1 mom. sådant det lyder delvis ändrat i lagarna 1100/2024 och 70/2026, 51 §, 55 § 1 mom. 65 § 4 mom. och 91 § 1 mom. sådana de lyder i lag 721/2025, 60 § 1 mom. sådant det lyder i lagarna 322/2024 och 1100/2024 samt 90 § sådan den lyder i lagarna 322/2024, 721/2025 och 1376/2025, och

fogas till lagen nya 1 a och 26 a § samt till 30 § ett nytt 3 mom. som följer:

1 §

Lagens syfte

Syftet med denna lag är att främja

- 1) invandrares integration,
- 2) invandrares sysselsättning eller företagande,
- 3) invandrares arbetslivsfärdigheter,
- 4) invandrares uppnående av fungerande grundläggande språkkunskaper och annan kompetens som behövs i arbetslivet och samhället,
- 5) förverkligandet av likabehandling, delaktighet och jämlikhet för invandrare,
- 6) invandrares eget ansvar för sin integration.

1 a §

Skyldighet att integrera sig

Invandrare är skyldiga att främja sin integration och sysselsättning. Invandraren ska söka sig till och delta i de integrationsfrämjande tjänster som avses i denna lag på det sätt som föreskrivs i denna lag.

Bestämmelser om försummelse av de skyldigheter som i denna lag föreskrivs för invandrare och integrationskunder finns i 24 §.

2 §

Tillämpningsområde

Med avvikelse från 1 mom. tillämpas 10 § även på andra invandrare som vistas i Finland. Med avvikelse från 1 mom. tillämpas 65 § 3 mom. även på finska medborgare som är offer för människohandel i enlighet med 3 § 7 punkten i lagen om mottagande av personer som söker internationellt skydd och om identifiering av och hjälp till offer för människohandel (746/2011) till den del det är fråga om kostnader som avses i det momentet och som orsakas av åtgärder och tjänster som tillhandahålls offer för människohandel på grund av deras specialbehov till följd av deras ställning som offer.

Bestämmelserna i 4 kap. om anvisande till kommunplats och i 61, 62, 65 och 66 § om ersättning för kostnader till kommuner eller välfärdsområden tillämpas på den som

- 1) får sådant internationellt skydd som avses i utlänningslagen,
- 2) efter att ha ansökt om internationellt skydd har beviljats uppehållstillstånd på grundval av 51, 52 eller 89 § i utlänningslagen,
- 3) på grundval av 93 § i utlänningslagen har tagits till Finland på särskilda humanitära grunder eller för uppfyllande av internationella förpliktelser,
- 4) har beviljats kontinuerligt uppehållstillstånd på grundval av 52 a § 2 mom. eller 54 § 5 mom. i utlänningslagen, eller
- 5) har beviljats uppehållstillstånd med stöd av 110 § i utlänningslagen och som uppfyller förutsättningarna i 4 § i lagen om hemkommun (201/1994).

Dessutom tillämpas 4 kap. och 61, 62, 65 och 66 § på en familjemedlem eller annan anhörig till en person som avses i 3 mom. i denna paragraf, om familjebandet till den som avses i det momentet har funnits redan innan den personen kom till Finland.

3 §

Tillämpning av lagen på arbetssökande

Vid tillämpning av 14, 16, 18, 19, 22–25 och 32 a § på en arbetssökande som avses i 3 § 1 mom. 3 punkten i lagen om ordnade av arbetskraftsservice (380/2023) ska ansvaret för genomförandet av de åtgärder och tjänster som i denna lag har ålagts kommunen ankomma på den arbetskraftsmyndighet som avses i 1 punkten i det momentet, om inte något annat följer av annan lagstiftning.

När tjänster som avses i 14, 16, 18, 19 och 22–24 § ordnas och tillhandahålls för en i 5 § 5 punkten avsedd integrationskund som är registrerad som arbetssökande iakttas dessutom lagen om ordnande av arbetskraftsservice, om inte något annat föreskrivs i denna eller någon annan lag.

5 §

Definitioner

I denna lag avses med

1) *integration* invandrarens individuella process där tyngdpunkten ligger på invandrarens eget ansvar och som försiggår i växelverkan med samhället och under vilken invandrarens språkkunskaper och arbetslivsfärdigheter samt annan kompetens som behöves i arbetslivet och samhället utvecklas och likabehandlingen, jämlikheten och delaktigheten ökar,

2) *integrationsfrämjande* stödjande av integration genom att för invandrare tillhandahålla tjänster som avses i denna lag, genom att stödja invandrarens möjligheter att utveckla sina språkkunskaper och arbetslivsfärdigheter samt annan kompetens som behövs i arbetslivet och samhället med beaktande av invandrarens eget ansvar för sin integration,

3) *främjande av etablering* stödjande åtgärder utanför kommunens integrationsprogram, avsedda i synnerhet för integration av en invandrare som i avsikt att arbeta eller studera flyttar till kommunen,

4) *invandrare* en person som flyttat till Finland och som vistas i landet med ett tillstånd som beviljats för annat än turism eller därmed jämförbar kortvarig vistelse eller vars uppehållsrätt har registrerats eller som har beviljats uppehållskort,

5) *integrationskund* en invandrare som har en gällande integrationsplan,

6) *arbetsökande* en person som avses i 3 § 1 mom. 3 punkten i lagen om ordnande av arbetskraftsservice,

7) *arbetslös arbetsökande* en person som avses i 3 § i lagen om ordnande av arbetskraftsservice och som är arbetslös på det sätt som avses i 4 punkten i det momentet,

8) *offer för människohandel* en person som avses i 3 § 7 punkten i lagen om mottagande av personer som söker internationellt skydd och om identifiering av och hjälp till offer för människohandel,

9) *integrationsprogram* tjänstehelhet som kommunen och arbetskraftsmyndigheten ordnar för invandrare i inledningsskedet av integrationen,

10) *tjänster som ingår i integrationsprogrammet* tjänster som kommunen och arbetskraftsmyndigheten ordnar i inledningsskedet av integrationen och som har till syfte att främja invandres integration, sysselsättning eller företagande, uppnående av fungerande grundläggande språkkunskaper, kompetens och arbetslivsfärdigheter och att främja förverkligandet av likabehandling, delaktighet och jämlikhet,

11) *samhällsorientering* studier som ingår i integrationsprogrammet och som förstärker integrationskundens förståelse för det finländska samhället, för medborgarfärdigheterna för vardagen samt för de egna rättigheterna och skyldigheterna och som ordnas på integrationskundens eget språk eller ett språk som denne har goda kunskaper i,

12) *integrationsplan* en individuell plan som utarbetas för integrationsfrämjande och där kommunen tillsammans med invandraren kommer överens om individuella mål och tjänster för integration och sysselsättning samt om hur invandraren ska söka sig till och delta i tjänsterna och där kommunen informerar invandraren om dennes ansvar och skyldigheter i fråga om den egna integrationen,

13) *serviceproducent* aktör som producerar en sådan tjänst åt kommunen som avses i 10 § eller i 13 § 1 mom. 3–6 punkten, med undantag för slutttestning av språkkunskaper,

14) *kommunplats* en anmälan som baserar sig på ett i 42 § avsett avtal mellan livskraftscentralen och kommunen om kommunens beredskap att ordna bostad, mottagande och tjänster och att ta emot en invandrare som avses i 2 § 3 eller 4 mom. inom anvisande till kommuner enligt 4 kap.,

15) *anvisande till kommun* förfarande där livskraftscentralen på det sätt som anges i 43 § anvisar en i 2 § 3 eller 4 mom. avsedd person till en kommunplats som kommunen har beviljat eller där personen flyttar till kommunen från en förläggning med hjälp av förläggningsens stödåtgärder eller självständigt,

16) *arbetslöshetsförmån* inkomstrelaterad dagpenning enligt lagen om utkomstskydd för arbetslösa (1290/2002) och allmänt stöd enligt lagen om allmänt stöd (48/2026).

13 §

Innehållet i kommunens och Arbetskraftsmyndighetens integrationsprogram

Integrationsfrämjande åtgärder och tjänster ordnas som en del av kommunens och Arbetskraftsmyndighetens gemensamma integrationsprogram. Kommunen och Arbetskraftsmyndigheten ska ordna ett gemensamt integrationsprogram som ska innehålla

- 1) en bedömning av kompetens och behovet av integrationstjänster enligt 14 §,
 - 2) utarbetande av en integrationsplan enligt 16 §,
 - 3) flerspråkig samhällsorientering enligt 25 §,
 - 4) integrationsutbildning och slutttestning av språkkunskaper enligt 26 §,
 - 5) utbildning i grundläggande litteracitet enligt 26 a §,
 - 6) andra än i 1–5 punkten avsedda utbildningar och tjänster som främjar kunskaper i finska och svenska, läs- och skrivkunighet, samhälls- och arbetslivsfärdigheter samt sysselsättning och företagande, och
 - 7) vägledning och rådgivning under programmet med beaktande av invandrarens ansvar och skyldigheter i fråga om sin integration.
-

14 §

Bedömning av kompetens och behovet av integrationstjänster

Kommunen ska utan dröjsmål utarbeta en bedömning av kompetens och behovet av integrationstjänster för en invandrare vars första uppehållstillstånd eller uppehållskort beviljades eller uppehållsrätt registrerades för högst tre år sedan och som

- 5) annat än tillfälligt får utkomststöd enligt lagen om utkomststöd (1412/1997),
-

Kommunen ska bedöma invandrarens kompetens och förutsättningar för sysselsättning och studier samt andra förutsättningar för integration samt dennes behov av utbildning och andra integrationsfrämjande tjänster. Under bedömningen utreds invandrarens mål, det ändamålsenliga integrationsspråket för invandraren, invandrarens tidigare utbildning, arbetshistorik, språkkunskaper, arbets- och funktionsförmåga som påverkar förutsättningarna för anställning och integration samt andra faktorer som har avsevärd betydelse för anställning och integration. Vid bedömningen informeras invandraren om målen för de integrationsfrämjande tjänsterna och om sina skyldigheter samt anvisas till självständigt agerande och till att ta ansvar för sin integration och sysselsättning. För utredningen av behovet av tjänster kan invandraren hänvisas till behövliga expertbedömningar och undersökningar.

Välfärdsområdet ska delta i bedömningen av kompetens och behovet av integrationstjänster enligt 1 mom., om främjandet av invandrarens integration förutsätter samordning av de tjänster som kommunen och välfärdsområdet har organiseringsansvar för.

16 §

Utarbetande av integrationsplanen

Kommunen ska utarbeta en integrationsplan för en sådan invandrare som avses i 14 § 1 mom. 2 punkten, om det inte är uppenbart onödigt. Kommunen ska utarbeta en integrationsplan för en sådan invandrare som avses i 1 mom. 1 och 3–7 punkten i den paragrafen om personen utifrån

bedömningen enligt den paragrafen bedöms vara i behov av en sådan för att främja sin integration. Integrationsplanen ska utarbetas i samband med den inledande intervju som ingår i den bedömning som avses ovan, om det inte av grundad anledning är nödvändigt att utarbeta planen vid ett separat möte.

Välfärdsområdet ska delta i utarbetandet av den integrationsplan som avses i 1 mom., om främjandet av invandrarens integration förutsätter samordning av de tjänster som kommunen och välfärdsområdet har organiseringsansvar för.

Integrationsplanen ska utarbetas senast inom tre år efter det att det första uppehållstillståndet eller uppehållskortet beviljades eller den första uppehållsrätten registrerades.

Beträffande offer för människohandel får avvikelser göras från den tidsfrist på tre år som anges i 3 mom., om personen fås att omfattas av kommunens integrationsfrämjande tjänster först när tidsfristen har gått ut.

Integrationskunden ska, i enlighet med vad som överenskommit i integrationsplanen genast efter att planen har utarbetats, hänvisas att söka sig till utbildning eller andra integrations- och sysselsättningsfrämjande tjänster som motsvarar kundens behov. Hänvisandet ska vid behov göras i samarbete med den myndighet, serviceproducent eller organisation, förening eller sammanslutning som ansvarar för att ordna tjänsten.

18 §

Mål som ska överenskommas i integrationsplanen

Kommunen och invandraren ska i integrationsplanen komma överens om de individuella långsiktiga målen för integrationen och sysselsättningen eller företagandet samt om målen under tiden för integrationsplanen. När de individuella målen ställs ska invandrarens eget ansvar och skyldigheter i fråga om sin integration och invandrarens kompetens och arbets- och utbildningshistorik samt de allmänna skyldigheterna och målen i fråga om integration och lagens syfte beaktas.

19 §

Innehållet i integrationsplanen

Kommunen och invandraren ska i integrationsplanen komma överens om invandrarens skyldigheter och i den omfattning som invandrarens eget ansvar och egna mål, kompetens och behov av integrationstjänster förutsätter komma överens om tjänster som främjar integration, sysselsättning eller företagande, kunskaper i finska eller svenska och samhälleliga färdigheter samt om vägledning och rådgivning. I integrationsplanen för en sådan invandrare som avses i 14 § 1 mom. 2 punkten ska det åtminstone kommas överens om deltagande i flerspråkig samhällsorientering enligt 25 § och i utbildning enligt 26, 26 a eller 30 §, om det inte är uppenbart onödigt. I integrationsplanen för en invandrare som registrerats som arbetssökande ska en jobbsökningsskyldighet i enlighet med 45 § i lagen om ordnande av arbetskraftsservice föreläggas, om inte något annat följer av den lagen. I planen ska det också överenskommas om uppföljningen av genomförandet av tjänsterna och om invandrarens skyldighet att genomföra sin plan och självständigt och aktivt främja sin integration och sysselsättning.

Kommunen svarar för att de tjänster som ingår i integrationsplanen utgör en ändamålsenlig och vid behov en sektorsövergripande tjänstehelhet som främjar invandrarens integration. Integrationsplanen ska innehålla sådana tjänster som ingår i det integrationsprogram som avses i 13 § eller sådan arbetskraftsservice som avses i lagen om ordnande av arbetskraftsservice.

I integrationsplanen ska de överenskomna tjänsternas ändamålsenlighet motiveras med avseende på fullföljandet av det mål som har ställts för invandrarens integration och

sysselsättning eller företagande och för uppnåendet av fungerande grundläggande språkkunskaper.

22 §

Översyn av integrationsplanen

Välfärdsområdet ska delta i översynen av integrationsplanen, om planen har utarbetats tillsammans med kommunen på det sätt som avses i 16 § 2 mom.

24 §

Invandrares och integrationskunders skyldigheter

En sådan invandrare som avses i 14 § 1 mom. ska delta i den bedömning av kompetens och behovet av integrationstjänster som avses i den paragrafen.

Kommunen ska för integrationskunden redogöra vilka rättigheter och skyldigheter som följer av integrationsplanen och de anknyttande tjänsterna. Redogörelsen ska ges så att integrationskunden förstår vilka rättigheter och skyldigheter han eller hon har.

Integrationskunden ska

- 1) delta i utarbetandet och översynen av integrationsplanen,
- 2) genomföra den plan som utarbetats med honom eller henne,
- 3) söka sig till och regelbundet delta i de tjänster som överenskommit i planen,
- 4) underrätta kommunen hur han eller hon har genomfört planen, och
- 5) underrätta kommunen om betydande förändringar i sitt behov av tjänster eller sin livssituation eller andra förändringar som kan påverka uppnåendet av de mål som överenskommit i planen och deltagandet i tjänsterna.

Dessutom ska en integrationskund som är registrerad som arbetssökande informera om genomförandet av planen i enlighet med 38 § i lagen om ordnande av arbetskraftsservice och iaktta den jobbsökningskyldighet som förelagts i integrationsplanen och som avses i 45 § i den lagen.

Bestämmelser om hur försummelse av skyldigheterna inverkar på rätten att få inkomstrelaterad dagpenning finns i lagen om utkomstskydd för arbetslösa, bestämmelser om hur försummelse av skyldigheterna inverkar på rätten att få allmänt stöd finns i lagen om allmänt stöd och bestämmelser om hur försummelse av skyldigheterna inverkar på utkomststödet finns i lagen om utkomststöd.

26 §

Målen för, innehållet i och uppföljningen av integrationsutbildning

Syftet med integrationsutbildning är att främja utvecklingen av integrationskundens kunskaper i finska eller svenska och av annan kompetens som behövs i arbetslivet och samhället. Syftet med integrationsutbildning är att stödja integrationskundens sysselsättning och integration samt dennes eget ansvar för främjandet av sin integration. Det språkliga målet i integrationsutbildningen ska vara att integrationskunden når fungerande grundläggande språkkunskaper i finska eller svenska.

Integrationsutbildningen ska innehålla

- 1) undervisning i finska eller svenska,

2) undervisning i yrkesfärdigheter eller andra färdigheter som behövs i arbetslivet och vägledning med avseende på arbetsmarknaden, sysselsättningsfrämjande tjänster eller fortsatta studier,

3) undervisning som främjar beredskap i anslutning till samhällliga och kulturella färdigheter samt medborgarfärdigheter för vardagen,

4) en period av inlärnin g i arbete eller verksamhet som stöder arbets- och funktionsförmågan,

5) sluttestning av språkkunskaper i finska eller svenska.

Utbildningsstyrelsen svarar för att utveckla och förvalta sluttestningen av språkkunskaperna inom integrationsutbildningen med beaktande av integrationsutbildningens mål och innehåll. Utbildningsstyrelsen fastställer läroplansgrunderna för integrationsutbildningen och bestämmer hur sluttestningen av språkkunskaper i finska och svenska ska genomföras. I läroplansgrunderna fastställs utbildningens mål och huvudinnehåll och bedömningen av en studerandes kunnande samt den information som ska ingå i den personliga studieplanen och intyget. Den som producerar utbildningstjänsterna ska utifrån läroplansgrunderna utarbeta en plan för genomförandet av utbildningen.

I fråga om integrationsutbildningen uppföljs åtminstone de språkkunskaper som uppnåtts genom utbildningen, sysselsättningen samt övergången och hänvisningen till sysselsättnings- och integrationsfrämjande tjänster.

26 a §

Målen för, innehållet i och uppföljningen av utbildning i grundläggande litteracitet

Syftet med utbildning i grundläggande litteracitet är att främja utvecklingen av integrationskundens kunskaper i finska eller svenska och läs- och skrivkunighet samt av annan kompetens som denne behöver i arbetslivet och samhället.

Utbildning i grundläggande litteracitet ska innehålla

1) undervisning i finska eller svenska och läs- och skrivundervisning, och

2) undervisning som främjar beredskap i anslutning till grundläggande samhällliga och kulturella färdigheter samt grundläggande medborgarfärdigheter för vardagen.

Utbildningsstyrelsen fastställer läroplansgrunderna för utbildningen i grundläggande litteracitet. I läroplansgrunderna fastställs utbildningens mål och huvudinnehåll och bedömningen av en studerandes kunnande samt den information som ska ingå i den personliga studieplanen och intyget. Den som producerar utbildningstjänsterna ska utifrån läroplansgrunderna utarbeta en plan för genomförandet av utbildningen.

I fråga om utbildningen i grundläggande litteracitet uppföljs åtminstone de språkkunskaper som uppnåtts genom utbildningen, sysselsättningen samt övergången och hänvisningen till sysselsättnings- och integrationsfrämjande tjänster.

27 §

Ordnan de av integrationsutbildning och utbildning i grundläggande litteracitet

Arbetskraftsmyndigheten svarar för att det inom dess verksamhetsområde på finska och svenska erbjuds integrationsutbildning och utbildning i grundläggande litteracitet som motsvarar integrations- och sysselsättningsbehoven hos de integrationskunder som bor inom verksamhetsområdet.

Arbetskraftsmyndigheten eller en serviceproducent som avses i denna lag ska ordna integrationsutbildningen eller utbildningen i grundläggande litteracitet som arbetskraftsutbildning, om vilken det föreskrivs i lagen om ordnan de av arbetskraftsservice.

28 §

Stöd för frivilliga studier

En integrationskund som bedriver frivilliga studier har rätt till arbetslöshetsförmån under de förutsättningar som anges i denna lag, i lagen om utkomstskydd för arbetslösa och i lagen om allmänt stöd, om

1) integrationskunden har ett utbildningsbehov som Arbetskraftsmyndigheten konstaterat och Arbetskraftsmyndigheten bedömer att frivilliga studier stöder integrationskundens integration och sysselsättning,

2) studierna har överenskommit i integrationsplanen, och

3) förutsättningarna i detta kapitel uppfylls.

30 §

Förutsättningar för frivilliga studier

När förutsättningarna i 28 och 29 § uppfylls kan som frivilliga studier stödjas studier

1) om vilka föreskrivs i lagen om grundläggande utbildning (628/1998), om integrationskunden inte har de kunskaper och färdigheter som nås i den grundläggande utbildningen och studierna kan anses vara ändamålsenliga med beaktande av de mål som fastställts i integrationskundens integrationsplan,

2) om vilka föreskrivs i gymnasielagen (714/2018), om avsaknaden av utbildning utgör ett hinder för yrkesmässig utveckling,

3) om vilka föreskrivs i lagen om yrkesutbildning (531/2017), yrkeshögskolelagen (932/2014) eller universitetslagen (558/2009) och som leder till yrkesinriktad grundexamen, yrkesexamen eller specialyrkesexamen, till lägre eller högre högskoleexamen som avläggs vid universitet eller till yrkeshögskoleexamen eller högre yrkeshögskoleexamen som avläggs vid yrkeshögskola, eller vilka syftar till att avlägga delar av nämnda examina eller vilka utgör tilläggsutbildning, fortbildning eller specialiseringsutbildning, yrkeshögskolornas förberedande utbildning för invandrare och öppen undervisning vid universitet eller yrkeshögskolor enligt de lagarna,

4) om vilka föreskrivs i lagen om utbildning som handleder för examensutbildning (1215/2020),

5) om vilka föreskrivs i lagen om fritt bildningsarbete (632/1998), om utbildningen ger större yrkeskompetens och yrkesbehörighet och en utbildnings- eller studieplan över studierna uppvisas, eller om vilka föreskrivs i 14 § 2 mom. i den lagen, om en utbildnings- eller studieplan över studierna uppvisas,

6) som gör integrationskunden behörig i sitt yrke i Finland.

Om en integrationskund har fyllt 40 år, förutsätter stödjande av frivilliga studier i enlighet med 1 mom. 1 punkten dessutom att integrationskunden inte har kunnat inleda sina studier före han eller hon har fyllt 40 år på grund av skada, sjukdom eller utnyttjande av sådana graviditetspenningdagar eller föräldradagpenningdagar som avses i 9 kap. i sjukförsäkringslagen, om inte något annat följer av grundad anledning. Trots vad som föreskrivs ovan kan studier som avses i den punkten stödjas tills studierna har slutförts, om integrationskunden inledde studierna innan han eller hon fyllde 40 år.

32 a §

Avgift för oanvända tjänster

Om en invandrare eller en integrationskund har bokat en mottagningstid eller om en mottagningstid har bokats för invandraren eller integrationskunden för vägledning eller rådgivning enligt 10 §, bedömning av kompetens och behovet av integrationstjänster enligt 14 §, utarbetande av en integrationsplan enligt 16 § eller översyn av integrationsplanen enligt 22 § och invandraren eller integrationskunden utan godtagbart skäl och utan att ha avbokat tiden inte har kommit till mottagningen vid bokad tid, får kommunen eller Arbetskraftsmyndigheten av invandraren eller integrationskunden ta ut kostnaderna för ordnandet av tolkning, dock högst 56,70 euro. Avgiften får emellertid tas ut endast om uttaget av avgiften inte ska anses oskäligt och kommunen eller Arbetskraftsmyndigheten i samband med bokningen har meddelat att en avgift kan komma att tas ut samt på förhand gett anvisningar om avbokning av tiden. Uppgifter om uttag av avgift samt om avbokning av tid ska lämnas så att kunden tillräckligt väl förstår innehållet i dem. Avgift får inte tas ut av en kund under 18 år.

34 §

Stöd för barn och unga personer som har kommit till landet som minderåriga utan vårdnadshavare

För ett barn eller en ung person som avses i 2 § 6 mom. ska i enlighet med hans eller hennes individuella behov stöd ordnas av välfärdsområdet på det sätt som avses i socialvårdslagen och av kommunen som en del av de tjänster som kommunen ansvarar för. Välfärdsområdet och kommunen ska samordna sina tjänster för barn och unga som kommit till landet utan vårdnadshavare.

51 §

Nationell planering, utveckling och styrning av integrationsfrämjandet

Arbets- och näringsministeriet svarar för

- 1) nationell planering, utveckling och styrning av den integrationsfrämjande politiken och för samordning av den med andra politikområden,
- 2) uppföljning och utvärdering av integrationshelheten och politiken för integrationsfrämjandet,
- 3) uppföljning av finansieringen av de integrationsfrämjande tjänster som avses i 2 kap.

Arbets- och näringsministeriet styr livskraftscentralerna samt Sysselsättnings-, utvecklings- och förvaltningscentret i uppgifter i anslutning till integrationsfrämjandet.

Statsrådet fastställer på föredragning av arbets- och näringsministeriet de nationella målen för integrationsfrämjandet en regeringsperiod åt gången. När det gäller sysselsättning samordnas de nationella målen för integrationsfrämjandet med de nationella målen för främjandet av sysselsättning.

Arbets- och näringsministeriet tillsätter en samarbetsgrupp till stöd för fullgörandet av de uppgifter som föreskrivs för ministeriet i denna lag.

55 §

Livskraftscentralens uppgifter

Livskraftscentralen ansvarar inom sitt verksamhetsområde för följande uppgifter i anslutning till främjandet av invandrares integration:

- 1) utveckling, samarbete, samordning och uppföljning av främjandet av integration och etablering på regional nivå,
 - 2) stöd och råd angående integrationsfrämjande till kommunerna och välfärdsområdena,
 - 3) utarbetande och genomförande av en regional strategi i enlighet med 41 § för anvisande av personer som avses i 2 § 3 och 4 mom. till en kommun samt övriga i 4 kap. föreskrivna uppgifter om anvisande till kommuner,
 - 4) avtal med välfärdsområdet om inrättande av familjegrupphem för barn som avses i 2 § 6 mom.,
 - 5) styrning och övervakning av familjegrupphem för barn som avses i 2 § 6 mom. i samarbete med välfärdsområdet, Tillstånds- och tillsynsverket och vid behov Migrationsverket,
 - 6) styrning och övervakning av verksamheten för företrädare som avses i 35 §,
 - 7) avtal med kommunen eller välfärdsområdet om ersättningar som föreskrivs i 8 kap.,
 - 8) främjande av goda befolkningsrelationer,
 - 9) andra än i 1–8 punkten avsedda uppgifter som föreskrivs särskilt för livskraftscentralen i denna lag.
-

59 §

Statlig ersättning till kommunen, välfärdsområdet och hälso- och sjukvårdsmyndigheten i landskapet Åland

Den tidpunkt som avses i 2 eller 3 mom. tillämpas inte på den statsandel som avses i 60 eller på ersättning som avses i 67 §.

60 §

Statsandel

Kommunen beviljas statsandel för ordnandet av följande tjänster och för skötseln av följande uppgifter:

- 1) vägledning och rådgivning enligt 10 §,
 - 2) utarbetandet av en bedömning av kompetens och behovet av integrationstjänster och en integrationsplan enligt 14 § samt översyn av en plan enligt 22 § när det gäller andra än i 2 § 3 eller 4 mom. avsedda personer samt arbetssökande,
 - 3) ordnande av flerspråkig samhällsorientering enligt 25 § för andra personer än de som avses i 2 § 3 eller 4 mom.,
 - 4) främjande av integrationen av personer som avses i 14 § 1 mom. 3 punkten och av andra föräldrar till barn under skolåldern.
-

61 §

Kalkylerad ersättning till kommunen

Till en kommun som inte hör till landskapet Åland betalas av statens medel kalkylerad ersättning för mottagande av personer som avses i 2 § 3 och 4 mom., för bedömning av deras kompetens och behov av integrationstjänster, för utarbetande av en integrationsplan, för vägledning och rådgivning samt för ordnande av flerspråkig samhällsorientering, tolkning och andra integrationsfrämjande tjänster.

65 §

Statlig ersättning för specialkostnader

Till en kommun som hör till landskapet Åland betalas av statens medel kalkylerad ersättning för kostnaderna för tjänster som motsvarar de tjänster som avses i 60 §. Till en kommun som hör till landskapet Åland samt till hälso- och sjukvårdsmyndigheten i landskapet Åland betalas av statens medel kalkylerad specialersättning för kostnader som orsakas av åtgärder och tjänster som tillhandahålls offer för människohandel på grund av deras specialbehov till följd av deras ställning som offer. Den specialersättning som avses ovan betalas som en del av den kalkylerade ersättning som avses i 61 och 62 §. Närmare bestämmelser om grunderna för ersättningen och specialersättningen samt om utbetalningen av den får utfärdas genom förordning av statsrådet.

En förutsättning för betalning av ersättning är dessutom att livskraftscentralen har fattat beslut om detta, med undantag för sådan specialersättning som avses i 3 mom.

86 §

Rätt att få information för tillhandahållande av integrationsfrämjande tjänster

Kommunen, välfärdsområdet och Arbetskraftsmyndigheten har rätt att av varandra, invandrarens föregående hemkommun, livskraftscentralen, en serviceproducent som avses i denna lag och en sådan företrädare för en minderårig som avses i 35 § avgiftsfritt och trots sekretessbestämmelserna få de uppgifter som är nödvändiga för skötseln av de uppgifter som avses i 16 och 22 § i fråga om barn och unga personer som avses i 2 § 6 mom.

Kommunen, välfärdsområdet och Arbetskraftsmyndigheten har rätt att av varandra, Utbildningsstyrelsen och Sysselsättnings-, utvecklings- och förvaltningscentret samt av en serviceproducent som avses i denna lag avgiftsfritt och trots sekretessbestämmelserna få de uppgifter som är nödvändiga för översynen av en integrationsplan enligt 22 § i fråga om invandrare för vilka en integrationsplan har utarbetats och som uppfyller villkoret enligt 16 § 3 eller 4 mom.

90 §

Rätt till information för ansökan om och behandling av andra ersättningar

Sysselsättnings-, utvecklings- och förvaltningscentret har rätt att av Migrationsverket och Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata avgiftsfritt och trots sekretessbestämmelserna få de uppgifter som är nödvändiga för behandlingen av de ersättningsansökningar som avses i 65 och 69 § och som gäller personer som avses i 2 § 3 eller 4 mom. och barn eller unga personer som avses i 6 mom.

Livskraftscentralen har rätt att av Migrationsverket, Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata, kommunen och välfärdsområdet avgiftsfritt och trots sekretessbestämmelserna få de uppgifter som är nödvändiga för beslutsfattande enligt 65 och 69 § och som gäller personer som avses i 2 § 3 eller 4 mom. och barn eller unga personer som avses i 6 mom.

Välfärdsområdet har rätt att av Migrationsverket och Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata avgiftsfritt och trots sekretessbestämmelserna få de uppgifter som är nödvändiga för ansökan om ersättningar och ansökan om beslut enligt 65 § i fråga om personer som avses i 2 § 3 eller 4 mom. Välfärdsområdet har rätt att av Migrationsverket och

Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata avgiftsfritt och trots sekretessbestämmelserna få de uppgifter som är nödvändiga för ansökan om ersättningar och ansökan om beslut enligt 69 § och som gäller barn eller unga personer som avses i 2 § 6 mom. Valfärdsområdet har för ansökan om ersättningar enligt 65 och 69 § rätt att av det valfärdsområde inom vars område invandraren senast bodde avgiftsfritt och trots sekretessbestämmelserna få det beslut av livskraftscentralen som avses i 65 eller 69 § och övriga nödvändiga uppgifter om personer som avses i 2 § 3 eller 4 mom. och barn eller unga personer som avses i 6 mom.

Hälso- och sjukvårdsmyndigheten i landskapet Åland har rätt att av Migrationsverket och Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata avgiftsfritt och trots sekretessbestämmelserna få de uppgifter som är nödvändiga för ansökan om ersättning och ansökan om beslut enligt 65 § i fråga om personer som avses i 2 § 3 eller 4 mom. Hälso- och sjukvårdsmyndigheten i landskapet Åland har för ansökan om ersättning enligt 65 § rätt att av valfärdsområdet avgiftsfritt och trots sekretessbestämmelserna få det beslut av livskraftscentralen som avses i den paragrafen och övriga nödvändiga uppgifter om personer som avses i 2 § 3 eller 4 mom.

Kommunen har rätt att av valfärdsområdet, Migrationsverket och Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata avgiftsfritt och trots sekretessbestämmelserna få de uppgifter som är nödvändiga för ansökan om ersättning enligt 65 § 2 mom. och ansökan om beslut enligt 4 mom. i fråga om personer som avses i 2 § 3 eller 4 mom. Kommunen har för ansökan om ersättningar enligt 65 § rätt att av invandrarens föregående hemkommun avgiftsfritt och trots sekretessbestämmelserna få det beslut av livskraftscentralen som avses i den paragrafen och övriga nödvändiga uppgifter om personer som avses i 2 § 3 eller 4 mom.

En kommun som hör till landskapet Åland har rätt att av Migrationsverket och Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata avgiftsfritt och trots sekretessbestämmelserna få de uppgifter som är nödvändiga för ansökan om ersättning enligt 65 § 3 mom. i fråga om invandrare som är föremål för ersättningen.

91 §

Rätt att få information för styrnings- och tillsynsuppgifter

En livskraftscentral har rätt att av en kommun, ett valfärdsområde, Tillstånds- och tillsynsverket, en annan livskraftscentral, en företrädare som avses i 35 § och en serviceproducent som avses i denna lag avgiftsfritt och trots sekretessbestämmelserna få de uppgifter som är nödvändiga för skötseln av de uppgifter som avses i 55 § 1 mom. 5 och 6 punkten.

95 §

Sökande av ändring

Omprövning av beslut som avses i denna lag får begäras. Bestämmelser om begäran om omprövning finns i förvaltningslagen (434/2003).

96 §

Tjänsteansvar

På en person som inte är anställd hos en myndighet och som sköter uppgifter som gäller vägledning och rådgivning enligt 10 §, expertbedömningar som ingår i bedömning av kompetens och behovet av integrationstjänster enligt 14 §, ordnande av flerspråkig samhällsorientering enligt 25 § och ordnande av integrationsutbildning och utbildning i grundläggande litteracitet enligt 27 § samt uppgifter inom familjegrupphemsverksamhet enligt 33 § tillämpas bestämmelserna om straffrättsligt tjänsteansvar när personen utför sådana uppgifter som avses i de nämnda bestämmelserna. Bestämmelser om skadeståndsansvar finns i skadeståndslagen (412/1974).

Denna lag träder i kraft den 20 .

På en integrationskunds studier som inletts före ikraftträdandet av denna lag tillämpas 30 § 1 mom. 1 punkten som gällde vid ikraftträdandet av denna lag.

Välfärdsområdet och en kommun som hör till landskapet Åland ska senast den 31 mars 2027 ansöka om ersättningar som beviljas med stöd av den upphävda 63 §. Detsamma gäller för ersättningar som kommunen ansöker och som beviljas med stöd av den upphävda 64 § samt de ersättningar som kommunen, välfärdsområdet och hälso- och sjukvårdsmyndigheten i landskapet Åland ansöker om och som beviljas med stöd av 68 §.

2.

Lag

om ändring av lagen om fritt bildningsarbete

I enlighet med riksdagens beslut
upphävs i lagen om fritt bildningsarbete (632/1998) 9 § 2 mom. och 25 m §, sådana de lyder, 9 § 2 mom. i lag 1104/2024 och 25 m § i lag 1219/2020,
ändras 6 b §, 10 § 1 mom. och 24 § 1 mom., sådana de lyder, 6 b § i lag 1456/2025, 10 § 1 mom. i lag 684/2023 och 24 § 1 mom. i lag 1104/2024, samt
fogas till 14 §, sådan den lyder i lag 1411/2014, ett nytt 2 mom. som följer:

6 b §

Omfattning och bedömning av utbildning som förs in i nationella informationsresursen inom undervisning och utbildning

När andra uppgifter om fritt bildningsarbete än uppgifter om utbildning som avses i 7 a kap. förs in i den informationsresurs som avses i 2 kap. i lagen om nationella studie-, utbildnings- och examensregister (884/2017) ska utbildningens omfattning anges i studiepoäng och den ska beskrivas och bedömas kompetensbaserat. Utbildningens omfattning anges i studiepoäng så att en studerandes arbetsinsats på i genomsnitt 27 timmar motsvarar en studiepoäng. Vid bedömningen av den studerandes kunskande tillämpas bestämmelserna i 25 g § 4 mom. och 25

k § i denna lag. Kunnandet bedöms antingen med vitsordet godkänd eller med vitsordet underkänd eller med hjälp av en skala.

10 §

Fastställande av antalet prestationer som ska användas vid beräkning av statsandelen

Undervisnings- och kulturministeriet fastställer årligen inom ramen för statsbudgeten det antal studerandeveckor, studerandedygn, studerandedagar och undervisningstimmar som läggs till grund för beräkningen av statsandelen. Därtill fastställer undervisnings- och kulturministeriet årligen inom ramen för statsbudgeten det antal studerandeveckor av ovannämnda studerandeveckor för vilka statsandel beviljas till 100 procent enligt 9 § 6 mom. I fråga om en sammanslagen läroanstalt fastställs antalet prestationer särskilt för respektive läroanstaltsform.

14 §

Specialunderstöd och extra understöd

En läroanstalt vars utbildningsuppgift enligt tillståndet att driva läroanstalt är integrationsutbildning på teckenspråk kan inom ramen för anslagen i statsbudgeten beviljas extra understöd för integrationsutbildning och utbildning i grundläggande litteracitet som ordnas för döva och hörselskadade.

24 §

Avgifter som tas ut av de studerande

Skäliga avgifter för undervisningen kan tas ut av de studerande. Avgifter tas inte ut inom utbildning som avses i 7 a kap.

Denna lag träder i kraft den 20 . _____

3.

Lag

om ändring av lagen om ordnande av arbetskraftsservice

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om ordnande av arbetskraftsservice (380/2023) 48 § 1 mom. 4 punkten, 61 § 1 mom. 3 punkten och 74 § 1 mom. 1, 3 och 4 punkten, av dem 48 § 1 mom. 4 punkten sådan den lyder i lag 1412/2025 och 61 § 1 mom. 3 punkten i lag 691/2023, samt
fogas till 61 § 1 mom., sådant det lyder delvis ändrat i lag 691/2023, en ny 4 punkt som följer:

48 §

Situationer där jobsökningsskyldighet inte föreläggs

Jobsökningsskyldighet föreläggs inte om

4) den arbetssökande på det sätt som avses i 9 kap. eller i 28–32 § i lagen om främjande av integration bedriver frivilliga studier inom läskunnighetsskedet i grundläggande utbildning för vuxna enligt 46 § i lagen om grundläggande utbildning (628/1998) som stöds med arbetslöshetsförmån och studierna på det sätt som avses i 2 kap. 10 § 2 mom. i lagen om utkomstskydd för arbetslösa bedrivs på heltid,

61 §

Ordnanande av arbetskraftsutbildning

Arbetskraftsmyndigheter ska ordna arbetskraftsutbildning i form av

- 3) sådan integrationsutbildning som avses i 26 § i lagen om främjande av integration,
 - 4) sådan utbildning i grundläggande litteracitet som avses i 26 a § i lagen om främjande av integration.
-

74 §

Villkor som gäller studierna

Bestämmelserna i detta kapitel tillämpas på studier som betraktas som heltidsstudier enligt 2 kap. 10 § 2 mom. i lagen om utkomstskydd för arbetslösa och

1) som det finns bestämmelser om i lagen om yrkesutbildning, yrkeshögskolelagen (932/2014) eller universitetslagen (558/2009) och som leder till yrkesinriktad grundexamen, yrkesexamen eller specialyrkesexamen, till lägre eller högre högskoleexamen som avläggs vid universitet eller till yrkeshögskoleexamen eller högre yrkeshögskoleexamen som avläggs vid yrkeshögskola, eller som syftar till att studeranden avlägger delar av nämnda examina, genomför tilläggsutbildning eller fortbildning enligt nämnda lagar eller deltar i öppen undervisning vid universitet eller yrkeshögskola,

3) som omfattas av lagen om grundläggande utbildning eller gymnasielagen (714/2018), i det fall att avsaknaden av utbildning utgör ett hinder för yrkesmässig utveckling, eller

4) som omfattas av lagen om fritt bildningsarbete (632/1998), i det fall att utbildningen ger större yrkeskompetens och yrkesbehörighet och en utbildnings- eller studieplan över studierna uppvisas, eller av 14 § 2 mom. i den lagen, i det fall att en utbildnings- eller studieplan över studierna uppvisas.

Denna lag träder i kraft den 20 .

4.

Lag

om ändring av 10 kap. 4 § och 11 kap. 2 § i lagen om utkomstskydd för arbetslösa

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om utkomstskydd för arbetslösa (1290/2002) 10 kap. 4 § 2 mom. och 11 kap. 2 § 4 mom. 18 punkten, sådana de lyder, 10 kap. 4 § 2 mom. i lag 685/2023 och 11 kap. 2 § 4 mom. 18 punkten i lag 1374/2014, som följer:

10 kap.

Bestämmelser om förmåner som betalas under tiden för sysselsättningsfrämjande service

4 §

Avvikande tillämpning av denna lag efter att sysselsättningsfrämjande service inletts

Under tiden för arbetskraftsutbildning och arbetssökandes frivilliga studier som stöds med arbetslöshetsförmån samt under tiden för sådana studier inom läskunnighetskedet i grundläggande utbildning för vuxna enligt 46 § i lagen om grundläggande utbildning som på det sätt som avses i 2 kap. 10 § 2 mom. i denna lag bedrivs på heltid och som stöds med arbetslöshetsförmån på det sätt som avses i 28–31 § i lagen om främjande av integration tillämpas inte 2 kap., 2 a kap. 1 § och det som i 4 § föreskrivs om arbete som arbetsgivaren erbjuder individuellt, 3 kap. 1 § 3 mom., 6 kap. 8 § och 7 kap. 2 § i denna lag.

11 kap.

Bestämmelser om verkställighet

2 §

Skyldighet att lämna uppgifter

De förändringar i förmånstagarens omständigheter som avses i 3 mom. och som den som får inkomstrelaterad dagpenning omedelbart skall meddela den som betalar ut förmånen är

18) de dagar då mottagaren av arbetslöshetsförmån har deltagit i annan sysselsättningsfrämjande service än arbetskraftsutbildning, arbetssökandes frivilliga studier som stöds med arbetslöshetsförmån eller frivilliga studier enligt 28–31 § i lagen om främjande av integration,

Denna lag träder i kraft den 20 .

På en arbetssökandes rätt att få arbetslöshetsförmån under tiden för sådan frivillig utbildning i läs- och skrivkunnighet som stöds med arbetslöshetsförmån och som avses 28–31 § i lagen om främjande av integration (681/2023) tillämpas de bestämmelser som gällde vid ikraftträdandet av denna lag, om studierna har inletts före ikraftträdandet.

5.

Lag

om ändring av 9 a och 9 d § i lagen om nationella studie-, utbildnings- och examensregister

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om nationella studie-, utbildnings- och examensregister (884/2017) det inledande stycket i 9 a § 1 mom. samt det inledande stycket i 9 d § 1 mom., sådana de lyder, det inledande stycket i 9 a § 1 mom. i lag 944/2022 samt det inledande stycket i 9 d § 1 mom. i lag 1213/2023, som följer:

9 a §

Uppgifter om sådan utbildning inom det fria bildningsarbetet som riktar sig till läropliktiga och till kontinuerligt lärande

En huvudman för en läroanstalt enligt lagen om fritt bildningsarbete ska i fråga om sina studerande inom utbildning som avses i 7 a kap. i den lagen och i 8 § 1 mom. 2 punkten i lagen om Servicecentret för kontinuerligt lärande och sysselsättning föra in uppgifter om följande i informationsresursen:

9 d §

Uppgifter om utbildning inom fritt bildningsarbete och om kompetensmärken

En huvudman för en läroanstalt enligt lagen om fritt bildningsarbete ska i fråga om sina studerande inom sådan utbildning som uppfyller de förutsättningar som anges i 6 b § i den lagen, och som inte är utbildning som avses i 7 a kap. i den lagen, föra in följande uppgifter i informationsresursen, om huvudmannen har beslutat erbjuda sig att föra in uppgifterna i informationsresursen för de studerande som deltar i utbildningen och den studerande samtycker till att uppgifterna förs in:

Denna lag träder i kraft den 20 .

6.

Lag

om upphävande av 5 § 2 mom. i läropliktslagen

I enlighet med riksdagens beslut föreskrivs:

1 §
Genom denna lag upphävs 5 § 2 mom. i läropliktslagen (1214/2020), sådant det lyder i lag 686/2023.

2 §
Denna lag träder i kraft den 20 . _____

7.

Lag

om upphävande av 2 § 1 mom. 13 punkten i lagen om statsandel för kommunal basservice

I enlighet med riksdagens beslut föreskrivs:

1 §
Genom denna lag upphävs 2 § 1 mom. 13 punkten i lagen om statsandel för kommunal basservice (618/2021), sådan den lyder i lag 690/2023.

2 §
Denna lag träder i kraft den 20 . _____

Helsingfors den 23 april 2026

Statsminister

Petteri Orpo

Inrikesminister Mari Rantanen

1.

Lag

om ändring av lagen om främjande av integration

I enlighet med riksdagens beslut
upphävs i lagen om främjande av integration (681/2023) 6, 7 och 12 §, 14 § 3 och 7 mom.
samt 20, 47, 49, 50, 52–54, 58, 63, 64 och 68 §,

av dem den svenska språkdräkten i 6, samt 14 § 7 mom., 20 §, den svenska språkdräkten i 47,
samt 49 och 50 § och den svenska språkdräkten i 53 och 54 § sådana de lyder i lag 1100/2024,
7 § sådan den lyder i lag 70/2026, 14 § 3 mom. sådant det lyder i lag 1414/2025, den svenska
språkdräkten i 52 § samt 63 § sådana de lyder delvis ändrade i lag 1100/2024, 58 § och 64 §
sådana de lyder i lag 721/2025 och 68 § sådan den lyder i lagarna 322/2024, 1100/2024 och
721/2025,

ändras 1 §, 2 § 2–4 mom., 3 och 5 §, rubriken för 13 § och 13 § 1 mom., det inledande stycket
i 14 § 1 mom., 14 § 1 mom. 5 punkten samt 2 och 4 mom., 16 §, 18 § 1 mom., 19 §, 22 § 2
mom., 24, 26 och 27 §, 28 § 1 mom., 30 § 1 mom., 32 a § 1 mom., 34 § 1 mom., 51 §, 55 § 1
mom., 59 § 4 mom., 60 § 1 mom., 61 § 1 mom., 65 § 3 och 4 mom., 86 § 3 och 4 mom., 90 §,
91 § 1 mom., 95 § 1 mom. och 96 §,

av dem den svenska språkdräkten i 1 § sådan den lyder delvis ändrad i lag 1100/2024, den
svenska språkdräkten i 2 § 2–4 mom. samt 13 § 1 mom., det inledande stycket i 14 § 1 mom.,
14 § 1 mom. 5 punkten samt 2 och 4 mom., 16 §, 18 § 1 mom., 22 § 2 mom., den svenska
språkdräkten i 27 § och 30 § 1 mom. samt 32 a § 1 mom., den svenska språkdräkten i 34 § 1
mom., i 61 § 1 mom. och 65 § 3 mom., 95 § 1 mom. och 96 § sådana de i lag 1100/2024, 3
och 26 §, 59 § 4 mom. och 86 § 3 och 4 mom. sådana de lyder i lag 1376/2025, 5 § sådan den
lyder i lagarna 1100/2024, 721/2025 och 70/2026, 19 § sådan den lyder i lagarna 1100/2024 och
1414/2025, 24 § sådan den lyder i lagarna 1100/2024 och 70/2026, 28 § 1 mom. sådant det lyder
delvis ändrat i lagarna 1100/2024 och 70/2026, 51 §, 55 § 1 mom. 65 § 4 mom. och 91 § 1
mom. sådana de lyder i lag 721/2025, 60 § 1 mom. sådant det lyder i lagarna 322/2024 och
1100/2024 samt 90 § sådan den lyder i lagarna 322/2024, 721/2025 och 1376/2025, och

fogas till lagen nya 1 a och 26 a § samt till 30 § ett nytt 3 mom. som följer:

Gällande lydelse

1 §

Lagens syfte

Syftet med denna lag är att främja

- 1) invandrades integration,
- 2) invandrades sysselsättning eller företagande,
- 3) invandrades *kompetens* och arbetslivsfärdigheter,
- 4) förverkligandet av likabehandling, delaktighet och jämlikhet för invandrare,

Föreslagen lydelse

1 §

Lagens syfte

Syftet med denna lag är att främja

- 1) invandrades integration,
- 2) invandrades sysselsättning eller företagande,
- 3) invandrades arbetslivsfärdigheter,
- 4) *invandrades uppnående av fungerande grundläggande språkkunskaper och annan*

Gällande lydelse

- 5) invandrares välbefinnande och hälsa,
- 6) goda befolkningsrelationer och samhällets mottaglighet,
- 7) tillgången till behövliga och högklassiga integrationsfrämjande tjänster,
- 8) sektorsövergripande samarbete mellan integrationsfrämjande aktörer,
- 9) samordningen av integrationsfrämjande planering och utveckling med övrig nationell, regional och lokal planering och utveckling.

(ny 1 a §)

2 §

Tillämpningsområde

Med avvikelse från 1 mom. tillämpas 10 § även på andra invandrare som vistas i Finland. Med avvikelse från 1 mom. tillämpas 68 § även på finska medborgare som är offer för människohandel i enlighet med 3 § 7 punkten i lagen om mottagande av personer som söker internationellt skydd och om identifiering av och hjälp till offer för människohandel (746/2011).

Bestämmelserna i 4 kap. om anvisande till kommunplats och i 61–66 § om ersättning för

Föreslagen lydelse

kompetens som behövs i arbetslivet och samhället,

- 5) förverkligandet av likabehandling, delaktighet och jämlikhet för invandrare,
- 6) invandrares eget ansvar för sin integration.

1 a §

Skyldighet att integrera sig

Invandrare är skyldiga att främja sin integration och sysselsättning. Invandraren ska söka sig till och delta i de integrationsfrämjande tjänster som avses i denna lag på det sätt som föreskrivs i denna lag.

Bestämmelser om försummelse av de skyldigheter som i denna lag föreskrivs för invandrare och integrationskunder finns i 24 §.

2 §

Tillämpningsområde

Med avvikelse från 1 mom. tillämpas 10 § även på andra invandrare som vistas i Finland. Med avvikelse från 1 mom. tillämpas 65 § 3 mom. även på finska medborgare som är offer för människohandel i enlighet med 3 § 7 punkten i lagen om mottagande av personer som söker internationellt skydd och om identifiering av och hjälp till offer för människohandel (746/2011) *till den del det är fråga om kostnader som avses i det momentet och som orsakas av åtgärder och tjänster som tillhandahålls offer för människohandel på grund av deras specialbehov till följd av deras ställning som offer.*

Bestämmelserna i 4 kap. om anvisande till kommunplats och i 61, 62, 65 och 66 § om

Gällande lydelse

kostnader till kommuner eller välfärdsområden tillämpas på den som

1) får internationellt skydd enligt utlänningslagen,

2) efter att ha ansökt om internationellt skydd har beviljats uppehållstillstånd enligt 51, 52 eller 89 § i utlänningslagen,

3) på grundval av 93 § i utlänningslagen har tagits till Finland på särskilda humanitära grunder eller för uppfyllande av internationella förpliktelser,

4) har beviljats kontinuerligt uppehållstillstånd enligt 52 a § 2 mom. eller 54 § 5 mom. i utlänningslagen, eller

5) har beviljats uppehållstillstånd enligt 110 § i utlänningslagen och som uppfyller villkoren i 4 § i lagen om hemkommun (201/1994).

Bestämmelserna i 4 kap. och 61–66 § tillämpas dessutom på en familjemedlem eller annan anhörig till en person som avses i 3 mom., om familjebandet till den som avses i 3 mom. har funnits redan innan den personen kom till Finland.

3 §

Tillämpning av lagen på arbetssökande

Vid tillämpning av 12–14, 16, 18–20, 22–32 och 32 a § på en arbetssökande som avses i 3 § 1 mom. 3 punkten i lagen om ordnade av arbetskraftsservice (380/2023) ska ansvaret för genomförandet av de åtgärder och tjänster som i denna lag har ålagts kommunen ankomma på den arbetskraftsmyndighet som avses i 1 punkten i det momentet, om inte något annat följer av annan lagstiftning.

När tjänster som avses i 14, 16, 18–20 och 22–24 § ordnas och tillhandahålls för en i 5 § 5 punkten avsedd integrationskund som är registrerad som arbetssökande iakttas dessutom vad som föreskrivs i lagen om ordnande av arbetskraftsservice, om inte något annat föreskrivs i denna eller någon annan lag.

Föreslagen lydelse

ersättning för kostnader till kommuner eller välfärdsområden tillämpas på den som

1) får *sådant* internationellt skydd *som avses* i utlänningslagen,

2) efter att ha ansökt om internationellt skydd har beviljats uppehållstillstånd *på grundval av* 51, 52 eller 89 § i utlänningslagen,

3) på grundval av 93 § i utlänningslagen har tagits till Finland på särskilda humanitära grunder eller för uppfyllande av internationella förpliktelser,

4) har beviljats kontinuerligt uppehållstillstånd på grundval av 52 a § 2 mom. eller 54 § 5 mom. i utlänningslagen, eller

5) har beviljats uppehållstillstånd *med stöd av* 110 § i utlänningslagen och som uppfyller *förutsättningarna* i 4 § i lagen om hemkommun (201/1994).

Dessutom tillämpas 4 kap. och 61, 62, 65 och 66 § på en familjemedlem eller annan anhörig till en person som avses i 3 mom. *i denna paragraf*, om familjebandet till den som avses *i det momentet* har funnits redan innan den personen kom till Finland.

3 §

Tillämpning av lagen på arbetssökande

Vid tillämpning av 14, 16, 18, 19, 22–25 och 32 a § på en arbetssökande som avses i 3 § 1 mom. 3 punkten i lagen om ordnade av arbetskraftsservice (380/2023) ska ansvaret för genomförandet av de åtgärder och tjänster som i denna lag har ålagts kommunen ankomma på den arbetskraftsmyndighet som avses i 1 punkten i det momentet, om inte något annat följer av annan lagstiftning.

När tjänster som avses i 14, 16, 18, 19 och 22–24 § ordnas och tillhandahålls för en i 5 § 5 punkten avsedd integrationskund som är registrerad som arbetssökande iakttas dessutom lagen om ordnande av arbetskraftsservice, om inte något annat föreskrivs i denna eller någon annan lag.

Gällande lydelse

5 §

Definitioner

I denna lag avses med

1) *integration* invandrarens individuella process som försiggår i växelverkan med samhället och under vilken invandrarens likabehandling och jämlikhet i samhället samt delaktighet i arbets- och näringslivet, utbildning, organisationsverksamhet eller annan samhällelig verksamhet fördjupas och blir mångsidigare,

2) *integrationsfrämjande* stödjande av integration genom att för invandrare tillhandahålla tjänster som avses i denna lag, genom att stödja invandrarens möjligheter att upprätthålla sitt eget språk och sin egen kultur samt genom att främja samhällets mottaglighet,

3) *främjande av etablering* stödjande åtgärder utanför kommunens integrationsprogram, avsedda i synnerhet för integration av en invandrare som i avsikt att arbeta eller studera flyttar till kommunen,

4) *invandrare* en person som flyttat till Finland och som vistas i landet med ett tillstånd som beviljats för annat än turism eller därmed jämförbar kortvarig vistelse eller vars uppehållsrätt har registrerats eller som har beviljats uppehållskort,

5) *integrationskund* en invandrare som har en gällande integrationsplan,

6) *arbetssökande* en person som avses i 3 § 1 mom. 3 punkten i lagen om ordnande av arbetskraftsservice,

7) *arbetslös arbetssökande* en person som uppfyller definitionerna av en arbetslös och en arbetssökande i 3 § i lagen om ordnande av arbetskraftsservice,

8) *offer för människohandel* en person som avses i 3 § 7 punkten i lagen om mottagande av personer som söker internationellt skydd och om identifiering av och hjälp till offer för människohandel,

Föreslagen lydelse

5 §

Definitioner

I denna lag avses med

1) *integration* invandrarens individuella process där tyngdpunkten ligger på invandrarens eget ansvar och som försiggår i växelverkan med samhället och under vilken invandrarens *språkkunskaper* och *arbetslivsfärdigheter* samt annan kompetens som behöves i arbetslivet och samhället utvecklas och likabehandlingen, jämlikheten och delaktigheten ökar,

2) *integrationsfrämjande* stödjande av integration genom att för invandrare tillhandahålla tjänster som avses i denna lag, genom att stödja invandrarens möjligheter att *utveckla sina språkkunskaper* och *arbetslivsfärdigheter* samt annan kompetens som behövs i arbetslivet och samhället med beaktande av invandrarens eget ansvar för sin integration,

3) *främjande av etablering* stödjande åtgärder utanför kommunens integrationsprogram, avsedda i synnerhet för integration av en invandrare som i avsikt att arbeta eller studera flyttar till kommunen,

4) *invandrare* en person som flyttat till Finland och som vistas i landet med ett tillstånd som beviljats för annat än turism eller därmed jämförbar kortvarig vistelse eller vars uppehållsrätt har registrerats eller som har beviljats uppehållskort,

5) *integrationskund* en invandrare som har en gällande integrationsplan,

6) *arbetssökande* en person som avses i 3 § 1 mom. 3 punkten i lagen om ordnande av arbetskraftsservice,

7) *arbetslös arbetssökande* en person som avses i 3 § i lagen om ordnande av *arbetskraftsservice* och som är arbetslös på det sätt som avses i 4 punkten i det momentet,

8) *offer för människohandel* en person som avses i 3 § 7 punkten i lagen om mottagande av personer som söker internationellt skydd och om identifiering av och hjälp till offer för människohandel,

9) *integrationsprogram* tjänstehelhet som kommunen och *arbetskraftsmyndigheten*

Gällande lydelse

9) *integrationsprogram* tjänstehelhet som kommunen ordnar för invandrare i inledningsskedet av integrationen,

10) *tjänster som ingår i integrationsprogrammet* tjänster som kommunen ordnar i inledningsskedet av integrationen och som har till syfte att främja invandrades integration, sysselsättning eller företagande, kompetens och arbetslivsfärdigheter, förverkligandet av likabehandling, delaktighet och jämlikhet, *invandrades hälsa och välbefinnande, medborgarfärdigheter för vardagen samt deltagande i organisationsverksamhet och annan samhällelig verksamhet,*

11) *övriga integrationsfrämjande tjänster sådana tjänster utanför integrationsprogrammet som anordnas som en del av arbetskraftsservicen, övrig kommunal basservice, det nationella utbildningssystemet, välfärdsområdets social- och hälsovårdstjänster, Folkpensionsanstaltens tjänster och organisationers, föreningars eller sammanslutningars verksamhet,*

12) *samhällsorientering* studier som ingår i integrationsprogrammet och som förstärker integrationskundens förståelse för det finländska samhället, för medborgarfärdigheterna för vardagen samt för de egna rättigheterna och skyldigheterna och som ordnas på integrationskundens eget språk eller ett språk som denne har goda kunskaper i,

13) *integrationsplan* en individuell plan som utarbetas för integrationsfrämjande och där kommunen tillsammans med invandraren kommer överens om individuella mål och tjänster för integration och sysselsättning samt om deltagande i tjänsterna,

14) *serviceproducent* aktör som producerar en sådan tjänst åt kommunen som avses i 10 § eller i 13 § 1 mom. 3 eller 4 punkten,

Föreslagen lydelse

ordnar för invandrare i inledningsskedet av integrationen,

10) *tjänster som ingår i integrationsprogrammet* tjänster som kommunen och *arbetskraftsmyndigheten* ordnar i inledningsskedet av integrationen och som har till syfte att främja invandrades integration, sysselsättning eller företagande, *uppnående av fungerande grundläggande språkkunskaper,* kompetens och arbetslivsfärdigheter och att främja förverkligandet av likabehandling, delaktighet och jämlikhet,

(upphävs 11 punkt.)

11) *samhällsorientering* studier som ingår i integrationsprogrammet och som förstärker integrationskundens förståelse för det finländska samhället, för medborgarfärdigheterna för vardagen samt för de egna rättigheterna och skyldigheterna och som ordnas på integrationskundens eget språk eller ett språk som denne har goda kunskaper i,

12) *integrationsplan* en individuell plan som utarbetas för integrationsfrämjande och där kommunen tillsammans med invandraren kommer överens om individuella mål och tjänster för integration och sysselsättning samt om *hur invandraren ska söka sig till och delta i tjänsterna och där kommunen informerar invandraren om dennes ansvar och skyldigheter i fråga om den egna integrationen,*

13) *serviceproducent* aktör som producerar en sådan tjänst åt kommunen som avses i 10 § eller i 13 § 1 mom. 3–6 punkten, *med undantag för slutttestning av språkkunskaper,*

14) *kommunplats* en anmälan som baserar sig på ett i 42 § avsett avtal mellan livskraftscentralen och kommunen om kommunens beredskap att ordna bostad,

Gällande lydelse

15) *kommunplats* en anmälan som baserar sig på ett i 42 § avsett avtal mellan livskraftscentralen och kommunen om kommunens beredskap att ordna bostad, mottagande och tjänster och att ta emot en invandrare som avses i 2 § 3 eller 4 mom. inom förfarandet för anvisande till kommuner enligt 4 kap.,

16) *anvisande till kommun* förfarande där livskraftscentralen på det sätt som anges i 43 § anvisar en i 2 § 3 eller 4 mom. avsedd person till en kommunplats som kommunen har beviljat eller där personen flyttar till kommunen från en förläggning med hjälp av förläggnings stödåtgärder eller självständigt,

17) *sektorsövergripande samarbete samarbete mellan myndigheter från olika sektorer, organisationer, föreningar, sammanslutningar, stiftelser, utbildningsproducenter, läroanstalter, serviceproducenter och andra aktörer,*

18) *goda befolkningsrelationer relationer mellan befolkningsgrupper som baserar sig på positiva attityder, en fungerande växelverkan, en känsla av trygghet och deltagande i samhället,*

19) *arbetslöshetsförmån* inkomstrelaterad dagpenning enligt lagen om utkomstskydd för arbetslösa (1290/2002) och allmänt stöd enligt lagen om allmänt stöd (48/2026).

6 §

Tolkning och översättning

Bestämmelser om myndigheters skyldighet att sörja för tolkning eller översättning i ett ärende finns i 26 § i förvaltningslagen (434/2003).

7 §

Rätten till inkomstrelaterad dagpenning, allmänt stöd och utkomststöd

Bestämmelser om invandrars rätt att få inkomstrelaterad dagpenning finns i lagen om utkomstskydd för arbetslösa, bestämmelser om invandrars rätt att få allmänt stöd finns i

Föreslagen lydelse

mottagande och tjänster och att ta emot en invandrare som avses i 2 § 3 eller 4 mom. inom förfarandet för anvisande till kommuner enligt 4 kap.,

15) *anvisande till kommun* förfarande där livskraftscentralen på det sätt som anges i 43 § anvisar en i 2 § 3 eller 4 mom. avsedd person till en kommunplats som kommunen har beviljat eller där personen flyttar till kommunen från en förläggning med hjälp av förläggnings stödåtgärder eller självständigt,

(upphävs 17 punkt.)

(upphävs 18 punkt.)

16) *arbetslöshetsförmån* inkomstrelaterad dagpenning enligt lagen om utkomstskydd för arbetslösa (1290/2002) och allmänt stöd enligt lagen om allmänt stöd (48/2026).

Gällande lydelse

lagen om allmänt stöd och bestämmelser om invandrares rätt att få utkomststöd finns i lagen om utkomststöd (1412/1997).

12 §

Ordnande av integrationsfrämjande tjänster (upphävs 12 §)

Integrationsfrämjande åtgärder och tjänster ordnas som en del av kommunens integrationsprogram som avses i 13 § samt som andra integrationsfrämjande tjänster som ordnas som en del av arbetskraftsservicen, annan kommunal basservice, det nationella utbildningssystemet, välfärdsområdets social- och hälsovårdstjänster, Folkpensionsanstaltens tjänster eller organisationers, föreningars eller sammanslutningars verksamhet.

13 §

Innehållet i kommunens integrationsprogram

Kommunen ska ordna ett integrationsprogram som ska innehålla

- 1) en bedömning av kompetens och behovet av integrationstjänster enligt 14 §,*
- 2) utarbetande av en integrationsplan enligt 16 §,*
- 3) flerspråkig samhällsorientering enligt 25 §,*
- 4) i 26 § avsedd och annan utbildning och tjänster som främjar kunskaper i finska och svenska, läs- och skrivkunnsighet, samhälls- och arbetslivsfärdigheter samt sysselsättning och företagande,*
- 5) vägledning och rådgivning under programmet, och*
- 6) slutttestning av språkkunskaperna enligt 26 §.*

(ny 7 punkt.)

Föreslagen lydelse

13 §

***Innehållet i kommunens och
arbetskraftsmyndighetens
integrationsprogram***

Integrationsfrämjande åtgärder och tjänster ordnas som en del av kommunens och arbetskraftsmyndighetens gemensamma integrationsprogram. Kommunen och arbetskraftsmyndigheten ska ordna ett gemensamt integrationsprogram som ska innehålla

- 1) en bedömning av kompetens och behovet av integrationstjänster enligt 14 §,*
- 2) utarbetande av en integrationsplan enligt 16 §,*
- 3) flerspråkig samhällsorientering enligt 25 §,*
- 4) integrationsutbildning och slutttestning av språkkunskaper enligt 26 §,*

- 5) utbildning i grundläggande litteracitet enligt 26 a §,*
- 6) andra än i 1–5 punkten avsedda utbildningar och tjänster som främjar kunskaper i finska och svenska, läs- och skrivkunnsighet, samhälls- och*

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

arbetslivsfärdigheter samt sysselsättning och företagande, och

7) vägledning och rådgivning under programmet med beaktande av invandrarens ansvar och skyldigheter i fråga om sin integration.

14 §

14 §

Bedömning av kompetens och behovet av integrationstjänster

Bedömning av kompetens och behovet av integrationstjänster

Kommunen ska utarbeta en bedömning av kompetens och behovet av integrationstjänster för en invandrare vars första uppehållstillstånd eller uppehållskort beviljades eller uppehållsrätt registrerades för högst tre år sedan och som

Kommunen ska *utan dröjsmål* utarbeta en bedömning av kompetens och behovet av integrationstjänster för en invandrare vars första uppehållstillstånd eller uppehållskort beviljades eller uppehållsrätt registrerades för högst tre år sedan och som

5) annat än tillfälligt får utkomststöd enligt lagen om utkomststöd,

5) annat än tillfälligt får utkomststöd enligt lagen om utkomststöd (1412/1997),

Kommunen ska bedöma invandrarens kompetens och förutsättningar för sysselsättning och studier samt andra förutsättningar för integration samt dennes behov av utbildning och andra integrationsfrämjande tjänster som tillhandahålls av kommunen eller en serviceproducent och behovet av deltagande i organisationers, föreningars eller sammanslutningars verksamhet. Under bedömningen utreds invandrarens mål och önskemål, tidigare utbildning, arbetshistorik, språkkunskaper, arbets- och funktionsförmåga som påverkar förutsättningarna för anställning och integration samt andra faktorer som har avsevärd betydelse för anställning och integration. För utredningen av behovet av tjänster kan invandraren hänvisas till behövliga expertbedömningar och undersökningar. *Bedömningen av kompetens och behovet av integrationstjänster ska inledas utan dröjsmål när kommunen får kännedom om en sådan person.*

Kommunen ska bedöma invandrarens kompetens och förutsättningar för sysselsättning och studier samt andra förutsättningar för integration samt dennes behov av utbildning och andra integrationsfrämjande tjänster. Under bedömningen utreds invandrarens mål *det ändamålsenliga integrationsspråket för invandraren, invandrarens tidigare utbildning, arbetshistorik, språkkunskaper, arbets- och funktionsförmåga som påverkar förutsättningarna för anställning och integration samt andra faktorer som har avsevärd betydelse för anställning och integration. Vid bedömningen informeras invandraren om målen för de integrationsfrämjande tjänsterna och om sina skyldigheter samt anvisas till självständigt agerande och till att ta ansvar för sin integration och sysselsättning.* För utredningen av behovet av tjänster kan invandraren hänvisas till behövliga expertbedömningar och undersökningar.

(upphävs 3 mom.)

Åtgärder som ingår i bedömningen av kompetens och behovet av

Gällande lydelse

integrationstjänster kan ordnas i stället för de kompletterande samtal om jobsökning som avses i 35 § 2 mom. i lagen om ordnande av arbetskraftsservice.

Välståndsområdet ska delta i bedömningen av kompetens och behovet av integrationstjänster enligt 1 mom., om främjandet av invandrarens integration förutsätter samordning av de tjänster enligt 12 § som kommunen och välståndsområdet har organiseringsansvar för.

Utifrån bedömningen ska kommunen vid behov hänvisa personen också till andra myndigheters tjänster. Kommunen kan vid behov även hänvisa personen till en serviceproducenters integrationsfrämjande tjänst samt till en organisations, förenings eller sammanslutnings verksamhet.

16 §

Integrationsplan

Kommunen ska utarbeta en integrationsplan för en sådan invandrare som avses i 14 § 1 mom. om personen utifrån bedömningen enligt den paragrafen bedöms vara i behov av en sådan för att främja sin integration.

Föreslagen lydelse

Välståndsområdet ska delta i bedömningen av kompetens och behovet av integrationstjänster enligt 1 mom., om främjandet av invandrarens integration förutsätter samordning av de tjänster som kommunen och välståndsområdet har organiseringsansvar för.

(upphävs 7 mom.)

16 §

Utarbetande av integrationsplanen

Kommunen ska utarbeta en integrationsplan för en sådan invandrare som avses i 14 § 1 mom. 2 punkten, om det inte är uppenbart onödigt. Kommunen ska utarbeta en integrationsplan för en sådan invandrare som avses i 1 mom. 1 och 3–7 punkten i den paragrafen om personen utifrån bedömningen enligt den paragrafen bedöms vara i behov av en sådan för att främja sin integration. Integrationsplanen ska utarbetas i samband med den inledande intervju som ingår i den bedömning som avses ovan, om det inte av grundad anledning är nödvändigt att utarbeta planen vid ett separat möte.

Välståndsområdet ska delta i utarbetandet av den integrationsplan som avses i 1 mom., om främjandet av invandrarens integration förutsätter samordning av de tjänster som kommunen och välståndsområdet har organiseringsansvar för.

Integrationsplanen ska utarbetas senast inom tre år efter det att det första uppehållstillståndet eller uppehållskortet beviljades eller den första uppehållsrätten registrerades.

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

Beträffande offer för människohandel får avvikelser göras från den tidsfrist på tre år som anges i 3 mom., om personen fås att omfattas av kommunens integrationsfrämjande tjänster först när tidsfristen har gått ut.

Integrationskunden ska, i enlighet med vad som överenskommits i integrationsplanen genast efter att planen har utarbetats, hänvisas att söka sig till utbildning eller andra integrations- och sysselsättningsfrämjande tjänster som motsvarar kundens behov. Hänvisandet ska vid behov göras i samarbete med den myndighet, serviceproducent eller organisation, förening eller sammanslutning som ansvarar för att ordna tjänsten.

18 §

18 §

Mål som ska överenskommas i integrationsplanen

Mål som ska överenskommas i integrationsplanen

Kommunen och invandraren ska i integrationsplanen komma överens om de individuella långsiktiga målen för integrationen och sysselsättningen eller företagandet samt om målen under tiden för integrationsplanen. När de individuella målen ställs ska invandrarens *önskemål*, kompetens, *livssituation* samt arbets- och utbildningshistorik beaktas.

Kommunen och invandraren ska i integrationsplanen komma överens om de individuella långsiktiga målen för integrationen och sysselsättningen eller företagandet samt om målen under tiden för integrationsplanen. När de individuella målen ställs ska invandrarens *eget ansvar och skyldigheter i fråga om sin integration och invandrarens kompetens och arbets- och utbildningshistorik samt de allmänna skyldigheterna och målen i fråga om integration och lagens syfte* beaktas.

19 §

19 §

Innehållet i integrationsplanen

Innehållet i integrationsplanen

Kommunen och invandraren ska i integrationsplanen i den omfattning som invandrarens egna mål, kompetens och behov av integrationstjänster förutsätter komma överens om tjänster som främjar integration, sysselsättning eller företagande, *hälsa och välbefinnande* samt samhälleliga färdigheter, *om deltagande i organisationers, föreningars eller sammanslutningars verksamhet*, om

Kommunen och invandraren ska i integrationsplanen *komma överens om invandrarens skyldigheter och i den omfattning som invandrarens eget ansvar och egna mål, kompetens och behov av integrationstjänster förutsätter komma överens om tjänster som främjar integration, sysselsättning eller företagande, kunskaper i finska eller svenska och samhälleliga färdigheter* samt om vägledning och

Gällande lydelse

studier i finska eller svenska samt om vägledning och rådgivning.

I integrationsplanen för en invandrare som registrerats som arbetssökande ska en jobbsökningsskyldighet i enlighet med 45 § i lagen om ordnande av arbetskraftsservice uppställas, om inte något annat följer av den lagen. I planen ska det också överenskommas om uppföljningen av genomförandet av tjänsterna.

Kommunen svarar för att de tjänster som ingår i integrationsplanen utgör en ändamålsenlig och vid behov en sektorsövergripande tjänstehelhet som främjar invandrarens integration. Integrationsplanen ska innehålla tjänster som ingår i integrationsprogrammet enligt 13 § eller andra integrationsfrämjande tjänster.

I integrationsplanen ska de överenskomna tjänsternas ändamålsenlighet motiveras med avseende på uppnåendet av det mål som har ställts för invandrarens integration och sysselsättning eller företagande.

20 §

Utarbetande av integrationsplanen

Kommunen ska utarbeta en integrationsplan utan dröjsmål efter att invandrarerna har genomgått den bedömning av kompetens och behovet av integrationstjänster som avses i 14 §. Integrationsplanen kan utarbetas i samband med den inledande intervju som ingår i bedömningen.

Välfärdsområdet ska delta i utarbetandet av integrationsplanen enligt 1 mom., om främjandet av invandrarens integration

Föreslagen lydelse

I integrationsplanen för en sådan invandrare som avses i 14 § 1 mom. 2 punkten ska det åtminstone kommas överens om deltagande i flerspråkig samhällsorientering enligt 25 § och i utbildning enligt 26, 26 a eller 30 §, om det inte är uppenbart onödigt. I integrationsplanen för en invandrare som registrerats som arbetssökande ska en jobbsökningsskyldighet i enlighet med 45 § i lagen om ordnande av arbetskraftsservice föreläggas, om inte något annat följer av den lagen. I planen ska det också överenskommas om uppföljningen av genomförandet av tjänsterna och om invandrarens skyldighet att genomföra sin plan och självständigt och aktivt främja sin integration och sysselsättning.

Kommunen svarar för att de tjänster som ingår i integrationsplanen utgör en ändamålsenlig och vid behov en sektorsövergripande tjänstehelhet som främjar invandrarens integration. Integrationsplanen ska innehålla sådana tjänster som ingår i det integrationsprogram som avses i 13 § eller sådan arbetskraftsservice som avses i lagen om ordnande av arbetskraftsservice.

I integrationsplanen ska de överenskomna tjänsternas ändamålsenlighet motiveras med avseende på fullföljandet av det mål som har ställts för invandrarens integration och sysselsättning eller företagande och för uppnåendet av fungerande grundläggande språkkunskaper.

(upphävs 20 §)

Gällande lydelse

förutsätter samordning av de tjänster enligt 12 § som kommunen och välfärdsområdet har organiseringsansvar för.

Integrationsplanen ska utarbetas senast inom tre år efter det att det första uppehållstillståndet eller uppehållskortet beviljades eller den första uppehållsrätten registrerades.

Beträffande offer för människohandel får avvikelse göras från den tidsfrist på tre år som anges i 3 mom., om personen fås att omfattas av kommunens integrationsfrämjande tjänster först när tidsfristen har gått ut.

Integrationskunden ska hänvisas att söka sig till utbildning eller andra integrations- och sysselsättningsfrämjande tjänster som motsvarar kundens individuella behov, i enlighet med vad som överenskommit i integrationsplanen, inom en månad från det att integrationsplanen utarbetades. Hänvisandet ska vid behov göras i samarbete med den myndighet som ansvarar för att ordna tjänsten, med en serviceproducent eller med en organisation, förening eller sammanslutning.

22 §

Översyn av integrationsplanen

Välfärdsområdet ska delta i översynen av integrationsplanen, om planen har utarbetats tillsammans med kommunen på det sätt som avses i 20 § 2 mom.

24 §

Integrationskundens skyldighet att följa integrationsplanen

Kommunen ska för integrationskunden redogöra vilka rättigheter och skyldigheter som följer av planen och de anknytande tjänsterna. Redogörelsen ska ges så att

Föreslagen lydelse

22 §

Översyn av integrationsplanen

Välfärdsområdet ska delta i översynen av integrationsplanen, om planen har utarbetats tillsammans med kommunen på det sätt som avses i 16 § 2 mom.

24 §

Invandrares och integrationskunders skyldigheter

En sådan invandrare som avses i 14 § 1 mom. i ska delta i den bedömning av kompetens och behovet av integrationstjänster som avses i den paragrafen.

Kommunen ska för integrationskunden redogöra vilka rättigheter och skyldigheter som följer av integrationsplanen och de anknytande tjänsterna. Redogörelsen ska ges

Gällande lydelse

integrationskunden förstår vilka rättigheter och skyldigheter han eller hon har.

Integrationskunden ska

- 1) delta i utarbetandet och översynen av integrationsplanen,
- 2) genomföra den plan som utarbetats med honom eller henne,
- 3) söka sig till och regelbundet delta i de tjänster som överenskommit i planen,
- 4) underrätta kommunen hur han eller hon har genomfört planen, och
- 5) underrätta kommunen om betydande förändringar i sitt behov av tjänster eller sin livssituation eller andra förändringar som kan påverka uppnåendet av de mål som överenskommit i planen och deltagandet i tjänsterna.

Dessutom ska en integrationskund som är registrerad som arbetssökande informera om genomförandet av planen på det sätt som anges i 39 § i lagen om ordnande av arbetskraftsservice.

Bestämmelser om hur försummelse av skyldigheterna inverkar på rätten att få inkomstrelaterad dagpenning finns i lagen om utkomstskydd för arbetslösa, bestämmelser om hur försummelse av skyldigheterna inverkar på rätten att få allmänt stöd finns i lagen om allmänt stöd och bestämmelser om hur försummelse av skyldigheterna inverkar på utkomststödet finns i lagen om utkomststöd.

26 §

Innehållet i integrationsutbildning

Som integrationsutbildning för en integrationskund som inte är läropliktig enligt läropliktlagen (1214/2020) ordnas på basis av dennes integrationsmål, kompetens och behov av integrationsfrämjande tjänster

Föreslagen lydelse

så att integrationskunden förstår vilka rättigheter och skyldigheter han eller hon har.

Integrationskunden ska

- 1) delta i utarbetandet och översynen av integrationsplanen,
- 2) genomföra den plan som utarbetats med honom eller henne,
- 3) söka sig till och regelbundet delta i de tjänster som överenskommit i planen,
- 4) underrätta kommunen hur han eller hon har genomfört planen, och
- 5) underrätta kommunen om betydande förändringar i sitt behov av tjänster eller sin livssituation eller andra förändringar som kan påverka uppnåendet av de mål som överenskommit i planen och deltagandet i tjänsterna.

Dessutom ska en integrationskund som är registrerad som arbetssökande informera om genomförandet av planen *i enlighet med 38 § i lagen om ordnande av arbetskraftsservice och iakttä den jobbsökningskyldighet som förelagts i integrationsplanen och som avses i 45 § i den lagen.*

Bestämmelser om hur försummelse av skyldigheterna inverkar på rätten att få inkomstrelaterad dagpenning finns i lagen om utkomstskydd för arbetslösa, bestämmelser om hur försummelse av skyldigheterna inverkar på rätten att få allmänt stöd finns i lagen om allmänt stöd och bestämmelser om hur försummelse av skyldigheterna inverkar på utkomststödet finns i lagen om utkomststöd.

26 §

Målen för, innehållet i och uppföljningen av integrationsutbildning

Syftet med integrationsutbildning är att främja utvecklingen av integrationskundens kunskaper i finska eller svenska och av annan kompetens som behövs i arbetslivet och samhället. Syftet med integrationsutbildning är att stödja integrationskundens sysselsättning och integration samt dennes eget ansvar för främjandet av sin integration. Det språkliga målet i integrationsutbildningen ska vara att

Gällande lydelse

- 1) undervisning i finska eller svenska,
- 2) undervisning i yrkesfärdigheter eller andra färdigheter som behövs i arbetslivet, *karriärvägledning eller yrkesplanering* och vägledning med avseende på fortsatta studier, sysselsättningsfrämjande tjänster eller arbetsmarknaden,
- 3) *annan* undervisning som främjar beredskap i anslutning till samhälleliga och kulturella färdigheter samt medborgarfärdigheter för vardagen.

(ny 4 punkt.)

(ny 5 punkt.)

Integrationsutbildningen ska även innehålla en period av inläring i arbete eller verksamhet som stöder arbets- och funktionsförmågan. Dessutom ska den innefatta identifiering av tidigare förvärvade kompetenser.

Det språkliga målet i integrationsutbildningen ska vara att integrationskunden når fungerande och grundläggande språkkunskaper i finska eller svenska. Sluttestning i finska eller svenska ska ordnas som en del av integrationsutbildningen.

Utbildningsstyrelsen svarar för att utveckla och förvalta sluttestningen av språkkunskaperna inom integrationsutbildningen med beaktande av integrationsutbildningens mål och innehåll. Utbildningsstyrelsen fastställer läroplansgrunderna för integrationsutbildningen för *vuxna invandrare* och bestämmer hur sluttestningen av språkkunskaper i finska och svenska ska genomföras. I läroplansgrunderna fastställs utbildningens mål och huvudinnehåll och bedömningen av en studerandes kunnande samt den information som ska ingå i den personliga studieplanen och intyget. Den som producerar utbildningstjänsterna ska utifrån läroplansgrunderna utarbeta en plan för genomförandet av utbildningen.

Föreslagen lydelse

integrationskunden når fungerande grundläggande språkkunskaper i finska eller svenska.

Integrationsutbildningen ska innehålla

- 1) undervisning i finska eller svenska,
- 2) undervisning i yrkesfärdigheter eller andra färdigheter som behövs i arbetslivet och vägledning med avseende på *arbetsmarknaden*, sysselsättningsfrämjande tjänster eller *fortsatta studier*,

- 3) undervisning som främjar beredskap i anslutning till samhälleliga och kulturella färdigheter samt medborgarfärdigheter för vardagen,

- 4) *en period av inläring i arbete eller verksamhet som stöder arbets- och funktionsförmågan*,

- 5) *sluttestning av språkkunskaper i finska eller svenska.*

Utbildningsstyrelsen svarar för att utveckla och förvalta sluttestningen av språkkunskaperna inom integrationsutbildningen med beaktande av integrationsutbildningens mål och innehåll. Utbildningsstyrelsen fastställer läroplansgrunderna för integrationsutbildningen och bestämmer hur sluttestningen av språkkunskaper i finska och svenska ska genomföras. I läroplansgrunderna fastställs utbildningens mål och huvudinnehåll och bedömningen av en studerandes kunnande samt den information som ska ingå i den personliga studieplanen och intyget. Den som producerar utbildningstjänsterna ska utifrån

Gällande lydelse

Utbildningsproducenten får av grundad anledning avvika från läroplansgrunderna.

Med avvikelse från 1–4 mom. kan som integrationsutbildning i enlighet med kundens behov genomföras

1) utbildning i läs- och skrivkunnighet, som ges i enlighet med Utbildningsstyrelsens rekommendation för läroplan för utbildning i grundläggande litteracitet inom fritt bildningsarbete, eller

2) grundläggande utbildning för vuxna, som ges i enlighet med Utbildningsstyrelsens grunder för läroplanen för den grundläggande utbildningen för vuxna.

(ny 26 a §)

Föreslagen lydelse

läroplansgrunderna utarbeta en plan för genomförandet av utbildningen.

I fråga om integrationsutbildningen uppföljs åtminstone de språkkunskaper som uppnåtts genom utbildningen, sysselsättningen samt övergången och hänvisningen till sysselsättnings- och integrationsfrämjande tjänster.

26 a §

Målen för, innehållet i och uppföljningen av utbildning i grundläggande litteracitet

Syftet med utbildning i grundläggande litteracitet är att främja utvecklingen av integrationskundens kunskaper i finska eller svenska och läs- och skrivkunnighet samt av annan kompetens som denne behöver i arbetslivet och samhället.

Utbildning i grundläggande litteracitet ska innehålla

1) undervisning i finska eller svenska och läs- och skrivundervisning, och

2) undervisning som främjar beredskap i anslutning till grundläggande samhälleliga och kulturella färdigheter samt grundläggande medborgarfärdigheter för vardagen.

Utbildningsstyrelsen fastställer läroplansgrunderna för utbildningen i grundläggande litteracitet. I läroplansgrunderna fastställs utbildningens mål och huvudinnehåll och bedömningen av en studerandes kunnande samt den information som ska ingå i den personliga studieplanen och intyget. Den som producerar utbildningstjänsterna ska utifrån läroplansgrunderna utarbeta en plan för genomförandet av utbildningen.

I fråga om utbildningen i grundläggande litteracitet uppföljs åtminstone de språkkunskaper som uppnåtts genom utbildningen, sysselsättningen samt

Gällande lydelse

27 §

Ordnande av integrationsutbildning

Kommunen svarar för att det i kommunen erbjuds integrationsutbildning som motsvarar behovet hos de integrationskunder som bor i kommunen. *Kommunen ska hänvisa en integrationskund som inte är läropliktig till integrationsutbildning som genomförs av kommunen eller någon annan aktör.* Integrationsutbildningen för en integrationskund som är registrerad som arbetssökande ordnas i regel som arbetskraftsutbildning i enlighet med lagen om ordnande av arbetskraftsservice. Integrationsutbildning kan också ordnas i form av frivilliga studier.

Kommunen ska dessutom samordna integrationsutbildningen med de tjänster som ingår i integrationsprogrammet, kommunens övriga tjänster och de tjänster som avses i lagen om ordnande av arbetskraftsservice samt med det nationella utbildningssystemet så att integrationskunden har tillgång till samordnade tjänstehelheter som främjar sysselsättning och yrkeskompetens.

28 §

Stöd för frivilliga studier

En integrationskund som bedriver frivilliga studier har rätt till arbetslöshetsförmån under de förutsättningar som anges i denna lag, i lagen om utkomstskydd för arbetslösa och i lagen om allmänt stöd, om

1) integrationskunden har ett utbildningsbehov som kommunen konstaterat och kommunen bedömer att frivilliga studier stöder integrationskundens integration och sysselsättning,

2) studierna har överenskommit i integrationsplanen, och

3) förutsättningarna i detta kapitel uppfylls.

Föreslagen lydelse

övergången och hänvisningen till sysselsättnings- och integrationsfrämjande tjänster.

27 §

Ordnande av integrationsutbildning och utbildning i grundläggande litteracitet

Arbetskraftsmyndigheten svarar för att det inom dess verksamhetsområde på finska och svenska erbjuds integrationsutbildning och utbildning i grundläggande litteracitet som motsvarar integrations- och sysselsättningsbehoven hos de integrationskunder som bor inom verksamhetsområdet.

Arbetskraftsmyndigheten eller en serviceproducent som avses i denna lag ska ordna integrationsutbildningen eller utbildningen i grundläggande litteracitet som arbetskraftsutbildning, om vilken det föreskrivs i lagen om ordnande av arbetskraftsservice.

28 §

Stöd för frivilliga studier

En integrationskund som bedriver frivilliga studier har rätt till arbetslöshetsförmån under de förutsättningar som anges i denna lag, i lagen om utkomstskydd för arbetslösa och i lagen om allmänt stöd, om

1) integrationskunden har ett utbildningsbehov som *arbetskraftsmyndigheten* konstaterat och *arbetskraftsmyndigheten* bedömer att frivilliga studier stöder integrationskundens integration och sysselsättning,

2) studierna har överenskommit i integrationsplanen, och

3) förutsättningarna i detta kapitel uppfylls.

30 §

Förutsättningar för frivilliga studier

När förutsättningarna i 28 och 29 § uppfylls kan som frivilliga studier stödjas studier

1) om vilka föreskrivs i lagen om grundläggande utbildning (628/1998), om integrationskunden inte har de kunskaper och färdigheter som nås i den grundläggande utbildningen och studierna kan anses vara ändamålsenliga med beaktande av de mål som fastställts i integrationskundens integrationsplan,

2) om vilka föreskrivs i gymnasielagen (714/2018), om avsaknaden av utbildning utgör ett hinder för yrkesmässig utveckling,

3) om vilka föreskrivs i lagen om yrkesutbildning (531/2017), yrkeshögskolelagen (932/2014) eller universitetslagen (558/2009) och som leder till yrkesinriktad grundexamen, yrkesexamen, specialyrkesexamen eller till lägre eller högre högskoleexamen som avläggs vid universitet eller yrkeshögskola, och som syftar till att avlägga delar av nämnda examina eller som utgör tilläggsutbildning, fortbildning eller specialiseringsutbildning enligt de lagarna, yrkeshögskolornas förberedande utbildning för invandrare och öppen undervisning vid universitet och yrkeshögskolor,

4) om vilka föreskrivs i lagen om utbildning som handleder för examensutbildning (1215/2020),

5) om vilka föreskrivs i lagen om fritt bildningsarbete (632/1998), om utbildningen utgör sådan integrationsutbildning som avses i 26 § i denna lag, utbildning inom läs- och skrivkunnighet eller utbildning som ökar yrkesfärdigheterna och yrkesbehörigheten, förutsatt att en utbildnings- eller studieplan över studierna uppvisas,

30 §

Förutsättningar för frivilliga studier

När förutsättningarna i 28 och 29 § uppfylls kan som frivilliga studier stödjas studier

1) om vilka föreskrivs i lagen om grundläggande utbildning (628/1998), om integrations-kunden inte har de kunskaper och färdigheter som nås i den grundläggande utbildningen och studierna kan anses vara ändamålsenliga med beaktande av de mål som fastställts i integrationskundens integrationsplan,

2) om vilka föreskrivs i gymnasielagen (714/2018), om avsaknaden av utbildning utgör ett hinder för yrkesmässig utveckling,

3) om vilka föreskrivs i lagen om yrkesutbildning (531/2017), yrkeshögskolelagen (932/2014) eller universitetslagen (558/2009) och som leder till yrkesinriktad grundexamen, yrkesexamen eller specialyrkesexamen, till lägre eller högre högskoleexamen som avläggs vid universitet eller till yrkeshögskoleexamen eller högre yrkeshögskoleexamen som avläggs vid yrkeshögskola, eller vilka syftar till att avlägga delar av nämnda examina eller vilka utgör tilläggsutbildning, fortbildning eller specialiseringsutbildning yrkeshögskolornas förberedande utbildning för invandrare och öppen undervisning vid universitet eller yrkeshögskolor enligt de lagarna,

4) om vilka föreskrivs i lagen om utbildning som handleder för examensutbildning (1215/2020),

5) om vilka föreskrivs i lagen om fritt bildningsarbete (632/1998), om utbildningen ger större yrkeskompetens och yrkesbehörighet och en utbildnings- eller studieplan över studierna uppvisas, eller om vilka föreskrivs i 14 § 2 mom. i den lagen, om en utbildnings- eller studieplan över studierna uppvisas,

Gällande lydelse

6) som gör integrationskunden behörig i sitt yrke i Finland.

(ny 3 mom.)

Föreslagen lydelse

6) som gör integrationskunden behörig i sitt yrke i Finland.

Om en integrationskund har fyllt 40 år, förutsätter stödjande av frivilliga studier i enlighet med 1 mom. 1 punkten dessutom att integrationskunden inte har kunnat inleda sina studier före han eller hon har fyllt 40 år på grund av skada, sjukdom eller utnyttjande av sådana graviditetspenningdagar eller föräldradagpenningdagar som avses i 9 kap. i sjukförsäkringslagen, om inte något annat följer av grundad anledning. Trots vad som föreskrivs ovan kan studier enligt 1 mom. 1 punkten stödjas tills studierna har slutförts, om integrationskunden inledde studierna innan han eller hon fyllde 40 år.

32 a §

Avgift för oanvända tjänster

Om en invandrare eller en integrationskund har bokat en mottagningstid eller om en mottagningstid har bokats för invandraren eller integrationskunden för vägledning eller rådgivning enligt 10 §, bedömning av kompetens och behovet av integrationstjänster enligt 14 §, utarbetande av en integrationsplan enligt 20 § eller översyn av integrationsplanen enligt 22 § och invandraren eller integrationskunden utan godtagbart skäl och utan att ha avbokat tiden inte har kommit till mottagningen vid bokad tid, får kommunen eller Arbetskraftsmyndigheten av invandraren eller integrationskunden ta ut kostnaderna för ordnandet av tolkning, dock högst 56,70 euro. Avgiften får emellertid tas ut endast om uttaget av avgiften inte ska anses oskäligt och kommunen eller Arbetskraftsmyndigheten i samband med bokningen har meddelat att en avgift kan komma att tas ut samt på förhand gett anvisningar om avbokning av tiden. Uppgifter om uttag av avgift samt om avbokning av tid ska lämnas så att kunden tillräckligt väl förstår innehållet i dem. Avgift får inte tas ut av en kund under 18 år.

32 a §

Avgift för oanvända tjänster

Om en invandrare eller en integrationskund har bokat en mottagningstid eller om en mottagningstid har bokats för invandraren eller integrationskunden för vägledning eller rådgivning enligt 10 §, bedömning av kompetens och behovet av integrationstjänster enligt 14 §, utarbetande av en integrationsplan enligt 16 § eller översyn av integrationsplanen enligt 22 § och invandraren eller integrationskunden utan godtagbart skäl och utan att ha avbokat tiden inte har kommit till mottagningen vid bokad tid, får kommunen eller Arbetskraftsmyndigheten av invandraren eller integrationskunden ta ut kostnaderna för ordnandet av tolkning, dock högst 56,70 euro. Avgiften får emellertid tas ut endast om uttaget av avgiften inte ska anses oskäligt och kommunen eller Arbetskraftsmyndigheten i samband med bokningen har meddelat att en avgift kan komma att tas ut samt på förhand gett anvisningar om avbokning av tiden. Uppgifter om uttag av avgift samt om avbokning av tid ska lämnas så att kunden tillräckligt väl förstår innehållet i dem. Avgift får inte tas ut av en kund under 18 år.

Gällande lydelse

34 §

Stöd för barn och unga personer som har kommit till landet som minderåriga utan vårdnadshavare

För ett barn eller en ung person som avses i 2 § 6 mom. ska i enlighet med hans eller hennes individuella behov stöd ordnas av välfärdsområdet på det sätt som avses i socialvårdslagen och av kommunen som en del av de tjänster som kommunens ansvarar för enligt 12 §. Välfärdsområdet och kommunen ska samordna sina tjänster för barn och unga som kommit till landet utan vårdnadshavare.

47 §

Samordning av integrationsfrämjande tjänster

Kommunen ska vid behov i samarbete med välfärdsområdet, andra myndigheter och med i denna lag avsedda serviceproducenter sörja för samordningen av de integrationsfrämjande tjänster som avses i 12 § på så sätt att de integrationskunder, invandrare och invandrargrupper som behöver samordnade tjänster identifieras och de tjänster som dessa behöver fastställs.

49 §

Beaktande av integrationsfrämjande i planeringen och utvecklingen av välfärdsområdets verksamhet

Välfärdsområdet ska i sin planering beakta behoven hos invandrarna i sitt område och de nationella målen för integrationsfrämjandet. Integrationsfrämjandet ska beaktas som en del av utvecklingen och uppföljningen av välfärdsområdets övriga verksamhet.

50 §

Välfärdsområdets integrationsfrämjande uppgifter

Föreslagen lydelse

34 §

Stöd för barn och unga personer som har kommit till landet som minderåriga utan vårdnadshavare

För ett barn eller en ung person som avses i 2 § 6 mom. ska i enlighet med hans eller hennes individuella behov stöd ordnas av välfärdsområdet på det sätt som avses i socialvårdslagen och av kommunen som en del av de tjänster som kommunens ansvarar för. Välfärdsområdet och kommunen ska samordna sina tjänster för barn och unga som kommit till landet utan vårdnadshavare.

(upphävs 47 §)

(upphävs 49 §)

(upphävs 50 §)

Gällande lydelse

Välårsdsområdet ska se till att dess tjänster även lämpar sig för invandrare. Välårsdsområdet ska också se till att den egna personalens kompetens inom integrationsfrämjande utvecklas.

Välårsdsområdet svarar för följande uppgifter i anknytning till främjandet av invandrades integration inom sitt verksamhetsområde:

1) ordnande av social- och hälsovårdstjänster på det sätt som avses i lagen om ordnande av social- och hälsovård,

2) de uppgifter som avses i 33 och 34 § och som gäller ordnande av boende och stöd för ett barn eller en ung person som avses i 2 § 6 mom.,

3) de uppgifter som avses i 35 § och som gäller företrädaren för en minderårig utan vårdnadshavare,

4) andra än i 1–3 punkten avsedda uppgifter som föreskrivs särskilt för välårsdsområdet i denna lag.

51 §

Nationell planering, utveckling och styrning av integrationsfrämjandet

Arbets- och näringsministeriet svarar för

1) nationell planering, utveckling och styrning av den integrationsfrämjande politiken och för samordning av den med andra politikområden och med främjandet av goda befolkningsrelationer,

2) uppföljning och utvärdering av integrationshelheten och politiken för integrationsfrämjandet.

(ny 3 punkt.)

Arbets- och näringsministeriet styr livskraftscentralerna samt Sysselsättnings-, utvecklings- och förvaltningscentret i uppgifter i anslutning till integrationsfrämjandet och främjandet av goda befolkningsrelationer.

(ny 3 och 4 mom.)

Föreslagen lydelse

51 §

Nationell planering, utveckling och styrning av integrationsfrämjandet

Arbets- och näringsministeriet svarar för

1) nationell planering, utveckling och styrning av den integrationsfrämjande politiken och för samordning av den med andra politikområden,

2) uppföljning och utvärdering av integrationshelheten och politiken för integrationsfrämjandet,

3) uppföljning av finansieringen av de integrationsfrämjande tjänster som avses i 2 kap.

Arbets- och näringsministeriet styr livskraftscentralerna samt Sysselsättnings-, utvecklings- och förvaltningscentret i uppgifter i anslutning till integrationsfrämjandet.

Statsrådet fastställer på föredragning av arbets- och näringsministeriet de nationella målen för integrationsfrämjandet en regeringsperiod åt gången. När det gäller

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

sysselsättning samordnas de nationella målen för integrationsfrämjandet med de nationella målen för främjandet av sysselsättning.

Arbets- och näringsministeriet tillsätter en arbetsgrupp till stöd för fullgörandet av de uppgifter som föreskrivs för ministeriet i denna lag.

52 §

Statens program för integrationsfrämjande (upphävs 52 §)

Statsrådet beslutar om den nationella utvecklingen av integrationsfrämjandet genom att för fyra år åt gången utarbeta ett statligt program för integrationsfrämjande där målen för integrationsfrämjandet anges. Arbets- och näringsministeriet svarar för beredningen av programmet. De ministerier som är centrala för utvecklingen av integrationsfrämjandet fastställer för sina respektive förvaltningsområden de mål och åtgärder för utvecklingen av integrationsfrämjandet som ska ingå i statens program för integrationsfrämjande och som ska beaktas som en del av planeringen av verksamheten och ekonomin inom respektive förvaltningsområde.

I statens program för integrationsfrämjande ska beaktas främjandet av likvärdig och tillräcklig tillgång till integrationsfrämjande tjänster i kommunerna och välfärdsområdena, de nationella mål för främjande av sysselsättningen som avses i lagen om ordnande av arbetskraftsservice och de nationella mål för anvisande till kommuner som avses i 40 § i denna lag.

Genomförandet av statens program för integrationsfrämjande finansieras inom ramen för statsbudgeten.

53 §

Uppföljning av tillgången till tjänster och kostnadsutvecklingen (upphävs 53 §)

Arbets- och näringsministeriet ska tillsammans med andra centrala ministerier följa upp genomförandet av likvärdig tillgång, tillräcklig finansieringsnivå och

Gällande lydelse

verkningsfullhet i fråga om kommunens integrationsfrämjande tjänster enligt 2 kap.

Föreslagen lydelse

54 §

Samarbetsorgan mellan ministerierna

(upphävs 54 §)

För att främja samarbetet och informationsutbytet om integrationsfrämjande mellan ministerierna samt för att samordna åtgärderna stöds arbets- och näringsministeriet av ett samarbetsorgan som består av företrädare för de ministerier som är centrala inom integrationsfrämjandet.

55 §

Livskraftscentralens uppgifter

Livskraftscentralen ansvarar inom sitt verksamhetsområde för följande uppgifter i anslutning till främjandet av invandrades integration och av goda befolkningsrelationer:

1) utveckling, samarbete, samordning och uppföljning av främjandet av integration och etablering på regional nivå samt tillsyn över tillgången till, kvaliteten på och verkningsfullheten hos de i 2 kap. avsedda tjänster som kommunen tillhandahåller andra integrationskunder än sådana som är registrerade som arbetssökande,

2) stöd och råd angående integrationsfrämjande till kommunerna och välfärdsområdena,

3) utarbetande och genomförande av en regional strategi i enlighet med 41 § för anvisande av personer som avses i 2 § 3 och 4 mom. till en kommun samt övriga i 4 kap. föreskrivna uppgifter om anvisande till kommuner,

4) avtal med välfärdsområdet om inrättande av familjegrupphem för barn som avses i 2 § 6 mom.,

5) styrning och övervakning av familjegrupphem för barn som avses i 2 § 6 mom. i samarbete med välfärdsområdet,

55 §

Livskraftscentralens uppgifter

Livskraftscentralen ansvarar inom sitt verksamhetsområde för följande uppgifter i anslutning till främjandet av invandrades integration:

1) utveckling, samarbete, samordning och uppföljning av främjandet av integration och etablering på regional nivå,

2) stöd och råd angående integrationsfrämjande till kommunerna och välfärdsområdena,

3) utarbetande och genomförande av en regional strategi i enlighet med 41 § för anvisande av personer som avses i 2 § 3 och 4 mom. till en kommun samt övriga i 4 kap. föreskrivna uppgifter om anvisande till kommuner,

4) avtal med välfärdsområdet om inrättande av familjegrupphem för barn som avses i 2 § 6 mom.,

5) styrning och övervakning av familjegrupphem för barn som avses i 2 § 6 mom. i samarbete med välfärdsområdet, Tillstånds- och tillsynsverket och vid behov Migrationsverket,

Gällande lydelse

Tillstånds- och tillsynsverket och vid behov Migrationsverket,

6) styrning och övervakning av verksamheten för företrädare som avses i 35 §.

7) avtal med kommunen eller välfärdsområdet om ersättningar som föreskrivs i 8 kap.,

8) främjande av goda befolkningsrelationer och av dialog och samarbete mellan befolkningsgrupper,

9) andra än i 1–8 punkten avsedda uppgifter som föreskrivs särskilt för livskraftscentralen i denna lag.

Föreslagen lydelse

6) styrning och övervakning av verksamheten för företrädare som avses i 35 §,

7) avtal med kommunen eller välfärdsområdet om ersättningar som föreskrivs i 8 kap.,

8) främjande av goda befolkningsrelationer,

9) andra än i 1–8 punkten avsedda uppgifter som föreskrivs särskilt för livskraftscentralen i denna lag.

58 §

Regional samarbetsgrupp för invandring och integrationsfrämjande

(upphävs 58 §)

Livskraftscentralen kan tillsätta en regional samarbetsgrupp för invandring och integrationsfrämjande. Samarbetsgruppen har till uppgift att stödja livskraftscentralen i utförandet av de uppgifter som avses i 55 §. Samarbetsgruppen kan även ha andra uppgifter i anknytning till invandring och integrationsfrämjande. I samarbetsgruppen kan ingå regionens kommuner, välfärdsområden, polisen, förläggningar och flyktingslussar, andra myndigheter, företrädare för näringslivet samt organisationer, föreningar, sammanslutningar och serviceproducenter av integrationsfrämjande åtgärder och tjänster.

59 §

Statlig ersättning till kommunen, välfärdsområdet och hälso- och sjukvårdsmyndigheten i landskapet Åland

59 §

Statlig ersättning till kommunen, välfärdsområdet och hälso- och sjukvårdsmyndigheten i landskapet Åland

Den tidpunkt som avses i 2 eller 3 mom. tillämpas inte på vad som föreskrivs i 60, 63, 64 och 67 §. När ett offer för människohandel är finsk medborgare betalas den ersättning som avses i 68 § från den tidpunkt då offret omfattas av det hjälpsystem som avses i 3 § 8

Den tidpunkt som avses i 2 eller 3 mom. tillämpas inte på den statsandel som avses i 60 eller på ersättning som avses i 67 §.

Gällande lydelse

punkten i lagen om mottagande av personer som söker internationellt skydd och om identifiering av och hjälp till offer för människohandel.

60 §

Statsandel

Kommunen beviljas statsandel för ordnandet av följande tjänster och för skötseln av följande uppgifter:

1) vägledning och rådgivning enligt 10 §,
2) när det gäller andra än i 2 § 3 eller 4 mom. avsedda personer samt arbetssökande, *utarbetandet av en bedömning av kompetens och behovet av integrationstjänster och en integrationsplan enligt 14 § samt översyn av en plan enligt 22 §,*

3) ordnande av flerspråkig samhällsorientering enligt 25 § för andra personer än de som avses i 2 § 3 eller 4 mom.,

4) främjande av integrationen av personer som avses i 14 § 1 mom. 3 punkten,

5) *sektorsövergripande samarbete som främjar integration.*

Föreslagen lydelse

60 §

Statsandel

Kommunen beviljas statsandel för ordnandet av följande tjänster och för skötseln av följande uppgifter:

1) vägledning och rådgivning enligt 10 §,
2) *utarbetandet av en bedömning av kompetens och behovet av integrationstjänster och en integrationsplan enligt 14 § samt översyn av en plan enligt 22 §* när det gäller andra än i 2 § 3 eller 4 mom. avsedda personer samt arbetssökande,

3) ordnande av flerspråkig samhällsorientering enligt 25 § för andra personer än de som avses i 2 § 3 eller 4 mom.,

4) främjande av integrationen av personer som avses i 14 § 1 mom. 3 punkten *och av andra föräldrar till barn under skolåldern.*

(upphävs 5 punkt.)

61 §

Kalkylerad ersättning till kommunen

Till en kommun som inte hör till landskapet Åland betalas av statens medel kalkylerad ersättning för mottagande av personer som avses i 2 § 3 och 4 mom., för bedömning av deras kompetens och behov av integrationstjänster, för utarbetande av en integrationsplan, för vägledning och rådgivning samt för ordnande av flerspråkig samhällsorientering, *integrationsutbildning*, tolkning och andra integrationsfrämjande tjänster.

61 §

Kalkylerad ersättning till kommunen

Till en kommun som inte hör till landskapet Åland betalas av statens medel kalkylerad ersättning för mottagande av personer som avses i 2 § 3 och 4 mom., för bedömning av deras kompetens och behov av integrationstjänster, för utarbetande av en integrationsplan, för vägledning och rådgivning samt för ordnande av flerspråkig samhällsorientering, tolkning och andra integrationsfrämjande tjänster.

63 §

Ersättning för utkomststöd

(upphävs 63 §)

Gällande lydelse

Välfärdsområdet ska ersättas för kostnader som under en period om högst ett år orsakats av betalning av kompletterande utkomststöd enligt 7 c § i lagen om utkomststöd eller förebyggande utkomststöd enligt 8 § i den lagen till en person som avses i 2 § 3 och 4 mom.

En kommun som hör till landskapet Åland ska ersättas för kostnader som under en period om högst ett år orsakats av betalning av kompletterande och förebyggande utkomststöd enligt landskapslagen om tillämpning i landskapet Åland av lagen om utkomststöd (Ålands författningssamling 1998:66) till en person som avses i 2 § 3 och 4 mom.

64 §

Ersättning för beredskap för mottagande (upphävs 64 §)

Kommunen kan ersättas för nödvändiga kostnader som under en period om högst fyra månader före ankomsten till Finland eller flyttningen till kommunen har orsakats av beredskapen för mottagandet av en person som avses i 2 § 3 eller 4 mom. och som på det sätt som avses i 43 § har anvisats till en kommunplats. Av grundad anledning kan kostnaderna ersättas för högst åtta månader.

En förutsättning för betalning av ersättning till kommunen är dessutom att livskraftscentralen har fattat beslut om detta.

65 §

Statlig ersättning för specialkostnader

Till en kommun som hör till landskapet Åland betalas av statens medel kalkylerad ersättning för kostnaderna för tjänster som motsvarar de tjänster som avses i 60 §.

Föreslagen lydelse

65 §

Statlig ersättning för specialkostnader

Till en kommun som hör till landskapet Åland betalas av statens medel kalkylerad ersättning för kostnaderna för tjänster som motsvarar de tjänster som avses i 60 §. Till en kommun som hör till landskapet Åland samt till hälso- och sjukvårdsmyndigheten i landskapet Åland betalas av statens medel kalkylerad specialersättning för kostnader som orsakas av åtgärder och tjänster som tillhandahålls offer för människohandel på grund av deras specialbehov till följd av deras

Gällande lydelse

Närmare bestämmelser om grunderna för ersättningen och utbetalningen av den får utfärdas genom förordning av statsrådet.

En förutsättning för betalning av ersättning är dessutom att livskraftscentralen har fattat beslut om detta.

68 §

Ersättning för kostnader för tjänster och stödåtgärder till offer för människohandel

Kommunen, välfärdsområdet och hälso- och sjukvårdsmyndigheten i landskapet Åland ska ersättas för kostnader som orsakas av åtgärder och tjänster som tillhandahålls offer för människohandel på grund av deras specialbehov till följd av deras ställning som offer.

Livskraftscentralen ska säkerställa att ett offer för människohandel är en sådan person som avses i 3 § 7 punkten i lagen om mottagande av personer som söker internationellt skydd och om identifiering av och hjälp till offer för människohandel.

En förutsättning för betalning av ersättning är dessutom att livskraftscentralen har fattat beslut om detta.

86 §

Rätt att få information för tillhandahållande av integrationsfrämjande tjänster

Kommunen, välfärdsområdet och arbetskraftsmyndigheten har rätt att av varandra, invandrarens föregående hemkommun, livskraftscentralen, en serviceproducent som avses i denna lag och en sådan företrädare för en minderårig som avses i 35 § avgiftsfritt och trots sekretessbestämmelserna få de uppgifter som

Föreslagen lydelse

ställning som offer. Den specialersättning som avses ovan betalas som en del av den kalkylerade ersättning som avses i 61 och 62 §. Närmare bestämmelser om grunderna för ersättningen och specialersättningen samt om utbetalningen av den får utfärdas genom förordning av statsrådet.

En förutsättning för betalning av ersättning är dessutom att livskraftscentralen har fattat beslut om detta, *med undantag för sådan specialersättning som avses i 3 mom.*

(upphävs 68 §)

86 §

Rätt att få information för tillhandahållande av integrationsfrämjande tjänster

Kommunen, välfärdsområdet och arbetskraftsmyndigheten har rätt att av varandra, invandrarens föregående hemkommun, livskraftscentralen, en serviceproducent som avses i denna lag och en sådan företrädare för en minderårig som avses i 35 § avgiftsfritt och trots sekretessbestämmelserna få de uppgifter som

Gällande lydelse

är nödvändiga för skötseln av de uppgifter som avses i 20 och 22 § i fråga om barn och unga personer som avses i 2 § 6 mom.

Kommunen, välfärdsområdet och Arbetskraftsmyndigheten har rätt att av varandra, Utbildningsstyrelsen och Sysselsättnings-, utvecklings- och förvaltningscentret samt av en serviceproducent som avses i denna lag avgiftsfritt och trots sekretessbestämmelserna få de uppgifter som är nödvändiga för översynen av en integrationsplan enligt 22 § i fråga om invandrare för vilka en integrationsplan har utarbetats och som uppfyller villkoret enligt 20 § 3 eller 4 mom.

90 §

Rätt till information för ansökan om och behandling av andra ersättningar

Sysselsättnings-, utvecklings- och förvaltningscentret har rätt att av Migrationsverket och Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata avgiftsfritt och trots sekretessbestämmelserna få de uppgifter som är nödvändiga för behandlingen av ersättningsansökningar enligt 63–65, 68 och 69 § och som gäller personer som avses i 2 § 3 eller 4 mom., *offer för människohandel* och barn eller unga personer som avses i 6 mom. i den paragrafen.

Livskraftscentralen har rätt att av Migrationsverket, Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata, kommunen och välfärdsområdet avgiftsfritt och trots sekretessbestämmelserna få de uppgifter som är nödvändiga för beslutsfattande enligt 64, 65, 68 och 69 § och som gäller personer som avses i 2 § 3 eller 4 mom. och barn eller unga personer som avses i 6 mom. i den paragrafen. Livskraftscentralen har rätt att av Migrationsverket och förläggningen få de uppgifter om offer för människohandel som är nödvändiga för skötseln av de uppgifter som avses i 68 §.

Välfärdsområdet har rätt att av Migrationsverket och Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata avgiftsfritt

Föreslagen lydelse

är nödvändiga för skötseln av de uppgifter som avses i 16 och 22 § i fråga om barn och unga personer som avses i 2 § 6 mom.

Kommunen, välfärdsområdet och Arbetskraftsmyndigheten har rätt att av varandra, Utbildningsstyrelsen och Sysselsättnings-, utvecklings- och förvaltningscentret samt av en serviceproducent som avses i denna lag avgiftsfritt och trots sekretessbestämmelserna få de uppgifter som är nödvändiga för översynen av en integrationsplan enligt 22 § i fråga om invandrare för vilka en integrationsplan har utarbetats och som uppfyller villkoret enligt 16 § 3 eller 4 mom.

90 §

Rätt till information för ansökan om och behandling av andra ersättningar

Sysselsättnings-, utvecklings- och förvaltningscentret har rätt att av Migrationsverket och Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata avgiftsfritt och trots sekretessbestämmelserna få de uppgifter som är nödvändiga för behandlingen av de ersättningsansökningar som avses i 65 och 69 § och som gäller personer som avses i 2 § 3 eller 4 mom. och barn eller unga personer som avses i 6 mom.

Livskraftscentralen har rätt att av Migrationsverket, Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata, kommunen och välfärdsområdet avgiftsfritt och trots sekretessbestämmelserna få de uppgifter som är nödvändiga för beslutsfattande enligt 65 och 69 § och som gäller personer som avses i 2 § 3 eller 4 mom. och barn eller unga personer som avses i 6 mom.

Välfärdsområdet har rätt att av Migrationsverket och Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata avgiftsfritt och trots sekretessbestämmelserna få de

Gällande lydelse

och trots sekretessbestämmelserna få de uppgifter som är nödvändiga för ansökan om ersättningar enligt 63 och 65 § och ansökan om beslut enligt 65 § i fråga om personer som avses i 2 § 3 eller 4 mom. *Välståndsområdet och kommunen har rätt att av Migrationsverket och Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata avgiftsfritt och trots sekretessbestämmelserna få de uppgifter som är nödvändiga för ansökan om ersättning enligt 68 § och som gäller offer för människohandel.* Välståndsområdet har rätt att av Migrationsverket och Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata avgiftsfritt och trots sekretessbestämmelserna få de uppgifter som är nödvändiga för ansökan om ersättningar och ansökan om beslut enligt 69 § och som gäller barn eller unga personer som avses i 2 § 6 mom. Välståndsområdet har för ansökan om ersättningar enligt 65, 68 och 69 § rätt att av det välståndsområde inom vars område invandraren senast bodde avgiftsfritt och trots sekretessbestämmelserna få det beslut av livskraftscentralen som avses i 65, 68 eller 69 § och övriga nödvändiga uppgifter om personer som avses i 2 § 3 eller 4 mom., *offer för människohandel* och barn eller unga personer som avses i 6 mom. i den paragrafen.

Hälso- och sjukvårdsmyndigheten i landskapet Åland har rätt att av Migrationsverket och Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata avgiftsfritt och trots sekretessbestämmelserna få de uppgifter som är nödvändiga för ansökan om ersättning och ansökan om beslut enligt 65 och 68 § i fråga om personer som avses i 2 § 3 eller 4 mom. Hälso- och sjukvårdsmyndigheten i landskapet Åland har för ansökan om ersättning enligt 65 och 68 § rätt att av välståndsområdet avgiftsfritt och trots sekretessbestämmelserna få det beslut av livskraftscentralen som avses i de paragraferna och övriga nödvändiga uppgifter om personer som avses i 2 § 3 eller 4 mom.

Kommunen har rätt att av Migrationsverket och Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata avgiftsfritt och trots sekretessbestämmelserna få de uppgifter som är nödvändiga för ansökan om ersättning

Föreslagen lydelse

uppgifter som är nödvändiga för ansökan om ersättningar och ansökan om beslut enligt 65 § i fråga om personer som avses i 2 § 3 eller 4 mom. Välståndsområdet har rätt att av Migrationsverket och Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata avgiftsfritt och trots sekretessbestämmelserna få de uppgifter som är nödvändiga för ansökan om ersättningar och ansökan om beslut enligt 69 § och som gäller barn eller unga personer som avses i 2 § 6 mom. Välståndsområdet har för ansökan om ersättningar enligt 65 och 69 § rätt att av det välståndsområde inom vars område invandraren senast bodde avgiftsfritt och trots sekretessbestämmelserna få det beslut av livskraftscentralen som avses i 65 eller 69 § och övriga nödvändiga uppgifter om personer som avses i 2 § 3 eller 4 mom. och barn eller unga personer som avses i 6 mom.

Hälso- och sjukvårdsmyndigheten i landskapet Åland har rätt att av Migrationsverket och Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata avgiftsfritt och trots sekretessbestämmelserna få de uppgifter som är nödvändiga för ansökan om ersättning och ansökan om beslut enligt 65 § i fråga om personer som avses i 2 § 3 eller 4 mom. Hälso- och sjukvårdsmyndigheten i landskapet Åland har för ansökan om ersättning enligt 65 § rätt att av välståndsområdet avgiftsfritt och trots sekretessbestämmelserna få det beslut av livskraftscentralen som avses i *den paragrafen* och övriga nödvändiga uppgifter om personer som avses i 2 § 3 eller 4 mom.

(upphävs 5 mom.)

Gällande lydelse

enligt 64 § i fråga om personer som avses i 2 § 3 eller 4 mom.

Kommunen har rätt att av välfärdsområdet, Migrationsverket och Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata avgiftsfritt och trots sekretessbestämmelserna få de uppgifter som är nödvändiga för ansökan om ersättning enligt 65 § 2 mom. och ansökan om beslut enligt 4 mom. i den paragrafen i fråga om personer som avses i 2 § 3 eller 4 mom. Kommunen har för ansökan om ersättningar enligt 64, 65 och 68 § rätt att av invandrarens föregående hemkommun avgiftsfritt och trots sekretessbestämmelserna få det beslut av livskraftscentralen som avses i de paragraferna och övriga nödvändiga uppgifter om personer som avses i 2 § 3 eller 4 mom. eller offer för människohandel.

En kommun som hör till landskapet Åland har rätt att av Migrationsverket och Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata avgiftsfritt och trots sekretessbestämmelserna få de uppgifter som är nödvändiga för ansökan om ersättning enligt 65 § 3 mom. i fråga om invandrare som är föremål för ersättningen.

91 §

Rätt att få information för styrnings- och tillsynsuppgifter

Livskraftscentralen har rätt att av en kommun, ett välfärdsområde, Tillstånds- och tillsynsverket, en företrädare som avses i 35 § och en serviceproducent som avses i denna lag avgiftsfritt och trots sekretessbestämmelserna få de uppgifter som är nödvändiga för skötseln av de uppgifter som avses i 55 § 1 mom. 1, 5 och 6 punkten.

95 §

Sökande av ändring

Omprövning av beslut som avses i denna lag får begäras. Bestämmelser om begäran om omprövning finns i förvaltningslagen.

Föreslagen lydelse

Kommunen har rätt att av välfärdsområdet, Migrationsverket och Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata avgiftsfritt och trots sekretessbestämmelserna få de uppgifter som är nödvändiga för ansökan om ersättning enligt 65 § 2 mom. och ansökan om beslut enligt 4 mom. i fråga om personer som avses i 2 § 3 eller 4 mom. Kommunen har för ansökan om ersättningar enligt 65 § rätt att av invandrarens föregående hemkommun avgiftsfritt och trots sekretessbestämmelserna få det beslut av livskraftscentralen som avses i den paragrafen och övriga nödvändiga uppgifter om personer som avses i 2 § 3 eller 4 mom.

En kommun som hör till landskapet Åland har rätt att av Migrationsverket och Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata avgiftsfritt och trots sekretessbestämmelserna få de uppgifter som är nödvändiga för ansökan om ersättning enligt 65 § 3 mom. i fråga om invandrare som är föremål för ersättningen.

91 §

Rätt att få information för styrnings- och tillsynsuppgifter

En livskraftscentral har rätt att av en kommun, ett välfärdsområde, Tillstånds- och tillsynsverket, en annan livskraftscentral, en företrädare som avses i 35 § och en serviceproducent som avses i denna lag avgiftsfritt och trots sekretessbestämmelserna få de uppgifter som är nödvändiga för skötseln av de uppgifter som avses i 55 § 1 mom. 5 och 6 punkten.

95 §

Sökande av ändring

Omprövning av beslut som avses i denna lag får begäras. Bestämmelser om begäran om omprövning finns i förvaltningslagen (434/2003).

96 §

Tjänsteansvar

På en person som inte är anställd hos en myndighet och som sköter uppgifter som gäller vägledning och rådgivning enligt 10 §, expertbedömningar som ingår i bedömning av kompetens och behovet av integrationstjänster enligt 14 §, ordnande av flerspråkig samhällsorientering enligt 25 § och ordnande av integrationsutbildning enligt 27 § samt uppgifter inom familjegrupphemsverksamhet enligt 33 § tillämpas bestämmelserna om straffrättsligt tjänsteansvar när personen utför sådana uppgifter som avses i de nämnda bestämmelserna. Bestämmelser om skadeståndsansvar finns i skadeståndslagen (412/1974).

96 §

Tjänsteansvar

På en person som inte är anställd hos en myndighet och som sköter uppgifter som gäller vägledning och rådgivning enligt 10 §, expertbedömningar som ingår i bedömning av kompetens och behovet av integrationstjänster enligt 14 §, ordnande av flerspråkig samhällsorientering enligt 25 § och ordnande av integrationsutbildning *och utbildning i grundläggande litteracitet* enligt 27 § samt uppgifter inom familjegrupphemsverksamhet enligt 33 § tillämpas bestämmelserna om straffrättsligt tjänsteansvar när personen utför sådana uppgifter som avses i de nämnda bestämmelserna. Bestämmelser om skadeståndsansvar finns i skadeståndslagen (412/1974).

Denna lag träder i kraft den 20 .

På en integrationskunds studier som inletts före ikraftträdandet av denna lag tillämpas 30 § 1 mom. 1 punkten som gällde vid ikraftträdandet av denna lag.

Välfärdsområdet och en kommun som hör till landskapet Åland ska senast den 31 mars 2027 ansöka om ersättningar som beviljas med stöd av den upphävda 63 §. Detsamma gäller för ersättningar som kommunen ansöker och som beviljas med stöd av den upphävda 64 § samt de ersättningar som kommunen, välfärdsområdet och hälso- och sjukvårdsmyndigheten i landskapet Åland ansöker om och som beviljas med stöd av 68 §.

2.

Lag

om ändring av lagen om fritt bildningsarbete

I enlighet med riksdagens beslut
upphävs i lagen om fritt bildningsarbete (632/1998) 9 § 2 mom. och 25 m §, sådana de lyder,
9 § 2 mom. i lag 1104/2024 och 25 m § i lag 1219/2020,
ändras 6 b §, 10 § 1 mom. och 24 § 1 mom., sådana de lyder, 6 b § i lag 1456/2025, 10 § 1
mom. i lag 684/2023 och 24 § 1 mom. i lag 1104/2024, samt
fogas till 14 §, sådan den lyder i lag 1411/2014, ett nytt 2 mom. som följer:

Gällande lydelse

6 b §

*Omfattning och bedömning av utbildning
som förs in i nationella informationsresursen
inom undervisning och utbildning*

När andra uppgifter om fritt bildningsarbete än uppgifter om utbildning som avses i 7 a kap. i denna lag eller i 5 § 2 mom. i läropliktlagen (1214/2020) förs in i den informationsresurs som avses i 2 kap. i lagen om nationella studie-, utbildnings- och examensregister (884/2017) ska utbildningens omfattning anges i studiepoäng och den ska beskrivas och bedömas kompetensbaserat. Utbildningens omfattning anges i studiepoäng så att en studerandes arbetsinsats på i genomsnitt 27 timmar motsvarar en studiepoäng. Vid bedömningen av den studerandes kunnande tillämpas bestämmelserna i 25 g § 4 mom. och 25 k § i denna lag. Kunnandet bedöms antingen med vitsordet godkänd eller med vitsordet underkänd eller med hjälp av en skala.

9 §

Statsandelens belopp

För huvudmän för folkhögskolor, studiecentraler, medborgarinstitut eller sommaruniversitet beviljas dock statsandel till 100 procent av det belopp som beräknats enligt 8 § för det antal prestationer som undervisnings- och kulturministeriet fastställt

Föreslagen lydelse

6 b §

*Omfattning och bedömning av utbildning
som förs in i nationella informationsresursen
inom undervisning och utbildning*

När andra uppgifter om fritt bildningsarbete än uppgifter om utbildning som avses i 7 a kap. förs in i den informationsresurs som avses i 2 kap. i lagen om nationella studie-, utbildnings- och examensregister (884/2017) ska utbildningens omfattning anges i studiepoäng och den ska beskrivas och bedömas kompetensbaserat. Utbildningens omfattning anges i studiepoäng så att en studerandes arbetsinsats på i genomsnitt 27 timmar motsvarar en studiepoäng. Vid bedömningen av den studerandes kunnande tillämpas bestämmelserna i 25 g § 4 mom. och 25 k § i denna lag. Kunnandet bedöms antingen med vitsordet godkänd eller med vitsordet underkänd eller med hjälp av en skala.

9 §

Statsandelens belopp

(upphävs 2 mom.)

Gällande lydelse

med stöd av 10 § när det gäller av den av huvudmannen ordnad utbildning som invandraren genomför under tiden som han eller hon har en gällande integrationsplan enligt 16 § i lagen om främjande av integration (681/2023) eller under ett år från att den sista integrationsplanen har upphört. Dessutom förutsätts att läroplansgrunderna för integrationsutbildning för vuxna invandrare som avses i 26 § 4 mom. i lagen om främjande av integration eller Utbildningsstyrelsens rekommendation för läroplan för utbildning i grundläggande litteracitet inom fritt bildningsarbete som avses i 26 § 5 mom. 1 punkten i nämnda lag iakttas i utbildningen. Statsandelen beviljas även till 100 procent för sådan utbildning som avses i 5 § 2 mom. i läropliktslagen.

10 §

Fastställande av antalet prestationer som ska användas vid beräkning av statsandelen

Undervisnings- och kulturministeriet fastställer årligen inom ramen för statsbudgeten det antal studerandeveckor, studerandedygn, studerandedagar och undervisningstimmar som läggs till grund för beräkningen av statsandelen. Därtill fastställer undervisnings- och kulturministeriet årligen inom ramen för statsbudgeten det antal studerandeveckor av ovannämnda studerandeveckor för vilka statsandel beviljas till 100 procent enligt 9 § 6 mom. Undervisnings- och kulturministeriet fastställer årligen inom ramen för statsbudgeten det antal studerandeveckor och undervisningstimmar för vilka statsandel beviljas till 100 procent enligt 9 § 2 mom. I fråga om en sammanslagen läroanstalt fastställs antalet prestationer särskilt för respektive läroanstaltsform.

14 §

Specialunderstöd och extra understöd

Föreslagen lydelse

10 §

Fastställande av antalet prestationer som ska användas vid beräkning av statsandelen

Undervisnings- och kulturministeriet fastställer årligen inom ramen för statsbudgeten det antal studerandeveckor, studerandedygn, studerandedagar och undervisningstimmar som läggs till grund för beräkningen av statsandelen. Därtill fastställer undervisnings- och kulturministeriet årligen inom ramen för statsbudgeten det antal studerandeveckor av ovannämnda studerandeveckor för vilka statsandel beviljas till 100 procent enligt 9 § 6 mom. I fråga om en sammanslagen läroanstalt fastställs antalet prestationer särskilt för respektive läroanstaltsform.

14 §

Specialunderstöd och extra understöd

Gällande lydelse

(ny 2 mom.)

24 §

Avgifter som tas ut av de studerande

Skäliga avgifter för undervisningen kan tas ut av de studerande. Avgifter drivs dock inte in för utbildning som ordnas av en folkhögskola, en studiecentral, ett medborgarinstitut eller ett sommaruniversitet som invandraren deltar i under tiden som han eller hon har en gällande integrationsplan enligt 16 § i lagen om främjande av integration eller under ett år från att den sista integrationsplanen har upphört. Dessutom förutsätts att läroplansgrunderna för integrationsutbildning för vuxna invandrare som avses i 26 § 4 mom. eller Utbildningsstyrelsens rekommendation för läroplan för utbildning i grundläggande litteracitet inom fritt bildningsarbete som avses i 26 § 5 mom. 1 punkten i nämnda lag iakttas i utbildningen. Avgifter tas inte heller ut inom utbildning som avses i 7 a kap. eller utbildning som avses i 5 § 2 mom. i läropliktslagen.

25 m §

Tillämpning av bestämmelserna på annan utbildning som ordnas för läropliktiga

På utbildning enligt 5 § 2 mom. i läropliktslagen som ordnas för invandrare tillämpas bestämmelserna i 25 d §, 25 e § 1 och 2 mom., 25 f §, 25 g § 1 och 3–5 mom., 25 h §, 25 i § 2–4 mom. och 25 j–25 l § i denna lag.

Föreslagen lydelse

En läroanstalt vars utbildningsuppgift enligt tillståndet att driva läroanstalt är integrationsutbildning på teckenspråk kan inom ramen för anslagen i statsbudgeten beviljas extra understöd för integrationsutbildning och utbildning i grundläggande litteracitet som ordnas för döva och hörselskadade.

24 §

Avgifter som tas ut av de studerande

Skäliga avgifter för undervisningen kan tas ut av de studerande. Avgifter tas inte ut inom utbildning som avses i 7 a kap.

(upphävs 25 m §)

Denna lag träder i kraft den 20 .

3.

Lag**om ändring av lagen om ordnande av arbetskraftsservice**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om ordnande av arbetskraftsservice (380/2023) 48 § 1 mom. 4 punkten, 61 § 1 mom. 3 punkten och 74 § 1 mom. 1, 3 och 4 punkten, av dem 48 § 1 mom. 4 punkten sådan den lyder i lag 1412/2025 och 61 § 1 mom. 3 punkten i lag 691/2023, samt fogas till 61 § 1 mom., sådant det lyder delvis ändrat i lag 691/2023, en ny 4 punkt som följer:

Gällande lydelse

48 §

Situationer där jobbsökningsskyldighet inte föreläggs

Jobbsökningsskyldighet föreläggs inte om

4) den arbetssökande på det sätt som avses i 9 kap. i denna lag eller i 28–32 § i lagen om främjande av integration bedriver frivilliga studier i läs- och skrivkunnsighet som stöds med arbetslöshetsförmån och studierna på det sätt som avses i 2 kap. 10 § 2 mom. i lagen om utkomtskydd för arbetslösa bedrivs på heltid,

61 §

Ordnande av arbetskraftsutbildning

Arbetskraftsmyndigheter ska ordna arbetskraftsutbildning i form av

3) sådan integrationsutbildning som avses i 26 § i lagen om främjande av integration, med undantag av läs- och skrivundervisning.

Föreslagen lydelse

48 §

Situationer där jobbsökningsskyldighet inte föreläggs

Jobbsökningsskyldighet föreläggs inte om

4) den arbetssökande på det sätt som avses i 9 kap. eller i 28–32 § i lagen om främjande av integration bedriver frivilliga studier inom läskunnighetskedet i grundläggande utbildning för vuxna enligt 46 § i lagen om grundläggande utbildning (628/1998) som stöds med arbetslöshetsförmån och studierna på det sätt som avses i 2 kap. 10 § 2 mom. i lagen om utkomtskydd för arbetslösa bedrivs på heltid,

61 §

Ordnande av arbetskraftsutbildning

Arbetskraftsmyndigheter ska ordna arbetskraftsutbildning i form av

3) sådan integrationsutbildning som avses i 26 § i lagen om främjande av integration,

Gällande lydelse

(ny 4 punkt.)

74 §

Villkor som gäller studierna

Bestämmelserna i detta kapitel tillämpas på studier som betraktas som heltidsstudier enligt 2 kap. 10 § 2 mom. i lagen om utkomstskydd för arbetslösa och

1) som det finns bestämmelser om i lagen om yrkesutbildning, yrkeshögskolelagen eller universitetslagen och som leder till yrkesinriktad grundexamen, yrkesexamen eller specialyrkesexamen *eller* till lägre eller högre högskoleexamen som avläggs vid universitet eller yrkeshögskola, eller som syftar till att studeranden avlägger delar av nämnda examina, genomför tilläggsutbildning eller fortbildning enligt nämnda lagar eller deltar i öppen undervisning vid universitet eller yrkeshögskola,

3) som omfattas av lagen om grundläggande utbildning (628/1998) eller gymnasielagen (714/2018), i det fall att avsaknaden av utbildning utgör ett hinder för yrkesmässig utveckling, eller

4) som omfattas av lagen om fritt bildningsarbete (632/1998), i det fall att utbildningen ger större yrkeskompetens och yrkesbehörighet *eller bättre läs- och skrivkunskap* och en utbildnings- eller studieplan över studierna uppvisas.

Föreslagen lydelse

4) sådan utbildning i grundläggande litteracitet som avses i 26 a § i lagen om främjande av integration.

74 §

Villkor som gäller studierna

Bestämmelserna i detta kapitel tillämpas på studier som betraktas som heltidsstudier enligt 2 kap. 10 § 2 mom. i lagen om utkomstskydd för arbetslösa och

1) som det finns bestämmelser om i lagen om yrkesutbildning, yrkeshögskolelagen (932/2014) eller universitetslagen (558/2009) och som leder till yrkesinriktad grundexamen, yrkesexamen eller specialyrkesexamen, till lägre eller högre högskoleexamen som avläggs vid universitet *eller till yrkeshögskoleexamen eller högre yrkeshögskoleexamen som avläggs vid yrkeshögskola*, eller som syftar till att studeranden avlägger delar av nämnda examina, genomför tilläggsutbildning eller fortbildning enligt nämnda lagar eller deltar i öppen undervisning vid universitet eller yrkeshögskola,

3) som omfattas av lagen om grundläggande utbildning eller gymnasielagen (714/2018), i det fall att avsaknaden av utbildning utgör ett hinder för yrkesmässig utveckling, eller

4) som omfattas av lagen om fritt bildningsarbete (632/1998), i det fall att utbildningen ger större yrkeskompetens och yrkesbehörighet och en utbildnings- eller studieplan över studierna uppvisas, *eller av 14 § 2 mom. i den lagen, i det fall att en utbildnings- eller studieplan över studierna uppvisas.*

Denna lag träder i kraft den 20 .

4.

Lag

om ändring av 10 kap. 4 § och 11 kap. 2 § i lagen om utkomstskydd för arbetslösa

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om utkomstskydd för arbetslösa (1290/2002) 10 kap. 4 § 2 mom. och 11 kap. 2 § 4 mom. 18 punkten, sådana de lyder, 10 kap. 4 § 2 mom. i lag 685/2023 och 11 kap. 2 § 4 mom. 18 punkten i lag 1374/2014, som följer:

Gällande lydelse

10 kap.

Bestämmelser om förmåner som betalas under tiden för sysselsättningsfrämjande service

4 §

Avvikande tillämpning av denna lag efter att sysselsättningsfrämjande service inletts

Föreslagen lydelse

10 kap.

Bestämmelser om förmåner som betalas under tiden för sysselsättningsfrämjande service

4 §

Avvikande tillämpning av denna lag efter att sysselsättningsfrämjande service inletts

Under tiden för arbetskraftsutbildning och arbetssökandes frivilliga studier som stöds med arbetslöshetsförmån samt under tiden för utbildning i läs- och skrivkunnighet enligt 28–31 § i lagen om främjande av integration i form av studier som på det sätt som avses i 2 kap. 10 § 2 mom. bedrivs på heltid tillämpas inte 2 kap., 2 a kap. 1 § och det som i 4 § föreskrivs om arbete som arbetsgivaren erbjuder individuellt, 3 kap. 1 § 3 mom., 6 kap. 8 § och 7 kap. 2 §.

11 kap.

Bestämmelser om verkställighet

2 §

Under tiden för arbetskraftsutbildning och arbetssökandes frivilliga studier som stöds med arbetslöshetsförmån samt under tiden för sådana studier inom läskunnighetsskedet i grundläggande utbildning för vuxna enligt 46 § i lagen om grundläggande utbildning som på det sätt som avses i 2 kap. 10 § 2 mom. i denna lag bedrivs på heltid och som stöds med arbetslöshetsförmån på det sätt som avses i 28–31 § i lagen om främjande av integration tillämpas inte 2 kap., 2 a kap. 1 § och det som i 4 § föreskrivs om arbete som arbetsgivaren erbjuder individuellt, 3 kap. 1 § 3 mom., 6 kap. 8 § och 7 kap. 2 § i denna lag.

11 kap.

Bestämmelser om verkställighet

2 §

Gällande lydelse

Skyldighet att lämna uppgifter

De förändringar i förmånstagarens omständigheter som avses i 3 mom. och som den som får inkomstrelaterad dagpenning omedelbart skall meddela den som betalar ut förmånen är

18) de dagar då mottagaren av arbetslöshetsförmån har deltagit i annan sysselsättningsfrämjande service än arbetskraftsutbildning, arbetssökandes frivilliga studier som stöds med arbetslöshetsförmån eller frivilliga studier enligt 22–24 § i lagen om främjande av integration,

Föreslagen lydelse

Skyldighet att lämna uppgifter

De förändringar i förmånstagarens omständigheter som avses i 3 mom. och som den som får inkomstrelaterad dagpenning omedelbart skall meddela den som betalar ut förmånen är

18) de dagar då mottagaren av arbetslöshetsförmån har deltagit i annan sysselsättningsfrämjande service än arbetskraftsutbildning, arbetssökandes frivilliga studier som stöds med arbetslöshetsförmån eller frivilliga studier enligt 28–31 § i lagen om främjande av integration,

Denna lag träder i kraft den 20 .

På en arbetssökandes rätt att få arbetslöshetsförmån under tiden för sådan frivillig utbildning i läs- och skrivkunnsighet som stöds med arbetslöshetsförmån och som avses 28–31 § i lagen om främjande av integration (681/2023) tillämpas de bestämmelser som gällde vid ikraftträdandet av denna lag, om studierna har inletts före ikraftträdandet.

5.

Lag

om ändring av 9 a och 9 d § i lagen om nationella studie-, utbildnings- och examensregister

I enlighet med riksdagens beslut *ändras* i lagen om nationella studie-, utbildnings- och examensregister (884/2017) det inledande stycket i 9 a § 1 mom. samt det inledande stycket i 9 d § 1 mom., sådana de lyder, det inledande stycket i 9 a § 1 mom. i lag 944/2022 samt det inledande stycket i 9 d § 1 mom. i lagarna 478/2021 och 1213/2023, som följer:

Gällande lydelse

9 a §

Uppgifter om sådan utbildning inom det fria bildningsarbetet som riktar sig till läropliktiga och till kontinuerligt lärande

En huvudman för en läroanstalt enligt lagen om fritt bildningsarbete ska i fråga om sina studerande inom utbildning som avses i 7 a kap. i den lagen och i 5 § 2 mom. i läropliktslagen samt i 8 § 1 mom. 2 punkten i lagen om Servicecentret för kontinuerligt lärande och sysselsättning föra in uppgifter om följande i informationsresursen:

9 d §

Uppgifter om utbildning inom fritt bildningsarbete och om kompetensmärken

En huvudman för en läroanstalt enligt lagen om fritt bildningsarbete ska i fråga om sina studerande inom sådan utbildning som uppfyller de förutsättningar som anges i 6 b § i den lagen, och som inte är utbildning som avses i 7 a kap. i den lagen eller i 5 § 2 mom. i läropliktslagen, föra in följande uppgifter i informationsresursen, om huvudmannen har beslutat erbjuda sig att föra in uppgifterna i informationsresursen för de studerande som deltar i utbildningen och den studerande samtycker till att uppgifterna förs in:

Föreslagen lydelse

9 a §

Uppgifter om sådan utbildning inom det fria bildningsarbetet som riktar sig till läropliktiga och till kontinuerligt lärande

En huvudman för en läroanstalt enligt lagen om fritt bildningsarbete ska i fråga om sina studerande inom utbildning som avses i 7 a kap. i den lagen och i 8 § 1 mom. 2 punkten i lagen om Servicecentret för kontinuerligt lärande och sysselsättning föra in uppgifter om följande i informationsresursen:

9 d §

Uppgifter om utbildning inom fritt bildningsarbete och om kompetensmärken

En huvudman för en läroanstalt enligt lagen om fritt bildningsarbete ska i fråga om sina studerande inom sådan utbildning som uppfyller de förutsättningar som anges i 6 b § i den lagen, och som inte är utbildning som avses i 7 a kap. i den lagen, föra in följande uppgifter i informationsresursen, om huvudmannen har beslutat erbjuda sig att föra in uppgifterna i informationsresursen för de studerande som deltar i utbildningen och den studerande samtycker till att uppgifterna förs in:

Denna lag träder i kraft den 20 .
